

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา ศิลปกรรม: นายสุรัชย์ บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ่ม
พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ, นางสาวณิชาภัทร เกิดฤทธิ์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา 31170

โทรศัพท์ : 08-4147-6164 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา 31170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา

รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक

รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร

รศ.ดร.กัญญาณทน กาญจนาทวีกุล

รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม

รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือตอง

รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี

รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น

รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต

รศ.ดร.ศักรินทร์ วรวิฒนะปริญญา

ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

ผศ.ดร.วิษุกร นาคน

ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง

ผศ.ดร.นงคัลักษณ์ ใจฉลาด

ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรรณ

ผศ.ดร.วรรณธร วรวิวัฒน

ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง

ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์

ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์

ผศ.ดร.จิตติภูมิ หมั่นมี

ผศ.ดร.เสกสรร สนวา

ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด

ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง

ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.จิตติรดา พลเยี่ยม

ผศ.ดร.ญาณัญญา ศิริภักธธาดา

ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์

ผศ.ดร.จิตติพร อุ๋นใจ

ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา

ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร

ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์

ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอางค์

ผศ.ดร.สุกชัย ตรีเทศ

ผศ.ดร.บงกช นิมิตระกุล

ผศ.ดร.อาจารย์ ประจวบเหมาะ

ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนาวงศ์

ผศ.ดร.ปรัธมาศ พลธิษฐ์กุล

ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์

ผศ.ดร.ดุจฤดี คงสุวรรณ

ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา

ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

ผศ.มานิตย์ อรรถชาติ

ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี

ผศ.ดร.อานวย มีราคา

อ.ดร.ณฐาพัชร วรพงษ์พัชร

อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด

อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ

อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา

อ.ดร.กรกต ขาบัณฑิต

อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด

อ.ดร.สาลินี ชัยวัฒนพร

อ.ดร.ณัฐพัชร มณีโรจน์

อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์

Dr.Kajornatthapol Pongwiritthon

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิทยาลัยพิษณุพนิต

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิทยาลัยนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยแสงธรรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยพะเยา

IQRA Business School

University of Geomatika, Malaysia

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 35 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุปัญญาในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ กระสังข์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	1
สุตาภรณ์ อรุณดี, อนันต์ ธรรมชาลัย, แพรพลอย สิทธิกรณ	
พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.....	18
วสันตพรพรช อมรไพศาล, อุษณีย์ เล็งพานิช	
คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่....	33
นิธิ จาดเจริญ, ลลิตา นิพัธประศาสน์ สุนทรวิภาต	
ความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเพชบุ๊กว่าแผนทางการเงินการลงทุนที่มีผล ต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม.....	45
สกุลณี อภัย, วิจิตรา จำลองราษฎร์, ธิติรัตน์ วุฒิศรีเสถียรกุล	
ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานีสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.....	58
วิริยา มาตะรักษ์, ละดา ดอนหงษา	
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.....	69
สุชา ปันบุญชู, สุริยะ ประกายสารก	
การพัฒนาความสามารถการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชา คณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้สอนแบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ปลายเปิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	82
พิชญมณ รุ่งฤทธิ์, สรัญญา จันทร์ชูสกุล	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิด ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT.....	96
ชัชวีย์ จำปา, ชานนท์ จันทรา, วันดี เกษมสุขพิพัฒน์	

สารบัญ (Content)

	หน้า
แนวคิดการพัฒนากระบวนการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573.....	109
วุฒิชัย จุฬางกูร, พันธศักดิ์ พลสารรัมย์, ดำรงค์ ทวีแสงสกุลไทย	
การส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.....	119
สุธีธรรม กิ่งนันทสิงห์, เสรี วงษ์มณฑา, ผกามาศ ชัยรัตน์	
ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาธรรมาภิบาลและบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง.....	131
กัลย์กมล ถือทอง, ศุภฤกษ์ สุขสมาน	
การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูกโดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่องสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	143
เสาวนีย์ นรินทร์, จันทร โกศล, ทศนีย์ มงคลรัตน์	
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	155
ศิริวิมล หล้าหนูเหมา, จันทร โกศล, ทศนีย์ มงคลรัตน์	
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	168
สุภาภัค พักเงิน, สุรีย์พร สว่างเมฆ	
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19.....	183
ไพรินทร์ บุหลัน	
การพัฒนาชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย.....	196
ชัชชัย อธิเกียรติ, วิภารัตน์ มุสิกะเจริญ, สิทธิกร สุมาลี	
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	208
นงลักษณ์ อดเต, จันทร โกศล, ทศนีย์ มงคลรัตน์	

สารบัญ (Content)

หน้า

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท ช่วงวิกฤตโรคระบาด ไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.....	217
พรรณภา สวนรัตน์ชัย, เรืองเกียรติ สุวรรณโนภาส, นงนุช เฟื่องวงศ์, กฤษณา อืดใจ, วรณ ศิลปะสุวรรณชัย	
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	231
ยุทธนา ลำเลิศ, วีรภัทร ภัทรกุล	
การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟงของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก....	245
พีระศักดิ์ แคล้วสูงเนิน, ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ, ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์	
การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-CRM) และคุณภาพบริการที่ส่งผล ต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกาย บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ.....	259
สุธาสินี สารทอง, ลลิตา ยาวิละ, รัตนา สิทธิอ่วม	
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย.....	275
กนกวรรณ วังมณี, ศิวภรณ์ สองแสน, จารุวรรณ ศิริณภาดล	
พฤติกรรมและผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์.....	286
ลักขณา ชอบเสียง, เขาวลิต ศรีเสริม, พรธิรา บุญฉวี, ปาลิตา เผ่าสิงห์ ปิยะวัฒน์ นิตอินทร์	
การพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19.....	302
ลภัสรดา กลมพุก, วิจิตรา จำลองราษฎร์, จีรพงษ์ มหนิธิวงศ์	
ภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา... โปรดปราน ดึงสรณ์, วิลาสินี จินตลิจิตติ	316
ผลการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์และ พฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19.....	326
ทิพวรรณ เมืองใจ, กันยธัญญ์ สุชิน, ธนพัทธ์ จันทิพัฒน์พงศ์	

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคม รายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี.....	337
อรพรรณ เลื่อนแป้น, ชานนท์ จันทรา, สิริพร ทิพย์คง, ต้องตา สมใจเพ็ง	
ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.....	351
กำพล ทรัพย์อุดม, ลลิตา นิพัฐประศาสน์ สุนทรวิภาต	
การมีส่วนร่วมกับความสำเร็จในการวางแผนพัฒนาเมือง.....	360
ขวัญชนก อำภา, วันชาติ ชาญวิจิตร, สุรพงษ์ แสงเรณู	
ประเด็นคัดสรรว่าด้วยเรื่องอำนาจและอิทธิพลสำหรับการศึกษาภาวะผู้นำ.....	374
พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์, สุริยา ปัญญจิตร, สุชีลา ตาลอำไพ, ลีธิศักดิ์ เตียเงา	
อภิรัตน์ ทะสุนทร	
เทศน์โปรดญาติก่อนพระบวชใหม่ลาสิกขา.....	390
พระสมพล ยสชาโต (คล้ายสุบรรณ)	
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย.....	399
อารีพร ภูคงสด	
การคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา.....	408
ตราดุลย์ นรนิติผดุงการ, มัลลิกา พินิจจันทร์, วัชรเนติวาณิชย์	
สภาวะการเปลี่ยนผ่านที่ส่งผลต่อและคุณภาพชีวิตสิทธิพลเรือนในอัฟกานิสถาน.....	426
ทศพร มะหะหมัด, จารูว์จัน สองเมือง	
การจัดการเรียนรู้อย่างมีความหมายของผู้สอนในห้องเรียนแห่งศตวรรษที่ 21.....	435
นิลุบล เกตุแก้ว, ทรงธรรม แก้วประถม	
ภาคผนวก	
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์.....	449

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณ
ของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร
Personal Financial Planning for Generation Y Retirement Living
in Krung Thep Maha Nakhon, Thailand

สุดาภรณ์ อรุณดี¹ อนันต์ ธรรมชาลัย² แพรพลอย สิทธิกรณ์³
Sudabhorn Arundee, Anan Thamchalai, Prawploy Sittikorn

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะหนี้สิน ทักษะและความรู้ทางการเงิน การจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน เพื่อเพื่อศึกษาทักษะและความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน และ เพื่อสามารถวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนตัวอย่าง 400 คน ใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือ คือแบบสอบถาม สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานเทคนิค การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะหนี้สิน พบว่า รายรับไม่พอรายจ่ายในแต่ละเดือน ทักษะทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดทำแผนการออมเงิน อยู่ในระดับมาก และการลงทุนอยู่ในระดับมาก 2) ทักษะและความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน พบว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .354 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .573 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก และความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -.103 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมากและไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -.053 มีความสัมพันธ์กับในทิศทางเดียวกันในระดับน้อยโดยทักษะทางการเงินและ

Received: 2022-09-27 Revised: 2022-10-30 Accepted: 2022-12-13

¹ คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Faculty of Political Science , North Bangkok University Corresponding Author e-mail: nawaphorn1818@gmail.com

² คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Faculty of Political Science, North Bangkok University

³ คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Faculty of Political Science , North Bangkok University

ความรู้ทางการเงินมีผลต่อการวางแผนการลงทุนมากที่สุด คือ ทักษะทางการเงิน ($\beta=.629$) และความรู้ทางการเงิน ($\beta=.163$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการลงทุนที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงิน ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.504 + .428 X_1 + .210 X_2 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_y = .629 Z_{x1} + .163 Z_{x2} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

คำสำคัญ (Keywords) : การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล; วัยเกษียณ; เจนเนอเรชัน Y

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of debt conditions. Financial skills and knowledge preparation of savings and investment plans 2) to study financial skills and knowledge that affect the preparation of savings and investment plans To be able to plan personal finances to be able to live in retirement age of Generation Y people in Bangkok. The sample was 400 people using simple random sampling. The tools were questionnaires, descriptive statistics. The data used to analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. and inferential statistics techniques Multiple regression analysis The results of the research showed that 1) Debt condition, it was found that income was insufficient for each month's expenses. financial skills moderate and financial literacy is at the highest level Creating a savings plan at a high level 2) Financial skills and knowledge affecting the preparation of savings and investment plans. It was found that financial skills were related to savings planning. Statistically significant at the .01 level, the correlation coefficient (r) was .354, with a high degree of correlation in the same direction and has a relationship with investment planning At the .01 level, the correlation coefficient (r) was .573 with a high degree of correlation in the same direction. and financial literacy is related to savings planning. The statistical significance of .05 had a correlation coefficient (r) of -.103 with a high degree of correlation in the same direction. and has no relationship with investment planning The correlation coefficient (r) was -.053, with a low correlation in the same direction, with financial skills and financial literacy having the greatest impact on investment planning, which was financial skills ($\beta = .629$). and financial literacy ($\beta=.163$), respectively, with statistically significant ($p<.01$), with a synergistic efficiency in investment

affecting financial skills and financial literacy at 34.8%. Statistical significance .01 written as forecast equation (raw score) and forecast equation. (Standard Score) are as follows:

$$\hat{Y} = 1.504 + .428 X_1 + .210 X_2 \text{ (raw score)}$$

$$\hat{Z} = .629 Zx_1 + .163 Zx_2 \text{ (standard score)}$$

Keywords : Personal Financial Planning; Retirement Age; Generation Y

บทนำ (Introduction)

จากความเชื่อมโยงระดับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันอันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 เป้าหมายที่ 4 คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้น ตัวชี้วัดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ตัวชี้วัดที่ 12 ผู้สูงอายุที่อาศัยในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมร้อยละ 20 เป้าหมายของแผนงานบูรณาการ เป้าหมายที่ 1 ผู้สูงอายุและประชากรก่อนวัยสูงอายุมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยมีแนวทางที่ 1 การพัฒนากลไกในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละ 60 มีเครือข่ายจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมของประชากรที่รองรับสังคมผู้สูงอายุ ตัวชี้วัดที่ 2 สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ดังนั้นการสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่รู้จักการออม และบริหารการใช้เงินให้ถูกต้อง ถือเป็นเรื่องดีที่ทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือ แต่ทั้งนี้คนรุ่นใหม่เองก็ต้องใช้จ่ายอย่างชาญฉลาด เลือกของที่ตรงกับไลฟ์สไตล์ในมูลค่าที่เหมาะสม ไม่ยึดติดกับความฟุ่มเฟือยหรูหราตามโลกโซเชียล (ที่มา : <http://plan.bru.ac.th>.)

มิติช่วงวัยของประชากรในแต่ละเจนเนอเรชั่น (Gen) ระบุว่า Generation Y คือผู้ที่เกิดปี 2524 – 2543 กลุ่ม Generation Y ในทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ถือเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ของโลก มีกำลังซื้อ มหาศาล จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ความสำคัญ ทำความเข้าใจใน พฤติกรรมการดำเนินชีวิต ที่ส่วนใหญ่มีแนวคิดของตนเองสูง การดำเนินชีวิตประจำวันมีความ คล่องตัวสูง การปรับตัวเข้ากับการเจริญทางเทคโนโลยีของโลก เป็นประชากรกลุ่มใหญ่สุด และจะเป็นผู้นำรุ่นต่อไปในการพัฒนาโลกยุคดิจิทัล กลุ่ม Generation Y เป็นกลุ่มที่มีพ่อแม่เป็นกลุ่มคนที่เกิดหลังยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ถือเป็นยุคที่เศรษฐกิจมีความรุ่งเรือง ทำให้ส่วนใหญ่กลุ่ม Generation Y จึงมาจาก ครอบครัวที่มีความมั่นคงทางฐานะ จึงมีการศึกษาสูง มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ความแตกต่างจากคน รุ่นก่อนอย่างชัดเจน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และค่อนข้างจะเห็นแก่ตัวเองเป็นศูนย์กลาง จึงให้ ความสำคัญกับตนเองมากกว่ากลุ่มเจนรุ่นก่อน ๆ มากมีพฤติกรรมเสี่ยง

ทางเพศแบบประมัตระวัง ในด้านการออมเงิน พบว่า Generation Y มีความรู้การเงินพื้นฐานที่ค่อนข้างดี แต่ในด้านพฤติกรรม พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว และขาดการบริหารจัดการเงินที่ดี เช่น จัดสรร เงินก่อนใช้ ออมเงินในวิธีที่เหมาะสม หรือ ไม่กู้เงินเมื่อเงินไม่พอใช้ รวมทั้งขาดการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนซื้อสินค้า และมีการใช้จ่ายเกินตัว ในขณะที่แหล่งรายได้หลักในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับจากบุตร (ร้อยละ 34.7) รองลงมาคือ รายได้จากการทำงานของผู้สูงอายุเอง (ร้อยละ 31.0) จากเบี้ยยังชีพจากทางราชการ (ร้อยละ 20) จากเงินบำเหน็จบำนาญ (ร้อยละ 5.9) จากคู่สมรส (ร้อยละ 4.6) และจาก ดอกเบี้ยเงินออมที่ผู้สูงอายุได้เก็บออม (ร้อยละ 2.3) แหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุมีเงินจากการ ออมเงินในระดับต่ำที่สุด เพราะหากคนรุ่นใหม่ยังวิ่งตามสิ่งเหล่านี้ที่มีความเปลี่ยนแปลงทุกวินาทีคน Generation Y อาจจะต้องเป็นหนี้ยาวไปจนถึงวัยเกษียณ มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปวิเคราะห์หาแนวทางการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณและมีส่วนร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขของคน Generation Y ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ(ที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/766417>)

ประเทศไทยกำลังเป็นสังคมผู้สูงอายุและจะเข้าสู่สังคมสูงอายุเต็มทีใน อนาคต ซึ่งนับเป็นโอกาสของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุแต่กลับพบว่าปัจจุบันผู้สูงอายุมีปัญหา การเงินที่ไม่พอใช้จ่ายในวัยเกษียณ พึ่งพาบุตรเป็นหลัก ส่วนกลุ่มคน Generation Y ที่เป็นประชากรที่มาก ที่สุดของประเทศในขณะนี้ เป็นกลุ่มที่มีหนี้สินสูงที่สุดและมีปัญหาด้านการออมเงินซึ่งในอนาคต กำลังจะกลายเป็นกลุ่มคนสูงอายุที่จะมีปัญหากการเงินที่ไม่พอใช้ในวัยเกษียณเช่นเดียวกับผู้สูงอายุ ในปัจจุบันแต่จะไม่สามารถพึ่งบุตรหลานได้เท่ากัน เนื่องจากอัตราการเกิดที่ลดลง การวิเคราะห์หาแนวทางการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณและมีส่วนร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขของคน Generation Y ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุจะเป็นข้อมูลให้กับภาครัฐในการเร่งส่งเสริมการวางแผนจัดสรรเงินออมและการลงทุนอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับเริ่มต้นทำงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2558) โดยออกมาตรการที่เป็นลักษณะเชิงบังคับให้มีการออมผ่านกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) โดยการหักเงินออมจากเงินเดือนเฉกเช่นเดียวกับการจ่ายเงินประกันสังคม ในส่วนขององค์กรควรจะหามาตรการด้านการบริหารจัดการ การออมเงินและการลงทุนที่เหมาะสมให้กับคนทำงานรุ่นใหม่ตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน เพื่อวางรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดีตั้งแต่เริ่มต้นให้กับพนักงานทั้งในภาครัฐและเอกชน ให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถพึ่งพาตนเองได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะหนี้สิน ทักษะและความรู้ทางการเงิน การจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาทักษะและความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุนเพื่อสามารถวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากร ได้แก่ ประชาชน Generation Y ที่เกิดในช่วงปี 2523-2540 (อายุ 20-37 ปี) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 10,820,921 คน (ที่มา: สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2562)

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชน Generation Y ที่เกิดในช่วงปี 2523-2540 (อายุ 20-37 ปี) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 398 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อความถามข้อมูลทั่วไปลักษณะส่วนบุคคล สภาวะหนี้สิน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ บุตรหรือบุคคลในอุปการะ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้

3.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะและความรู้ทางการเงิน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านรู้จักหาเงิน 2. ด้านรู้จักออมเงิน 3. ด้านรู้จักใช้เงิน 4. ด้านรู้จักหาเงินให้ตนเอง

3.1.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน ซึ่งแบ่งเป็น 10 ข้อ

3.1.4 ข้อเสนอแนะ

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและข้อความถาม

3.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน Generation Y ที่เกิดในช่วงปี 2523-2540 (อายุ 20-37 ปี) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ บุตรหรือบุคคลในอุปการะ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ มากำหนดเป็นตัวแปรต้น และการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการจัดทำแผนการออมเงิน 2. การจัดทำแผนการลงทุน เป็นตัวแปรตาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น

3.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้วิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence) ตามวิธีของ Rovinelli & Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี, 2546 : 125-139) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงตามสาระ การเรียนรู้ที่ใช้ได้ โดยใช้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ผลปรากฏว่า ข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .69-1.00

3.3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจการจำแนก (r) เป็นรายข้อ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .35 - .75 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 - .61 เก็บไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ จากนั้นได้นำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 159-162) ค่าความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์เท่ากับ .78

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน Generation Y ที่เกิดช่วงปี 2523-2540 (อายุ 20-37 ปี) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเรื่อง การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ล่วงหน้า คือ ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages) และเพื่อวิเคราะห์ระดับโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.2 สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ สถิติการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5.1.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (simple correlation) และเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร” มีผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเกิดในระหว่าง พ.ศ. 2523 -2540 โดยมีอายุตั้งแต่ 20 – 37 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 และเพศชาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 โดยส่วนใหญ่อายุ 33 - 37 ปี จำนวนมากที่สุด (232 คน) คิดเป็นร้อยละ

58.00 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวนมากที่สุด (176 คน) คิดเป็นร้อยละ 44.00 ส่วนใหญ่มีบุตรหรือบุคคลในอุปการะ จำนวน 1 – 2 คน จำนวนมากที่สุด (211 คน) คิดเป็นร้อยละ 52.80 ส่วนใหญ่มีอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวนมากที่สุด (188 คน) คิดเป็นร้อยละ 47.00 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด (337 คน) คิดเป็นร้อยละ 84.30 ส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวนมากที่สุด (147 คน) คิดเป็นร้อยละ 36.80 และ ส่วนใหญ่มีสวัสดิการหลังการเกษียณ จำนวนมากที่สุด (182 คน) คิดเป็นร้อยละ 45.50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับภาวะหนี้สิน ทักษะและความรู้ทางการเงิน การจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน ของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 สถานการณ์เกี่ยวกับเกี่ยวกับภาระหนี้สินในปัจจุบันของคน Generation Y การประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาของของคน Generation Y ไม่ประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.00 และประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย คิดเป็นร้อยละ 37.00 ตามลำดับ

วิธีแก้ไขปัญหารายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของคน Generation Y พบว่า วิธีแก้ไขปัญหารายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ของของคน Generation Y มากที่สุด คือ จะถอนเงินจากบัญชีที่เก็บไว้ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 รองลงมา คือ ทำงานล่วงเวลา จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และ น้อยที่สุด คือ ขอยืมเงินจากครอบครัวหรือเพื่อน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 ใช้บัตรเครดิตซื้อของ/กดเงินสดแทน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 และจ่ายชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ชำลงหรือจดจ่าย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

ภาระหนี้สินของคน Generation Y พบว่า ของคน Generation Y มีภาระหนี้สินมากที่สุด จำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 ซึ่งมีภาระหนี้สินในการผ่อนรถ มากที่สุด 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 รองลงมาคือ การผ่อนบ้าน/คอนโด จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 และภาระหนี้สินของคน Generation Y น้อยที่สุด คือ การผ่อนสินค้า จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

ตอนที่ 3 ระดับทักษะและความรู้ทางการเงิน การจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับทักษะทางการเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ทักษะทางการเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการรู้จักหาเงิน	2.34	.812	น้อย
ด้านการรู้จักออมเงิน	3.60	.867	มาก

ด้านการรู้จักใช้เงิน	3.81	.876	มาก
ด้านการรู้จักหาให้เงินนอกเลย	2.84	1.039	ปานกลาง
รวม	3.15	.611	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ระดับภาวะหนี้สินเกี่ยวกับทักษะทางการเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักใช้เงิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักออมเงิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และด้านการรู้จักหาให้เงินนอกเลย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) น้อยที่สุด คือ ด้านการรู้จักหาเงิน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$) ตามลำดับ

ระดับความรู้ทางการเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับภาวะหนี้สินเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา คือ ยิ่งสร้างคุณค่าได้มากเท่าไร เงินก็ยิ่งหลั่งไหลมาหาเรามากขึ้นเท่านั้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) และเมื่อไหร่ที่มีรายได้จากทรัพย์สิน หรือ Passive Income มากกว่ารายจ่ายรวม เมื่อนั้นเราก็จะมีอิสรภาพทางการเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) น้อยที่สุด คือ วิธีปลดหนี้ดีที่สุดคือสร้างทรัพย์สิน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และทุกกิจกรรมในโลกทางการเงิน ไม่มีอะไรสำคัญเท่ากับการมีกระแสเงินสดคงเหลือเป็นบวก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$)

ระดับการวางแผนการออมเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับภาวะหนี้สินเกี่ยวกับการวางแผนการออมเงินของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เก็บไว้ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ ออมในรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นๆ เช่น กองทุน สลากออมสิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และท่านมีการใช้เงินลงทุนเพื่อเก็บออม หรือลงทุนอสังหาริมทรัพย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) น้อยที่สุด แบ่งให้สมาชิกในครอบครัวเก็บไว้ให้ส่วนหนึ่ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$)

ระดับการวางแผนการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการวางแผนการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ด้านการจัดการด้านทรัพย์สิน ด้านการบริหารสินเชื่อเพื่อการบริโภค ด้านการออมและการลงทุน ด้านการบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิต ด้านการวางแผนเพื่อเกษียณอายุ และด้านการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังตาราง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการวางแผนการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

การวางแผนการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการวางแผนการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล	4.02	.379	มาก
ด้านการจัดการด้านทรัพย์สิน	3.67	.982	มาก
ด้านการบริหารสินเชื่อเพื่อการบริโภค	3.66	.796	มาก
ด้านการออมและการลงทุน	3.89	.532	มาก
ด้านการบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิต	4.03	.601	มาก
ด้านการวางแผนเพื่อเกษียณอายุ	3.90	.586	มาก
ด้านการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3.83	.556	มาก
รวม	3.86	.416	มาก

จากตาราง 2 ระดับการวางแผนการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารความเสี่ยง และการประกันชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และด้านการวางแผนเพื่อเกษียณอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) น้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารสินเชื่อเพื่อการบริโภค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาทักษะและความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน เพื่อสามารถสามารถวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะและความรู้ทางการเงินกับการจัดทำแผนการออมเงิน และการลงทุน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถิติเชิงอนุมานในการทดสอบสมมุติฐานด้วย การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (simple correlation)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน และการวางแผนการลงทุน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

Correlations				
		ทักษะทาง การเงิน	การวางแผนการ ออมเงิน	การวางแผนการ ลงทุน
ทักษะทาง การเงิน	Pearson Correlation		.354**	.573**
	(r)			
	Sig. (2-tailed)		.000	.000
	ระดับความสัมพันธ์		สัมพันธ์มาก	สัมพันธ์มาก
การวางแผนการ ออมเงิน	Pearson Correlation	.354**		
	(r)			
	Sig. (2-tailed)	.000		
	ระดับความสัมพันธ์	สัมพันธ์มาก		
การวางแผนการ ลงทุน	Pearson Correlation	.573**		
	(r)			
	Sig. (2-tailed)	.000		
	ระดับความสัมพันธ์	สัมพันธ์มาก		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า Sig. (2-tailed) .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 คือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .354 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า Sig. (2-tailed) .000 ซึ่งน้อยกว่า .01 คือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .573 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ทางการเงินที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน และการวางแผนการลงทุน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

Correlations			
		ความรู้ทาง การเงิน	การวางแผน การออมเงิน การลงทุน
ความรู้ทาง การเงิน	Pearson Correlation (r)		-.103*
	Sig. (2-tailed)		.039
	ระดับความสัมพันธ์		สัมพันธ์ต่ำ
การวางแผน การออมเงิน	Pearson Correlation	-.103*	
	Sig. (2-tailed)	.039	
	ระดับความสัมพันธ์	สัมพันธ์ต่ำ	
การวางแผน การลงทุน	Pearson Correlation	-.053	
	Sig. (2-tailed)	.290	
	ระดับความสัมพันธ์	สัมพันธ์ต่ำ	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า Sig. (2-tailed) .039 ซึ่งน้อยกว่า .05 คือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) หมายความว่า ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -.103 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า Sig. (2-tailed) .290 คือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ความรู้ทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -.053 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression)

ตาราง 5 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β Beta) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของการวางแผนการออมเงินที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวางแผนการออม เงิน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	β	Std. Error	β eta			
(Constant)	3.414	.299			11.432	.000
ทักษะทางการเงิน (X ₁)	.204	.028	.361		7.217	.000
ความรู้ทางการเงิน (X ₂)	.022	.053	.021		.422	.674
R = .354 R ² = .125 Adjusted R ² = .123 SE = .323 F = 28.450						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินมีผลต่อการวางแผนการออมเงินมากที่สุด คือ ทักษะทางการเงิน (β = .361) และความรู้ทางการเงิน (β = .022) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทักษะทางการเงิน (X₁) และความรู้ทางการเงิน (X₂) กับตัวแปรตาม (การวางแผนการออมเงิน) เท่ากับ .354 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²) เท่ากับ .125 และสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R²) เท่ากับ .123 โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการวางแผนการออมเงินที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ร้อยละ 12.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 3.414 + .204 X_1 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_y = .361 Z_{x_1} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

แสดงเป็นภาพได้ดังนี้

Dd = ทักษะทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน ส่งผลต่อ ด้านการวางแผนการออมเงิน

ภาพ 1 แสดง Dd = ทักษะทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน ส่งผลต่อ ด้านการวางแผนการออมเงิน

ตาราง 6 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β eta) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของการวางแผนการลงทุนที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวางแผนการ ลงทุน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	β	Std. Error	β	Beta		
(Constant)	1.504	.310			4.847	.000
ทักษะทางการเงิน	.428	.029	.629		14.615	.000
(X ₁)	.210	.055	.163		3.796	.000
ความรู้ทางการเงิน						
(X ₂)						
R = .593 R ² = .352 Adjusted R ² = .348 SE = .336 F = 107.656						

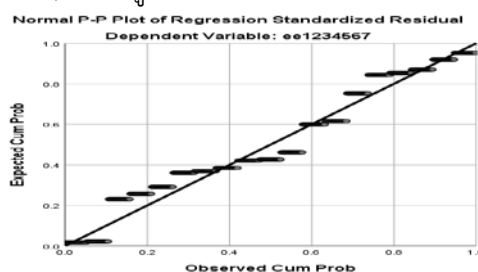
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินมีผลต่อการวางแผนการลงทุนมากที่สุด คือ ทักษะทางการเงิน ($\beta=.629$) และความรู้ทางการเงิน ($\beta=.163$) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทักษะทางการเงิน (X₁) และความรู้ทางการเงิน (X₂) กับตัวแปรตาม (การวางแผนการลงทุน) เท่ากับ .593 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²) เท่ากับ .352 และสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R²) เท่ากับ .348 โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการวางแผนการลงทุนที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\hat{Y} &= 1.504 + .428 X_1 + .210 X_2 \text{ (คะแนนดิบ)} \\ \hat{Z}_y &= .629 Zx_1 + .163 Zx_2 \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}\end{aligned}$$

แสดงเป็นภาพได้ดังนี้

Ee = ทักษะทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน ส่งผลต่อ ด้านการวางแผนการลงทุน

ภาพ 2 แสดง Ee = ทักษะทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน ส่งผลต่อ ด้านการวางแผนการลงทุน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง “การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ภาวะหนี้สินภาพรวม พบว่า รายรับไม่พอรายจ่ายในแต่ละเดือน ซึ่งมาภาระหนี้สินมากที่สุดคือ การผ่อนรถยนต์ ทักษะทางการเงิน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทักษะทางการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและความรู้ทางการเงินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดทำแผนการออมเงิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเก็บไว้ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์มากที่สุด และการลงทุนภาพรวมอยู่ในระดับ มาก โดยด้านการบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า Generation Y มีความรู้การเงินพื้นฐานที่ค่อนข้างดี แต่ในด้านพฤติกรรม พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว และขาดการบริหารจัดการเงินที่ดี เช่น จัดสรร เงินก่อนใช้ ออมเงินในวิธีที่เหมาะสม หรือไม่เก็บเงินเมื่อเงินไม่พอใช้ รวมทั้งขาดการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนซื้อสินค้า และมีการใช้จ่ายเกินตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rungnapha Srichantra (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในเขตจตุจักร พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเขต จตุจักรที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในเขต จตุจักรโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อ 2 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านรายได้และด้านค่าใช้จ่าย และด้านที่อยู่ใน ระดับน้อย คือ ด้านการลงทุนและด้านการออมตามลำดับและ Thanawut Teerakitikorn (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงาน ของประชากรในภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มีระดับความคิดเห็นต่อความสำคัญ เกี่ยวกับแนวทางการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณการทำงานของประชากรในภาคกลาง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปแบบการออมเงินและด้านทัศนคติการออมเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลโดยภาพรวม พบว่า วุฒิการศึกษา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ทักษะและความรู้ทางการเงินที่มีผลต่อการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินกับการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน พบว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .354 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .573

โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก และความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออมเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ $-.103$ โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับมาก และไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการลงทุน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ $-.053$ โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับน้อยโดยทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงินมีผลต่อการวางแผนการลงทุนมากที่สุด คือ ทักษะทางการเงิน ($\beta = .629$) และความรู้ทางการเงิน ($\beta = .163$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการลงทุนที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินและความรู้ทางการเงิน ร้อยละ 34.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 อธิบายได้ว่าทักษะทางการเงินเป็นพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชน ผู้ที่มีทักษะทางการเงินดีจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงิน สามารถวางแผน และบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการใช้จ่าย การเก็บออม และการจัดการหนี้สิน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันทางการเงินสำคัญที่จะช่วยเพิ่มความมั่นคงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และครอบครัว สามารถรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง เช่น การบริหารจัดการหนี้ให้เหมาะสมกับความสามารถของตน และการเตรียมพร้อมสำหรับเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประชาชน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป อย่างไรก็ตามคนไทยในปัจจุบันยังมีทักษะทางการเงินไม่เข้มแข็งนัก ประกอบกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และสถานะหนี้ครัวเรือนในระดับสูง ซึ่งเป็นความท้าทายที่ต้องก้าวผ่านในระยะต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Rath & Harter (2010) ได้กล่าวถึงการมีความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน (Financial Well-being) ต้องสถานะทางการเงินที่เหมาะสมกับตนเองหรือตามสภาพความเป็นอยู่ มีการจัดการสภาพทางการเงิน อย่างชาญฉลาดและมีอิสระทางการเงินที่จะใช้จ่ายในแต่ละครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Patimakorn Jai-on (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยแวดล้อมระดับมหภาค ทักษะทางการเงิน และการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่เป็นสาเหตุปัจจัยแห่งความสำเร็จในการ ออมเงินของ Generation Y เพื่อวัยเกษียณ พบว่า วิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยแห่งความสำเร็จในการออมเงินของ Generation Y เพื่อวัยเกษียณกับข้อมูลเชิงประจักษ์โมเดลมีความสอดคล้องกัน โดยทักษะทางการเงินได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.38 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่างก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการออมเงินของ Generation Y เพื่อวัยเกษียณทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรมีกลยุทธ์ในการพัฒนาทักษะทางการเงินในการนำไปสู่การจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุนเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

2) ภาครัฐควรมีนโยบายการกระตุ้นการรู้จักหาเงินเพื่อการวางแผนการออมและการลงทุนของคน Generation Y ให้สามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) การพัฒนาทักษะทางการเงินกับการจัดทำแผนการออมเงินและการลงทุน เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

2) แนวทางการจัดการการรู้จักหาเงินเพื่อการวางแผนการออมและการลงทุนของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง (References)

- Bank of Thailand. (2015). *Measuring financial levels and saving for retirement*. Retrieved 21 November 2018, from https://www.bot.or.th/_2558.pdf.
- Boonchom, S. (2002). *Preliminary research Type 7*. Bangkok: Suwiriyan.
- Chatchawan, R. (1996). *Basic statistics*. Khon Kaen: Klang Nana Wittaya Printing House.
- Chatchawan, R. (2000). *Basic statistics with sample analysis by Minitab SPSS and SAS program*. Khon Kaen: Khon Kaen University.
- Chakthip, C. (2019). *Police Administration Policy*. Retrieved July 20, 2021, from <http://lumphun.police.go.th › images › nayoby -pt1>.
- Chomphunuch, H. (2017). New Public Service to Serve Citizens. *Journal of Human Society Review*. 19(1), 7-16.
- Hallman, G. V. & Rosenbloom, J. S. (2000). *Personal Financial Planning*. New York: McGraw-Hill
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.
- Ministry of Interior. (2019). *Population data in Bangkok Civil Registration Office*. Retrieved July 20, 2021, from <https://www.etda.or.th/content/1469.html>.
- Patimakorn, J. (2021). The causal relationship of macro-environmental factors. financial skills and managing personal finances as a factor for Gen Y's success in saving money for retirement. *Journal of Economics and Business Administration Thaksin University*. 13(2), 61-74.

- Rath, T., & Harter, J. (2010). *Well being*. New York: Gallup Press.
- Rungnapa, S.(2020). *Personal Financial Planning Of People at Chatuchak District*.
Faculty of Business Administration Program in Financial And Banking,
Ramkhamhaeng University, Thailand
- Stillman, S. R. (2007). *Strateqies for Teaching Content and Thinking Skills*. Boston:
Allyn and Bacon.
- Thanawut, T. (2020). Guidelines for saving money to prepare for retirement. of the
population in the central region. *Journal of Industrial Business
Administration*. 2(2), 40-58.

พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

The Behaviors and Effects of Social Media Use of Lower Secondary School Students in Mueang District, Phitsanulok Province

วสันตพรพร อมรไพศาล¹ อุษณีย์ เลี้ยงพานิช²

Wasantaphat Amonphaisan, Usanee Sengpanich

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงสื่อประเภท Facebook ทุกวัน ในช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น. เพื่อความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง ติดตามข่าวสารศิลปิน ดารา และผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ด้านสังคม ด้านทางกาย ด้านจิตหรืออารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการเรียนมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย และ 2) การเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานศึกษาที่เรียน ความถี่ ช่วงเวลา ประเภทสื่อ ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ผลกระทบ; สื่อสังคมออนไลน์; นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate behaviors and effects of social media use and 2) to compare the effects of social media use classified by personal characteristics and social media use behavior of lower secondary school

Received: 2022-07-05 Revised: 2022-08-11 Accepted: 2022-08-15

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Master of Business Administration Program, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University, Corresponding Author e-mail: wasantaphat.a@psru.ac.th

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

students in Mueang District, Phitsanulok Province. A questionnaire was used as a research instrument for data collection from the sample of 394 students. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation t-test and One-way ANOVA. The major findings revealed that 1) the lower secondary school student used mobile phone to access Facebook every day with during 16.01 – 20.00 p.m. for entertainment, watching movies, listening to music, following the artist and celebrity news and the effects of social media use were at moderate level as follows: social, physical, and psychological or emotional, whereas learning was at low level and 2) the comparing effects of social media used of lower secondary school students showed that the different age, grade, school, frequency, period of time, and media type were affected of social media use with statistically significant level of 0.05.

Keywords: Effect; Social Media; Lower Secondary School Student

บทนำ (Introduction)

สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อดิจิทัลในการปฏิบัติการทางสังคม เพื่อให้ผู้ใช้ในโลกออนไลน์ผ่านเครือข่ายทางสังคม ผ่านเว็บไซต์ และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในการผลิตเนื้อหาเอง ในรูปของข้อมูลภาพและเสียงเพื่อการสื่อสาร แบ่งปันความรู้ และจัดการความรู้ โดยเว็บไซต์ที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์ (Online Social Media Website) ต้องมีคุณลักษณะที่ตอบสนองผู้ใช้ คือ รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของผู้ใช้ ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหาเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ความยืดหยุ่น ผู้ใช้มีส่วนร่วมในสังคม มีการเชื่อมโยงระหว่างกันและมีการรวมกลุ่มในสังคม (อภิชาต พุกสวัสดิ์, 2560)

ปัจจุบันมากกว่าร้อยละ 90 ของวัยรุ่นและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ทั้งสมาร์ทโฟน และแท็บเล็ต ที่มีความสะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา จากผลสำรวจปี 2564 การใช้สื่อสังคมออนไลน์กลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ 11-18 ปี จำนวน 2,972 คน พบว่า เด็กไทยใช้เวลาอยู่ในโลกออนไลน์ถึงร้อยละ 89 ส่วนใหญ่ ใช้เวลาบนโลกออนไลน์กับตัวเอง ร้อยละ 50.0 รองลงมาจะใช้เวลากับเพื่อนร้อยละ 38.3 และมีเพียงร้อยละ 11.7 ใช้เวลาไปกับพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัว และเมื่อถามถึงจุดประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่เล่าเรื่องราวความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ของตนเองผ่านสื่อ ร้อยละ 73.0 รองลงมาเพื่อติดต่อพูดคุย หาเพื่อนใหม่ที่รู้จักผ่านโลกออนไลน์ ร้อยละ 56.4 และเพื่อติดต่อพูดคุยกับเพื่อนที่รู้จักในโรงเรียน หรือเพื่อนบ้าน ร้อยละ 54.5 ด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ส่วนใหญ่ใช้ติดต่อสื่อสารเรื่องทั่วไป เช่น บอกธุระ ให้มารับ-ส่ง ร้อยละ 79.2 รองลงมาใช้แสดงความรู้สึกเห็นใจซึ่งกันและกัน เช่น เขียนแสดงความคิดเห็นเวลาคนในครอบครัว

โพสต์ ร้อยละ 57.9 และ ใช้พูดคุย แบ่งปันความสนุกสนาน เช่น แชร์คลิป โพสต์ภาพ ส่งเพลง ด้วย
 ไปด้วยกัน ร้อยละ 49.9 (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2564)

จากสถิติดังกล่าว ทำให้เห็นว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ในช่วง
 ระหว่าง 11-18 ปี ซึ่งให้เห็นว่าวัยรุ่นเหล่านี้ใช้เวลาไปกับโลกของอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก
 โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter)
 ไลน์ (Line) ดิกต็อก (TikTok) และ อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น จึงอาจทำให้เกิดภัยออนไลน์
 ต่อเด็กได้ ซึ่ง ประวิทย์ ลีสถาพรพงศ์ (2563) ได้กล่าวว่าเด็กและเยาวชนยังขาดความรู้เท่าทัน
 และมีความเสี่ยงสูงจากภัยสื่อออนไลน์ และประเด็นปัญหาสำคัญที่พบ เช่น การถูกล่อลวงทาง
 ออนไลน์ การถูกคุกคามทางออนไลน์ การติดต่อสื่อสารเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม การถูกแบล็คเมล์
 ทางเพศ และการถูกล่อลวงทางเพศ เป็นต้น ซึ่งทุกปัญหาล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและ
 เยาวชนในระยะยาว และภัยโลกออนไลน์ยังหล่อหลอมทัศนคติของเด็กและเยาวชนไปในทางที่
 ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ เช่นเดียวกับ แมน เม่นแย้ม (2564) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมเด็กไทยแนวโน้ม
 ใช้ความรุนแรง ก้าวร้าวมากขึ้น เพราะปัจจุบันพบการกระทำความผิดของกลุ่มวัยรุ่นจากเดิมมีเกณฑ์
 ถูกดำเนินคดีช่วงอายุ 16-18 ปี แต่ในปัจจุบันอยู่ช่วงอายุ 12-15 ปี มีมากขึ้น โดยไปเกี่ยวข้องทั้งยา
 เสพติด ความรุนแรง และข่มขืน ซึ่งปัญหาเหล่านี้มาจากสื่อออนไลน์ ที่ทำให้สามารถระบายออกทาง
 อารมณ์ได้อย่างเปิดเผย โดยขาดการวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และไม่มีผู้ใดตักเตือน จึงทำให้มักจะเห็น
 พฤติกรรมเหล่านี้ของวัยรุ่นแสดงออกมามากขึ้นและพร้อมที่จะขยายวงกว้างอย่างรวดเร็วเพื่อนำไปสู่
 การกระทำในลักษณะอื่นที่สุ่มเสี่ยง ประกอบกับปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส
 โควิด 19 (COVID-19) ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ทางจังหวัดมีคำสั่งให้มี
 การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้โรงเรียนต้องใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตในการ
 สอน และนักเรียนต้องมีการเรียนผ่านระบบออนไลน์กันมากขึ้น ทำให้นักเรียนต้องใช้อุปกรณ์
 ออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ มาประกอบการเรียนกันมากขึ้นเช่นกัน

จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อเพิ่ม
 ชีตความสามารถ ในการแข่งขัน โดยมีการติดตั้งจุดกระจายสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย (High
 Fidelity: Wi-Fi) ครอบคลุมใน 9 อำเภอ รวมถึงนโยบาย Smart Thailand ของกระทรวง
 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปิดให้บริการ Free Wi-Fi ตามสถานที่สาธารณะ สถานที่
 ราชการและมุ่งให้ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา สามารถเข้าถึงและใช้สารสนเทศอย่างมี
 คุณธรรม จริยธรรม มีวิจรณ์ญาณและรู้เท่าทัน (ประวิตร จันอับ, 2561) และยังเป็นศูนย์กลาง
 การศึกษาของภาคเหนือตอนล่าง มีสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนหลากหลายสถาบัน ไม่ว่าจะเป็น
 เป็น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ สถาบันอุดมศึกษา โดย
 ส่วนใหญ่จะมีสถานที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก็เช่นเดียวกัน เป็น
 โรงเรียนที่อยู่ในสังคมเมืองที่มีการแข่งขันกันหลายๆ ด้านค่อนข้างสูง โดยมีการนำเทคโนโลยี
 สารสนเทศมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอน และให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน
 รวมทั้งการให้นักเรียนได้ใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อสำหรับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นวง

กว้าง จึงเป็นโอกาสที่นักเรียนจะสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ของสื่อสังคมออนไลน์ด้วยความอิสระและสื่อสารง่ายขึ้น

ด้วยเหตุผลของความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสื่อสังคมออนไลน์นี้เอง นักเรียนหันมาให้ความสนใจและใช้สื่อสังคมออนไลน์ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน

โดยจะเห็นได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 12-15 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ทำในสิ่งที่ไม่ดี รวมถึงการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงการกระทำที่เป็นผลลบหรือผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ หากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ในสังคมไม่มีความรู้หรือขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์ อาจทำให้เกิดช่องว่างของการดูแล อบรม เลี้ยงดูบุตรหลาน อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียนและเกิดปัญหาตามมาจนเป็นปัญหาที่แก้ไม่ได้ของสังคมในอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จึงทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนแก้ปัญหาและป้องกันผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. คุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานศึกษาที่เรียน อาชีพ ผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ 1) ผลกระทบทางกาย 2) ผลกระทบทางสังคม 3) ผลกระทบทางจิต และ 4) ผลกระทบต่อการเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 13 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวังน้ำคู้ศึกษา โรงเรียนดอนทองวิทยา โรงเรียนท่าทองพิทยาคม โรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา โรงเรียนจ่านกร้อง โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โรงเรียนเซนต์นิโกลาส โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร โรงเรียนธิดาดาวพิษณุโลก และโรงเรียนผดุงราษฎร์ รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 7,885 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39, 2563) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 394 คน และสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้คำถามปลายปิด (Close-ended questions) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน และสถานศึกษาที่เรียน อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง โดยลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่วงเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อครั้ง ประเภทสื่อที่ชอบที่สุด และเหตุผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ตอนที่ 3 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อนักเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผลกระทบทางกาย 2) ผลกระทบทางสังคม 3) ผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์ และ 4) ผลกระทบต่อการเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของเบสท์ (Best, 1978 อ้างอิงใน ปกรณ์ ประจัญบาน, 2552) คือ

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน

น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตปาน

กลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด

งานวิจัยนี้ตรวจสอบการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50-1.00 นำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 และหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งจากการวิจัยฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถามผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Google Form) ให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยการทำหนังสือและแนบหนังสือรับรองแจ้งไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จากนั้นนำมาบันทึกเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมและผลกระทบการใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test (Independent sample t-test) สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และหาความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 14 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 2 เป็นนักเรียนตามโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 13 โรงเรียน ผู้ปกครองสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงสื่อประเภท Facebook ทุกวัน ในช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น. เพื่อความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง ติดตามข่าวสาร ศิลปิน ดารารองลงมาเพื่อเล่นเกมส์ และเพื่อการเรียน ค้นหาข้อมูลรายงาน บทความ

3. ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.520) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านผลกระทบทางสังคม ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.891) ด้านผลกระทบทางกาย ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.972) ด้านผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์ ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.851) ส่วนด้านผลกระทบต่อการเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.775) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
ด้านผลกระทบทางกาย	2.90	0.972	ปานกลาง
ด้านผลกระทบทางสังคม	3.02	0.891	ปานกลาง
ด้านผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์	2.78	0.851	ปานกลาง
ด้านผลกระทบต่อการเรียน	2.23	0.775	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.73	0.520	ปานกลาง

4. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นที่เรียน สถานศึกษาที่เรียนแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คุณลักษณะของนักเรียน	ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	
	t-test / F-test	Sig.
เพศ	14.091	0.01*
อายุ	8.180	0.02*
ระดับชั้นที่เรียน	13.299	0.01*
สถานศึกษาที่เรียน	4.133	0.01*
อาชีพของผู้ปกครอง	1.140	0.33
การศึกษาของผู้ปกครอง	1.266	0.27

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความถี่ในการใช้สื่อช่วงเวลาในการใช้สื่อ และประเภทของสื่อที่ใช้สังคมออนไลน์ของนักเรียนที่แตกต่างกันได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	
	F-test	Sig.
เครื่องมือที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์	0.268	0.84
ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	2.688	0.03*
ช่วงเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	2.691	0.01*
ประเภทของสื่อที่ใช้สังคมออนไลน์	4.070	0.01*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด มีความถี่ในการใช้สื่อคือใช้ทุกวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายมากกว่าในอดีต และการใช้งานผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา อีกทั้งยังเป็นสื่อที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของทุกๆ คน จึงทำให้นักเรียนใช้สื่อสังคม

ออนไลน์ในทุกวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Decharinp (2017) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของคนกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของคนในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในหลายสาขาได้เริ่มศึกษาวิจัยทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการยอมรับการนำสื่อการปฏิบัติการกิจต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ ชนก ชนม์ แต่งเติมวงศ์ (2556) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมากและเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนทุกคนในชีวิตประจำวันโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร และรับข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ที่มีพฤติกรรมในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง และใช้อุปกรณ์เป็นเครื่องมือในการใช้สื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น โดยสื่อที่นักเรียนส่วนใหญ่ใช้จะเป็นสื่อประเภท Facebook และมีเหตุการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิง ดูหนัง ฟังเพลง ติดตามข่าวสารศิลปิน ดารา เพื่อเล่นเกมส์ เพื่อการเรียนรู้/ ค้นหาข้อมูลรายงาน บทความ และเพื่อโพสต์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ / อัปเดตสถานะ/ข้อมูลส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า มีความนิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก (Facebook) และเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทเฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินี กิตติชนมวรกุล (2558) ที่พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ คือ Facebook เปิดรับสื่อสังคมออนไลน์ผ่านสมาร์ตโฟนเป็นส่วนใหญ่ โดยนักเรียนมีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสืบค้นข้อมูล กิจกรรมทางสังคม งานอดิเรก และอัปเดตสถานะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิ ประจิตร (2561) ที่พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์วัตถุประสงค์การใช้เพื่อการเรียนรู้มากกว่าเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ เพื่อทำงานกลุ่ม ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนอาจารย์

2. ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้านผลกระทบทางกาย นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่การใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อระบบการนอนหลับ มีผลต่อการทำให้มีปัญหาทางสายตา และทำให้การทำงานของสมองล่าช้า ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน จึงเป็นสาเหตุที่อาจทำให้การนอนหลับไม่เต็มที่ ทำให้สมองเบลอได้ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ปกครองคอยดูแลแล้วก็ตาม ประกอบกับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจำเป็นต้องใช้สายตามองดู จึงอาจทำให้มีปัญหาทางสายตาเกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐยาน์ ช่วยธานี (2555) ที่กล่าวว่า ผลกระทบทางกายที่เกิดขึ้นจากการติดอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์ มีผลคือขณะที่เล่นอยู่ จะเกิดการเสียดายตาเนื่องจากต้องเพ่งกับหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็น เวลานานๆ นอกจากนี้ยังส่งผลถึงระบบกล้ามเนื้อและระบบ ประสาท (Neuromuscular problem) มือ ข้อมือ กล้ามเนื้อบริเวณคอ ไหล่ เกิดอาการ Carpal Tunnel Syndrome จากการบีบรัดของเส้นประสาท และสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ พรนภดล และ เอษรา วสุพันธ์จิต (2558) ที่กล่าวว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าสื่อสังคมออนไลน์มากเกินไป ไม่สามารถหยุดตัวเองได้หลังจากที่เข้าใช้ และเวลา

ในการเข้าเล่นเป็นเวลานานติดต่อกัน ส่งผลให้มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอลงไป เนื่องจากอดหลับอดนอน ไม่ได้ออกกำลังกาย รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา เป็นต้น

ด้านผลกระทบทางสังคม พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีผลกระทบคือในวันหยุดมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่าการออกไปเที่ยวข้างนอก ใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่าการทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัว และสื่อสังคมออนไลน์สามารถทำให้เกิดการขัดแย้งภายในครอบครัวได้ สอดคล้องแนวคิดของ ภัทริกา วงศ์อนันต์นันท (2557) ที่กล่าวว่า ครอบครัวที่มีเด็กและเยาวชนเล่นอินเทอร์เน็ตจนขาดการควบคุมตนเองมักพบการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ภายในสมาชิกในครอบครัว เกิดความไม่เข้าใจและความขัดแย้งในครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่ไม่พอใจกับพฤติกรรมการเล่นอินเทอร์เน็ตของเด็กทำให้เกิดปัญหาหรือทะเลาะกันเรื่องการจำกัดเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตของเด็ก นอกจากนี้ยังเกิดจากการพูดคุย หรือทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง รวมถึงปฏิเสธที่จะร่วมกิจกรรมกับครอบครัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านสังคม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลกระทบทางจิตหรืออารมณ์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์คือ รู้สึกหงุดหงิด กระวนกระวายหากไม่ได้เข้าสื่อสังคมออนไลน์ ชอบอยู่คนเดียวและมีโลกส่วนตัวสูงเพื่อเข้าสื่อสังคมออนไลน์ และคิดว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์เสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์จะมีความรู้สึกดีและมีความสุขที่ได้เล่น เนื่องจากการเล่นจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนตัว ที่ไม่ต้องไปสูงส่งหรือเล่นกับใคร และสามารถเข้าเล่นได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐยานี ช่วยธานี (2555) ที่พบว่า ผลกระทบทางจิตที่เกิดขึ้นจากการติดอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสังคมออนไลน์นั้น กลุ่มวัยรุ่นที่ติดอินเทอร์เน็ตจะมีความรู้สึกดีและมีความสุขที่ได้เล่นเนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นที่เดียวที่จะได้ปลดปล่อยตัวเองอย่างเต็มที่ ผ่อนคลายความเครียด ได้รับการตอบสนองที่ดี เมื่อไม่สามารถหยุดใช้ได้จะมีลักษณะของโรคประสาท (Psychoneurosis) เกิดขึ้น เช่น มีความวิตกกังวลหงุดหงิดง่าย ฟุ้งซ่าน ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ เมื่อต้องหยุดจะเกิดพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรงอารมณ์ซึมเศร้า มีผลกระทบทางด้านอารมณ์อย่าง เด่นชัด รวมทั้งปัญหาด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหว ไม่มั่นใจในตนเอง ดื้อรั้น ซึ่งบุคคลที่ติดอินเทอร์เน็ตจะมีปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์มากกว่าคน ปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิตร จันทรอับ (2561) ที่พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตหรือใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ติดต่อกันเป็นเวลานานมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาโรคติดอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นอาการทางจิตประเภทหนึ่ง มีอาการที่ต้องสงสัย เช่น มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเนื่องกันเป็นเวลานานเรื่อยๆ รู้สึกหงุดหงิด หดหู่ กระวนกระวาย เมื่อใช้อินเทอร์เน็ตน้อยลงหรือหยุดใช้

ด้านผลกระทบต่อการเรียน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์อยู่ในระดับน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนยังอยู่ในช่วงวัยมัธยมศึกษาตอนต้นที่ยังมีผู้ปกครองคอยควบคุมดูแลในเรื่องของการเรียน หรือคอยสอดส่องทั้งเรื่องของการทำการบ้าน การทำรายงานส่ง หรือแม้แต่การไปรับ-ส่งนักเรียนที่ โรงเรียนเป็นประจำ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าเรียนตามกำหนดระยะเวลา รวมทั้งมีการส่งรายงาน ส่งการบ้านได้อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้นักเรียนได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับ น้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า การใช้สื่อสังคม ออนไลน์มีผลกระทบในด้านการเรียนในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีผลต่อการเข้าเรียนสาย หรือไม่เข้าเรียนเลยอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ Wilson (2000) และ Andreassen et al. (2012) ที่กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อการงาน/การเรียน คือ หากมีการใช้สื่อ ออนไลน์มากเกินไป ทำให้เวลาในการทำงานหรือการเรียนเกิดปัญหาตามมา เช่น ขาดงาน/ขาด เรียนบ่อยครั้ง ง่วงนอนในเวลางาน/เวลาเรียน เนื่องจากนอนดึกเกินไป ทำให้งานที่ทำไม่มี ประสิทธิภาพ ถูกตำหนิบ่อยครั้ง ซึ่งอาจทำให้พลาดโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน หรือ นักเรียนมีโอกาสติด F ในรายวิชาที่เรียนได้ เป็นต้น และไม่สอดคล้องกับ ประวิตร จันทรอับ (2561) ที่พบว่า ผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตหรือใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นระยะเวลานานอาจ ทำให้เกิดผลกระทบด้านการเรียน คือ ไม่สามารถแบ่งเวลาเรียนได้อย่างเหมาะสม อาจทำให้หน้าที่ ความรับผิดชอบ เช่น เด็กไม่สนใจการเรียน ไม่ทำการบ้าน หนีเรียน ผลการเรียนลดลงจากเดิมได้

3. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามคุณลักษณะของนักเรียน พบว่า เพศชายและเพศหญิงได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน ในด้านสังคม และด้านการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ (2560) ที่พบว่า การใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มี เพศแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม และด้านการเรียนที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีอายุ 13 ปี ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทุกด้านน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ 14 ปี อายุ 15 ปี และอายุ 16 ปี จำแนกตามระดับชั้นที่เรียน พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านผลกระทบทางกาย ผลกระทบผลกระทบทางสังคม ผลกระทบทาง จิตหรืออารมณ์ และผลกระทบการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า นักศึกษาต่างชั้นปีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่าง กันในด้านครอบครัว ด้านอารมณ์และด้านสังคม และด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกันในส่วนของ ระดับชั้นเรียนของนักศึกษา คือ นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1 ได้รับ ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกด้านมากกว่านักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นชั้นปีที่ 2 และกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 และจำแนกสถานศึกษาที่ เรียนพบว่า มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนท่าทองพิทยาคมได้รับผลกระทบ จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกด้านมากกว่าโรงเรียนอื่นๆ ส่วนนักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนเซนต์นิ โกลาส และโรงเรียนผดุงราษฎร์ ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่านักเรียนที่

กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ (2560) ที่พบว่า การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนที่เรียนโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย ส่งผลกระทบต่อด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโรงเรียนสตรีภูเก็ต และสอดคล้องกับ สุขาลักษณ์ ธรรมดวงศรี (2562) ที่พบว่า นักศึกษาต่างคณะมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันต่างคณะกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกันในด้านอารมณ์และด้านสังคม จึงสอดคล้องเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่โรงเรียนต่างกันหรือมีคณะต่างกันจะได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันทั้งในด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการเรียน

4. เปรียบเทียบผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในด้านความถี่การใช้สื่อ ช่วงเวลาการใช้สื่อ และประเภทของสื่อที่ใช้ที่แตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านทางกาย ด้านทางสังคม ด้านทางจิตหรืออารมณ์ และด้านการเรียนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์นั้น เป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อหาข้อมูลพฤติกรรมการใช้ของผู้ใช้ โดยความถี่การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวันของนักเรียน มีผลกระทบทุกด้านมากกว่านักเรียนที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สัปดาห์ละครั้ง ใช้สื่อฯ 1-2 วัน/สัปดาห์ ใช้สื่อฯ 3-4 วัน/สัปดาห์ และใช้สื่อ 5-6 วัน/สัปดาห์ ส่วน ช่วงเวลาในการใช้ พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนเฉพาะช่วงพักกลางวันในโรงเรียนเท่านั้น มีผลกระทบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่านักเรียนที่ใช้สื่อช่วงเวลาอื่นๆ และประเภทสื่อในการในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยนักเรียนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภท google meet มีผลกระทบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าประเภทสื่ออื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีการเข้าสื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน อาจทำให้เกิดผลกระทบตามมาหากไม่มีการป้องกันการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ และในส่วนของช่วงเวลาในการใช้สื่อที่ส่วนใหญ่จะเป็นเฉพาะช่วงพักกลางวันนั้น ซึ่งจะเป็นระยะเวลาที่ไม่มากนัก ก็อาจทำให้ได้รับผลกระทบน้อยกว่านักเรียนที่ใช้เวลาอื่น อีกทั้งการใช้สื่อประเภท google meet ที่มีผลกระทบต่อการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เพราะส่วนมากเป็นสื่อที่นักเรียนจะเข้าเพื่อการเรียนเป็นส่วนใหญ่อสอดคล้องกับแนวคิดของ ตัน นิลมาติ (2558) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่สามารถทำให้ทราบว่ามีพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานี้ สามารถทำให้นักวิชาการ และหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสังคมออนไลน์ทราบได้ว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไร อาจนำไปประยุกต์วางแผนการผลิตสื่อให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายได้ อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อหาทางป้องกันที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อผู้ใช้ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมิกา เหมมินทร์ (2556) ที่พบว่า พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เปิดบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ไว้ตลอดทั้งวัน แสดงให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ดังนั้น ครูควรมีการสอดส่องดูแล ให้ความรู้ และให้คำแนะนำถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนว่า มีผลกระทบทางบวก และผลกระทบทางลบอย่างไรบ้าง ซึ่งอาจจะต้องพูดคุยในชั้นเรียน และคุยกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อช่วยกันแนะนำและดูแล เพื่อที่จะได้ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียน

1.2 นักเรียนนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภท Facebook และ TikTok ดังนั้น ครูควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นช่องทางในการแบ่งปันความรู้หรือแสดงความคิดเห็น เช่น โพสต์ข้อความลงในกระดานข่าว (wall) ของกลุ่ม โพสต์รูปภาพและวิดีโอที่อัปโหลดโดยสมาชิก สืบหาความคิดเห็นของสมาชิกที่เป็นนักเรียน เป็นต้น เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารอารมณ์ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นของบุคคลอื่น

1.3 ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า นักเรียนยังเป็นวัยที่อาจจะมีผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลที่นักเรียนเคารพคอยให้คำปรึกษาในการใช้อยู่ ดังนั้น ครูควรจะให้แก่นักเรียนรักษามาตรฐานการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้อยู่ในระดับที่เกิดผลกระทบต่อเรียนน้อยหรือไม่มีผลกระทบเลย รวมถึงผู้ปกครองควรมีการสอดส่องดูแล และกำหนดระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ใช้เวลาไปกับการเรียน การทำการบ้าน การทำรายงาน นอกจากนี้ ควรหากิจกรรมอื่นๆ ทำร่วมกันในวันหยุดเพื่อให้ได้รู้สึกละเลยไม่ได้คนเดียว หรืออยู่กับโลกของสื่อสังคมออนไลน์เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อตนเอง ต่อครอบครัว จนกลายเป็นภาระต่อสังคมในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภออื่นๆ ในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละอำเภอว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลการศึกษาที่มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงความจำเป็นและประโยชน์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้รู้สึกถึงความปลอดภัย และสามารถใช้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งไม่ได้มีการศึกษาแบบเชิงลึกหรือวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสอบถามถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เจาะลึก รายละเอียดกว่านี้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ทราบพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่แท้จริงและนำผลที่ได้มาสนับสนุนผลข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนกชนม์ แต่งเติมวงศ์. (2556). กระแสของ Social Network บนโทรศัพท์มือถือในปัจจุบัน. *วารสารสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์*. 2(1), 28-42.
- ชาญวิทย์ พรนภดล และเอษรา วสุพันธ์จิต. (2558). *จิตเวช ศิริราช DSM-5*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐยานี ช่วยธานี. (2555). ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่ติดอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ. (2560). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 7(13), 6-13.
- ต้น นิลมาติ. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมติดการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 4(1), 157-165.
- ปกรณ ประจัญบาน. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประวิตร จันอับ. (2561). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์. (2563). เด็กและเยาวชนยังขาดความรู้เท่าทันและมีความเสี่ยงสูงจากภัยสื่อออนไลน์ ภัยออนไลน์ต่อเด็กปี 63. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/78510>.
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. (2557). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 15(2), 173-178.
- แมน แมนแย้ม. (2564). โซเชียลมีเดีย สื่อไร้สายมหันตภัยวัยรุ่น. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.posttoday.com/politic/report/430928>.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2564). ผลสำรวจ “วันเด็ก 64” เด็กไทยใช้เวลากับโลกออนไลน์ถึง 89%. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก www.bangkoklifenews.com/17261037/ผลสำรวจ.
- สินี กิตติชนมวรกุล. (2558). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนในจังหวัดสงขลา. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 2*, 16 กรกฎาคม 2558. 288-297. หาดใหญ่ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี. (2562). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 5(2), 142-150.

- สุนิ ประจิตร. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี (รายงานผลการวิจัย). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39. (2563). จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก <http://bdc.ac.th/school-list>.
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2560). การพัฒนานวัตกรรมการประชาสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ผ่านการสื่อสารเครือข่ายสังคมออนไลน์. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชานิเทศศาสตร์และนวัตกรรม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เอมิกา เหมมินทร์. (2556). พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Andreassen, C. S., Torsheim T., Brunborg, G. S., Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook Addiction Scale. *Psychology Report*. 110(2), 501-517
- Best, J. W. (1978). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Decharin, P. (2017). *People Behavior with Social Media*. Retrieved June 22, 2021, from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641565>
- Wilson, T. D. (2000). Human Information Behavior. *Informing Science*. 3(2), 49-55.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่
The Quality of Work Life of Employees of Thailand Post Co., Ltd.:
Head Office

นิติ จาดเจริญ¹ ลลิตา นิพิฐประศาสน์ สุนทรวินิภาต²

Nithi Chardcharoen, Lalita Niphitprasat Sunthornviphat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ จำนวน 327 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อัตราเงินเดือนของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพชีวิตการทำงาน; ปัจจัยส่วนบุคคล; พนักงาน

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the quality of work life of employees of Thailand Post Co., Ltd.: Head office, and 2) To study personal factors related to quality of work life of employees of Thailand Post Co., Ltd.: Head Office. The samples used in the research were employees of the Thailand Post Co., Ltd.: Head Office consisted of 327 persons. Questionnaires were employed in data collecting Statistics used, for the data analysis were percentage, mean, standard

Received: 2022-07-02 **Revised:** 2022-08-10 **Accepted:** 2022-08-11

¹ สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Political Science Department of Political Science and Public Administration
Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: nithi.c@ku.ac.th

² สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Political Science Department of Political Science and Public Administration
Kasetsart University. e-mail: fsoclas@ku.ac.th

deviation, and Chi-Square. The statistical significance was determined at the .05 level. The results showed that the overall opinion on the quality of work life of employees of the research Thailand Post Co., Ltd.: Head Office was at moderate level. The hypothesis testing revealed that salary of employees of Thailand Post Co., Ltd.: Head Office related to the quality of work life at statistical significant level set at .05

Keywords: Quality of Work Life; Personal Factors; Employee

บทนำ (Introduction)

บริษัทที่ประสบความสำเร็จล้วนเกิดจากปัจจัยคนหรือบุคลากร ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในทรัพยากรการบริหาร เพราะคนเป็นผู้ปฏิบัติงานตลอดจนการที่ตัดสินใจ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่ทรัพยากรบุคคลเป็นอันดับหนึ่งเพื่อความสำเร็จขององค์กรในภายภาคหน้า

คุณภาพชีวิตการทำงาน มีความสำคัญต่อการทำงานและองค์การอย่างแท้จริง ซึ่งคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีนั้นย่อมส่งผลให้บุคลากรหรือพนักงานมีความสุข สนุกกับงาน ป้องกันไม่ให้งานรู้สึกเบื่อหน่ายจนอยากเปลี่ยนงาน ซึ่งจะส่งผลในงานที่ทำ โดยสามารถวัดได้จาก 8 ด้านคือ ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถได้เป็นอย่างดี การบูรณาการทางสังคม ประชาธิปไตยในองค์กร ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม (Walton, 1974)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารของประเทศ ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวผ่านการปรับเปลี่ยนรูปแบบและโครงสร้างขององค์กรมาแล้วหลายครั้ง ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 สืบเนื่องมาจนทุกวันนี้ โดย บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ยังสามารถดำรงอยู่ได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางธุรกิจที่เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร และการขนส่งที่ทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดในเรื่องของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ จำนวน 1,784 คน (รายงานประจำปี 2563 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, 2563) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกันตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรเพื่อหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาการทำงาน ตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของคุณภาพชีวิตการทำงาน of พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ รวม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน 4) เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ 5) การบูรณาการทางสังคม 6) ประชาธิปไตยในองค์กร 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และ 8) ลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

โดยมีเกณฑ์สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนดังนี้

<u>ระดับคะแนน</u>	<u>ระดับความคิดเห็น</u>
1.00 - 2.33	ต่ำ
2.34 - 3.67	ปานกลาง
3.68 - 5.00	สูง

ระดับคะแนน 1.00 – 2.33 หมายถึง พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานต่ำ

ระดับคะแนน 2.34 – 3.67 หมายถึง พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานปานกลาง

ระดับคะแนน 3.68 – 5.00 หมายถึง พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน และสถิติเพื่อทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ระดับการวัดนามบัญญัติ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือน ระยะเวลาการทำงาน ตำแหน่งงาน ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = 327)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	175	53.50
หญิง	152	46.50
2. อายุ		
21-30 ปี	64	19.60
31-40 ปี	123	37.60
41-50 ปี	81	24.80
50 ปีขึ้นไป	59	18.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	58	17.70
ปริญญาตรี	219	67.00
สูงกว่าปริญญาตรี	50	15.30
4. อัตราเงินเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	67	20.50
15,001-30,000 บาท	148	45.20
30,001-45,000 บาท	44	13.50
45,001-60,000 บาท	23	7.00
60,001 บาทขึ้นไป	45	13.80
5. ระยะเวลาการทำงาน		

ต่ำกว่า 6 ปี	85	26.00
6-10 ปี	73	22.30
11-15 ปี	49	15.00
16-20 ปี	40	12.20
20 ปีขึ้นไป	80	24.50
6. ตำแหน่งงาน		
กลุ่มงานปฏิบัติการและสนับสนุน	263	80.40
กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะทาง	37	11.30
กลุ่มงานบริหาร	27	8.30

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย (ร้อยละ 53.50) มีอายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 37.60) ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 67.00) มีรายได้ 15,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 45.20) มีระยะเวลาการทำงาน ต่ำกว่า 6 ปี (ร้อยละ 26.00) และมีตำแหน่งกลุ่มงานปฏิบัติการและสนับสนุน (ร้อยละ 80.40) ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ ในภาพรวม

(n = 327)

คุณภาพชีวิตการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ	3.11	0.94	ปานกลาง
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย	3.52	0.92	ปานกลาง
3. ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน	3.22	0.77	ปานกลาง
4. ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ	3.28	0.82	ปานกลาง
5. ด้านการบูรณาการทางสังคม	3.73	0.66	สูง
6. ด้านประชาธิปไตยในองค์กร	3.57	0.79	ปานกลาง
7. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน	3.61	0.91	ปานกลาง

คุณภาพชีวิตการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8. ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.54	0.79	ปานกลาง
รวม	3.45	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบูรณาการทางสังคม ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ($\bar{X} = 3.61$) ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ($\bar{X} = 3.57$) ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมองค์กร ($\bar{X} = 3.54$) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ($\bar{X} = 3.52$) ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน ($\bar{X} = 3.22$) และด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-Square) สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 327)

เพศ	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
ชาย	12 (3.70)	102 (31.20)	61 (18.70)	175 (53.50)	2.476	0.290
หญิง	5 (1.50)	87 (26.60)	60 (18.30)	152 (46.50)		
เพศ	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
รวม	17 (5.20)	189 (57.80)	121 (37.00)	327 (100.00)		

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน (Chi-Square = 2.476, Sig = 0.290) หมายความว่า เพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 327)

อายุ	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
21-30 ปี	3 (0.90)	45 (13.80)	16 (4.90)	64 (19.60)	12.122	0.061
31-40 ปี	7 (2.10)	77 (23.50)	39 (11.90)	123 (37.60)		
41-50 ปี	4 (1.20)	39 (11.90)	38 (11.60)	81 (24.80)		
50 ปีขึ้นไป	3 (0.90)	28 (8.60)	28 (8.60)	59 (18.00)		
รวม	17 (5.20)	189 (57.80)	121 (37.00)	327 (100.00)		

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน (Chi-Square = 12.122, Sig = 0.061) หมายความว่า อายุ 21-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 327)

ระดับการศึกษา	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4 (1.20)	36 (11.00)	18 (5.50)	58 (17.70)	4.397	0.313
ปริญญาตรี	8 (2.40)	125 (38.20)	86 (26.30)	219 (67.00)		
สูงกว่าปริญญาตรี	5 (1.50)	28 (8.60)	17 (5.20)	50 (15.30)		
รวม	17	189	121	327		

	(5.20)	(57.80)	(37.00)	(100.00)		

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน (Chi-Square = 4.397, Sig = 0.313) หมายความว่า การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเดือนและคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 327)

อัตราเงินเดือน	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
< 15,000 บาท	5 (1.50)	39 (11.90)	23 (7.00)	67 (20.50)	16.180	0.040*
15,001-30,000 บาท	7 (2.10)	97 (29.70)	44 (13.50)	148 (45.30)		
30,001-45,000 บาท	3 (0.90)	25 (7.60)	16 (4.90)	44 (13.50)		
45,001-60,000 บาท	0 (0.00)	11 (3.40)	12 (3.70)	23 (7.00)		
อัตราเงินเดือน	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
≥ 60,001 บาท ขึ้นไป	2 (0.60)	17 (5.20)	26 (8.00)	45 (13.80)		
รวม	17 (5.20)	189 (57.80)	121 (37.00)	327 (100.00)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า อัตราเงินเดือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน (Chi-Square = 16.180, Sig = 0.040) หมายความว่า อัตราเงินเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001 - 30,000 บาท 30,001 - 45,000 บาท 45,001 - 60,000 บาท และ 60,001 บาทขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 327)

ระยะเวลา การทำงาน	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
ต่ำกว่า 6 ปี	4 (1.20)	57 (17.40)	24 (7.30)	85 (26.00)	9.773	0.276
6-10 ปี	4 (1.20)	45 (13.80)	24 (7.30)	73 (22.30)		
11-15 ปี	3 (0.90)	29 (8.90)	17 (5.20)	49 (15.00)		
16-20 ปี	2 (0.60)	22 (6.70)	16 (4.90)	40 (12.20)		
20 ปีขึ้นไป	4 (1.20)	36 (11.00)	40 (12.20)	80 (24.50)		
ระยะเวลา การทำงาน	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
รวม	17 (5.20)	189 (57.80)	121 (37.00)	327 (100.00)		

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน (Chi-Square = 9.773, Sig = 0.276) หมายความว่า ระยะเวลาการทำงานต่ำกว่า 6 ปี 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งงานและคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 327)

ตำแหน่งงาน	คุณภาพชีวิตการทำงาน			รวม	Chi-Square	Sig
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง			
กลุ่มงาน ปฏิบัติการและ สนับสนุน	14 (4.30)	152 (46.50)	97 (29.70)	263 (80.40)	4.157	0.383
กลุ่มงานวิชาชีพ เฉพาะทาง	2 (0.60)	25 (7.60)	10 (3.10)	37 (11.30)		
กลุ่มงานบริหาร	1 (0.30)	12 (3.70)	14 (4.30)	27 (8.30)		
รวม	17 (5.20)	189 (57.80)	121 (37.00)	327 (100.00)		

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน ($\text{Chi-Square} = 4.157, \text{Sig} = 0.383$) หมายความว่า ตำแหน่งกลุ่มงานปฏิบัติการและสนับสนุน กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะทาง และกลุ่มงานบริหาร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล (Research Discussion)

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบูรณาการทางสังคม รองลงมาคือ ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม องค์กร ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และเพียงพอ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาภัทร อัสวพชร และคณะ (2560) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานที่ทำงานเป็นกะ ที่ปฏิบัติงานภายในสนามบินสุวรรณภูมิ พบว่ามีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในแต่ละด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธ์สังคม ด้านบูรณาการสังคม ด้านผลตอบแทน และด้านกระบวนการยุติธรรม มีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้ความสามารถ ความเติบโตในงาน และด้านสมดุลกับชีวิตการทำงาน มีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ การผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และตำแหน่งงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน ทั้งนี้ เนื่องจากเพศชายและเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในการทำงาน แรงจูงใจ การปรับตัวทางสังคม และความสามารถในการเรียนรู้ อันจะนำมาซึ่งการมีคุณภาพชีวิตการทำงาน นอกจากนี้ กลุ่มอายุที่มากขึ้นในแต่ละช่วงเป็นอายุที่อยู่ในวัยของผู้ใหญ่เต็มที่ ที่มีการใช้วิจารณญาณ หลักการ และเหตุผล ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งสมมาพร้อมกับการทำงาน จึงทำให้มีมุมมองและความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกับกลุ่มคนทำงานที่มีอายุน้อยกว่าหรือมากกว่า อย่างไรก็ตาม บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีการกำหนดเกณฑ์การบรรจุ และฝึกอบรม ผู้ได้รับปริญญา ตั้งแต่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จนถึงจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จึงส่งผลให้พนักงานที่จบการศึกษาไม่ว่าจะจบการศึกษาในระดับสูงหรือต่ำกว่า จะไม่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถทางการศึกษาเข้ามาประยุกต์ใช้กับงานที่ปฏิบัติอยู่ และเนื่องมาจากระยะเวลาในการทำงานไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาสั้นหรือยาวนานนั้นสามารถปฏิบัติงานได้ไม่แตกต่างกัน แม้ว่าบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ จะมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ยาว แต่ยังคงปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มงานเดิม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มงานปฏิบัติการและสนับสนุน กลุ่มงานวิชาชีพเฉพาะ

ทาง หรือกลุ่มงานบริหาร จึงส่งผลให้พนักงานมีความรู้สึกอยู่ในสถานะที่เหมาะสม ทำให้เกิดความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้สึกมั่นคง ตลอดจน พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ ที่มีการปฏิบัติงานในตำแหน่งกลุ่มงานปฏิบัติการและสนับสนุน กลุ่มงานวิชาชีพ เฉพาะทาง หรือกลุ่มงานบริหาร เป็นตำแหน่งที่ต้องบรรจุจากผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร วิชาชีพเฉพาะตำแหน่งนั้น ๆ ให้บรรจุจากผู้สอบคัดเลือกได้ เมื่อพนักงานมีความรู้สึกอยู่ในสถานะที่เหมาะสม จึงมองว่า ปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน มิได้มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน และจากผลการทดสอบสมมติฐาน ยังพบว่า อัตราเงินเดือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุเนื่องมาจาก บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีเกณฑ์การเลื่อนพนักงานขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ทั้งในรูปแบบวิธีคัดเลือก ให้เลื่อนตำแหน่งและวิธีคัดเลือกบุคลากรตามจำนวนตำแหน่งที่กำหนดไว้ ดังนั้น เมื่อพนักงานที่มีรายได้ที่สูงขึ้น จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับสูงขึ้นและมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น รวมทั้งอาจได้รับสวัสดิการที่ดีขึ้นในการทำงานที่หน่วยงาน จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่าพนักงานที่มีรายได้ต่ำกว่า ทั้งนี้ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Richard E. Walton (1974) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง ลักษณะการทำงานที่ตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของบุคคล โดยพิจารณาจากคุณลักษณะความเป็นบุคคล สภาพตัวบุคคลหรือสังคมขององค์กรที่ทำให้งานบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า พนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์กรควรเพิ่มค่าตอบแทนที่เพียงพอกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน พัฒนาเครื่องมือที่ทันสมัยเอื้ออำนวยให้สะดวกในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งปรับระเบียบการต่ออายุสัญญางานสำหรับการประเมินผลงาน และสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ สร้างความเสมอภาคในการทำงานโดยระบบคุณธรรม ตลอดจนบริหารงานด้านเวลาให้มีความเพียงพอในการทำกิจกรรมส่วนตัวกับเพื่อนฝูงและครอบครัว และส่งเสริมให้พนักงานได้เป็นสมาชิกในชมรมที่จัดตั้งขึ้นของหน่วยงานเพื่อสาธารณะประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่

2. จากผลการวิจัย พบว่า อัตราเงินเดือนของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน ดังนั้น องค์กรควรพิจารณาขึ้นค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นแรงผลักดันให้พนักงาน มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานและ

เป็นผลให้งานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งควรเพิ่มสวัสดิการให้มากขึ้น ให้มีความเพียงพอกับสภาพการณ์ค่าครองชีพในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ ในสายงานต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานขึ้นตรงกรรมการผู้จัดการใหญ่ สายงานกลยุทธ์และการขับเคลื่อนองค์กร สายงานธุรกิจบริการดิจิทัล สายงานธุรกิจองค์กร และสายงานสนับสนุนประสิทธิภาพองค์กร เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตการทำงานของแต่ละสายงาน

2. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด: สำนักงานใหญ่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัญญาภัทร อัสวพระ, ขวัญลักษณ์ คำโถม และ ศักดิ์ระพีร์ วรพัฒนะปริญญา. (2560). คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานที่ทำงานเป็นกะ ที่ปฏิบัติงานภายในสนามบินสุวรรณภูมิ. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*. 19(1), 27-34.
- บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด. (2563). *รายงานประจำปี 2563 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก https://file.thailandpost.com/upload/content/2563_6194c6dd3a950.pdf
- Walton, R.E. (1974). Improving Quality of Work Life. *Harvard Business Review*, 15(5), 12-16.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row Publication.

ความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มี ผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

Knowledge, Understanding and Attributes to Investment Finance's Facebook Fan Page that Affect the Decision to Invest in Mutual Funds

สกุณณี อภัย¹ วิจิตรา จำลองราษฎร์² ธิดารัตน์ วุฒิสรีเสถียรกุล³

Sakunnee Apai, Wichitra Chamlongrath, Thidarat Wutthisrisatienkul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม พบว่า ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านผลการดำเนินงาน ด้านความเสี่ยงในการลงทุน และด้านผลตอบแทนตามลำดับ และ คุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม พบว่า ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า คุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน ด้านเนื้อหามากที่สุด รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ในการใช้งาน และด้านรูปแบบ ตามลำดับ ซึ่งผลที่ได้ยืนยันถึงความสำคัญของความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงิน การลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม จึงเสนอแนะให้ผู้ดูแลเพจเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนและตัวแทนกองทุนรวม ควรพัฒนา

Received: 2022-06-26 Revised: 2022-08-08 Accepted: 2022-08-09

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author email: apaisakunnee@gmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในด้านดังกล่าวทั้ง 5 ด้าน ให้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมของนักลงทุน หากมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมในระดับสูงจะส่งผลให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): ความรู้ความเข้าใจ; คุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจ; การตัดสินใจลงทุน; กองทุนรวม

Abstract

The objectives of this research was to study the knowledge, understanding and the attributes of financial investment Facebook Fan page affecting mutual fund investment decision. The sample was 385 individuals. The questionnaire was used as the research instrument for data collection. The data were analyzed to determine frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis. The results of this study found that the knowledge and understanding about mutual fund investment in product, investment risk, tax benefits, returns, and performance positively affected mutual fund investment decision. The attributes of financial investment Facebook Fan page in content, model, and usefulness positively affected mutual fund investment decision. The knowledge and understanding of investing in mutual funds in terms of products affected the decision to invest in mutual funds the most, followed by tax incentives. Performance investment risk and the return side, respectively, and The characteristics of the Facebook fan page financial investments that affect investment decisions in mutual funds. It was found that the research hypothesis accepted No. 2 that the characteristics of the Facebook fan page financial investments had an impact. Investment Decisions in Mutual Funds statistically significant by the feature of Facebook fan page finance investment. The content aspect was the most, followed by the usefulness aspect. and style, respectively. The results confirm the importance of knowledge, understanding and features of the Facebook Fanpage Finance. Investments that affect investment decisions in mutual funds. Therefore, it is recommended that the administrators of the Facebook page, the financial and investment fan page, and the mutual fund representatives Should develop information, knowledge and understanding in all 5 areas. to be useful for investors' investment decision making in mutual funds. If the knowledge and understanding of investing in mutual funds is developed at a high level, it will result in more investors making investment decisions in mutual funds.

Keywords: Knowledge and Understanding; Facebook Fan Page Attributes; Investment Decision; Mutual Funds

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันคนไทยมีรูปแบบการออมเงินที่แตกต่างไปจากเดิม ประกอบกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีความผันผวน โดยอัตราดอกเบี้ยมีทิศทางต่ำลง และมีอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น (พันธุระวัง, 2562) โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2563 คนไทยสนใจลงทุนในกองทุนรวม ซึ่งกองทุนรวมเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ มีสภาพคล่อง จากสถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมามีนักลงทุนให้ความสนใจกับการลงทุนในหุ้นไทยเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาได้จากการเปิดบัญชีใหม่ในช่วง 9 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2563 มีบัญชีซื้อขายรายย่อยเปิดใหม่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 34 หรือจำนวน 27.6 ล้านบัญชี และมีจำนวนนักลงทุนในตลาดหุ้นไทย ณ สิ้นเดือนกันยายน 2563 มีจำนวน 1.45 ล้านราย เพิ่มขึ้นจากเดือนมกราคม 2563 ประมาณ 170,000 ราย หรือร้อยละ 13.68 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) การลงทุนในกองทุนรวมเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ ใช้เงินลงทุนในการลงทุนจำนวนไม่มาก และมีหลายผลิตภัณฑ์ให้ลงทุนตั้งแต่ความเสี่ยงต่ำไปจนถึงความเสี่ยงสูง มีผู้ดูแลและบริหารกองทุนให้ เหมาะสมสำหรับนักลงทุนรายย่อยที่ประสงค์จะนำเงินมาลงทุนในตลาดหุ้น (วโรตม คงหนู, 2561) แต่ติดเงื่อนไขบางประการ เช่น เงินทุนในการลงทุนมีจำกัด ไม่มีเวลาในการบริหารกองทุน นอกจากกองทุนรวมจะให้ผลกำไรแล้ว การลงทุนในกองทุนรวมยังได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภรณ์ทิพย์ สักลอม, 2561) และจากการเติบโตของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนรวมและจำนวนผู้ลงทุนในกองทุนรวมที่มากขึ้น อาจมีสาเหตุมาจากรูปแบบการทำโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ที่กำลังเป็นที่นิยม ซึ่งรูปแบบการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ประกอบไปด้วยรูปแบบของการให้ความรู้ที่น่าสนใจ จากงานวิจัยของนางลลิตกษณ์ มโนวัลย์ เล่า (2557) พบว่าการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นอิสระ รูปแบบการให้ข้อมูลที่ทันสมัยเข้าใจง่ายเป็นช่องทางที่นักการตลาดให้ความสำคัญ เพราะสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ และสร้างกระแสความนิยมได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ Rogers (1995) มีความเห็นว่าทฤษฎีการกระจายนวัตกรรมเป็นกระบวนการที่นักการตลาดนำมาใช้เพื่อเป็นการกระจายนวัตกรรมจากผู้ผลิตไปสู่กลุ่มลูกค้าอย่างแพร่หลาย เริ่มจากกลุ่มแรกคือ กลุ่มที่รับนวัตกรรมและกระจายเข้าสู่กลุ่มที่มีความเป็นผู้นำทางสังคม มีกำลังซื้อ เลือกซื้อหรือลองผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นลำดับแรก โดยกลุ่มคนเหล่านี้คือ บล็อกเกอร์ (Blogger) ซึ่งเป็นผู้สร้างมุมมองใหม่ให้กับตลาดยุคดิจิทัล และส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก นักการตลาดจึงเห็นประโยชน์จากบล็อกเกอร์เป็นอย่างมาก และปัจจุบันมีบล็อกเกอร์ หลายท่านได้ออกมาสร้างช่องทางการให้ความรู้เกี่ยวกับการเงินการลงทุนไว้หลายช่องทางผ่านโซเชียลแพลตฟอร์มต่าง ๆ อาทิเช่น เฟซบุ๊กแฟนเพจ (Facebook Fan Page) ยูทูบ (YouTube) ซึ่งรูปแบบการนำเสนอผ่านโซเชียลแพลตฟอร์มดังกล่าว กำลังได้รับความนิยมและเข้าถึงผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก (Marketeer, 2019)

เฟซบุ๊กแฟนเพจเป็นโซเชียลแพลตฟอร์มที่กำลังได้รับความนิยมมากในกลุ่มของบล็อกเกอร์ เพราะแพลตฟอร์มเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นโซเชียลแพลตฟอร์มที่มีผู้ใช้บริการสูงเป็นอันดับหนึ่งในปี พ.ศ. 2563 จึงเป็นที่สนใจอย่างมากสำหรับการทำการตลาด ซึ่งแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือที่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารหรือการส่งเสริมการขายไปถึงผู้บริโภคโดยตรง (รวม นาวรัตน์ภาส, 2561) เมื่อเกิดพฤติกรรมการอยากแบ่งปันข้อมูลก็สามารถทำได้โดยกดแชร์เพื่อบอกต่อความคิดเห็นไปยังกลุ่มเพื่อนในเฟซบุ๊ก จนกลายเป็นสื่อสารในลักษณะไวรัล (Viral Communication) ทำให้ข้อมูลบนเฟซบุ๊กแฟนเพจถูกกระจายไปยังกลุ่มบุคคลต่างๆ และปัจจุบันมีบล็อกเกอร์ที่เชี่ยวชาญด้านการเงินการลงทุนสร้างเฟซบุ๊กแฟนเพจขึ้นเพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป อาจถูกสร้างขึ้นเพื่อทำการตลาด ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเผยแพร่ข้อมูลเทคนิคที่เป็นประโยชน์ในผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการเงินการลงทุน ซึ่งปัจจุบันเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนสามารถสร้างยอดผู้ติดตามได้เป็นจำนวนมากและประสบความสำเร็จจากยอดผู้ติดตาม เช่น เฟซบุ๊กแฟนเพจ “ลงทุนแมน” ซึ่งเป็นเฟซบุ๊กแฟนเพจชื่อดังที่มียอดผู้ติดตามเป็นจำนวนมากถึง 1,878,536 คน รองลงมาเป็นเฟซบุ๊กแฟนเพจ “มันนี่บัฟฟาโล่ (Money Buffalo)” ที่มียอดผู้ติดตามจำนวน 539,734 คน และเฟซบุ๊กแฟนเพจที่นำเสนอผ่านตัวการ์ตูนรูปแมลงเมา คือ “Mao-Investor” มียอดผู้ติดตามจำนวน 452,394 คน ซึ่งทั้ง 3 เฟซบุ๊กนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) ให้ความสำคัญและเลือกใช้เฟซบุ๊กแฟนเพจเป็นสื่อกลางในการทำการตลาด (วิโรตม คงหนู, 2562)

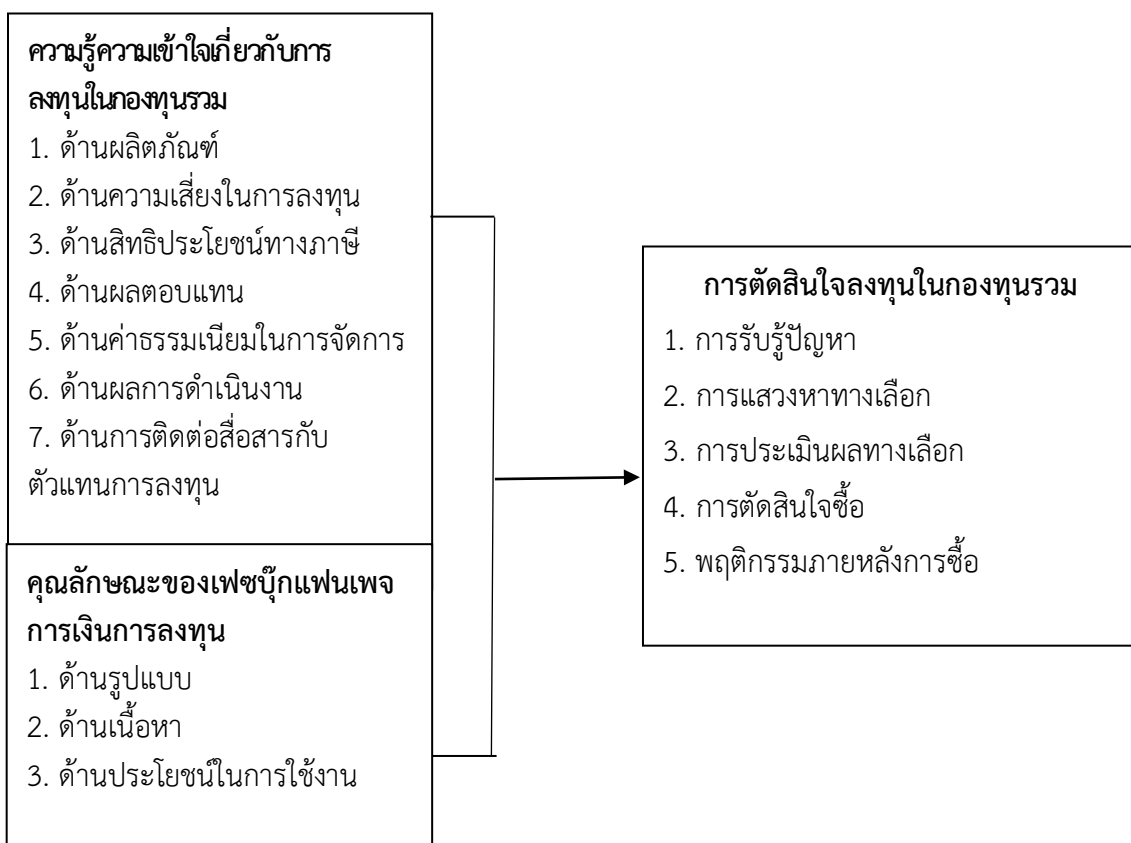
การตัดสินใจลงทุนเป็นปัญหาสำคัญของนักลงทุนทุกคน หากนักลงทุนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนจะช่วยให้การลงทุนตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของสุรรัตน์ อุ่นกระสัง (2564) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม นอกจากความรู้ความเข้าใจที่นักลงทุนจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองแล้ว เฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการลงทุนและการให้บริการทางการเงินน่าจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน อย่างไรก็ตามก็ยังมีการศึกษาหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่ให้ทั้งข้อมูลเนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในกองทุนรวม และรูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้นักลงทุนนำไปประกอบการตัดสินใจลงทุนยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้พัฒนาเพจเฟซบุ๊กการเงินการลงทุน หรือแพลตฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน โดยผู้พัฒนาจะนำเอาแนวทางที่ได้จากงานวิจัยไปพัฒนาเนื้อหา รูปแบบการถ่ายทอดข่าวสาร เรื่องราวหรือประสบการณ์ในเฟซบุ๊กแฟนเพจ เพื่อดึงดูดความสนใจให้กับผู้ลงทุน และช่วยนำเสนอผลิตภัณฑ์กองทุนรวมให้เป็นที่น่าสนใจ และผู้ลงทุนสามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตเร็วมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Framework)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ข้อมูลเป็นแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Data) โดยเก็บรวบรวมช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม พ.ศ. 2565

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปซึ่งเป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran (1977) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 385 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check- List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลงทุนในกองทุนรวม ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านความเสี่ยงในการลงทุน ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านผลตอบแทน ด้านค่าธรรมเนียมในการจัดการ ด้านผลการดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสารกับตัวแทน เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน ประกอบด้วย ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านประโยชน์ในการใช้งาน เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ประกอบด้วย การรับรู้ปัญหา การแสวงหาทางเลือก การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ พฤติกรรมภายหลังการซื้อ เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ทำการวิจัย (Index of item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งพบว่า ค่าถามมีค่า IOC = 0.50-1.00 ทุกข้อ นั่นคือ แบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหาผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบใช้กับกลุ่มสมาชิกเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน จำนวน 30 ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่า แบบสอบถามในแต่ละด้านมีค่า Cronbach's Alpha มากกว่า 0.8 นั่นคือแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตและแนะนำตัวจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในกองทุนรวม และคุณลักษณะของเพชบุรีแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม โดยใช้ Google Form และส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

3. ติดตามรวบรวมเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ได้ครบร้อยละ 100

4. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคำนวณ

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในกองทุนรวม และคุณลักษณะของเพชบุรีแฟนเพจการเงินการลงทุน ซึ่งเป็นตัวแปรต้น และการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ซึ่งเป็นตัวแปรตาม และทดสอบความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา Multicollinearity ด้วยการตรวจสอบเงื่อนไขนี้ด้วยค่า Variance Inflation Factor (VIF) ถ้าค่า VIF มีค่าน้อย เข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระจากกัน แต่ถ้าค่า VIF มีค่าใกล้ 10 มาก แสดงว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในสมการการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณมีมาก นั่นคือ เกิดปัญหา Multicollinearity โดยขัดขวางเบื้องต้นในการใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (วิจิตร จ่าลองราษฎร์, 2561 : 139)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเพชบุรีแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม สามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26 - 35 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในกองทุนรวม ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านความเสี่ยงในการลงทุน ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านผลตอบแทน ด้านค่าธรรมเนียมในการจัดการ ด้านผลการดำเนินงาน และด้านการติดต่อสื่อสารกับตัวแทน สามารถสรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลงทุนในกองทุนรวม

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลงทุนในกองทุนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.68	0.94	มาก
2. ด้านความเสี่ยงในการลงทุน	3.64	0.89	มาก
3. ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี	3.67	0.90	มาก
4. ด้านผลตอบแทน	3.60	0.88	มาก
5. ด้านค่าธรรมเนียมในการจัดการ	3.57	0.92	มาก
6. ด้านผลการดำเนินงาน	3.65	0.95	มาก
7. ด้านการติดต่อสื่อสารกับตัวแทน	3.58	0.92	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.63	0.91	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลงทุนในกองทุนรวมที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$, S.D.= 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}= 3.68$, S.D.= 0.94) ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ($\bar{X}= 3.67$, S.D.= 0.90) ด้านผลการดำเนินงาน ($\bar{X}= 3.65$, S.D.= 0.95) ด้านความเสี่ยงในการลงทุน ($\bar{X}= 3.64$, S.D.= 0.89) ด้านผลตอบแทน ($\bar{X}= 3.60$, S.D.= 0.88) ด้านการติดต่อสื่อสารกับตัวแทน ($\bar{X}= 3.58$, S.D.= 0.92) และด้านค่าธรรมเนียมในการจัดการ ($\bar{X}= 3.57$, S.D.= 0.92) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน ประกอบด้วย ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านประโยชน์ในการใช้งาน สามารถสรุปได้ดังตาราง 2 ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

คุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านรูปแบบ	3.69	0.94	มาก
2. ด้านเนื้อหา	3.71	0.92	มาก
3. ด้านประโยชน์ในการใช้งาน	3.70	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.70	0.89	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 0.92) ด้านประโยชน์ในการใช้งาน ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.88) และด้านรูปแบบ ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ประกอบด้วย การรับรู้ปัญหา การแสวงหาทางเลือก การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ สามารถสรุปได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นของการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

การตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การรับรู้ปัญหา	3.68	0.94	มาก
2. การแสวงหาทางเลือก	3.70	0.94	มาก
3. การประเมินผลทางเลือก	3.69	0.95	มาก
4. การตัดสินใจซื้อ	3.71	0.91	มาก
5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ	3.68	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.69	0.90	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตัดสินใจซื้อ ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 0.91) การแสวงหาทางเลือก ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.94) การประเมินผลทางเลือก ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.95) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X}$ = 3.68, S.D. = 0.91) และการรับรู้ปัญหา ($\bar{X}$ = 3.68, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม โดยใช้สถิติ Pearson Correlation สรุปผลได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

	SK	SA	I	VIF
SK	1	0.887**	0.917**	4.696
SA	-	1	0.890**	4.696

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ SK คือ ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวม, SA คือ คุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน, I คือ การตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมโดยรวมพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.890 - 0.917 โดยความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ Multicollinearity Test พบว่าค่า VIF ของตัวแปรทั้งสองตัวมีค่าเท่ากันอยู่ที่ 4.696 ซึ่งค่านี้น้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กันจนเกิดปัญหา Multicollinearity ระหว่างความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม โดยรวม พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.890 - 0.917 โดยความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ของความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม สามารถสรุปได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

ตัวแปร	b	Std. Error	β	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	0.087	0.075		1.148	0.252
ความรู้ความเข้าใจ (SK)	0.651	0.044	0.597	14.819	0.000**
คุณลักษณะของเฟซบุ๊ก (SA)	0.343	0.038	0.361	8.960	0.000**
R					0.932
R ²					0.868
Adjust R ²					0.867
MSE					0.110

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ของความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสมการพยากรณ์สามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมได้ถูกต้องร้อยละ 86.80 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความรู้ความเข้าใจในการลงทุนในกองทุนรวมส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนมากที่สุด ($b = 0.651$) รองลงมาคือ คุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ($b = 0.343$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในกองทุนรวมและคุณลักษณะของ เฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม โดยมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริรัตน์ อุ่นกระสัง (2564) ที่พบว่าความรู้ความ

เข้าใจในการลงทุนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านความเสี่ยงในการลงทุน ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านผลตอบแทนในการลงทุน และด้านผลการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกับการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ สาลีพา (2559) ที่พบว่าผลตอบแทนในการลงทุนและผลการดำเนินงานมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเรวดี รักษาชล (2558) ที่พบว่าผลตอบแทนและความเสี่ยง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF และ RMF ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของภัสสร ปรากฏกุล (2563) ที่พบว่า ลักษณะเนื้อหาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นปัจจุบันหรือการทำ Real-time Content เนื้อหาที่ใหม่เป็นผู้นำกระแส เนื้อหาที่ตรงใจหรือมีความเชื่อมโยงได้กับผู้ติดตามและการรักษาสมดุลระหว่างเนื้อหาหลักและเนื้อหาที่เป็นโฆษณา และสอดคล้องกับงานวิจัยของโรตม คงหนู (2562) ที่พบว่าเนื้อหาที่ให้คำแนะนำหรือความรู้เกี่ยวกับกองทุน และการนำเสนอในแบบรูปภาพ (Infographic) ทำให้การนำเสนอผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ติดตามสูงสุด มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า ความรู้ความเข้าใจและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม ดังนั้น การสร้างคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนให้มีเนื้อหา ประโยชน์ในการใช้งาน และรูปแบบที่มีความน่าสนใจ และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในกองทุนรวม ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านความเสี่ยง ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านผลตอบแทน ด้านค่าธรรมเนียม ด้านผลการดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสารกับตัวแทน จะช่วยเพิ่มมูลค่าการลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลดีโดยเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ดูแลเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มมากขึ้น อันเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจในการลงทุนและคุณลักษณะของเฟซบุ๊กแฟนเพจการเงินการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหุ้น หรือคริปโตเคอร์เรนซี ของนักลงทุน นอกจากนี้อาจศึกษาถึงคุณลักษณะของแอปพลิเคชันแทนเฟซบุ๊กแฟนเพจ เนื่องจากปัจจุบันแอปพลิเคชันการลงทุนได้รับความนิยมจากนักลงทุนเป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง (References)

- นางลักษณ์ ทรัพย์สมบูรณ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ทางการตลาดกับกระบวนการตัดสินใจ ลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) ของนักลงทุน ในภาคตะวันออกของประเทศไทย. คณะบริหารธุรกิจ. วิชาเอกการตลาด. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นางลักษณ์ มโนวาลัยเลา. (2557). บล็อกเกอร์และสังคมออนไลน์ เทรนด์ใหม่ในสังคมไทย. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พันทร ระวัง. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจและแนวโน้มการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการออมของผู้ที่มีรายได้ ในเขตกรุงเทพมหานคร. บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ภรณ์ทิพย์ สักล่อ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมของลูกค้านาคกรกรุงไทย อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรมน เนาวรัตน์ภาส. (2561). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจ JBofficial.th ของรองเท้า JELLY BEANS. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิจิตรา จำลองราษฎร์. (2561). การวิจัยธุรกิจทางการเงินและการบัญชี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป.
- วิโรตม คงหนู. (2562). อิทธิพลของเฟซบุ๊กแฟนเพจกับการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมของนักลงทุนในกรุงเทพฯและปริมณฑล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทรี จึงประเสริฐกุล. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมประเภทกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ของนักลงทุนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุรียรัตน์ อุ่นกระสัง. (2564). การศึกษาการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการออม SSF ของผู้ตอบแบบสอบถามรายย่อยในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิลาส ฉ่ำเลิศวัฒน์. (2554). กลยุทธ์การตลาดออนไลน์เขย่าโลก. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น, 2554.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2560). การบริหารการตลาดยุคใหม่ (Marketing Management) ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2560. กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.
- อดุลย์ สาลิฟ้า. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Fund: LTF) ของนักลงทุนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล. พาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยลัยธรรมศาสตร์
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. 3rd ed. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Rogers, E. M. (1995). *Diffusion of Innovation*. New York: The Free Press.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
The Relationship Between Skills of School Administrators In
the 21st Century and Academic Administration of Schools
In Mueang Udon Thani Province Under the Office of
Udon Thani Primary Educational Service Area 1

วีรียา มาตะรักษ์¹ ละดา ดอนหงษา²
Weereeya Matarak, Lada Donhongsa

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 312 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Correlation) ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเมืองอุดรธานี มีการดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านทักษะการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}=4.28$) อยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.15$) อยู่ในระดับมาก 2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี พบว่า มีการดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีเท่ากัน 2 ด้านคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลเทียบโอน และด้านการจัดกระบวนการเรียนการ

Received: 2022-07-05 Revised: 2022-08-11 Accepted: 2022-08-15

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต Master of Education Educational Administration Pitchayabundit College. Corresponding Author e-mail: tayagorn666@mail.com

²คณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต Faculty of Education Pitchayabundit College e-mail: Pulada2010@gmail.com

สอน($\bar{X}=4.38$)และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.26$) 3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูง ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords): ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21; การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the skills of school administrators in the 21st Century 2) to study the academic administration of educational Institutions and 3) to study the relationship between the skills of school administrators in the 21st century and the academic administration of educational institutions of the school in Mueang Udon Thani District. Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 1 in the academic year 2021, 312 school administrators and teacher, and was determined by using Krejcie and Morgans' table. The proportional random sampling method was applied, and the tools used in the research instrument was a 5 rating-scale estimation scale questionnaire with a confidence factor of .94. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, Pearson's Simple Correlation Coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The results showed that 1. The skills of school administrators in the 21st Century Educational Institutions in Mueang Udon Thani District Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 1, the overall operation was carried out. at a high level and all aspects are at a very high level The areas with the highest averages were skills and change. and use of technology ($\bar{X}=4.28$) and the aspect with the lowest average was creative skills, and innovation production ($\bar{X}=4.15$). 2. The academic administration of Educational Institutions In Mueang Udon Thani Province Under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 1, It was found that the overall operation was at a high level and every aspect is at a high level The aspect with the highest average was 2 items, which were measurement and evaluation, transfer, and teaching and learning process management ($\bar{X}=4.38$) and the aspect with the lowest average was media, teaching and learning innovation ($\bar{X}=4.26$). 3. The relationship between skills of school administrators in the 21st century and academic administration of

educational institutions. There was a statistically significant positive high linear correlation at the .01 level.

Keywords: Skills of School Administrators In the 21st Century; Academic Administration of Schools

บทนำ (Introduction)

โลกในศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสมมีความรู้เชิงทฤษฎีมีทักษะ มีคุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสามารถสนองต่อการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (21st Century Skills) (วิจารณ์พานิช. 2555)

การบริหารงานวิชาการเปรียบเสมือนหัวใจของการบริหารการศึกษากิจการการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้นดังที่ ปรียาพรวงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรการเรียนการสอนงานสื่องานวัดผลและประเมินผลงานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษางานวางแผนการศึกษาการประชุมอบรมทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา แต่สภาพปัจจุบัน การบริหารวิชาการของสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองอุดรธานี ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยทุกรายวิชาต่ำกว่าระดับเขต แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการเพราะผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานีปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,681 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี ปีการศึกษา 2564จำนวน 291 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5ระดับ

ตอนที่ 3แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5ระดับ (Likert, 1967)

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาทฤษฎีหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.3 สร้างแบบสอบถามในการวิจัยตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC)

3.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค(บุญชม ศรีสะอาด 2560: 73)

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองไปใช้เก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและขอรับแบบสอบถามคืน ซึ่งได้รับคืนทั้งหมด 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาผู้บริหาร และครู วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

5.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติ ≤ 0.05 แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

6.1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.99

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย(Research Results)

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 85.26 เพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.74 แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.73 ครู จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 93.27

ขนาดของโรงเรียน เป็นขนาดเล็ก จำนวน 102โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.69 ขนาดกลาง จำนวน 113โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.22และขนาดใหญ่ จำนวน 97โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 31.09

2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยี($\bar{X}=4.28$) รองลงมา คือ ด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว($\bar{X}=4.26$) ด้านทักษะความรู้ความรับผิดชอบ($\bar{X}=4.23$)และด้านทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ($\bar{X}=4.19$) ตามลำดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ผลิตนวัตกรรม($\bar{X}=4.15$)

3. วิเคราะห์การการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ คือ ด้านการวัดผล และประเมินผล เทียบโอนและด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.38$)รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X}=4.30$)ด้านการบริหารพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้ ($\bar{X}=4.29$)ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน($\bar{X}=4.26$)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมและตัวแปร

ตารางที่ 1 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับ
การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ทักษะ ของผู้บริหาร การบริหารงาน วิชาการ	การ	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}
X ₁		.889**	.878**	.891**	.885**	.853**	.910**
X ₂		.862**	.850**	.869**	.893**	.852**	.895**
X ₃		.897**	.868**	.896**	.906**	.861**	.917**
X ₄		.867**	.901**	.885**	.893**	.873**	.915**
X ₅		.868**	.894**	.890**	.883**	.843**	.907**
X _{tot}		.918**	.920**	.928**	.934**	.897**	.952**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .952$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ทักษะด้านความรู้ ความรับผิดชอบ (X_3) ($r = .917$) รองลงมา คือ ทักษะด้านการเปลี่ยนแปลง และการใช้เทคโนโลยี (X_4) ($r = .915$) และด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ (X_2) ($r = .895$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทักษะการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยีมา รองลงมาคือด้านทักษะการบริหารและการปรับตัว ด้านทักษะความรู้ความรับผิดชอบ และด้านทักษะการสื่อสารและความร่วมมือตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ผลิตนวัตกรรมสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารมีทักษะการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะด้านการบริหารและการปรับตัวอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากโลกในยุคศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสูงมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์การติดต่อสื่อสารสะดวกมากยิ่งขึ้น และทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันทำงาน จึงทำให้

ผู้บริหาร จะต้องปรับตัว ให้เข้ากับยุคสมัย และคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของ ปรัชยานทกุล (2563) ที่กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีให้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีเว็บไซต์ออนไลน์เพื่อการจัดการศึกษา นอกจากนี้ให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน หรือเว็บไซต์ในการติดต่อสื่อสารปรับตัวให้ทันเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้านสอดคล้องแนวคิดของ Crawford (2004) ได้สรุปว่า การเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยีของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะเพื่อความสำเร็จของผู้นำสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมหรือ การพัฒนาในทักษะที่สำคัญ ๆ เช่น มีจิตมุ่งสร้างสรรค์ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและนำเอา เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ทั้งในการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การงบประมาณและอื่น ๆ จนกล่าวได้ว่าเป็นผู้นำแถวหน้าในเรื่องเทคโนโลยี และความสามารถในการบริหารเวลาและความใส่ใจ ผู้นำสถานศึกษาในปัจจุบันและในอนาคตจำเป็นต้องมีการบริหารและการมอบอำนาจ สอดคล้องกับ ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการแนะนำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพเข้าใจลักษณะของงานและมีการวางแผนในการบริหารสถานศึกษา และมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวัดผล และประเมินผลเทียบโอนรองลงมาคือด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านการนิเทศการสอนและด้านการบริหารพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้ตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนผลการวิจัยบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้าน ด้านการวัดผล และประเมินผลเทียบโอนอาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานวิชาการ คือ งานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรวิชาสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาและงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุน งานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จ สถานศึกษาควรจัดทหะเรียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสพฐ. ส่งเสริมให้งานวัดผลมีฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้นและปรับปรุงข้อมูลและกำกับติดตามการปฏิบัติงานของงานวัดผลให้ถูกต้องรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Miller Van (1995 : 175) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา เป็นงานที่มีการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนรวมทั้งการวัดและประเมินผลเพื่อติดตามการเรียนการสอนทั้งครู

และนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการบริหารในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ และเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะละเลยไม่ได้สอดคล้องกับ Lee, M, and Vanhorn, James C. (1983) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึงกระบวนการวางแผน ด้านต่าง ๆ โดยการหาวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับ Ramseyer.J. A and others (1995) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ กนกกร ขาวจันทร์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษาตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ทักษะทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงเส้นทิศทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในอำเภอเมืองอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ทักษะด้านความรู้ ความรับผิดชอบรองลงมา คือ ทักษะด้านการเปลี่ยนแปลง และการใช้เทคโนโลยีและด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผลจากการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการใช้ความรู้และสติปัญญาในการนำคนอื่นมีทักษะในการแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกันเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ผู้อื่นใส่ใจต่อชุมชนอย่างมีความรับผิดชอบสามารถชี้แนะและนำพาองค์กรก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐพงษ์ ปริชาชนทกุล (2563) ได้สรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความรับผิดชอบ เป็นผู้นำคนอื่นโดยใช้ทักษะการแก้ปัญหาเพื่อนำพาองค์กรก้าวบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพสามารถชี้แนะและนำพาองค์กร ก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกันและเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้อื่นยอมรับใส่ใจต่อชุมชนขนาดใหญ่อย่างมีความรับผิดชอบพร้อมกันนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระพงษ์ เจริญศิริ, มิตรภาณี พุ่มกล่อมและ พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน

ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการใช้ทักษะในการบริหารงานโดยส่งเสริมและให้โอกาสผู้ร่วมงานให้มีบทบาทเป็นผู้นำเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งผู้บริหารยังส่งเสริมให้บุคลากรมีการนำเสนอความคิดเห็นในการทำงานทำให้มีประสิทธิภาพผลในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำสารสนเทศเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะด้านทักษะการสร้างสรรค์ผลิตนวัตกรรม

1.2 หน่วยงานทางการศึกษา ควรนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ประกอบการพิจารณาวางแผนเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตลอดทั้งพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งจะทำให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเชิงลึก เพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID19) เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

-
- Crawford, L. M. (2004). *High school principal leadership: Practices and beliefs within the learning organization*. PhD. Disscrtation: Northern Illinois University.
- Miller Van. (1995). *The Public Administration School of American School Systems*. New York: Macmillan.
- Ramseyer, J. A and others. (1995). *Factor affecting education administration*. Ohio: Ohio State University.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Student Democratic Political Culture Master's Degree

Suan Sunandha Rajabhat University

สุชา ปันบุญชู¹ สุริยะ ประกายสาธก²

Sucha Panboonchu, Suriya Prakaisathok

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ทั้งสิ้น 330 คน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามได้เพียง 290 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หากพบความแตกต่าง จะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อเรียงลำดับข้อที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการกลุ่มเกล้าทางการเมือง ($\bar{X} = 4.29$) ค่านิยม ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 4.23$) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านคณะที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโทไม่แตกต่างกัน และมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริม

Received: 2022-05-11 Revised: 2022-07-19 Accepted: 2022-08-01

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Innovation and Management, SuanSunandhaRajabhat University. Corresponding Author e-mail: s59463825006@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, SuanSunandhaRajabhat University.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นควรส่งเสริมให้นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองไปเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไป นักศึกษาควรมีมุมมองเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาวัฒนธรรมการเมือง ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และความคิด การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน การรู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสภาวะการณปัจจุบัน

คำสำคัญ (Keywords): วัฒนธรรมทางการเมือง; ประชาธิปไตย; การกล่อมเกลາทางการเมือง

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1. To study the level of democratic political culture of master's degree students Suan Sunandha Rajabhat University. 2. To study the comparative of democratic political culture according to personal factors of master's degree students Suan Sunandha Rajabhat University and 3. To study the recommendations for the promotion of democratic political culture among master's degree students Suan Sunandha Rajabhat University. This is a quantitative research The questionnaire was used as a tool for collecting and collecting data from graduate students. Suan Sunandha Rajabhat University who are studying in the academic year 2019, a total of 330 people only 290 respondents were able to collect data. Data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA (Multiple comparison using the Scheffe's test method). The results found that the overall level of democratic political culture of master's degree students Suan Sunandha Rajabhat University was at a high level ($\bar{X} = 4.11$) When ranked, the items with the most democratic political culture were political reassurance processes with a high level of political culture ($\bar{X} = 4.29$). values, attitudes, political culture which has a high level of political culture ($\bar{X} = 4.23$) and political participation which has a high level of political culture ($\bar{X} = 3.83$) When conducting a comparative study, it was found that the personal factors, sex, age, occupation, average monthly income, faculty, were different. Affecting the democratic political culture of master's degree students There was no statistically. And there are suggestions for promoting a democratic political culture that students should encourage students to apply their knowledge of political culture to the general public. Students should have a view on the economic system which is the foundation for the development of political culture. Political culture should be promoted that does not take into account differences in

race, religion and ideas, acceptance of each other's differences. political involvement accept changes that occur in the current situation.

Keywords: Political Culture; Democracy; Political trolling

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ดีจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกัน เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ทักษะ ค่านิยมทางการเมืองของมนุษย์ในสังคมที่มีความเกี่ยวข้องและผูกพันกับระบบการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่รู้สึกนิยมหรือไม่นิยมต่อระบบการเมือง ทั้งนี้กระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมือง โดยเริ่มจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการกำหนดความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมืองในระบบการเมืองต่าง ๆ โดยการหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด ทักษะทางการเมืองของคนในสังคมเป้าหมายอย่างหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยก็คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หากในสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงจะทำให้มีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง การเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้นำทางการเมืองต่าง ๆ ถ้าหากประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผู้นำทางการเมือง ก็ย่อมส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี ฉะนั้น การใช้สิทธิของประชาชนในการกำหนดผู้ปกครองจึงเป็นการแสดงออกการมีส่วนร่วมที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นกลไกสำคัญที่จะกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2541)

การจะนำเอาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไปใช้ในประเทศได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยึดหลักอุดมการณ์ประชาธิปไตยอย่างเคร่งครัด ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในประเทศของตนให้มีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับหลักการและระบอบการปกครอง ตลอดจนการมีทัศนคติ ในทางที่ดีต่อการปกครองในระบอบดังกล่าวด้วย ดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จในสังคมหนึ่งสังคมใดได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมนั้น ๆ กล่าวคือ ประชาชนและชนชั้นนำในสังคมที่มีรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสอดคล้องกันไปด้วย ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวกำหนดลักษณะของพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองมีส่วนสำคัญจะมาจากกระบวนการกล่อมเกลางานทางสังคมที่ประกอบด้วย

หลายภาคส่วน หลายสถาบัน ซึ่งนอกจากสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแล้วนั้น ยังมีสถาบันการศึกษาที่เป็นสถาบันที่สำคัญในการอบรมกล่อมเกลาย่ถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมต่าง ๆ ให้แก่ สมาชิกในสังคมนั้น ๆ

นอกจากนี้ สถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการวางรากฐาน และส่งเสริมการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการพัฒนาแนวความคิดและส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยในกลุ่มนักศึกษาด้วยการถ่ายทอดความรู้และการปลูกจิตสำนึกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ฉะนั้น นักศึกษานับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเมืองการปกครองเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นผู้ที่ความสามารถมีบทบาทและเป็นพลังที่สำคัญทางการเมือง ผลักดันให้ประเทศไทยนำไปสู่สังคมประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของภาคประชาชนและนำไปสู่วิถีทางแห่งประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเป็นการศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ทั้งสิ้น 330 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2562)

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาประจำปีการศึกษา 2562 ที่สามารถติดต่อและสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ในช่วงเดือน

พฤษภาคม -กรกฎาคม ซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีสถานภาพการเป็นนักศึกษาอยู่ จากจำนวนรวมทั้งสิ้น 330 คน เก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 290 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ คณะ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนตามเกณฑ์ของซูตริ วงษ์รัตน์ (2541) ดังนี้ 5 คะแนน หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 คะแนน หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก 3 คะแนน หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง 2 คะแนน หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย 1 คะแนน หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ นำแบบสอบถามที่ตอบแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 87 และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยหาค่าสถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ คณะ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มและการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้ One-way ANOVA หรือ F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Test)

ผลการวิจัย (Research Methods)

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 58.62 และรองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 อายุ 31-40 ปี จำนวน 120 คนคิดเป็นร้อยละ 41.38 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.59 และน้อยที่สุดได้แก่ อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.93 ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 รองลงมาเป็นนักศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 18.97 และน้อยที่สุดคือ อาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.93 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 22.41 และน้อยที่สุด มีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 12.07 สำหรับคณะที่สังกัดพบว่าส่วนใหญ่สังกัดศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 15.52 รองลงมาได้แก่ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 และน้อยที่สุดคือ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.41

2. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม

วัฒนธรรมทางการเมืองในภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
1. กระบวนการกล่อมเกลางานการเมือง	4.29	0.51	มาก
2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.83	0.70	มาก
3. ค่านิยม ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง	4.23	0.66	มาก
ภาพรวม	4.11	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับข้อที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการกล่อมเกลางานการเมือง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ค่านิยม ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 4.23$) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

กระบวนการกล่อมเกลางานการเมือง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คนในครอบครัวของท่านชักชวนกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านและเพื่อน ๆ ได้วิเคราะห์ในประเด็นปัญหาทางการเมืองกัน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ท่านเชื่อว่าเมื่อท่านเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะทำให้ประเทศมีการพัฒนาทางการเมืองได้

ค่านิยม ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถแก้ปัญหาและความวุ่นวาย

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโทแตกต่างกัน สามารถสรุปผลข้อมูลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตัวแปร	สถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	t-test	0.150	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
อายุ	F-test	0.172	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
อาชีพ	F-test	0.472	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-test	0.720	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
คณะ	F-test	0.102	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านคณะของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโทไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. ควรส่งเสริมให้นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองไปเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และสร้างความเข้าใจอันดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าประชาชนมีคุณภาพดีประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย

2. ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งสิ่งที่สะท้อนออกมาชัดเจนที่สุดคือ ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และความคิด เปิดโอกาสให้คนทุกระดับได้สร้างทางเดินให้ตัวเอง แม้ว่าจะมีการใช้ฐานะและลักษณะอาชีพเป็นตัวแบ่ง

3. ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้วยการอดกลั้นในความแตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน ทั้งความแตกต่างในเรื่องกายภาพและในเรื่อง

พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ตราบใดที่ความแตกต่างนั้นไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ใด

4. ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วยการรู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะต้องรู้จักที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยการกระทำอย่างสมเหตุสมผลตามหลักการประชาธิปไตย เพื่อที่จะให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าเป็นโทษ

6. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เกิดขึ้นได้ยาก โดยเฉพาะคนไทยเรายังชอบทำอะไรที่สืบทอดกันมาแต่ดั้งเดิม และมีไม่น้อยที่คนภายนอกมองว่ามองายแต่คนไทยก็ยังทำต่อไปโดยไม่สนใจเหตุผล ไม่ตั้งข้อสงสัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา” สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างตระหนักในหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี เข้าใจหลักประชาธิปไตยเป็นอย่างดี เป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาเป็นการมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิ คงคุณ (2560) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พ.ศ. 2560 ผลการศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พ.ศ. 2560 ในภาพรวม พบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก

กระบวนการกล่อมเกลாதทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุดคือ คนในครอบครัวของท่านชักชวนกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อธิบายได้ว่า การใช้สิทธิออกเสียงไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศ คนในครอบครัวก็เป็นผู้ที่จะชักชวนคนอื่น ๆ ไปออกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพลูทิสาน ชุมพล (2548) กล่าวว่า ครอบครัวมีความสำคัญมาก เพราะทุกคนจะต้องมีการขัดเกลาในชั้นปฐมภูมิ ตั้งแต่ยังเด็กโดยเริ่มเรียนรู้ถูกผิดตามความหมายของวัฒนธรรมเรียนรู้พฤติกรรมที่เป็นแบบแผนในบริบทที่เหมาะสมตามวัยของตน การกล่อมเกลாதทางการเมืองจะมีอิทธิพลน้อยมากในการเรียนรู้ชั้นปฐมภูมิ แต่สำหรับการเรียนรู้ชั้นแรกเริ่มจากสถาบันครอบครัวจนกระทั่งถ่ายทอดไปสู่กระบวนการบทบาททางการเมือง ซึ่งการเรียนรู้ในชั้นปฐมภูมิจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตทางการเมืองเป็นอย่างมาก

การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ ท่านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อธิบายได้ว่า สังคมไทยมองการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ประชาชนจะเข้าเป็นส่วนหนึ่งในรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยนั้นได้ก็คือการร่วมออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Almond and Verba (อ้างอิงถึงใน อมร รักษาสัตย์, 2544) กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม คือ วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีความผูกพันต่อระบบการเมือง จะเรียกร้องหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ระบบการเมืองตอบสนองข้อเรียกร้อง ซึ่งประชาชนจะมีความรู้สึกว่าเขาสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2541) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย จะพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมือง การพัฒนาการเมือง จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นความสำเร็จของการพัฒนาทางการเมือง ความสำเร็จในการพัฒนาการเมืองจึงขึ้นอยู่กับมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทางการเมืองโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา ศิริพันธ์ (2557) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยในชนบทภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดตรังจะมีบทบาทในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าประชาชนในจังหวัดตรังมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจเกี่ยวกับการกำหนดผู้นำทางการเมือง และเชื่อว่าหากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

คำนิยาม ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ นายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น อธิบายได้ว่า การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้เกิดจากความเห็นชอบจากภาคประชาชน จะทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น คำนิยาม ทศนคติของประชาชนจากในอดีตจนถึงปัจจุบันมองว่าการเกิดประชาธิปไตยที่แท้จริงนายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ อารังธัญวงศ์ (2541) กล่าวว่า ระบบความเชื่อ (Belief) คำนิยาม (Value) และทัศนคติ (Attitude) จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดของคนในสังคมสืบต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทวี คงคุณ (2560) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พ.ศ. 2560 ผลการศึกษาพบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา ศิริพันธ์ (2557) ได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยในชนบทภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า เชื่อว่านักการเมืองที่เข้ามาบริหารประเทศ ควรจะเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง และนายกรัฐมนตรีควรจะมาจากการเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านคณะของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่แตกต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโทไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า บุคคลแต่ละคนอาจจะมีแนวโน้มความเชื่อ และทัศนคติภายใต้บริบทที่มีทิศทางไปแนวทางเดียวกัน จนเห็นพ้องในประเด็นเดียวกัน ดังนั้น ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และคณะที่ศึกษาแตกต่างกัน ก็ไม่ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Mannheim (อ้างใน สิทธิพันธ์ พุทธนุ, 2544) กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของความเชื่อและทัศนคติร่วมกันของบุคคลในสังคม เกี่ยวกับเป้าหมายทางการเมืองอย่างเดียวกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกันในขั้นพื้นฐาน และการประเมินค่าที่เหมือนกัน ตลอดจนการเห็นพ้องต้องกันจากการได้รับประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Pye (อ้างใน อมร รักษาสัตย์, 2544) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองว่าเป็นแบบแผนของทัศนคติและความเชื่อ สภาวะอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายถึงกระบวนการทางการเมือง จึงเป็นส่วนประกอบทั้งอุดมคติทางการเมือง และปทัสถานในการดำเนินการของระบบการเมืองเหมือน ๆ กัน ตลอดจนการมีความคิดเห็นพ้องต้องกัน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. ควรส่งเสริมให้นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองไปเผยแพร่ต่อประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และสร้างความเข้าใจอันดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าประชาชนมีคุณภาพดีประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย เพราะคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพประชาชนส่วนคุณภาพของประชาชนย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาเพราะการศึกษาช่วยให้เกิดสติปัญญาคิดพิจารณาตัดสินใจสิ่งใดด้วยความมีเหตุและผลรวมทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนเองจึงมักจะติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสนใจทางการเมืองและมีความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2541) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเรื่องราวระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมือง และการพัฒนาทางการเมือง ซึ่งจะต้อง บูรณาการให้ประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยควรมีมุมมองเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ หากประชาธิปไตยจะมั่นคงและยั่งยืนได้นั้นเศรษฐกิจของประชาชนโดยรวมจะต้องเจริญรุ่งเรือง มีการกระจายรายได้ในหมู่ประชาชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึงรวมทั้งช่องว่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจในหมู่ประชาชนควรมีน้อยซึ่งคนในประเทศควรได้รับหลักประกันจากสังคมและรัฐให้มีหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐาน เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปกติพอสมควรที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีเพราะถ้าประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความยากจนแม้แต่ปัจจัยสี่ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ยังมีไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายใน

ชีวิตประจำวันแล้ว คนยอมไหวโหยงคิดถึงแต่สิ่งที่จะมาบับัดความหวังจึงไม่มีจิตใจหรือเวลาที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหากไม่มีความหวังใด ๆ มากกระตุ้นว่าการมีส่วนร่วมนั้นจะทำให้หายหวได้

3. ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งสิ่งที่สะท้อนออกมาชัดเจนที่สุดคือ ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และความคิดการใช้เวลาไม่ถึง 100 ปี ก็มีความกลมกลืนกันมากในประเทศซึ่งต่างจากประเทศเพื่อนของเราหลาย ๆ ประเทศที่ยังมีการแบ่งเขตภูมิภาค และการสู้รบตามแนวชายแดน รวมทั้งการได้เข้าในสังคมด้วยการศึกษา และระบบอาชีพที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชนชั้นปกครองเท่านั้น จึงทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดโอกาสให้คนทุกระดับได้สร้างทางเดินให้ตัวเอง แม้ว่าจะมีการใช้ฐานะและลักษณะอาชีพเป็นตัวแบ่ง แต่ก็ยังไม่สร้างความเสียหายรุนแรง ยกเว้นจะมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมีเรื่องที่เป่าให้ฟุ้งขึ้นมาจนรู้ถึงความไม่ชอบธรรม แต่ที่ผ่านมาก็ไม่ถูกโหมจนรุนแรงและลุกลาม เหมือนกับการเหยียดสีผิวหรือศาสนาในต่างประเทศ

4. ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้วยการอดกลั้นในความแตกต่าง หมายถึง การยอมรับความแตกต่างของกันและกันว่าเป็นสิ่งปกติของมนุษย์ ทั้งความแตกต่างในเรื่องกายภาพและในเรื่องพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น トラบใดที่ความแตกต่างนั้นไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ใด ผู้มีวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยจะไม่กล่าวหาใครง่าย ๆ โดยไม่คิดใคร่ครวญให้รอบคอบเสียก่อน ซึ่งการอดกลั้นในความแตกต่างจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนเรามีความเคารพซึ่งกันและกัน อันนำมาซึ่งการเห็นพ้องต้องกันที่จะไม่เห็นด้วยกันได้และสามารถสร้างเอกภาพในความแตกต่างของการอยู่ร่วมกันในสังคมได้แตกต่างแต่ไม่แตกแยก

5. ควรส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วยการรู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายความว่าผู้มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะต้องรู้จักที่จะมีส่วนร่วมทาง การเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยการกระทำอย่างสมเหตุสมผลตามหลักการประชาธิปไตย เพื่อที่จะให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าเป็นโทษ เช่น การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้ลงคะแนนแต่ละคนก็ต้องรู้จักเลือก โดยพิจารณาเปรียบเทียบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด ถ้าไม่ทราบก็ต้องพยายามแสวงหาข้อมูลมาเพื่อให้ทราบมากที่สุดแล้วลงคะแนนด้วยความรอบคอบเพื่อให้ได้ผู้ที่ดีที่สุด หรือผู้ที่เลวน้อยที่สุด

6. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงชอบสภาพเดิม ๆ และยังต่อต้านการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่ไปกระทบกระเทือนสถานะและผลประโยชน์ของตน โดยเฉพาะคนไทยเราในชนบทยังชอบทำอะไรที่สืบทอดกันมาแต่ดั้งเดิมและมีไม่น้อยที่คนภายนอกมองว่ามั่งคั่งแต่คนไทยก็ยังทำต่อไปโดยไม่สนใจเหตุผล ไม่ตั้งข้อสงสัย เช่น การประกอบอาชีพเกษตรกรรม พ่อแม่ปู่ย่าตายายทำมาอย่างไรรู้จะทำอยู่เช่นเดิมไม่คิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นซึ่งลักษณะแบบมีส่วนทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากรับและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปจะถูกต่อต้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการศึกษาระบบการกล่อมเกลางานการเมือง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านและเพื่อน ๆ ได้วิเคราะห์ในประเด็นปัญหาทางการเมืองกัน ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรมีการนำวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาทางการเมืองเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาถูกกล่อมเกลางานการเมืองจากองค์ความรู้ที่เห็นต่างกัน เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เข้าถึงแก่นแท้ ของความเป็นประชาธิปไตยอย่างกลมกลืน

2. จากผลการศึกษามีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านเชื่อว่าเมื่อท่านเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะทำให้ประเทศมีการพัฒนาทางการเมืองได้ ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรนำกรณีศึกษาที่เห็นได้เด่นชัดมายกเป็นกรณีศึกษาว่าการที่ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกลายเป็นปรากฏการณ์ที่การเมืองไทยมีการเปลี่ยนแปลงแบบ พลวัต จะทำให้นักศึกษาเข้าใจและมีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองทุกชั้นตอน

3. จากผลการศึกษาค่านิยม ทศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ การปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถแก้ปัญหาและความวุ่นวาย ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรนำการปกครองทุกรูปแบบของประเทศอื่น ๆ และนำระบบการปกครองของ ประเทศไทยในอดีตนำมาเปรียบเทียบกับระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีความเหมาะสม กับประเทศไทยในบริบทสังคมปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้นักศึกษาตระหนักได้ว่าความเป็นประชาธิปไตย จะสามารถข้ามผ่านความวุ่นวายได้อย่างสิ้นเชิง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย แห่งอื่นเพิ่มเติม เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ นักศึกษาซึ่งจะได้เข้าใจความต้องการของนักศึกษาต่างสถาบันการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทุกระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้เข้าใจลักษณะสำคัญของวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตยของนักศึกษา และวางรากฐานความเป็นประชาธิปไตยได้ครอบคลุมทุกระดับชั้น การศึกษา

3. เนื่องจากบริบทของมหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบจากการชุมนุมหลายรูปแบบ ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษา กิจกรรมการชุมนุม การหล่อหลอมข้อมูลข่าวสาร การเคลื่อนไหว การชุมนุมในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ กลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง (References)

ชูศรี วงษ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พฤษิสาณ ชุมพล. (2548). ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2541). การเมือง: แนวความคิดและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สิทธิพันธ์ พุทธน. (2544). ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวรรณา ศิริพันธ์. (2557). วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยในชนบทภาคใต้: กรณีศึกษาจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุเทวี คงคุณ. (2560). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา วิทยาลัยกฎหมาย และการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พ.ศ. 2560. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- อมร รักษาสัตย์. (2544). การเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ: วี.เจ.พรินติ้ง.

การพัฒนาความสามารถการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์
โดยการจัดการเรียนรู้สอนแบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of Mathematical Connection Ability and Attitude
toward Mathematics by Learning Activities Based on Cognitively Guided
Instruction and Open-Ended Questions for Fourth Grade Students

พิชญมน รุ่งฤทธิ์¹ สรัญญา จันทร์ชูสกุล²

Pitchayamon Rungrit, Saranya Chanchusakun

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด และ 2) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 คน ของโรงเรียนวังน้อยวิทยาคม ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และ 3) แบบประเมินเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์; เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์; การจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิด; เทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

Received: 2022-06-19 Revised: 2022-08-01 Accepted: 2022-08-10

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Master of Education Student Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University. Corresponding Author e-mail: baitongpcymon@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University

Abstract

The purposes of this research were to 1) compare the mathematical connection ability of fourth grade students before and after by learning activities based on cognitively guided instruction and open-ended questions and 2) compare the attitude toward mathematics of fourth grade students before and after by learning activities based on cognitively guided instruction and open-ended questions. The research sample consisted of 24 fourth grade students from Wangnoiwiththayaphum School. Cluster random sampling technique was employed for selecting; the classroom was a random unit. The instruments used for collecting data consisted of : 1) lesson plan , 2) mathematical connection ability test and 3) an attitude toward mathematics questionnaire. The statistics used to analyze the data were mean (M), standard deviation (SD) and dependent t-test. The results of the study were as follows. 1) The mathematical connection ability of fourth grade students after learning activities based on cognitively guided instruction and open-ended questions higher than before learning at the significance level of .05. 2) The attitudes toward mathematics of fourth grade students after learning activities based on cognitively guided instruction and open-ended questions higher than before learning at the significance level of .05.

Keywords: Mathematical connection ability; Attitude toward mathematics; Learning activities based on cognitively guided instruction; Open-ended questions

บทนำ (Introduction)

การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น วิชาคณิตศาสตร์ถือเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มทักษะที่มีความสำคัญมาก เพราะคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือของการจัดการเรียนรู้และเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น อีกทั้งคณิตศาสตร์ยังมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในสังคมเนื่องจากวิชาคณิตศาสตร์มักจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเสมอในชีวิตประจำวัน ดังที่สภาครูคณิตศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (NCTM, 2000) ได้กล่าวว่า การคิด การแก้ปัญหา ความเข้าใจและความสามารถทางคณิตศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในชีวิตประจำวันและในการทำงาน การมีความรู้ในทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีมาก ๆ จะทำให้การดำรงชีวิตประจำวันดำเนินไปอย่างราบรื่น การมีความสามารถทางคณิตศาสตร์จะเป็นประตูเปิดไปสู่ความสำเร็จในอนาคต ขณะเดียวกันถ้าขาดความสามารถทางคณิตศาสตร์ก็ถือว่าประตูนั้นถูกปิดไปด้วยเช่นกัน จากความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ดังที่กล่าวทำให้คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่ถูกรับรู้อยู่ในทุกระดับชั้น โดยปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดเป็น 3 สาระ

ได้แก่ สารที่ 1 จำนวนและพีชคณิต สารที่ 2 การวัดและเรขาคณิต และสารที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น ถึงแม้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์จะไม่ได้บรรจุไว้ในสาระของหลักสูตรใหม่แล้วแต่ยังคงมีบทบาทสำคัญที่ต้องมีเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนตามทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ ประกอบด้วย 5 ทักษะได้แก่ การแก้ปัญหา การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยง การให้เหตุผลและการคิดสร้างสรรค์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ([สสวท.], 2560) ดังนั้นทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Skills and Process) จึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความรู้หรือเนื้อหาคณิตศาสตร์ เป็นเครื่องมือของนักเรียนในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์อย่างมีความหมายและมีคุณค่าสำหรับการแก้ปัญหาในชีวิตจริง (อัมพร ม้าคนอง, 2553)

จากปัญหาข้างต้นที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และศึกษานิเทศก์โรงเรียนวังน้อยวิทยาคม ได้พูดถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นไปในการทำงานเดียวกันว่าการที่นักเรียนโรงเรียนวังน้อยวิทยาคมมีความรู้สึกไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ ไม่เข้าใจในเนื้อหาคณิตศาสตร์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผลคะแนนสอบระดับชาติทั้ง NT และ O-NET คะแนนลดลงและต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อาจเนื่องมาจากวิธีการของครูที่ยังคงเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาแบบบรรยาย อธิบายความรู้ให้กับนักเรียนเพียงแค่ให้จดจำไปใช้ในการแก้ปัญหานั้นได้เท่านั้น โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนักเรียนจึงได้รับประสบการณ์ที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งในการสอนที่เน้นเพียงแต่การบรรยายมากจนส่งผลให้การจัดกิจกรรมขาดความหลากหลาย ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ไม่สนใจและคิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากขาดความรู้ในเนื้อหาสาระไม่มีการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์มาบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ หรือการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงแสดงให้เห็นถึงการที่นักเรียนมีผลการเรียนคณิตศาสตร์ไม่ดีอาจมาจากสาเหตุที่นักเรียนขาดความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงและการผสมผสานความรู้ไปประยุกต์ใช้ ดังนั้นนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์นั้นจะใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายแตกต่างกัน มีกระบวนการทางความคิดหลาย ๆ อย่างมารวมกัน

ด้วยเหตุดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งทำการวิจัยกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นรายงานคำตอบ และวิธีการแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปอภิปรายคำตอบและวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ทำให้การสอนคณิตศาสตร์เป็นรูปธรรมและมีความหมายมากขึ้นด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนจะมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ และมองเห็นถึงคุณค่า ประโยชน์ของการนำไปปรับใช้กับสถานการณ์จริงที่ตัวนักเรียนเองได้ประสบพบเจอและสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า

จัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้แบบแผนการวิจัยแบบ The One – Group Pretest – Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวังน้อยวิทยาคม อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 94 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง โรงเรียนวังน้อยวิทยาคม อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 24 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นห้องสุ่มเนื่องจากโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบความสามารถ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด ซึ่งในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้จะมีขั้นตอนการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีจำนวน 7 แผน รวมใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 12 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence : IOC) เท่ากับ 1.00 ในทุกด้านของทั้ง 7 แผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้โดยใช้วิธีการสุ่มแผนจำนวน 2 แผนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 1 จำนวน 28 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนวังน้อยวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบลำดับขั้นในการจัดการเรียนรู้ คุณภาพและความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น เนื้อหา กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม สื่อการวัดและประเมินผล

2. แบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ สำหรับใช้วัดก่อน และหลังการทดลอง เป็นแบบสอบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ แบ่งเป็นเรื่อง เวลากับการคิด เชื่อมโยงภายในวิชาคณิตศาสตร์ 1 ข้อ เวลากับการคิดเชื่อมโยงระหว่างวิชาคณิตศาสตร์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ 1 ข้อ และเวลากับการคิดเชื่อมโยงระหว่างวิชาคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน 1 ข้อ ซึ่งวัดความสามารถ ในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ 3 ประเด็นได้แก่ 1) การระบุความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาที่พบ 2)การระบุขั้นตอนการแก้ปัญหาที่พบ และ3) การระบุตัวอย่างหรือสถานการณ์ จากการเชื่อมโยงที่ใกล้เคียงกับปัญหาที่พบ ร่วมกับเกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubric) ซึ่งให้คะแนนแต่ละข้อมีคะแนนเต็มรวมข้อละ 9 คะแนน มีการประเมิน 3 ประเด็น ประเด็นละ 3 คะแนน โดยแบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเกณฑ์การให้คะแนนได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ นำแบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ที่ปรับปรุงแก้ไขนำไปทดลองโดยฉบับก่อนการทดลองและฉบับหลังทดลองนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 1 จำนวน 28 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนวังน้อยวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่เรียนเรื่อง เวลา โดยแบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ที่คัดเลือกจำนวน 3 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.55-0.58 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.75-0.81 เมื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสอดคล้องภายในโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) มีค่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .989

3. แบบประเมินเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจำนวน 12 ข้อ เป็นข้อความทางด้านบวกและด้านลบโดยใช้แนวคิดของ Triandis (1971 อ้างถึงใน ณัฐวัฒน์ มะลิวรรณ, 2556) และ สสวท. (2555) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างตามแนวคิดของ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านอารมณ์ความรู้สึก และ 3) ด้านพฤติกรรม โดยแบบประเมินเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการประเมิน นำแบบประเมินเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้ปรับปรุงแล้วนั้นไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยงของแบบวัดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ห้อง 1 จำนวน 28 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนวังน้อยวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยทำการกลับคะแนนข้อคำถามด้านลบของแบบประเมินเจตคติต่อการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ก่อนนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .809

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวังน้อยวิทยาคม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในการทดลองใช้เครื่องมือ

2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) โดยดำเนินการวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะใช้แบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และแบบประเมินเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ แล้วนำคะแนนความสามารถในการเชื่อมโยงและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์มาจัดเรียงลำดับแล้วบันทึกผลคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนหลังเรียน (post-test)

3. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยทดลองจำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 12 ชั่วโมง โดยการจัดการเรียนรู้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

4. เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ได้ดำเนินการวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และประเมินเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดหลังการทดลองแล้วบันทึกคะแนนเพื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test dependent)

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ โดยมีการกลับคะแนนของข้อคำถามด้านลบก่อนนำไปวิเคราะห์หาค่าก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test dependent) ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

พบว่า นักเรียน มีความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ในภาพรวมหลังการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.80 สูงกว่าก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 7.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.72 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการระบุความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาที่พบก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 หลังการจัดการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.23 ด้านการระบุขั้นตอนการแก้ปัญหาที่พบก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.41 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02 และด้านการระบุตัวอย่างหรือสถานการณ์จากการเชื่อมโยงที่ใกล้เคียงกับปัญหาที่พบก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 ทั้งนี้ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระจากกันพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์	การทดสอบ	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	Sig
1) การระบุความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาที่พบ	ก่อนเรียน	9	2.17	0.87	-31.98*	.00
	หลังเรียน	9	8.04	1.23		
2) การระบุขั้นตอนการแก้ปัญหาที่พบ	ก่อนเรียน	9	2.50	1.41	-20.43*	.00
	หลังเรียน	9	8.00	1.02		
3) การระบุตัวอย่างหรือสถานการณ์จากการเชื่อมโยงที่ใกล้เคียงกับปัญหาที่พบ	ก่อนเรียน	9	2.58	1.06	-19.88*	.00
	หลังเรียน	9	7.83	1.09		
ภาพรวม	ก่อนเรียน	27	7.25	2.72	-	.00
	หลังเรียน	27	23.88	2.80		

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและ หลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับ

เทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด ปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t -test dependent) ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ในภาพรวมหลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 สูงวกาก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านพบว่า ด้านความรู้ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ด้านอารมณ์ความรู้สึกก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 และด้านพฤติกรรมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ทั้งนี้ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระจากกันพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในทุกด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด

เจตคติต่อ วิชาคณิตศาสตร์	การทดสอบ	M	SD	ระดับเจตคติ	t-test	Sig
1) ด้านความรู้	ก่อนเรียน	2.99	0.19	ปานกลาง	-	.00
	หลังเรียน	4.58	0.39	มากที่สุด	16.38**	
2) ด้านอารมณ์ ความรู้สึก	ก่อนเรียน	3.02	0.29	ปานกลาง	-	.00
	หลังเรียน	4.46	0.41	มาก	12.52**	
3) ด้านพฤติกรรม	ก่อนเรียน	2.70	0.34	ปานกลาง	-	.00
	หลังเรียน	4.75	0.33	มากที่สุด	19.06**	
ภาพรวม	ก่อนเรียน	2.91	0.16	ปานกลาง	-	.00
	หลังเรียน	4.60	0.32	มากที่สุด	21.74**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นผล มาจากการสอนแบบแนะให้รู้คิด การจัดการเรียนการสอนที่ครูยึดความรู้พื้นฐานของนักเรียนให้นักเรียนมีการพัฒนาด้วยตนเอง โดยที่ครูจะใช้การสังเกต และใช้คำถามแล้วนำมา ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อหาวิธีที่สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน (Carpenter et al,2000 อ้างถึงใน เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร, 2551) สอดคล้องกับเวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร (2551) ที่กล่าวว่า การสอนแบบแนะให้รู้คิดว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่อยู่บนพื้นฐานการคิดตามความเข้าใจของนักเรียน แล้วนำมาพิจารณาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นการสอนที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยความเข้าใจภายในตัวนักเรียน ทั้งนี้การสอนแบบแนะให้รู้คิด ได้รับการพัฒนาโดย Carpenter และคณะในปี ค.ศ. 1980 (Carpenter et al, 1989) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ใช้คำถามในการแนะแนวทางอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้คิดจนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาหรือกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเสนอปัญหา ครูนำเสนอปัญหา โดยเลือกปัญหาที่น่าสนใจ เป็นปัญหาที่ทำให้ให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่หลากหลายและควรมีความสอดคล้องกับบริบทในชีวิตจริงของนักเรียน 2) ชีววิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหา หลังจากที่ครูนำเสนอปัญหาแล้ว ครูให้เวลานักเรียนเพื่อทำความเข้าใจในปัญหาและช่วยแนะนำจนครุมีความแน่ใจว่านักเรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถแก้ปัญหานั้น ๆ ได้แล้ว นอกจากนี้ในระหว่างนักเรียนแก้ปัญหาครูต้องอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อ อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องการ 3) ชีวรายงานคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา หลังจากที่ครูให้เวลานักเรียนแก้ปัญหาแล้ว ครูจะเลือกถามนักเรียนเป็นรายบุคคลถึงวิธีการที่พวกเขาใช้ในการแก้ปัญหาพร้อมเหตุผลเพื่อนำเสนอต่อนักเรียนในชั้นเรียน และในระหว่างที่นักเรียนรายงานคำตอบนั้นครูอาจใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนแสดงแนวคิดของตนเองออกมา 4) ชีวอภิปรายคำตอบและวิธีการที่ใช้หลังจากที่นักเรียนรายงานคำตอบ วิธีการ และเหตุผลของตนเองแล้วนักเรียนทั้งชั้นช่วยกันอภิปรายถึงคำตอบและวิธีการที่แตกต่าง โดยครูจะเป็นผู้นำให้เกิดการอภิปรายโดยใช้คำถาม และครูควรเชื่อมการอภิปรายโดยถามคำถามที่อยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่นักเรียนตอบ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด เป็นกิจกรรมการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และฝึกฝนทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เวลา ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกแบบการสอนแบบแนะให้รู้คิดและคำถามปลายเปิดโดยใช้สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง และเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายด้วยเหตุผลและหาข้อสรุปและขยายแนวคิดไปสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหา เป็นขั้นที่ครูจะต้องนำเสนอสถานการณ์ปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในแต่ละสถานการณ์ปัญหาที่ครูนำเสนอจะต้องเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน โดยนำเอาความรู้เดิมเชื่อมโยงไปกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มองเห็นภาพที่สามารถแก้ปัญหาได้ซึ่งในขณะนั้นครูจะใช้คำถามปลายเปิดแบบไร้คุณลักษณะเข้าไปกระตุ้นความคิดของนักเรียนเพื่อช่วยกันทำความเข้าใจและสนใจปัญหาเพื่อจะสามารถแก้ปัญหาอย่างหลากหลายได้ สอดคล้องกับ Clyde (1967 อ้างถึงใน วิไล โพธิ์ชื่น, 2555) ที่ได้กล่าวถึงการสร้างปัญหาคณิตศาสตร์ให้น่าสนใจว่า ควรสร้างให้มีความใกล้เคียงกับปัญหาในชีวิตประจำวัน และมีความสำคัญกับผู้แก้ปัญหามากที่สุดโดยอาจเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้แก้ปัญหา หรือมักเกิดกับบุคคลทั่ว ๆ ไป หรือมีลักษณะคล้ายกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้เตรียมสถานการณ์ปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน เพื่อใช้บทวนความรู้เดิมที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ อีกทั้งนำเสนอปัญหาเพิ่มเติมให้ผู้เรียนในใบกิจกรรมและแบบฝึกหัด

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนเริ่มทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหาด้วยความคิดของตนเองแล้ว จากนั้นครูจะให้นักเรียนได้แสดงแนวคิดของแต่ละคนร่วมกัน โดยแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมจากใบงานที่ครูกำหนดให้ เพื่อแสดงความคิดเห็นและเชื่อมโยงหลักการทางคณิตศาสตร์ไปสู่การหาคำตอบของสถานการณ์ ซึ่งครูใช้คำถามปลายเปิดแบบไร้การเปลี่ยนแปลงไปกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ครูจะไม่บังคับให้นักเรียนนั้นต้องตอบในแนวเดียวกัน และจะคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดข้อสงสัย คอยรับฟังแนวความคิดและวิธีการคิดของนักเรียน พร้อมชี้แนะแนวทาง ซึ่งจะเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ทดลองผิดลองถูกร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มในการหาแนวคิดแก้ปัญหาที่เหมาะสม ซึ่งทิสนา แคมมณี (2555) ได้กล่าวถึง หลักการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเอง ว่า หลักการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเอง เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใดๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดีและมักจะมีผลก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับจากการบอกเล่าของผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นรายงานคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา หลังจากครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดของตนเองก็มีโอกาสเป็นไปได้ที่แต่ละกลุ่มนั้นจะมีวิธีการคิดหรือแก้สถานการณ์ปัญหาที่แตกต่างกัน โดยครูจะให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ Carpenter et al. (1989) ที่กล่าวว่า การประเมินความคิดของนักเรียน ครูจะต้องใช้คำถามแนะ ตามฐานความคิดของนักเรียน และรอฟังคำตอบจากนักเรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สื่อสารแนวคิดและเหตุผลได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน หรือการวาดภาพ ซึ่งเป็นแนวทางที่ให้นักเรียนเข้าใจตนเองว่ากำลังคิดอะไรและทำอะไร หลังจากนั้นผู้วิจัยประเมินความคิดและเหตุผลของนักเรียน โดยใช้คำถามถามเหตุผลเพื่อให้นักเรียนแสดงแนวคิดออกมา

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปอภิปรายคำตอบและวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายคำตอบและวิธีการที่ใช้หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบ วิธีการและ

เหตุผลของตนเองแล้ว โดยครูจะเป็นผู้นำให้เกิดการอภิปรายโดยใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้า ประเมินสถานการณ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นั้นนั้นอาจจะมีทั้งถูกต้องและผิด นักเรียนแต่ละคนจะสามารถทำความเข้าใจและเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับตนเองในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ Hanna and Yackel (2003) ที่กล่าวว่าการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งในชั้นตอนนี้ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันอภิปรายคำตอบและวิธีการที่ใช้ที่แตกต่างกันในกรณีที่นักเรียนแสดงแนวคิด วิธีการทำ และคำตอบที่ไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ว่าทำไมจึงไม่ถูกต้อง เพราะอะไร และให้นักเรียนคิดหาเหตุผล โดยผู้วิจัยช่วยแนะนำในกรณีที่นักเรียนตอบไม่ได้

2. เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากความรู้สึกชอบในการจัดการเรียนการสอนแบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด ส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่จะตอบสนองต่อวิชาคณิตศาสตร์ เห็นถึงคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น พร้อมทั้งจะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้ มีส่วนทำให้นักเรียนสามารถมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ได้ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์มีการเปลี่ยนแปลงต่อกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียน ในการเรียนการสอนนั้นก็เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับนักวิชาการอีกหลายๆ ท่านที่ได้กล่าวถึงความหมายของเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ว่าเป็นสภาพความพร้อมทางจิตใจที่เกิดจากความคิดที่ตอบสนองในทางบวกและทางลบต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ซึ่งอาจจะแสดงออกมาจากพฤติกรรมที่พึงพอใจ ไม่พึงพอใจหรือเฉย ๆ หลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนตอบสนองต่อการเรียนในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง (สุภาวดี คำนาดี, 2551; ภมรเมษย์ เลหาวิรุฬห์กุล, 2558)

จากข้อมูลดังกล่าวเมื่อพิจารณาเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิดสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ซึ่งผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดของ Triandis (1971 อ้างถึงใน ณัฐวัฒน์ มะลิวรรณ, 2556) และ สสวท. (2555) ที่มีลักษณะสอดคล้องกันซึ่งมีตัวแปรที่สัมพันธ์กันได้แก่ ด้านความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ในการวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ เกี่ยวกับการตระหนักเห็นคุณค่าประโยชน์ของวิชาคณิตศาสตร์ 2) ด้านอารมณ์ความรู้สึก เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบความพอใจหรือความไม่พอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ และ 3) ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมทางคณิตศาสตร์หรือการหลีกเลี่ยงที่จะดำเนินกิจกรรมทางคณิตศาสตร์

การจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามปลายเปิด ช่วยส่งเสริมเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ไปแก้สถานการณ์ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง มองเห็นภาพกระบวนการทางคณิตศาสตร์เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อนมากขึ้นไม่คิดว่าเป็นเรื่องที่ยากไม่สามารถทำได้สำหรับตัวนักเรียนอีกต่อไป

2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ครูได้จัดการเรียนการสอนขึ้นนั้น นักเรียนมีความสนใจเรียน และเปิดใจที่จะร่วมทำกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ด้วยความกล้าแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายของเพื่อนอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความกระตือรือร้น เพลิดเพลิน สนุกสนานและชอบในการตอบคำถามในระหว่างดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน

3. ด้านพฤติกรรม นักเรียนมีความพยายามในการคิดหาคำตอบให้กับครูในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการอธิบายแนวคิด วิธีการคิด ยกตัวอย่างสถานการณ์ต่างๆ ที่ตนเองเคยพบเจอมาแลกเปลี่ยนและแก้ปัญหาสถานการณ์ให้เพื่อนได้รับรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิด เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้เองด้วยความเข้าใจ ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่ ทำให้นักเรียนสามารถนิยามหรือคิดต่อได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจความรู้เชิงเนื้อหา ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในด้านเนื้อหาและทักษะกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมาเป็นอย่างดีและสามารถพัฒนาความรู้ทางคณิตศาสตร์ได้

1.2 ในการตั้งคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดควรใช้คำถามระดับสูงในการจัดการเรียนการสอนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากการใช้คำถามระดับสูงสามารถที่จะส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลอย่างสมเหตุสมผล ความน่าสนใจ เป็นการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์ไปสู่สถานการณ์ในชีวิตจริงทำให้นักเรียนมีความคิดและมีเจตคติที่ดีที่ว่ารายวิชาคณิตศาสตร์ไม่ใช่เพียงแค่โจทย์ภายในห้องเรียนเท่านั้น

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองดดยอาศัยกระบวนการกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นการสร้างบรรยากาศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนควรมีการจัดห้องเรียนในลักษณะที่เป็นกลุ่มหรือการจัดการศึกษาแบบกิจกรรมเรียนรู้แบบคู่คิด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษามูลค่าการจัดการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงและเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ในด้านเนื้อหาอื่นๆ เช่น เศษส่วน สถิติ การวัด การนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษามูลค่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแนะให้รู้คิดที่ส่งผลต่อนักเรียนในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ ทักษะการให้เหตุผลและทักษะการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การชั่งและตวงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ที่เน้น ทักษะการเชื่อมโยงระหว่างคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน. ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ อัยปาอาจ. (2551). ผลของการใช้แนวการสอนแนะให้รู้คิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชา คณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุ ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินา ณูน้อม. (2558). การพัฒนาการคิดเชิงคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของบาต แธม (Badham). ปรินญาณการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดนัย ถนอมจิตร. (2553). การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการใช้คำถามปลายเปิดเพื่อส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายมัธยม จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตินา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปวันรัตน์ ชัฒนะ. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องการวัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแนะ ให้รู้คิด(CGI) ที่เน้นการเชื่อมโยงระหว่างคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภมรเมษย์ เลาหิรพหุกุล. (2558). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการ เรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นความเข้มข้นของมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์และ

ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา (9 ed.)*. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร. (2556). การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติและการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์ไปสู่ชีวิตจริงโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์* . 24(2), 125.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สุนีย์ คำควร. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ที่มีต่อทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 “โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุภาวดี คำานดี. (2551). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการกำกับตนเองสำหรับการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัมพร ม้าคนอง. (2553). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อารี พันธุ์มณี. (2545). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ไยไหม.

Carpenter, T.P. et al. (2000). *Cognitively Guided Instruction: A Research-Based Teacher Professional Development Program for Elementary School Mathematics: Research Report*. National Center for Improving Student Learning and Achievement in Mathematics and Science.

Francies, Hallie Davis. (1971). *Arithmetic Attitudes and Arithmetic Achievement of Fourth and Sixth Grade Students in Urban Poverty Area Elementary School* Dissertation Abstracts international.

National Council of Teachers of Mathematics. (2000). *Principles and standards for school mathematics*. Reston, VA: Author.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิด
ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT

The Development of Mathematics Learning Achievement
of Mathayomsuksa Two Students on Factorization of Second Degree
Polynomials by Using Cognitively Guided Instruction and
Team Games Tournament (TGT)

ชัชวathy จำปา¹ ชานนท์ จันทร์² วันดี เกษมสุขพิพัฒน์³

Chatchawit Jampa, Chanon Chuntra, Wandee Kasemsukpipat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของการนำการสอนแนะให้รู้คิดมาใช้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนและ 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนขณะจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนนักเรียน 27 คน จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยครูและนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำการสอนแนะให้รู้คิดมาใช้ร่วมกับการเรียน แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอปัญหา ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาคำตอบและเหตุผล ขั้นอภิปรายคำตอบ ขั้นแข่งขัน และขั้นสรุป 2) นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 60% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนส่วนใหญ่มีผล การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มทั้งที่ประเมินโดยครูและนักเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การสอนแนะให้รู้คิด; การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT

Received: 2022-06-04 Revised: 2023-02-21 Accepted: 2023-02-24

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University.

Corresponding Author e-mail: Chatchawit.j@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the characteristics of applying for Cognitively Guided Instruction (CGI) and Team Games Tournament (TGT) in developing learning management on Factorization of Second Degree Polynomials 2) to study mathematics learning achievement and 3) to study group work behaviors of students. The sample in this research consisted of 27 Mattayomsuksa two students who were studying in the second semester of the academic year 2020 that was selected by cluster random sampling at Ongkharak Demonstration School. The instruments used in this study were mathematics lesson plans, mathematics achievement test, group work behavior assessment forms by teacher and students. The data were analyzed in terms of mean, standard deviation, percentage, and t-test statistic. The results of the research found as follow: 1) the characteristics of learning activity by applying for Cognitively Guided Instruction (CGI) and Team Games Tournament (TGT) in developing learning management on Factorization of Second Degree Polynomials consisted of 6 steps: (1) present the problems, (2) analyze data and solve problems (3) present the answer and reasons (4) discuss the answer (5) competition and (6) conclusion. 2) Most of the students had mathematics learning achievements after learning was higher than 60% at the .05 level of significance. 3) Most of the students had the results in group work behavior assessment by teacher and students at a high level.

Keywords: Learning Achievement; Cognitively Guided Instruction; Team Games Tournament

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560) เพื่อที่จะให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ มนุษย์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังมีอีกวิชาหนึ่งที่ถือว่า มีความสำคัญต่อการเรียนรู้

และช่วยพัฒนาทักษะใหม่แห่งอนาคตอย่างมาก วิชานั้นคือวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วนช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาสำคัญของการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ คือ ครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ส่วนนักเรียนที่เรียนรู้ช้าหรือฟังบรรยายไม่ทันหรือไม่เข้าใจเนื้อหาที่บรรยายก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน เมื่อต้องเรียนเรื่องใหม่จะยิ่งประสบปัญหามากขึ้น เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเดิมที่เป็นพื้นฐาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อคณิตศาสตร์

แนวทางหนึ่งที่ช่วยฝึกให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเน้นทักษะการคิด โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและใช้คำถามให้เกิดการอภิปรายระหว่างนักเรียน คือการจัดการเรียนรู้แบบสอนแนะให้รู้คิด (Cognitively Guided Instruction: CGI) ซึ่งเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกี่ยวกับองค์ความรู้และทักษะพื้นฐานในการแก้ปัญหา ซึ่งพัฒนาโดย Carpenter และคณะ ในปี ค.ศ. 1980 บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า ความรู้และความเชื่อของครูที่เกิดจากการทำความเข้าใจ การคิดเชิงคณิตศาสตร์ของนักเรียน แล้วนำมาพิจารณาและใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดของนักเรียน ซึ่งการเรียนคณิตศาสตร์ต้องเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหาและการเรียนการสอนต้องให้ความสำคัญกับการคิดแก้ปัญหาด้วยตัวของนักเรียนเองมีครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้คำถามที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้นำเสนอความคิดของตนเองกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Carpenter et al, 2000) โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอปัญหา ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 3 รายงานคำตอบและวิธีการแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 อภิปรายคำตอบและวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่น่าสนใจลักษณะหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Teams – Games – Tournaments) ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เห็นความสำคัญของการเรียนและเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ มีการเพิ่มการทดสอบด้วยการแข่งขัน โดยสมาชิกในกลุ่มเล่นเกมทางวิชาการ แข่งขันกับสมาชิกกลุ่มอื่น เพื่อเพิ่มคะแนนให้กับกลุ่มตนเอง ที่สำคัญสมาชิกแต่ละกลุ่มจะต้องช่วยเหลือกันเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะแข่งขันกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ และขณะที่เล่นเกมสมาชิกจะไม่สามารถช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มของตนเองได้ ดังนั้น นักเรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการทำคะแนน จึง

ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจในความพยายามและความสามารถของตนเองและกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้และช่วยเหลือกัน (ทิวพร อรุณเกียรติ, 2547)

จากเหตุผลนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียน และผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในการเรียนคณิตศาสตร์ตามศักยภาพของตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้ประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการนำการสอนแนะให้รู้คิดมาใช้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนขณะจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 137 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 27 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย 11 คน และนักเรียนหญิง 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จากจำนวน 5 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องเรียนจัดนักเรียนแบบละความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 แผน (12 คาบ) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบสำหรับใช้ทดสอบหลังเรียนที่มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 20 ข้อ และแบบเติมคำตอบ จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้

3. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่ประเมินโดยครูและประเมินโดยนักเรียน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียนกับเกณฑ์ 60% ใช้ one sample t-test

2. ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยครูและนักเรียน ใช้ค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะของการนำการสอนแนะให้รู้คิดมาใช้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ในแต่ละขั้นการเรียนรู้สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT

ผลการวิเคราะห์ลักษณะของการจัดการเรียนรู้และบทบาทครูและนักเรียนโดยการนำการสอนแนะให้รู้คิดมาใช้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT สำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอปัญหา ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหา ขั้นนำเสนอคำตอบและเหตุผล ขั้นอภิปรายคำตอบ ขั้นแข่งขันและขั้นสรุป ในแต่ละขั้นการเรียนรู้ บทบาทของครูส่วนใหญ่ เป็นผู้ดำเนินการจัดการ การเรียนรู้ตามขั้นการเรียนรู้ โดยใช้คำถาม ช่วยแนะแนวทางให้แก่ นักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิธีการของตนเองหรือวิธีการของกลุ่ม รวมถึงการเป็นผู้อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ในด้านบทบาทของนักเรียน พบว่า ดำเนินการตามขั้นการเรียนรู้ที่ครูจัดไว้ เป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการแนะแนวทางจากครูในการหาคำตอบ มีการแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกันภายในกลุ่ม แสดงความคิดเห็นและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียนกับเกณฑ์ 60%

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% ของคะแนนเต็มในภาพรวม

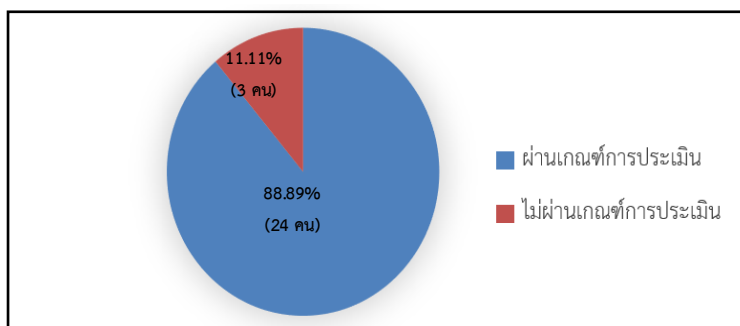
ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60%

คะแนน	n	μ	$\bar{x}$	S.D.	t	sig
หลังเรียน	27	18	23.37	3.31	8.44	.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 60% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 23.37 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.90 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง หลังใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ผ่านเกณฑ์ 60% ที่กำหนด

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% เป็นรายบุคคล ซึ่งสามารถแสดงผลได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิวงกลมแสดงร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์ 60%

เมื่อนำคะแนนหลังจากทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT มาวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ 60% จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดโดยมีคะแนนอยู่ในช่วง 19 – 28 คะแนน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่า นักเรียน ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60%

3. ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ได้ผลการประเมินดังนี้

3.1 ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยครู พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับมาก โดยพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่องานและตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนของสมาชิกกลุ่มและการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกของกลุ่ม

3.2 ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับมาก โดยพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สมาชิกในกลุ่มทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด รองลงมาคือ สมาชิกในกลุ่มรับผิดชอบงานและตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันตัดสินใจและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ในขณะจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน มีประเด็นสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเสนอปัญหา เป็นขั้นที่ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง 1 คน (หมายเลข 1 ของแต่ละกลุ่ม) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง 2 คน (หมายเลข 2 และ 3 ของแต่ละกลุ่ม) และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

ระดับต่ำ 1 คน (หมายเลข 4 ของแต่ละกลุ่ม) และครูนำเสนอปัญหาที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนด โดยครูได้เลือกปัญหาที่นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมและเป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาเป็นขั้นที่นักเรียนทำความเข้าใจปัญหา เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการของตนเองหรือวิธีการของกลุ่ม โดยขั้นตอนนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนแก้ปัญหาอย่างอิสระ มีครูคอยอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ครูจะคอยให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ และใช้คำถามนำไปสู่การคิดเชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดความสามารถในการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับ Polya (1957) ที่กล่าวว่า กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตามแผนและขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบผล นอกจากนี้การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาร่วมกันภายในกลุ่ม ทำให้นักเรียนเห็นมุมมองหรือวิธีการที่แตกต่างออกไป โดยนักเรียนสามารถเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับเพื่อนภายในกลุ่มจนกระทั่งได้แนวทางการแก้ปัญหาที่พิจารณาาร่วมกัน ขั้นที่ 3 นำเสนอคำตอบและเหตุผลเป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอความคิดแนวคิดหรือวิธีการในการแก้ปัญหา พร้อมเหตุผลที่ใช้ในการแก้ปัญหาต่อเพื่อนในชั้นเรียนโดยระหว่างการนำเสนอ ครูอาจใช้การถามตอบช่วย เน้นแนวทางให้แก่ นักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงแนวคิดให้กระจ่างชัดขึ้น ในขั้นนี้นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่สำหรับการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาพร้อมเหตุผลและนักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและการนำเสนอ ขั้นที่ 4 อภิปรายคำตอบ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจมีหลากหลายวิธีการและใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการสรุปความรู้และเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในขั้นนี้นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอภิปราย ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหการให้เหตุผลและการนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชา เณว์เย็นผล (2544) ที่กล่าวว่า วิธีสอนของครูและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นตัวผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นอิสระมีเหตุผล ให้ความสำคัญกับความคิดของผู้เรียนย่อมจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาดีกว่ากิจกรรมการเรียนการสอนแบบที่ครูเป็นผู้บอกให้รู้ ขั้นที่ 5 แข่งขัน เป็นขั้นที่ครูนำเกมการแข่งขันมาใช้ตรวจสอบความรู้ โดยกำหนดให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเป็นตัวแทนแข่งขันเกมการเรียนรู้ที่ครูจัดเตรียมไว้ โดยจัดการแข่งขันทั้งหมด 4 โตะ แบ่งตามความสามารถ ได้แก่ โตะที่ 1 สำหรับผู้เข้าแข่งขันหมายเลข 1 ของแต่ละกลุ่ม (นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง) โตะที่ 2 และ 3 สำหรับผู้เข้าแข่งขันหมายเลข 2 และ 3 ของแต่ละกลุ่ม (นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง) และโตะที่ 4 สำหรับผู้เข้าแข่งขันหมายเลข 4 ของแต่ละกลุ่ม (นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ) โดยสมาชิกของกลุ่มจะเป็นตัวแทนเข้าแข่งขันในเกมการเรียนรู้ตามระดับความสามารถ คะแนนที่ได้จากการแข่งขันของสมาชิกแต่ละคนกับกลุ่มอื่นจะนำมาเป็นคะแนนรวมของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ขวมนิธิ

(2552) ที่ได้ให้แนวคิดว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วมเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ทำให้เกิดทักษะทางสังคมกล่าวคือ ได้ร่วมกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและความเต็มใจ รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน มีความเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 - 6 คน ช่วยกันเรียนรู้ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่มและขั้นที่ 6 สรุป เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนและทำการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มตัวเองและนำเสนอแนะของแต่ละคนจากการแข่งขันมารวมเป็นคะแนนของกลุ่มและหาค่าเฉลี่ย โดยกลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดจะได้รางวัลจากครูผู้สอน ซึ่งการสรุปบทเรียนช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียนรู้และการให้รางวัลช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นในการหาคำตอบของนักเรียนและช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการแข่งขันของเกมนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจและร่วมกันเรียนรู้

2. ผลจากการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% โดยในภาพรวมคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ 60% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 28 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 16 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.37 คิดเป็นร้อยละ 77.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 60% ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาคะแนนรายบุคคล พบว่านักเรียนคิดเป็นร้อยละ 88.89 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ 60% ที่กำหนดไว้ และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 11.11 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% ทั้งนี้เป็นเพราะการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยความเข้าใจจากประสบการณ์การเชื่อมโยงปัญหาความรู้เดิมที่มีอยู่ของตนเองและผู้อื่นจนได้ข้อสรุป อีกทั้งการใช้คำถามถามนักเรียนยังช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการคิดและมีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำภารัตน์ ผลาวรรณ (2556) ที่ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่อง ความน่าจะเป็น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ความตระหนักในการรู้คิดและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบแนะให้รู้คิดสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธารัตน์ สมรรถการ (2556) ที่ได้ศึกษา ผลการเรียนรู้แบบสอนแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่อง วิถีเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการ

เชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสอนแนะให้รู้คิด เรื่อง วิธีเรียงสับเปลี่ยนและวิธี จัดหมู่สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน และการนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ TGT มาใช้ในเรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้และมอบหมายงานเพื่อให้นักเรียนช่วยกันทำภายในกลุ่ม โดยสมาชิก แต่ละคนภายในกลุ่ม มีความสามารถที่แตกต่างกัน ทำให้สมาชิกมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารีรัตน์ ศิริ (2552) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคงทน ของการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ke (2007) ที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการเล่นเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 125 คน เล่นเกมร่วมกันโดยใช้แบบทดสอบพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมเล่นเกมมีผลการเรียน คณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น และการที่ได้เล่นเกมร่วมกันยังทำให้เกิดความช่วยเหลือทางด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ระดับความสามารถต่างกันให้ดียิ่งขึ้น

3. ผลจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสองสูงขึ้นแล้ว ยังพบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เมื่อพิจารณาคะแนนรวมของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจะเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนอยู่ในระดับมากและจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการที่ต้องเรียนเป็นกลุ่ม ในการจัดกลุ่มในลักษณะความสามารถ เพราะส่วนใหญ่ที่ผ่านมา นักเรียนจะคุ้นเคยกับการจัดกลุ่มกันเอง บางคนเลือกที่จะอยู่กับเพื่อนที่สนิทกัน บางคนเลือกที่จะอยู่กับคนเก่ง จึงมีนักเรียนที่เรียนอ่อนบางคนที่ไม่ได้รับเข้ากลุ่ม เมื่อให้นักเรียนเข้ากลุ่มโดยการจัดกลุ่มในลักษณะที่ความสามารถตามที่ครู จัดให้ ทำให้นักเรียนบางคนอาจไม่คุ้นเคยกับเพื่อนในกลุ่มของตนเอง ครูผู้สอนจึงต้องอธิบายเหตุและผล เพื่อให้นักเรียนปรับตัวและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองภายในกลุ่ม ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนได้ช่วยกันคิดช่วยกันตัดสินใจมีการซักถาม และอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม โดยนักเรียนที่เก่งจะช่วยอธิบายเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เพื่อนเกิดความเข้าใจ เพราะใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายประกอบกับนักเรียนอยู่ในวัยเดียวกัน สามารถสื่อสารและเข้าใจกันง่ายกว่า เป็นการพัฒนาการสื่อสาร ทักษะทางสังคม และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น ดังที่ ทิศนา ขมมณี (2545) ที่ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความ

จำกัดและแตกต่างกันในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ การคิดจะทำงานใด ๆ หัวเดียวย่อมสู้หลายหัวไม่ได้ เพราะหลายคนสามารถช่วยกันคิด ช่วยกันดูได้อย่างกว้างขวางขึ้น รอบคอบขึ้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้รู้จักการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพราะในระหว่างการทำกิจกรรมนั้นได้มีการแบ่งงานกันทำ สมาชิกแต่ละคนช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ ความสำเร็จของกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเกิดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร เวียงะลัย (2556) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนทั้งในด้านความคิด ความรู้สึกต่อตนเองและสังคม ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ให้ความสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การแยก ตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ มีการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิด การทำงานกลุ่มที่ทำให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียน และมีครูผู้สอนทำหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำการสอนแนะให้รู้คิดมาใช้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน การประเมินพฤติกรรมทำงานกลุ่มของนักเรียน และควรให้นักเรียนได้ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างถูกต้องและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT มีหลายขั้นตอน ครูควรควบคุมการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน เพราะหากไม่มีการควบคุมในเรื่องของเวลา อาจทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ครบภายในเวลาที่กำหนด

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT มีกิจกรรมที่ต้องใช้สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตในการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (Kahoot, Nearpod, Wordwall และ Vonder go) แบบออนไลน์ ดังนั้นครูต้องเตรียมความพร้อม และนัดหมายกับนักเรียนก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน สัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ในแต่ละขั้นตอนมีเอกสารที่ต้องนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมค่อนข้างมากจึงจำเป็นต้องอธิบายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อลดข้อผิดพลาดในการดำเนินกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้การสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ในการพัฒนาความสามารถหรือทักษะด้านอื่น ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาหรือวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับวิธีสอนแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทิวาพร อรุณเกียรติ. (2547). การศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2544). กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาปลายเปิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร แม้นสงวน. (2556). พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ 2 *Teaching Behavior in Mathematics 2 CMA 4102 (TL 462)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรารัตน์ สมรรถการ. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่อง วิธีเรียงสับเปลี่ยนและจัดหมู่ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2575. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อารีรัตน์ สิริ. (2552). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อำภารัตน์ ผลวรรณ. (2556). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่อง ความน่าจะเป็น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ความตระหนักในการรู้คิดและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Carpenter et al. (2000). *Cognitively guided instruction: A research-based teacher professional development program for elementary school mathematics*. National Center for Improving Student Learning and Achievement in Mathematics and Science.

Ke, F and Grabowski, B. (2007). Game Playing for Maths Learning: Cooperative or Not. *British Journal of Educational Technology*. 38(2), 249.

Polya, G. (1957). *How to Solve it A New Aspect of Mathematical Method*. New York: Doubleday and Company, Garden City.

แนวคิดการพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย

พ.ศ.2573

Development Concept for Thai Higher Education Quality Supervision System in 2030

วุฒิภูมิ จูฬางกูร¹ พันธศักดิ์ พลสารรัมย์² ดำรงค์ ทวีแสงสกุลไทย³

Wutthiphum Jurangkool, Pansak Ponsaram, Damrong Thaveesaengsakulthai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารมีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้ 2) เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยและอาเซียนและข้อเสนอแนะ 3) เพื่อศึกษาระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและสหรัฐอเมริกา และข้อเสนอแนะกรอบการวิจัยมี 7 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า แผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาได้ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ มาตรฐานและเครื่องมือที่ใช้ บริบทที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยอาเซียนและระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและสหรัฐอเมริกา ทั้งระดับหลักสูตรและระดับสถาบันได้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำเข้าสู่การพิจารณาเพื่อพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ทั้ง 7 ด้านได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ มาตรฐาน และเครื่องมือ ระเบียบวิธีการ บริบทที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

คำสำคัญ (Keywords): แนวคิดเพื่อการพัฒนา; ระบบการกำกับคุณภาพการศึกษา; อุดมศึกษาของไทย

Received: 2022-06-25 Revised: 2022-08-22 Accepted: 2022-08-24

¹ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Education, Chulalongkorn University.
Corresponding Author e-mail: Wutthiphum.jur@student.chula.ac.th

² คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Education, Chulalongkorn University. e-mail: pansak@gmail.com

³ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Education, Chulalongkorn University. e-mail: damrong.t@chula.ac.th

Abstract

This study was documentary research aim to analyze 1) national development strategic plans related to higher education and recommendation for application, 2) Thailand and AUN-QA quality assurance system and recommendation for application 3) Thailand and US accreditations system and recommendation for application. The conceptual framework for this study consists of 7 components. The study results found that the national development strategic plans related to higher education with recommendation for application for Thai higher education quality supervision system in 2030 were principle, objective, component, standard and tool, context and stakeholder and Thailand and AUN-QA quality assurance system and Thailand and US accreditations system and recommendation, both of program and institution levels, the recommendation for application should applied principles, objectives, components, methods, standard & tools, contexts and stakeholders in Thai higher education quality supervision system in 2030.

Keywords: Concept for development; Thai higher education quality supervision system; Higher Education institution

บทนำ (Introduction)

กระแสสังคมด้านการพัฒนาของโลกเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (“พระราชกำหนดการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาอันเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาให้แจ้งต่อการบริหารงานบุคคลและสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง”, 2562) ตัวชี้วัดเป้าหมายการศึกษา (UNESCO, 2016) ซึ่งการสร้างหลักประกันให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลและการรวมตัวของเครือข่ายคุณภาพของมหาวิทยาลัยในอาเซียน (ASEAN University Network, 2559) เพื่อสร้างความร่วมมือและกรอบคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาให้ทัดเทียมร่วมกัน (SEAMEO RIHED, 2013) และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ความมั่นคง สร้างโอกาส และรับมือกับความท้าทายการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

การจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง คุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง มโนทัศน์เกี่ยวกับระบบการกำกับคุณภาพการศึกษา ระบบการประกันและระบบการรับรอง ถือเป็นกระบวนการกำกับและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (Nicholson, 2011) สถาบันการศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาและปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น (“พระราชกำหนดกฎกระทรวงศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา”, 2561) ทำให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีและเชื่อถือได้สามารถเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพ คือ เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542) ระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษาถือเป็นกลไกที่สำคัญซึ่งต้องดำเนินการโดยบุคลากรในสถาบันการศึกษานอกจากนี้ยังต้องดำเนินการตามกลยุทธ์และปรับปรุงให้ทันกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาเนื่องจากการเติบโตทางเทคโนโลยีเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Ezeokoli & Ayodele, 2014)

ประเทศไทยมีกลไกการประกันคุณภาพ ได้แก่ การประกันคุณภาพภายในและภายนอก โดยบรรจุไว้ในแผนอุดมศึกษา 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) เพื่อให้ต้นสังกัดได้ทบทวนคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา สภาพปัญหาปัจจุบันระบบกำกับคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย ไม่ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะทำให้ระบบกำกับคุณภาพที่ไม่ทันสมัย ขาดการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องหรือตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง เช่น การเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมหลายเชื้อชาติ การเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด ของกระแสวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมเทคโนโลยี รวมไปถึงภัยคุกคามเชิงสังคมต่าง ๆ รวมไปถึงโรคระบาดที่อุบัติใหม่อันมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและการศึกษาของประชาชนหรือทิศทางของระบบการกำกับคุณภาพเองไม่ได้ มาตรฐานสากล สวนทางกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งการประเมินหลายอย่างไม่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์และความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจัยการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็ล้วนส่งผลถึงการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เนื่องทิศทางการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาระดับสากลยังมุ่งเน้นถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ (UNESCO, 2016) และตอบโจทย์ความต้องการและแก้ไขปัญหาของสังคม (Neubauer et al., 2012)

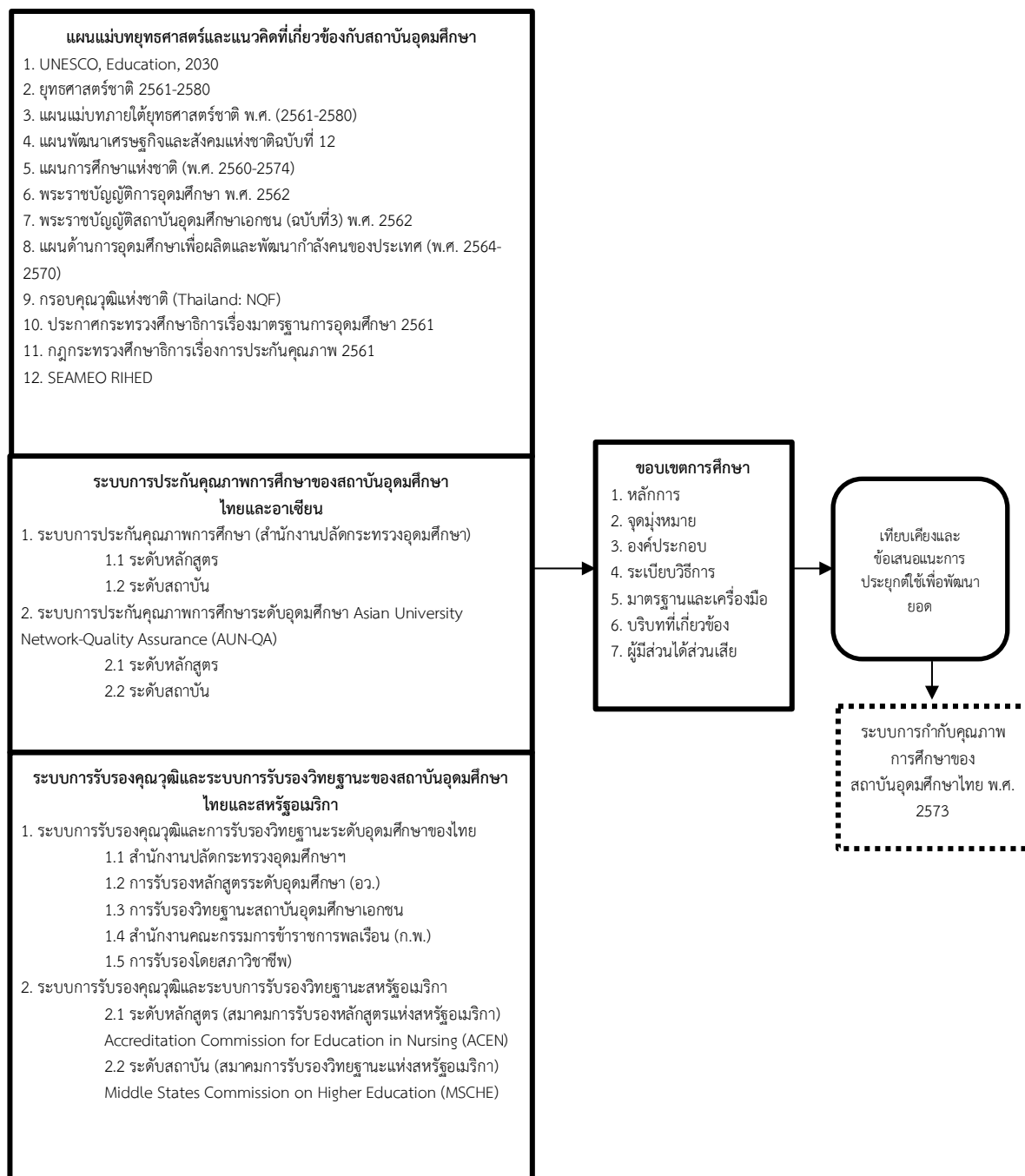
ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องแนวความคิดพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ด้วยความประสงค์ที่ศึกษาแผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยและอาเซียนและระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและสหรัฐอเมริกาเพื่อวิเคราะห์เทียบเคียงความเหมือนและความต่างของระบบพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ที่ตอบโจทย์บริบทสังคมเป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพระบบของไทยให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาแผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้
2. เพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยอาเซียนและข้อเสนอแนะการพัฒนา

3. เพื่อศึกษาระบบการรับรองคุณวุฒิ และระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยสหรัฐอเมริกาและข้อเสนอแนะการพัฒนา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ซึ่งผู้วิจัยถือหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารชั้นรองหรือข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารเหล่านี้ UNESCO, Education, 2030, ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580), แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และ Semeo Riled, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2574), พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ.2562, แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ (พ.ศ.2564 -2570), พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่3) พ.ศ.2562, กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Thailand : NQF), ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา 2561และกฎกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการประกันคุณภาพ 2562, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของไทยและต่างประเทศ คู่มือและตัวอย่างการรับรองมาตรฐานการศึกษาระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและต่างประเทศ

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง

การรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยได้วิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้ 7 ลักษณะ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ ระเบียบวิธีการ มาตรฐานและเครื่องมือ บริบทที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้จากอ่านนำมาเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ใหม่ ตัดทอนข้อมูล คงไว้เฉพาะเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา จำแนกหมวดหมู่ของแต่ละประเด็นและพิจารณาข้อมูลที่เหมือนกันและต่างกัน ตรวจสอบความเชื่อมโยง กำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของประเด็น ตรวจสอบความถูกต้อง หาข้อสรุปและการตีความ (เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติงค์และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2552) โดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. แผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบการกำกับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทย

สรุปแนวคิดที่ได้จากแผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดเกี่ยวข้องกับระบบการกำกับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทย

1) UNESCO, Education, 2030 หลักการแก้ปัญหาและความต้องการของสังคมโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสอดคล้องกับบริบทความต้องการและทิศทางการพัฒนาของการเปลี่ยนแปลง

ระดับสากลเป้าหมาย เพื่อสร้างหลักประกันการศึกษา มีคุณภาพ ครอบคลุม เท่าเทียม การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้พลเมืองโลกเข้าถึง อย่างเป็นธรรม เสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ

2) ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 หลักแห่งความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพคนไทย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะศตวรรษที่ 21 การศึกษา ที่เป็นเลิศระดับสากล ระบบการเรียนรู้ การเทียบโอนหน่วยกิตขับเคลื่อนความต้องการของประเทศด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม

3) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 แนวคิดเพื่อความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประเทศที่พัฒนาเป้าหมายเพื่อพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพตอบโจทย์การพัฒนาประเทศทัดเทียมกับนานาชาติเน้นการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความเป็นเลิศด้านการศึกษาในระดับสากล ผลิदनวัตกรรมตามความต้องการของประเทศ

4) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางพัฒนา จุดมุ่งหมายเพื่อให้คนไทยเป็นคนเก่งมีความสามารถและพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต เสริมสร้างและพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต สถาบันการศึกษาควรบริการวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

5) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2574) หลักการศึกษาเพื่อปวงชน เน้นความเท่าเทียมและทั่วถึง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการมีส่วนร่วม จุดมุ่งหมายเพื่อให้คนไทยรับการศึกษา ที่มีคุณภาพ เรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับการศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่อผลลัพธ์ผู้เรียน อย่างเท่าเทียมและการบริหารที่มีคุณภาพ เน้นพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานชาติ ทักษะศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน ลดความเหลื่อมล้ำและการเข้าถึง ประเด็นการพัฒนา ได้แก่ จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ พัฒนากำลังคนด้านการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจความสามารถการแข่งขันของประเทศ

6) พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.2562 การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคน และผู้เรียน ลดความเหลื่อมล้ำและแก้ปัญหาสังคม ได้แก่ 1) จัดการศึกษาตามมาตรฐาน 2) แบ่งสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 3) การจัดการศึกษาสอดคล้องกับการพัฒนากำลังคน การศึกษาตลอดชีวิต ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลิตงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ แก้ปัญหาและความจำเป็นของประเทศ 4) การควบคุมกำกับดูแลมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา

7) พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติเพื่อกำกับมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จุดมุ่งหมายเพื่อธำรงรักษามาตรฐานให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการรับรองในกฎกระทรวงการขอใหรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

8) แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ.2564-2570 การสร้างคนสร้างปัญญาพัฒนาสังคมไทยให้อย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาคนที่มีศักยภาพสมรรถนะสูงสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาและแข่งขันของประเทศและเวทีโลก หลักสูตรชั้นนำที่ผลิตกำลังคนสนอง ความต้องการแรงงานที่มีมาตรฐานสากลแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ มีจุดมุ่งเน้นได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพคน ผลิตบัณฑิตและแรงงานตามความต้องการของตลาด การเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาหลักสูตรกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 2) ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ การวิจัยและนวัตกรรมให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 3) การจัดระบบอุดมศึกษาเพื่อสร้างศักยภาพและอัตลักษณ์

9) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Thailand: NQF) แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนภาคอุตสาหกรรมของประเทศ จุดมุ่งหมายเพื่อเทียบเคียงคุณวุฒิของผู้เรียนและแรงงานไทย สถาบันจัดการสอนที่สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิเชื่อมโยงกับนานาชาติ ยกระดับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่อาเซียนและมาตรฐานสากล เน้นการพัฒนา ระบบสะสมเทียบโอนหน่วยกิตและประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐานอาชีพ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การปฏิบัติงานและลักษณะที่พึงประสงค์ ร่วมกับเครือข่ายอาชีพ การพัฒนามาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิ

10) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา 2561 แนวคิดด้านมาตรฐานการศึกษาของชาติกับกับการพัฒนามนุษย์ เพื่อตอบโจทย์ของประเทศ จุดหมายเพื่อให้บัณฑิตมีลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ 1) การพัฒนาผู้เรียน ให้รองรับบริบทการเปลี่ยนแปลง ทักษะศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างนวัตกรรม 2) การวิจัยและนวัตกรรม ผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมด้วย ความร่วมมือกับต่างชาติและทุกภาคส่วน 3) การบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีเครือข่ายความร่วมมือ 4) ศิลปะและวัฒนธรรมสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจความเป็นไทย 5) การบริหารจัดการ ทำหลักสูตรและกลไกพัฒนามาตรฐาน ยึดหยุ่นคล่องตัว มีอิสระทางวิชาการ ตามพันธกิจวิสัยทัศน์

11) กฎกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการประกันคุณภาพ 2561 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพโดยการประเมินติดตามตรวจสอบคุณภาพแต่ละระดับและประเภท จุดหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพ สร้างความมั่นใจแก่สาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นการยืนยันว่าสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน สถาบันการศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา กำหนดหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่กำกับดูแล

12) Seameo Rihed การสร้างเครือข่ายกรอบและประกันคุณภาพการศึกษาอาเซียน จุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ พัฒนาระบบความกลมกลืนและยอมรับคุณวุฒิระหว่างกัน มีจุดมุ่งเน้น ได้แก่ 1) ส่งเสริมหน่วยงานประกันคุณภาพภายนอก 2) กระบวนการประกันคุณภาพภายนอก 3) หลักการประกันคุณภาพภายใน 4) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การโอนหน่วยกิต การเคลื่อนย้ายผู้เรียนและแรงงาน กรอบมาตรฐานคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้มี 6 ลักษณะ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ มาตรฐานและเครื่องมือบริบทที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นควรนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ทั้งด้านหลักการและจุดมุ่งหมายสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนายกระดับมาตรฐานของระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งตอบโจทย์ความต้องการพัฒนาประเทศ ซึ่งหลักการได้สอดคล้องกับวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ที่เห็นว่าการสำเร็จทางการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับอนาคต ควรมุ่งเน้นนโยบายและแนวปฏิบัติที่เน้นคุณภาพทั่วถึงเท่าเทียมและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างเครือข่ายระบบบริหารที่ชัดเจนและงานวิจัยของศิริพงศ์ รักใหม่ และคณะ (2562) เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาที่จะอยู่รอดในอนาคตต้องพัฒนาคุณภาพตามระบบการประกันคุณภาพและการบริหารจัดการ

2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยอาเซียนและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านองค์ประกอบ ด้านมาตรฐานและเครื่องมือ ด้านระเบียบวิธีการ ด้านบริบทและด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเพิ่มความเป็นมาตรฐานสากล ความสมบูรณ์และตอบโจทย์ความต้องการของสังคม ซึ่งด้านมาตรฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกับงานวิจัยของอนันต์ อันทวิสิน และคณะ (2561) ที่เห็นว่าการประกันคุณภาพภายในเพื่อความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ควรเน้นส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดรวมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถาบันด้วยและสอดคล้องกับงานวิจัยของทะนง ทองภูเบศร์และคณะ (2562) ยังเห็นว่ารูปแบบการประกันคุณภาพอุดมศึกษาในยุคดิจิทัลมี 5 ลักษณะ ได้แก่ กระบวนทัศน์ เป้าหมาย มิติเกณฑ์ นวัตกรรมวิธีการและความเชื่อมั่น

3. ระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยสหรัฐอเมริกาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านองค์ประกอบ ด้านมาตรฐานและเครื่องมือ ด้านระเบียบวิธีการ ด้านบริบท และด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันสามารถเพิ่มมาตรฐานความเป็นสากล ความสมบูรณ์และตอบโจทย์ความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะด้านมาตรฐานและเครื่องมือ ระเบียบวิธีการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Dalal J. Muhtadi (2013) เห็นว่าควรมีการปรับปรุง วิธีการ กระบวนการและมุ่งเน้นผลลัพธ์ รวมทั้งมีวัฒนธรรมความไว้วางใจ ความเคารพกัน ทำงานร่วมกันและการเปิดเผยและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Albertha W. Barrette (2020) ยังเห็นว่าระบบการรับรองวิทยฐานะ ยังขาดความรู้ นโยบายและกระบวนการ ขั้นตอนการรับรองคุณภาพและการปรับปรุงสถาบันอุดมศึกษาตามข้อกำหนดของรัฐบาลกลาง จึงควรพัฒนากลยุทธ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 แผนแม่บทยุทธศาสตร์และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะการประยุกต์ไปปรับปรุงพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์กรประกอบ มาตรฐานและเครื่องมือที่ใช้ บริบทที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.2 การเทียบเคียงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทยอาเซียน และระบบการรับรองคุณวุฒิและระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาไทยและสหรัฐอเมริกาพร้อมกับข้อเสนอแนะที่ได้ควรพิจารณานำสู่การพัฒนาระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 เพื่อเพิ่มความเป็นมาตรฐานสากล ความสมบูรณ์ และตอบโจทย์ความต้องการของสังคม โดยมี 7 ด้าน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์กรประกอบ มาตรฐานและเครื่องมือ ระเบียบวิธีการ บริบทที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดสู่รูปแบบระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ.2573 ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นใหม่ให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตของสังคมไทย

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมศึกษาระบบกำกับคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของยุโรปเพื่อเทียบเคียงจุดเด่นจุดด้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบกำกับคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในอนาคตที่ได้มาตรฐานเทียบเคียงทั้งยุโรปและสหรัฐอเมริกาจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบที่พัฒนาให้ครอบคลุมและเป็นมาตรฐานสากลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทอง ทองอุเบศรี, ประภาพร คุณารักษ์, วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, กิจพิณฐ์ อุสาโห และสุคนธ์ทิพย์ ทินาภรณ์. (2562). *อนาคตภาพของรูปแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกในระดับอุดมศึกษาทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- เบญญา ยอดคำเนิน-แอ็ดติกิจ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ : การจัดการข้อมูล การตีความ และการหาความหมาย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เบญญา ยอดคำเนิน-แอ็ดติกิจ, บุปผา ศิริรัศมีและวาทีณี บุญชะลิกษ์. (2537). *การศึกษาเชิงคุณภาพ: เทคนิคการวิจัยภาคสนาม*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระราชกำหนดกฎกระทรวงศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา. (2561, 23 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก. หน้า 4.

- พระราชกำหนดการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาอันเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาให้แจ้งต่อการบริหารงานบุคคลและสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง. (2562, 1 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 59-72.
- ศิริพงศ์ รักใหม่ สิริฉันท สติรกุล เดชพาหพงษ์และพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2562). แนวโน้มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน: ทางเลือกแห่งอนาคต. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 13(1), 250-269.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *แนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทย ในปีพ.ศ.2573*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อภินันต์ อันทวิสิน. (2561). *โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศกับประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- Albertha, W.B. (2020). *Power of Accreditation in U.S. Higher education*. Ph.D. dissertation (Faculty of Education). Graduate School of The University of Alabama.
- ASEAN University Network. (2559). *Guide to AUN-QA assessment at institutional level, (Version No.2.0)*. Bangkok: Chulalongkon University.
- Dalal, J.M. (2013). *The benefits and costs of accreditation of undergraduate medical education programs leading to the md degree in the United States and its territories*. Ph.D. dissertation (Faculty of the USC ROSSIER, School of education) University of southern California.
- Ezeokoli, R.N., & Ayodele, K.O. (2014). Dimensions of Service Quality Encountered By Students on Sustainability of Higher Education in Nigeria. *Developing Country Studies*. 4, 147-156.
- Neubauer, A. and Dahinden, J. (2012). "Zwangsheiraten" in der Schweiz: Ursachen, Formen, Ausmass. "Mariages forcés" en Suisse: Causes, formes et ampleur.
- Nicholson, K. (2011). *Quality assurance in higher education: A review of the literature*. Teaching and Learning Development Officer Council of Ontario Universities Degree Level Expectations Project McMaster University.
- Southeast Asian Ministers of Education Organization. (2013). *Seameo Center*. Retrieved October 10, 2020, from www.rihed.seameo.org/2021.

การส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี Promoting Gastronomy Tourism in Banglamung District, Chonburi Province

สุธีธรรม กิ่งนันทสิงห์¹ เสรี วงษ์มณฑา² ผกามาศ ชัยรัตน์³

Soothitam Kingnamsing, Seri Wongmonta, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวชาวไทย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี จำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมทางสถิติ การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Chi-square test T-test One-way Anova และ วิธีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์การเดินทาง เพื่อพักผ่อน / ท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมากับครอบครัว จำนวนสมาชิกในการเดินทาง 4-5 คน ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ระหว่างวันวันเสาร์ – อาทิตย์ ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนครั้งละ 1,001 - 3,000 บาท แหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรีที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบหลังจากเดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ เกาะล้าน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านความปลอดภัย ด้านความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหาร ด้านการเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง และด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

คำสำคัญ (Keywords) : อัตลักษณ์การท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงอาหาร; จังหวัดชลบุรี

Received: 2022-05-06 Revised: 2022-06-14 Accepted: 2022-06-16

¹ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Master of Arts Program in Tourism and Hotel Management, College of Management University of Phayao, Bangkok Campus. Corresponding Author e-mail: soothitam.ki@gmail.com

² หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Master of Arts Program in Tourism and Hotel Management, College of Management University of Phayao, Bangkok Campus.

³ สาขาการโรงแรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร Faculty of Liberal Arts in Hotel Management, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

The purpose of this research was 1) To study tourist behavior in Integrated Sustainable Gastronomy Tourism in Chonburi province. 2) To study the affecting travel decision factors of Thai tourists who come to sustainable integrated gastronomy attractions at Banglamung district Chonburi province to propose guidelines to promote sustainable food tourism in Chonburi Province. This is a quantitative research collected questionnaire data of 420 tourists visiting Chonburi province. The questionnaire data had been analyzed in descriptive statistics of frequency, percentage, mean and standard deviation. For hypothesis testing by using the inferential statistics Chi-square test, T-test, One-way Anova and the test will be done in pairs with the Least Significant Difference (LSD) to determine statistical significance level at 0.05. The research result showed that 1) The tourism had the purpose of traveling for leisure / tourism, traveling with family, number of travel members 4-5 person, travel period is Saturday and Sunday, frequency of traveling 2-3 times, average travel expenses per person 1,001 - 3,000 baht Gastronomy tourism in Chonburi Province that the tourism liked after traveling is Koh Larn 2) Factors affecting decision making in the travel of tourists, including tourist attractions in terms of economic, conditions safety, difference food cultures, being known and famous and cost in tourism.

Keywords: Tourism Identity; Gastronomy Tourism; Chonburi Province

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือว่าเป็นบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งนับเป็นโอกาสอันดี ในการสนับสนุนให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แต่หากพัฒนาอย่างรวดเร็วเกินไป อาจเกิดผลกระทบร้ายแรงตามมา ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่มีระบบนิเวศที่หลากหลาย มีการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่ามีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี (ศูนย์วิจัยด้านการตลาดท่องเที่ยว, 2559) ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้จากอดีตที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการชาดการบูรณาการในบริบทด้านต่าง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการอย่างยั่งยืน (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2556) ซึ่งความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรที่เหนือคู่แข่ง ปรับเปลี่ยนจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งสร้างวิกฤตให้เป็นโอกาส เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นเข็มทิศนำทางให้สามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

ในปี 2558 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอาหารคิดเป็นร้อยละ 20 ของรายได้รวมทั้งหมดของการท่องเที่ยว ทำให้รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีการจัดโครงการ Amazing Thai Taste เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยว สร้างภาพลักษณ์ของอาหาร เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ของไทยให้เป็นสินค้าเกรดพรีเมียมคุณภาพ (Premium Product) รวมถึงส่งเสริมให้ทานผลไม้ตามฤดูกาลทำให้เกิดการกระจายรายได้ในประเทศไทยนั้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 (พรรณี สวนเพลง และคณะ, 2559) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาจากค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับอาหารและเครื่องดื่ม ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ผสมผสานธรรมชาติของพื้นที่ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่นั้น ๆ รวมเป็นประสบการณ์ที่มอบให้กับนักท่องเที่ยว เป็นการสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจ นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงอาหาร ยังเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ประชาชาติธุรกิจ, 2562)

จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีชื่อเสียงในเรื่องของอาหาร ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี ทางจังหวัดชลบุรีได้มีวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และบริการเพื่อยกระดับให้เป็นเมืองท่องเที่ยวนานาชาติที่มีมาตรฐานระดับสากล โดยใช้ชื่อโครงการ “การส่งเสริมสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย” ทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยในอนาคต ต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน ดังนั้นเพื่อให้การเติบโตมีคุณภาพและยั่งยืน ทิศทางการขับเคลื่อนต้องตอบสนองต่อแนวโน้มการท่องเที่ยว สามารถสร้างสมดุลของการเพิ่มรายได้ เพิ่มค่าใช้จ่าย เพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นพิเศษ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวชาวไทย และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อค้นหาแนวทางในการสนับสนุน และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดชลบุรี พร้อมทั้งนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่จริง เพื่อส่งเสริมสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรีให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานตามแบบแผนพัฒนาของจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Methods)

1. ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวชาวไทย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยผู้วิจัยใช้การเก็บแบบสอบถามข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวใน อำเภอบางละมุง จำนวน 420 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภอบางละมุง โดยมีทั้งหมด 4 พื้นที่ ได้แก่ นาเกลือ เนินพลับหวน ซากแก้ว และจอมเทียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์นำมาใช้อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อศึกษา ไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square test) ค่าที (T-test) ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Anova or F-test) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว

พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ก่อนการเดินทางมาจังหวัดชลบุรี		
1. พักผ่อน/ท่องเที่ยว	207	49.29
2. เยี่ยมญาติ/เพื่อน	97	23.10
3. ทักเรียน/ทำงาน	19	4.52
4. ประชุม/สัมมนา	54	12.86
5. ติดต่อธุรกิจ	15	3.57

6. ปฏิบัติราชการ	2	0.48
7. ร่วมมหกรรมดนตรี กีฬา	7	1.67
8. เทศกาลงานประเพณี	4	0.95
9. ใ้หัวพระทำบุญปฏิบัติธรรม	15	3.57
รวม	420	100

ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรี

1. เดินทางคนเดียว	74	17.62
2. เดินทางกับครอบครัว	138	32.86
3. บริษัทจัดนำเที่ยว	7	1.67
4. กลุ่มหน่วยงานองค์กร	74	17.62
5. กลุ่มเพื่อน	127	30.24
รวม	420	100

จำนวนสมาชิกในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรี

1. คนเดียว	74	17.62
2. จำนวน 2-3 คน	136	32.38
3. จำนวน 4-5 คน	141	33.57
4. จำนวน 6-7 คน	39	9.29
5. จำนวน 8 คนขึ้นไป	30	7.14
รวม	420	100

ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรี

1. วันจันทร์-ศุกร์	85	20.24
2. วันเสาร์ - อาทิตย์	252	60
3. วันหยุดนักขัตฤกษ์	35	8.33
4. วันหยุดพิเศษอื่น ๆ	48	11.43
รวม	420	100

ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรี

1. เดินทางครั้งแรก	32	7.62
2. เดินทาง 2 - 3 ครั้ง	202	48.10
3. เดินทาง 4 - 5 ครั้ง	133	31.67
4. เดินทาง 6 - 7 ครั้ง	29	6.90
5. เดินทาง 8 ครั้งขึ้นไป	24	5.71
รวม	420	100

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรี (เฉลี่ยต่อครั้งต่อคน)

1. น้อยกว่า 1,000 บาท	58	13.81
2. 1,001 - 3,000 บาท	314	74.76
3. 3,001 - 5,000 บาท	36	8.57
4. 5,001 - 7,000 บาท	7	1.67
5. 7,001 บาทขึ้นไป	5	1.19
รวม	420	100

แหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรีที่ท่านชื่นชอบหลังจากเดินทางมาท่องเที่ยว

1. ตลาดอาหารทะเลสด ลานโพธิ์ - นาเกลือ	49	11.67
2. ชุมชนมุสลิม ซอยเนินพลับหวาน	5	1.19
3. ชุมชนจีนบ้านซากแก้ว	13	3.10
4. ร้านอาหารทะเล ย่านจอมเทียน	59	14.05
5. ตลาดน้ำ 4 ภาค	93	22.14
6. สวนนงนุชพัทยา	42	10.00
7. วัดญาณสังวราราม วรมหาวิหาร	38	9.05
8. เกาะล้าน	121	28.81
รวม	420	100

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์ก่อนการเดินทางมาจังหวัดชลบุรีของกลุ่มตัวอย่างเดินทางเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 49.29 มีลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรี แบบเดินทางกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 32.86 มีจำนวนสมาชิกในการเดินทาง จำนวน 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.57 ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว อยู่ระหว่างวันวันเสาร์ - อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 60 ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีการเดินทาง 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.10 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนครั้งละ 1,001 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.76 แหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดชลบุรีที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบหลังจากเดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ เกาะล้าน คิดเป็นร้อยละ 28.81

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว			
1. มีทัศนียภาพที่สวยงาม	4.29	0.92	มากที่สุด
2. มีความสะอาด ปลอดภัย หรือได้รับการรับรองมาตรฐาน	4.23	0.88	มากที่สุด
3. เหมาะสำหรับการเดินทางไปร้านอาหารและท่องเที่ยว	4.15	0.70	มาก
รวม	4.23	0.58	มากที่สุด
ด้านสภาพเศรษฐกิจ			
1. เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวมีการลงทุนที่สูงขึ้น	4.04	0.85	มาก
2. การปรับตัวของราคาน้ำมันมีผลต่อการเดินทาง	3.70	1.03	มาก
3. นโยบายการกระตุ้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.15	0.83	มาก
รวม	3.96	0.62	มาก
ด้านความปลอดภัย			
1. เส้นทางคมนาคมมีความปลอดภัยต่อการเดินทาง	4.15	0.90	มาก
2. มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในพื้นที่	4.16	0.90	มาก
3. มีสถานพยาบาล และสถานีตำรวจ เพื่อรองรับเหตุที่เกิดขึ้น	4.03	0.76	มาก
รวม	4.12	0.60	มาก
ด้านความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหาร			
1. สนใจศึกษาวัฒนธรรมอาหารของชุมชนท้องถิ่น	3.75	0.98	มาก
2. อยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอาหารกับชุมชนท้องถิ่น	3.70	1.05	มาก
3. ต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอาหารให้คงอยู่	4.20	0.83	มาก
รวม	3.88	0.71	มาก
ด้านการเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง			
1. มีชื่อเสียงจากการลงนิตยสาร หนังสือ ฯลฯ ด้านท่องเที่ยว	4.08	0.92	มาก
2. ได้ติดรายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของประเทศ	4.08	0.92	มาก

3. มีบุคคลที่มีชื่อเสียงมาโฆษณาหรือเชิญชวนให้มาท่องเที่ยว	4.01	0.82	มาก
รวม	4.06	0.65	มาก
ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว			
1. ราคาที่พัก อาหาร เครื่องดื่มที่จำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยว	4.11	0.89	มาก
2. ราคาค่าเข้าร่วมกิจกรรมในสถานที่ท่องเที่ยว	3.95	0.92	มาก
3. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยว	4.13	0.82	มาก
รวม	4.06	0.62	มาก
ภาพรวม	4.05	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่

1. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ทัศนียภาพที่สวยงามมีความสะอาด ปลอดภัย หรือได้รับการรับรองมาตรฐาน และเหมาะสำหรับการเดินทางไปร้านอาหารและท่องเที่ยว ตามลำดับ

2. ด้านสภาพเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ นโยบายการกระตุ้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวมีการลงทุนที่สูงขึ้น และการปรับตัวของราคาน้ำมันมีผลต่อการเดินทาง ตามลำดับ

3. ด้านความปลอดภัย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในพื้นที่ เส้นทางคมนาคมมีความปลอดภัยต่อการเดินทาง และมีสถานพยาบาล และสถานีตำรวจ เพื่อรองรับเหตุที่เกิดขึ้นตามลำดับ

4. ด้านความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหาร เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมอาหารให้คงอยู่ สนใจศึกษาวัฒนธรรมอาหารของชุมชนท้องถิ่น และอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอาหารกับชุมชนท้องถิ่นตามลำดับ

5. ด้านการเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีชื่อเสียงจากการลงนิตยสาร หนังสือ ฯลฯ ได้ติดรายชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ยอดนิยมของประเทศไทย และมีบุคคลที่มีชื่อเสียงมาโฆษณาหรือเชิญชวนให้มาท่องเที่ยวตามลำดับ

6. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยว ราคาที่พัก อาหาร เครื่องดื่มที่จำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยว และราคาค่าเข้าร่วมกิจกรรมในสถานที่ท่องเที่ยวตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีลักษณะการเดินทางมาแบบครอบครัว มีจำนวนสมาชิก จำนวน 4-5 คน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิ ชุนด์ขจร (2563) ได้ศึกษาถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มในกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยวเชิงอาหารท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่พบความแตกต่างของความต้องการจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เราจึงต้องตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุม โดยการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย อาจจะจัดกิจกรรมเฉพาะสำหรับครอบครัว เพื่อให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวจะได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว อยู่ระหว่างวันเสาร์ - อาทิตย์ สอดคล้องกับงานวิจัยรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารพื้นถิ่นชายฝั่งทะเล ของ ญาดา ขอบท่าดี และนรินทร์ สังข์รักษา (2562) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนควรจัดกิจกรรมในวันหยุดมากกว่าวันธรรมดาเพื่อดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดภาพจำที่ดีจะได้มีการบอกต่อและเดินทางกลับมาเที่ยวซ้ำ ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,001 - 3,000 บาท ต่อคนต่อครั้ง หากทางชุมชนสามารถเพิ่มจำนวนวันที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวได้ จะทำให้ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวต้องใช้จ่ายในการทานอาหาร การจองที่พัก การทำกิจกรรมกับชุมชนเพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน และสุดท้ายแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบที่สุดหลังจากเดินทางมาได้แก่ เกาะล้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยภาศ ภูมิภมร (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บ้านเกาะกลาง ต.คลองประสังค์ อ.เมือง จ.กระบี่ พบว่าสถานที่ส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวจะไป คือ ชายทะเล/ชายหาด จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงควรเน้นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในพื้นที่ชายหาด ชายทะเล หรือบนเกาะเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบทัศนียภาพริมทะเล และยังสามารถหาอาหารทะเลสด ๆ มาให้กับนักท่องเที่ยวได้ ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาสามารถเข้าถึงการท่องเที่ยวเชิงอาหารได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่

2.1 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับทัศนียภาพที่สวยงาม ความสะดวก ปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีความสอดคล้องกับ หลักการในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (2550) ที่เร่งพัฒนา พื้นที่ บุรีรัมย์ สันทรพัยทางวัฒนธรรม ส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตให้คงสภาพเดิม และส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ให้ชุมชนได้

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงาม มีความสะอาด ปลอดภัย นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาได้อย่างปลอดภัย

2.2 ด้านสภาพเศรษฐกิจ พบว่านโยบายการกระตุ้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวมีการลงทุนที่สูงขึ้น และการปรับตัวของราคาน้ำมันมีผลต่อการเดินทาง สอดคล้องกับการที่รัฐบาลมีส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีการจัดโครงการ Amazing Thai Taste เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยว สร้างภาพลักษณ์ของอาหาร เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ของไทยให้เป็นสินค้าเกรดพรีเมียมคุณภาพ (Premium Product) รวมถึงส่งเสริมให้ทานผลไม้ตามฤดูกาล (พรณี สวนเพ็ญ และคณะ, 2559) ดังนั้นควรจัดโครงการหรือนโยบายที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น โครงการคนละครึ่ง โครงการเราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น

2.3 ด้านความปลอดภัย พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับ พื้นที่ที่มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย เส้นทางคมนาคมมีความปลอดภัย อยู่ใกล้สถานพยาบาล และสถานีตำรวจ เพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้น มีความสอดคล้องกับหลักการในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบ นักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, 2550)

2.4 ด้านความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหาร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจศึกษาวัฒนธรรมอาหารของชุมชนท้องถิ่น และอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอาหารกับชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอาหารแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน เพื่อไม่ให้อาหารที่แสดงออกถึงความเป็นชุมชนนั้นสูญหายไป อาหารนับว่าเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญสำหรับการนำเสนออัตลักษณ์ (Identity) และวัฒนธรรมของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวได้สัมผัสและมีส่วนร่วมในประสบการณ์จากกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น (นุชนาฏ เชียงชัย, 2558) ทำให้ความแตกต่างของวัฒนธรรมอาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ สวัสดิ์ ทองสมุทร (2558) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งจะดำเนินงานตามแผนและที่สำคัญต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน ต้องอนุรักษ์วัฒนธรรมอาหารให้คงอยู่ สร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร และต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.5 ด้านการเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง พบว่า การที่แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงจากการลงนิตยสาร หนังสือ ฯลฯ ได้ติดอันดับรายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม และมีบุคคลที่มีชื่อเสียงมาโฆษณาหรือเชิญชวนให้มาท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่กล่าวว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารควรจะใช้การประชาสัมพันธ์ควบคู่กับการโฆษณา เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสามารถสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี และเป็นการสื่อสารให้ตรงกับกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารกับชุมชน ซึ่งทำให้สามารถตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเกิดได้เร็วขึ้น (ฤดี เสริมชยุต, 2563)

2.6 ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทาง ราคาที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม และราคาค่าเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับการส่งเสริมการตลาดแบบปากต่อปาก เป็นการนำเสนอสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่ามีคุณภาพ เพื่อสร้างความประทับใจให้เกิดจากการบอกต่อไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะการบอกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การรีวิวจาก Facebook, Twitter, Instagram, การเขียน Blog เป็นต้น สื่อเหล่านี้บอกทั้งระดับความพึงพอใจ บอกถึงราคาสินค้าและบริการ ซึ่งสื่อเหล่านี้มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก ฯลฯ ของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน (ฤดี เสริมชยุต, 2563) ดังนั้นควรจะมีการชี้แจง แจ้งราคาค่าบริการที่ชัดเจนกับนักท่องเที่ยว และควรจะเป็นราคาที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านวัฒนธรรมอาหาร ควรส่งเสริมให้ชุมชนเน้นการใช้วัตถุดิบที่หาได้ หรือ ปลูกขึ้นบริเวณของชุมชน รวมถึงมีการสาธิตอาหารท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

1.2 ควรมีการควบคุมราคาของที่พัก ราคาในการจำหน่ายอาหารของชุมชน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารไม่ให้สูงเกินไป เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว

1.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ความพิเศษของสถานที่ท่องเที่ยว นั้นๆ ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่สนใจได้ตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชน หรือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดชลบุรี ในพื้นที่อื่น ๆ ใกล้เคียง เช่น ตลาดหนองมน เกาะสีชัง ร้านอาหารบริเวณหาดบางแสน เป็นต้น

2.2 ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดอื่น ๆ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดน่าน ที่มีชื่อเสียงในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เป็นต้น

2.3 ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดชลบุรี

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยรัตน์ โตสุขศรี. (2552). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแชมพูสระผม
แพนทีนโปร-วี ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นิคม จารุมณี. (2535). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์ศาสนา.

- นุชนาฏ เชียงชัย. (2558). การใช้อัตลักษณ์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2562). *Gastronomy Tourism* กระจายรายได้สู่ “ฐานราก”. สืบค้น 2 กันยายน 2563, จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-317059>
- ปาริณัฏฐ์ อึ้งจะนิล. (2554). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบตลาดเก่า กรณีศึกษาตลาดคลองสวน 100 ปีจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยภาคย์ ภูมิภมร. (2562). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บ้านเกาะกลาง ต.คลองประสังข์ อ.เมือง จ.กระบี่. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรณิ สวนเพลง และคณะ. (2559). การท่องเที่ยวเชิงอาหาร. รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว. เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนา: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์วิชาการ.
- รวีวรรณ โปรยรุ่งโรจน์. (2558). เจตคติของคนในชุมชนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดระนองที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วชิราภรณ์ โลหะขาละ. (2558). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: แม็คเอ็ดดูเคชั่น.
- ศูนย์วิจัยด้านการตลาดท่องเที่ยว. (2559). ฐานข้อมูล Tune In โครงการสำรวจข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงลึก. สืบค้น 24 กันยายน 2563, จาก https://tatreviewmagazine.files.wordpress.com/2017/09/db_tune-in.pdf
- สวัสดิ์ ทองสมุทร. (2558). 5หลักการ เที่ยวให้สนุกสุขใจและยั่งยืน. สืบค้น 30 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content>
- สิริกาญจน์ กมลปิยะพัฒน์. (2556). การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Getz, D., Andersson, T., Vujicic, S., & Robinson, R. (2015). Food Events in Lifestyle and Travel. *Event Management*. 19(2), 407-419.
- Goeldner, C., & Ritchie, J. R. B. (2006). *Tourism: principles, practices, philosophies* (10th ed.). Hoboken: Wiley.

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศองค์การกับความ
ผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง
Relationships between Perceived Organizational Culture and
Organizational Climate with Organizational Commitment of Medical
Employees in Chularat Rayong Hospital

กัลย์กมล ถือทอง¹ ศุภฤกษ์ สุขสมาน²
Kunkamon Thuethong, Suparerk Sooksmarn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมองค์การ บรรยากาศองค์การ ระดับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับการรับรู้วัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง จำนวน 250 คน สถิติที่ใช้ทดสอบประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้วัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับสูง ระดับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับดี และความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับสูง บุคลากรที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ; บรรยากาศองค์การ; ความผูกพันต่อองค์การ

Abstract

The overall research objectives were to study the perceived organizational culture level, organization climate level, and organization commitment level. Also, the determinants of organization commitment were examined in this study. The samples used in this research was 250 medical employees in Chularat Rayong

Received: 2022-05-10 **Revised:** 2022-06-17 **Accepted:** 2022-06-20

¹ สาขาบริหารธุรกิจ (สพท.) คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ MBA Program, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: Kunkamon.t@ku.th

² ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Department of Management, Faculty of Business Administration, Kasetsart University. e-mail: fbussrs@ku.ac.th

hospital. The data was collected by using questionnaires. Then, it analyzed with the help of descriptive statistics method such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential analysis, including Pearson product moment correlation coefficient and multiple regression analysis. According to the research, it was concluded that the perceived organizational culture level, organization climate level, and organization commitment level are high. At 0.05 level of significance, factors related to organizational commitment are perceived organizational culture factors and organization climate factors.

Keywords: Perceived Organizational Culture; Organizational Climate; Organizational Commitment

บทนำ (Introduction)

สภาวะปัจจุบันที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ขึ้นในประเทศไทย นับตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 เป็นระยะแรก โดยมีช่วงการแพร่ระบาดมากและน้อยตลอดปี พ.ศ. 2563 จนเมื่อปี พ.ศ. 2564 พบว่า โควิด-19 ระบาดมีการกลายพันธุ์และสามารถแพร่เชื้อได้เร็วขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องกลับมาเผชิญกับการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นอีกครั้งในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา โดยมีแนวโน้มความรุนแรงและการแพร่กระจายของโรคไปยังหลายพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย จนกระทั่งราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศให้โรคติดเชื้อโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตราย (ราชกิจจานุเบกษา, 2563) ภาครัฐบาลโดยศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ได้ตัดสินใจออกมาตรการที่มีความเข้มข้นมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตโควิด-19 ในประเทศไทย หลังจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่แต่ละวันเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง มีทั้งการล็อกดาวน์และเคอร์ฟิวในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (สีแดงเข้ม) เช่น มาตรการให้บุคคลงดภารกิจที่ต้องออกเดินทางนอกเคหสถานโดยไม่จำเป็น ชะลอการเดินทาง และห้ามออกนอกเคหสถานสำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุด รวมถึงการจำกัดให้ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า และคอมมูนิตี้ มอลล์ เปิดได้เฉพาะซูเปอร์มาร์เก็ต ธนาคาร และร้านขายยา (บีบีซี, 2564) อย่างไรก็ตามจากมาตรการดังกล่าวจำนวนตัวเลขผู้ติดเชื้อยังคงเพิ่มขึ้น และโรงพยาบาลหลายแห่งไม่สามารถรองรับผู้ป่วยได้เพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดด้านสถานที่และปริมาณบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยองเป็นโรงพยาบาลเอกชนที่ให้บริการทางการแพทย์แก่ประชาชนใน จังหวัดระยองและจังหวัดใกล้เคียง มีจำนวนเตียงผู้ป่วยใน 50 เตียง และมีความสามารถในการรองรับผู้ป่วยนอกจำนวน 500 คนต่อวัน โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรในองค์กร เพราะการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบโดยตรงของบุคลากรคือการดูแลและช่วยเหลือผู้ป่วย ในระยะแรกที่โรคโควิด-19 เริ่มระบาดในต้นปี พ.ศ. 2563 โรงพยาบาลยังคงอยู่ในสภาวะที่สามารถรองรับผู้ป่วยได้ จนกระทั่งมาถึงการระบาดอย่างรุนแรงในปี พ.ศ. 2564 ที่มีการระบาดไปทั่วประเทศ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการที่มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จนรัฐบาลประกาศ

ให้เป็นเขตพื้นที่สีแดงเข้ม (เข้มงวดสูงสุด) ทำให้โรงพยาบาลต้องเผชิญกับภาวะเตียงรองรับผู้ป่วยมีไม่พอเพียง ไม่เพียงเท่านั้นบุคลากรของโรงพยาบาลยังต้องแบ่งกำลังไปช่วยโรงพยาบาลสนาม เพิ่มการให้บริการตรวจหาเชื้อโควิด-19 สำหรับประชาชนและลูกค้าองค์กรอีกด้วย

แม้จะผ่านมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยังคงอยู่และเห็นได้ชัดในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะอยู่ภายใต้มาตรการเข้มงวดจากภาครัฐ สถานการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิกฤติด้านสาธารณสุขซึ่งเกิดขึ้นกับบุคลากรด้านการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนผู้ป่วยล้นโรงพยาบาล การดูแลผู้ป่วยที่ไม่สามารถลดลงได้ การแบ่งบุคลากรบางส่วนไปให้บริการฉีดวัคซีน การให้บริการตรวจคัดกรอง รวมถึงการบริหารทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (กรุงเทพมหานคร, 2564) อย่างไรก็ตามสถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลให้บุคลากรด้านการแพทย์ของโรงพยาบาลทุกภาคส่วนได้รับการระดมที่เพิ่มขึ้นหลายเท่าอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงต่อการรับเชื้อโควิด-19 มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ และเมื่อใดที่บุคลากรด้านการแพทย์ติดเชื้อ ก็จำเป็นต้องต้องแยกออกไปกักตัวหรือเข้ารับการรักษา ทำให้บุคลากรที่ขาดแคลนอยู่แล้วยิ่งขาดแคลนมากขึ้น จึงอาจทำให้เกิดภาวะเครียดจากการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรต่างๆ มากมาย อาทิ การเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารงาน ระบบงาน การจัดสรรปริมาณงาน ระเบียบกฎเกณฑ์บรรยากาศในการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงของการรับรู้วัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งบุคลากรหรือทรัพยากรบุคคลนั้นนับว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (ชุติมา สุทธิประภา, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และพรทิพย์ กิระพงษ์, 2561) กล่าวคือบุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีการปรับตัว ทำความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมาย ตรงกันข้ามหากบุคลากรต้องเผชิญกับความเครียดเป็นประจำ ย่อมทำให้ไม่มีความสุขในการปฏิบัติงาน เป็นสาเหตุให้ประสิทธิภาพการทำงานต่ำลง (Hunter & Thatcher, 2007; Khuong & Yen, 2016)

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกได้ประเมินว่า ทั่วโลกจะขาดแคลนบุคลากรด้านการแพทย์มากถึง 18 ล้านคน ภายในปี พ.ศ. 2573 ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในประเทศที่รายได้ต่ำหรือประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ โดยในสหรัฐอเมริกามีบุคลากรด้านการแพทย์ในแนวหน้าร้อยละ 20-30 ที่พิจารณาออกจากอาชีพ ในขณะที่สมาคมการแพทย์อังกฤษรายงานว่า มีแพทย์จำนวนหลายพันคนที่มีแผนออกจากอาชีพ (คมปิต สกุลหวง, 2564) ประเทศไทยเองก็มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันกับทั่วโลก เห็นได้จากนโยบายการผลิตแพทย์ในอนาคตของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) ที่ตั้งเป้าจะผลิตแพทย์เพิ่มขึ้นให้ได้อีกจำนวน 13,318 คน ในปี พ.ศ. 2565-2570 (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) และเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าว ในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาข้างต้น องค์กรควรเริ่มต้นจากวัฒนธรรมองค์กร เพราะวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญที่กำหนดทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม และมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและประสิทธิภาพขององค์กรอย่างมาก สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร จะมีการรับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร หากวัฒนธรรมองค์กรไม่เป็นไป

ตามที่คาดหวังไว้ อาจทำให้บุคคลนั้นๆ รู้สึกผิดหวัง เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อองค์กร จนอาจนำไปสู่การลาออกจากองค์กรได้ (สุรเสกข์ ผลบุญ, 2558) นอกจากนี้วัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งยังช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอีกด้วย กล่าวคือ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนและประสิทธิผลขององค์การ (Awadh & Alyahya, 2013) อีกทั้งการรับรู้วัฒนธรรมองค์การยังมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การด้วย เนื่องจากเมื่อบุคลากรได้เรียนรู้หรือยอมรับในวัฒนธรรมองค์การแล้ว ย่อมส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจและแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงาน จนเกิดเป็นความผูกพันต่อองค์การ ในขณะเดียวกันเมื่อบุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์การแล้ว ย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำงาน อันนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี คือ การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมายและความสำเร็จขององค์การอย่างชัดเจน ดังนั้นความผูกพันต่อองค์การ คือ การที่บุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์การ มีความเชื่อมั่นยอมรับ และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ จนเกิดเป็นการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายด้วยความเต็มใจ (อนุดิษฐ์ ฐานไชยกร, 2562)

บรรยากาศขององค์การเป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ องค์การควรสร้างบรรยากาศที่ดีและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรทำงานได้มีประสิทธิภาพ (Martinez-Arroyo & Valenzo-Jimenez, 2020) รวมถึงมีแรงจูงใจและความเต็มใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ บรรยากาศขององค์การมีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันขององค์การ โดยเฉพาะบรรยากาศด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน (ชุดิมา สุทธิประภา และคณะ, 2561) แต่อย่างไรก็ตามการสร้างบรรยากาศขององค์การมิใช่เรื่องง่าย เพราะขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของบุคลากรภายในองค์การด้วย (Berberoglu, 2018)

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พบว่า ความผูกพันต่อองค์การ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ และบรรยากาศขององค์การ ต่างก็เป็นปัจจัยมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์การและบุคลากรภายในองค์การทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงาน ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีแนวโน้มการลาออกลดลง รวมถึงเพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมให้การบริการงานภายในองค์การบรรลุผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศขององค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมองค์การโรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศขององค์การโรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง
3. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับการรับรู้วัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศขององค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นรูปแบบการวิจัยสำรวจ โดยผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วัฒนธรรมองค์การ บรรยากาศองค์การ และความผูกพันต่อองค์การ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง จำนวน 380 คน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงสามารถกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ซึ่งผู้วิจัยทำการกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผลการคำนวณพบว่าจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประมาณ 195 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenient Sampling) ซึ่งผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 250 ชุด

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคลากรด้านการแพทย์ โดยคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเลือกตอบเพียงข้อเดียวที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเองเท่านั้น มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้วัฒนธรรมองค์การ เป็นคำถามอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ ข้อคำถามทั้งหมด 37 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ เป็นคำถามอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ ข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ แบ่งเป็น 8 ด้าน และส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ เป็นคำถามอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ ข้อคำถามทั้งหมด 17 ข้อ โดยเป็นคำถามเชิงบวก 12 ข้อ คำถามเชิงลบ 5 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในคำถาม และคำตอบในแบบสอบถามตรงกันกับที่ผู้วิจัยต้องการสื่อและตอบความเป็นจริงในทุกข้อ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตามวิธีของ Cronbach หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเกณฑ์ที่ยอมรับได้ต้องไม่น้อยกว่า 0.7 ในการคำนวณครั้งนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.974

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลกับบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง ระยะเวลาการเก็บข้อมูลระหว่าง 1-30 เมษายน พ.ศ. 2565 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่มี

เนื้อหาเกี่ยวข้องกับงานที่ศึกษา ซึ่งได้จากเอกสารทางวิชาการ อินเทอร์เน็ต และข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศองค์กร และความผูกพันต่อองค์กรชุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์สถิติเชิง ใช้เพื่ออธิบายคุณลักษณะทั่วไปของบุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุในงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถิติที่ใช้ทดสอบ ซึ่ง ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ระดับการรับรู้วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศองค์กร และความผูกพันต่อองค์กร สถิติที่ใช้ทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระระหว่างกันโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

กลุ่มตัวอย่างบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง จำนวน 250 คน พบว่าบุคลากรด้านการแพทย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุการทำงาน 1-5 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรด้านการแพทย์มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรในระดับสูง พิจารณารายด้านโดยด้านที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรในระดับสูง ได้แก่ ด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ด้านการมุ่งผลลัพธ์ในอนาคต ด้านความเป็นกลุ่มนิยม ด้านลักษณะความเป็นเพศหญิง ด้านลักษณะความเป็นเพศชาย ด้านที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความเหลื่อมล้ำของอำนาจ และด้านความเป็นปัจเจกนิยม

ผลการวิเคราะห์บรรยากาศองค์กร โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรด้านการแพทย์มีความคิดเห็นบรรยากาศองค์กรในระดับดี พิจารณารายด้านโดยด้านที่ความคิดเห็นบรรยากาศองค์กรในระดับดีทุกด้าน ได้แก่ ด้านความท้าทาย ด้านความอบอุ่น ด้านความเสี่ยง ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการจัดการความขัดแย้ง ด้านการให้รางวัล และด้านการสนับสนุน

ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยองพบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรด้านการแพทย์มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูง โดยด้านที่ความคิดเห็นบรรยากาศองค์กรในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านบรรทัดฐาน และด้านจิตใจ

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วัฒนธรรมองค์การกับความผูกพันต่อองค์การ

การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ	ความผูกพันต่อองค์การ	
	r	p-value
ความเหลื่อมล้ำของอำนาจ	-0.475	0.000**
การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน	0.494	0.000**
ความเป็นปัจเจกนิยม	-0.523	0.000**
ความเป็นกลุ่มนิยม	0.625	0.000**
ลักษณะความเป็นชาย	0.716	0.000**
ลักษณะความเป็นหญิง	0.733	0.000**
การมุ่งผลลัพธ์ในอนาคต	0.771	0.000**
รวมการรับรู้วัฒนธรรมองค์การ	0.767	0.000**

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมการรับรู้วัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.767$) กล่าวได้ว่าเมื่อบุคลากรด้านการแพทย์มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การสูง จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์การสูงหรือในทางตรงข้ามหากบุคลากรด้านการแพทย์มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การต่ำ จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์การต่ำ

เมื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การรับรู้วัฒนธรรมองค์การกับความผูกพันต่อองค์การรายด้าน พบว่า การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านการมุ่งผลลัพธ์ในอนาคต ($r = 0.771$) มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การสูงที่สุด หมายถึง บุคลากรด้านการแพทย์ที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การสูง จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์การสูง รองลงมาคือ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านลักษณะความเป็นหญิง ($r = 0.733$) การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านลักษณะความเป็นชาย ($r = 0.716$) การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านความเป็นกลุ่มนิยม ($r = 0.625$) การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ($r = 0.494$) ส่วนการรับรู้วัฒนธรรมองค์การที่มีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับความผูกพันต่อองค์การ คือ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านความเป็นปัจเจกนิยม ($r = -0.523$) การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านความเหลื่อมล้ำของอำนาจ ($r = -0.475$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ ตัวแปรที่สามารถทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านการมุ่งผลลัพธ์ในอนาคต รองลงมาคือ การรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และการรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านความเหลื่อมล้ำของอำนาจ

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การ

บรรยากาศองค์การ	ความผูกพันต่อองค์การ	
	r	p-value
โครงสร้างองค์การ	0.778	0.000**
ความท้าทาย	0.782	0.000**
ความอบอุ่น	0.762	0.000**
การสนับสนุน	0.842	0.000**
การให้รางวัล	0.835	0.000**
การจัดการความขัดแย้ง	0.822	0.000**
มาตรฐานการปฏิบัติงาน	0.861	0.000**
ความเสี่ยง	0.847	0.000**
รวมบรรยากาศองค์การ	0.880	0.000**

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาพรวมบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.880$) กล่าวได้ว่า เมื่อบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยองดี จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์สูง หรือในทางตรงข้ามหากบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยองต่ำ จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ต่ำ

เมื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์บรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การรายด้าน พบว่า บรรยากาศองค์การด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ($r = 0.861$) มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การสูงที่สุด หมายถึง บรรยากาศองค์การโรงพยาบาลจุฬารัตน์ดี จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์การสูง รองลงมาคือ บรรยากาศองค์การด้านความเสี่ยง ($r = 0.847$) บรรยากาศองค์การด้านการสนับสนุน ($r = 0.842$) บรรยากาศองค์การด้านการให้รางวัล ($r = 0.835$) บรรยากาศองค์การด้านการจัดการความขัดแย้ง ($r = 0.822$) บรรยากาศองค์การด้านความท้าทาย ($r = 0.782$) บรรยากาศองค์การด้านโครงสร้างองค์การ ($r = 0.778$) และบรรยากาศองค์การด้านความอบอุ่น ($r = 0.762$) มีความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ต่ำที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าคุณพบว่าความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ ตัวแปรที่สามารถทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ บรรยากาศองค์การด้านความเสี่ยง รองลงมาคือบรรยากาศองค์การด้านการให้รางวัล บรรยากาศองค์การด้านการสนับสนุน และบรรยากาศองค์การด้านความอบอุ่น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วัฒนธรรมองค์การและความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง พบว่า บุคลากรด้านการแพทย์ที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน ด้านความเป็นกลุ่มนิยม ด้านลักษณะความเป็นชาย ด้านลักษณะความเป็นหญิง และด้านการมุ่งผลลัพธ์ในอนาคตสูง จะมีความผูกพันต่อองค์การสูง และบุคลากรด้านการแพทย์ที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การด้านความเหลื่อมล้ำของอำนาจ และด้านความเป็นปัจเจกนิยมสูง จะมีความผูกพันต่อองค์การต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปัทมา เอื้ออรธการ (2545) ซึ่งพบว่าระดับของการจัดสรรอำนาจในสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความผูกพันต่อองค์การ ในทางตรงข้ามบุคลากรของบริษัท ซีพีเซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) ที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การลักษณะความเป็นหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การ อัจฉรวรรณ สายวิจิตร (2551) การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความผูกพันต่อองค์การ เบญจวรรณ กลั่นกำเนิด (2545) วัฒนธรรมองค์การด้านความเป็นปัจเจกนิยมมีความสัมพันธ์ทางด้านลบกับความผูกพันต่อองค์การ แต่ความเป็นกลุ่มนิยมมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความผูกพันต่อองค์การ นุสาสนี จิตราภิรมย์ (2545) ลักษณะความเป็นเพศชายมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความผูกพันต่อองค์การโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ณัฐยาพัชร ลิขิตพิริยะ (2557) การมุ่งเน้นผลลัพธ์ในอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรด้านการแพทย์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง พบว่า บรรยากาศองค์การโรงพยาบาลจุฬารัตน์ระยอง ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านความท้าทาย ด้านความอบอุ่น ด้านการสนับสนุน ด้านการให้รางวัล ด้านการจัดการความขัดแย้ง ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านความเสี่ยงดี บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์การสูง สอดคล้อง พงษ์พัฒน์ อัสวสุนทรางกูร, ภาวิน ชินะโชติ และลักษมี หุ่นหัว (2562) บรรยากาศองค์การด้านโครงสร้างองค์การและการสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความผูกพันต่อองค์การ ของพนักงาน บริษัท เม็กเท็ค แมนูแฟคเจอร์ส คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด ปองทอง เดชศิริพยัคฆ์ (2557) บรรยากาศองค์การด้านความท้าทาย ความอบอุ่น การจัดการความขัดแย้ง และความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลโรงพยาบาลตำรวจ ภาณรัตน์ อวนพล และ ชนะพล ศรีฤๅชา (2564) บรรยากาศองค์การด้านการให้รางวัลและมาตรฐานการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารหรือนักทรัพยากรมนุษย์ ควรปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการในแนวทางใหม่ เพื่อให้บุคลากรด้านการแพทย์มีระดับที่สูงขึ้น การระบุนหาที่ความรับผิดชอบ และมอบหมาย

การทำงานอย่างชัดเจนและปริมาณงานที่มีความสมดุลแก่บุคลากร จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหัวหน้างาน ลูกน้อง และเพื่อนร่วมงาน

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรด้านการแพทย์ของโรงพยาบาลมีความผูกพันต่อโรงพยาบาลสูงขึ้น โดยการกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาแน่นอนของการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับบุคลากรอยู่เสมอ รวมถึงให้หัวหน้างานรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน

1.3 ผู้บริหารควรที่จะทำการสื่อสารองค์การภายในให้บุคลากรทราบถึงโรงพยาบาลมีความมั่นคง อีกทั้งเมื่อบุคลากรปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ผู้บริหารควรมอบรางวัลและคำชื่นชมให้แก่บุคลากรช่วยส่งเสริมความผูกพันต่อองค์การให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มบุคลากรด้านการแพทย์โรงพยาบาลจุฬารัตน์ ระยอง ฉะนั้นการศึกษาในอนาคตควรทำการศึกษาเปรียบเทียบบุคลากรด้านการแพทย์ของโรงพยาบาลอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพ เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น ช่วยให้อ้างอิงกลยุทธ์งานบุคคลมาพัฒนาและปรับปรุงองค์การ เพื่อเพิ่มระดับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรุงเทพมหานคร. (2564). ยอด 'โควิด-19' วันนี้ สูงต่อเนื่อง! พบติดเชื้อเพิ่ม 11,305 ราย เสียชีวิต 80 ราย. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/949813>.
- คมปิต สุกุลหวง. (2564). ผู้เชี่ยวชาญเตือน ทั่วโลกอาจขาดแคลนบุคลากรการแพทย์ 18 ล้านคน ภายในปี 2030 ปัญหาเหลื่อมล้ำด้านวัคซีนส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตเจ้าหน้าที่. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://thestandard.co/expert-say-world-might-lack-of-physician-in-the-year-of-2030/>.
- ชุตินา สุทธิประภา, นิตยา เพ็ญศิริรักษา และพรทิพย์ กิระพงษ์. (2561). บรรยากาศองค์การ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลในเครือข่ายแห่งหนึ่ง. *วารสารพยาบาล*. 67(4), 25-33.
- ณัฐยาพัชร ลิขิตพิริยะ. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การกับวัฒนธรรมองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงานของบริษัท โตชิบา แคลเรียร์ (ประเทศไทย) จำกัด*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). อว.ผลิตแพทย์เพิ่ม แก้ปัญหาขาดแคลน ตั้งเป้า 5 ปี 13,318 คน. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2192143>.
- นุสาศินี จิตราภิรมย์. (2545). การรับรู้วัฒนธรรมองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปิยชี. (2564). ศบค. ประกาศล็อกดาวน์เข้มข้น 13 จังหวัด ขอให้ ปชช. งดออกจากเคหสถานตลอดวัน. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-57884005>.
- เบญจวรรณ กลั่นกำเนิด. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย วัฒนธรรมองค์กรของหอผู้ป่วย กับความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปองทอง เดชศิริพยัคฆ์. (2557). บรรยากาศองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปัทมา เอื้ออรรถการ. (2545) วัฒนธรรมองค์กร ทักษะคติต่อการงานบริการ และความผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษา บริษัทซีพีเซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด [มหาชน]. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พงษ์พัฒน์ อัสวสุนทรางกูร, ภาวิน ชินะโชติ และลักษมี ท่งหว้า (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน: กรณีศึกษาบริษัท เม็กเท็ค แมนูแฟคเจอร์ส คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ. 29(1), 132-141.
- ภนาร์ตน์ อวนพล และชนะพล ศรีฤๅชา. (2564). คุณลักษณะส่วนบุคคล และบรรยากาศองค์กรที่มีผลต่อความยึดมั่นผูกพันของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. 14(1), 450-457.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/10120200330051528.PDF>.
- สุรเสกข์ ผลบุญ. (2558). วัฒนธรรมองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร. พุทธจักร. 69(5), 50-60.
- อนุดิษฐ์ ฐานไชยกร. (2562). ความผูกพันในองค์กร. Journal of Roi Kaensam Academi. 4(1), 32-46.
- อัจฉราวรรณ สายวิจิตร. (2551). วัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- Awadh, A. M. & M. S. Alyahya. (2013). Impact of organizational culture on employee performance. *International review of management and business research*. 2(1), 168-175.
- Berberoglu, A. (2018). Impact of organizational climate on organizational commitment and perceived organizational performance: empirical evidence from public hospitals. *BMC health services research*. 18(1), 1-9.
- Hunter, L. W. & S. M. Thatcher. (2007). Feeling the heat: Effects of stress, commitment, and job experience on job performance. *Academy of Management Journal*. 50(4), 953-968.
- Khuong, M. N. & V. H. Yen. (2016). Investigate the effects of job stress on employee job performance--a case study at Dong Xuyen industrial zone, Vietnam. *International Journal of Trade, Economics and Finance*. 7(2), 31.
- Martinez-Arroyo, J. A. & M. A. Valenzo-Jimenez. (2020). Factors that influence the organizational climate of a higher education institution. *Revista Espacios*. 41(26), 147-160.

**การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูกโดยใช้การสอน
แบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**
**Developing the Set of Reading and Writing Activities on Word Spelling
by Using Peer Teaching to Enhance Fluency Reading and Writing
for Grade one Students**

เสาวนีย์ นรินทร์¹ จันทร โกศล² ทศนีย์ มงคลรัตน์³
Saowanee Narin, Chan Koson, Tassanee Mongkolrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ peer teaching การวิจัยเป็นแบบเชิงทดลอง แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.12/89.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านและการเขียนแบบแจกลูก สะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 12.15 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.72

Received: 2022-05-08 **Revised:** 2022-06-19 **Accepted:** 2022-06-20

¹ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College. Corresponding Author e-mail: souwanee.2537@gmail.com

² สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College

³ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ค่าเฉลี่ย 26.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.50 สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): การสอนแบบ Peer Teaching; การอ่านคล่องเขียนคล่อง; การอ่านและการเขียนแบบแจกลูก

Abstract

Developing the set of reading and writing activities on word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students, the purposes of this study were to 1) develop and find out the efficiency the set the set of reading and writing activities on word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students by the criterion at 80/80. Compare the studying achievement on using the set of reading and writing activities on word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students between Pre-test and Post -test. To study the students' satisfaction to the instruction on using the set of reading and writing activities On word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students. The research was Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design. The results were as follows: The set of reading and writing activities on word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students Student was higher than the criterion at 80/80;90.12/89.48, The studying achievement on the set of reading and writing activities on word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students Student; Post -test was significantly higher than Pre - test at level .05, The students' satisfaction to the instruction on using the set of reading and writing activities on word spelling by using peer teaching to enhance fluency reading and writing for grade one students Student was appropriate at highest level.

Keywords: Peer Teaching; Fluency Reading and Writing; Word Spelling Fluency Reading and Writing

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญ สามารถใช้ในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกัน แสดงให้ผู้อื่นรับรู้ในสิ่งที่ตนต้องการบอกหรือต้องการถ่ายทอดได้ถูกต้องครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการพูด การอ่าน การเขียน การฟังและ การดู แต่ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการอ่านและการเขียน จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นเริ่มต้นในการเรียนรู้การใช้ภาษาไทย ได้พบปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนใหญ่ ด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ไม่สามารถเขียนอักษรไทย อาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ของสายตากับกล้ามเนื้อที่ยังไม่สามารถประสานกันได้ หรือไม่จำอักษรไทย หรือสะกดคำไม่เป็น แจกถูกไม่ได้ สื่อในการใช้สอนไม่เหมาะสม และการสอนของครูไม่มียึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ไม่เข้าใจจิตวิทยาการสอน แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อประชากรโลกเป็นวงกว้าง การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่ในไทย ดังนั้น มาตรการการป้องกัน คือ ให้ประชาชนอยู่บ้านลดการเดินทาง ลดการรวมกลุ่มกัน (สุรัชย์ โชคครรชิตไชย, 2563) อีกทั้งโรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม จังหวัดสุโขทัย ได้รับคำสั่งให้ปิดสถานศึกษาชั่วคราวและให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามตารางปกติ โดยประยุกต์ไปตามความถนัดและความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและนักเรียน

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน รูปแบบกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีหลากหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบกลวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถผู้เรียนได้โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละคนแต่ละระดับชั้น ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัย ได้ปรับเอารูปแบบกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มาจัดการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สอนโดยการจับคู่ (One-to-One Tutoring) ซึ่งเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงกว่าเลือกจับคู่กับผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกว่าด้วยความสมัครใจของตนเอง แล้วทำหน้าที่สอนในเรื่องที่ตนมีความสนใจ มีความถนัดและมีทักษะที่ดี และการสอนโดยบุคคลทางบ้าน (Home-Based Tutoring) เป็นการสอนที่ให้บุคคลที่บ้านของผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสอน ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่บุตรหลานของตนระหว่างที่บุตรหลานอยู่ที่บ้าน ผู้วิจัยจึงได้สร้างชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ peer teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งชุดกิจกรรมดังกล่าวสามารถพัฒนา ช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถอ่านคล่อง และเขียนคล่องให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน การเขียนสะกดคำ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มประชากรที่มีต่อชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน (Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 13 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 ชุด ใช้เวลาในการเรียน 18 ชั่วโมง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ใช้ควบคู่กับชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านและการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 1 ฉบับ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1) การหาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูกโดยใช้การสอนแบบ peer teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 2) การหาความเหมาะสมของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) การหาความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้

4) การหาความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 ท่าน

2) ผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการประเมิน ครูชำนาญการพิเศษด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน

3) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกวิจัย จำนวน 1 ท่าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์หาค่า E1/E2

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดย t-test แบบ Dependent

3) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยหาค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาคุณภาพของชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.12/89.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านและการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 12.15 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.72 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ค่าเฉลี่ย 26.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.50 สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.68 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มี 2 รายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.00 ได้แก่ ข้อที่ 4 และข้อที่ 9 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า รายการหลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่าน และการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำแล้ว นักเรียนทำแบบทดสอบได้ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ peer teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่ค้นพบมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ peer teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า มีประสิทธิภาพ 90.12/89.48 ซึ่งพบว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย มีการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบตาม วิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างชุดกิจกรรม วิเคราะห์หลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์เนื้อหา การแบ่งหน่วยเนื้อหาออกเป็น ส่วนย่อย และศึกษาเอกสารต่างๆ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมจน ได้เนื้อหาแบ่งเป็นชุดกิจกรรม จำนวน 18 ชุด แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เกิดทักษะด้านการอ่าน และการเขียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์วัลย์ รักษชน (2547) ที่ใช้ชุดฝึกการเรียนรู้เรื่องสระ และการสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบฝึก การเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 87.64/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ ประยุทธ แก้วคำปา (2551) ได้ใช้แบบฝึกเสริมทักษะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.45/83.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 ปิยนารถ น่วมทอง (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่อง การเขียนสะกดคำ พื้นฐานในแบบเรียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะ ภาษาไทยเรื่อง การเขียนสะกดคำพื้นฐานในแบบเรียนภาษาไทย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 93.71/82.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 จากการศึกษาครั้งนี้ได้บรรลุ จุดประสงค์อาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสม กล่าวคือ ก่อน การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ผ่านขั้นตอนการศึกษา

หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เครื่องมือการวัดผลและการประเมินผล การวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา หลักการ วิธีการ เทคนิค ทฤษฎี และขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างโดยเลือกภาพประกอบเนื้อหาแต่ละชุดน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ออกแบบลักษณะแบบฝึกไม่ซ้ำเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย คำถามเร้าความสนใจนักเรียน รูปภาพประกอบชัดเจน สร้างสรรค์และท้าทาย ทำให้นักเรียนทำแบบฝึกได้อย่างสนุกสนานและนำติดตามโดยไม่เบื่อตลอดจนการกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมเมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้มีประสบการณ์ทางด้านเนื้อหาทำการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ จากนั้นได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพตามแบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกเพื่อทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของแบบฝึกเพื่อทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามหลักการผลิตสื่อการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วย การผลิตสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพตามขั้นตอน ดังนี้ คือ ศึกษาเรื่องที่จะทำการสอน วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอน วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์ สื่อการสอน วางแผนการใช้สื่อการสอนอย่างสอดคล้อง กำหนดกิจกรรมการเรียนรายชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ รวีวรรณ หมื่นสิทธิโรจน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านวังดิน พบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 83.61/81.75 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นไปได้ว่า แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับผู้ศึกษาหลาย ๆ ท่าน เพราะผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะและนำมาประยุกต์และปรับใช้ให้เหมาะสม เช่นการใช้ทฤษฎีกฎแห่งการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ คือ การใช้กฎแห่งความพร้อมของผู้เรียน การสอนเนื้อหาใหม่ที่เชื่อมโยงความรู้เดิม จะทำให้นักเรียนระลึกได้ พร้อมทั้งจะเรียนเรื่องต่อไปและกฎการฝึกทำซ้ำ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบฝึกในกิจกรรมทุก ๆ เนื้อหาที่เรียนทำให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องทำให้แบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกชุด นอกจากนี้ ภาพประกอบที่มีสีสันสวยงามในแต่ละชุดที่เรียนก็ยังเป็นสิ่งเร้าความสนใจนักเรียนให้มีความชื่นชอบ

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่องสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ได้ยึดหลักในการสร้างชุดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน มีการกำหนดจุดหมายที่จะฝึก เนื้อหาตรงกับจุดหมายที่วางไว้ คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน และชุดกิจกรรมมีหลายรูปแบบ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญและนักเรียนได้รับการฝึกหลาย ๆ ครั้งและหลายรูปแบบ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกแล้ว นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง ประกอบกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง และเนื้อหาเหมาะสมกับการทำชุดกิจกรรมตรงกับความสนใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ อุตตปัญญการ (2542) ได้ใช้ชุดฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนแบบฝึกหัดของนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาไทยสูง มีคะแนน คิดเป็นร้อยละ 99.50 กลุ่มปานกลาง มีคะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.70 และกลุ่มต่ำ มีคะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเช่นเดียวกับกับผลการศึกษาของ ปราณี สมมา ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่ตืนวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนเข้าใจง่าย มีการฝึกซ้ำย้ำทวน ทั้งอ่าน เขียนเป็นคำ การสะกด แจกลูกคำ และการเขียนเป็นประโยคง่ายๆ สั้นๆ ตามความรู้ความสามารถ โดยคำที่อ่านและเขียน เป็นคำที่มีความหมาย จึงทำให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนเรียนรู้อย่างมีความหมายดังที่ สนิท สัตโยภาส (2522) ได้กล่าวว่า การอ่านคือ การแปลความหมายจากตัวอักษรมาเป็นความคิด แล้วเข้าใจความหมาย เลือกเอาคำที่มีความหมายเหมาะสมที่สุดมาใช้ เมื่อนักเรียนสามารถอ่าน และเขียนได้คล่องแคล่วแล้ว ก็จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน เริ่มอยากรู้อะไรต่างๆ โดยอาศัยทักษะด้านการอ่าน การเขียนเป็นเครื่องมือ ดังที่ ภาควิชา หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ (2541) ได้เสนอว่า เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจความหมายจากการได้ปฏิบัติเอง ก็จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วในการใช้ทักษะ ส่งผลให้นักเรียนได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนที่ได้รับการสอนเสริมโดยใช้แบบฝึกเพื่อทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน ทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานเป็นกันเอง โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในขณะที่เรียนมีความสนใจตั้งใจเรียน กล้าพูดกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะว่าการเรียนโดยใช้แบบฝึกเพื่อทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะเสนอทักษะการฝึกตามลำดับ จากง่ายไปหายาก โดยการจัดเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ นักเรียนได้ศึกษา และ

ตอบคำถามในแบบฝึกหัดความรู้ความก้าวหน้าของตนเองจากชุดเฉลยท้ายแบบฝึก ช่วยให้นักเรียนมีความสบายใจขณะที่เรียน และมีความตั้งใจในการตอบคำถาม เพราะเมื่อนักเรียนตอบผิดก็ไม่ต้องอายเพื่อน ไม่ต้องกังวลว่าจะได้รับการตำหนิจากครู นักเรียนจะโต้ตอบกับแบบฝึกเพื่อทักษะการอ่าน การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังที่ จันทรเพ็ญ งามชื่น ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า ช่วยในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น ดังนั้น แบบฝึกจึงมิใช่สมุดที่ครูจะให้แก่ เด็กบทตอบหรือหน้าต่อหน้า แต่เป็นแหล่งประสบการณ์เฉพาะสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ และเป็นเครื่องช่วยที่มีคุณค่าของครูที่จะสนองความต้องการรายบุคคลในชั้น นักเรียนจะปราศจากความกลัว และเมื่อจบบทเรียนแล้ว สามารถบทวนซ้ำ บ่อย ๆ ได้อีกตามที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยนักเรียนจดจำบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ Peer Teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหา เกิดทักษะ และสามารถเรียนรู้ง่ายกว่าเรียนแบบธรรมดา ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย มีความภาคภูมิใจในผลงาน และเห็นความสำคัญของการอ่าน และการเขียนภาษาไทย ซึ่งอาจเป็นเพราะ ชุดกิจกรรมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความน่าสนใจ ด้วยรูปเล่มตัวหนังสือ สี สัน ที่สะดุดตา ฝึกการเขียน การอ่านตามขั้นตอน สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทั้งการอ่าน การเขียนพร้อมๆ กันไป โดยเฉพาะการฝึกแจกลูกคำ การอ่านเทียบสระ จะทำให้นักเรียนสามารถสะกดและแจกลูกได้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น การรู้ความหมายของคำก็จะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย เข้าใจการใช้คำให้เหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จัดได้ว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก มีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ จันทะคุณ และคณะ (2547) ให้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌาณวัฒน์ นิ้มสวัสดิ์ และคณะ (2549) ให้ทำการศึกษา การพัฒนาชุดฝึกทักษะการให้ภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยเกมปริศนาคำกลอน สำหรับ

นักเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกการใช้ภาษา เรื่องการเรียงสละคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยเกมปริศนาคำกลอน อยู่ในระหว่างมาก ถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การเลือกเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงความเหมาะสมของ เพศ วัย และระดับความสามารถในการเรียนของนักเรียนด้วย หากเนื้อหาใดที่นักเรียนสนใจ นักเรียนจะเกิดความกระตือรือร้นการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

1.2 ครูผู้สอนภาษาไทยควรนำชุดกิจกรรมการอ่านและการเขียนแบบแจกลูก โดยใช้การสอนแบบ peer teaching เพื่อเสริมสร้างการอ่านคล่องเขียนคล่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ประกอบการสอน เนื่องจากชุดกิจกรรมนี้ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

1.3 ในระหว่างการทำกิจกรรม ครูควรสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่ความสามารถในการเรียนต่ำ อาจจะไม่เข้าใจหรือเกิดการเรียนรู้ช้า หรือต้องการความช่วยเหลือ ครูควรใช้เทคนิคเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ หรืออธิบายให้เข้าใจชัดเจนอีกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดนี้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนอื่น เพื่อจะได้ข้อสรุปผลการวิจัยที่กว้างขวางมากขึ้น

2.2 ควรมีการสร้างชุดกิจกรรม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เนื้อหาที่เข้าใจยาก หรือเนื้อหาที่เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทยในแต่ละระดับชั้น เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการสร้างชุดกิจกรรมภาษาไทย ในหน่วยการเรียนรู้อื่นหรือในระดับชั้นอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.จันทร์ โกศล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ดร. กรรณิการ์ ทองรักษ์ และดร. ศุกลรัตน์ มิ่งสมร คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอด จนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ศุกลรัตน์ มิ่งสมร ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ดร.กรรณิการ์ ทองรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น นางนิชาภัทร ฉ่ำเฉื่อย ครูโรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ นางณัฐทิชา เขียวบุตร ครูโรงเรียน

บ้านปากกล้วย และนางศิริธร วงศ์งาม ครูโรงเรียนโรงเรียนบ้านท่าชุม(ประชาอุทิศวิทยาการ) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย รวมถึงขอขอบพระคุณ คณะครูนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัย ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้จนทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคุณอาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอแสดงความกตัญญูตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทร์เพ็ญ งามชื่น. (2544). รายงานการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ม.ป.ท.
- ทิพย์วัลย์ รักชน. (2547). การพัฒนาแบบฝึกการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ประยุทธ์ แก้วคำปา. (2551). ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนคำภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาฟ่อน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5.
- ปราณี สมณา. (2540). การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชาวเขา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่ต๋ำวิทยาคม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยนถ น่วมทอง. (2542). การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำพื้นฐานในแบบเรียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. (2541). หลักการสอน. เชียงใหม่: ศุภโชคการพิมพ์.
- มณฑาทิพย์ อัดตปัญญาการ. (2542). ชุดฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รวีวรรณ หมื่นสิทธิโรจน์ (2551). การใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนชุมชนวังดิน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2.

สนิท สัตโยภาส. (2522). การสอนภาษาไทย. ภาควิชาภาษาไทย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยาลัยครูเชียงใหม่.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนด้วยการจัดการเรียนรู้
แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of the Math Learning Activity Set on Fractions
by Collaborative Learning Management with STAD Technique for
Grade 5 Students

ศิริวิมล หล้าหนูเหมา¹ จันทร โกศล² ทศนีย์ มงคลรัตน์³

Siriwimol Lanoomao, Chan Koson, Tassanee Mongkolrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนและหลัง การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การวิจัยเป็นแบบเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group-Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 13 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ การทดสอบค่า t-test แบบ Dependent และค่าเฉลี่ยผลการวิจัย พบว่า ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการ

Received: 2022-05-08 Revised: 2022-06-20 Accepted: 2022-06-23

¹ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College. Corresponding Author e-mail: ribbinnp@gmail.com

² สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College

³ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.66/81.0 สูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 75/75 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์; การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

Abstract

Development of the math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students, the purposes of this study were to 1) develop and find out the efficiency the set the set of the math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 student by the criterion at 75/75 2) compare the studying achievement on using the set of the math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students between Pre-test and Post -test. 3) To study the students' satisfaction to the instruction on using the set of the math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students. The research was Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design. The grade 5 of 13 sampling students who were studying in the second semester in 2021 of Ban Mai Pho Ngam School in The Primary Educational Service Area Office Sukhothai by purposive sampling. The studying tools were 1) the math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students 2) achievement test and 3. satisfaction questionnaire, analyzing the data by using percentage Dependent t-test and mean. **The results were as follows:** 1. The math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students was higher than the criterion at 75/75; 90.12/89.48 2. The studying achievement on the set of the math learning activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students; Post -test was significantly higher than Pre - test at level .05 3) The students' satisfaction to the instruction on using the math learning

activity set on fractions by collaborative learning management with STAD technique for grade 5 students was appropriate at highest level.

Keywords: Development of the Math Learning Activity; Collaborative Learning Management with STAD Technique

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งคณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม พบว่านักเรียนส่วนมากไม่สามารถวิเคราะห์และขาดทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับเศษส่วนได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ และเข้าใจให้ได้มากที่สุด จึงเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ ไม่อยากที่จะเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพราะต้องคิดคำนวณซับซ้อน คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และอีกปัจจัยสำคัญ คือความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลาย และคละกันในช่วงเรียน ทำให้ผู้เรียนกลุ่มอ่อนอาจต้องใช้เวลาในการพัฒนาการเรียนรู้ ที่มากกว่าเพื่อนกลุ่มเก่ง ซึ่งถ้านักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาในเรื่องที่เรียนรู้อยู่ปัจจุบัน ก็จะเป็นปัญหาที่ไม่สามารถเรียนรู้ในเรื่องต่อ ๆ ไปได้ จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการที่ครูผู้สอนควรให้ความสนใจกับนักเรียนกลุ่มดังกล่าว และส่งเสริมให้ผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ในช่วงเรียน มีส่วนช่วยเหลือกันในการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันในช่วงเรียน เน้นให้ผู้เรียนทั้งกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยโดยคละนักเรียนแต่ละกลุ่มการเรียนรู้กัน ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือ และช่วยกันในการพัฒนาการเรียนรู้ในกระบวนการกลุ่มย่อย

โดยการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning and Collaborative Learning) คือ การเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีม ตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยนำมาจัดการเรียนการสอน เข้ากับเรื่อง การแก้ปัญหา ที่เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนควรจะเรียนรู้ ฝึกฝน และพัฒนาให้เกิดทักษะขึ้นในตนเอง การแก้ปัญหายังเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

เกี่ยวกับการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ อาจใช้สถานการณ์หรือปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่กระตุ้นดึงดูดความสนใจ ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ขั้นตอน/กระบวนการแก้ปัญหา และยุทธวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลาย (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) : 44)

ซึ่งวิธีการจัดวิธีการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือการเรียนรู้จากกลุ่มนั้น มีหลากหลายวิธี โดยผู้วิจัย ได้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ Student Teams-Achievement Division (STAD) เป็นรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจในการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม

การนำผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD (Student Teams-Achievement Division) มาใช้ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม และศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม ตลอดจนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง เศษส่วน ซึ่งเป็นการศึกษา ต่อยอด พัฒนาเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน (Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design)

2.กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 13 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การหาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2) การหาความเหมาะสมของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) การหาความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้

4) การหาความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน

2) ผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการประเมิน ครูชำนาญการพิเศษด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน

3) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกวิจัย จำนวน 1 ท่าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 75/75 โดยวิเคราะห์หาค่า E1/E2

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดย t-test แบบ Dependent

3) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.66/81.0 สูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 75/75

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย สามารถนำผลของการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากการสร้างและหาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.60 และนักเรียนมีผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.33 สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อเสริมสร้างความสามารถในเรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.60/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 75/75 ทั้งนี้จะเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างจากการเรียนปกติ มีขั้นตอน เครื่องมือ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนรู้ มี

การคิดอย่างวิจารณ์ญาณ ส่งเสริมทักษะการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาสินี ยะมะโน (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนการสอนการเล่นขิมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนการสอนการเล่นขิมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาทักษะการเล่นขิมของนักเรียนได้โดย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 สอดคล้องกับงานวิจัยของพรวิไล จุลเสวก (2559) พบว่า การเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึก ทักษะเมโลเดียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง มีประสิทธิภาพ 80.61/88.00 สอดคล้องกับการศึกษาของธณันต์ ชันทยะศและสยาม จวงประโคน (2562) พบว่า ชุดการสอนเมโลเดียนตามแนวคิดของโคตาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิภาพ 82.63/ 84.58 สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย จิรลาภวิรุฬห์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 100 สอดคล้องกับอุ้นเรือน ชูยิ้ม (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยายากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพิจารณาค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยายากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยายากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อเทียบค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยายากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด พบว่า โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 83.30/82.86 สอดคล้องกับคะนิงนิจ รุ่งโรจน์ (2556, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษโดยเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมยกระดับที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 85.18/89.55 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 และสอดคล้องกับกัญฐาภรณ์ พานเงิน ที่ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงอย่างมีวิจารณ์ญาณ เรื่อง ชุมชนริมน้ำจันทบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ พบว่า ชุดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.59/87.91 ซึ่งสูงกว่า

เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 สอดคล้องกับการศึกษาของนุชากร คำประดิษฐ์ (2553, บทคัดย่อ) ที่ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่องสารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่องสารและสมบัติของ สาร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.79/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 สอดคล้องกับณัฏฐา ดุ้ย หล้า (2553) ที่ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เรื่อง พลังงาน ความร้อน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่กุ วิทยาคม จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง พลังงานความร้อน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.03/82.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 และยัง สอดคล้องกับชรินทร์ จิตตสุโก และคณะ (2553) ที่ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่อง หน่วย สิ่งมีชีวิตและชีวิตพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผล การศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมเรื่อง หน่วยสิ่งมีชีวิตและชีวิตพืชมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.22/81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 75/75

2. จากการศึกษาผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD พบว่า นักเรียน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 54.50 แต่หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบ หลังเรียนอยู่ที่ 85.17 ซึ่งเมื่อนำผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ พบว่า ค่า t มีค่าเท่ากับ 31.25 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฉัตรชัย จิรลาภวิรุฬห์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบ ร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนมีคะแนนผ่าน เกณฑ์ไม่ ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 85 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คนคิด เป็นร้อยละ 15 สอดคล้องกับอุณเรื้อน ชูยิ้ม (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุด กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สอดคล้องกับอนงค์ พิมพ์วาท (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ว20205 ความหลากหลายทางชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารการเรียนรู้เพิ่มเติม วิทยาศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ว20205 ความหลากหลายทางชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารการเรียนรู้เพิ่มเติมวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย จิตวารินทร์ (2560, บทคัดย่อ) เมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการแก้ปัญหาวิชา วิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญาวิทยาลัยชุมชนพังงา นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของภริระเมศร์ ประสทธิและเมธี มีช้าง (2560, บทคัดย่อ) พบว่าเมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวงปีพายุ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สารดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของอริวัฒน์ พรหมจันทร์ และอินทิรา รอบรู้ (2561, บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อใช้ชุดการเรียนการเล่นกีตาร์ขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทยา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรเกียรติ ทรัพย์สินทวีกุล (2561, บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อใช้ชุดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนดนตรีสากล การฝึกหัดขลุ่ยรีคอร์เดอร์ (Recorder) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนด้วยชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฉัตรชัย จิรลาภวิรุฬห์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากล

และใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.44) สอดคล้องกับอู่เรือน ชูยิ้ม (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรม โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีความความพึงพอใจแต่ละข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับธัญญาธร ครุฑสุวรรณ (2554) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง สารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านอาเลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง สารและสมบัติของสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับดวงชีวัน กิตติอาษา (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E เรื่องเอกภพ รายวิชาวิทยาศาสตร์ 6 ว23102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E เรื่องเอกภพ รายวิชาวิทยาศาสตร์ 6 ว23102 อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรเกียรติ ทรัพย์สินทวีกุล (2561, บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนดนตรีสากลการฝึกหัดขลุ่ยรีคอร์เดอร์ (Recorder) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) สอดคล้องกับการศึกษาของอริวัฒน์ พรหมจันทร์ และอินทิรา รอบรู้ (2561, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความพึงพอใจต่อการใช้ชุดการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาคู่มือขั้นตอนต่าง ๆ และปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูผู้สอนควรบอกผลคะแนนที่นักเรียนทำได้ในการทดสอบแต่ละครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความรู้และความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ รวมทั้งครูผู้สอนควรชี้แจงข้อบกพร่องของนักเรียนทั้งจากการเรียนและจากการทำแบบทดสอบ เพื่อให้นักเรียนได้นำข้อบกพร่องนั้นไปปรับปรุงแก้ไข และฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดทักษะยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD แบบออนไลน์ เพราะอาจเกิด สถานการณ์โรคระบาดขึ้นได้อีก การจัดการเรียนการสอนจะได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

2.2 ควรพัฒนาและสร้างเกมการศึกษา เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพราะปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่ชอบเล่นเกมส์ และเกมส์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ทำให้ นักเรียนสนใจและสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ได้

2.3 ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับอื่น ๆ เพื่อ เป็นการเผยแพร่และปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

2.4 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ระหว่างกลุ่มที่เรียน ด้วยวิธีการสอนตามปกติและกลุ่มที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร.จันทร์ โกศล และ อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ มงคลรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ในความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ให้คำปรึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตรวจสอบ มาตรฐาน ในการปฏิบัติงานวิจัยทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้ คำปรึกษาอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านนาพง โรงเรียนบ้านหนองรังสิต โรงเรียนบ้านท่าชุม (ประชาอุทิศวิทยาคาร) และ โรงเรียนบ้านใหม่โพธิ์งาม จังหวัดสุโขทัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือด้านการค้นคว้าหาข้อมูล อำนวยความสะดวกในการนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเป็นกำลังใจให้เสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความช่วยเหลืออีกหลายท่านซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เหนือสิ่งอื่นใด คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทวนเวียนแก่บิดา มารดา ตลอดจนบูรพาอาจารย์ที่ให้การศึกษาบรมสั่งสอน ให้สติปัญญา และ คุณธรรมอันเป็นเครื่องชี้ทางความสำเร็จในชีวิต

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. .
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551 ก). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณัฏฐ์ชญา อินพูลวงษ์. (2559). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติต่อคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิค STAD*. วิทยานิพนธ์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. (2550). *แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ*. ชาร อักษร.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้ำทิพย์ ชังเกต. (2547). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL*. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. ประสานการพิมพ์. .
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา*. อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). *สถิติเพื่อการวิจัย*. จามจุรีโปรดักท์.

- ปราณี จงศรี. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกัน วิธีสอนแบบ Missouri และวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ปราโมทย์ ประเสริฐ. (2550). การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบร่วมมือเทคนิค STAD. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พรพรรณ เสาร์คำเมืองดี. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD. วิทยานิพนธ์. บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศิริ ศรีชมภู. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดย การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน เตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์. วิทยานิพนธ์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- สินวัฒน์ วรสาร. (2561). การพัฒนาชุดฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ความคงทนในการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2563). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. แอลทีเพรส
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2564). รายงานผลการทดสอบ ทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET). เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2564 จาก <http://www.niets.or.th>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ การ เรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริม
ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์
แบบออนไลน์ เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
Online Inquiry-Based Learning Management by Advertising Media
Promoting Science Communication Ability and Attitudes Towards
Online Science Learning on Atom and Properties of Elements
of Grade 10 Students

สุภาค ฟักเงิน¹ สุรีย์พร สว่างเมฆ²

Supak Fakngern, Sureeporn Sawangmek

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา 2. ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และ 3. ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา กลุ่มที่ศึกษา คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกกิจกรรม แบบวัดความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ ดำเนินงานวิจัยทั้งสิ้น 3 วงจรปฏิบัติการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ด้วยประเด็นสมบัติของธาตุ ขั้นสำรวจและค้นคว้า โดยทดลองผ่าน beaker application ขั้นอธิบายและลงข้อสรุปจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผ่าน google meet ขั้นขยายความรู้ โดยสืบค้นข้อมูลผ่าน periodic table application แล้วบันทึกผ่าน google document ขั้นประเมินการเรียนรู้ จากผลงานที่เผยแพร่ทาง facebook 2) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ ด้านการพูดและการเขียน อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม และด้านการฟังและการอ่าน อยู่ในระดับ ดี นอกจากนี้ พบว่า เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์หลัง

Received: 2022-03-04 Revised: 2022-06-18 Accepted: 2022-06-20

¹ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี, Science and Technology Department, Chalermkwansatree School. Corresponding Author e-mail: supakf63@nu.ac.th

² ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, Department of Education, Faculty of Education. e-mail: sureepornka@nu.ac.th

เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ (Keywords): การเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์; การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์; เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์

Abstract

This action research aimed to 1. study best practices of online inquiry-based learning management by advertising media, 2. study the results of the online inquiry-based learning management by advertising media promoting science communication ability, and 3. study the students' attitudes towards science learning after studying via the online inquiry-based learning management on advertising products. The participants were 30 grade 10 students in the first semester of the academic year 2021. The research instruments consisted of learning management plans, reflections on the learning management, activity worksheets, science communication ability assessment, and attitude test on online science learning. The research procedures were done in three practical cycles and the data were analyzed by using mean, percentage, and content analysis. The research results were found as follows: 1) the good practices on online inquiry-based learning management on advertising products consisted of five procedures. The first step is engaging with points about element properties. The second step is exploring by experiments via Beaker an online application. The third step is explanting and summarizing which shared their learning and summarized via Google Meet. The fourth step is elaborating by the Periodic Table Application and recorded data in Google Document. The final step is evaluating by posting their work via Facebook. 2) the online inquiry-based learning managements on advertising products promoting science communication abilities in speaking and writing were at an excellent level and those on listening and reading were at a good level. Lastly, it was also found that students' attitudes toward the online science learning after studying via the online inquiry-based learning management on advertising products was a good level.

Keywords: Online Inquiry-Based Learning; Science Communication; Attitudes Towards Online Science Learning

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งในประเทศไทยนั้นถือว่าเป็นความท้าทายในการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เป็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้ดีกว่าเดิม โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ที่ช่วยส่งเสริมการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ซึ่งจัดเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนเพื่อเข้าสู่การทำงานที่มีความซับซ้อนที่ต้องอาศัยการสื่อสารและความร่วมมือเพื่อให้ประสบความสำเร็จ (สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2558) เนื่องจากความเป็นวิทยาศาสตร์จะสนับสนุนให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการมีความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์และกระบวนการวิทยาศาสตร์จะช่วยให้การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์เป็นไปอย่างมีคุณภาพ (Department of Academic Affairs, 1999)

จากงานวิจัยของ ฌักทร สุชนฤเศรษฐกุล (2564) ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์ที่เน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้มีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ โดยการสร้างคำอธิบายจากกิจกรรมการเรียนรู้แล้วนำเสนอแนวคิดทางวิทยาศาสตร์เพื่อสื่อสารความเข้าใจในเรื่องนั้น แต่ปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์นั้นนักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมที่เน้นกระบวนการได้ จึงต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบบรรยายเท่านั้น ประกอบกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจจึงส่งผลให้นักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ (Germann, 1989) สอดคล้องกับปัญหาในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ออนไลน์ของผู้วิจัยที่พบว่า นักเรียนขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ขาดการลงมือปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนไม่สามารถนำเสนอความคิดเห็นของตนเองได้ เมื่อมีการสื่อสารจากการฟังการพูดนำเสนอของเพื่อนจะเป็นเพียงการพูดตามข้อความการนำเสนอหรือการอ่านตามเอกสารประกอบการเรียนรู้เท่านั้น นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์นั้น

การจะแก้ปัญหานี้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทครูและนักเรียน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในขณะจัดกิจกรรม จากการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลและลงมือปฏิบัติซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น (วาสนา กิตติจำเริญและอิสรา พลนงค์, 2563) ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันควรมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นสื่อกลางในการอภิปรายค้นคว้าร่วมกับผู้อื่นซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างหลากหลาย ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยครูควรมีการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา (ภาสกร เรืองรองและคณะ, 2557) ซึ่งจะช่วยเพิ่มช่องทางการ

สื่อสารในการทำงานและสืบค้นเพิ่มเติมความรู้ของนักเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมนั้นจะเชื่อมความสัมพันธ์ของนักเรียนพร้อมทั้งกระตุ้นและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น (อนุชา โสมาบุตร, 2560) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่ช่วยส่งเสริมการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหานี้

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ได้ลงมือทำปฏิบัติการ รวบรวมข้อมูลและให้เหตุผลเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการที่นักวิทยาศาสตร์ใช้ในการแสวงหาความรู้ (ชาตรี ฝ่ายคำตา, 2563) นอกจากนี้ลักษณะการสืบเสาะหาความรู้ตามกรอบแนวคิดจากคู่มือการใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมวิทยาศาสตร์ วิชาเคมีกล่าวว่า นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการตั้งประเด็นคำถามทางวิทยาศาสตร์ เก็บข้อมูลหลักฐานในการอธิบายและประเมินหาคำตอบโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ และสื่อสารการค้นพบของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งลักษณะสำคัญดังกล่าวนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะด้วยรูปแบบออนไลน์ได้ (ณภัทร สุขนฤเศรษฐกุล, 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้พบปัญหาและมองเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ใช้สื่อโฆษณาที่เกี่ยวข้องสมบัติของธาตุมาประกอบในการ

จัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสำรวจและค้นคว้า ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป ขั้นขยายความรู้ และขั้นประเมินการเรียนรู้ 2) แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครู 3) แบบวัดความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยพิจารณาองค์ประกอบของการสื่อสารตามกรอบแนวคิดของ Kulgemeyer and Scheckerb (2013) โดยมีผลการประเมินค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.71-1.00 4) ชิ้นงานและแบบบันทึกกิจกรรมของนักเรียนขณะจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา และ 5) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา
2. ดำเนินการวัดความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา จำนวน 3 แผน โดยจัดกิจกรรมตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (2000) ซึ่งการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยใน 1 วงจรปฏิบัติการ (PAOR cycle) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Act) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) และขั้นตอนที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) โดยทำเป็นวงจรต่อเนื่อง 3 วงจรปฏิบัติการ
4. วัดความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา
5. วัดเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ดำเนินการวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านแหล่งข้อมูล
2. ดำเนินการวิเคราะห์ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยตรวจแบบวัดความสามารถในการสื่อสารและแบบบันทึกกิจกรรมตามเกณฑ์การตรวจ จากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่อ้างอิงและตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ ครูนำเสนอสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์บำรุงผิวที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มธาตุโลหะ กลุ่มธาตุอโลหะ และนำเสนอสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มธาตุ ทราบซิซัน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองกับเพื่อน ๆ โดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านช่องทาง google meet ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ผ่านการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งในวงจรปฏิบัติการ ที่ 1 นักเรียนให้ความสนใจสื่อโฆษณาค่อนข้างน้อยเพราะเป็นการนำเสนอสื่อโฆษณาผ่านใบกิจกรรม จึงมีการปรับปรุงในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียนควบคู่กับการนำเสนอสื่อโฆษณาในรูปแบบคลิปวิดีโอ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในประเด็นที่ศึกษาเพิ่มขึ้น และในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนยังคงให้ความสนใจในการศึกษาสื่อโฆษณาเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับวงจรปฏิบัติการที่ 2

ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจและค้นคว้า นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 6 กลุ่ม โดยครูมีประเด็นให้ศึกษากลุ่มธาตุโลหะ ธาตุอโลหะ และธาตุทราบซิซัน กลุ่มธาตุละ 2 เรื่อง และแบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องละ 3 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มได้สร้างกลุ่มย่อย google classroom เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมกันวางแผนการทำงาน ออกแบบการทดลองโดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านช่องทาง google meet ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ผ่านการอภิปรายร่วมกัน จากนั้นนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการทดลองในรูปแบบออนไลน์ผ่าน beaker application เพื่อศึกษาสมบัติของธาตุโดยใช้สื่อโฆษณา ซึ่งในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทดลองซึ่งส่งผลต่อการวางแผน การออกแบบการทดลอง และการลงมือปฏิบัติในรูปแบบออนไลน์ของนักเรียนจึงได้มีการปรับปรุงในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยครูเข้าไปให้คำแนะนำและตั้งคำถามเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบการทดลองและการลงมือปฏิบัติในรูปแบบออนไลน์เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน และในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถวางแผน ออกแบบการทดลอง และลงมือปฏิบัติในรูปแบบออนไลน์ได้เป็นอย่างดี

ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป นักเรียนอธิบายและสรุปความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการปฏิบัติการทดลองในรูปแบบออนไลน์เกี่ยวกับสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณาและเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติโดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านช่องทาง google meet จากนั้นบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกกิจกรรมในรูปแบบเอกสารออนไลน์ผ่าน google documents ซึ่งในวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นซึ่งครูผู้สอนสังเกตได้จากบันทึกวิดีโอของกลุ่มย่อย ดังนั้น ข้อสรุปความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสมบัติของธาตุในแบบบันทึกกิจกรรมจึงเป็นความรู้

ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากนักเรียนเพียงบางคนเท่านั้น จึงมีการปรับเปลี่ยนในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยครูเข้าไปร่วมรับฟังในแต่ละกลุ่มย่อยและใช้คำถามช่วยกระตุ้นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งทำให้ได้คำอธิบายและข้อสรุปความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่มีความถูกต้องและในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนสามารถอธิบายและสรุปความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสมบัติของธาตุได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ นักเรียนทำการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณาเพื่อขยายหรือเพิ่มเติมความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยศึกษาผ่าน periodic table application และเว็บไซต์ต่าง ๆ จากนั้นนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการสืบค้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในช่องทาง google meet แล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกกิจกรรมในรูปแบบเอกสารออนไลน์ผ่าน google documents ซึ่งในวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสมบัติธาตุจากสื่อโฆษณาที่ได้ทำการสืบค้นนั้นยังขาดการพิจารณาความถูกต้องและน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ทำให้ได้รับข้อมูลที่มีความคลาดเคลื่อนจึงมีการปรับเปลี่ยนในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยครูให้คำแนะนำ ตั้งคำถาม พร้อมยกตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับการสืบค้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยให้นักเรียนสื่อสารความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง และในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้พร้อมทั้งสื่อสารความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินการเรียนรู้ นักเรียนจัดทำคลิปวิดีโอนำเสนอเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณา โดยวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่า นักเรียนสามารถสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ แต่ยังขาดการเชื่อมโยงกับบริบทเพื่อแสดงถึงความเข้าใจเกี่ยวกับสมบัติของธาตุจึงมีการปรับเปลี่ยนในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาเชื่อมโยงกับบริบท ซึ่งนักเรียนสามารถจัดทำคลิปวิดีโอนำเสนอเพื่อสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และแสดงออกถึงความเข้าใจเกี่ยวกับสมบัติของธาตุได้ และในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนสามารถจัดทำคลิปวิดีโอนำเสนอเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสมบัติของธาตุและสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังของนักเรียน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟัง					ระดับ ความสามารถ ในการสื่อสาร ทางวิทยาศาสตร์ ด้านการฟัง
	เนื้อหา (12)	บริบท (6)	ภาษา (6)	สิ่งแทน ความ (6)	คะแนน รวมเฉลี่ย (30)	
ก่อนเรียน	6.52	4.23	4.55	4.12	19.42	พอใช้
วงจรที่ 1	8.57	4.56	4.68	4.35	22.16	ดี
วงจรที่ 2	9.23	4.93	4.89	4.44	23.49	ดี
วงจรที่ 3	9.31	5.10	5.11	4.46	23.98	ดี
หลังเรียน	9.45	5.09	4.96	4.50	24.00	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังเพิ่มขึ้นทั้งระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาของคะแนนและระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนที่มีคะแนน 19.42 คะแนน เป็น 24.00 คะแนน จัดอยู่ในระดับพอใช้ เป็น ดี เช่นเดียวกับผลการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังในแต่ละวงจรปฏิบัติการของนักเรียนที่มีระดับสูงขึ้นตั้งแต่วงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 ที่มีคะแนน 22.16, 23.49 และ 23.98 ซึ่งจัดอยู่ในระดับดีทุกวงจรปฏิบัติการ

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดของนักเรียน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด					ระดับ ความสามารถ ในการสื่อสาร ทางวิทยาศาสตร์ ด้านการพูด
	เนื้อหา (12)	บริบท (6)	ภาษา (6)	สิ่งแทน ความ (6)	คะแนน รวมเฉลี่ย (30)	
ก่อนเรียน	6.35	4.55	4.43	4.32	19.65	ดี
วงจรที่ 1	9.25	5.36	5.59	4.95	25.15	ดีเยี่ยม
วงจรที่ 2	10.11	5.55	5.63	5.35	26.64	ดีเยี่ยม
วงจรที่ 3	10.52	5.62	5.66	5.67	27.47	ดีเยี่ยม
หลังเรียน	10.21	5.48	5.54	5.12	26.35	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดเพิ่มขึ้นทั้งระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาของคะแนนและระดับ

ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนที่มีคะแนน 19.65 คะแนน เป็น 26.35 คะแนน จัดอยู่ในระดับ ดี เป็น ดีเยี่ยม เช่นเดียวกับผลการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดในแต่ละวงจรปฏิบัติการของนักเรียนที่มีระดับสูงขึ้นตั้งแต่วงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 ที่มีคะแนน 25.15, 26.64 และ 27.47 จัดอยู่ในระดับดีเยี่ยมทุกวงจรปฏิบัติการ

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่านของนักเรียน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่าน					ระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่าน
	เนื้อหา (12)	บริบท (6)	ภาษา (6)	สิ่งแทน ความ (6)	คะแนน รวมเฉลี่ย (30)	
ก่อนเรียน	6.57	4.50	4.23	4.18	19.48	พอใช้
วงจรที่ 1	8.22	4.85	5.10	4.26	22.43	ดี
วงจรที่ 2	8.42	5.05	5.22	5.12	23.81	ดี
วงจรที่ 3	8.41	5.09	5.26	5.23	23.99	ดี
หลังเรียน	8.43	5.11	5.24	5.22	24.00	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่านเพิ่มขึ้นทั้งระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาของคะแนนและระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่านหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนที่มีคะแนน 19.48 คะแนน เป็น 24.00 คะแนน จัดอยู่ในระดับ พอใช้ เป็น ดี เช่นเดียวกับผลการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่านในแต่ละวงจรปฏิบัติการของนักเรียนที่มีระดับสูงขึ้นตั้งแต่วงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 ที่มีคะแนน 22.43, 23.81 และ 23.99 จัดอยู่ในระดับดีทุกวงจรปฏิบัติการ

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนของนักเรียน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน					ระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน
	เนื้อหา (12)	บริบท (6)	ภาษา (6)	สิ่งแทน ความ (6)	คะแนน รวมเฉลี่ย	
ก่อนเรียน	6.45	4.65	4.56	4.44	20.10	ดี

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน					ระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน
	เนื้อหา (12)	บริบท (6)	ภาษา (6)	สิ่งแทน ความ (6)	คะแนน รวมเฉลี่ย	
วงจรที่ 1	7.56	5.23	5.01	5.12	22.92	ดี
วงจรที่ 2	8.69	5.56	5.11	5.22	24.58	ดีเยี่ยม
วงจรที่ 3	10.25	5.64	5.26	5.31	26.46	ดีเยี่ยม
หลังเรียน	10.12	5.46	5.14	5.24	25.96	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนเพิ่มขึ้นทั้งระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาของคะแนนและระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนที่มีคะแนน 20.10 คะแนน เป็น 25.96 คะแนน จัดอยู่ในระดับ ดี เป็น ดีเยี่ยม เช่นเดียวกับผลการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนในแต่ละวงจรปฏิบัติการของนักเรียนที่มีระดับสูงขึ้นตั้งแต่วงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 ที่มีคะแนน 22.92, 24.58 และ 26.46 จัดอยู่ในระดับดี ดีเยี่ยม และดีเยี่ยม ตามลำดับ

3. เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ

ตารางที่ 5 ผลของเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.ด้านความสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์	4.23	0.66	ดี	2
2.ด้านความรู้ความเข้าใจในกิจกรรม	4.22	0.65	ดี	3
3.ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.31	0.58	ดี	1
4.ด้านการนิยมชมชอบในกิจกรรม	4.19	0.67	ดี	5
5.ด้านความคิดเห็นทั่วไปต่อกิจกรรม	4.20	0.69	ดี	4
รวม	4.23	0.65	ดี	

จากตารางที่ 5 พบว่า เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา เรื่อง

อะตอมและสมบัติของธาตุ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดยครูนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจจากความน่าเชื่อถือของสื่อโฆษณาที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มธาตุโลหะ ธาตุอโลหะ และธาตุทรานซิชัน เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างความกระตือรือร้นของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Muller and vogt (2014) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อโฆษณาสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กนักเรียนในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้ ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจและค้นคว้า เป็นขั้นที่นักเรียนได้ร่วมกันวางแผนการทำงานและลงมือปฏิบัติการทดลองในรูปแบบออนไลน์เพื่อตรวจสอบสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณาและศึกษาหาข้อมูลผ่านการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบ application ประเภท simulation ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Waight & Abd-El-KHalick (2012) พบว่า เทคโนโลยีเป็นปัจจัยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนอธิบายและสรุปสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์ในรูปแบบออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Belova et al. (2016) พบว่า สื่อโฆษณาสามารถใช้เป็นสถานการณ์ทำให้เกิดการตรวจสอบเพื่อหาคำตอบจากการทดลองแล้วนำมาสร้างคำอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ โดยนักเรียนทำการสืบค้นข้อมูลผ่าน periodic table application เพื่อขยายหรือเพิ่มเติมความเข้าใจเกี่ยวกับสมบัติของธาตุถูกต้องมากยิ่งขึ้นและร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่าน google meet และ google document โดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เกี่ยวกับข้อสรุปที่ได้ศึกษานั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Enderle et al. (2012) พบว่า นักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะที่ขับเคลื่อนด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะมีความสามารถในการสร้างและประเมินคำอธิบายมากกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินการเรียนรู้ เป็นการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนจากการจัดทำคลิปวิดีโอเพื่อถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณา ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิเทพ ปิติพรเทพิน (2557) ที่กล่าวว่า ครูควรลดบทบาทจากการเป็นผู้บรรยายมาเป็นผู้ให้คำแนะนำกับนักเรียนในการพัฒนาการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียนทางวิทยาศาสตร์

2. ผลการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุ หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณาพบว่า ระดับความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังและด้านการอ่าน อยู่ในระดับดี ส่วนด้านการพูดและการเขียน อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม สามารถอภิปรายในแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

1.1 ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟัง

จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในแต่ละวงจร โดยระดับคะแนนเฉลี่ยภายหลังการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงรอบปฏิบัติการนั้น ด้านการฟัง อยู่ในระดับ ดี จากเดิมอยู่ในระดับ พอใช้ ซึ่งงานวิจัยนี้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการฟังด้วยสื่อโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับสมบัติของธาตุผ่านคลิปวิดีโอจากช่อง YouTube ที่มีการใช้คำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ที่ต้อง สอดคล้องกับ อรพินท์ ต้นเมืองใจ (2556) ที่ศึกษาความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนทางวิทยาศาสตร์ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา โดยฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาและสื่อสารกับคนอื่น ๆ ในห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2 ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูด

จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในแต่ละวงจร โดยระดับคะแนนเฉลี่ยภายหลังการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงรอบปฏิบัติการนั้น ด้านการพูด อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม จากเดิมอยู่ในระดับ ดี โดยงานวิจัยนี้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการพูดผ่านการนำเสนอผลการสืบค้น การร่วมมือกันวางแผนการทำงาน และลงมือปฏิบัติการทดลองในการตรวจสอบสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณาด้วยตนเองในรูปแบบออนไลน์ด้วยเทคโนโลยีในรูปแบบ application ประเภท simulation และการนำเสนอผลการทดลองผ่านช่องทาง google meet ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ทองแถม (2561) ที่พบว่า เมื่อนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของข้อมูลที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติ

2.3 ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่าน

จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่านของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในแต่ละวงจร โดยระดับคะแนนเฉลี่ยภายหลังการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงรอบปฏิบัติการนั้น ด้านการอ่าน อยู่ในระดับ ดี จากเดิมอยู่ในระดับ พอใช้ โดยงานวิจัยนี้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการอ่านจากการสืบค้นข้อมูลผ่าน periodic table application เพื่อขยายความรู้และตรวจสอบสื่อโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับสมบัติของธาตุซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา กิริติจำเริญและอิสรา พลนงค์ (2563) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อ่านข้อมูลจากการสืบค้น ลงมือปฏิบัติ และอภิปรายสรุปองค์ความรู้ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

2.4 ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียน

จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในแต่ละวงจร โดยระดับคะแนนเฉลี่ยภายหลังการจัดการเรียนรู้

ครบทั้ง 3 วงรอบปฏิบัติการนั้น ด้านการเขียน อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม จากเดิมอยู่ในระดับ ดี โดยงานวิจัยนี้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนสรุปผลการทดลองการตรวจสอบสมบัติของธาตุจากสื่อโฆษณาด้วยเทคโนโลยีในรูปแบบ application ประเภท simulation และเขียนบันทึกผลการสืบค้นข้อมูลผ่าน periodic table application โดยในงานวิจัยนี้ได้มีการส่งเสริมให้นักเรียนเขียนเป็นรายบุคคล จากนั้นจึงนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเพื่อร่วมกันเขียนข้อสรุปของชั้นเรียนผ่านช่องทาง google documents ซึ่งสอดคล้องกับ จันทวรรณ ปิยะวัฒน์ (2558) ที่พบว่า ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมโดยให้นักเรียนบันทึกการเรียนรู้ลงในเว็บไซต์ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ด้านการเขียนได้อย่างต่อเนื่อง

4. เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์โดยใช้สื่อโฆษณา เรื่อง อะตอมและสมบัติของธาตุในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการทดลองด้วยตนเองผ่านการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบ application ประเภท simulation ทำให้นักเรียนมีเจตคติด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด สอดคล้องกับ บัณฑิตสา บำรุงอุดมรัชต์และอัมพร วัจนะ (2564) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับบทเรียนออนไลน์โดยใช้ Google sites อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์จำเป็นต้องอาศัยความรับผิดชอบของนักเรียนค่อนข้างสูง ดังนั้น ครูต้องคอยกระตุ้นและติดตามการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน
2. ควรฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่นำมาใช้ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะออนไลน์ในรายวิชาอื่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทวรรณ ปิยะวัฒน์. (2558). *Flipping Your Class: ห้องเรียนกลับทาง*. สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.eqd.cmu.ac.th/Innovation/media/2558/Jantawan.pdf>.
- ชาตรี ฝ่ายคำตา. (2563). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เคมี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณภัทร สุขนฤเศรษฐกุล. (2564). การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์ที่เน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในวิชา เคมี. *นิตยสาร สสวท*. 49(230), 40-44.

- ปวีณวิสา บำรุงอุดมรัชต์ และ อัมพร วัจนะ. (2564). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับบทเรียนออนไลน์โดยใช้ Google sites เรื่อง สมดุลเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.
- ภาสกร เรืองรอง และคณะ. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารปัญญาทัศน์*. 5, 195-203.
- วาสนา กิรติจำเริญ และ อิสรา พลนงศ์. (2563). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารและการนำเสนอของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E กับวิธีการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน. *NRRU Community Research Journal*. 14(1), 29-43.
- ศศิเทพ ปิติพรเทพิน. (2557). *วิทยาศาสตร์กับการสื่อสาร (science and communication)*. กรุงเทพฯ: เอพริล เรน พรินติ้ง.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- อนุชา โสมาบุตร. (2560). การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการรู้สื่อและสารสนเทศของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา. *รายงานการวิจัยโครงการทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย*. 4(12), 35-54.
- อรพินท์ ต้นเมืองใจ. (2556). *ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญชลี ทองเอน. (2561). การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 8(3), 185-199.
- Belova, N., Affeldt, F., & Eilks, I. (2016). Using advertising as a teaching and learning medium in the science classroom. *SSR*. 97, 361.
- Department of Academic Affairs. (1999). *Authentic assessment (2nd ed.)*. Bangkok: Kurusapa Ladprao Printing.
- Enderle, P., Grooms, J., & Sampson, V. (2012). *Argument focused instruction and science proficiency in middle and high school classroom*. USA.: Indianapolis.
- Germann, P. (1989). The processes of biological investigations test. *Journal of Research in Science Teaching*. 26, 609-625.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (2000). *Participatory action research*. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research (2nd ed., pp.567-605)*. Thousand Oaks: Sage.

- Kulgemeyer, C., Schecker, H. (2013). Students Explaining Science-Assessment of Science Communication Competence. *Res Sci Educ.* 43(6), 2235-2256.
- Muller, A., & Vogt, P. (2014). Context-based science education by advertisement story problems: A dose-effect relationship for motivation, In C.P. Constantinou, N. Papadouris, & A. Hadjigeorgiou (Eds.), *Science education research for evidence-based teaching and coherence in learning.* part 2, 122-128.
- Waight, N., & Abd-El-Khalick, F. (2012). Nature of technology: Implications for design, development, and enactment of technological tools in school science classrooms. *International Journal of Science Education.* 34(18), 2875-2905.

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์
ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด
Factors Affecting the Management of Online Lessons in Early Faculty
Childhood Education Programs Faculty of Education Northern College

ไพรินทร์ บุหลัน¹
Pairin Bulan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ตามการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น กลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารจำนวน 9 คน คณาจารย์ จำนวน 25 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 300 คน วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอาจารย์และปัจจัยด้านสาขาวิชา ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์; บทเรียนออนไลน์; โควิด

Abstract

The objectives of this research were to study the factors which affected the teaching and learning management of online lessons at Northern College. The method research was a survey research. The samples in this study were 9 administrators, 25 instructors and 300 students of at Northern College. The data analysis was done by descriptive statistics. The results of this study showed that

Received: 2022-03-10 Revised: 2022-06-17 Accepted: 2022-06-20

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
Bachelor of Education Program, Faculty of Education, Northern College. Corresponding Author
e-mail: buaphan.k1128@gmail.com

administrator factors, the instructor factors, the student factors and institute factors affected the teaching and learning management of online lessons at Northern College

Keywords: Factors affecting teaching and learning management; Online Lessons; Covid-1

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) หรือโรคโควิด-19 เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นบนโลกสร้างความสูญเสียให้ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย จากการแพร่ระบาดกระจายไปเกือบทุกประเทศทั่วโลก ทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นระบบสาธารณสุขในประเทศต่างๆ เกิดภาวะที่ไม่สามารถรองรับผู้ป่วยทั้งหมดได้ จึงพบผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมาก ซึ่งนอกจากการเสียชีวิตของประชากรโลกจำนวนมากแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของทุกคนและสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อบุคลากร นิสิต นักศึกษา ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของหน่วยงานและสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด อว. จึงได้ประกาศให้สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และมีมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรค COVID-19 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563 ส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าว คือพิจารณาการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2563 เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป โดยให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนด้วยการไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ปรับการเรียนการสอนเป็นทางออนไลน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) จากผลกระทบดังกล่าว ทุกสถาบันการศึกษาจึงต้องปรับการเรียนการสอนออนไลน์ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์ COVID-19 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ มีการปรับการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนต่างตื่นตัวกับการเรียนผ่านสื่อออนไลน์เป็นอย่างมาก ซึ่งการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์เป็นการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางมาพบกัน สามารถสอนได้ทุกที่ทุกเวลา ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียนและผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ อย่างไรก็ตามผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ เพราะไม่มีใครสามารถควบคุมดูแลผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด แอปพลิเคชันที่นิยมใช้ในการสอนผ่านสื่อออนไลน์ ในการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์เป็นการเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งใช้การนำเสนอเนื้อหาทางคอมพิวเตอร์ในรูปของสื่อมัลติมีเดีย แอปพลิเคชัน ที่นิยมใช้ในการสอนผ่านสื่อออนไลน์ได้แก่ ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ ภาพนิ่ง ภาพกราฟิกภาพเคลื่อนไหว ภาพสามมิติ อีเลิร์นนิ่ง เป็นต้น มีการสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผ่านทางแอปพลิเคชัน Zoom, Google classroom Google meet,

Microsoft team, Google Hangouts เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้สามารถโหลดใช้ได้ เหมาะกับการเรียนผ่านสื่อออนไลน์เป็นอย่างมาก (รัชดากร พลภักดี.2563) การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของสังคม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-learning) ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ได้สอบถามถึงสภาพปัญหาของการเรียนการสอนออนไลน์ในวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น และอาจารย์ที่สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า 1. ด้านเนื้อหาบทเรียน เนื้อหาที่มีในบทเรียนออนไลน์ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมดของเนื้อหาในรายวิชาที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียน ทำให้นักศึกษาไม่สนใจเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียนออนไลน์เท่าที่ควร 2. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ภายในวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จัดการเรียนการสอนที่เป็นการเรียนจากอาจารย์โดยตรง และการเรียนแบบผสมผสานระหว่างเรียนในห้องเรียนกับการเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่ ไม่ถนัดกับการใช้ด้านเทคโนโลยี และนักศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอ และไม่คุ้นเคยกับการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต จึงเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร 3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาและอาจารย์ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการสอนในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ยังไม่ได้รับความนิยม จากทั้งนักศึกษาและอาจารย์ภายในวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น 4. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ปัญหาที่พบในด้านนี้ คือ การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ กล่าวคือ ระบบอินเทอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยนั้น ยังไม่สามารถใช้งานได้ทุกจุด จะใช้ได้เฉพาะในส่วน ที่มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตสำหรับนักศึกษา แต่ส่วนอื่น ๆ ของวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็น อาคารเรียน และจุดนั่งพักผ่อนต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย ยังไม่มีการเปิดให้บริการแก่นักศึกษา และขนาดของอาคารที่ให้บริการ ไม่สามารถรองรับนักศึกษาที่เข้าไปใช้บริการได้ ทำให้ไม่สามารถบริการนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง จึงเป็นผลให้ นักศึกษาไม่สามารถเข้าไปใช้บริการการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตได้ 5. ด้านการวัดและการประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตของวิทยาลัย ในการจัดรายวิชาที่มีการผสมผสานการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตกับการเรียนในชั้นเรียนปกตินั้น ยังไม่มีการวัดการประเมินในระบบการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต จะมีเพียงแต่การวัดและการประเมินผลจากการเรียนในชั้นเรียนปกติเท่านั้น เป็นผลให้นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต 6. ด้านจำนวนรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ทำการสอนบทเรียนออนไลน์ในทุกรายวิชา ของคณะต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาที่สนใจในบางรายวิชาที่ไม่สามารถเข้าเรียนในบทเรียนออนไลน์ในวิชาที่ต้องการได้

จากการศึกษาปัญหาที่พบนั้น เป็นผลให้ผู้วิจัย ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ซึ่งจะศึกษาปัจจัยของผู้บริหาร ผู้สอน

ผู้เรียนและปัจจัยด้านสถานศึกษา ซึ่งจากการศึกษาในเรื่องดังกล่าว เป็นผลให้ผลที่ได้รับจากการวิจัย เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่มีการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต ตามจุดมุ่งหมาย นโยบายวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน บทเรียนออนไลน์ ของสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น อำเภอเมือง จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม โดยการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ ที่เรียนแบบออนไลน์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร จำนวน 9 คน คณาจารย์ จำนวน 25 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 300 คน ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านอาจารย์ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล. ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับความพึงพอใจของนักศึกษา โดยสร้างมาตรวัดระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเนื้อหาความพึงพอใจด้านปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้

จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ใช้ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ค่าร้อยละค่าความถี่ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient (r) มีเกณฑ์วัดการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

ผลการวิจัย (Research Results)

สมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น 2) ปัจจัยด้านผู้สอนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น 3) ปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น 4) ปัจจัยด้านสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 9 คน อาจารย์ จำนวน 25 คน นักศึกษา ทั้งหมด 300 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

การจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์	ปัจจัยด้านผู้บริหาร		
	R	Sig (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1.ด้านเนื้อหาบทเรียน	-.215**	.001	ต่ำ
2.ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน	.051	.427	ปานกลาง
3.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	-.094	.139	ต่ำ
4.ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์	-.123	.057	ต่ำ
5.ด้านการวัดผลและประเมินผล	-.089	.173	ต่ำ
6.ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต	-.078	.225	ต่ำ
รวม	-.0335	1.022	ต่ำ

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านผู้บริหาร มีผลการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านผู้บริหาร ไม่มีผลการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ของผู้ตอบแบบสอบถาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 แสดงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้สอนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

การจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์	ปัจจัยด้านผู้สอน		
	R	Sig (2-tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์
1.ด้านเนื้อหาบทเรียน	-.134*	.032	ต่ำ
2.ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน	-.022	.700	ต่ำ
3.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	.181**	.004	มาก
4.ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์	.007	.895	ต่ำ
5.ด้านการวัดผลและประเมินผล	-.083	.204	ต่ำ
6. ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต	.021	.730	ต่ำ
รวม	-.074	2.56	ต่ำ

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านผู้สอนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยด้านผู้สอนมีผลการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านผู้สอนไม่มีผลการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผลที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 แสดงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

การจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์	ปัจจัยด้านผู้เรียน		
	R	Sig (2-tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์
1.ด้านเนื้อหาบทเรียน	.254**	.000	สูงมาก
2.ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน	.242**	.000	สูงมาก
3.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	.010	.878	ต่ำ
4.ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์	.240	.000	สูงมาก
5.ด้านการวัดผลและประเมินผล	.221	.001	สูงมาก
6.ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต	.214**	.001	สูงมาก
รวม	0.463	0.88	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผลด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 แสดงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

การจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์	ปัจจัยด้านสถานศึกษา		
	R	Sig (2-tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์
1.ด้านเนื้อหาบทเรียน	.040	.538	ปานกลาง
2.ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน	.092	.158	สูง
3.ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	-.258**	.000	ต่ำ
4.ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์	.091	.160	สูง
5.ด้านการวัดผลและประเมินผล	.213**	.001	สูงมาก
6.ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต	.200**	.002	สูงมาก
รวม	0.223	0.859	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยด้านสถานศึกษา ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสถานศึกษา มีผลการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านจำนวนของรายวิชา ที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต และปัจจัยด้านสถานศึกษา ไม่มีผลการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน บทเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของผู้บริหารวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความรู้
1.ปัจจัยด้านผู้สอน	3.24	.791	มาก
2.ปัจจัยด้านผู้เรียน	3.16	.802	มาก
3.ปัจจัยด้านผู้บริหาร	3.15	.798	มาก
4.ปัจจัยด้านสถานศึกษา	3.18	.802	มาก
รวม	3.18	.079	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.18$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ปัจจัยด้านผู้สอนโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.24$) ปัจจัยด้านสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.18$) และปัจจัยด้านผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน บทเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของผู้สอนวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความรู้
ปัจจัยด้านผู้สอน	3.37	.716	มาก
ปัจจัยด้านผู้เรียน	3.36	.703	มาก
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	3.31	.745	มาก
ปัจจัยด้านสถานศึกษา	3.33	.742	มาก
รวม	3.34	.726	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ปัจจัยด้านผู้สอนโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.37$) ปัจจัยด้านผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.36$) และปัจจัยด้านสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน บทเรียนออนไลน์ตามการรับรู้ของผู้เรียนวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความรู้
ปัจจัยด้านผู้สอน	3.09	.797	มาก
ปัจจัยด้านผู้เรียน	3.10	.801	มาก
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	3.06	.800	มาก
ปัจจัยด้านสถานศึกษา	3.18	.788	มาก
รวม	3.10	.795	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.10$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ปัจจัยด้านสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.18$) ปัจจัยด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 3.10$) ด้านผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ผู้วิจัยสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา ทั้งหมด 334 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.39 ส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 42.43 และ เป็นนักศึกษา จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 82.77

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ของสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ของด้านผู้บริหาร พบว่า การจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ การจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์กับด้านของผู้สอน พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง การจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์กับด้านผู้เรียน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ การจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์

กับด้านของสถานศึกษา พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของด้านปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยผู้เรียน ปัจจัยด้าน สถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัจจัยด้านผู้บริหาร ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของนักศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีผลการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการจัดทำ home page สำหรับการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สนใจเข้ามาศึกษาได้การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อ หรือผู้ที่สนใจศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวจากบ้าน จากศูนย์อินเทอร์เน็ตตำบล ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัสวดี (2546) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญถึงแนวโน้มในการนำการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและศึกษาระบบการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนการวิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 23 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐานฐานนิยมผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่าแนวโน้มเกี่ยวกับสภาพปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่จะเป็นโอกาสและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในด้านที่เป็นโอกาส กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดว่าประเทศไทยให้ความสำคัญของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและกำหนดให้ e-Education เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศในด้านที่เป็นอุปสรรค กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการจัดโครงสร้างการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีจำกัดแนวโน้มเกี่ยวกับสภาพและความพร้อมของทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ากรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดให้มีหลักสูตรเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์และควรมีการจัดงบประมาณไว้เป็นการเฉพาะแนวโน้มเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีการจัดการบริการบทเรียนออนไลน์ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ด้วยหลักสูตรและรูปแบบที่หลากหลายแนวโน้มเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนและการเรียนบทเรียนออนไลน์ในภาพรวม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลสำหรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยระบบอิเล็กทรอนิกส์จัดเป็นแบบหลักแบบเสริมและแบบบูรณาการ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ปัจจัยด้านผู้สอนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านผู้สอน มีผลการจัดการเรียนการสอนบนทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สอนให้เวลาในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพราะต้องใช้เวลาในการตอบ e-mail, chat room, ICQ และ web board เป็นต้น ผู้สอนมีความสามารถในการใช้โปรแกรมการเชื่อมโยง (hyperlink) และ ผู้สอนมีความสามารถในการใช้โปรแกรมการเชื่อมโยงกับสื่อต่าง ๆ (hypermedia) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Michels, Dianne Marie (1996) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง "Two-Year Colleges and The Internet: An Investigation of The Integration Practices and Beliefs of Faculty Internet Users" การวิจัยนี้เป็นการสำรวจวิธีที่คณาจารย์ของวิทยาลัยแห่งนี้ ใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนและการแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของอินเทอร์เน็ต ที่ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเครือข่ายและกิจกรรมการให้คำปรึกษาของคณาจารย์ การสำรวจใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปแล้วคณาจารย์มีความกระตือรือร้นในการใช้อินเทอร์เน็ตและเวปไซด์เว็บ โดยเชื่อว่าเป็นผลดีกับนักศึกษาในการเสริมเนื้อหาของชุดวิชาและเป็นการเตรียมตัวผู้เรียนให้รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานอาชีพต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Parker (1997) ได้ศึกษาถึงการออกแบบการนำไปใช้งานและการประเมินในโครงการใช้เว็บเพื่อการศึกษาเพื่อใช้เป็นต้นแบบเพื่ออำนวยความสะดวกในสภาพการเรียนที่บ้านเพื่อเพิ่มความรู้และเจตคติเชิงบวกกับผู้เรียนระหว่างผู้เรียนกับหน้าจอคอมพิวเตอร์บนพื้นฐานของทฤษฎีสังคมทางปัญญาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับคอมพิวเตอร์โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุมในเนื้อหาเรื่องพลังงาน

ปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน มีผลการจัดการเรียนการสอนบนทเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านรูปแบบการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านจำนวนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้โปรแกรมห้องสนทนา (chat room) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูล (search engine) และ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์ออฟฟิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒินันท์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการปฏิบัติการทดลองโดยผ่านระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเรื่องเครื่องมือวัดดิจิทัล และการวัดอิเล็กทรอนิกส์หลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลกลุ่มวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการปฏิบัติการทดลองโดยผ่านระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเรื่องเครื่องมือวัดดิจิทัลและการวัดอิเล็กทรอนิกส์ วิชาเครื่องมือวัดดิจิทัล และการวัดอิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้เป็นรูปแบบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 % ของจำนวนนักศึกษาที่ได้ผ่านการใช้โปรแกรมและได้คะแนนตั้งแต่ 80 % ขึ้นไปจึงถือว่าผ่านเกณฑ์

ปัจจัยด้านสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตามการรับรู้ของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านสถานศึกษา มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในด้านเนื้อหาบทเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของการใช้สื่อและอุปกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้เนื่องมาจากคอมพิวเตอร์ภายในวิทยาลัย มีประสิทธิภาพสูง สามารถเข้าใช้งานบนเรียนออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ต้องจัดสำนักงานในการพัฒนาการเรียนรูปแบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.1 การกำหนดนโยบายและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์เป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์

1.2 การจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น อาจารย์ผู้สอนควรมีการสอบ การวัดและการประเมินผล ในการเรียนบนเรียนออนไลน์ในแต่ละรายวิชาที่เปิดสอนบนเรียนออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องของวิชาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของศาสตร์แต่ละด้านว่า ด้านใดมีความเหมาะสมกับการออกแบบการเรียนการสอนด้วยระบบบนเรียนออนไลน์ ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ที่เน้นในเรื่องของศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.2 จากผลการวิจัยจะพบว่า การศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ นั้นมีผลกระทบ ต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ ของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ควรศึกษาเพิ่มเติมในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ เช่น ปัจจัยด้านอายุ เพศ ระดับการศึกษา และควรศึกษาด้านความแตกต่างของคณะ ภาควิชา ที่เกี่ยวกับการนำระบบการเรียนบนเรียนออนไลน์มาใช้ในการสอน และรวมไปถึงตัวแปรทางด้านจิตวิทยา เช่น ความคาดหวัง ทัศนคติ ความเชื่อ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง (References)

- เพ็ญพิศุทธิ์ เนกมานุรักษ์. (2536). รูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัสวดีเลี้ยงสุพงศ์. (2546) แนวโน้มการจัดการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในระหว่างปี 2546-2556. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2545). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ.
- วุฒินันท์ สุวรรณเจริญ. (2546) .การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการปฏิบัติการทดลอง โดยผ่านระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเรื่องเครื่องมือวัดดิจิทัลวิทยาเครื่องมือและการวัดอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลกลุ่มวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อมรวิรัช นาคทรพ. (2542). วิถีพรรคเพื่อพัฒนาอุดมศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. รายงานการสัมมนาทางวิชาการการอุดมศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21
- Dixon, W.B. (1992). *An exploration study of self-directed learning readiness and pedagogical expectation about learning among built immature learners in Michigan*. Dissertation Thesis, Ph.D. Michigan: Michigan State University
- Hiemstra, R. (1994). *Self-directed Learning".The International Encyclopedia of Education*. 2nd edexeter. Great Britain: BPC Wheatons.
- Knowles, M. (1975). *Self-Directed Learning : a Guide for Learners and Teacher*. New York Association Press.
- Michels, Dianne Marie. (1996). *Tow-Year Colleges and the Internet: An Investigation of TheIntegration Practices and Beliefs of Faculty Internet Users*. Issertation abstract; Ed.D.,University of Minnesota.
- Parker, T.P. (1997.) *Integrating Hypermedia into the Environment Education Setting: Developinga Program and Evaluation its Effect*. Doctoral Dissertation. University of Minnesota:Dissertation Abstracts International. 58(03), September

การพัฒนาชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย

The Development of Teacher Training Materials based on Thai-Integrated STEM Education Activities

ขันธ์ชัย อธิเกียรติ¹ วิการัตน์ มุสิกะเจริญ² สิทธิกร สุมาลี³

Khanchai Athikiat, Wiparat Moosikajaroen, Sitthikorn Sumalee

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของชุดฝึกอบรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย, วิชาคณิตศาสตร์, วิชาวิทยาศาสตร์, วิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาเทคโนโลยี ในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอาสาสมัครจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายประถมและฝ่ายมัธยม จำนวน 32 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ ได้แก่ คำชี้แจง ส่วนประกอบ คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม ลักษณะของการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม หลักสูตร แผนการฝึกอบรม สื่อประกอบและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 2) ผลการประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถในการออกแบบกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ชุดฝึกอบรม; กิจกรรมสะเต็มศึกษา; บูรณาการภาษาไทย

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop a teacher training package on STEM education integrated in Thai language 2) to study the quality of the training package on STEM education integrated in Thai language. The

Received: 2022-05-20 Revised: 2022-06-28 Accepted: 2022-06-30

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Doctor of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: khanchai2545@hotmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. Faculty of Education, Kasetsart University

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. Faculty of Education, Kasetsart University

populations used in this research were Thai language teachers, mathematics teachers, science teachers, and computer or technology teachers in primary and secondary levels. The samples used in this research were 32 volunteer teachers from primary and secondary departments in Demonstration School of Ramkhamhaeng University. The data were analysed by mean, standard deviation, and t-test. The results of the research were 1) The teacher training package on STEM Education activities integrated in Thai language developed consist of explanations, elements, qualifications of the participants, training methods, schedule, courses, training plans, media, and assessment 2) The results of the quality assessment of the training package found that the participants had learning achievement and ability to design an STEM education integrated Thai language activity after training which is higher than their performance prior to training that was statistically significant at the .05 level and the teacher's satisfaction toward the teacher training package was at the highest level.

Keywords: Teacher Training Materials; STEM Education Activities; Thai-Integrated

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยกำลังตื่นตัวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ยุค 4.0 ตามยุทธศาสตร์ “ไทยแลนด์ 4.0” ซึ่งจะใช้นวัตกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลและอุตสาหกรรมอัจฉริยะในการขับเคลื่อนประเทศ ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยมุ่งเน้นการผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรมและการบริการ การขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลมาจากนโยบายอุตสาหกรรมแห่งชาติของประเทศไทยซึ่งประกาศในปี ค.ศ.2013 ว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรมจะเข้าสู่ช่วงที่ 4 เรียกว่า อุตสาหกรรม 4.0 (Industry 4.0) (Buhr, 2015) ซึ่งมีการเชื่อมต่อเทคโนโลยีดิจิทัลกับกระบวนการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น เครื่องจักรจะมีความเป็นอัจฉริยะคือทำงานโดยอัตโนมัติ มีการสื่อสารการทำงานและการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตมากขึ้น โดยคนจะมีบทบาทในด้านการบริหารจัดการ ออกแบบและวางระบบมากกว่าจะเป็นผู้รับคำสั่งและปฏิบัติตามเท่านั้น แนวคิดดังกล่าวยังมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาด้วย

แนวทางการจัดการศึกษาอย่างหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจกันอย่างมากในปัจจุบัน และทางภาครัฐได้ประชาสัมพันธ์และผลักดันให้เกิดการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ งานวิจัยและการสร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศได้ต่อไปนั้น เรียกว่า “สะเต็มศึกษา” (STEM Education) (สำนักงานรัฐมนตรี, 2559) ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเนื้อหาและทักษะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี กับ

ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ผ่านกิจกรรมหรือโครงการ และเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งแก้ปัญหาในชีวิตจริงเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้องค์ความรู้และทักษะกระบวนการด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในอนาคต การบูรณาการสะเต็มศึกษาดังกล่าวสามารถจัดสอนได้ในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเป็นนโยบายทางการศึกษาให้แต่ละรัฐนำสะเต็มศึกษามาใช้ ผลจากการศึกษาพบว่า ทำให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์พัฒนาชิ้นงานได้ดีและถ้าครูผู้สอนสามารถใช้สะเต็มศึกษาในการสอนได้เร็วเท่าใด ก็จะช่วยเพิ่มความสามารถและศักยภาพผู้เรียนได้มากขึ้นเท่านั้น

นอกจากวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว ในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ นั้น ภาษาก็เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะการสื่อสารในการรับความรู้ ทั้งทักษะการอ่าน การฟังและการดู รวมทั้งทักษะในการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ ทั้งทักษะการเขียนและการพูด เหล่านี้ถือว่าเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่จะมาสนับสนุนการเรียนรู้สะเต็มศึกษาได้เป็นอย่างดี (Bellanca and Brandt, 2010) และเป็นทักษะที่สำคัญร่วมอยู่ในการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) เช่นเดียวกับทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM Literacy) ตามแนวคิดการสร้างทักษะการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2557) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางด้านการสื่อสารไปด้วย ซึ่งในสหรัฐอเมริกานั้นจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใหญ่ในประเด็นทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียน “เพื่อก้าวไปข้างหน้าในโลกวันนี้” (to get ahead in the world today) พบว่า ทักษะการสื่อสารมีความสำคัญมากที่สุด ตามมาด้วยการอ่าน คณิตศาสตร์ การทำงานเป็นทีม การเขียนและตรรกะ (Goo, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่สำรวจความคิดเห็นของผู้สอนในสมาคมครูวิทยาศาสตร์ในระดับนานาชาติ หรือ National Science Teachers Association (NSTA) พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า สะเต็มศึกษาควรจะมีการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารและบรรจุเอาไว้ในหลักสูตรของพวกเขาด้วย (Terlip and Brand, 2015) การเรียนการสอนภาษาที่บูรณาการสะเต็มศึกษานั้น จึงจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น โดยอาศัยทักษะการสื่อสารในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งการสื่อสารด้วยคำพูด (Oral Communication) การสื่อสารด้วยการเขียน (Written Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้มแข็ง และมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ พร้อมจะออกไปประกอบอาชีพในสังคมยุคใหม่ได้ต่อไป (Owens, 2015)

การจะพัฒนาสะเต็มศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสะเต็มศึกษาด้วย ดังเช่นพระราชบัญญัติสะเต็มศึกษาในปี ค.ศ. 2015 ของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น (STEM Education Act of 2015) มีการกำหนดถึงการสนับสนุนครูผู้สอนว่า รัฐ

จะต้องสนับสนุนเงินทุนเพื่อสรรหาครูที่มีคุณภาพสูง และพัฒนาครูผู้สอนให้ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเป็นครูต้นแบบในเรื่องสะเต็มศึกษา (Law Library of Congress, 2015) สอดคล้องกับการจัดอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศในปี พ.ศ.2559 รวมทั้งสิ้น 10,974 คน (สสวท., 2559ข) โดยเน้นไปที่ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และผู้สนใจใฝ่รู้ด้านสะเต็มศึกษา (สสวท., 2559ค) ซึ่งหากการพัฒนาสะเต็มศึกษาเน้นการบูรณาการวิชาทางภาษาเข้าไปด้วยก็จะทำให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพราะแทนที่จะมุ่งเน้นแต่ด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนควรหาวิธีบูรณาการทักษะทางด้านภาษากับการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถทำได้และต้องทำเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น จึงน่าจะมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมครูในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาที่นำไปบูรณาการกับวิชาภาษาไทย เพื่อนำไปใช้อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการบูรณาการสะเต็มศึกษามากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาเยาวชนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสอดคล้องกับการทำงานในสังคมยุคใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของชุดฝึกอบรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของครูที่ผ่านการอบรมด้วยชุดฝึกอบรมความสามารถของครูในการออกแบบกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย และความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย, วิชาคณิตศาสตร์, วิชาวิทยาศาสตร์, วิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาเทคโนโลยี ในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ได้มาจากอาสาสมัครจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายประถม และฝ่ายมัธยม เป็นครูที่สอนครูผู้สอนวิชาภาษาไทย, วิชาคณิตศาสตร์, วิชาวิทยาศาสตร์, วิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาเทคโนโลยี ในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 16 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 16 คน รวม 32 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของครู เป็นแบบทดสอบมี 2 ตอน ตอนที่ 1 วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ และตอนที่ 2 วัดความสามารถในการออกแบบกิจกรรม เป็นข้อสอบแบบอัตนัย ให้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

2. แบบประเมินความพึงพอใจที่ครูมีต่อชุดฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา และการสร้างชุดฝึกอบรม จากนั้น สังเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย

2. ผู้วิจัยนำชุดฝึกอบรมที่จัดทำขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอน วิทยาศาสตร์ ด้านการสอนคณิตศาสตร์ ด้านการสอนเทคโนโลยีหรือคอมพิวเตอร์ ด้านการสอนภาษาไทย และด้านสะเต็มศึกษา ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ แล้วปรับปรุงแก้ไขชุดฝึกอบรมตามข้อเสนอแนะ

3. ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมอาสาสมัครครู โดยใช้ชุดอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย โดยผู้วิจัยเป็นวิทยากร ทั้งนี้ ในช่วงการออกแบบกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสังเกตการณ์ระหว่างการทำฝึกอบรม ก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย และหลังการฝึกอบรมให้ทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรม

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของครูและแบบประเมินความพึงพอใจที่ครูมีต่อชุดฝึกอบรม มาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ก่อนและหลังการอบรม มาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test และนำแบบประเมินความพึงพอใจมีต่อชุดฝึกอบรม มาคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Result)

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ชุดฝึกอบรม ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ 1. รายละเอียดของชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ได้แก่ คำชี้แจง ส่วนประกอบของชุดฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม ลักษณะของการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม 2. หลักสูตรการฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สังเกตหัวข้อเนื้อหาสาระในหลักสูตร แผนการฝึกอบรม 3. สื่อประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ เอกสารที่ให้ความรู้ คลิปวีดิทัศน์ ใบงาน ใบกิจกรรมและ 4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมิน แบบทดสอบสำหรับผู้เข้าอบรม ลักษณะของการฝึกอบรมใช้เวลา 15 ชั่วโมง โดยสามารถแบ่งการฝึกอบรมเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 (ชั่วโมงที่ 2 – 5) คือช่วงการบรรยาย (Lecture) เป็นช่วงที่จัดให้มีวิทยากรมาให้ความรู้ ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่งฟังรับทราบข้อมูลและร่วมอภิปราย โดยเนื้อหาจะเป็นเรื่องของที่มา ความหมาย ความสำคัญของสะเต็มศึกษา ลักษณะและระดับการบูรณาการสะเต็มศึกษา เป็นต้น ช่วงที่ 2 (ชั่วโมงที่ 6 – 8) คือช่วงการสาธิต (Demonstration) เป็นช่วงที่วิทยากรจะมีการสาธิตการจัดกิจกรรมหรือมีวีดิทัศน์ฉายให้เห็นตัวอย่างของการจัดกิจกรรม โดยตัวอย่างกิจกรรมสะเต็มศึกษามีทั้งที่เป็นตัวอย่างของ สสวท. และตัวอย่างกิจกรรมสะเต็มศึกษาจากต่างประเทศ ช่วงที่ 3 (ชั่วโมงที่ 9 – 14) คือช่วงลงมือฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นการระดมสมอง (Brain Storming) ของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อออกแบบแผนการสอน โดยมีการจำลองสถานการณ์ (Simulations) หรือบทบาทสมมติ (Role playing) ซึ่งผู้เข้าอบรมจะสวมบทบาทเสมือนเป็นผู้เรียนแล้วปฏิบัติกิจกรรมสะเต็ม ตามสถานการณ์หรือโจทย์ที่มีให้ โดยวิทยากรเป็นเหมือนครูในชั้นเรียน และ ช่วงที่ 4 (ชั่วโมงที่ 1 และ 15) คือช่วงประเมินการฝึกอบรม (Assessment) ผู้เข้าอบรมจะทำแบบทดสอบหรือแบบสอบถามก่อนและหลังจากการอบรม

2. ผลการศึกษาคุณภาพของชุดฝึกอบรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย

เมื่อพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน พบว่า ก่อนการอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทุกจุดประสงค์เท่ากับ 8.97 คิดเป็นร้อยละ 59.8 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75 และหลังการอบรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทุกจุดประสงค์เท่ากับ 13.22 คิดเป็นร้อยละ 88.13 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.24

เมื่อพิจารณาจากความสามารถในการออกแบบกิจกรรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย พบว่า ก่อนการอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทุกจุดประสงค์เท่ากับ 2.50 คิดเป็นร้อยละ 12.5 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.29 และหลังการอบรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทุกจุดประสงค์เท่ากับ 15.66 คิดเป็นร้อยละ 78.30 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.40

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถในการออกแบบกิจกรรม ก่อนและหลังการอบรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน คะแนนเต็ม 35 คะแนน พบว่า ก่อนการอบรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.47 คิดเป็นร้อยละ 32.77 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.01 และหลังการอบรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 28.88 คิดเป็นร้อยละ 82.51 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.64 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจากความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการอบรม เรื่อง กิจกรรมส่งเสริมศึกษาดูงานภาษาไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนการอบรม เรื่อง กิจกรรมส่งเสริมศึกษาดูงานภาษาไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับส่งเสริมศึกษา แต่ไม่มีความรู้และความสามารถในการเรียนขั้นตอนหรือกระบวนการในการออกแบบกิจกรรม จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า การที่ครูไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน แต่ละสถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรและจัดครูผู้สอนอิงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ซึ่งได้จัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 5) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา, 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ, 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และ 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ส่วนวิชาวิศวกรรมศาสตร์นั้นไม่มีวิชาเฉพาะในการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเพียงเนื้อหาบางส่วนในวิชาคอมพิวเตอร์หรือวิชาเทคโนโลยี ดังนั้นครูส่วนใหญ่จึงไม่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมาก่อน และเมื่อตรวจสอบจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับประสบการณ์ในการอบรมเรื่องส่งเสริมศึกษา พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้น ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์เคยอบรมมาบ้าง แต่ไม่เคยใช้ในการเรียนการสอน ส่วนครูภาษาไทยไม่เคยอบรมมาก่อนเลย และในระดับชั้นประถมศึกษา ครูที่เคยอบรมมาก่อน ได้แก่ ครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับส่งเสริมศึกษา หรือครูที่สอนหลายวิชาในระดับชั้นประถมต้น โดยในหลายวิชาที่สอนนั้น มีวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ หรือวิชาคอมพิวเตอร์ร่วมด้วย ส่วนครูที่ไม่มีวิชาสอนในกลุ่มส่งเสริมศึกษาดังกล่าว หรือครูที่สอนวิชาภาษาไทยเพียงวิชาเดียว จะไม่เคยได้รับการอบรมเรื่องส่งเสริมศึกษามาก่อน ข้อมูลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อมูลของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมความรู้ด้านส่งเสริมศึกษาให้แก่ครูทั่วประเทศ โดยได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการอบรมส่งเสริมศึกษาว่า “เพื่อให้ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และผู้สนใจใฝ่รู้ด้านส่งเสริมศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมศึกษาในโรงเรียน” และกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินงานของโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมศึกษาว่า “สามารถจัดให้ครูในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสาร เข้าอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาได้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง” ซึ่งเป็นการเน้นความรู้ด้านสะเต็มศึกษาสำหรับครูในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีเท่านั้น สอดคล้องกับการสอบถามครูอาสาสมัครถึงประสบการณ์ความรู้ด้านสะเต็มศึกษา พบว่า การอบรมความรู้ด้านสะเต็มศึกษานั้นจะมีการประชาสัมพันธ์และส่งตัวแทนเข้าอบรมเฉพาะครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิชาคอมพิวเตอร์เท่านั้น ปัญหาการไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านสะเต็มศึกษาหรือมีความรู้เพียงแต่ทฤษฎี แต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งของอุปสรรคในการนำสะเต็มศึกษาไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ที่กำหนดยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยต้องการให้สถานศึกษาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการองค์ความรู้โดยใช้สะเต็มศึกษาพัฒนากระบวนการคิด และการสร้างสรรค์นวัตกรรมแก่ผู้เรียน

2. จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังการอบรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย พบว่า ชุดฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย มีคุณภาพสามารถทำให้ผู้เข้าอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถในการออกแบบกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทยสูงขึ้นได้ แม้ว่าคะแนนความรู้ด้านกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมและความสามารถในการออกแบบกิจกรรมจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่เมื่อเทียบกับคะแนนก่อนการอบรมจะมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า ซึ่งหมายความว่า หลังจากอบรมแล้วครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ทั้งนี้ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างพบว่า ในข้อที่ถามเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมซึ่งครูมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดนั้น พบว่า ครูมีความเข้าใจในขั้นตอนการออกแบบเชิงวิศวกรรมมากขึ้น แต่การจดจำขั้นตอนในระยะเวลาอันสั้นนั้นอาจสับสนได้ง่าย ส่วนการออกแบบกิจกรรมนั้นเป็นการนำความรู้จากหลายศาสตร์มาบูรณาการเข้าด้วยกัน จำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในขอบข่ายของแต่ละศาสตร์ ซึ่งในระหว่างการฝึกอบรมนั้นจะมีกิจกรรมให้ประชุมกลุ่ม ผู้เข้าอบรมมีจึงโอกาสอาศัยความรู้แต่ละวิชาของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มในการออกแบบกิจกรรม แต่ในการทำข้อสอบนั้น ผู้เข้าอบรมต้องคิดออกแบบกิจกรรมเพียงลำพัง จึงทำให้ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องหรือครอบคลุมแต่ละวิชาได้ถูกต้องครบถ้วน เป็นผลทำให้คะแนนในการออกแบบกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางและข้อเสนอแนะในการออกแบบกิจกรรมสะเต็มศึกษาว่า ในการออกแบบกิจกรรมบูรณาการสะเต็มศึกษานั้นจะต้องอาศัยการระดมความคิดและการมีส่วนร่วมจากครูผู้สอนในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบูรณาการสะเต็มศึกษากับวิชาอื่นๆ ความร่วมมือดังกล่าวนี้จะทำให้การกำหนดเป้าหมาย การออกแบบกิจกรรมและการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด (Honey, M. et al., 2020; Bremmer, M. et al., 2021; Meester, J. D., et al. 2021)

3. จากผลการประเมินความพึงพอใจที่ครูมีต่อชุดฝึกอบรม เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษา บูรณาการภาษาไทย รวมถึงการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มหลังการอบรม มีรายละเอียดการอภิปรายตามหัวข้อในการประเมินแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านประสบการณ์การเรียนรู้

ก่อนเข้าร่วมอบรม กลุ่มตัวอย่างสนใจอยากเข้าร่วมการอบรมครั้งนี้ โดยครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคอมพิวเตอร์เห็นว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาที่รับผิดชอบ ส่วนครูที่สอนวิชาภาษาไทยมีความสนใจที่มีการนำเอาสะเต็มศึกษามาบูรณาการกับวิชาภาษาไทย ในระหว่างที่มีการอบรม ผู้อบรมมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมการอบรมเพราะได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสะเต็มศึกษาและการบูรณาการกับวิชาภาษาไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยซึ่งได้สังเกตการณ์ระหว่างการอบรมพบว่า ผู้เข้าอบรมสนใจฟังการบรรยายและและการฝึกปฏิบัติ โดยในระหว่างการฟังบรรยายมีการซักถาม ตอบคำถาม และอภิปรายในเนื้อหาที่วิทยากรให้ความรู้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมกลุ่ม รวมถึงการปรึกษาหารือในการออกแบบกิจกรรมและการนำเสนอผลงานหน้าห้อง เมื่อจบการอบรม ผู้อบรมเห็นว่าได้ประโยชน์จากการอบรมเพราะมีแนวคิดอยากจะทำต่อไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่สอนบ้าง ทั้งนี้ ผู้เข้าอบรมเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า น่าจะมีการอบรมลักษณะเช่นนี้อีก โดยอาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะเต็มศึกษาไปบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี สังคม อังกฤษ ฯลฯ ครูวิชาอื่นๆ จะได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมลักษณะนี้ด้วย

3.2 ด้านความรู้หลังการฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจต่อความรู้ที่ได้รับ โดยในระหว่างการอบรม ผู้วิจัยพบว่า ผู้เข้าอบรมให้ความร่วมมือ สนใจฟังการบรรยายและร่วมกันซักถามข้อสงสัยในประเด็นต่างๆ เพื่อทบทวนความเข้าใจ เช่น สะเต็มศึกษาของต่างประเทศกับของไทยต่างกันหรือไม่ อย่างไร, รูปแบบการบูรณาการสะเต็มศึกษาใช้พร้อมกันได้หรือไม่, เราสามารถนำสะเต็มไปบูรณาการกับวิชาอื่นได้หรือไม่, ผลลัพธ์หรือวิธีการที่ผู้อบรมยกตัวอย่างมาจะเป็นสะเต็มศึกษาได้หรือไม่ ฯลฯ ทั้งนี้ ในผลการประเมินความพึงพอใจต่อการอบรมนั้น หัวข้อ “ความยากง่ายของเนื้อหาในการอบรมมีความเหมาะสม” เป็นหัวข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้วิจัยได้สุ่มสอบถามผู้เข้าอบรมที่เป็นครูประถมศึกษา 2 คน และครูมัธยมศึกษา 2 คน เพื่อสอบถามข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ความยากง่ายของเนื้อหาในการอบรม” พบว่า ผู้เข้าอบรมคิดว่า เนื้อหาที่ค่อนข้างเข้าใจยากคือ 1. เรื่องกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรมศาสตร์ เนื่องจากต้องใช้เวลาในการทำทำความเข้าใจ เพราะไม่เคยเรียนรู้หรือใช้ในการสอนมาก่อน ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีกก่อนและหลังการอบรม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดนั่นเอง 2. เรื่องขอบข่ายของสะเต็มศึกษาที่จะนำมาบูรณาการในการออกแบบกิจกรรม เพราะวิชาที่ตนไม่ได้สอนก็จะต้องรอสอบถามจากครูที่สอนวิชานั้นๆ ทำให้เห็นว่า ในการอบรมเรื่องกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทยนั้น จะต้องเน้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “กระบวนการทางวิศวกรรมศาสตร์” ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ครูส่วนใหญ่ไม่

คุ้นเคย และช่วงลงมือฝึกปฏิบัติกิจกรรมจะต้องให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยครูแต่ละวิชาด้วย

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมการอบรม

กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นตรงกันว่า การฝึกอบรมเรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย นั้น เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ใช้ทักษะการคิดแก้ปัญหา ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ได้รู้จักวางแผนการทำงาน ได้แสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นและได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยในระหว่างที่มีการฝึกปฏิบัติออกแบบกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า ผู้เข้าอบรมพยายามเสนอความคิดเห็นเพื่อช่วยให้กิจกรรมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับความรู้ที่จะนำมาใช้ในการบูรณาการนั้น สมาชิกในกลุ่มจะให้เกียรติแก่ครูที่รับผิดชอบวิชาดังกล่าวเป็นผู้แสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือตัดสินใจ เพราะถือว่า มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้นๆ ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยการเคารพและให้เกียรติผู้อื่นซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลและสังคมของครูที่เข้าอบรม อย่างไรก็ตาม อาจมีปัญหที่พบอยู่บ้างในระหว่างการฝึกปฏิบัติ เช่น การที่สมาชิกในกลุ่มให้นำหนักหรือความสำคัญกับวิชาที่ตนรับผิดชอบมากหรือน้อยเกินไป หรือปัญหาการตัดสินใจที่จะเลือกกำหนดหรือไม่กำหนดรายการวัสดุอุปกรณ์ลงไปแผนกิจกรรม เพราะกังวลว่าจะไปจำกัดความคิดในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะวิทยากรได้เข้าไปให้คำปรึกษาและร่วมแสดงความคิดเห็นในแต่ละกลุ่มเป็นระยะๆ โดยบางปัญหานั้นได้เสนอแนะว่า อาจจะลองจัดทำและดำเนินการไปอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน แล้วจึงนำผลการดำเนินกิจกรรมมาวิเคราะห์แล้วปรับลักษณะกิจกรรมในครั้งต่อไปให้เหมาะสมกับผู้เรียนก็ได้ อีกปัญหาหนึ่งคือ ระดับของความรู้ที่จะนำมาบูรณาการ เพราะหากครูที่สอนระดับชั้นเด็กเล็กเข้ากลุ่มกับครูที่สอนในระดับชั้นเด็กโต ระดับความยากหรือความลึกซึ้งของเนื้อหาความรู้อาจไม่สัมพันธ์กันได้ ทั้งนี้ ครูแต่ละระดับชั้นอาจจะกำหนดจุดเน้นหรือจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาที่แตกต่างกันได้ (Hom, E. J. and Dobrijevic, D., 2022)

โดยสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การอบรมเรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย เป็นแนวคิดที่ดีที่จะช่วยให้ครูสามารถนำไปจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา เกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการวางแผนการทำงานและรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งควรจัดอบรมในลักษณะเช่นนี้อีกและจัดให้แก่ครูทุกคน โดยอาจจะนำสะเต็มศึกษาไปบูรณาการกับสาขาอื่นๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ความพร้อมหรือประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การออกแบบกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือราบรื่น เช่น ถ้าผู้เข้าอบรมมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องสะเต็มศึกษา หรือเป็นครูที่เคยอบรมเกี่ยวกับสะเต็มศึกษามาก่อน จะทำให้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจและปฏิบัติอย่างรวดเร็ว

2. การฝึกอบรมครู เรื่อง กิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ควรมีผู้เข้าอบรมแต่ละครั้งให้มีครูผู้สอนในแต่ละวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยี เพื่อช่วยในการอธิบายและระดมสมองในการออกแบบกิจกรรม

3. ในการแบ่งกลุ่มเพื่อออกแบบกิจกรรมสะเต็มศึกษาบูรณาการภาษาไทย ควรแบ่งสมาชิกกลุ่มตามระดับชั้นที่สอน เช่น ชั้นประถมศึกษา หรือชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้ความยากง่ายของเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกันและเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการอบรมครูในเรื่องกิจกรรมสะเต็มศึกษาโดยบูรณาการกับวิชาอื่น เช่น ดนตรี สังคม ภาษาอังกฤษ ฯลฯ เพื่อเกิดความหลากหลายในการเรียนรู้ยิ่งขึ้น

2. ควรมีการอบรมครูที่เน้นการออกแบบกิจกรรมกิจกรรมสะเต็มศึกษาในรูปแบบของการบูรณาการแบบอื่นๆ เช่น การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Curriculum Integration) หรือ การเรียนการสอนแบบฝังตัว (The Embedded Approach) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ละเอียต ศิลาน้อย และกัญทิมาลย์ จินดาประเสริฐ. (2562). การใช้มาตรฐานค่าในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม และการท่องเที่ยว. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 8(15), 112 -126.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันกัมมาจลศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คำสั่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 921/2561 เรื่อง ยกเลิกมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี และสาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเปลี่ยนชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้, 3 พฤษภาคม 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2560, จาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานรัฐมนตรี. (2559). *ผลประชุมหารือคณะทำงานสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ (Human Capital Development) ครั้งที่ 7/2559*. ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 221/2559. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.moe.go.th/webasm/2016/jun/221.html>.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- Bellanca, J. and R. Brandt. (2010). *21st century skills : rethinking how students learn*. Bloomington, IN: Solution Tree.
- Bremmer, M. et al. (2021). ArtsSciences Design-a-thon: Solving Complex Problems in Interdisciplinary Teams. *European Journal of STEM Education*. 6(1), 11.
- Buhr, D. (2015). *Social Innovation Policy for Industry 4.0*. Germany: The Friedrich-Ebert-Stiftung.
- Honey, M. et al. (2020). *STEM education for the future: A visioning report*. A subcommittee of the advisory committee of the Education and Human Resources Directorate. The National Science Foundation (NSF).
- Lorenz, M. et al. (2015). *Man and Machine in Industry 4.0: How Will Technology Transform the Industrial Workforce Through 2025?*. The Boston Consulting Group, Inc.
- Meester, J. D., et al. (2021). The Process of Designing Integrated STEM Learning Materials: Case Study towards an Evidence-based Model. *European Journal of STEM Education*. 6(1), 10.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหา
ของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
Mathematical Activity Set Developing on Poya Solving Problem;
Integer for Grade 7 Student

นงลักษณ์ อุตเต¹ จันทร โกศล² ทศนีย์ มงคลรัตน์³
Nonglak Utte, Chan Koson, Tassanee Mongkolrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยเป็นการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน(Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design)กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนพพระวิทยาคม อำเภอพพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตาก จำนวน 40 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 ชุด คือ 1)จำนวนเต็ม 2)การบวกจำนวนเต็ม 3)การลบจำนวนเต็ม 4)การคูณจำนวนเต็ม 5)การหารจำนวนเต็มและ6)สมบัติของจำนวนเต็ม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ การทดสอบค่า t-test แบบ Dependent และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

Received: 2022-07-05 Revised: 2022-08-11 Accepted: 2022-08-15

¹ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College. Corresponding Author e-mail: uttee2533@gmail.com

² สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College

³ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม พบว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.39) (2) และผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 เป็น 80.78/82.95 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่องระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47)

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์; กระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา

Abstract

Mathematical Activity Set Developing on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student, the purposes of this study were to 1) develop and find out the efficiency the set Mathematical Activity Set Developing on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student by the criterion at 80/80 2) compare the studying achievement on using the set of Mathematical Activity on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student between Pre-test and Post -test. 3) study the students' satisfaction to the instruction on using the set of Mathematical Activity on Poya Solving Problem; Integer for Grade 7 Student. The research was Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design. The grade 7/1 of 40 sampling students who were studying in the first semester in 2021 of Phopphawitthayakom School in The Secondary Educational Service Area Office Tak by purposive sampling. The studying tools were 1. six sets of Mathematical Activity on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student 1) integer 2) integer addition 3) integer deletion 4) integer multiplication 5) integer division and 6) property of Integer 2. achievement test and 3. satisfaction questionnaire, analyzing the data by using percentage Dependent t-test and mean. The results were as follows: 1. The set of Mathematical Activity on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student was higher than the criterion at 80/80; 80.78/82.95 2. The studying achievement on the Mathematical Activity Set on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student ; Post -test was significantly higher than Pre - test at level .05 3) The students' satisfaction to the

instruction on using the Mathematical Activity Set on Poya Solving Problem ;Integer for Grade 7 Student was appropriate at highest level.

Keywords: Mathematical Activity Set Developing; Poya Solving Problem

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน (Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design)

2.กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนพพระวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 160 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนพพระวิทยาคม อำเภอพพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1)ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 ชุด ได้แก่ จำนวนเต็ม การบวกจำนวนเต็ม การลบจำนวนเต็ม การคูณจำนวนเต็ม การหารจำนวนเต็ม และสมบัติของจำนวนเต็ม 2)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3)แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1)การหาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2) การหาความเหมาะสมของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) การหาความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน

2) ผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการประเมิน ครูชำนาญการพิเศษด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน

3) ผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการประเมิน ครูชำนาญการพิเศษหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์หาค่า E1/E2

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่องระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดย t-test แบบ Dependent

3) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยหาค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม พบว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.39) (2) และผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น พบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 เป็น 80.78/82.95

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่องระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47)

สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์

80/80 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องใช้ได้ (IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00) ส่วนค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.39) และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คือ 80.78/82.95

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่องระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 11.90 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 24.38 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาเรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพบพระวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจสูงสุด คือ ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาสาระ รองลงมาคือช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้น ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ สอดคล้องกับเนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่ค้นพบมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ให้ความคิดเห็นว่าชุดกิจกรรมมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีประสิทธิภาพ 80.78/82.95 ซึ่งพบว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงว่าสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างชุดกิจกรรม วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 วิเคราะห์เนื้อหา การแบ่งหน่วยเนื้อหาออกเป็น ส่วนย่อย และศึกษาเอกสารต่าง ๆ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรม จนได้เนื้อหาแบ่งเป็นชุดกิจกรรมจำนวน 6 ชุด ดังที่ อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553, หน้า 26) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกผู้สร้างต้องศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึก โดยนำมาตั้งวัตถุประสงค์ตลอดจนรูปแบบ และวางแผนขั้นตอนการใช้แบบฝึก การสร้างแบบฝึกต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและชุดกิจกรรมที่ต้องการฝึก ต้องนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรม ก่อนนำไปใช้ควรมีการทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องของชุด

กิจกรรม นอกจากนี้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรม ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองจันทร์ ปะสิรัมย์ (2555) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกลบเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกและการลบเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/ 80.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของประเทือง ชนะพันธ์ (2552, หน้า 54-60) ได้ทำการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง อัตราส่วน และร้อยละ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้ชุดกิจกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเมศวรวิทยา อำเภอฟันผา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.54/79.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และภัทรารุช เพ็งสา (2553, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โรงเรียนบ้านดอนข่า ตำบลเชียงหวาง อำเภอฟันผา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2553 พบว่าแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 79.11/77.56 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่องระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่องระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ยึดหลักในการสร้างชุดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน มีการกำหนดจุดหมายที่จะฝึก เนื้อหาตรงกับจุดหมายที่วางไว้ คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน และชุดกิจกรรมมีหลายรูปแบบ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญและนักเรียนได้รับการฝึกหลาย ๆ ครั้งและหลายรูปแบบ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกแล้ว นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง และชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ปัญหามากต่าง ๆ กันได้ดี ประกอบกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงและแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม และเนื้อหาเหมาะสมกับการทำชุดกิจกรรมตรงกับความสนใจของนักเรียน ดังที่ ปาริชาติ สุพรรณกลาง (2550, หน้า 23) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระครูผู้สอน ซึ่งประโยชน์ของชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น มีความเชื่อมั่น ฝึกทำงานด้วยตนเอง ทำให้มีความรับผิดชอบ และทำให้ครูทราบปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียนในเรื่องที่เรียน ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันที นอกจากนี้แบบ

ฝึกยังเปิดโอกาสให้เด็กฝึกชุดกิจกรรมอย่างเต็มที่ ทั้งยังช่วยให้คงอยู่ได้นาน และเป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจบบทเรียนแต่ละครั้ง อีกด้วย ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของพรพรรษา เชื้อวีระชน (2553) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาเศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรารุณ เฟื่องสา (2553, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โรงเรียนบ้านดอนข่า ตำบลเชียงหวาง อำเภอเพ็ญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2553 ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมครอบคลุมเนื้อหาจึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ภาษาที่ใช้ศึกษาแล้วเข้าใจง่าย เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปยาก และช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับสมพร ตอยยิปี (2554, หน้า 39) ได้กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมต้องมีหลักการ และแนวทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดชุดกิจกรรมที่ชัดเจน แนวนอน และภาษา ที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัย ควรมีความยากง่ายแตกต่างกัน และต้องมีหลายรูปแบบ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกหัดนั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เรียนทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น และในด้านครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาวิธีการสอน และกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงส่งผลให้การวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ภัทรารุณ เฟื่องสา (2553, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โรงเรียนบ้านดอนข่า ตำบลเชียงหวาง อำเภอเพ็ญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2553 ผลการศึกษาพบว่า) ความความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับยุพาพิน ขวัญมา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามกระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น นำความรู้และประสบการณ์ในการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นสุข มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ครูควรสร้างชุดกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนการสอนในทุกสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 1.2 ใช้เป็นแนวทางในการเสริมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
- 1.3 ควรให้ผู้เรียนนำชุดกิจกรรมไปศึกษาด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมเนื้อหาในจุดประสงค์การเรียนรู้ นั้น ๆ ส่วนนักเรียนที่ขาดเรียนก็นำไปศึกษาด้วยตนเองได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อระบบการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการจัดทำแบบฝึกทักษะในเรื่องอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนการเรียนการสอนในชั้นอื่น ๆ ต่อไป
- 2.2 ควรสร้างสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบใหม่ ๆ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรม
- 2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง จำนวนเต็ม ระหว่างการทำชุดกิจกรรมเป็นรายกลุ่มกับเป็นรายบุคคล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้จากอาจารย์ ดร.จันทร์ โกศล และอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษาพร้อมทั้งคอยให้คำแนะนำทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายวิเศษ เย็นฉ่ำ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และนักเรียน โรงเรียนพบพระวิทยาคม อำเภอพบพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ที่ได้ช่วยอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบคุณผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติที่กรุณาให้คำแนะนำในการหาค่าสถิติต่างๆ ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาร่วมรุ่นและเพื่อนร่วมงานที่ต่างช่วยเป็นกำลังใจให้กันและกันเสมอมา และขอขอบคุณบิดามารดาช่วยเป็นกำลังใจและแรงใจสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

ความภาคภูมิใจ ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ต้องใช้ความเพียรพยายาม อดทน และความตั้งใจอย่างมาก และสามารถทำได้สำเร็จ คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากรายงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทองจันทร์ ปะสิรัมย์ (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหา เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา วิจัยและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประเทือง ชนะพันธ์และภัทรารุช เฟื่องสา. (2552). การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ เรื่อง เศษส่วนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. โรงเรียนสุเมธวิทวิทยา อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี.
- ปาริชาติ สุพรรณกลาง (2550). การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การสร้างชุดกิจกรรม. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท ช่วงวิกฤตโรคระบาด
ไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
Factors Facilitating the Operation of 20-Baht-Retailing Stores in Muang
District, Chiang Rai Province During COVID-19 Crisis

พรรณภา สวนรัตนชัย¹ เรืองเกียรติ สุวรรณโนภาส² นงนุช เฟื่องวงศ์³ กฤษณา อัดใจ⁴
วรุณ ศิลปะสุวรรณชัย⁵

Phannapha Suanrattanachai, Ruangkiat Suwannopas, Nongnuch Fuangwong
Kissana Audjai, Warun Silpasuwanchai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจค้าปลีก วิธีการดำเนินธุรกิจค้าปลีกเพื่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้าและศึกษาความต้องการการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการเลือกร้านค้าแบบไม่เจาะจงที่กระจายตัวในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผู้ให้ข้อมูลคือเจ้าของธุรกิจ 15 คนเป็นผู้ที่ดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไปและลูกค้าผู้ซื้อสินค้าภายในร้าน 40 คนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบประเด็นที่เกิดขึ้นคล้ายกันสามารถเชื่อมโยงเกิดแนวคิดที่น่าสนใจกล่าวคือเจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเล็งเห็นโอกาสการดำเนินธุรกิจโดยสังเกตจากพฤติกรรมลูกค้ามีความพึงพอใจต่อเลือกซื้อสินค้าราคาถูก ด้านปัจจัยสนับสนุนพบว่า การขายแบบมีหน้าร้านสร้างความพึงพอใจต่อการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้า ด้านวิธีการดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าพบว่า ต้องมีการวางแผนอยู่เสมอโดยการจัดหาสินค้าให้มีความหลากหลายและเสนอสินค้าแปลกใหม่แก่ลูกค้า ด้านความต้องการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าพบว่า ลูกค้าพึงพอใจเลือกใช้บริการร้านสินค้าราคา 20 บาทเพราะมีสินค้าหลากหลาย ความเหมาะสมของคุณภาพและราคาของสินค้า จากการศึกษาช่วงวิกฤตการณ์ ฯ เจ้าของธุรกิจค้าปลีกยังคงเห็นโอกาสการเติบโตของธุรกิจค้าปลีกโดยการจัดหาสินค้าแปลกใหม่เพื่อเสนอแก่ลูกค้าให้ครบทุกกลุ่มและทุกช่วงวัย

คำสำคัญ (Keywords):การดำเนินธุรกิจ; ธุรกิจค้าปลีก; สินค้าราคา 20 บาท

Received: 2022-05-20 Revised: 2022-06-16 Accepted: 2023-02-24

¹ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเชียงราย, Faculty of Business Administration, Chiangrai College.

Corresponding Author e-mail: Suanphan29@outlook.com

^{2 3 4 5} คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเชียงราย, Faculty of Business Administration, Chiangrai College

Abstract

The objectives of the study are to analyze factors supporting retailing business in order to responding to customers' needs and to study the buying choices of customers. Non-purposive method with qualitative depth interview method was used to interview owners of retail shops in Mueang District, Chiang Rai Province. Fifteen owners who have operated their business for at least two years agreed to provide their information as well as forty customers who were shopping there. Data analysis revealed similar issues that could be linked to form interesting concepts. The owners of 20-baht shops have foreseen opportunities for the growth of their business due to their notice in customers' satisfaction arisen from buying low-priced merchandises. Displaying merchandises in front of the shops that made the customers satisfied was the supporting factor. Constant planning in offering innovative and diverse merchandises was their main business strategy. Buying needs of the customers of 20-baht shops were responded by variety of merchandises, and low priced with quality merchandises. During the COVID-19 crisis, the owners have positive prospects in their business by means of offering innovative merchandises to customers of all groups and ages of customers.

Keywords: Business operations; Retail business; Products priced at 20-baht

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจค้าปลีกเป็นการดำเนินธุรกิจแบบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการบริหารจัดการและความสามารถเข้าถึงง่ายของลูกค้าเหมาะแก่ผู้ประกอบการที่ต้องการลงทุนเพื่อเป็นโอกาสทางธุรกิจตามนโยบายของรัฐบาลยุคประเทศไทย 4.0 ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม สร้างความมั่นคง มั่นคง อย่างยั่งยืนจนกระทั่งกลายเป็นสังคมที่มีคุณภาพ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2560) การดำเนินธุรกิจค้าปลีกมีลักษณะการขายสินค้าอุปโภคบริโภคไปยังลูกค้าโดยตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางลักษณะการซื้อสินค้าของลูกค้าแบบต่อขึ้นที่พอเหมาะต่อการต้องการใช้สินค้าในหนึ่งครั้งของลูกค้า (สมจิตร ล้วนจำเริญและดวงทอง ลาภเจริญทรัพย์. 2562) ธุรกิจค้าปลีกจากอดีตซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิมที่เป็นที่รู้จัก คือ ร้านขายของชำหรือร้านโชห่วย จะขายสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคในพื้นที่ชุมชนที่เป็นร้านค้าที่สามารถเข้าซื้อสินค้าได้ง่ายระบบบริหารจัดการแบบเจ้าของร้านจัดหาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้าภายในท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันการดำเนินธุรกิจค้าปลีกได้นำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการจากยุคสมัยเดิมเป็นอย่างมากเพื่อสนองความต้องการอย่างรวดเร็วและเสนอความหลากหลายของสินค้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคซื้อสินค้ามากกว่าความจำเป็น ฉะนั้น การดำเนิน

ธุรกิจค้าปลีกยุคใหม่ต้องสามารถนำเสนอสินค้าปริมาณมาก มีความหลากหลายตามความต้องการของคนในสังคมเพื่อความสะดวกสบายและเป็นโอกาสของธุรกิจในสินค้าอุปโภคบริโภคจะขยายตลาดสร้างโอกาสการเติบโตทางธุรกิจค้าปลีกซึ่งการดำเนินธุรกิจค้าปลีกมีการแข่งขันสูงก็เป็นโอกาสการเติบโตของเศรษฐกิจระดับประเทศได้

ธุรกิจค้าปลีกสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะที่ 1 ร้านค้าปลีกประเภทขายสินค้า และลักษณะที่ 2 ร้านค้าปลีกขายบริการ (สมจิตร ล้วนจำเริญและดวงทอง ลาภเจริญทรัพย์. 2562) ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาธุรกิจร้านค้าปลีกอิสระก็จัดอยู่ในกลุ่มธุรกิจค้าปลีกประเภทขายสินค้าที่มีอัตราการแข่งขันสูง ธุรกิจร้านค้าปลีกอิสระเป็นการดำเนินธุรกิจการซื้อสินค้าเพื่อขายต่อไปยังลูกค้าด้วยวิธีการดำเนินธุรกิจโดยเจ้าของคนเดียว มีขนาดเล็ก การลงทุนไม่สูงที่สำคัญการบริหารมีคล่องตัวจากอำนาจการตัดสินใจโดยเจ้าของผู้เดียว การกำหนดสินค้าให้มีความหลากหลายเพื่อเสนอขายสินค้าต่อความต้องการลูกค้าและการกำหนดราคาสินค้าอาจต้องการเพียงกำไรเล็กน้อยแต่ต้องการขายในปริมาณที่มากและสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ที่จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจร้านค้าปลีกอิสระ

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่เหนือสุดของประเทศไทยตั้งอยู่ใกล้กับชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐสหภาพพม่า มีประชากรทั้งสิ้น 1,298,304 คน แบ่งประชากรที่อยู่ในเทศบาลจำนวน 372,836 คน ลักษณะประชากรเป็นแบบผสมผสานชาติพันธุ์จากการย้ายถิ่นในอดีตจากชนเผ่าต่าง ๆ และประชากรพื้นถิ่นเมือง จังหวัดเชียงรายเป็นแหล่งเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวและติดต่อการค้าระหว่างชายแดนสองประเทศ การเจริญเติบโตสภาพเศรษฐกิจการค้าจากแหล่งประชากรท้องถิ่นและประชากรชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทางด้านการค้าส่ง ค้าปลีก มีมูลค่า 18,079 ล้านบาท มีสถานประกอบการขายปลีกจำนวน 17,759 รายที่กระจายทั่วจังหวัดเชียงราย และจากสถิติการค้าและราคาที่จดทะเบียนนิติบุคคลในอำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 3,084 รายอยู่ในหมวดการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์ จำนวน 2,618 ราย โดยมีอัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ 1.0 เปอร์เซ็นต์หากเทียบจากดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปอยู่ที่ 102.1 (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย. 2563) จากสถิติข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงโอกาสการเติบโตของธุรกิจค้าส่ง ค้าปลีก ยังคงมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากความต้องการของประชากรพื้นที่และโอกาสทางการค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

จากสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ที่เริ่มแพร่กระจายตั้งแต่ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2562 ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจทั่วโลก โดยงานวิจัยกรุงศรีได้วิเคราะห์ธุรกิจค้าปลีกตลอดทั้งปี 2562 มีอัตราการเติบโตชะลอลงที่ 2.8% ไปในทิศทางเดียวกับภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวต่ำสุดในรอบ 5 ปีที่ 2.4% (วิจัยกรุงศรี. 2564) และยังคงส่งผลอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ตลอดเกือบสองปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบทุกภาคธุรกิจก่อให้เกิดขาดสภาพคล่องทางการเงินตกต่ำ ประชาชนภายในประเทศได้รับผลกระทบจากสภาวะการณ์ตกงาน ว่างาน ความเป็นอยู่ยากลำบาก ทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและการติดต่อของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 แต่ในสภาวะการณ์ดังกล่าวก็

ยังคงมีประชาชนอีกมากมายยังคงมีรายได้จากงานประจำจากภาครัฐและเอกชนที่ยังคงการมีจ้างงานและมีผลกำไร จากอุปสรรคโรคระบาดนี้ก็ยังเป็นโอกาสในดำเนินธุรกิจบางประเภท เช่น ระบบโลจิสติกส์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องเพราะความต้องการส่งสินค้าจากธุรกิจขายออนไลน์มีการขยายตัวอย่างความต้องการของลูกค้าจำนวนมาก การขายสินค้าในระบบออนไลน์ก็เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ขยายตัวอย่างกว้างขวางและการเติบโตอย่างก้าวกระโดด วิจัยกรุงศรียังวิเคราะห์ต่อว่าในปี 2564-2566 ยอดขายของร้านค้าปลีกสมัยใหม่มีแนวโน้มเติบโตเฉลี่ย 1.5-2.5% ตามสภาพเศรษฐกิจที่ทยอยฟื้นตัวหลังวิกฤตโรคระบาด (วิจัยกรุงศรี. 2564) หากพิจารณาการขายแบบมีหน้าร้านก็ยังคงมีโอกาสมากขึ้นเพราะประชาชนยังต้องการจับจ่ายสินค้าโดยไม่ต้องผ่านระบบออนไลน์ เช่น ร้านสะดวกซื้อ อาหารสดในพื้นที่ตลาดสด และร้านค้าปลีกอิสระอย่างธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทที่เน้นขายสินค้าอุปโภคบริโภคยังคงเป็นการขายแบบมีหน้าร้านในชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อเสนอสินค้าราคาถูกให้กับลูกค้าและลูกค้าสามารถเลือกสินค้าหลากหลายที่วางจำหน่ายในร้านโดยลูกค้าไม่ต้องเสียค่าขนส่งและลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าตามความต้องการในปริมาณตามความต้องการจะใช้สินค้านั้น ๆ ถึงแม้จะมองว่าเป็นโอกาสแต่ธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทแบบมีหน้าร้านก็ได้รับผลกระทบสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 เฉกเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ เพราะในการดำเนินธุรกิจย่อมมีการลงทุนซึ่งเจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทต้องจัดหาสินค้าจำนวนมากมาเก็บไว้เพื่อให้บริการลูกค้าและนั่นกลายเป็นปัญหาในการลงทุนสูงแต่ยังคงขายสินค้าได้น้อยสืบเนื่องจากประชาชนเริ่มจับจ่ายใช้สอยน้อยลงและการเลือกซื้อสินค้าเฉพาะความจำเป็นเท่านั้น ทำให้ธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทได้รับผลกระทบจากการลงทุนไปแล้วและสินค้าทั้งหมดกลายเป็นสินค้าคงคลังจำนวนมากแต่เจ้าของธุรกิจยังคงดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท ซึ่งผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ว่ามีปัจจัยสนับสนุนใดที่ทำให้การดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทยังคงอยู่ในสภาวะการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019

จากบริบทที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางการศึกษาเพื่อการวางแผนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทและแนวทางการสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจก่อนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกและวิธีการจูงใจพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อการเลือกซื้อสินค้าและเตรียมความพร้อมต่อการแข่งขันในบริบทธุรกิจเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันเพื่อการประกอบธุรกิจอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนการค้าธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเพื่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้าช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาความต้องการการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิจัยนี้ดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การอุปนัย (Induction) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกที่ปรากฏการณ์เชิงกระบวนการของพฤติกรรมจากการสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท จำนวน 15 คนและลูกค้าผู้ซื้อสินค้าภายในร้าน จำนวน 40 คน ผู้วิจัยติดต่อสถานประกอบการธุรกิจแบบไม่เจาะจงที่กระจายตัวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้พิจารณาสถานประกอบการธุรกิจที่เปิดธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทโดยเปิดดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป ขอบเขตประชากร ศึกษาจากเจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท จำนวน 15 คนและลูกค้าผู้ซื้อสินค้าภายในร้าน จำนวน 40 คน ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย การวิจัยนี้โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เข้าสัมภาษณ์ในระยะเวลา 3 เดือน ระหว่างเดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2565

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูล เป็นเจ้าของธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไปและลูกค้าผู้ซื้อสินค้าภายในร้าน โดยผู้วิจัยติดต่อสถานประกอบการธุรกิจเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจและขออนุญาตสัมภาษณ์ลูกค้าที่มาซื้อสินค้าภายในร้านนั้นเพื่อเก็บข้อมูล

4. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยตั้งคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยคำถามที่ใช้เป็นแนวทางการถามเพื่อนำเข้าสู่ประเด็นตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเองเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ (Rapport) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ขอความเห็นชอบในการบันทึกข้อมูล และยืนยันความลับของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

แนวทางการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ใช้หลักการแบบเปิดกว้าง ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ ได้ตั้งคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำเข้าสู่ประเด็นตามวัตถุประสงค์ การขยายความ ปรับเปลี่ยนคำให้เหมาะสมเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง อาจใช้คำถามเสริม และสรุปทวนคำตอบเป็นระยะ ๆ เป็นสิ่งจำเป็นในระหว่างการสัมภาษณ์เป็นไปตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยนี้ผ่านการเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิของวิทยาลัยเชียงรายและผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เอกสารรับรองโครงการวิจัยเลขที่ CRC.IRB No.013/2564

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยติดต่อขอสัมภาษณ์โดยเลือกตัวอย่างจากธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย บอกกล่าววัตถุประสงค์และภาพรวมของการสัมภาษณ์ การนำข้อมูลไปใช้ ความลับของข้อมูล และขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลปฏิเสธการบันทึกในบางช่วงของการสัมภาษณ์ได้ ผู้วิจัยทำความเข้าใจในเรื่องและประเด็น บันทึกย่อเมื่อจำเป็น การสัมภาษณ์หยุดลงเมื่อข้อมูลที่ได้มีตัว ไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น (Saturated) ผู้สัมภาษณ์ขอบคุณในการให้ข้อมูลและเวลา หากมีข้อสงสัยจะติดต่อมาเพื่อสัมภาษณ์เพิ่มเติม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้มานำมาพิมพ์เป็นข้อความ นำมาทบทวนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่าง透彻 แล้วจึงจับกลุ่มแนวคิดที่เกิดขึ้นจากข้อมูลที่คล้ายกัน (Open Coding) พร้อมกับเชื่อมโยงแนวคิดที่สัมพันธ์กัน (Axial Coding) เมื่อสิ้นสุดการบวนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำผลมาเรียบเรียงเพื่อนำเสนอผล และอภิปรายผลงานวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลที่เก็บได้เพียงพอต่อการวิเคราะห์ผลการวิจัยซึ่งนำไปสู่การอภิปรายผลที่ค้นพบแนวคิดเชิงเสนอแนะปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกและวิธีการดำเนินธุรกิจค้าปลีกและศึกษาแนวคิดความต้องการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าในช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 เฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามขอบเขตของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีทิศทางเดียวกันทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์จัดกลุ่มและเชื่อมโยงความคิดของเจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทซึ่งข้อมูลส่วนมาก พบว่า เจ้าของธุรกิจค้าปลีกจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หลายคนเป็นคนพื้นถิ่นจังหวัดเชียงรายและเล็งเห็นโอกาสการประกอบธุรกิจร้านค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเนื่องจากเป็นธุรกิจที่ซื้อขายคล่อง การซื้อขายไปของสินค้าราคาถูกและได้รับกระแสเงินสดหมุนเวียน ทุนต่อทุนในการดำเนินธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจเริ่มตั้งแต่ 2 – 8 ปี และปัจจุบันยังคงดำเนินธุรกิจอยู่

ในส่วนความต้องการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้า พบว่า ลูกค้าส่วนมากเป็นผู้หญิงมีความพึงพอใจในเรื่องของราคาสินค้าเพราะเป็นสินค้าราคาถูก ลูกค้าพอมีกำลังซื้อทำให้การตัดสินใจเลือกสินค้าได้ง่าย การเลือกใช้บริการสถานที่สะดวก ง่าย เข้าใช้บริการรู้สึกสบายใจ หลายท่านกล่าวว่าร้านค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทมีสินค้าให้เลือกซื้อหลากหลายเพื่อสนองความต้องการใช้สินค้าและลูกค้าพึงพอใจกับราคาที่จ่ายเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า

การเริ่มต้นธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทจากการลงทุนของเจ้าของธุรกิจค้าปลีกลงทุนแบบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยการลงทุนตามขนาดพื้นที่และทำเลที่ตั้งของธุรกิจค้าปลีกซึ่งภาพรวมเจ้าของธุรกิจค้าปลีกลงทุนด้วยเงินส่วนตัวและการลงทุนเป็นเงินหมุนเวียน เงินลงทุนเริ่มตั้งแต่ 70,000 – 300,000 บาทในช่วงเริ่มต้นธุรกิจขึ้นอยู่กับขนาดสถานที่ของธุรกิจค้าปลีก ด้าน

การตั้งสถานประกอบธุรกิจส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้ชุมชนและตลาดเพื่อเป็นโอกาสการเข้าถึงง่ายของลูกค้า ด้านการตั้งราคาสินค้ามีความหลากหลายและเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า ด้านบริการสามารถแยกได้สามประเด็น ประเด็นแรก ธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทมีบริการสินค้าที่มีความหลากหลายเพื่อสนองความต้องการใช้สินค้าของลูกค้า ประเด็นที่สอง เจ้าของธุรกิจให้บริการด้วยตนเองเพื่องานบริการที่ประทับใจแก่ลูกค้า เช่น ให้คำแนะนำสินค้า การสร้างความเป็นกันเองกับลูกค้า ประเด็นที่สาม จัดสถานที่ให้โปร่ง สะอาด ง่ายต่อการเลือกซื้อสินค้าโดยการจัดเป็นหมวดหมู่ประเภทของสินค้า ส่วนการจ้างแรงงานมีการจ้างแรงงานจัดเรียงสินค้าโดยการจ้างเป็นรายวันมีอัตราค่าจ้างประมาณ 200-300 ต่อวัน ขึ้นอยู่กับการตกลงการจ้างงานระหว่างเจ้าของธุรกิจกับลูกจ้าง โดยจ้างแรงงาน 1-3 คนอย่างน้อยต่อสถานประกอบธุรกิจ

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบประเด็นสำคัญที่มีทิศทางเดียวกันทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มและเชื่อมโยงความคิดของเจ้าของธุรกิจข้อมูลส่วนมาก ประเด็นที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1: ปัจจัยสนับสนุนธุรกิจ

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินการค้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทในช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า เจ้าของธุรกิจค้าปลีกเห็นถึงโอกาสของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท โดยเจ้าของธุรกิจค้าปลีกได้ศึกษาความต้องการใช้สินค้าราคาถูกของประชาชนที่สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบัน เจ้าของธุรกิจค้าปลีกหลายท่านกล่าวว่า การดำเนินธุรกิจจะต้องศึกษากลุ่มเป้าหมายและกำลังซื้อของลูกค้าก่อนการลงทุน

โดยเจ้าของธุรกิจค้าปลีกได้ศึกษาพฤติกรรมลูกค้าจากประเด็นแรกคือ พฤติกรรมลูกค้าส่วนใหญ่พึงพอใจเลือกซื้อสินค้าราคาถูกเพื่อง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ ประเด็นที่สอง ถึงแม้จะมีระบบการขายออนไลน์มากขึ้นแต่ธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทยังเห็นโอกาสในการดำเนินธุรกิจอยู่เพราะลูกค้าไม่ต้องเสียค่าขนส่งสินค้าและสามารถเลือกซื้อสินค้าและการเข้าถึงได้ง่ายกว่าแบบออนไลน์ซึ่งเจ้าของธุรกิจได้ศึกษาและเข้าใจในพฤติกรรมของลูกค้าว่ายังคงต้องการเลือกซื้อสินค้าแบบเห็นสินค้าและสามารถจับต้องสินค้าและสามารถเลือกสินค้าด้วยตนเองการเข้าถึงง่ายของลูกค้า

การเลือกสินค้าตามคุณภาพและราคาของสินค้า เจ้าของธุรกิจค้าปลีกจะจัดหาสินค้าให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเพื่อสนองความต้องการซื้อหรือใช้สินค้าในแต่ละสถานประกอบการจะมีกลุ่มลูกค้าของตนเอง โดยกลุ่มลูกค้าส่วนมากจะเป็นผู้หญิงที่มาจับจ่ายหรือเลือกซื้อสินค้ามากกว่าผู้ชาย เจ้าของธุรกิจจะจัดหาสินค้าที่มีความหลากหลาย หลายเกรดและราคา เพื่อเป็นการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของลูกค้า โดยประการแรกเจ้าของธุรกิจค้าปลีกจะคำนึงถึงการสร้างความพึงพอใจในด้านสินค้าและลำดับถัดมาจะคำนึงถึงต้นทุนของสินค้าที่สามารถจะทำกำไรโดยเฉลี่ยเพื่อการคงอยู่ของธุรกิจ โดยต้นทุนของสินค้าจะเริ่มตั้งแต่ 8-15 บาทหากเป็นสินค้าราคาขาย 20 บาทและภายในร้านยังมีสินค้านอกเหนือจากราคา 20 บาทซึ่งเรียกว่า “การตั้งราคาสินค้าจับราคา” เป็นการตั้งราคาให้เหมาะสมตามคุณภาพของสินค้าและสินค้าที่ขายดีที่สุดเป็นประเภทเครื่องใช้ในครัวและ

พลาสติก ลำดับสอง เครื่องมือการเกษตร และลำดับที่สาม เป็นอุปกรณ์เครื่องเขียนและของใช้เกี่ยวกับผู้หญิงและเด็ก เช่น กิ๊ฟติดผม, ยางรัดผม เป็นต้น

ช่วงวิกฤตโรคระบาดโควิด 2019 เจ้าของธุรกิจค้าปลีกกล่าวว่า แม้ว่าสินค้าจะราคาถูกลงจริงแต่ด้วยสถานการณ์แพร่ของโรคระบาดนั้นก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน การซื้อสินค้าของลูกค้าลดลง ลูกค้าไม่กล้าเข้าร้านบ้างเพราะกลัวจะติดโรคจากการเลือกซื้อสินค้า ซึ่งช่วงวิกฤตโรคระบาดแรก ๆ สถานประกอบการธุรกิจบางแห่งต้องปิดร้านช่วงระยะเวลาหนึ่งเพราะกลัวการระบาดแต่บางร้านยอมเสี่ยงเพราะความต้องการขายสินค้าแต่ทางร้านมีมาตรการระวังตัวและบริการแอลกอฮอล์ให้ลูกค้า ก่อนเข้าร้านซึ่งร้านที่เปิดให้บริการกล่าวว่า ยังคงต้องเปิดกิจการเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจถามว่ากลัวไหมบอกว่ากลัวแต่ต้องเปิดเพื่อความอยู่รอดเช่นกัน พฤติกรรมลูกค้าก็เปลี่ยนตามสถานการณ์ การเลือกซื้อสินค้าเท่าที่จำเป็นต้องใช้เท่านั้นโดยเจ้าของธุรกิจค้าปลีกต้องปรับตัวจากสถานการณ์นี้ โดยลดค่าใช้จ่ายลดการส่งสินค้าเพิ่มเน้นขายสินค้าเฉพาะที่มีในคลังก่อนหากสินค้ามีความต้องการก็จะสั่งแค่พอดีขายไม่กักตุนสินค้าไว้เพราะอาจเสี่ยงในการลงทุนเพิ่ม แต่อย่างไรก็ตามเจ้าของธุรกิจค้าปลีกยังคงเล็งเห็นโอกาสที่ธุรกิจจะเติบโตจากพฤติกรรมของลูกค้าที่ยังคงพึงพอใจสินค้าราคาถูกลงด้วยสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต

จากข้อมูลข้างต้นพอสรุปได้ว่า เจ้าของธุรกิจค้าปลีกเล็งเห็นโอกาสทางธุรกิจค้าปลีกจากพฤติกรรมความต้องการเลือกซื้อสินค้าราคาถูกลงของลูกค้าโดยเสนอการขายแบบมีหน้าร้านเพื่อให้ลูกค้าได้เลือกซื้อสินค้าตามคุณภาพของสินค้าและราคาที่เหมาะสมแก่การจับจ่าย สนองความต้องการใช้สินค้าของลูกค้าและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

วัตถุประสงค์ที่ 2: วิธีการดำเนินธุรกิจ

วิธีการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท เพื่อตอบสนองความต้องการซื้อสินค้าของลูกค้าช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโควิด 2019 พบว่า เจ้าของธุรกิจค้าปลีกมีการวางแผนธุรกิจโดยส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจแบบธุรกิจครอบครัวการบริหารจัดการดำเนินกิจการด้วยตนเองใช้เงินลงทุนส่วนตัวมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายแบบง่ายในการเริ่มต้นธุรกิจเจ้าของธุรกิจค้าปลีกจะลงทุนตามขนาดของสถานประกอบการโดยเริ่มต้นการลงทุนในช่วงปีแรกจะอยู่ที่ 70,000 – 300,000 บาท

เจ้าของธุรกิจค้าปลีกหลายท่านกล่าวว่าในการลงทุนครั้งแรกนั้นสถานประกอบการธุรกิจสามารถทำกำไรได้ดีจากความต้องการซื้อสินค้าของลูกค้าซึ่งจากความต้องการซื้อสินค้าของลูกค้าทำให้เจ้าของธุรกิจค้าปลีกเริ่มต้องการหาสินค้าให้มีความหลากหลายเพื่อสนองความต้องการซื้อของลูกค้า ฉะนั้นจำเป็นที่ต้องขยายสถานประกอบการให้ใหญ่และกว้างขวางขึ้นซึ่งในการลงทุนเพิ่มช่วงปีที่สองหรือปีที่สามเจ้าของธุรกิจค้าปลีกใช้เงินลงทุนจากผลกำไรในปีแรกมาขยายสถานที่เพิ่มเติมอาจมีอาคารพาณิชย์ห้องเดียวก็ขยายให้เป็นสองถึงสามห้องและหากกล่าวถึงสถานที่เจ้าของธุรกิจค้าปลีกบางรายใช้พื้นที่ของตนเองในการประกอบธุรกิจและในบางรายสถานประกอบการเป็นการเช่าอาคารหรือที่ว่างในการประกอบธุรกิจ ซึ่งหากเป็นการเช่าอาคารหรือสถานที่ต้องเสียค่าเช่าโดยประมาณ 4,000 – 15,000 ต่อเดือน ซึ่งเจ้าของธุรกิจค้าปลีกที่ต้องเช่าสถานที่กล่าวว่า

ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจปกติถึงแม้จะมีค่าเช่าอาคารหรือที่ดินแต่ธุรกิจยังคงมีผลกำไรแต่ในช่วงวิกฤตโรคระบาดโควิด 2019 นั้นก็ยังคงจ่ายค่าเช่าซึ่งได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากเพราะขายสินค้าได้น้อยหรือแทบไม่คุ้มต้นทุนเลยแต่ก็พยายามจะดำเนินธุรกิจให้คงอยู่ต่อไปเพราะยังมีสินค้าคงคลังอีกมากที่รอการซื้อของลูกค้า เจ้าของธุรกิจค้าปลีกบางแห่งกล่าวว่า ในช่วงวิกฤตโรคระบาดโควิด 2019 มีหน่วยงานของรัฐบาลมายื่นข้อเสนอให้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำเพื่อให้ผู้ประกอบการมีเงินหมุนเวียนจากการได้รับผลกระทบวิกฤตโรคระบาดโควิด 2019 ทำให้ธุรกิจยังคงดำเนินต่อไปได้

การดำเนินธุรกิจเจ้าของธุรกิจค้าปลีกส่วนมากได้เสนอแนวคิดวิธีการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าว่า ในการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าภายในร้านส่วนใหญ่จะราคา 20 บาทเป็นวิธีการจูงใจลูกค้าในการเข้าเลือกซื้อสินค้าเพราะลูกค้าจะคำนึงถึงราคาสินค้าและง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ แต่ภายในร้านยังเสนอสินค้าหลายราคาหรือเรียกว่าสินค้าจั่วราคา เจ้าของธุรกิจค้าปลีกกล่าวอธิบายว่า สินค้าจั่วราคา เป็นการตั้งราคาสินค้าตามขนาดคุณภาพของสินค้าที่มีคุณภาพมากกว่าสินค้าราคา 20 บาท เช่น สินค้าประเภทพลาสติก จะมีให้ลูกค้าเลือกพลาสติกหลายเกรดถ้าเป็นพลาสติกบางการตั้งราคาขายจะอยู่ที่ประมาณ 10/20/25 บาทต่อชิ้น แต่ถ้าเป็นพลาสติกหนาจะตั้งราคาขายอยู่ประมาณ 59/89/100 บาทขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าตามคุณภาพของสินค้า

เจ้าของธุรกิจค้าปลีกยังกล่าวต่อไปว่า แม้จะอยู่ในช่วงโรคระบาดแต่ก็พยายามจะหาสินค้าแปลกใหม่เพื่อนำเสนอแก่ลูกค้าและเพื่อเป็นการจูงใจให้ลูกค้าเข้ามาจับจ่ายสินค้าหรือการเลือกซื้อสินค้ามากกว่าความต้องการตามความจำเป็นมากขึ้นและที่สำคัญเป็นการสร้างจุดเด่นของธุรกิจด้วยหากมีสินค้าที่แตกต่างจากคู่แข่งก็จะเป็นโอกาสขายสินค้าที่มากกว่าเดิมซึ่งส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจค้าปลีกหรือเป็นความพยายามจะกลุ่มลูกค้าจากฐานเดิมที่มีอยู่เพื่อการเติบโตของกิจการในอนาคต เจ้าของธุรกิจค้าปลีกมีวิธีการสร้างจุดเด่นของธุรกิจ เช่น บริการลูกค้าด้วยตนเอง รับประทานเปลี่ยนสินค้าหากสินค้าชำรุดหรือเสียหายและจัดสถานที่ให้ดูเรียบง่าย จัดสินค้าให้เป็นหมวดหมู่เพื่อการค้นหาสินค้าได้ง่ายของลูกค้า

เจ้าของธุรกิจค้าปลีกได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสถานที่ว่า หากจัดสถานที่ให้ดูเรียบง่ายไม่ดูหรูหราลูกค้าจะกล้าเข้ามาจับจ่ายมากกว่าหากจัดสถานที่ดีเกินไปเพียงแค่อัดให้ดูโปรง สะอาด ค้นหาสินค้าได้ง่ายโดยจัดทำป้ายบอกหมวดหมู่สินค้าก็สามารถดึงดูดลูกค้าเข้ามาใช้บริการและทุกครั้งที่ถูกนำมาใช้บริการทางร้านจะลดราคาให้จากราคาจริงที่ต้องจ่าย เช่น ลูกค้าซื้อสินค้าราคา 255 บาทก็จะลดราคาให้ลูกค้าจ่ายเพียง 250 บาท อย่างนี้เป็นต้น ภาพรวมเจ้าของธุรกิจค้าปลีกกล่าวว่า ในการเลือกซื้อสินค้าขั้นต่ำของลูกค้าจะจับจ่ายโดยเฉลี่ย 100 - 200 บาทต่อครั้งและเจ้าของธุรกิจค้าปลีกยังแสดงความคิดเห็นต่อธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคาเริ่มต้นที่ 20 บาท สามารถตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดีเพราะลูกค้าจะไม่กังวลเรื่องราคาสินค้าภายในร้านลูกค้าจะพิจารณาว่าสินค้าภายในร้านคุณภาพสินค้าคุ้มค่าต่อราคาที่ต้องจ่าย

จากสถานการณ์ช่วงวิกฤตโรคระบาดโควิด 2019 เจ้าของธุรกิจค้าปลีกหลายท่านกล่าวว่า ถึงแม้เราเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใช้เงินลงทุนตนเองเราก็พยายามที่จะปรับตัวต้องมีการวางแผนการดำเนินธุรกิจเสมอเพราะเงินลงทุนอยู่ที่สินค้าคงคลังและพยายามจัดหาสินค้าแปลกใหม่เพื่อมาดึงดูดหรือกระตุ้นการซื้อมากกว่าความจำเป็นของลูกค้า การสร้างจุดเด่นหรือจุดขายของแต่ละสถานประกอบการธุรกิจยังคงต้องทำสม่ำเสมอเพื่อสร้างจุดแข็งของธุรกิจเพื่อความอยู่รอดและการคงอยู่รอโอกาสการเติบโตของธุรกิจค้าปลีกต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นพอสรุปได้ว่า วิธีการดำเนินธุรกิจค้าปลีกต้องมีการวางแผนอยู่เสมอโดยวิเคราะห์จากสภาพสังคมเศรษฐกิจต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจากความต้องการของสังคมปัจจุบันโดยการจัดหาสินค้าให้มีความหลากหลายและสินค้าแปลกใหม่เสนอแก่ลูกค้าเป็นการดึงดูดการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าให้มากกว่าการความจำเป็นและพยายามเจาะกลุ่มลูกค้ารายใหม่เพื่อการคงอยู่และเติบโตของธุรกิจต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ที่ 3: ความต้องการการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้า

ความต้องการการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้าช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโควิด 2019 พบว่า ลูกค้าส่วนมากพึงพอใจในการเลือกซื้อสินค้านั้นๆ 20 บาทเพราะจากสภาพสังคมเศรษฐกิจและวิกฤตโรคระบาดในปัจจุบัน ลูกค้าเสนอแนวคิดที่ต้องประหยัดค่าใช้จ่ายหลายอย่างแต่ยังมีความต้องการใช้สินค้าในชีวิตประจำวัน ลูกค้าพึงพอใจการเลือกใช้บริการร้านสินค้านั้นๆ 20 บาทหรือเรียกร้านสินค้านั้นๆ ลูกค้าส่วนมากพิจารณาคุณภาพสินค้าที่เหมาะสมกับราคาที่ต้องการจ่ายและการเลือกซื้อสินค้านั้นๆง่ายต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเพราะไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับราคาของสินค้า

โดยภาพรวมลูกค้าหลายท่านต่างให้เหตุผลไปในทิศทางเดียวกัน ประการแรก สินค้าราคาไม่แพงราคาสามารถจับต้องได้และง่ายต่อการตัดสินใจแม้ภายในร้านจะมีสินค้านั้นๆหลากหลายแต่ลูกค้ายอมรับและพึงพอใจกับคุณภาพสินค้าที่เหมาะสมกับราคาที่ต้องการเลือกใช้และสามารถจ่ายได้ ประการที่สอง สินค้ามีความหลากหลายสนองต่อความต้องการใช้สินค้าของลูกค้า ประการที่สาม สถานที่เข้าถึงง่าย สะดวกสบาย บริการดี ลูกค้าส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นว่า เลือกใช้บริการร้านสินค้านั้นๆ 20 บาทในหนึ่งเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3-7 ครั้งและการเลือกซื้อสินค้าต่อครั้งขั้นต่ำประมาณ 100 – 200 บาท

นอกจากนั้นลูกค้ายังกล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า ในบางเวลาไม่ต้องการใช้สินค้าแค่ต้องการเข้าไปเดินเล่นร้านค้าปลีกเพราะรู้สึกผ่อนคลายกับการเดินเล่นภายในร้าน รู้สึกเหมือนเดินเล่นในห้างสรรพสินค้าที่มีสินค้านั้นๆถูกและผลจากการเดินเล่นก็จะได้ซื้อสินค้าจากการเดินเล่นทุกครั้งเช่นกัน ลูกค้าส่วนใหญ่พึงพอใจกับการได้เลือกซื้อสินค้านั้นๆ 20 บาทที่เหมาะสมกับการใช้สินค้าในชีวิตประจำวันและคิดว่ายังคงใช้บริการร้านค้าปลีกนั้นๆ 20 บาทอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลข้างต้นพอสรุปได้ว่า ลูกค้าพึงพอใจเลือกใช้บริการร้านสินค้านั้นๆ 20 บาทเพราะมีสินค้าให้เลือกหลากหลายและสนองต่อความต้องการใช้สินค้าของลูกค้า ราคาและคุณภาพของสินค้าเหมาะสมแก่การจับจ่ายและยังมีความต้องการใช้บริการอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยพบว่าการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเป็นการดำเนินธุรกิจแบบขนาดกลางและขนาดย่อมที่ต้องมีการกำหนดรูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยเจ้าของธุรกิจเป็นผู้กำหนดการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือลูกค้าที่สอดคล้องกับ Baden-Fuller, C. & Haefliger, S. (2013) เสนอแนวคิดการดำเนินธุรกิจว่าต้องกำหนดรูปแบบโดยผู้ประกอบการมุ่งมั่นสร้างคุณค่าและส่งมอบคุณค่าแก่กลุ่มลูกค้าให้โดนใจและสร้างความพึงพอใจซึ่ง Davari & Farokhmanesh (2017) ยังแสดงแนวคิดที่ผู้ประกอบการเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างธุรกิจใหม่โดยผู้ประกอบการจะประสบความสำเร็จต้องจัดตั้งธุรกิจใหม่ด้วยความคิดใหม่ผสมผสานสิ่งที่มีอยู่ให้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกตามสภาพเศรษฐกิจและความต้องการของสังคม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจะเห็นว่าธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทนั้นมีโอกาสเติบโตได้ในอนาคตเพราะพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้ายังคงมีความต้องการใช้สินค้าราคาถูกอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวันและเป็นโอกาสของลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าให้เหมาะสมตามสภาพเศรษฐกิจซึ่งลูกค้าจะเลือกซื้อสินค้าเท่าที่จำเป็นสอดคล้องกับแนวคิดของ Stanton & Futrell (1987) ได้เสนอความคิดเห็นว่า ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าสินค้ากับราคาสินค้าถ้าคุณภาพสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Das (2014) พบว่า ความตั้งใจซื้อสินค้าและบริการของลูกค้าขึ้นอยู่กับปัจจัยจากการมีประสบการณ์ที่เพลิดเพลินที่ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณการซื้อสินค้าและบริการจากผู้ขายที่สอดคล้องกับแนวคิด Zeithaml, Parasuraman & Berry (1990) กล่าวว่า ความตั้งใจซื้อของลูกค้าแสดงถึงความจงรักภักดีของลูกค้าในการเลือกใช้บริการการสะท้อนพฤติกรรมการบอกต่อของลูกค้าและแสดงถึงความอ่อนไหวด้านราคาของลูกค้ายอมจ่ายเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ

ในทำนองเดียวกัน Kotlor & Keller (2016) กล่าวว่าเจ้าของธุรกิจต้องเสนอสินค้าเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าและเสนอราคาที่ลูกค้าจะเปรียบเทียบตามคุณภาพของสินค้า ทั้งนี้ เจ้าของธุรกิจค้าปลีกจะต้องหาวิธีการดำเนินธุรกิจและต้องมีการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมที่ต้องปรับตัวอยู่เสมอเพื่อการแข่งขันกับคู่แข่ง Porter (1990) ได้แสดงแนวคิดการแข่งขันว่าธุรกิจจะเติบโตต้องได้เปรียบในการแข่งขันโดยธุรกิจจำเป็นต้องสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าหลายมิติ

ธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเป็นธุรกิจที่ต้องจัดหาสินค้าให้มีความหลากหลายเพื่อสนองต่อพฤติกรรมความต้องการเลือกซื้อของลูกค้าและเสนอราคาของสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสินค้าของลูกค้าที่สอดคล้องกับงานวิจัยของซูชัย สมितिไกร (2562) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมของลูกค้าเป็นกระบวนการการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล ฉะนั้นเจ้าของธุรกิจค้าปลีกต้องมุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าโดยการจัดหาสินค้าที่ลูกค้ามีความจำเป็นต้องใช้และเกิดประโยชน์โดยเจ้าของธุรกิจค้าปลีกอาจคำนึงถึงผลกำไรน้อยแต่ต้องการ

ขายปริมาณที่มากตามแนวคิดที่สอดคล้องกันของ Kotlor, Philip; Keller, Kevin L. (2009) และ Barry Berman, & Joel R.Eans. (2017) ว่าธุรกิจค้าปลีกเป็นกิจกรรมที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการตามวัตถุประสงค์ของลูกค้าที่ต้องการซื้อสินค้าและบริการต่อครั้งโดยมุ่งกำไรต่อหน่วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจ้าของธุรกิจค้าปลีกจะใช้กลยุทธ์ใดในการดำเนินธุรกิจค้าปลีก

จากการวิจัยนี้พบว่าเจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทใช้กลยุทธ์เลือกที่ตั้งเป็นกลยุทธ์แรกเพื่อการเข้าถึงง่ายและสะดวกสบายของลูกค้า กลยุทธ์ที่สองคือความหลากหลายของสินค้า กลยุทธ์สามคือการกำหนดราคาสินค้าที่ลูกค้าสามารถจับต้องได้และง่ายต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ กลยุทธ์ที่สี่คือการให้บริการด้วยตนเองเพื่อความสัมพันธ์อันดีอย่างใกล้ชิดและสร้างความประทับใจแก่ลูกค้าที่มาใช้บริการที่สอดคล้องกับแนวคิดกลยุทธ์ธุรกิจค้าปลีกของ Michael Levy & Barton Weitz (2007) กล่าวโดยสรุปว่า การเลือกทำเลที่ตั้ง การนำเสนอความหลากหลายของประเภทสินค้า มีนโยบายการบริหารจัดการ ราคาสินค้าที่จับต้องได้ การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้า การบริการลูกค้าเป็นแนวทางกลยุทธ์ที่ดีต่อการทำธุรกิจค้าปลีก สรุปจากประเด็นที่ค้นพบการวิจัย เจ้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทเล็งเห็นถึงโอกาสการเติบโตของธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทจากพฤติกรรมของลูกค้าที่มีความพึงพอใจในการเลือกซื้อสินค้าราคาถูกแม้จะอยู่ในสภาวะวิกฤตโรคระบาดและสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ เจ้าของธุรกิจค้าปลีกมีความต้องการจะขยายขนาดของธุรกิจเพื่อรองรับการจัดหาสินค้าที่มีความจำเป็นและสินค้าแปลกใหม่เพื่อเสนอแก่ลูกค้ารายเก่าและลูกค้ารายใหม่และลูกค้าทุกช่วงวัยเป็นการสร้างจุดแข็งของธุรกิจค้าปลีกและการเก็บผลกำไรเพียงเล็กน้อยแต่การมีกำไรอย่างต่อเนื่องเพื่อการคงอยู่ของธุรกิจค้าปลีก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาท ช่วงวิกฤตโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ควรมุ่งเน้นดังนี้

1.2 การดำเนินธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในท้องถิ่นกับความต้องการเลือกซื้อสินค้าก่อนการลงทุนธุรกิจ

1.3 ธุรกิจค้าปลีกสินค้าราคา 20 บาทอาจต้องปรับตัวขายแบบออนไลน์คู่ขนานกับแบบมีหน้าร้านหรืออาจปรับวิธีการขายที่มีทั้งแบบขายราคาค้าปลีกและขายราคาส่ง เพื่อเสนอการขายที่เหมาะสมกับความต้องการเลือกซื้อสินค้าตามจำนวนที่ต้องการใช้ของลูกค้า

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพของสินค้าและราคาเพื่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า วิธีการแสวงหาสินค้าใหม่ ๆ และกลยุทธ์การบริหารจัดการธุรกิจค้าปลีก ราคา 20 บาทในมิติของการขยายตัวเป็น กลุ่มเครือข่ายธุรกิจและควรศึกษาอุปสรรคหรือข้อจำกัดของการขยายตัวของธุรกิจการตรึงราคาสินค้าราคาถูกในอนาคตได้อย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชูชัย สมธิไกร. (2562). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจัยกรุงศรี. (2564). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2564-2566: ธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Wholesale-Retail/Modern-Trade/IO/io-modern-trade-21>
- สมจิตร ล้วนจำเริญ และ ดวงทอง ลาภเจริญทรัพย์. (2562). *การจัดการการค้าปลีก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย. (2563). *Chiang Rai Provincial Statistical Report: 2020*. สืบค้น 12 ตุลาคม 2564, จาก <https://drive.google.com/file/d/149mFIC8HIq4RodR3xKIZ6ShUmAvC1gkj/view>
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). *Thailand 4.0 ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน*. *วารสารไทยคู่ฟ้า*. สืบค้น 12 ตุลาคม 2564, จาก <https://spm.thaigov.go.th/FILEROOM/spm-aigov/DRAWER004/GENERAL/DATA0000/00000368.PDF>. เล่มที่ 33 มกราคม - มีนาคม 2560
- Baden-Fuller, C. & Haefliger, S. (2013). Business Models and Technological Innovation. *Long Range Planning*. 46(7), 419-426.
- Barry Berman, & Joel R.Eans. (2017). *Retail management: a strategic approach* (13th ed.). Pearson Education, Inc.
- Davari, A. & Farokhmanesh, T. (2017). Impact of entrepreneurship policies on opportunity to startup. *Management Science Letters*. 7(9), 431-438.
- Das, G. (2014). Linkages of retailer personality, perceived quality and purchase intention with retailer loyalty: A study of Indian non-food retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services*. 21(3), 407-414.
- Kotlor, Philip; Keller, Kevin L. (2009). *Marketing Management*. 13th ed. Publishing as Prentice Hall: Pearson Education, Inc.

-
- Kotlor, Philip & Keller Kelvin L. (2016). *Marketing Management*. (15th Global edition).
Edinburgh: Pearson Education, Inc. (679 pp).
- Michael Levy & Barton Weitz. (2007). *Retailing management* (6th ed.). Boston: Mc
GrawHill Companies, Inc.
- Porter, M, (1990). *The competitive advantage of nations*, *Harvard Business Review*.
2, 73-91.
- Stanton & Futrell. (1987). *Fundamentals of marketing* (8th ed.,). New York: McGraw–
Hill, Inc.
- Zeithaml, V.A., Parasuraman, A. & Berry, L.L. (1990). *Delivering quality service:
Balancing customer perceptions and expectations*. New York: The Free.

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
Guidelines for the Development of Participatory General
Administration of Educational Institutions Under the Ayutthaya
Primary Educational Service Area Office 1

ยุทธาน ล้ำเลิศ¹ วีรภัทร ภัทรกุล²
Yutthana Lumlert, Weeraphat Phattharakul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพของการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารงานทั่วไป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา มีดังนี้ 1) ด้านการดำเนินงานธุรการ ควรมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการ จัดเก็บข้อมูลเป็นสารสนเทศ มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน โดยมอบหมายงานให้กับบุคลากรที่รับผิดชอบงานอย่างเหมาะสม มีการนิเทศติดตาม และ

Received: 022-06-21 Revised: 2022-08-21 Accepted: 2022-08-24

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Education program students Department of Educational Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: p_weeraphat@hotmail.com

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Lecturer in Educational Administration Department Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

ประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ควรมีการศึกษา
ขอบข่ายของงานให้อยู่ภายใต้ของระเบียบของทางราชการ แต่งตั้งคณะทำงาน มีการนิเทศติดตาม
และประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) ด้านงานกิจการนักเรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนด
เป้าหมายของการพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการประจำปี มีการนิเทศติดตาม
และประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ควรมีการแต่งตั้ง
คณะทำงาน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการผ่านช่องทางเพจของโรงเรียน มี
การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) ด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน สร้างความตระหนักโดยปฏิบัติงานภายใต้ข้อกฎหมาย มีการนิเทศ
ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การบริหารงานทั่วไป; การมีส่วนร่วม

Abstract

The objectives of this research 1) were to study the state of participatory administration in general administration of educational institutions under the Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 2) to propose guidelines for the development of general administration. Participatory form of educational institutes under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. The research method consisted of two steps. The sample group consisted of 120 educational institutions. The informants were school administrators and general administration heads. Determine the sample size according to Craigie and Morgan's table. The instrument used was a questionnaire with a confidence value of 0.96 Data were analyzed by statistics, mean, and standard deviation. Step 2 presented guidelines for the development of general administration with participation of educational institutions. The informants were 9 experts by selective method. The tools used were interview forms. Data were analyzed using content analysis techniques. The results of the research showed that (1) the condition of the administration with participation in general administration of the educational institutions The overall picture was at a high level. (2) The guidelines for the development of general administration with participation of educational institutions are as follows: 1) administrative operations. Officers responsible for administrative work should be appointed. store information as information There is supervision, follow-up and evaluation of performance. 2) Technology for education. A working group should be appointed by assigning tasks to the appropriate personnel responsible for the work. There is a follow-up supervision and evaluating the

performance; 3) the care of the building and the environment There should be a study of the scope of work to be under the rules of the government. appoint a working group There is a follow-up supervision and evaluating performance. 4) Student affairs A working group should be appointed. Set goals for student development in accordance with the annual government action plan. There is a follow-up supervision and evaluating the performance; 5) Public relations for education A working group should be appointed. Publicize the various activities that the school operates through the school's page channel. There is supervision, monitoring and evaluation of the performance. 6) The organization of internal control systems. A working group should be appointed. Raising awareness by working under the law There is a follow-up supervision and evaluate the performance.

Keywords: Guidelines; General administration; Participate

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วม คือ 1) ด้านระบบบริหารและสนับสนุนทางการศึกษา คือ ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) และให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร การจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 39 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร เนื่องจากก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง รวมถึงเป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผลวิวัฒนาการเพื่อความคิด การเปิดกว้าง การระดมความคิด ระดมสมอง ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจและลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กร และขจัดปัญหา ความขัดแย้งได้ เพราะบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละสายงาน มีหน้าที่ร่วมกันนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนด การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจะให้ความสำคัญในเรื่องของคนและงานควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป การทำงานเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานได้ทราบข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีควรใช้หลักในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อความเจริญทางด้านการศึกษาต่อไปซึ่ง จันทรานี สงวนนาม (2553) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กรทำให้เกิดผลดีกับสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาทั้ง 176 โรงเรียน ครอบคลุมพื้นที่ 9 อำเภอ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอภาชี อำเภอมโนรมย์ อำเภอวังน้อย อำเภออุทัย อำเภอบ้านแพรก อำเภอบางปะหัน และอำเภอมหาราช ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารงานของสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดและเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะเฉพาะและอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประภาพร ชื้อสทิธิกุล (2560) คือเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การเริ่มต้น การวางแผนการนำไปปฏิบัติและการประเมินผล รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้ง 176 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามกรอบแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภายใต้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจากการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้วยรูปแบบการนิเทศแบบกลุ่มคณะกรรมการ ดำเนินการนิเทศในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2562 แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ข้อมูลพื้นฐาน การรับนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืน และความเห็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ เก็บรวบรวมข้อมูลการขับเคลื่อนนโยบายจุดเน้นการบริหารจัดการงาน 4 ด้าน ค้นหาจุดเด่นเพื่อเป็นแบบอย่างในแนวทางการปฏิบัติและค้นหาจุดที่ควรพัฒนาเพื่อให้การช่วยเหลือ ชี้แนะให้คำปรึกษา ที่เป็นไปตามบริบทของโรงเรียน (แผนปฏิบัติการนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2562)

งานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นงานโดยรวมของสถานศึกษาที่จะต้องดูแล แก้ไข และพัฒนา จนสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ (สุตธิดา ทองบุญ, 2558) โดยประกอบด้วยขอบข่ายงานจำนวน 22 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) มักจะประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการตามขอบข่ายของภาระงานที่กำหนดไว้ บางสถานศึกษามีผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ไม่เพียงพอทำให้การปฏิบัติงานเกิดสภาวะไม่คล่องตัว การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า ไม่เป็นปัจจุบัน บางสถานศึกษาการดำเนินงานตามขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไปยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อผลการศึกษาวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพของการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 หน่วยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยมีผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารงานทั่วไป

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งหมด 173 สถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน

1.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น (Strata) โดยกำหนดขนาดโรงเรียนเป็น 3 ขนาดแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากทีละขนาดโรงเรียนให้ได้จำนวนที่สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดขอบเขตแนวทางในการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2.1.3 การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.1.4 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ระหว่างคำถามกับจุดประสงค์การวิจัยและตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา

2.1.5 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ต้องการประเมิน index of item objective congruence (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 ขึ้นไป

2.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากร นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) หาค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.99 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข

2.1.7 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.1.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ไปขอความร่วมมือสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาแจ้งสถานศึกษาเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วดำเนินการจัดทำตามการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้านเสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน ดังนี้

1.1 ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 2 ท่าน

1.2 ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 1 ท่าน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาโดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 3 ท่าน (โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างละ 1 ท่าน)

1.4 นักวิชาการทางการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือการวิจัย

นำผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยเลือกประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามข้อบ่งชี้และเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้าง โดยให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยคัดเลือกประเด็นสภาพการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านจากขั้นตอนที่ 1 มาตั้งเป็นประเด็นคำถามเพื่อหาแนวทางการพัฒนา

3.2 จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัย

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.5 จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์

4.2 ผู้วิจัยนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตนเอง

4.4 ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และเขียนรายงาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง จำแนกและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพของการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม 6 ด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินการ
1. ด้านการดำเนินงานธุรการ	4.10	0.14	มาก
2. ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.98	0.54	มาก
3. ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.18	0.46	มาก

4. ด้านงานกิจการนักเรียน	4.15	0.58	มาก
5. ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา	4.15	0.55	มาก
6. ด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน	4.23	0.52	มาก
โดยรวม	4.13	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) วิเคราะห์รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.18$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
1. ผลการดำเนินงานธุรการของสถานศึกษามีผลต่อการปฏิบัติงาน	4.01	0.06
2. การมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา	3.73	0.42
3. การมีส่วนให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อประเมินผลการดำเนินงานการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	3.91	0.59
4. ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษามีผลต่อการปฏิบัติงาน	3.95	1.18
5. ผลการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษามีผลต่อการปฏิบัติงาน	3.87	0.78
6. ผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับงาน	4.08	0.67
โดยรวม	3.92	0.62

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน พบว่า ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา จำนวน 6 รายการ

2. ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.1 ด้านการดำเนินงานธุรการ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายภารกิจของงานธุรการให้เกิดความเข้าใจ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการโดยตรง จัดเก็บ

ข้อมูลเป็นสารสนเทศสำหรับงานธุรการในสถานศึกษาข้อมูลในงานต้องมีความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน มีการนิเทศติดตามงาน และประเมินผล

2.2 ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงานด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นมาอย่างเหมาะสมตามสภาพบริบทของสถานศึกษา สนับสนุนเครื่องมือหรือมีการนำ Application ต่าง ๆ มาใช้ มีการนิเทศติดตามงาน และประเมินผล

2.3 ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงานด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ภายใต้ของระเบียบ ข้อกฎหมายของทางราชการกำหนด แต่งตั้งให้มีคณะทำงาน มีการสำรวจ ตรวจสอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ โรงอาหาร อาคารเรียน และอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล

2.4 ด้านงานกิจการนักเรียน แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงานด้านกิจการนักเรียนให้เกิดความเข้าใจ รวมถึงระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แต่งตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นมา กำหนดเป้าหมายของการพัฒนานักเรียนให้ชัดเจนโดยผ่านกระบวนการจากการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี มีการประชุมวางแผนเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินงานตามความเหมาะสม มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล

2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายแนวทางการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษาโดยประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพบริบท แต่งตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นมา กำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการผ่านช่องทางเพจของสถานศึกษา มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล

2.6 ด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงาน ระเบียบ ข้อกฎหมาย แต่งตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นมา สร้างความตระหนักให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคนโดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้ระเบียบ ข้อกฎหมาย มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นจะมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพของการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากวิเคราะห์รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับเบญจัน คำเมือง (2558) พบว่าการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

เขต 2 พบว่า ภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จากการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านการดำเนินงานธุรการ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายภารกิจของงานธุรการให้เกิดความเข้าใจ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการโดยตรง จัดเก็บข้อมูลเป็นสารสนเทศสำหรับงานธุรการในสถานศึกษา ข้อมูลเป็นปัจจุบัน มีการนิเทศติดตามงานและประเมินผล สอดคล้องกับอนุเดช บ้านสระ (2021) ที่กล่าวว่า ด้านการดำเนินงานธุรการ ต้องยึดหลักการ ถูกต้อง รวดเร็ว งานธุรการเป็นการติดต่อประสานงาน เพื่อให้เกิดความรวดเร็วจึงมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานที่จะสามารถประหยัดเวลาในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานธุรการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา

2.2 ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงานด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการตั้งคณะทำงานขึ้นมาตามสภาพบริบทของสถานศึกษา สนับสนุนเครื่องมือหรือมีการนำ Application ต่าง ๆ มาใช้ มีการนิเทศติดตามงาน และประเมินผล สอดคล้องกับปรววรรณรัตน์ พิมพ์ม (2559) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสามารถทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว ประหยัดเวลา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงานด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ภายใต้ของระเบียบ ข้อกฎหมายของทางราชการกำหนด แต่งตั้งคณะทำงาน มีการสำรวจ ตรวจสอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ โรงอาหาร อาคารเรียน และอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล สอดคล้องกับสุดธิมา ทองบุญ (2558) ที่กล่าวว่า จัดประชุมครูเพื่อแบ่งงานในหน้าที่รับผิดชอบงานอาคารสถานที่อย่างชัดเจน และขอความช่วยเหลือในการดูแลอาคารสถานที่และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษาลำเรียนของผู้เรียน โดยสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในการดูแลอาคารสถานที่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินงานมาปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาถือว่าเป็นภารกิจที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนจะต้องมีความตระหนัก ใส่ใจช่วยกันดูแลและพัฒนาเพื่อให้สถานศึกษามีอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการศึกษาของผู้เรียน

2.4 ด้านงานกิจการนักเรียน แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงานด้านกิจการนักเรียนให้เกิดความเข้าใจ รวมถึงระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แต่งตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นมา กำหนดเป้าหมายของการพัฒนานักเรียนโดยผ่านกระบวนการจากการดำเนิน

โครงการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล สอดคล้องกับประมวล สุวรรณมาโจ (2562) ที่กล่าวว่า มีการวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานกิจการนักเรียนถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญเพราะเป็นการปลูกฝังในด้านของความประพฤติ ค่านิยมอันดี และจิตอาสาให้กับนักเรียนตามความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายแนวทางของการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษาโดยประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพบริบท แต่งตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นมา กำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการผ่านช่องทางเพจของสถานศึกษา มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล สอดคล้องกับฉัตรชัย ตันตรานนท์ (2562) ที่กล่าวว่า ควรมีการจัดระบบการเก็บเอกสารและการค้นหาข้อมูลที่ทันสมัย มีการประชาสัมพันธ์ภาพกิจกรรมของสถานศึกษา วางแผนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่งานการประชาสัมพันธ์ที่มีจำนวนเหมาะสมกับปริมาณของงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาถือว่าเป็นตัวแทนในการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา อีกทั้งยังประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นที่รับรู้ต่อบุคคลและหน่วยงานภายนอก จึงถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่องานด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

2.6 ด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาขอบข่ายของงาน ระเบียบ ข้อกฎหมาย แต่งตั้งให้มีคณะทำงานขึ้นมา สร้างความตระหนักโดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้ข้อกฎหมาย มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล สอดคล้องกับรุจิรัตน์ มานะพระ (2559) ที่กล่าวว่า สามารถรายงานประสิทธิผลการบริหารจัดการองค์การของตนเองให้ผู้บริหารระดับสูงได้ทราบและสามารถประเมินผลความสำเร็จในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน ถือว่าเป็นงานที่ควรศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมายให้ละเอียดเพราะเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบภายใต้ของข้อกฎหมายต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไปและบุคลากรในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนดำเนินงานของงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไปและบุคลากรในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ควรพิจารณา

ผลที่ได้จากการวิจัยของด้านต่าง ๆ ในงานวิจัย เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไปและบุคลากรในสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ควรพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการศึกษาขยายผลเพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาและเป็นการสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษายิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ฉัตรชัย ตันตรานนท์. (2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนางานบริหารทั่วไปโรงเรียนวชิรวิทย์ เชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เบ็ญจณ์ คำเมือง. (2558). การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์วิทยาลัยนครราชสีมา: วารสารวิทยาลัย นครราชสีมา.
- ปรววรรณรัตน์ พิมพ์ม. (2559). การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ประภาพร ชื้อสิทธิกุล. (2560). *หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประมุข สุวรรณมาโจ. (2562). *สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รุจิรัตน์ มานะพระ. (2559). *สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2562). *แผนปฏิบัติการนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2555). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุดธิมา ทองบุญ. (2558). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อนุเดช บ้านสระ. (2021). *แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยปทุมธานี: วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า
ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
Social Media in Marketing Communications that Affects Customer
Engagement in the Coffee Shop Business of Generation Y Consumers
in Muang District Phitsanulok Province

พีระศักดิ์ แคล้วสูงเนิน¹ ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ² ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์³
Peerasak Klausnern, Tummatinna Seesupan, Prasittichai Narakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน จากกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ของธุรกิจร้านกาแฟ ในจังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-Test ค่า One way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1. การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4. การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ด้านการสร้างความสดใส ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และด้านปัจเจกบุคคล ส่งผลเชิงบวกต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ร้อยละ 22.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์; ความผูกพันของลูกค้า; ธุรกิจร้านกาแฟ

Received: 2022-05-31 Revised: 2022-08-11 Accepted: 2022-08-15

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author email: ser.fang137@gmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The aims of this research were to study the social media in Marketing Communications that Affects Customer Engagement in the coffee shop business of Generation Y consumers in Muang District Phitsanulok Province. and the sample population consisted of 400 personal of Generation Y consumers in Muang District Phitsanulok Province. The instrument of this research was a questionnaire. The statistics used for analysis data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test One-Way ANOVA and Multiple Regression. The result of the study has found that, 1. The overall social media in Marketing Communications is at a high level. 2. The overall Customer Engagement in the coffee shop business is at a high level. 3. Gender, education, occupation, and income there are different customer engagements. In the coffee shop business is different with a statistically significant level of 0.05. and found that: 4. The social media in Marketing Communication aspect of creating brightness, Content that is easily accessible, Interesting, and fun, and individual that Affects Customer Engagement in the coffee shop business of Generation Y consumers in Muang District Phitsanulok Province, it was 22.80% statistically significant level of 0.05.

Keywords: Social Media in Marketing Communications; Customer Engagement; Coffee Shop Business

บทนำ (Introduction)

กาแฟ ถือเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก และมีความสำคัญต่อการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ จึงเป็นธุรกิจที่มีการเจริญเติบโตสูงมากในประเทศไทย ดังข้อมูลปี พ.ศ. 2563 คนไทยมีอัตราการบริโภคกาแฟ โดยเฉลี่ยประมาณ 1.2 กิโลกรัมต่อคนต่อปี หรือประมาณ 300 แก้วต่อคนต่อปี ขณะที่คนญี่ปุ่นมีอัตราการบริโภคประมาณ 3 กิโลกรัมต่อคนต่อปี หรือประมาณ 400 แก้วต่อคนต่อปี ซึ่งสะท้อนว่าตลาดกาแฟมีโอกาที่จะเติบโตได้อีก ทำให้การแข่งขันทางการตลาดในประเทศไทยเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน (ผู้จัดการออนไลน์, 2563)

ถึงแม้ว่าธุรกิจร้านกาแฟจะมีจำนวนมาก แต่ผู้ประกอบการทั้งรายเดิมและรายใหม่พร้อมที่จะเข้าร่วมแข่งขันส่วนแบ่งทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นธุรกิจยอดนิยมของคนที่ยากมีกิจการเป็นของตัวเอง เห็นได้จากรายงานของ Euromonitor นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2563 แนวโน้มตลาดธุรกิจร้านกาแฟในประเทศไทยมีมูลค่าสูงขึ้น เท่ากับ 21,220, 23,400, 25,800 และ 42,537 ล้านบาท ตามลำดับ (ศูนย์วิจัยวิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2564) ด้วยมูลค่าตลาดกาแฟที่สูงถึงหมื่นล้านบาท นักลงทุนจึงสนใจทำธุรกิจนี้กันมากขึ้น ทำให้ตราสินค้าของกาแฟทั้งจากต่างประเทศและท้องถิ่น (Local brand) เข้ามาในตลาด เกิดเป็นร้านกาแฟหรือคาเฟ่กระจายตัวอยู่ทั่วทุกมุม

ของเมือง ทั้งในสถานบริการน้ำมัน ห้างสรรพสินค้า ทั้งรูปแบบ Stand alone และรถเข็น (มนตรีศรีวงษ์, 2563)

ปัจจัยที่ส่งผลให้ตลาดร้านค้าแพร่ขยายตัว ได้แก่ รายได้และจำนวนชนชั้นกลางที่เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคมีอำนาจการใช้จ่าย ผู้ประกอบการตอบสนองต่อจำนวนอุปสงค์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มจำนวนสาขาร้านค้าแพร่ ขณะที่ผู้ประกอบการอิสระมีส่วนแบ่งการตลาดสูงถึงร้อยละ 94.4 ของธุรกิจร้านค้าแพร่ทั่วประเทศ จึงมีการแข่งขันกันสูง รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภคคาเฟ่ที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนได้ปรับตัวด้วยการเจาะตลาดกลุ่มลูกค้าเฉพาะ (Niche) และปรับเปลี่ยนกลยุทธ์อย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาสูตร รสชาติใหม่ สร้างความน่าสนใจในองค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากการบริโภคคาเฟ่ และมีการสื่อสารทางการตลาด เนื่องจากไม่ได้เป็นที่รู้จักของกลุ่มลูกค้ามาก่อน จึงต้องใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์และสร้างฐานลูกค้า (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2561)

การสื่อสารทางการตลาดในยุคที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยคนไทยมี การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นกิจกรรมที่ใช้ผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับแรก สูงถึงร้อยละ 96.3 (สุนิษฐา เศรษฐีธร, 2562) ซึ่งในการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างความสะดวก 2) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย 3) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และ 4) ด้านปัจเจกบุคคล โดยพบว่าทั้ง 4 ด้านส่งผลกระทบต่อความผูกพันของลูกค้า แสดงถึงกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่ประสบความสำเร็จ ด้วยการสื่อสารเนื้อหาตรงกับความต้องการของลูกค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จนเกิดเป็นความผูกพันของลูกค้า (อารีรัตน์ ปานศุภวัชร และคณะ, 2563)

ความผูกพันของลูกค้าต่อธุรกิจร้านค้าแพร่ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างตราสินค้าให้มีความแข็งแกร่ง ตลอดจนจนสามารถทำให้ลูกค้าเกิดเป็นความภักดี (Keller, 2008) เพราะหากตราสินค้าใดๆ ก็ตามสามารถที่จะสร้างความผูกพันร่วมกับผู้บริโภคได้ ก็จะทำให้ผู้บริโภคนึกถึงตราสินค้านั้นได้ก่อนตราสินค้าอื่นๆ (Calder, 2008)

ประกอบกับผู้บริโภคคาเฟ่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 43.50 เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 31.90 (ธัญวรรณ จรัสสิริภักดิ์ และคณะ, 2562) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเจนเนอเรชันวาย (Generation Y) คือ ผู้ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2523-2543 หรือมีอายุระหว่าง 21-41 ปี ณ ปี พ.ศ. 2564 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2563) และเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเกือบถึง 1 ใน 3 ของจำนวนประชากรในประเทศ ทำให้มีอิทธิพลต่อตลาดอุปโภคและบริโภค อีกทั้งมีอัตราการใช้จ่ายต่อรายได้สูงที่สุดเมื่อเทียบกับคนเจนเนอเรชันก่อนหน้า (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์, 2563)

จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีธุรกิจร้านค้าแพร่เปิดใหม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าทางภาคเหนือตอนล่าง ในการให้บริการทางด้านเศรษฐกิจที่ช่วยสนับสนุนให้จังหวัดมีการขยายตัว ประกอบกับมีศูนย์ราชการ และสถานศึกษาขนาดใหญ่ถึง 138 แห่ง ทำให้มีกลุ่มวัยทำงาน นักเรียน และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการบริโภคธุรกิจร้านค้าแพร่จำนวนมาก (เทศบาลนครพิษณุโลก, 2564; สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก, 2564) จากข้อมูลอำเภอเมืองพิษณุโลก มีร้านค้าแพร่

มากกว่า 50 ร้าน และมีร้านที่เปิดใหม่ ในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 21 แห่ง (พิษณุโลกจัดเต็ม, 2564) ผู้ประกอบการจึงควรจะศึกษาถึงโอกาสและความท้าทาย ที่สำคัญ เพื่อวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์ในการจัดการด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของธุรกิจร้านค้าแฟ ที่เปลี่ยนแปลงไป (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2561)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ และความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย อีกทั้งผู้ประกอบการธุรกิจชนิดเดียวกัน หรือผู้ที่สนใจจะประกอบธุรกิจร้านค้าแฟ สามารถนำไปปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ให้ตอบสนองตามความต้องการของผู้บริโภค จนเกิดความผูกพันของลูกค้าได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ และความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน กับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน
2. การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวายของธุรกิจร้านค้าแฟ ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ไม่มีกรอบประชากร (Population Frame) ที่ชัดเจน จึงใช้สูตรการคำนวณของ Leedy, Newby & Ertmer (1997) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน และจากการเสนอแนวคิดการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอ (Sufficient Sample) ด้วยกฎพื้นฐาน จำนวนตัวอย่างยิ่งมากยิ่งดี (The Larger

the Sample, the Better) (Leedy, Newby & Ertmer, 1997) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง เพื่อให้เพียงพอต่อการศึกษาในครั้งนี้

ทั้งนี้ลักษณะของประชากรมีความใกล้เคียงกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับตัวอย่างเจนเนอเรชันวายที่มีอายุระหว่าง 21-41 ปี ณ ปี พ.ศ. 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นคำถามแบบเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียว

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านกาแฟ จำนวนครั้งที่เลือกใช้บริการต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการเข้าใช้บริการต่อครั้ง ช่วงเวลาที่ใช้บริการ ลักษณะของการใช้บริการ และประเภทของกาแฟหรือเครื่องดื่มที่ผู้บริโภคนิยม เป็นคำถามแบบเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียว

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างความสะดวก 2) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย 3) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และ 4) ด้านปัจเจกบุคคล จำนวนทั้งหมด 16 ข้อ โดยลักษณะข้อคำถามมีมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ชนิดมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมั่นใจ 2) ด้านความซื่อสัตย์ 3) ด้านความภูมิใจ และ 4) ด้านความหลงใหล จำนวนทั้งหมด 18 ข้อ โดยลักษณะข้อคำถามมีมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ชนิดมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ทำการวิจัย (Index of item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งพบว่า ค่าถามมีค่า IOC = 0.50-1.00 ทุกข้อ นั่นคือ แบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหาผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้ (ธานินท์ ศิลปจารุ, 2563)

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบใช้กับผู้บริโภคในธุรกิจร้านกาแฟ กลุ่มเจนเนอเรชันวาย ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 ชุด แล้วนำแบบสอบถามส่วนที่ 3 การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ และส่วนที่ 4 ความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่า แบบสอบถามในแต่ละด้านมีค่า Cronbach's Alpha มากกว่า 0.9 นั่นคือแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้ (มาตี กาญจนกิจสกุล, 2549)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติทำการศึกษาวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มผู้บริโภคเงินออเรชั่นวาย ในธุรกิจร้านกาแฟ ที่อาศัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดวันเวลาในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Form พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบทุกฉบับ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน
4. ดำเนินการแจก QR Code หรือ Link แบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และติดตามเก็บแบบสอบถามตามวัน และเวลาที่กำหนด จนครบ 400 คน
5. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายระดับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ และระดับความผูกพันของลูกค้าในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเงินออเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) โดยจำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละตัวแปรที่ศึกษา และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จึงใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 สถิติ Independent T-Test ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ กับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเงินออเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

2.2 สถิติ One-way ANOVA ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน กับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเงินออเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD (Least -Significant Different)

2.3 สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เลือกใช้วิธี Enter ใช้ในการวิเคราะห์การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเงินออเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการใช้บริการของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านกาแฟ มีความสะดวกในการเข้าใช้ จำนวนครั้งที่เลือกใช้บริการจำนวน 3-4 ครั้งต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการเข้าใช้บริการน้อยกว่า 50 บาท ต่อครั้ง ช่วงเวลาที่ใช้บริการเวลา 12.01-18.00 น. ลักษณะของการใช้บริการนำไปทานที่อื่น และประเภทของกาแฟหรือเครื่องดื่มที่ผู้บริโภคนิยมโดยเป็นชา (ทุกชนิด)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.784) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.758) รองลงมาคือ ด้านการสร้างความสะดวก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.810) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.741) และด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.824) ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.777) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความภูมิใจ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.782) รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.759) ด้านความหลงใหล ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.756) และด้านความมั่นใจ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.756) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทั้งในภาพรวม และรายด้าน พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จากผลการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า ปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ด้านการสร้างความสะดวก (X1) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย (X2) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน (X3) และด้านปัจเจกบุคคล (X4) ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง

สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้เท่ากับร้อยละ 22.80 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 77.20 เป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่นๆ ที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยของปัจจัยสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปรปัจจัย (Variables)	ค่า สัมประสิทธิ์ ถดถอยจาก ค่าจริง (β)	ค่า สัมประสิทธิ์ ถดถอยปรับ มาตรฐาน (Beta)	t- statistic	Sig (p- value)
ค่าคงที่ (Constant)	1.719		6.815	.000***
ด้านการสร้างความสดใส	.202	.242	3.832	.000***
ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย	.084	.140	2.096	.037*
ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน	.130	.147	3.305	.001***
ด้านปัจเจกบุคคล	.137	.175	3.619	.000***
R				.477
R ²				.228
Adjust R ²				.220

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

โดยเมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปรับมาตรฐาน (Beta) ของปัจจัยความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกมากที่สุด คือ ด้านการสร้างความสดใส เท่ากับ .22 (Beta = .242) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านปัจเจกบุคคล เท่ากับ .175 (Beta = .175) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน เท่ากับ .147 (Beta = .147) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย เท่ากับ .140 (Beta = .140) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์มาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์มาตรฐาน } ZY = .242 X1^{***} + .140 X2^* + .147 X3^{***} + .175 X4^{***}$$

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน พบว่า ยอมรับสมมติฐานการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมที่ว่าปัจจัยสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ทุกด้าน ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยปัจจัยด้านการสร้างความสดใสส่งผลมากที่สุด รองลงมาคือด้านปัจจัยบุคคล ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ระดับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างความสดใส 2) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย 3) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และ 4) ด้านปัจจัยบุคคล พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอารีรัตน์ ปานสุขวัชร และคณะ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชันวายในประเทศไทย พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างความสดใส 2) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย 3) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และ 4) ด้านปัจจัยบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านปัจจัยบุคคล รองลงมาคือ ด้านการสร้างความสดใส ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย ตามลำดับ และพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านการสร้างความสดใส กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสร้างความสดใสโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอารีรัตน์ ปานสุขวัชร และคณะ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชันวายในประเทศไทย พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ด้านการสร้างความสดใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอารีรัตน์ ปานสุขวัชร และคณะ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชันวายในประเทศไทย พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านความน่าสนใจและสนุกสนานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอารีรัตน์ ปานสุข

วัชร และคณะ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชั่นวายในประเทศไทย พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านปัจเจกบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอารีรัตน์ ปานสุขวัชร และคณะ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชั่นวายในประเทศไทย พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ด้านปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) ด้านความมั่นใจ 2) ด้านความซื่อสัตย์ 3) ด้านความภูมิใจ และ 4) ด้านความหลงใหล พบว่า ความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 4 ด้านโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับณัฐธิดา วงศ์จิรทิพย์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ พบว่า ความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และธัญวรรณ จรัสสิริภักดี และคณะ (2562) พบว่า ระดับความผูกพันของลูกค้ากลุ่มธุรกิจร้านกาแฟในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านความภูมิใจ รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความหลงใหล และด้านความมั่นใจ ตามลำดับ และพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความมั่นใจ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านความมั่นใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับณัฐธิดา วงศ์จิรทิพย์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ พบว่า ความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ภาพรวมด้านความมั่นใจ อยู่ในระดับมาก และธัญวรรณ จรัสสิริภักดี และคณะ (2562) พบว่า ระดับความผูกพันของลูกค้ากลุ่มธุรกิจร้านกาแฟในเขตกรุงเทพมหานครด้านความมั่นใจ อยู่ในระดับมาก

ด้านความซื่อสัตย์ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านความซื่อสัตย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับณัฐธิดา วงศ์จิรทิพย์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ พบว่า ความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ภาพรวมด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก และธัญวรรณ จรัสสิริภักดี

และคณะ (2562) พบว่า ระดับความผูกพันของลูกค้ากลุ่มธุรกิจร้านกาแฟในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก

ด้านความภูมิใจ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านความภูมิใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับธัญวรรณ จรัสสิริภักดิ์ และคณะ (2562) พบว่า ระดับความผูกพันของลูกค้ากลุ่มธุรกิจร้านกาแฟในเขตกรุงเทพมหานครด้านความภูมิใจ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับณัฐธิดา วงศ์จิรทิพย์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ พบว่า ความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ ภาพรวมด้านความภูมิใจ อยู่ในระดับมาก

ด้านความหลงใหล กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟ ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านความหลงใหลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับณัฐธิดา วงศ์จิรทิพย์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ พบว่า ความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์ภาพรวมด้านความหลงใหล อยู่ในระดับมาก และธัญวรรณ จรัสสิริภักดิ์ และคณะ (2562) พบว่า ระดับความผูกพันของลูกค้ากลุ่มธุรกิจร้านกาแฟในเขตกรุงเทพมหานครด้านความหลงใหล อยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

3.1 จากการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้สรุปได้ดังนี้

เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับมยุรา อรุณเรืองศิริเลิศ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ พบว่า ในด้านปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ของผู้บริโภคแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งแตกต่างกับมยุรา อรุณเรืองศิริเลิศ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ พบว่า ในด้านปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ของผู้บริโภคไม่แตกต่างกัน

อาชีพ ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านกาแฟของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแตกต่างกับมยุรา อรุณเรืองศิริเลิศ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์

พบว่า ในด้านปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ของผู้บริโภคไม่แตกต่างกัน

รายได้ ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแพของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับธัญวรรณ จรัสศิริภักดี และคณะ (2562) พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีความผูกพันของลูกค้ากลุ่มธุรกิจร้านค้าแพในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแตกต่างกับมยุรา อรุณเรืองศิริเลิศ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ พบว่า ในด้านปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์ของผู้บริโภคไม่แตกต่างกัน

3.2 การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแพของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างความสะดวก 2) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย 3) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และ 4) ด้านปัจเจกบุคคล ที่ส่งผลเชิงบวกต่อความผูกพันของลูกค้า ในธุรกิจร้านค้าแพของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ร้อยละ 22.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับธาดาธิเบศร์ ภูทอง และจิโรจ โชติศิริคุณวัฒน์ (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของการตลาดผ่านสื่อสังคมและดิจิทัลต่อคุณค่าของตราสินค้าและความผูกพันของผู้ใช้บริการสายการบิน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดผ่านสื่อสังคมและดิจิทัลส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของตราสินค้ายังส่งผลเชิงบวกต่อการสื่อสารแบบปากต่อปากบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และความผูกพันต่อตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอารีรัตน์ ปานศุภวัชร และคณะ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชั่นวายในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างความสะดวก 2) ด้านเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย 3) ด้านความน่าสนใจและสนุกสนาน และ 4) ด้านปัจเจกบุคคลนั้น ทั้ง 4 ด้านส่งผลกระทบทางบวกต่อความผูกพันของลูกค้า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าแพ ต้องให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อทางสังคมออนไลน์ โดยมีเนื้อหาของข้อมูลเป็นรูปแบบดิจิทัลที่มีความน่าสนใจ เข้าถึงได้ง่าย ครอบคลุมทุกช่องทาง และทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำข้อมูลข่าวสารทางการตลาดในรูปแบบต่างๆ โดยใช้รูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ ไลน์ หรืออินสตาแกรม ฯลฯ ซึ่งกลุ่มเจนเนอเรชั่นยานิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์

2. กิจกรรมสามารถนำสื่อสังคมออนไลน์มาเป็นช่องทางในการจัดจำหน่าย และทำการสื่อสารทางการตลาดของร้านให้กับลูกค้าได้ เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ทำให้การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนั้นได้สะดวกและง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งทำให้ลูกค้าและกิจการได้รับประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563, 24 กันยายน). *Gen Y/Gen Me กลุ่มผู้กุมชะตาโลก*. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1251>.
- ณัฐธิดา วงศ์จิรพิบัติ, ปรีดา ศรีนฤวรรณ, ภูษณิศ เทชเถกิง, และภัทริกา มณีพันธ์. (2562). ความผูกพันของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ต่อแบรนด์สตาร์บัคส์. *การประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจ ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. 608-622.
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (2564). *สภาพทั่วไป จังหวัดพิษณุโลก*. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-62-General%20Phitsanulok>.
- ธัญวรรณ จรัสศิริภักดี, ชุลิตา คงแก้ว, สาวิตรี มีเกิด, อริสรา วีระสุวรรณ, ศุภชัย เหมือนโพธิ์, และ ทาริกา สระทองคำ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของกลุ่มลูกค้าธุรกิจร้านกาแฟในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*. 3(2), 1-8.
- ธาดาธิเบศร์ ภูทอง และจิโรจ โชติศิริคุณวัฒน์. (2561). ผลกระทบของการตลาดผ่านสื่อสังคมและดิจิทัลต่อคุณค่าของตราสินค้าและความผูกพันของผู้ใช้บริการสายการบิน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ. 11(2), 2054-2076.
- ธานินท์ ศิลปจารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 18)*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2563, 31 ตุลาคม). *สำรวจตลาดกาแฟไทย “ไปต่อ” หรือ “พักก่อน”*. สืบค้น 5 สิงหาคม 2564, จาก <https://mgronline.com>.
- พิษณุโลกจัดเต็ม. (2564, 6 มกราคม). *ต้อนรับปี 2021 ด้วย 21 คาเฟ่เด็ดเมืองพิทโลก*. สืบค้น 9 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.facebook.com/pitlokjudtem/posts/1513414132382939>
- มนตรี ศรีวงษ์. (2563, 26 กุมภาพันธ์). *แนวโน้มธุรกิจกาแฟเมืองไทย ปี 2563*. สืบค้น 5 สิงหาคม 2564, จาก: <http://www.thaismescenter.com/แนวโน้มธุรกิจกาแฟเมืองไทย-ปี-2563>.
- มยุรา อรุณเรืองศิริเลิศ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในตราสินค้ารถยนต์*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาตี กาญจนกิจสกุล. (2549). *เอกสารประกอบการสอนระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิษณุโลก: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2561, ตุลาคม). ธุรกิจร้านค้าแพ บริหารอย่างไรให้รุ่ง. ธนาคารกสิกรไทย. สืบค้น 7 สิงหาคม 2564, จาก <https://kasikornbank.com/th/>.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์. (2563). Gen Y หนี้เยอะกว่าทุก Generation จริงหรือ?. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/geny-more-debts.html>.
- ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร. (2564, มกราคม). ธุรกิจกาแฟในประเทศไทย. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <http://fic.nfi.or.th/MarketOverviewDomesticDetail.php?id=319>.
- สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. (2564). ส่วนราชการในจังหวัดพิษณุโลก. สืบค้น 9 สิงหาคม 2564, จาก: <http://www.phitsanulok.go.th/index1.html>.
- สุนิษฐา เศรษฐีธร. (2562, มกราคม). รายงานตลาดอาหารในประเทศไทย. ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหารสถาบันอาหาร. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <http://news.thairoyalfrozen.com>.
- อารีรัตน์ ปานศุภวัชร, ประวีณ ปานศุภวัชร, และญาดา สามารถ. (2563). ผลกระทบของการสื่อสารทางการตลาดด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ความผูกพันของลูกค้า และความภักดีในตราสินค้าที่มีต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของเจนเนอเรชันวายในประเทศไทย. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. 9(1), 65-82.
- Calder., B.J. (2008). *Kellogg on advertising & media* (1st ed.). New Jersey: John Wiley & Son.
- Keller, K. L. (2008). *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Leedy, P. D., Newby, T. J., & Ertmer, P. A. (1997). *Practical research: Planning and design*. Upper Saddle River, New Jersey: Merrill.

การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-CRM) และคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อ
ความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกาย บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค
(ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ
Electronic Customer Relationship Management (E-CRM) and Service
Quality that Affecting the Trust of the Johnson Health Tech
(Thailand) Co., Ltd. Fitness Equipment Service Center
in the Northern Region

สุธาสินี สารทอง¹ ลัสดา ยาวิละ² รัตนา สิทธิอ่วม³

Sutasinee Saronthong, Lassada Yawila, Rattana Sittioum

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ 2) เพื่อศึกษาคุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ 3) เพื่อศึกษาความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างตามกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ได้ 385 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมและวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ได้แก่ ด้านตลาด ด้านโมเดลธุรกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านพนักงานที่ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คุณภาพบริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรม

Received: 2022-06-06 Revised: 2022-07-20 Accepted: 2022-08-01

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: kaimuk218@gmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

ของบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ การรับประกันให้มีความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ความเอาใจใส่การเข้าใจรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์; คุณภาพบริการ; ความไว้วางใจ

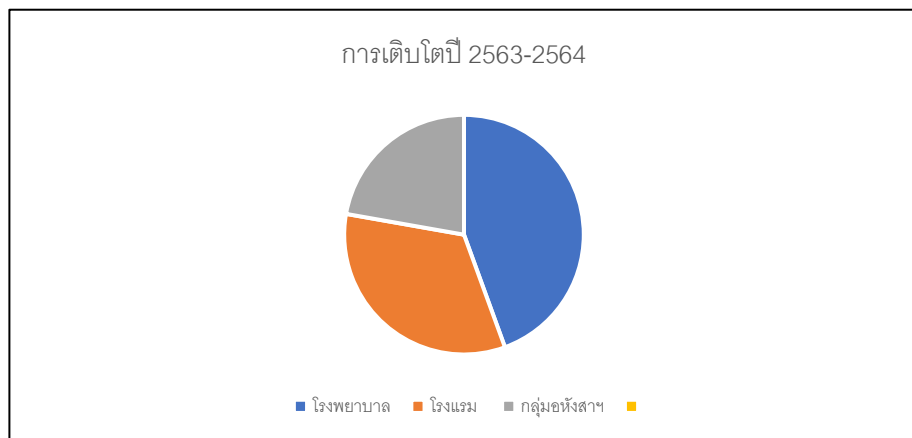
Abstract

This research is objectives were 1) to study electronic customer relationship management (e-CRM) affecting trust in fitness centers of Johnson Health Tech (Thailand) Co., Ltd. in the northern region. 2) to study the quality of service affecting the trust of Johnson Health Tech (Thailand) Co., Ltd. fitness equipment service center in the northern region. 3) to study of trust in fitness equipment service center, Johnson Health Tech (Thailand) Co., Ltd. Classified by personal information. By assigning 385 samples according to the case of unknown population. The tools used in the research were the 5-level estimation scale. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, frequency, standard deviation, Independent Sample t-test, One-way ANOVA and Multiple regression analysis. The findings indicated that electronic customer relationship management (e-CRM) including marketing, business model, technology, Human factors affecting trust in the service center of Johnson Health Tech (Thailand) Co., Ltd. in the northern region with a statistically significant at the 0.05 level. Service quality including Tangibles, Reliability, Responsiveness, Assurance, Empathy That affecting the trust in the fitness center of Johnson Health Tech (Thailand) Co., Ltd. in the northern region with a statistical significance of 0.05 level. Personal factor including occupation different the effecting on the trust in the exercise service center of Johnson Health Tech (Thailand) Co., Ltd. in the northern region with in significantly different at the 0.05 level.

Keywords: Electronic Customer Relationship Management (e-CRM); Service Quality; Trust

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันคนไทยหันมารักษาสภาพและออกกำลังกายกันมากขึ้น สังเกตได้จากการวิ่งที่มีนักวิ่งในประเทศรวมแล้วกว่า 17 ล้านคน มีการจัดงานวิ่งในทั่วภูมิภาคทุกสัปดาห์ ราวๆ 2,000 งานต่อปี จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบสถิติคนไทยมาปรึกษาเกี่ยวกับการเสริมภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นเป็น 20.65% แสดงให้เห็นว่าคนไทยตระหนักถึงการดูแลสุขภาพ และลดการพบเจอหรือหลีกเลี่ยงการสัมผัสสิ่งของร่วมกันผู้อื่น ปรับเปลี่ยนสถานที่ออกกำลังกายที่ไม่มีคนพลุกพล่านหรือหันมาออกกำลังกายภายในบ้านมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดเครื่องออกกำลังกายอย่าง บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) มียอดขายหน่วยอุปกรณ์การออกกำลังกายเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องกับทั้งกลุ่มลูกค้าเดิมและกลุ่มลูกค้าใหม่ ดังนั้นการเติบโตเฉลี่ยในไทย 15-20% ดังต่อไปนี้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562) (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563) (โรงพยาบาลกรุงเทพ, 2563)

ภาพที่ 1 : แสดงการเติบโตของบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ปี 2563
ที่มา: ไทยรัฐออนไลน์, 2563

จากการเติบโตของตลาดเครื่องออกกำลังกาย ทำให้มีผู้นำเข้าเครื่องออกกำลังกายจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายกันอย่างมาก ทำให้ตลาดเครื่องออกกำลังกายเกิดสภาวะการแข่งขันที่สูง ทั้งเรื่องของการ ลด แลก แจก แถมสินค้ามากมาย รวมทั้งการจัดรายการส่งเสริมการขายต่างๆ เพื่อจูงใจลูกค้าในการซื้อเครื่องออกกำลังกาย รวมไปถึงการให้บริการหลังการขายสำหรับลูกค้า เช่น การขายพร้อมติดตั้งและมีบริการแนะนำวิธีการใช้งาน โดยผ่านการโฆษณาจากการติดป้ายโฆษณา แผ่นพับ โบว์ชาร์ และสื่อต่างๆ ที่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ลูกค้าเกิดความสนใจมากขึ้น เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากลูกค้าและกลับมาซื้อสินค้าในครั้งต่อไป (ประชาชาติธุรกิจ, 2563) (ภาณุ ลิ้มมานนท์, 2554)

การนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนารักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าให้มากขึ้น มีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเรียกว่า การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Customer Relationship Management: e-CRM) ผ่านทางช่องทางการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การบริการข้อความ ช่องทางการติดต่อที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นต้น โดยการจัดการที่ประสบความสำเร็จของลูกค้าสัมพันธ์จะสูงขึ้นอยู่กับลักษณะของบริการอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาให้เข้ากับหลักการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ ช่วยให้พัฒนาศักยภาพคุณภาพบริการและความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ได้ด้วย (ปิยะดา พิศาลบุตรและคณะ, 2556)

สภาวะการแข่งขันในตลาดเครื่องออกกำลังกายเน้นการตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากที่สุด คุณภาพการบริการเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อสร้างความเหนือกว่าของคู่แข่งโดยเสนอคุณภาพการให้บริการตามลูกค้าคาดหวังไว้ ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการที่ลูกค้าต้องการลูกค้าจะพอใจถ้าลูกค้าได้รับในสิ่งที่ต้องการ ส่งผลให้การให้บริการหรือส่งมอบบริการลูกค้าคือช่วงเวลาที่สำคัญที่จะทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการมีความประทับใจ มีความสุข เพื่อเพิ่มความต้องการซื้อ การบริการโดยไม่มีข้อบกพร่อง ทำให้ลูกค้าจะยอมจ่ายเพื่อสิ่งที่ดีกว่าและระลึกถึงการบริการครั้งต่อไป จึงเป็นเหตุผลที่สามารถรักษาลูกค้าเดิมไว้ได้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2560) (สุพรรณอินทร์แก้ว, 2551)

เนื่องจากสภาวะปัญหาตลาดเครื่องออกกำลังกายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด มีแนวโน้มการเติบโตสูงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) และคุณภาพบริการ ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ เพื่อศึกษาประชาชนที่เคยซื้อเครื่องออกกำลังกายจากศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ โดยเลือกศึกษาเฉพาะศูนย์บริการตัวแทนค้าปลีกของบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือทั้งสิ้น 4 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง เพื่อที่จะนำไปใช้ในพัฒนาการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้ความต้องการของลูกค้า โดยการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในระยะยาว ในการพูดคุยและนำเสนอสิ่งที่ลูกค้าสนใจได้สะดวกและปิดการขายได้รวดเร็วขึ้นพร้อมทั้งสามารถรักษาลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้าใหม่ผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาคุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การวิจัยนี้มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ
2. คุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ
3. กลุ่มผู้บริโภคที่มีข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ) ต่างกันมีความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการวิจัยเชิงพรรณนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ประชาชนที่เคยซื้อเครื่องออกกำลังกายจากศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกาย บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถทราบจำนวนประชากร จึงได้ใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ W.G.Cochran (1953) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ 5 % และสัดส่วนลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 จึงคำนวณได้ 385 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาเลือกพื้นที่ศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายในเขตภาคเหนือ โดยมีทั้งสิ้น 4 จังหวัด ที่ศูนย์บริการตัวแทนค้าปลีกของบริษัท ได้แก่ 1.

จังหวัดเชียงใหม่ 2.จังหวัดเชียงราย 3.จังหวัดลำพูน 4.จังหวัดลำปาง (บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค ประเทศไทย จำกัด, 2564)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามรายการเป็นแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งได้ 4 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1.ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ส่วนที่ 2.การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจัดอันดับ 5 ระดับ ตามระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) คือระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนถึงระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เกณฑ์การชี้วัดดังนี้ คะแนน 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด จนถึง คะแนน 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.97 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol et al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยรวบรวมจากให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยตรงหรือให้ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ผ่าน Google Form และส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างผ่านศูนย์บริการตัวแทนค้าปลีกของบริษัทแต่ละจังหวัด ตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับคำนวณผลทางสถิติ (Statistical Package for the Social Science: SPSS) ในการอธิบายลักษณะการแจกแจงข้อมูลตัวแปร ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ความถี่ (Frequency) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติการทดสอบสมมติฐานเพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มผู้บริโภคที่มีข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ) ต่างกันมีความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดแตกต่างกัน ใช้สถิติการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (One-way ANOVA) และการ

วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้ทดสอบการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือและทดสอบคุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) คุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ

ระดับความคิดเห็นของการจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.55, S.D.=0.33$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านพนักงาน (Human factors) มี ($\bar{X}=4.59, S.D.=0.43$) ด้านตลาด (Markets) มี ($\bar{X}=4.58, S.D.=0.38$) ด้านเทคโนโลยี (Technology) มี ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.42$) ด้านการจัดการความรู้ (Knowledge management) ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.44$) และด้านโมเดลธุรกิจ (Business Model) มี ($\bar{X}=4.50, S.D.=0.48$)

ระดับความคิดเห็นของคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.36$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ (Responsiveness) มี ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.44$) รองลงมา ความเอาใจใส่ การเข้าใจ รับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ (Empathy) มี ($\bar{X}=4.56, S.D.=0.43$) การรับประกัน ให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ (Assurance) มี ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.44$) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) มี ($\bar{X}=4.52, S.D.=0.45$) และความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) มี ($\bar{X}=4.50, S.D.=0.49$)

ระดับความคิดเห็นความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.55, S.D.=0.38$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ความไว้วางใจในระบบอินเทอร์เน็ตว่าเป็นช่องทางหนึ่งของการซื้อขายมี ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.47$) รองลงมา ความไว้วางใจในธุรกิจและกฎระเบียบของสภาพแวดล้อมมี ($\bar{X}=4.55, S.D.=0.46$) และความไว้วางใจในตัวผู้ขายทางอินเทอร์เน็ตมี ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.44$)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 385 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70 มีช่วงอายุ 18-30 ปี จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70 รายได้เฉลี่ย 25,001-35,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 อาชีพเจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 63.40

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของการจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	($\bar{x}$)	Std.Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	0.574	0.178		3.234	0.001
ด้านตลาด (X1)	0.267	0.045	0.269	5.996	0.000
ด้านโมเดลธุรกิจ (X2)	0.221	0.034	0.278	6.428	0.000
ด้านการจัดการความรู้ (X3)	0.052	0.040	0.060	1.281	0.201
ด้านเทคโนโลยี (X4)	0.147	0.037	0.163	3.980	0.000
ด้านพนักงาน (X5)	0.186	0.037	0.210	5.050	0.000

$R = 0.765$, $R^2 = 0.585$, $SE = 0.350$, $F = 57.19$, $SIG \text{ OF } F = 0.000$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์สมการถดถอยตามสมการจะมีตัวแปรอิสระ ทั้งหมด 5 ตัวแปร แต่มีเพียง 4 ตัวแปรที่ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ได้แก่ ด้านโมเดลธุรกิจ (X2) รองลงมา คือ ด้านการตลาด (X1) ด้านพนักงาน (X5) และด้านเทคโนโลยี (X4) สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.765 และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 58.5 ($R^2 = 0.585$) และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$y = 0.574 + 0.267x_1 + 0.221x_2 + 0.052x_3 + 0.147x_4 + 0.186x_5$$

สมมุติฐานที่ 2 คุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของคุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized		Standardize	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	($\bar{x}$)	Std.Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	0.646	0.141		4.585	0.000
รูปธรรมของบริการ (X1)	0.150	0.034	0.179	4.362	0.000
น่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (X2)	0.168	0.032	0.217	5.233	0.000
ตอบสนองความต้องการ (X3)	0.213	0.034	0.249	6.205	0.000
การรับประกัน (X4)	0.240	0.033	0.281	7.374	0.000
การเอาใจใส่ (X5)	0.091	0.036	0.103	2.565	0.001

$R = 0.826$, $R^2 = 0.682$, $SE = 0.330$, $F = 73.93$, $SIG \text{ OF } F = 0.000$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์สมการถดถอยตามสมการจะมีตัวแปรอิสระ ทั้งหมด 5 ตัวแปร ทั้งหมด 5 ตัวแปรส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ได้แก่ การรับประกันให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ (X4) รองลงมา คือ การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ (X3) ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (X2) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (X1) และความเอาใจใส่ การเข้าใจ รับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ (X5) สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.826 และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 68.2 ($R^2 = 0.682$) และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$Y = 0.646 + 0.150x_1 + 0.168x_2 + 0.213x_3 + 0.240x_4 + 0.091x_5$$

สมมุติฐานที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ) ต่างกันมีความความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนบุคคล พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจของประชาชนที่เคยซื้อเครื่องออกกำลังกายต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ที่มีเพศ อายุ รายได้ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์

เทศ (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็นความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทศ (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทศ (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและความคิดเห็นอาชีพมีความแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทศ (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือเจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจ ต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทศ (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ต่างกัน	
1. ด้านตลาด (Markets)	ยอมรับสมมติฐาน
2. ด้านโมเดลธุรกิจ (Business Model)	ยอมรับสมมติฐาน
3. ด้านการจัดการความรู้ (Knowledge management)	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ด้านเทคโนโลยี (Technology)	ยอมรับสมมติฐาน
5. ด้านพนักงาน (Human factors)	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 คุณภาพบริการส่งผลต่อความ ไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทศ (ประเทศไทย) จำกัดในเขต ภาคเหนือ	
1. ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles)	ยอมรับสมมติฐาน
2. ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability)	ยอมรับสมมติฐาน
3. การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ (Responsiveness)	ยอมรับสมมติฐาน

4. การรับประกัน ให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ (Assurance)	ยอมรับสมมติฐาน

5. ความเอาใจใส่ การเข้าใจ รับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ (Empathy)	ยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ) ต่างกันมีความความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือต่างกัน

1. เพศ	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. อายุ	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. รายได้	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. การศึกษา	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. อาชีพ	ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการซื้อที่ 1 พบว่า “การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ” การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ได้แก่ ด้านตลาด ด้านโมเดลธุรกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านพนักงาน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานการซื้อที่ 2 พบว่า “คุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ” คุณภาพบริการ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ การรับประกัน ให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ความเอาใจใส่การเข้าใจรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานการซื้อที่ 3 พบว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ) ต่างกันมีความความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ” ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อาชีพ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์น

สัน เฮอร์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการศึกษา (Research Discussion)

งานวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) และคุณภาพบริการ ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮอร์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮอร์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ บุญรักษา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ของนายหน้าประกันวินาศภัย ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความเชื่อถือไว้วางใจ และการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ปัจจัยด้านการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ส่งผลเชิงบวกต่อความเชื่อถือไว้วางใจของผู้บริโภคที่ซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในการจัดการลูกค้าสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร เนื่องจากนายหน้าประกันวินาศภัยมีการจัดการลูกค้าสัมพันธ์กับผู้ซื้อที่ซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่น มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประกันภัยรถยนต์ของบริษัทต่าง ๆ เพื่อให้ลูกค้าเปรียบเทียบและเลือกได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า มีการติดตามการจัดส่งกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ มีการติดต่อกับลูกค้าในหลายช่องทางทำให้สามารถช่วยเหลือลูกค้ากรณีที่มีข้อสงสัยในการสอบถามข้อมูล หรือต้องการความช่วยเหลือได้ เป็นต้น จึงทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือไว้วางใจต่อนายหน้าประกันวินาศภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาสินี อินทร์สุวรรณ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานลูกค้าสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ ของ บริษัท แอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด และความภักดีต่อตราสินค้าในเขตกรุงเทพ กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์และการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อให้เกิดความภักดีต่อตราสินค้าในระยะยาวและการทำการตลาดบนสื่อสังคมออนไลน์จะต้องเอาใจใส่และสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้ามากกว่าการเพิ่มยอดขายแต่มุ่งเน้นความสัมพันธ์กับลูกค้าในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนาฏ อุพงศ์,ดร.บุญทวรรณ วิงวอนและดร.พิชาภพ พันธุ์แพ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความภักดีผ่านบทบาทเชื่อมโยงของคุณภาพความสัมพันธ์และประสบการณ์ลูกค้าในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ กล่าวว่า ลูกค้าผู้ใช้บริการ-ติดต่อสื่อสารผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารให้ความสำคัญต่อความภักดีมากที่สุดเนื่องจากลูกค้าจะกลับมาใช้บริการ/ติดต่อสื่อสารผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวกลางสำคัญช่วยให้องค์กรสามารถดึงดูดลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้าให้คงอยู่ต่อไปได้ ความพึง

พอใจลูกค้าเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ เพราะว่าลูกค้าไว้วางใจ มั่นใจในการดำเนินงานขององค์กร อีกทั้งความพึงพอใจและความไว้วางใจซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างองค์กรกับลูกค้า

2.คุณภาพบริการส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือโดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉงจิ่ง หลี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการของบริษัทนำเข้าเที่ยวประเทศจีนที่มีผลต่อความความไว้วางใจในบริษัทนำเข้าเที่ยวและความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย กล่าวว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคุณภาพการบริการด้านความเชื่อถือและไว้วางใจได้ (Reliability) ในระดับมากที่สุด รองลงมาการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ (Assurance) ด้านสิ่งที่สัมผัสได้ (Tangibles) ด้านความรวดเร็ว (Responsiveness) และด้านการเอาใจใส่ลูกค้าเป็นรายบุคคล (Empathy) ตามลำดับ เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวประเทศจีนเป็นการเดินทางต่างประเทศในสถานที่แตกต่างจากทั้งภาษาและวัฒนธรรมนอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางค่อนข้างสูงส่งผลให้ในการตัดสินใจไปเที่ยวประเทศจีนแต่ละครั้งของนักท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็นต้องเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทนำเข้าเที่ยวว่ามีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจในการบริการมากน้อยแค่ไหนเพื่อประกอบเหตุผลในการเลือกบริษัทนำเข้าเที่ยว โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ บุญรักษา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ของนายหน้าประกันวินาศภัย ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความเชื่อถือไว้วางใจ และการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า เนื่องจากนายหน้าประกันวินาศภัยมีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อมูลการทำประกันภัยภาคสมัครใจ จึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขกรมธรรม์ชัดเจนและถูกต้องให้บริการได้อย่างถูกต้องตรงกับสัญญาที่ได้ให้ไว้ เข้าใจความต้องการของลูกค้าและตอบสนองความต้องการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อีกทั้งให้บริการด้วยความสุภาพ น่าเชื่อถือ และมีการติดตามลูกค้า โดยมีการติดต่อลูกค้าเพื่อแจ้งเตือนเมื่อประกันภัยใกล้ถึงทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อการบริการที่ได้รับ อันจะนำไปสู่ความตั้งใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำ

ตรงกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2560) ได้กล่าวว่า หมายถึง รูปธรรมในการให้บริการเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นหรือสามารถสัมผัสได้ความน่าเชื่อถือเป็นความสามารถที่จะดำเนินการให้บริการตามที่ได้มีการสัญญาไว้ รวมทั้งการให้บริการต้องมีความถูกต้องแม่นยำการตอบสนองอย่างรวดเร็ว เป็นการให้ความช่วยเหลือหรือความเต็มใจที่จะให้บริการอย่างทันทีทันใด ความมั่นใจได้ เป็นการแสดงถึงความรู้ ความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการจะที่กระทำหรือสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้รับบริการ และการเข้าถึงจิตใจเป็นส่วนของการเอาใจใส่ลูกค้าเป็นรายบุคคล การดูแลเอาใจใส่ลูกค้า เป็นต้น

3.กลุ่มผู้บริโภคที่มีข้อมูลส่วนบุคคล (เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ) ต่างกันมีความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด

แตกต่างกัน โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญาคม ล้วนรัตน์ (2554) ศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ที่มีผลต่อความไว้วางใจและพฤติกรรมของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อความไว้วางใจที่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะ อายุและรายได้ที่แตกต่างกัน มีประสบการณ์การใช้บริการ การรับรู้ข่าวสารและการระมัดระวังการรับผิดชอบ ต่างๆที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) ด้านการตลาด ด้านโมเดลธุรกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านพนักงาน ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ดังนั้นผู้ประกอบการที่มีธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องออกกำลังกายหรือสนใจการทำธุรกิจเครื่องออกกำลังกายในเขตภาคเหนือ ควรเน้นกิจกรรม สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ช่องทางการติดต่อหลากหลายช่องทางสะดวกต่อการใช้งาน การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ทำให้เอื้ออำนวยต่อการใช้งานและมีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสินค้าและบริการแก่ ท่านเป็นอย่างดี เพื่อให้องค์กรสามารถช่วยเหลือลูกค้าได้หลากหลายช่องทางและลดค่าใช้จ่ายในการ สื่อสารการตลาดที่สูง ทำให้สามารถถึงลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้าให้คงอยู่ต่อไปได้

2. คุณภาพบริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ การรับประกันให้มีความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ความเอาใจใส่ การเข้าใจ รับรู้ความต้องการของผู้รับบริการที่ส่งผลต่อความไว้วางใจต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัดในเขตภาคเหนือ ดังนั้นผู้ประกอบการที่มีธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องออกกำลังกายหรือสนใจการทำธุรกิจเครื่องออกกำลังกายในเขตภาคเหนือ ควรเน้น การป้ายบอกราคาที่ชัดเจน สร้างเชื่อมั่นและไว้วางใจในความสามารถต่อศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายแก่ลูกค้า พนักงานมีความเต็มใจในการบริการ พนักงานมีการโต้ตอบแบบสุภาพและรับฟัง ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้บริการทุกครั้งที่ได้รับบริการ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจและไว้วางใจในการช่วยเหลือผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลให้ลูกค้ากลับมาซื้อซ้ำอีก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่อง เรื่อง การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-CRM) และคุณภาพ บริการ ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจศูนย์บริการเครื่องออกกำลังกายบริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ในเขตภาคเหนือ เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นประโยชน์และสามารถขยายต่อไปในทัศนะที่กว้างมากขึ้น ผู้ทำวิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ผลการศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเพียงเฉพาะประชาชนที่เคยใช้ซื้อเครื่องออกกำลังกาย บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค (ประเทศไทย) จำกัด ที่อยู่ในจังหวัดพื้นที่ 4 จังหวัดเท่านั้นในเขตภาคเหนือเท่านั้น ซึ่งอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างไปจากการศึกษาทั้งประเทศ สำหรับผู้วิจัยอื่นๆ ที่มีความสนใจจะนำข้อมูลไปต่อยอดงานวิจัยครั้งนี้ควรศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

2. สำหรับผู้วิจัยที่มีความสนใจจะนำข้อมูลไปต่อยอดงานวิจัยครั้งนี้ควรเน้นศึกษาถึงปัจจัยอื่นที่มีความเชื่อมโยง เช่น คุณค่าตราสินค้า ความภักดีของลูกค้าหรือปัจจัยอื่นที่จะเข้ามาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์กับคุณภาพบริการในการวิจัยครั้งถัดไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). เมกะเทรนด์อายุยืนโควิดหนุนตลาดสุขภาพโต 6.5 หมื่นล้าน. สืบค้น 4 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/895504>.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). การวิเคราะห์สถิติสถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- คลังความรู้กระทรวงสาธารณสุข. (2564). การออกกำลังกายแบบคาร์ดิโอ(Cardio Exercise). สืบค้น 4 ธันวาคม 2564, จาก http://healthydee.moph.go.th/view_article.php?id=1481.
- ฉงจิ่ง หลี. (2556). คุณภาพการบริการของบริษัทนำเที่ยวประเทศจีนที่มีผลต่อความความไว้วางใจในบริษัทนำเที่ยวและความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). Johnson Health Tech เผยโควิด-19 ดันยอดขายอุปกรณ์ออกกำลังกายพุ่ง. สืบค้น 19 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/business/market/1969140>.
- นันทนาฏ อุพงศ์,ดร.บุญทวรรณ วิงวอนและดร.พิชาภพ พันธุ์แพ. (2564). การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความภักดีผ่านบทบาทเชื่อมโยงของคุณภาพความสัมพันธ์และประสบการณ์ลูกค้าในธุรกิจธนาคารพาณิชย์. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- บริษัท จอห์นสัน เฮลท์ เทค ประเทศไทย จำกัด. (2021). Johnson Health Tech เป็นผู้ผลิตเครื่องออกกำลังกายอันดับ 1 ของเอเชีย. สืบค้น 3 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://johnson.co.th/>.

- ประชาชาติธุรกิจ. (2563). ตลาดอุปกรณ์ฟิตเนสมาแรง จอห์นสันฯเจาะโรงพยาบาล-คลินิก. สืบค้น 4 ธันวาคม, จาก <https://www.prachachat.net/marketing/news-582087>.
- ปิยะดา พิศาลบุตรและคณะ. (2556). การจัดการลูกค้าสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. *วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา*. 5(9), 27-32
- ปรัชญาคม ล้วนรัตน์. (2554). ภาพลักษณ์ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ที่มีผลต่อความไว้วางใจ และพฤติกรรมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาณุ ลิ้มมานนท์. (2554). E-CRM: การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ในยุคสังคมดิจิทัลของธุรกิจค้าปลีก ความงาม. *EAU Science and Humanity*. 8(3), 20-30.
- โรงพยาบาลกรุงเทพ. (2563). ฟิตร่างกายสู้ COVID-19. สืบค้น 4 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.bangkok.com/content/fit-fight-covid-19>.
- วิลาสินี อินทร์สุวรรณ. (2561). การบริหารงานลูกค้าสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ของบริษัทแอลจี อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัดและความภักดีต่อตราสินค้าในเขตกรุงเทพ. *นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2560). ส่วนประสมทางการตลาดบริการคุณภาพการให้บริการและปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการฟิตเนสเซ็นเตอร์ของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริศักดิ์ บุญรักษา. (2562). คุณภาพการบริการและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ของนายหน้าประกันวินาศภัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจความเชื่อถือว่าไว้วางใจและการตัดสินใจซื้อซ้ำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. *บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562). คนไทยออกกำลังกายเพิ่ม! 70% นิยมเดินเป็นหลักแก้ปัญหาบ้านปมทัศนคติสภาวะแวดล้อม. สืบค้น 4 ธันวาคม 2564, จาก <https://gronline.com/qol/detail/9620000093383>.
- อนัญญา อุทัยปรีดา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจซึ่งทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทอัญมณีและเครื่องประดับผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟสบุ๊คไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคประเทศไทย. *บริหารธุรกิจบัณฑิต(สาขาการตลาด)*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons. Inc.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียน
ขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย

A Confirmatory Factor Analysis for Analysis Thinking Among
Chiang Rai Small School Students

กนกวรรณ วังมณี¹ ศิวภรณ์ สองแสน² จารุวรรณ ศิริินาพอด³

Kanokwan Wangmanee, Sivaporn Songsaen, Charuwan Sirinapadol

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 151 คนโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แบบชั้นภูมิศูนย์เครือข่ายและแบบเจาะจงโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วม เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .55-.87 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสร้างโมเดลหาองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงรายด้วยโปรแกรม LISREL ผลการวิจัย พบว่า 1) การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การจำแนกแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ การหาความสัมพันธ์ การให้เหตุผล และการประยุกต์ใช้ 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย มีค่า ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.61$, $P = 0.66$, $df = 3$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.018$ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลประกอบด้วย 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.79 ถึง 0.97 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ การให้เหตุผล

คำสำคัญ (Keywords): การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน; การคิดวิเคราะห์; โรงเรียนขนาดเล็ก

Received: 2022-03-23 Revised: 2022-06-16 Accepted: 2022-06-16

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: juthamas.suk@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University.

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University.

Abstract

The research aimed to study components of analytical thinking of small schools in Chiang Rai province. The data was collected from sample groups which were studying in primary 1-3 at small schools under Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 with 151 students in total. The method used was multistage sampling, stratified sampling and voluntary sampling. The instrument used was 25 questions of analytical thinking assessment for lower primary students with a range between 0.55-0.87. Reliability of the assessment was 0.96. A pre-made software package was used for data analysis to determine the mean and standard deviation and create a model for analytical thinking components of elementary students in small Chiangrai schools with LISREL program. The findings: 1) There were 5 analytical thinking components of small school elementary students in Chiangrai. The components are classification, categories, relations, reasons and application. 2) The statistical results of the confirmatory factor analysis of small school elementary students in Chiangrai are $\chi^2 = 0.61$, $P = 0.66$, $df = 3$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.018$. These results proved that the model is consistent with empirical evidence. The model consists of 5 variables with factor loading of a range from 0.79 to 0.97 and a significant level of 0.1. The most significant variable was reasons.

Keywords: Confirmatory Factor Analysis; Analytical Thinking; Small Schools

บทนำ (Introduction)

สังคมโลกในปัจจุบันเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ มนุษย์ต้องดำเนินอยู่ท่ามกลางข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่างๆ มากมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดให้ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน เป็นหนึ่งในเกณฑ์ตัดสินเลื่อนชั้นและจบการศึกษา แต่ละระดับการศึกษาผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านจากหนังสือ ตำราเรียน เอกสารและหรือสื่อต่างๆ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านนำมาคิดวิเคราะห์นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) จากการดำเนินการจัดการศึกษาข้างต้น ได้มีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดได้ตรงและมีวิสัยทัศน์ มีคุณภาพมาตรฐานดิน้อยที่สุด (ร้อยละ 11.80) (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.2550)

การคิดเป็นกระบวนการทำงานอย่างหนึ่งของสมอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่แสดงถึงความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพในการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง และยังเป็นกระบวนการทางสมองที่ทำงานอยู่ตลอดเวลาตราบที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ การคิดวิเคราะห์

เป็นการคิดขั้นสูงเป็นความสามารถของสมองในการคิดอย่างละเอียดรอบคอบ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาโดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์และการคาดเดา โดยมีความสามารถด้านการจำแนกแยกแยะข้อมูล การจัดกลุ่ม/หมวดหมู่ การระบุและเลือกสิ่งที่เกี่ยวข้อง การให้เหตุผลและการประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานของการคิดทั้งปวง บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีความสามารถด้านอื่นๆ เหนือกว่าบุคคลทั่วไปทั้งด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต เป็นทักษะที่บุคคลพัฒนาได้ มีความสำคัญทั้งต่อตนเอง สังคมองค์กรและประเทศชาตินำไปสู่การแสวงหาความรู้เพื่อความเข้าใจเรื่องนั้น ๆ มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม รวมถึงการแก้ปัญหาต้องใช้ความรู้การรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วนำมาจัดระบบเพื่อนำไปสู่วิธีการหรือแนวทางในการแก้ปัญหา บุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มีความสุขในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อที่จะสามารถนำพาตนเองให้รอดพ้นจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ (อมรวิรัช นาคทรพรพ. 2559 ,ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ.2556)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ที่สนใจในการพัฒนาเทคนิครูปแบบการสอน การสร้างแบบทดสอบ และเครื่องมือวัดการคิดวิเคราะห์เป็นจำนวนมาก เช่น งานวิจัยของ สุริย์รัตน์ พะจุไทย (2558) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3ที่ได้เรียนวิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1Hมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้มีข้อมูลที่พบว่าความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในปัจจุบันยังต่ำกว่าเกณฑ์ สอดคล้องกับรายงานผลการสอบวัดความรู้แก่นักเรียนนานาชาติหรือที่รู้จักกันในชื่อ PISA (Program for International Student Assessment) ในการวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ผ่านวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาชี้ว่า ประเทศไทยยังมีระดับคะแนนในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศหลากหลายในภูมิภาคเอเชียและหากใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 เป็นเกณฑ์ผ่าน มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ โดยร้อยละ 1.07 ของเด็ก ป.6 เท่านั้นที่สอบผ่าน ส่วนเด็ก ม.4 ก็มีเพียงร้อยละ 4.16 ที่สอบผ่าน และสำหรับเด็กอาชีวจะมีแค่ร้อยละ 0.29 ที่สอบผ่าน สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ต่ำจริง สอดคล้องกับผลคะแนน PISA ของนักเรียนไทยทั้งนี้ ผลคะแนนสอบ PISA ของเด็กไทยและผลการศึกษาของงานวิจัย ได้สะท้อนว่าสถานการณ์การคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยยังอยู่ในภาวะวิกฤต และมีปัจจัยมากมายที่ต้องได้รับการแก้ไข จึงได้เสนอข้อเสนอเชิงนโยบายที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไทยโดยให้หน่วยงานด้านการศึกษาในไทยพัฒนาแบบทดสอบการวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์เพื่อใช้ติดตามสถานการณ์การคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยอย่างสม่ำเสมอ และสร้างแบบทดสอบด้านความสามารถการคิดวิเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกสาระในทุกช่วงชั้น เพราะแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัยยังครอบคลุมแค่วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน เท่านั้น (ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. 2559)

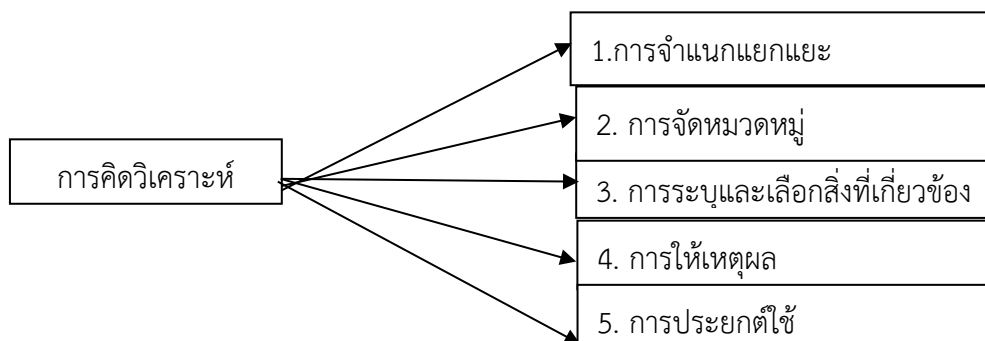
โรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยมากถึง 15,224 แห่ง ทั่วประเทศ (อักรนัย ขวัญอยู่.2558) ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ทางงบประมาณ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดปัญหาหรือเกิดวิกฤตคุณภาพ ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ (สุรเสน ทั้งทอง.2551) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ Nieto and Ramos (2013)พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคะแนน PISA คือ โรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะมีผลคะแนน PISA ที่ต่ำกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวก็สอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศไทยที่ทำการศึกษาโดย Lathapipat (2014) ที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โดยสมการต้นทุน (Cost Function) ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพในการจัดการต้นทุนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กภายใต้เป้าหมายความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนในระดับเดียวกัน

จากความเป็นมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ ซึ่งการมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผลการได้รับการพัฒนาการคิดตั้งแต่เยาว์วัยจะช่วยพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลให้สติปัญญาเฉียบแหลม เป็นคนรอบคอบ ตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ดี เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Conceptual Framework)

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย สังเคราะห์องค์ประกอบที่ศึกษาได้เป็นตัวแปรแฝง 5 ตัว โดยใช้กรอบแนวคิดของ ขอบบลูม (Bloom & other.1956)แนวคิดของแอนเดอร์สันและแครทโฮล (Anderson & Krathwohl. 2001) แนวคิดของไซน์เนอร์และ ลิสตัน สตัน (Zeichner & Liston.1987) ทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน เรียนู (Marzano. 2001) ได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research design) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

ตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 151 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโปรแกรม การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้แนวคิดของแฮร์และคณะ กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบต้องมีมากกว่า 100 คนขึ้นไป

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบประเมินการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย จำนวน 25 ข้อ โดยมีโครงสร้างเนื้อหาดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย

องค์ประกอบ	จำนวน (ข้อ)	เลขที่(ข้อ)
การจำแนกแยกแยะ	5	1,2,3,10,14
การจัดหมวดหมู่	5	4,6,7,20,25
การหาความสัมพันธ์	5	5,8,9,12,23
การให้เหตุผล	5	11,16,17,18,19
การประยุกต์ใช้	5	13,15,21,22,24

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิด ได้ 0 คะแนน โดยเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนพิจารณาแบ่งระดับคะแนนอิงเกณฑ์ โดยประยุกต์จากหลักเกณฑ์ของ Bloom (1971) มีแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

การคิดวิเคราะห์ระดับสูง ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (ช่วงคะแนน 20-25 คะแนน)

การคิดวิเคราะห์ระดับปานกลางได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79.99. (ช่วงคะแนน 16-19 คะแนน)

การคิดวิเคราะห์ระดับต่ำ ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 (ช่วงคะแนน 0- 15คะแนน)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ ระดับการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน คำตอบของผู้เรียนที่สามารถแสดงออกถึงการมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

2. จัดเวทีสนทนากลุ่มคณะครูของโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย และ อาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจำนวน 25 คน เพื่อนำไปสู่การสร้างแบบประเมินการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย

3. สร้างแบบประเมินการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งหมดของการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ

4. นำแบบประเมินการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยใช้เทคนิคคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปไว้ใช้ในงานวิจัยและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5. นำแบบประเมินการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองเก็บกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น พบว่า แบบประเมินการคิดวิเคราะห์มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .55-.87 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .96

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัยโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis: CFA) เพื่อประเมินความตรงของตัวแบบการวัดตัวแปรแฝงแต่ละด้าน

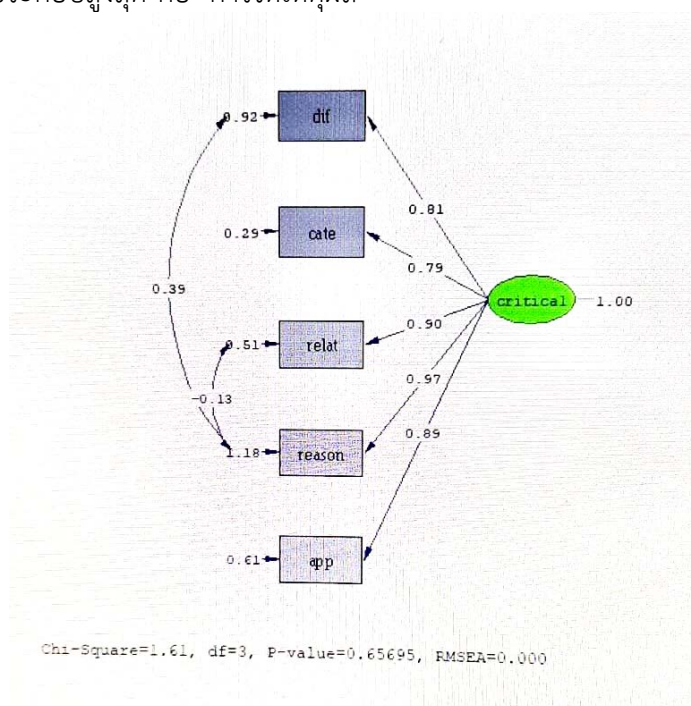
ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงราย

ตัวแปร	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์		
	สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t
การจำแนกแยกแยะ	0.81**	0.10	8.24
การจัดหมวดหมู่	0.79**	0.07	11.57
การหาความสัมพันธ์	0.90**	0.08	10.63
การให้เหตุผล	0.97**	0.12	8.36
การประยุกต์ใช้	0.89**	0.09	10.22

ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.61$, $P = 0.66$, $df = 3$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.018$

หมายเหตุ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$

จากตาราง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ มีค่าสถิติ $\chi^2 = 0.61$, $P = 0.66$, $df = 3$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.018$ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลประกอบด้วย 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.79 ถึง 0.97 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ การให้เหตุผล

ภาพ 1 โมเดลการวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย

ผลการวิจัย (Research Results)

งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย สรุปผลได้ ดังนี้

องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ มีค่าสถิติ $\chi^2 = 0.61$, $P = 0.66$, $df = 3$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.018$ แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ การจำแนกแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ การหาความสัมพันธ์ การให้เหตุผล และการประยุกต์ใช้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.79 ถึง

0.97 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ การให้เหตุผล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย ตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวกขนาด 0.79 ถึง 0.97 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับคือ การให้เหตุผล การหาความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้ การจำแนกแยกแยะ และการจัดหมวดหมู่ พิจารณาจากค่า ไคร์สแวย์ เท่ากับ 0.61 ค่า $P = 0.66$ ค่า $df = 3$ ดัชนี $GFI = 1.00$ ดัชนี $AGFI = 0.98$ ดัชนี $RMR = 0.018$

การให้เหตุผล เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด แสดงความเป็นองค์ประกอบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ชีววัด ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล ระบุรายละเอียดของเหตุผล และบอกสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งสะท้อนได้ว่าการจัดวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสิ่งแรกที่จะต้องให้ความสำคัญคือ การให้เหตุผล แสดงว่าผู้เรียนที่มีความสามารถด้านเหตุผลสูงจะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงด้วย สอดคล้องกับงานของ รัตนา คิตติ (2548) พบว่า ความสามารถด้านเหตุผลมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ มนตรี วงษ์สะพาน (2556) ยังกล่าวว่า การได้ทบทวนตรวจสอบข้อมูลค้นหาเหตุผลที่น่าจะผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนจากเหตุผลที่เราสร้างขึ้น โดยนำหลักฐานต่าง ๆ มาอ้างอิง เพื่อให้เชื่อได้ว่าเหตุผลนั้น มีความถูกต้อง เพื่อให้บุคคลตัดสินใจได้ว่าเรื่องนั้น ๆ สมเหตุสมผลหรือมีความถูกต้องหรือไม่

การหาความสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักรองลงมาและมีค่าสูง ประกอบไปด้วย 3 ชีววัด ได้แก่ เลือกสิ่งที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และ สรุปทางเลือก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการหาความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการคิดวิเคราะห์ เช่นกัน สอดคล้องกับ (สุริรัตน์ อักษรกาญจน์, 2561) ที่กล่าวว่า การหาความสัมพันธ์ เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ มีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์มากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบอันดับที่ 3 ได้แก่ การประยุกต์ใช้ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ชีววัด ได้แก่ การแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงนำความรู้ หลักการ ทฤษฎีมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ควรส่งเสริมให้ข้อค้นพบต่าง ๆ ของผู้เรียนนำไปสู่การปฏิบัติหรือสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นรูปธรรม ผลจากการคิดวิเคราะห์อาจได้แนวความคิดในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ อาจนำแนวความคิดนั้นมาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้เกิดแนว

ปฏิบัติใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ได้ ซึ่งกระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นวิธีการหนึ่งที่น่าไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต่อไป (Marzano. 2001 และ มนตรี วงษ์สะพาน 2556)

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบอันดับที่ 4 ได้แก่ การจำแนก แยกแยะ ประกอบไปด้วย 3 ขั้น ได้แก่ ระบุรายละเอียด เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง และกำหนดและระบุปัญหา ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) กล่าวว่า การจำแนกแยกแยะ องค์ประกอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อค้นหาคำตอบ เช่น ทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบใดบ้าง เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไรและหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของแต่ละส่วนเพื่อหาสาเหตุและคำตอบที่แท้จริงที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสุดท้าย พบว่า การจัดหมวดหมู่ ซึ่งวัดได้จาก จัดประเภท จัดลำดับ จัดกลุ่ม สอดคล้องกับ ประพันธ์สิริ สุเสารัจ (2556) กล่าวว่า การจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการประมวลความรู้เพื่อการจัดกลุ่ม จัดลำดับและจัดประเภท ของสิ่งต่างๆ อย่างมีความหมายออกเป็นพวกเป็นกลุ่ม สามารถจัดกลุ่มที่มีหลักการและลักษณะที่ คล้ายคลึงเข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ เลือกสิ่งของที่เหมือนกันในการจัดกลุ่ม สามารถหา คุณสมบัติหรือคุณสมบัติของสิ่งของที่เหมือนกัน จัดประเภทของสิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะจตุรรวม เหมือนทั้งด้านเนื้อหา ด้านความรู้และด้านทักษะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียน ขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย พบองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ดังนั้นจึง เป็นข้อมูลไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือโปรแกรมที่ส่งเสริมความสามารถในการคิด วิเคราะห์ให้กับนักเรียนในพื้นที่ได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและเป็นการยกระดับความสามารถ ในการคิดระดับสูงให้กับผู้เรียนต่อไป

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำแบบวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียน ขนาดเล็ก ไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ของงานวิจัยครั้งนี้ได้

1.3 ควรสร้างเกณฑ์มาตรฐาน (Normalization) ของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้ในการขยายผลการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาริวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง (second order confirmatory factor analysis) เมื่อพิจารณาถึงน้ำหนักองค์ประกอบ และความสำคัญของ องค์ประกอบย่อยในแต่ละองค์ประกอบหลัก

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อที่จะให้ครู บุคลากรทางการศึกษานำไปวางแผนในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. (2559). *การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควรรณคดี.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 13(2), 125-139.
- รัตนา คิตติ. (2548). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรเสน ทังทอง. (2551). *การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแบบรวมชั้นใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดงขี้เหล็ก เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุริย์รัตน์ พะจุไทย. (2558). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุริย์รัตน์ อักษรกาญจน์. (2561). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชพฤกษ์*. 17(2), 24-32.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. (2550). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554-2558*. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินต์ติ้ง.
- อักรนัย ขวัญอยู่. (2558). รายงาน TDRI แนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้น 1 เมษายน 2564, จาก <https://tdri.or.th/2015/07/wb113/>

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals – handbook I: Cognitive domain*. New York: McKay.
- Bloom, B. S., Hasting, J. T., Maduaus, G. F., & Baldwin, T. S. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation of student Learning*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Hair, J. Black, W., Babin, B., & Anderson, R. (2010). *Multivariate data analysis a global perspective*. New Jersey: Hamilton Printing Co.
- Marzano, Robert J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objective*. Thousand Oaks, California: Corwin Press, Inc.
- Nieto, S. and R. Ramos. (2013). Decomposition of differences in PISA results in middle income countries. Background paper prepared for the education for all global monitoring report 2013/4, teaching and learning: achieving quality for all.
- Lathapipat, D. 2014. A Study on Closing the School Performance Gap through Better Public Resource Allocation: Thailand. Forthcoming. Bangkok: World Bank.
- Sternberg, R.J. (1996). *Successful Intelligence: New Practical and Creative Intelligence. Determine Success in Life*. New York: Simon and Schuscer.
- Zeichner, K.& Liston, D. (1987). Teaching Student Teachers to reflect. *Harvard Educational Review*. 57(1), 23-48.

พฤติกรรมและผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
Behavior and Impacts of Social Media Use among Nursing
Students of Boromarajonani College of Nursing
Sanpasithiprasong

ลักขณา ชอบเสียง¹ เชาวลิต ศรีเสริม² พรธิรา บุญวื³ ปาลิตา เผ่าสิงห์⁴ ปิยะวัฒน์ นิตอินทร์⁵

Lakhana Chopsiang, Chaowalit Srisoem, Porntira Boonchawee,
Palita Phaosing, Piyawat Nitin

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 260 คน เครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2. แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และ 3. แบบสอบถามผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 เท่ากับ 0.94 และ 0.95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน โดยใช้นานกว่า 5 ชั่วโมง/วัน สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมสูงสุด คือ Face book, Line และ YouTube (ร้อยละ

Received: 2021-12-18 Revised: 2022-06-14 Accepted: 2022-06-16

¹ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, Boromarajonani College of Nursing Sunpasithiprasong Faculty of Nursing Praboromarajchanok Institute. Corresponding Author e-mail: chaopsycho@hotmail.com

² วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, Boromarajonani College of Nursing Sunpasithiprasong Faculty of Nursing Praboromarajchanok Institute. Corresponding Author e-mail: chaopsycho@hotmail.com

³ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, Boromarajonani College of Nursing Sunpasithiprasong Faculty of Nursing Praboromarajchanok Institute.

⁴ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, Boromarajonani College of Nursing Sunpasithiprasong Faculty of Nursing Praboromarajchanok Institute.

⁵ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, Boromarajonani College of Nursing Sunpasithiprasong Faculty of Nursing Praboromarajchanok Institute.

ละ 96.5, 94.6, 92.7) ตามลำดับ โดย ร้อยละ 96.9 ใช้เพื่อการเรียนการศึกษา และช่วงเวลาที่นิยมใช้ คือ ก่อนนอนสำหรับการได้รับผลกระทบจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.39, S.D.=.95) โดยผลกระทบในระดับมาก ได้แก่ ด้านสังคมและครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.89, S.D.=.87) ด้านการเรียนการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.71, S.D.=.76) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$ = 3.63, S.D.=1.01) ส่วนด้านสุขภาพจิตและอารมณ์ ด้านสุขภาพกาย ด้านสมาธิและความสนใจ และด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.29, 3.15, 2.91, และ 2.69 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นอาจารย์ควรหาแนวทางในการป้องกันผลกระทบด้านลบที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): นักศึกษาพยาบาล; สื่อสังคมออนไลน์; พฤติกรรม; ผลกระทบ

Abstract

This research aimed to study the behaviour and impacts of social media use among Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong Ubon ratchathani province, Thailand. The samples were nursing 260 nursing students in the 1st-4th year class of 2020. The questionnaires divided into 3 parts: part 1 Demographics, part 2 social media behaviour questionnaires, and part 3 social media use questionnaires, which was tested the reliability at 0.94 in part 2 and 0.95 in part 3. The data was analysed by general statistics; frequency, percentage, mean and standard deviation. The results found that majority of the students had own account on social media platforms. The most popular was Facebook (96.5%), followed by (Line 94.6%), and YouTube (92.7%). The main purpose was using for education. Before bedtime period was the most frequent surfing time. In most cases, the average time spent on online media was more than 5 hours/day (38.1%). The samples are affected by media usage; overall social media is moderate ($\bar{X}$ = 3.39, S.D. = .95). The most significant impact from social media usage is: Social and family ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = .87). Followed by the education ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = .76), Economic status ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 1.01), Mental and emotional health ($\bar{X}$ = 3.29, S.D. = .77), Physical health ($\bar{X}$ = 3.15, S.D. = 1.13), Concentration and attention ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = .87), And daily life ($\bar{X}$ = 2.69, S.D. = .98) respectively. As a result, it can be concluded that nursing student was negatively affected by social media use. Therefore; the staff should establish a guideline for further prevention of negative social media use behaviour to enhance health and well-being of students.

Keywords: Nursing Student; Social media; Behavior; Impact

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันเป็นยุคของสื่อสังคมออนไลน์ (Social network) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของในชีวิตประจำวัน มี โดยคนใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั่วโลกสูงขึ้นถึง 10.5 % หรือ 376 ล้านคน ผู้หญิง 46 % และผู้ชาย 41 % ที่เข้าร่วมแบบสอบถาม ตอบว่าตนเองใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้นในช่วงวิกฤตโควิด สาเหตุหลักเนื่องจากหลายประเทศกระตุ้นให้ประชาชนอยู่บ้าน ประชาชนมีการใช้ชีวิตในโลกออนไลน์ โดย 51 % ของคนทั่วโลกใช้สื่อสังคมออนไลน์เวลาเฉลี่ยต่อวัน 2.22 ชั่วโมง พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของคนทั่วไป ซึ่งในประเทศไทยพบว่า 73 % ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเวลาเฉลี่ยต่อวัน 2.49 ชั่วโมง (Datareportal digital, 2020) ทำให้มีพฤติกรรมบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เปลี่ยนไปคือ คนต้องการเนื้อหาเพื่อผ่อนคลาย จากสถิติพบว่ากลุ่มคนที่มีอายุมากซึ่งเคยมองว่า TikTok เป็นเรื่องไม่มีแก่นสาร กลับหันมาใช้งาน TikTok กันมากขึ้น ส่วนคน Gen Z (อายุ 8-23 ปี) กว่า 42% ต้องการเสพเนื้อหาเพื่อ “บันเทิง” มากกว่าเดิม คนต้องการเชื่อมต่อกับผู้อื่นมากขึ้น การกักตัวอยู่บ้านทำให้หลายคนต้องใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยว หลายคนจึงเลือกเชื่อมต่อกันทางออนไลน์ ตั้งแต่การเล่นเกมนออนไลน์หรือดูสตรีมมิ่งเกม เห็นได้จาก Stream Hatchet ที่ให้ข้อมูลว่ายอดผู้ดูสตรีมมิ่งเกมบนแพลตฟอร์มดังอย่าง Twitch, YouTube, Mixer, Facebook ในปี 2020 สูงขึ้นถึง 70% เมื่อเทียบกับปี 2019 (Stolt, & Salminen, 2014)

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ด้านการสื่อสารใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ Facebook มากที่สุด รองลงมา Line, YouTube, Instagram, Twitter ลำดับ ประชาชนส่วนใหญ่มีช่องทางในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ จาก Smartphone มากที่สุด รองลงมาใช้บริการจาก PC/Mac ใช้บริการจาก Laptop/Notebook และใช้บริการจาก Ipad/Tablet น้อยที่สุด (ผกาสรณ์ อุไรวรรณ, ภัฏฐวรรณ ลียุทธานนท์ และจริญญา แก้วสกุลทอง, 2562) ด้านเวลาในการใช้ประชาชนส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเปิดไว้ตลอดทั้งวันมากที่สุด รองลงมาใช้บริการ 3 - 4 ครั้งต่อวัน ใช้บริการ 5- 6 ครั้งต่อวัน และใช้บริการ 1- 2 ครั้งต่อวันน้อยที่สุด ประชาชนส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เวลา 18.00-06.00 มากที่สุด และใช้บริการเวลา 06.00-18.00 นานที่สุด ระยะเวลาในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ 1- 3 ชั่วโมงต่อวันมากที่สุด รองลงมาใช้บริการมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน และใช้บริการ 3- 5 ชั่วโมงต่อวัน น้อยที่สุด บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อพูดคุยกับเพื่อนเพื่อติดตามข่าวสาร/งาน, ใช้เพื่อโพสต์ข้อความ/รูปภาพ, ใช้เพื่อเล่นเกมออนไลน์, ใช้เพื่อติดตามเพื่อน/คนอื่น, ใช้เพื่อแชทอิน, ใช้เพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่สนใจร่วมกัน, เพื่อตามกระแสนิยมน้อยที่สุด คุณสมบัติของเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้ทราบข่าวสารรวดเร็วมากที่สุด, มีแอปพลิเคชันหลากหลาย, เกมออนไลน์, ติดตามข่าวสาร/งาน, มีแหล่งหรือสื่อที่ทำให้สนใจใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์คือ เว็บไซต์ต่างๆ และนิตยสารออนไลน์ (เอมิกา เหมมินทร์ และ ปรีชา วิจิตรธรรมรส, 2557)

ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ ด้านสุขภาพ ผู้ใช้งานจะมีความรู้สึกดีและมีความสุขที่ได้ใช้งานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เมื่อได้รับการ

ตอบสนองความต้องการอย่างเต็มที่ที่จะช่วยผ่อนคลายความเครียด หากไม่ได้รับการตอบสนองผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกันเป็นเวลานานมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาโรคติดอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นอาการทางจิตประเภทหนึ่งมีอาการที่ต้องสงสัยเช่น มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตต่อเนื่องกันเป็นเวลานานเรื่อย ๆ รู้สึกหงุดหงิด หดหู่ กระวนกระวาย และก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกาย เช่นปวดเมื่อยตามตัว ข้อมือ และเหนื่อยล้าทางสายตา (ประวิตร จันทร์อับ, 2561) และสบตา (ร้อยละ 21) ตามด้วยการนอนหลับที่ถูกรบกวน (ร้อยละ 19) ปวดศีรษะ (ร้อยละ 16) (Jha, et al. 2016) ด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน พบว่านักศึกษาไม่ค่อยออกจากห้อง เพราะในเฟซบุ๊กมีเรื่องซึ่งทำให้น่าสนใจต่าง ๆ ทำให้คุยกับคนในครอบครัวน้อยลง และมีการกดใช้งานเฟซบุ๊กผ่านมือถือไปด้วย ทำให้คนรอบข้างรู้สึกหงุดหงิด ตีฉันทินา กันให้ร้ายป้ายสี ครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเนื่องจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน (Stolt & Salminen, 2014) ด้านอารมณ์ พบว่ารู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียว และมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาเพื่อนคุยหรือติดตามข้อมูลข่าวสาร โดยมีผลกระทบมากที่สุด คือเมื่อรู้สึกผิดหวังหรือเสียใจ มักจะเข้าไประบายความรู้สึกในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้รู้สึกดีขึ้น เมื่อไม่ได้เข้าใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะรู้สึกหงุดหงิด กระสับกระส่าย (หยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล, 2560) ด้านครอบครัว ช่วยเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารใหม่ให้กับสมาชิกในครอบครัว แต่การใช้เป็นระยะเวลานานอาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวลดลง ด้านสังคม สามารถรับ-ส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (ประวิตร จันทร์อับ, 2561) ส่วนผลกระทบทางลบหากผู้ใช้งานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จเพื่อล่อลวงให้คู่สนทนาสนใจตัวตนใหม่และนัดพบเพื่อการกระทำอันตรายในลักษณะต่าง ๆ จนอาจเกิดปัญหาร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น(ผกาสรณ์ อุไรวรรณ, มีกฎธรรมณ ลัญชานนท์ และจริยญา แก้วสกุลทอง, 2562) ด้านสมาธิ พบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ได้ง่าย ทำให้เกิดความวิตกกังวลหงุดหงิด ไม่สบายใจ สำหรับความสัมพันธ์ของภาวะสมาธิสั้นและการติดสื่อสังคมออนไลน์ พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นแบบขาดสมาธิ และอยู่ไม่นิ่ง/หุนหันพลันแล่นถูกจัดอยู่ในกลุ่มติดสื่อสังคมออนไลน์ และเมื่อใช้การวิเคราะห์การถดถอยพบว่าผู้ที่ไม่มีภาวะสมาธิสั้นมีโอกาสติดสื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าผู้ที่มีภาวะสมาธิสั้น (กันยา พาณิษฐ์ศิริและเบญจพร ตันตสุตร, 2559) ด้านการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า หากเล่นไม่ถูกวิธีจะส่งผลทำให้เด็กไม่สนใจการเรียน ไม่ทำการบ้าน หนีเรียน ผลการเรียนรู้ตกลดจากเดิมด้านเศรษฐฐานะ คือผู้เสพติดจะสูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากไปกับกิจกรรมในอินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นค่าบริการใช้อินเทอร์เน็ตที่ต้องเสียที่ร้านอินเทอร์เน็ต ค่าโทรศัพท์รวมถึงการติดพันออนไลน์ เป็นต้น

นักศึกษาพยาบาลเป็นอีกกลุ่มคนที่มีการติดสื่อสารบนสังคมออนไลน์ อย่างแพร่หลายทั้งในแง่ของการใช้เพื่อการศึกษา ใช้เพื่อผ่อนคลาย เพื่อความบันเทิง เพื่อระบายความรู้สึกหรือบอกเล่าเรื่องราวที่ไม่สามารถที่จะพูดกับผู้อื่นได้โดยตรง และใช้ในวัตถุประสงค์อื่นๆ โพสต์เป็นรูปภาพที่อาจมีทั้งความเหมาะสมและความไม่เหมาะสม ซึ่งในบางสถานการณ์อาจทำไปโดยไม่ตั้งใจขาดการไตร่ตรอง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ส่งผลเสียต่อตนเองและทำให้ผู้อื่นมองตนเองในด้านลบ (ภัทริยา ดำรงสัตย์ และวารุณี สุรวรรณกุล, 2562) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เป็น

สถาบันหนึ่งที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลและสาธารณสุข จากการสังเกตและการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นเวลานานเกินไปส่งผลให้มีอาการปัญหาสุขภาพ เช่น ปวดไหล่ ปวดคอ มือชา และสายตาพร่ามัว ทำให้ออนตึกมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเรียน ทำให้ช่วงนอน เวลาเรียน หลับในห้องเรียน มีสมาธิสั้นลง และยังเกี่ยวข้องกับการรังแกกันผ่านสื่อออนไลน์ด้วย (ลักษณะ ขอบเสียง, เขาวลิต ศรีเสริม, พรธิรา บุญฉวี, จุฑามาศ ทองประสาน, และณัฐพงษ์ ศรีชาติ, 2564) ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เพื่อเป็นข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมและผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของ นักศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการจัดการพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ให้ เป็นไปในทางที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษานักศึกษาพยาบาลศาสตร บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
2. เพื่อศึกษาผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษานักศึกษาพยาบาลศาสตร บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะการสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) โดยผู้วิจัยศึกษา พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษานักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เก็บข้อมูลระหว่าง ธันวาคม 2563 - กุมภาพันธ์ 2564

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่กำลัง ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 260 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย ตาม อัตราส่วนของนักเรียนแต่ละชั้นปี โดยมีเกณฑ์คัดเข้า คือ เป็นนักศึกษาในเวลาที่ไม่อยู่ระหว่างการลา พักการศึกษา สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ มีบัญชีในสื่อสังคมออนไลน์อย่างน้อย 1 บัญชี และยินดีเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลและให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง (Self-Administration) ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นข้อความและ

คำถามเกี่ยวกับลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา รายได้ และจำนวนบัญชีสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบรายการตัวเลือก (Check List) ประกอบด้วย ประเภทย่อยของสื่อสังคมออนไลน์ วัตถุประสงค์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่วงระยะเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาการใช้สื่อ จำนวน 5 ข้อ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และปรับข้อความตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยข้อคำถาม 36 ข้อ แบ่งการวัดออกเป็นทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านสุขภาพจิตและอารมณ์ ด้านสังคมและครอบครัว ด้านสมาธิ/การสนใจในสิ่งรอบข้าง ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจ เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า Rating scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด พิจารณาคะแนนในข้อความทางลบให้คะแนน 5-4-3-2-1 ตามลำดับ และในข้อความทางบวกให้คะแนน 1-2-3-4-5 ตามลำดับ คิดคะแนนรวมคะแนนที่สูงแปลว่ามีผลกระทบทางลบในระดับสูง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยมีการแปลผลคะแนน ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย พิจารณาเป็นคะแนนเฉลี่ยรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดแบ่งระดับตามค่าเฉลี่ย (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) ดังนี้ คะแนนระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก คะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีผลกระทบด้านอยู่ในระดับน้อย และหากคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือวิจัยผ่านการหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) มีค่าเท่ากับ 0.99 สำหรับการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มนักศึกษาที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หลังการทดสอบ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้านพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เท่ากับ 0.94 และด้านผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์เท่ากับ 0.95 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ เลขที่ 13/2564 หลังได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นชี้แจงการวิจัย อธิบายถึงวัตถุประสงค์การศึกษา และขออนุญาตให้เข้าร่วมงานวิจัย ผู้วิจัยทำการพินิจสิทธิ์กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยและจรรยาบรรณในการทำวิจัยให้ทราบก่อนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะได้รับสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยการพินิจเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยแก่ผู้อื่นทราบและนำเสนอผลวิจัยในภาพรวมและในนำมาใช้ใน

การศึกษาเท่านั้น ภายหลังได้รับการยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจึงเริ่มดำเนินการวิจัยโดยการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form โดยใช้เวลาในการตอบประมาณ 10-15 นาที หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ตามหลักการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการบรรยายลักษณะของส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบของผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อในการอธิบายผลการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 91.92 อายุระหว่าง 18 - 32 ปี อายุเฉลี่ย 21.14 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 6,000-7,999 บาท (ร้อยละ 85.10) และส่วนใหญ่มีบัญชีในสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 1 บัญชี ร้อยละ 98.9 และพบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย สื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ Facebook (ร้อยละ 96.5) รองลงมา คือ Line (ร้อยละ 94.6) และ YouTube (ร้อยละ 92.7) ตามลำดับ และยังพบว่าวัตถุประสงค์การเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ใช้เพื่อการเรียนรู้การศึกษา (ร้อยละ 96.9) รองลงมา คือ ใช้เพื่อติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก (ร้อยละ 94.2) และใช้เพื่อความบันเทิง เช่น ดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม (ร้อยละ 87.7) ตามลำดับ สำหรับช่วงเวลาที่เข้าใช้งานนั้นมีความกระจายที่ค่อนข้าง เท่าๆกัน โดยส่วนใหญ่มักจะเข้าใช้งานตลอดวัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงช่วงเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด 3 อันดับแรก พบว่านักศึกษามักจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาก่อนนอน (ร้อยละ 58.5) รองลงมา คือ ช่วงพักกลางวัน (ร้อยละ 57.7) และช่วงหลังเลิกเรียน (ร้อยละ 51.9) ตามลำดับ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 3 อันดับแรก พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน (ร้อยละ 93.8) รองลงมาคือ 2 - 3 วัน/ครั้ง (ร้อยละ 5.8) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.4) ตามลำดับ สำหรับระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษานั้น พบว่า กลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่ 3 อันดับแรกมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 38.1) รองลงมา คือ 4 - 5 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 31.9) และ 1 - 3 ชั่วโมง/วัน (ร้อยละ 30) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลจำนวนและร้อยละของลักษณะพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล (n = 260)

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประเภทสื่อสังคมออนไลน์		
- Facebook	251	96.5
- Line	246	94.6
- Instagram	211	81.2
- YouTube	241	92.7
- Twitter	248	56.9
- TikTok	153	58.8
- Google	225	86.5
2. วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคม		
ใช้ในการเรียนการศึกษา	252	96.9
- ติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก	245	94.2
- อัปเดตสถานะ/ข้อมูลส่วนตัว/รูปภาพ	196	75.4
- หาข้อมูล/แลกเปลี่ยนข้อมูล	42	16.2
- ติดตามข่าวสารศิลปิน/ดารา/บุคคลมีชื่อเสียง	192	73.8
- เพื่อความบันเทิงเช่น ดูหนัง ฟังเพลงเล่นเกม	228	87.7
- ค้นหาเพื่อนใหม่	116	44.6
- ติดตามข่าวสารของสินค้า/ผลิตภัณฑ์/บริการ	153	58.8
3. ช่วงเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์		
- หลังตื่นนอนตอนเช้าก่อนเรียน	123	47.3
- ระหว่างเวลาเรียน	68	26.2
- ช่วงพักกลางวัน	150	57.7
- ช่วงหลังเลิกเรียน	135	51.9
- ก่อนนอน	152	58.8
- ตลอดวัน	103	39.6
4. ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์		
- ทุกวัน	244	93.8
- 2 - 3 วัน/ครั้ง	15	5.8
- สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	1	0.4
5. ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์		
- 1- 3 ชั่วโมง/วัน	78	30
- 4 - 5 ชั่วโมง/วัน	83	31.9
- มากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน	99	38.1

จากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปริมาณที่ค่อนข้างมาก (มากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน) ส่วนมากมีการใช้มากกว่า 1 แพลตฟอร์ม และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาสัมพันธภาพเชิงสังคม และเพื่อวัตถุประสงค์ด้านความบันเทิง ที่สำคัญคือนักศึกษาส่วนใหญ่มักใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทุกช่วงเวลาหรือเกือบตลอดวัน นอกจากนี้ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่านักศึกษาใช้สื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดในช่วงเวลาก่อนนอน ซึ่งจุดนี้อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตรวมถึงกระบวนการนอนหลับพักผ่อนของนักศึกษาได้

2. ผลกระทบจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษารั้้นพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกันตามแต่ละด้าน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลกระทบจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = .95) โดยพิจารณาถึงผลกระทบเป็นรายด้านในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านด้านสังคมและครอบครัว ในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษามองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลกระทบในด้านสังคมและครอบครัวมากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .87) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลในด้านลบต่อสังคมและครอบครัวมากกว่าผลในแง่บวก

2.2 ด้านการเรียนการศึกษา เป็นด้านที่นักศึกษามองว่าได้รับผลกระทบในระดับมาก เช่นเดียวกับกับด้านสังคมและครอบครัว ซึ่งพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์นี้มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อการเรียนการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลกระทบ เท่ากับ 3.71 (S.D. = .76) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลในด้านลบต่อการเรียนการศึกษามากกว่าผลในแง่บวก

2.3 ด้านเศรษฐกิจ เป็นอีกหนึ่งด้านที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านนี้อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.01) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลในด้านลบต่อด้านเศรษฐกิจมากกว่าผลในแง่บวก

2.4 สำหรับด้านที่นักศึกษามองว่าได้รับผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพจิตและอารมณ์ ที่คะแนนเฉลี่ยผลกระทบด้านนี้ เท่ากับ 3.29 (S.D. = .77) ด้านสุขภาพกาย คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.15 (S.D. = 1.13) ด้านสมาธิและความสนใจ คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 (S.D. = .87) และด้านการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นด้านที่นักศึกษามองว่าได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ซึ่งคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.69 (S.D. = .98) จากข้อมูลนี้ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งผลกระทบในทั้ง 4 ด้านนี้ อย่างเท่าๆกันทั้งผลทางบวกและทางลบ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลกระทบที่เกิดจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อนักศึกษาพยาบาลตามแต่ละด้าน (n =260)

ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับผลกระทบ
1. ด้านสุขภาพกาย	3.15	1.13	ปานกลาง
2. ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน	2.69	.98	ปานกลาง
3. ด้านสุขภาพจิตและอารมณ์	3.29	.77	ปานกลาง
4. ด้านสมาธิและความสนใจ	2.91	.99	ปานกลาง
5. ด้านสังคมและครอบครัว	3.89	.87	มาก
6. ด้านการเรียนการศึกษา	3.71	.76	มาก
7. ด้านเศรษฐกิจ	3.63	1.01	มาก
รวม	3.39	.95	ปานกลาง

ผลวิเคราะห์จากข้อมูลระดับผลกระทบที่เกิดจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่านักศึกษามองว่าสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อตนเองในด้านสังคมและครอบครัว ด้านการเรียน การศึกษา ด้านเศรษฐกิจในระดับมาก ซึ่งผลกระทบในด้านเหล่านี้เป็นลักษณะเชิงสังคมของนักศึกษาด้วย ในขณะที่ด้านผลกระทบต่อสุขภาพจิตและอารมณ์ สุขภาพร่างกาย การมีสมาธิ รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันนั้น นักศึกษามองว่าส่งผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์นั้น มีผลกระทบต่อนักศึกษาพยาบาลทั้งในทางบวกและทางลบที่เท่าๆกัน กับด้านเหล่านี้ ซึ่งเป็นผลที่เกิดในระดับบุคคล ดังนั้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ดี จะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในทั้ง 4 ด้านนี้ได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าพฤติกรรมและผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในปริมาณมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93, S.D. = 1.05) โดยสามารถอภิปรายผลการศึกษาทั้ง 2 ประเด็น ดังนี้

1. ในด้านพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ Facebook รองลงมาคือ Line, YouTube, Google, Instagram, และ Tiktok ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ Facebook มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมรรัตน์ วงศ์โสภะ และคณะ (2558) ที่ชี้ให้เห็นว่า Facebook เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า Facebook เป็นแพลตฟอร์มที่สามารถตอบสนองวิถีชีวิตและความต้องการทางจิตใจและสังคมของนักศึกษาได้ ทันสมัย ใช้งานง่าย เป็นช่องทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันแทนการโทรศัพท์ สามารถทำงานได้หลากหลายวัตถุประสงค์

(Multi Tasks) ทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตอบข้อความส่วนตัว การพูดคุยผ่านวิดีโอ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างรายได้จากการใช้สื่อสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจเพิ่มยอดผู้เข้าชมได้อีกด้วย สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมน้อยที่สุด คือ Twitter ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อสังคมออนไลน์ชนิดนี้ มีความเป็นส่วนตัวที่สูง และมีข้อจำกัดด้านการใช้งานบางอย่าง จึงทำให้ไม่ได้รับความนิยมมากนัก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) ในด้านวัตถุประสงค์ที่ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัททิรา กลิ่นเลขาและคณะ (2561) ที่พบว่าปัจจุบันการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางการศึกษามากขึ้น เนื่องจากช่วยให้นักศึกษาสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่างๆ ได้ง่าย และสะดวกมากขึ้น ในการหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนด้วย สำหรับช่วงเวลาที่นักศึกษาใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด คือ ก่อนนอน ช่วงพักกลางวัน ช่วงหลังเลิกเรียน และช่วงระยะเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์น้อยที่สุด คือ ระหว่างเวลาเรียน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีการใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด คือช่วงเวลาที่นักศึกษาวางจากการเรียน การฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่นักศึกษาจะได้รับการพักผ่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ วงศ์โสภา และคณะ (2558) ที่พบว่าส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่ใช้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่วงเวลา 19.00 น.-24.00 น. ซึ่งการใช้งานในช่วงเวลานี้อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้ ในด้านความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ ทุกวัน โดยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์มากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน นั้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปริมาณที่ค่อนข้างสูง สอดคล้องกับการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) ที่พบว่ากลุ่มที่ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา ทั้งนี้อาจเพราะนักศึกษาต้องใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการหาศึกษาหาข้อมูลต่างๆ ในการเรียน ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ทำให้นักศึกษาต้องมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน นอกจากนี้อาจเป็นเพราะในช่วงที่เก็บข้อมูลนั้นเป็นช่วงเวลาการระบาดของโรคโควิด-19 การติดต่อสื่อสารและการจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินการผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้นจึงส่งผลให้การเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้มีมากขึ้น

2. ผลกระทบจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมของผลกระทบจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = .68) โดยพบว่ามีผลกระทบด้านการเรียนการศึกษายอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 ทั้งนี้อาจเกิดจากในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้นักศึกษามองว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีผลต่อการเรียนการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ทำการศึกษเป็นช่วงที่มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ด้วยสถานการณ์โควิด-19 การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลมากขึ้น (เชาวลิต ศรีเสริม และลักขณา ชอบ

เสียง, 2563) สำหรับด้านสังคมและด้านครอบครัว ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 โดยข้อคำถามที่มีค่าคะแนนสูงคือสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ท่านติดต่อกับสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) ที่พบว่า การติดต่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทำให้นักศึกษาไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ทำได้ทันที ผ่านสมาร์โฟน หรือเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ทำให้ ผู้คนนิยมติดต่อกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การสื่อสารด้วยการแชท ทำให้ผู้ต้องการสื่อสารรู้สึกสะดวกใจมากกว่า การโทรสอบถามโดยตรงทันทีด้วย ในด้านผลกระทบต่อสุขภาพจิตและอารมณ์ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อคำถามที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อผ่อนคลายเวลาที่มีความเครียด แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษาเกิดความเครียด นักศึกษาจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการผ่อนคลายความเครียดได้ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสื่อสังคมออนไลน์มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่คลายความตึงเครียดได้ เช่น การดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม เป็นต้น อย่างไรก็ตามการใช้มากเกินไปอาจส่งผลแง่ลบด้านจิตใจได้ เช่น เกิดความรู้สึกหงุดหงิดฉุนเฉียวง่าย หงุดหงิด วิตกกังวล และรู้สึกเศร้า ซึ่งน่าจะมาจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไป (วรภาพร วันไชยธนวงศ์และเกศราภรณ์ ชูพันธ์, 2557) หรืออาจก่อให้เกิดการติดสื่อออนไลน์ได้ (จุฑามาศ ทองประดับ, ทศนา ทวีคุณ และพัชรินทร์ นินทจันทร์, 2562; เขวลิต ศรีเสริม และลักขณา ขอบเสียง, 2563) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ พบว่าอยู่ในระดับมาก นั้นอาจมาจากการที่นักศึกษามองว่า การใช้สื่อออนไลน์มาพร้อมกับการที่จะต้องซื้อเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ผลกระทบด้านสุขภาพกาย พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีส่วนมากมีอาการปวดตา/ตาพร่ามัว/แสบตา เมื่อใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เป็นเวลานาน แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อเสียสุขภาพได้ ถ้าหากใช้สื่อสังคมเป็นเวลานาน ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรภาพร วันไชยธนวงศ์และเกศราภรณ์ชูพันธ์ (2557) ที่กล่าวว่า การใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปนั้นส่งผลกระทบคือมีปัญหาสายตาและปวดตา ปวดหลัง ปวดศีรษะและอ่อนเพลียและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ วงศ์โสภะ และคณะ (2558) พบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มากเกินไปทำให้มีอาการปวดตา ปวดเอวได้ ทั้งนี้ อาจมาจากการที่ต้องจ้องแสงจากจอภาพเป็นระยะเวลานาน และอาจเกิดการสะสมความล้าของกล้ามเนื้อคอและหลังได้ สำหรับผลกระทบด้านการใช้ชีวิตประจำวัน นักศึกษาส่วนใหญ่มองว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และเป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันไปแล้ว แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์มีความจำเป็นต่อชีวิตของการศึกษา เพราะนักศึกษาต้องใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการศึกษาหาข้อมูล การติดต่อกับสื่อสาร เป็นต้น สำหรับด้านสมาธิและความสนใจ การศึกษาครั้งนี้ นักศึกษามองว่าได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้มีผลทำให้นักศึกษามีสมาธิสั้นลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรรัตน์ วงศ์โสภะ และคณะ (2558) ที่พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้นักศึกษาไม่ทำงานส่ง ขาดสมาธิในการเรียน การทำงานและการอ่านหนังสือ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าด้วย

สถานการณ์ปัจจุบันการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ได้เป็นไปในแนวทางที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษามากขึ้น ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยที่เป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดีจึงส่งผลให้การใช้สื่อเป็นไปในแนวทางที่ดี รู้เท่าทัน ผลกระทบด้านนี้จึงอยู่ในระดับไม่สูงมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการศึกษานี้ให้เห็ว่านักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปริมาณมากและได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้งทางด้านบวกและทางลบ ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบที่เป็นลบ ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพอาจารย์ควรมีแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นไปในทางที่ดี ใช้ในการเรียนการสอน การศึกษาหาความรู้ การพัฒนาทักษะเชิงสังคม และจิตวิทยาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ควรมีมาตรการดูแล ตรวจสอบสุขภาพร่างกาย และให้ความรู้เรื่องผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อลดผลกระทบทางด้านลบที่อาจเกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล และป้องกันพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเสี่ยงในอนาคตได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับผลกระทบต่อภาวะสุขภาพจิต เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า ในนักศึกษาพยาบาล รวมทั้งควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กันยา พาณิชยศิริ และเบญจพร ตันตสุตร. (2559). การติดสื่อสังคมออนไลน์และภาวะสมาธิสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 61(3), 191-204.
- เกศราภรณ์ ชูพันธ์ และวราภรณ์ วันไชยธนวงศ์. (2557). การสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและผลกระทบของการใช้อินเทอร์เน็ตในนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*. 7(3), 124-132.
- จิรภัทร เริ่มศรี. (2556). *การใช้สื่อบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. สืบค้น 11 มกราคม 2564, จาก <http://fmsreserch.snru.ac.th/ra/file/jr.pdf>.
- จิราภรณ์ สำเภาทองและคณะ.(2560). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและแรงจูงใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนและครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารเกษมบัณฑิต*. 19(4), 15-27.

- จุฬามาศ ทองประดับ, ทศนาทวิคุณ และพัชรินทร์ นินทจันทร์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะติดเฟกซ์กับความรู้สึกรู้สึกคุณค่าในตนเองและภาวะซึมเศร้าในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*. 12(2), 116-133
- จุฑารัตน์ ศรารณวงศ์, ขจร ฝ่ายเทศ, ดวงแก้ว เงินพูนทรัพย์ และวัลลภา จันทรี. (2560). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*. 10(2), 16-31.
- เขาวลิต ศรีเสริม และลักขณา ขอบเสียง. (2563). สื่อสังคมออนไลน์กับสุขภาพจิตวัยรุ่น: จุดแข็ง ข้อจำกัด และการติดสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น*. 6(6), 355-370.
- ตันติกร ชื่นเกษม. (2562). ความสัมพันธ์ของการเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประวิตร จันท์อับ. (2561). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพิษณุโลก. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ผกาสรณ์ อุไรวรรณ, มัญจวรรณ ลียุทธานนท์ และจริญญา แก้วสกุลทอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และภาวะซึมเศร้า ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมสุขภาพ*. 2(1), 12-24.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2553). *สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต*. สืบค้น 21 ธันวาคม 2563, จาก https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_11/pdf/aw016.pdf.
- พรณิการ์ พุ่มจันทร์, นุชจริยพงษ์เหลี่ยม และพัชดาพรรณ อุดมเพชร. (2558). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาแพทย์ระดับปริคlinikของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. *นิพนธ์ต้นฉบับฉบับที่ศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล*. สืบค้น 21 ธันวาคม 2563, จาก <https://he02.tcithaijo.org/index.php/simedbull/article/view/81502>.
- ภัทริยา กลิ่นเลขา. (2561). ผลกระทบจากการใช้โซเชียลมีเดียของนักศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่จังหวัดสงขลา. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9* (หน้า 255-265). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภัทริยา ดำรงสัตย์ และวารุณี สุรวัฒนกุล. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ*. 2(1), 219-228.

- ลักษณ์ ขอบเสียง, เชาวลิต ศรีเสริม, พรธิรา บุญฉวี, จุฑามาศ ทองประสาน, และณัฐพงษ์ ศรีชาติ. (2564). การรับรู้และการจัดการตนเองเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์*. 5(1), 22-33.
- วรภาพร วันไชยธนวงศ์และเกศราภรณ์ ชูพันธ์. (2557). การสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและผลกระทบของการใช้ อินเทอร์เน็ตในนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*. 7(3), 124-132.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563). *สื่อสังคม*. สืบค้น 21 ธันวาคม 2563, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1>.
- สกุลศรี ศรีสารคาม. (2554). *สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุกัญญา เอ็มอัมมธรรม. (2563). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตนครหลวงเวียงจันทน์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 37(2). 120-142.
- สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2561). *กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการใช้เฟซบุ๊ก(Facebook)*. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร*. สืบค้น 3 มิถุนายน 2565, จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries22.html>
- สุรีย์ จินเรือง. (2560). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการศึกษาพยาบาล. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี*. 28(2), 183-191.
- หยาดพิรุณ สุรารากรสกุล. (2560). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อ นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 8(2), 53-71.
- อมรรัตน์ วงศ์โสภะ, เสกสรรสายสีสดและแนนน้อย ย่านวารี. (2558). พฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษากรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสารงานวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 10(33), 1-10.

- อรรณณ วงศ์แก้วโพธิ์ทอง. (2554). การเสพติดอินเทอร์เน็ตของชุมชนชาวออนไลน์. สืบค้น 21 ธันวาคม 2563, จาก https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/july_sep_11/pdf/aw6.pdf.
- เอมิกา เหมมินทร์ และปรีชา วิจิตรธรรมรส. (2557). พฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต*. 9-10(16-17), 120-140.
- Datareportal Digital. (2020). GLOBAL DIGITAL OVERVIEW. สืบค้น 21 ธันวาคม 2563, จาก <https://datareportal.com/reports/digital-2020-global-digital-overview>.
- Jha, R. K., Shah, D. K., Basnet, S., Paudel, K. R., Sah, P., Sah, A. K., & Adhikari, K. (2016). Facebook use and its effects on the life of health science students in a private medical college of Nepal. *BMC research notes*. 9(2), 1-8.
- Jennifer Gunberg Ross and Shannon Marie Myers. (2017). The Current Use of Social Media in Undergraduate Nursing Education. *informatics, nursing: CIN*, 35(7), 338-344.
- Merrill and Lowenstein. (1971). *Media, Message, An Men: New Perspective in Communication*. New York: David McKay Company Inc.
- Minna Stolt, and Leena Salminen. (2014). Social Media in Nursing Education: The View of the Students. *Education Research International*. 1(4), 1-2.
- Peer Power Team. (2020). *ทั่วโลกใช้ Social Media ต่างจากเดิมยังงัยบ้างใน ปี 2020*. สืบค้น 21 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.peerpower.co.th/blog/smes/social-media-2020>.

การพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ
จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

Self-Development in Duty of Supplies Officer in State University
Phitsanulok Province During Covid-19 Situation

ลภัสรดา กลมพุก¹ วิจิตรา จำลองราชภู² จีรพงษ์ มหนิธิวงศ์³

Lapathrada Klompuk, Wichitra Chamlongrath, Jiraphong Mahanithiwong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐจังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค้ำจุนของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน 3) ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์การใช้งาน 4) ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ของปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน กับการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก

Received: 2022-06-26 Revised: 2022-08-07 Accepted: 2022-08-09

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author email: lapatrada_bud@hotmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านมีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 69.20

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาตนเองในการทำงาน; การทำงานที่บ้าน; สถานการณ์โควิด-19

Abstract

The objective of this research was to investigate the motivation factors, hygiene factors, and work from home-related factors affecting the self-development at work of the procurement workers in public universities, Phitsanulok Province during the COVID-19 pandemic. The sample consisted of 111 procurement workers in public universities, Phitsanulok province. The research instrument was a questionnaire. The data were analyzed using statistics to determine frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results revealed as follows: 1) overall opinion towards the motivation factors of the sample was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was work nature; 2) overall opinion towards the hygiene factors of the sample was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was the relationship between supervisors and subordinates and co-workers; 3) overall opinion towards the work from home-related factors of the sample was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was perceived usefulness; and 4) from the stepwise multiple regression analysis between the motivation factors, hygiene factors, and work from home-related factors affecting the self-development at work of the procurement workers in public universities, Phitsanulok Province during the COVID-19 pandemic, it was found that work from home-related factor had the highest predictive power for self-development with a statistical significance level of 0.001 as represented by a 69.20 percent accuracy in its predictability.

Keywords: Self-Development; Work from Home; The Covid-19 Situation

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาตนเองของบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลที่ดีต่อทั้งตนเองและองค์กร (จิราธร โหมตสุวรรณ, 2560) การพัฒนาตนเองยังช่วยให้บุคลากรสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจำเป็นต้อง

อาศัยปัจจัยหลายอย่างเข้ามาประกอบ เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี (กมลชนกนันท์ เอี่ยมแมนศรี, 2558; บัตรกรุงไทย, 2564) ดังนั้นการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นกับความพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะความพึงพอใจในงานจะช่วยเพิ่มความสนใจในงาน และเพิ่มความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น จึงทำให้ผลผลิตขององค์กรสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเกิดความไม่พอใจในงานแล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลเสีย ทำให้คนไม่สนใจ ไม่กระตือรือร้น ผลผลิตขององค์กรตกต่ำ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรู้วิธีที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ เพื่อจะให้งานบรรลุเป้าหมาย ตามแนวคิดของเฟรดเดอริก เฮอริซ เบอร์ก และคณะ (Herzberg. et al., 1959) ที่ว่า มีปัจจัยอยู่ 2 ประการที่เป็นแรงจูงใจทำให้คนอยากทำงาน คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ซึ่งมีความจำเป็นในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้เริ่มแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องไปทั่วโลกเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 และมีแนวโน้มของการมีผู้ติดเชื้อสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิต ต้องสวมหน้ากากอนามัย และรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบปกติใหม่ (New Normal) (บัญชา เกิดมณี และคณะ, 2563) ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2563) ได้ออกประกาศแนวทางการป้องกันโรค โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนอยู่บ้าน (Stay at Home) ทำงานที่บ้าน (Work from Home : WFH) รักษา ระยะห่างทางกายภาพ (Physical Distancing) รักษา ระยะห่างทางสังคม จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้รูปแบบการปฏิบัติงานในองค์กรปรับเปลี่ยนเป็นการทำงานที่บ้าน เพื่อลดการปฏิสัมพันธ์และการรวมกลุ่มซึ่งเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

สถาบันการศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 เช่นเดียวกัน จึงมีการปรับรูปแบบเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เปลี่ยนมาเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ มีการปรับรูปแบบวิธีการทำงาน โดยเน้นการทำงานที่บ้านในรูปแบบออนไลน์ หรือจัดประชุมผ่านระบบทางไกล (จังหวัดพิษณุโลก, 2564) รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ในสถาบันศึกษาก็จำเป็นต้องปรับรูปแบบวิธีการทำงานให้เข้ากับสถานการณ์โควิด-19 เช่น งานด้านพัสดุ ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐที่ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกทั้งหมด 3 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เกือบ 4,000 ล้านบาท (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้รูปแบบการทำงานจะปรับเปลี่ยนจากเดิม ในส่วนงานพัสดวยังคงต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนปฏิบัติการ

การปฏิบัติงานพัสดุยังพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น 1) การเปลี่ยนแปลงกฎหมายระเบียบ วิธีปฏิบัติ ที่มีการปรับปรุงเพิ่มเติม และอาจทำให้เข้าใจยากต้องใช้การตีความ อีกทั้งเป็นงานที่มีความเสี่ยงในเรื่องการเกิดข้อผิดพลาด และมีกระบวนการดำเนินงานหลายขั้นตอน ทำให้

บางครั้งบุคลากรไม่ได้ศึกษาและติดตามการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงานและองค์กร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563)

2) ด้านการจัดหาพัสดุ ได้แก่ มีขั้นตอนและกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างที่มากเกินไป และมีระบบโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างมากเกินไปทำให้เกิดความสับสน ลำบากในการติดตั้งโปรแกรมในอุปกรณ์ทำงานของตนเอง (อุรา วงศ์ประสงค์ชัย และคณะ, 2556)

3) ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บุคลากรมีการทำงานที่บ้าน ตามมาตรการของทางรัฐบาล ทำให้ไม่สามารถตรวจรับพัสดุ และครุภัณฑ์เพื่อทำการเบิกจ่ายได้ (กองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564) จากปัญหาการปฏิบัติงานพัสดุข้างต้น ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุเป็นบุคลากรที่มีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานและมีการกิจที่สำคัญต่อการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างถือเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันให้มีการใช้ทรัพยากรของแผ่นดินทั้งรูปแบบของเงินและวัสดุอุปกรณ์ ก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนั้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านงานพัสดุ จะต้องมีการทั้งปัจจัยเชิงใจและปัจจัยค่าจูนที่มีความสมดุลกัน เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีความสุข บุคลากรมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี ประกอบทั้งในช่วงสถานการณ์โควิด-19 การปฏิบัติงานด้านพัสดุจำเป็นต้องทำงานที่บ้าน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรับรู้ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งผลต่อพัฒนาตนเองในการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งการพัฒนาตนเองในการทำงานในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ยังเป็นเรื่องใหม่ ยังมีผู้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับประเด็นนี้อยู่เป็นจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงศึกษาเพิ่มเติมในสถานการณ์ โควิด-19 ซึ่งไม่เคยมีการอธิบายหรือตรวจสอบเชิงประจักษ์ถึงปัจจัยเชิงใจและปัจจัยค่าจูน ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงาน และศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ทั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองในการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในช่วงสถานการณ์วิกฤต

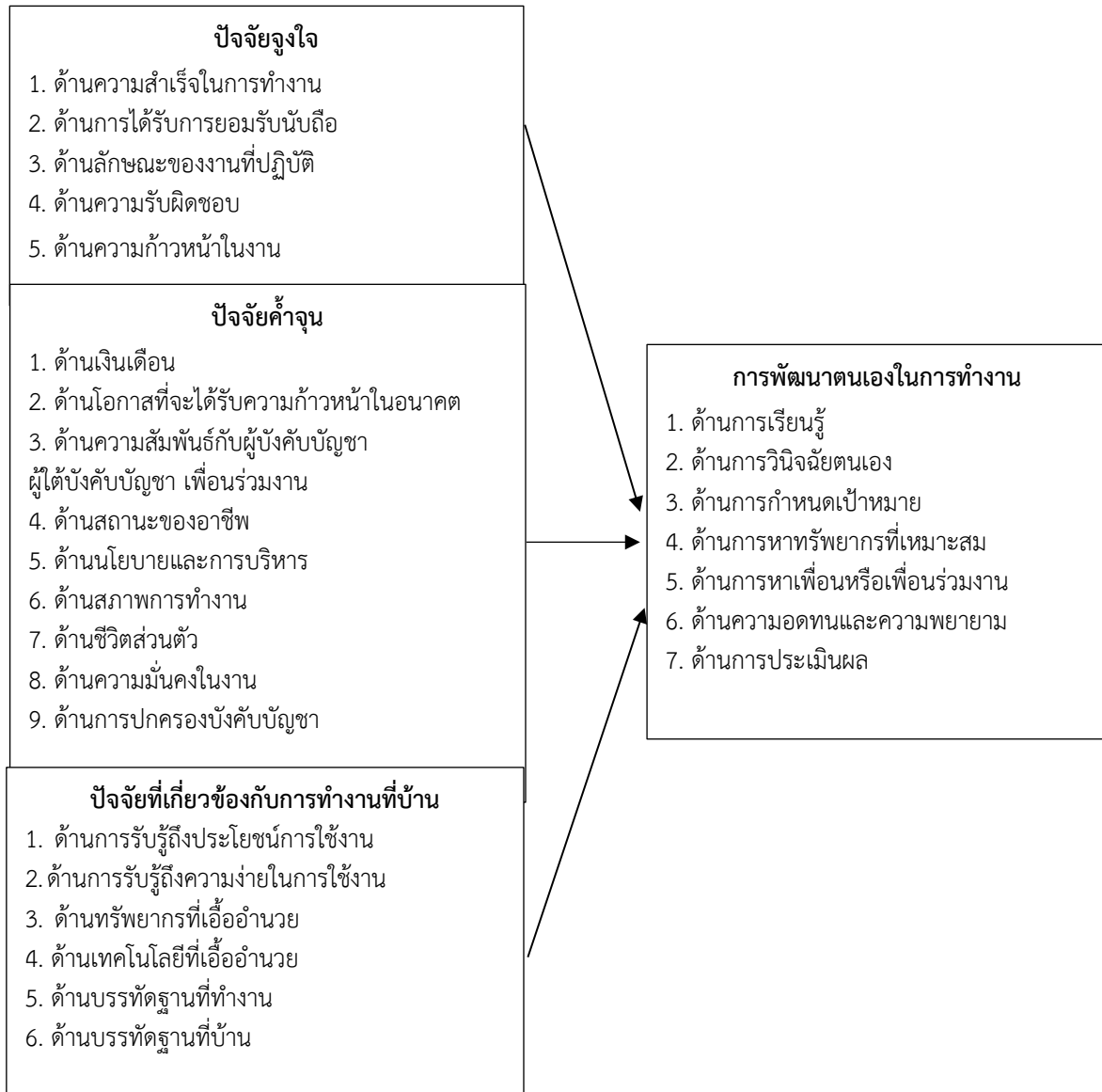
วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงใจ ปัจจัยค่าจูน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐจังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ปัจจัยเชิงใจ ปัจจัยค่าจูน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐจังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Framework)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ข้อมูลเป็นแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Data) โดยเก็บรวบรวมในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม พ.ศ. 2565 ซึ่งอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 152 ราย ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 113 ราย 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 35 ราย 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก จำนวน 4 ราย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ที่ถูกคัดเลือกมาจากประชากร โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในแต่ละระดับชั้นแบบสัดส่วน (Proportion Stratified Sampling) (วิจิตร จ่าลองราษฎร์, 2561) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 111 ราย จำแนกตามมหาวิทยาลัย ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 82 ราย 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 26 ราย 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก จำนวน 3 ราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในการทำงาน เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ทำการวิจัย (Index of item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งพบว่า ค่าถามมีค่า IOC = 0.50-1.00 ทุกข้อ นั่นคือ แบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหาผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach 's alpha Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับที่ค่าระดับความเชื่อมั่นยอมรับเท่ากับ 0.80 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.918 – 0.922 โดยมีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.921

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้ Google Form และส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย
3. เมื่อได้รับข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ครบถ้วนและถูกต้อง โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ สามารถเก็บแบบสอบถามออนไลน์ได้ทั้งหมด 111 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคำนวณ
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบระหว่างตัวแปรในรูปของการทำนายโดยประกอบด้วย ปัจจัยเชิงจิต ปัจจัยด้านงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน เป็นตัวแปรต้น และการพัฒนาตนเองในการทำงาน เป็นตัวแปรตาม และทดสอบความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา Multicollinearity ด้วยการตรวจสอบเงื่อนไขด้วยค่า Variance Inflation Factor (VIF) ถ้าค่า VIF มีค่าน้อย เข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระจากกัน แต่ถ้าค่า VIF มีค่าใกล้ 10 มาก แสดงว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในสมการการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณมีมาก นั่นคือ เกิดปัญหา Multicollinearity โดยข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (วิจิตร จำลองราษฎร์, 2561)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.28 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.64 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.77 ดำรงตำแหน่งนักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 59.46 มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.53 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยนเรศวร คิดเป็นร้อยละ 73.87

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นปัจจัยจิตใจของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ผลสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นปัจจัยจิตใจของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลกในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวม

ปัจจัยจิตใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.18	0.49	มาก
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.87	0.61	มาก
ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	4.25	0.54	มากที่สุด
ด้านความรับผิดชอบ	4.11	0.54	มาก
ด้านความก้าวหน้าในงาน	3.81	0.68	มาก
รวม	4.04	0.47	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจิตใจของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.54) รองลงมาในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.49) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.54) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.61) และด้านความก้าวหน้าในงาน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นปัจจัยค่าจ้างของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ผลสรุปได้ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค่าจ้างของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวม

ปัจจัยค่าจ้าง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเงินเดือน	3.66	0.70	มาก
ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต	3.75	0.76	มาก
ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน	4.25	0.54	มากที่สุด
ด้านสถานะของอาชีพ	4.09	0.66	มาก
ด้านนโยบายและการบริหาร	3.98	0.69	มาก
ด้านสภาพการทำงาน	3.97	0.78	มาก

ด้านชีวิตส่วนตัว	3.99	0.72	มาก
ด้านความมั่นคงในงาน	4.00	0.73	มาก
ด้านการปกครองบังคับบัญชา	3.86	0.73	มาก
รวม	3.95	0.57	มาก

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยค่าเงินของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.54) รองลงมา ได้แก่ ด้านสถานะของอาชีพ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.64) ด้านความมั่นคงในงาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.73) ด้านชีวิตส่วนตัว ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.72) ด้านนโยบายและการบริหาร ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.69) ด้านสภาพการทำงาน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.78) ด้านการปกครองบังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.73) ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.76) และด้านเงินเดือน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุใน มหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ผลสรุปได้ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุใน มหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์ โควิด-19 โดยภาพรวม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์การใช้งาน	4.04	0.60	มาก
ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้	3.96	0.67	มาก
ด้านทรัพยากรที่เอื้ออำนวย	3.59	0.81	มาก
ด้านเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวย	3.64	0.81	มาก
ด้านบรรทัดฐานที่ทำงาน	3.61	0.89	มาก
ด้านบรรทัดฐานที่บ้าน	3.80	0.66	มาก
รวม	3.77	0.61	มาก

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์การใช้งาน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.60) รองลงมา ได้แก่ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.67) บรรทัดฐานที่บ้าน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.66)

เทคโนโลยีที่เอื้ออำนวย ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.81) บรรทัดฐานที่ทำงาน ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.89) และทรัพยากรที่เอื้ออำนวย ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้สถิติ Pearson Correlation ในตาราง 4 และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ในตาราง 5 ผลสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน ที่ส่งต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

	SM	SH	SW	SD	VIF
SM	1	0.843**	0.565**	0.403**	1.470
SH	-	1	0.660**	0.490**	1.772
SW	-	-	1	0.832**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ SM คือ ปัจจัยจูงใจ SH คือ ปัจจัยค้ำจุน SW คือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน

และ SD คือ การพัฒนาตนเองในการทำงาน

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน กับการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยรวมพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.403 – 0.832 โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านมากที่สุด รองลงมา ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ Multicollinearity Test พบว่าค่า VIF ของตัวแปรมีค่าตั้งแต่ 1.470 – 1.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ระหว่างความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระ

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ตัวแปร	b	Std. Error	Beta	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	0.219	0.230		0.955	0.342
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านรวม (SW)	0.940	0.060	0.832	15.643	0.001***
R					0.832
R ²					0.692
Adjust R ²					0.689
MSE					0.149

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ของปัจจัย จูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้าน กับการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านมีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสมการพยากรณ์สามารถพยากรณ์การพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุได้ถูกต้องร้อยละ 69.20 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านเท่านั้น ที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงาน (b = 0.940) ในขณะที่ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค่าจ้าง ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

เมื่อวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Stepwise ของตัวแปรอิสระทุกตัว ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยของรัฐ จังหวัดพิษณุโลก ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานในทิศทางเดียวกันโดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของอุมพร แม้นเหมือน และพิพัฒน์ ไทยอารี (2563) ที่พบว่า ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 บุคลากรมีความกังวลในเรื่องของลักษณะงาน ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงมีความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของหน่วยงานเกี่ยวกับทักษะประยุกต์ และต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงานที่บ้านของผู้ปฏิบัติงาน โดยไม่เดือดร้อนต่อตนเองและครอบครัว ทั้งนี้จากนโยบายในการ

ดำเนินงานแบบ Work from Home ตามนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ทำให้หน่วยงานต้องกำหนดแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติงานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ตลอดจนการกำหนดการควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผลในช่วงดำเนินงานแบบ Work from Home มีการกำหนดขั้นตอนในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลส่งเสริมให้บุคลากรสามารถเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้ออนไลน์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลักษิกา นุชอุดม (2564) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบรรทัดฐานที่ทำงาน ซึ่งครอบคลุมถึงสถานการณ์ การส่งเสริมการทำงานผ่านระบบทางไกลและการทำงานที่บ้าน ด้วยการประกาศแนวทางการทำงานที่บ้านที่ควบคุมวิธีการทำงาน รวมไปถึงความสำเร็จและประสิทธิภาพของการทำงานของผู้ปฏิบัติงานจะส่งผลต่อปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน และปัจจัยด้านความอยู่ดีมีสุขมากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยด้านบรรทัดฐานที่บ้าน ซึ่งหมายถึงการรับรู้ สภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงานที่บ้าน ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่บ้าน ตลอดจนความเข้าใจและการสนับสนุนของคนในครอบครัวในการทำงานที่บ้านจะส่งผลต่อปัจจัยด้านความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัวและปัจจัยด้านความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับงานมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรยา เชื้อววัฒนกุล และอานนท์ ทับเที่ยง (2562) ที่พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ และแนวคิดนโยบายองค์กร และผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการยอมรับการทำงานจากที่บ้าน สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เกิดการยอมรับและนำระบบการทำงานจากที่บ้านมาปรับใช้ในอนาคตได้ อย่างไรก็ตามในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ปัจจัยจิตใจ และปัจจัยค่าจูงของ Herzberg et al. (1959) ไม่มีผลต่อการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำงานที่บ้านเท่านั้นที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่าในช่วงสถานการณ์วิกฤตโควิด-19 บริบทการทำงานมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการทำงานที่ทำงานมาเป็นการทำงานที่บ้าน ดังนั้นบุคลากรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1.1 หน่วยงานควรมีการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากร โดยสนับสนุน ส่งเสริม สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการทำงานที่บ้าน การทำงานผ่านระบบทางไกล และอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงานที่บ้าน เช่น โปรแกรมซูม (Zoom Meeting) มีการเพิ่มพื้นที่การเก็บข้อมูล และการพัฒนาระบบออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้สามารถทำงานที่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 หน่วยงานควรมีการประกาศแนวทางการทำงานที่บ้านที่ควบคุมวิธีการทำงาน รวมไปถึงถึงความสำเร็จและประสิทธิภาพของการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรรับรู้สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงานที่บ้าน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่บ้าน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองต่อความ

ต้องการและเป้าหมายทั้งของตนเองและองค์กร ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่บ้านที่ส่งผลผ่านตัวแปรการพัฒนาตนเองในการทำงาน และส่งผลต่อผลการดำเนินงานหรือประสิทธิภาพขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในภาครัฐและภาคเอกชนให้ดียิ่งขึ้น

2.2 งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรในหน่วยงานภาคเอกชน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการพัฒนาตนเองในการทำงานของบุคลากรที่อยู่ในภาครัฐกับภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลชนกนันท์ เอี่ยมแมนศรี. (2558). *ความต้องการพัฒนาตนเองของพนักงานคลังสินค้า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ*. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม*. สืบค้น 18 กันยายน 2564, จาก https://www.mhesi.go.th/images/2563/pusit/MHESI-ActionPLAN2021_v2.pdf
- แก้วบุตรา สิงห์ประทุม. (2561). ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสว่นนเขตสาธารณสุขรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 23(1), 1-18.
- จิราธร โหมตสุวรรณ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาตนเองและความสามารถในการเผชิญฝ่าฟันอุปสรรคของบุคลากรครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3), 270-285.
- นเรศวร, มหาวิทยาลัย. กองคลัง สำนักงานอธิการบดี. (2564). *ผลการจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563*. สืบค้น 7 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.finance.nu.ac.th/web2014/index.php?p=newsshow.php&id=292>
- ดิจิตัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). *คู่มือการปฏิบัติราชการนอกสถานที่*. สืบค้น 21 เมษายน 2563, จาก <https://www.onde.go.th/assets/portals/1/files>
- บัตรกรุงไทย. (2564). *5 วิธีพัฒนาตนเองในการทำงาน สร้างความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ*. สืบค้น 10 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.ktc.co.th/article/knowledge/tips-develop-your-skills-at-work>

- บัญชา เกติมณี และคณะ. (2563). แนวคิดและทิศทางการแก้ปัญหาโควิด-19. วารสารก้าวทันโลก วิทยาศาสตร์ 20(1), 1-12.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขิกา นุชอุดม. (2564). ทักษะคิดและความพึงพอใจของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (FMCG) ประเทศไทยต่อรูปแบบการทำงานที่บ้าน (Work from home) ในช่วงสถานการณ์วิกฤต COVID-19. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจิตรา จำลองราษฎร์. (2561). การวิจัยธุรกิจทางการเงินและการบัญชี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป.
- วีรยา เขียววัฒนะกุล และอานนท์ ทับเที่ยง. (2562). การศึกษาทัศนคติในมุมมองพนักงานที่มีผลต่อการทำงานจากที่บ้าน. ENGINEERING TRANSACTIONS. 22 (2 (47)): 105-112.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2564). รายงานการวิเคราะห์ผลจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สืบค้น 19 กันยายน 2564, จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/Lists/Purchase/Attachments/652/report63_240364.pdf.
- สมภาพ ห่วงทอง และสุทธิศักดิ์ สุริรักษ์. (2564). ความต้องการพัฒนาตนเองด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนปฏิบัติการโรงพยาบาลบ้านคา จังหวัดราชบุรี. วารสารศาสตร์สาธารณสุขและนวัตกรรม. 1(1), 51-64.
- สาธารณสุข, กระทรวง. ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค. (2563). ข้อมูลสำหรับการป้องกัน ตนเองจากโรค COVID-19 เอกสารเผยแพร่สำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อุมภาพร แม้นเหมือน และพิพัฒน์ ไทยอารี. (2563). ความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของบุคลากรในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานภาครัฐในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 9(2), 1-16.
- อูรา วงศ์ประสงค์ชัย และคณะ. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุมหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 7(1), 139-148.
- Herzberg, F., Mausner B. and Synderman B. (1959). *The Motivation to Work*. (2nd ed.). New York: John Wiley and Sons.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3 rd ed.). New York: Harper & Row.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา Leadership of Executives in Accordance with the Principles of Good Governance of the Secretariat of the Senate

โปรดปราน ตั้งสร้อย¹ วิลาสินี จินตลิกขิตดี²
Prodpran Tingsarat, Vilasinee Jintalikhitdee

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 300 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-Way ANOVA และการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษวิจัย พบว่า บุคลากรในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาอยู่ในระดับมาก และปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของบุคลากร และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำ; หลักธรรมาภิบาล; เลขาธิการวุฒิสภา

Abstract

The purpose of this research was to study the leadership of the executives of the Secretariat of the Senate. And to compare the leadership of the executives in accordance with the principles of good governance, the Secretariat of the Senate Classified by personal factors this research is a quantitative research. The samples

Received: 2022-03-27 Revised: 2022-07-15 Accepted: 2022-07-18

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: pipat6156@gmail.com

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: vilasinee.ji@ssru.ac.th

used in the research were civil servants, permanent employees, government employees. In the Senate Secretariat of 300 people, a simple sampling was used. The tools used were questionnaires, data analysis using ready-made computer programs. The statistics used to analyze the data include: Frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and ANOVA. The statistical significance was determined at the 0.05 level. The opinions on the leadership of the executives of the Secretariat of the Senate were at a high level. And personal factors in terms of gender, age, education level type of personnel it was found that there were different levels of opinions towards the leadership of the executives in accordance with the principles of good governance of the Secretariat of the Senate. Statistically significant at the .05 level

Keywords: Leadership; Good Governance; Secretariat of the Senate

บทนำ (Introduction)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 76 รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และบัญญัติไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล” เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

คำว่าธรรมาภิบาล เกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 กำหนดแบบแผนราชการปฏิบัติราชการที่ทำให้เกิด การบริหารบ้านเมืองที่ดี โดยให้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการที่ส่วนราชการข้าราชการจะต้องปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (นันทิยา น้อยจันทร์, 2563) องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

แต่ขณะเดียวกันก็มีข้อจำกัดในการบริหาร เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และแนวทางปฏิบัติของบุคลากรภายในองค์กร และเพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการ ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่มุ่งหวังจะพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งสู่การเป็น “องค์กรคุณธรรม” โดยเป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กรแสดงเจตนารมณ์และมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรและเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม โดยมีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมรณรงค์ส่งเสริมคุณธรรมให้กับประชาชน ชุมชน หรือเครือข่ายขององค์กรคุณธรรม มีความน่าเชื่อถือและเกิดความเชื่อมั่น รวมถึงเกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับส่วนราชการสังกัดรัฐสภา (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2563)

จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่จะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ ข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 1,203 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

ข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 300 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประเภทบุคลากร และประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 2. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 3. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของ

งาน 4. ภาวะผู้นำแบบใหม่มีส่วนร่วม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหาร

3.1.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามห้องสมุดตามสถาบันการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ห้องสมุดของส่วนราชการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 ศึกษาวิจัยนำผลจากการศึกษาข้อที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

3.2.3 ดำเนินการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โดยนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

3.3.4 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีประชากรในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ทำการศึกษาก่อน 30 ราย โดยวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) และหาค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำนวน 300 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ล่วงหน้า คือ ข้าราชการลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5.1.1.1 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประเภทบุคลากร และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

5.1.1.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 2. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 3. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน 4. ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

5.2.1 T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

5.2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประเภทบุคลากร และประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Different: LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	3.99	.612	มาก	3
2. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.76	.652	มาก	4
3. ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	4.15	.597	มาก	1
4. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.08	.592	มาก	2
รวม	3.99	.453	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวม ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.76) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีประเด็นที่น่าสนใจที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการ

วุฒิสภาจากการศึกษาพบว่า บุคลากรในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกเป็นรายด้านพบว่า “ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน” มีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เฮาส์และมิทเชลล์ (House and Mitchell, 1974) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายสร้างมาตรฐานด้านความเป็นเลิศ (High standard of excellence) แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และแสวงหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการตั้งความคาดหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการแสดงความมั่นใจว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้สำเร็จ คือการไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา คือการแนะนำ ช่วยเหลือ เล็กน้อย ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานที่ทำ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจึงควรมีนโยบายให้แต่ละสำนักหรือกลุ่มงานจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงาน และมีการหมุนเวียนงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้รอบด้าน พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ค่าตอบแทน หรือการประเมินการปฏิบัติงานตามมาตรฐานขององค์กรหากปฏิบัติตรงตามเกณฑ์หรือเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้จะเป็นมาตรฐานในการที่องค์กรจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารงานต่อไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลญา พุดทอง (2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงานของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยครูเห็นว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนแสดงความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้รับความก้าวหน้าในอนาคตและน้อยที่สุดคือผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย และเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศของบุคลากรในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา แตกต่างกัน จากการศึกษพบว่า บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกันในภาพรวมเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าเพศของบุคลากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เพศของบุคลากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา “ด้านนิติธรรม” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพศหญิงจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 (มาตรา 3 วรรค 1) หลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล จึงทำให้การรับรู้เพศหญิงและเพศชายย่อมแตกต่างกัน และเพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกัน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นองค์กรภาครัฐ หลักนิติธรรมในภาครัฐ คือ การนำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เข้า

มาใช้เพื่อให้บุคลากรสามารถอยู่ร่วมและเป็นการกำหนดโทษทางวินัยหากไม่ยึดปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อให้บุคลากรเข้าใจในการรับรู้และเข้าใจมากขึ้น ควรจัดอบรมให้กับบุคลากรรวมทั้งประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรเพื่อที่จะเข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และโทษทางวินัยต่าง ๆ มากขึ้นและไม่กระทำผิดและขัดต่อหลักกฎหมายที่องค์กรวางไว้ อายุ ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยบุคลากรที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานน้อยกว่าบุคลากรอายุ 20-30 ปี บุคลากรอายุ 20 – 30 ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า 31 – 40 ปี แต่มีระดับความคิดเห็นมากกว่าอายุ 41 ปี และอายุ 31-40 ปี บุคลากรมีระดับความคิดเห็น มากกว่า 41 ปีขึ้นไป ทั้งนี้บุคลากรที่มีอายุน้อยอาจรับรู้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานเรียนรู้งานและระบบต่าง ๆ จึงมีการรับรู้และแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อย เพราะบุคลากรที่มีอายุน้อยอาจจะมุ่งมั่นและเรียนรู้กับงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนบุคลากรที่มีอายุมากกว่านั้นจะมีการรับรู้มากกว่าทำเพราะทำงานมานานทำให้ที่มีการแสดงออกด้านความคิด ความรู้สึกในการรับรู้จึงมากกว่าผู้มีอายุน้อยกว่า ระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านหลักคุณธรรมไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยกว่าระดับปริญญาตรี และบุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานน้อยกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีวิธีคิดหรือกระบวนการทางความคิดมากกว่าในการวิเคราะห์เหตุผล และกล้าแสดงความคิดเห็นมากกว่า ส่วนการบุคลากรที่มีการศึกษาน้อยกว่า ไม่ค่อยสนใจหรือติดตามข้อมูลข่าวสาร จึงส่งผลให้บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน รายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความระดับคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจุบันการเข้ารับบรรจุหรือการสอบแข่งขันกันค่อนข้างสูงและเป็นเรื่องยากและบุคลากรอาจมองว่าเงินเดือนและค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ที่องค์กรมอบให้อยู่ในเกณฑ์ที่รับได้และพอใจจึงไม่มีผลในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามหลักธรรมาภิบาล ประเภทของบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีประเภทของบุคลากรแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยมีด้านหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยพบว่าบุคลากรประเภทลูกจ้างประจำมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานน้อยกว่าประเภทพนักงานราชการทั้งด้านหลักนิติธรรมและหลักคุณธรรม อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่เป็นลูกจ้างประจำนั้นส่วนมาก

จะเป็นคนสวน หรืองานบริการซึ่งจะมีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ทำให้ไม่มีความสนใจและไม่ค่อยรับรู้ด้านการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประสบการณ์ในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน โดยรายด้านที่แตกต่างกันคือ ด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานน้อยกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานน้อยกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปี ขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นบุคลากรที่มีอายุมาก ในเรื่องของประสบการณ์และการเรียนรู้ย่อมมากกว่า หน้าที่การงาน กฎระเบียบต่าง ๆ ขององค์กรผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมจะเข้าใจและคุ้นเคยจึงมีระดับความคิดเห็นมากกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย ดังนั้นจากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นด้านการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Aristotle (1995) การปกครองที่ดีนั้นควรจะต้องให้กฎหมายสูงสุด (supremacy of law) ซึ่ง Aristotle มองว่าการปกครองสูงสุดภายใต้รัฐธรรมนูญก็คือ หลักธรรมาภิบาลนั่นเองและทุก ๆ คนต้องมีสถานะที่เสมอภาค และเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ดังนั้นไม่ว่าจะเพศไหนก็มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันที่จะแสดงความคิดเห็นไม่ว่าจะเพศหญิงหรือเพศชาย การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน รายได้ที่แตกต่างกันจึงทำให้การรับรู้ต่างกัน และผู้วิจัยขอเสนอว่าควรสร้างการรับรู้ให้กับบุคลากรเข้าใจเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มากขึ้นการจัดอบรมจัดกิจกรรม ส่งดูงานนอกสถานที่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์กับตัวบุคลากรและองค์กรต่อไป โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธเนศ เชียรนนท์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็น เป็นอันดับสุดท้าย ผลการทดสอบสมมติฐานเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรจัดอบรมให้ความรู้ เพื่อให้บุคลากรรับรู้และปฏิบัติตาม และเข้าใจมากขึ้น สร้างความเข้าใจให้บุคลากรรับรู้ การลดกิจกรรมต่าง ๆ การใช้งบประมาณที่ไม่จำเป็น การประหยัดทรัพยากรคน งบประมาณ และประหยัดเวลา ลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็น จ้างบริษัทเข้ามาดูแลเรื่องของการทำความสะอาด ฝ่ายอาคาร รักษาความปลอดภัย และบริษัทเข้ามาดูแลเครือข่ายด้านเทคโนโลยีขององค์กร เพื่อลดต้นทุนในการจ้างบุคลากรเพิ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและตามภารกิจขององค์กรนั้นเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งการสร้างการรับรู้ในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้ปฏิบัติตามได้อย่างเข้าใจและถูกต้อง และลงโทษวินัยต่อผู้กระทำผิดหรือละเลยต่อหน้าที่หากเกิดข้อผิดพลาดและพร้อมรับผิดชอบ เน้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีมทำงานเป็นทีม องค์กรควรบริหารงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งหวังจะให้เป็องค์กรคุณธรรม

1.2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรให้ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายงานให้บุคลากรรับทราบรับรู้และหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บุคลากร ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาให้บุคลากรรับรู้และเข้าใจมากยิ่งขึ้น ควรทำข้อตกลงร่วมกันก่อนมอบหมายงาน และควรให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนในการทำงานเพื่อจะได้ทราบถึงความถนัดของแต่ละบุคคล นอกเหนือจากตำแหน่งงานกำหนดให้ตรงกับความสามารถของบุคลากรแล้ว และควรนัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือเสนอข้อคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน และเสนอแนวคิดร่วมกันเพื่อจะเป็นประโยชน์กับตัวบุคลากรและองค์กรด้วยเพราะจะทำให้งานที่ตั้งเป้าหมายไว้ร่วมกันนั้นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรสร้างความรับรู้และเข้าใจให้บุคลากรตระหนักถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จึงควรกระตุ้นและสร้างการรับรู้ให้บุคลากรให้เข้าใจถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ ขององค์กรและเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามแนวทางขององค์กรที่วางไว้และยังจะทำให้การบริหารงานขององค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่จะช่วยให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

2.2 ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมการวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบรายละเอียดเชิงลึกและปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น และสามารถนำไปวิเคราะห์พร้อมทั้งปรับปรุงแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดลยา พุดทอง. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงานของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 8(2), 15.
- ธเนศ เขียวนันท์. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2563). จริยธรรมในการบริหารจัดการ *Management ethics*. กรุงเทพฯ: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนที่ 55 ก, น. 1-17.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2563). *ประกาศเจตจำนงสุจริต 2563*. สืบค้น 29 ตุลาคม 2563. จาก <https://www.senate.go.th/view/1>
- Aristotle. (1995). *Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- House, R.J., & Mitchell, T.R. (1974). Path-goal theory of Leadership. *Journal of Contemporary Business*. 25(4), 81-87.

ผลการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด
อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ
จากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
Group Counseling Psychology on the Management of Thoughts,
Emotions and Behaviors of People Affected
by the Outbreak of the COVID-19 Virus

ทิพวรรณ เมืองใจ¹ กันยณัญ สุชิน² ธนพัทธ์ จันทพิพัฒน์พงศ์³

Tippawan Muangjai, Kanthanon Suchin, Tanapat Janpipatpong

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เพื่อศึกษาระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม รูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มของคนในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามประชากรตำบลดอยงาม จำนวน 350 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ต่ำ ปานกลาง และมีด้วยความสมัครใจ จำนวน 14 คน ผลการศึกษาระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน พบว่า ประชากรที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 350 คน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.20) รองลงมาด้านการจัดการความคิดอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.25) และด้านการจัดการพฤติกรรมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ และจากการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

Received: 2022-05-24 Revised: 2022-06-24 Accepted: 2022-06-30

¹ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Social Sciences, Chanig Rajabhat University, Chaing Rai. Corresponding Author e-mail: tippawan.mua@crru.ac.th

² สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Social Sciences, Chanig Rajabhat University, Chaing Rai.

³ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Social Sciences, Chanig Rajabhat University, Chaing Rai.

ได้รูปแบบการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่ม มี 5 ขั้นตอน 1. การสร้างสัมพันธภาพ 2. การสำรวจปัญหา 3. เข้าใจปัญหา 4. วางแผนแก้ไขปัญหา 5. การยุติการให้คำปรึกษา โดยใช้เวลาในการให้คำปรึกษา รวมทั้งหมด 8 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที 1 ชั่วโมง ภายหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ยิ่งขึ้น เท่ากับ $\bar{X}$ = แบบกลุ่ม พบว่า ระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในระดับดีมาก 3.69

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่ม; เชื้อไวรัสโควิด-19

Abstract

Research study on Effects of group psychological counseling on the management of thoughts, emotions and behaviors of people affected by the COVID-19 pandemic to study the level of thought, emotion and behavior management, a group counseling model and the results of group counseling of people in the community. The research instruments were thought, emotion, and behavior management questionnaire, the confidence value was 0.87, the number of respondents in Doi Ngam sub-district population was 350 people, and the sample group had a low, medium, and low score on thought, emotion, and behavior management. Voluntarily, 14 people. The results of a study on the level of thought, emotion, and behavior management about the COVID-19 outbreak. Of people in the community, it was found that the population who answered the questionnaire of 350 people overall was at a moderate level ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 0.03). = 3.57, S.D. = 0.20), followed by thought management at a moderate level ($\bar{X}$ = 3.35, S.D. = 0.25) and behavior management at a moderate level ($\bar{X}$ = 3.29, S.D. = 0.25), respectively. A group counseling model on the management of thoughts, emotions and behaviors affected by the COVID-19 outbreak situation. The form of group psychology counseling consists of 5 steps: 1. Relationship building 2. Problem survey 3. Understanding the problem 4. Planning to solve the problem 5. Termination of counseling. The time spent on counseling was 8 times, 45 minutes each time, 1 hour. After the sample group participated in more group counseling, it was equal to $\bar{X}$ = group form. It was found that the level of thought, emotion and behavior management Affected by the situation of the coviral-19 epidemic Very good 3.69

Keywords: Group Counseling Psychology; COVID-19 virus

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด -19 ซึ่งมีการแพร่กระจายระบาดไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย จึงส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน ทั้งด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ตลอดจนการดำรงชีวิตของประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งองค์การอนามัยโลกต้องประกาศให้การระบาดของโรคโควิด -19 นี้เป็นการระบาดใหญ่ และกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้โรคโควิด -19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 และได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปจนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 (คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19, 2563)

การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ปัจจุบันระบบสาธารณสุขในประเทศไทยสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ในระดับหนึ่ง แต่ถึงอย่างไรก็ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าวยังส่งผลให้การดำรงชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก และสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์นี้ได้ย่อมส่งผลเสียกับสุขภาพจิตไม่มากนักน้อย พญ.ดุชนันท์ จิตศิริกุลวิทย์ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ และผู้ช่วยผู้จัดการแผนงานพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพจิต สสส. สุขภาพจิตคนไทยในวิกฤตโควิด-19 โดยเฉพาะผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และเยาวชนที่ต้องตกอยู่ในภาวะ Social Distancing อาจเกิดปัญหาความเครียดภายในครอบครัวได้ ดังนั้นการป้องกันและการปรับตัวกับสถานการณ์ดังกล่าวโดยนำเอาเทคนิคกระบวนการการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยามาช่วยในการปรับความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของคนในชุมชนที่ไม่สามารถปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด -19

จากความสำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เพื่อได้รูปแบบการช่วยเหลือคนในชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่ตามมาจากการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบกึ่งทดลองโดยใช้แบบแผน One group pretest – posttest design เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ทั้งก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ทั้ง 14 หมู่บ้าน ทั้งหมด จำนวน 26 คน

2. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประชากรตำบลดอยงาม จำนวน 350 คน คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโร่ ยามาเน่

3. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่ำปานกลางและสนใจเป็นผู้รับการรับบริการให้คำปรึกษา จำนวน 14 คน

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาผลการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้แก่

1. แบบสอบถามการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการในการสร้างเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มพื้นที่ ตำบลดอยงาม อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ด้วยการนำการจัดการเรียนรู้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ได้แก่ แบบทฤษฎีเผชิญความจริง แบบทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เวลาในการให้คำปรึกษา 6 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

3. ภายหลังจากยุติการจัดการเรียนรู้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

4. สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงกึ่งการทดลองโดยใช้แบบแผน One group pretest-posttest design เพื่อเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง One group pretest-posttest design

กลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
E	O ₁	X	O ₂

แบบแผนการทดลองดังกล่าวข้างต้นเป็นแบบแผนที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว แต่มีการวัดผลก่อนการทดลอง (O₁) หลังจากการจัดกระทำตามโปรแกรม (X) แล้ว มีการวัดผลหลังการทดลอง (O₂)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาค้นคว้า นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ต.ดอยงาม อ.พาน จ.เชียงราย โดยผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการศึกษาระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชากรในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 350 คน จำแนกเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 33.43 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.57 ซึ่งส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.29 รองลงมาอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.86 อายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.14 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.86 และอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.86 ตามลำดับ ด้านสถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 64.29 รองลงมาได้แก่ โสด คิดเป็นร้อยละ 33.43 และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 2.29 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 41.43 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 29.14 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 11.71 อาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 8.57

อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 6.86 และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 2.29 โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 40.29 รองลงมาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 28.57 ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.57 ระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10 และจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 8.57 ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 จากอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาได้รับรู้ข่าวสารจากการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 27.14 และทราบจากการให้ข้อมูลจากบุคลากรทางการแพทย์และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 16.86

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
(n=350)

ระดับการจัดการ	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดการด้านความคิด	3.35	0.25	ระดับปานกลาง
2. การจัดการด้านอารมณ์	3.57	0.20	ระดับมาก
3. ด้านการจัดการด้านพฤติกรรม	3.29	0.25	ระดับปานกลาง
ระดับการจัดการโดยรวม	3.40	0.03	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดการอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.20) รองลงมาด้านการจัดการความคิดอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.25) และด้านการจัดการพฤติกรรมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ “กิจกรรมเราพวกเดียวกัน”

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจปัญหา “กิจกรรมที่มาที่ไป”

ขั้นตอนที่ 3 เข้าใจปัญหา “กิจกรรมเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น”

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนแก้ไขปัญหา “กิจกรรมเราคือผู้พิชิต”

ขั้นตอนที่ 5 การยุติการให้คำปรึกษา “กิจกรรมความสุขที่ยั่งยืน”

ส่วนที่ 3 ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชนก่อน และหลังการการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม

การวิเคราะห์ผล ผู้วิจัยนำผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนและหลังการทดลอง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนและหลังการทดลองของผู้เข้าร่วมการให้คำปรึกษา (n=14)

ก่อน		ระดับคะแนน	หลัง		ระดับคะแนน
$\bar{X}$	S.D		$\bar{X}$	S.D	
2.57	0.17	ต่ำ	3.69	0.19	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนการร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ระดับต่ำ $\bar{X} = 2.57$ และมีระดับคะแนนหลังร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชนมีระดับคะแนนการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยรวมสูงขึ้น $\bar{X} = 3.69$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาในระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชากรในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 350 คน ด้านการจัดการอารมณ์อยู่ในระดับมาก เท่ากับมีระดับการจัดการด้านความคิด อยู่ในระดับปานกลาง และการจัดการด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชน และจากการศึกษาบริบทของชุมชนพบว่า การอาศัยอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนเป็นแบบคนชนบท ดังนั้นจึงมีผลต่อระดับการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวรรณ คำแสน (2564). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในอำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-49 ปี การศึกษาระดับ ปริญญาตรีร้อยละ 46.07 มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อโควิด-19 ในระดับมาก ร้อยละ 80.70 เชื่อมั่นว่า ประเทศไทย จะเอาชนะโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ และร้อยละ 83.40 มั่นใจว่าในที่สุดโรคติดเชื้อ ไวรัสโควิด-19 จะถูกควบคุมได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.80 สวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกจากบ้าน 2. ระดับการศึกษา ความรู้ และทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันตนเอง จากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .10, .18$, และ $.16$ ตามลำดับ) บุคลากรทางสุขภาพสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้ และป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ และยังสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไป ตามหลัก DMHTT (โรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค, 2564) ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขควรสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในการดูแลป้องกันตนเอง เช่น แนวทางการป้องกันดูแลตนเอง แนวทางเฝ้าระวังและดูแลผู้เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงการสื่อสารวิธีการแจ้งหากพบผู้ป่วย หรือผู้มีอาการสงสัยให้ประชาชนแจ้งเจ้าพนักงานหน้าที่ในพื้นที่ทราบโดยเร็ว ผ่านช่องทาง โทรศัพท์ โทรทัศน์ หรือช่องทางอื่นๆ รวมถึงพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม ของประชาชนในชุมชนที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ตามแนวคิดของ (Lefrangois, 1996) พัฒนาการทางอารมณ์ ในบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานจะมีอารมณ์มั่นคง รู้จักการให้อภัย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีความพึงพอใจในชีวิตที่ผ่านมา ลักษณะบุคลิกภาพค่อนข้างคงที่ บางคนจะมีอารมณ์เศร้าจากการที่บุตรเริ่มมีครอบครัวใหม่ การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก เช่น บิดา มารดา หรือคู่สมรส หรือผิดหวังจากบุตร เป็นต้น และต้องเผชิญกับพัฒนาการทางสังคม ตามทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของอีริคสัน ซึ่งคนในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยกลางคนอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 7 คือการบำรุงส่งเสริมผู้อื่น หรือการพะวงเฉพาะตน (generativity vs. self absorption) บุคคลที่มีพัฒนาการอย่างสมบูรณ์ในวัยนี้ จะแบ่งปัน เผื่อแผ่ เอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นๆ โดยเฉพาะกับบุคคลที่เยาว์วัยกว่า สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ก่อให้เกิดความปลาบปลื้มใจ เห็นคุณค่าของตนเอง สังคมของบุคคลในวัยกลางคนส่วน

ใหญ่คือที่ทำงานและบ้าน กลุ่มเพื่อนที่สำคัญ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นในลักษณะเฝ้าดูความสำเร็จในการศึกษา และความก้าวหน้าในหน้าที่ การทำงานของบุตร ในบุคคลที่เป็นโสดกลุ่มเพื่อนที่สำคัญคือเพื่อนสนิทที่ผูกพันตั้งแต่ในวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะปลายของวัยนี้ ส่วนใหญ่เข้าสู่วัยใกล้เกษียณอายุการทำงาน บางคนสามารถปรับตัวได้ดี บางคนไม่สามารถปรับตัวได้ รู้สึกท้อแท้ รู้สึกตัวเองด้อยคุณค่า อาจมีอาการซึมเศร้าได้

การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการพัฒนาแบบการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม การสร้างรูปแบบโดยได้สรุปจากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมจากความหมายของการให้การปรึกษากลุ่ม Cory and Cory (1997 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2554) สรุปได้ว่า การให้การปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ยอมรับความเป็นจริงในเรื่องความคิดและพฤติกรรมและ เป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลในกลุ่มมีความรู้สึกปลอดภัย พร้อมทั้งจะอภิปรายในสิ่งที่รู้สึกกังวลใจ รวมถึง ฝึกทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถ นำประสบการณ์ที่ได้จากกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาแบบการให้ คำปรึกษาขึ้น มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1. การสร้างสัมพันธภาพ “กิจกรรมเราพวกเดียวกัน” 2. การสำรวจปัญหา “กิจกรรมที่มาที่ไป” ขั้นตอนที่ 3 เข้าใจปัญหา “กิจกรรมเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น” ขั้นตอนที่ 4 วางแผนแก้ไขปัญหา “กิจกรรมเราคือผู้พิชิต” ขั้นตอนที่ 5 การ ยุติการให้คำปรึกษา “กิจกรรมความสุขที่ยั่งยืน” โดยใช้เวลาในการให้คำปรึกษา รวมทั้งหมด 8 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับ ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลดอยงาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ภายหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม พบว่ามีระดับ การจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อ ไวรัสโควิด-19 ดีมากยิ่งขึ้นที่ระดับ $\bar{X} = 3.69$ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนวิธีการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยอาศัยเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาแบบ การจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ของรัตนา บุญบุตร. (2558) การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงและ ทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อลดความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากร สายสนับสนุนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงความเครียดลดลง และ บุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎี พิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมมีความเครียดลดลง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีวรรณ สายแก้วดี และคณะ (2556). ผลการปรึกษากลุ่ม ทฤษฎีแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรมต่อการเผชิญปัญหาของผู้ช่วยพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยพยาบาลกลุ่มทดลองมีการ

เผชิญปัญหา ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลจากการจัดการความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของประชาชนกลุ่มตัวอย่างจากการรับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด – 19 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ วงษ์ (2564). ซึ่งพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 89.60 และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ได้แก่ เพศ ($p\text{-value} = 0.038$) แรงสนับสนุนทางสังคม ($p\text{-value} < 0.001$) การรับรู้ โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($p\text{-value} < 0.001$) และการรับรู้ประโยชน์ ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($p\text{-value} < 0.001$) ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคที่ถูกต้องให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และให้เป็นแบบอย่างให้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของคนในชุมชน ตำบลอยางาม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิเคราะห์นี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานสาธารณสุข ผู้นำชุมชนในพื้นที่ สามารถนำผลที่ได้ไปต่อยอดในการจัดทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตภายใต้สถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนในชุมชนของตนเองได้

1.2 รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มทางจิตวิทยา ในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเอารูปแบบของการให้คำปรึกษาไปปรับใช้กับการช่วยเหลือประชาชนในชุมชนที่มีการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ที่ไม่สมเหตุ สมผล ต่อเรื่องอื่นๆที่ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตแบบเดิมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเรื่องการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในงานวิจัยนี้ได้รูปแบบของการให้คำปรึกษากลุ่มแล้ว ดังนั้นควรมีการศึกษาขยายผลต่อปัญหาอื่นของคนในชุมชน เพื่อการส่งเสริมการจัดการความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของคนในชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือกาปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.

- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2563). มานุษยวิทยากับโรคระบาด: โควิดไวรัส โรคอุบัติใหม่กับงานวิจัยทางมานุษยวิทยา. *บทความศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร*.
- จตุพร เพ็งชัย. (2553). *สาระน่ารู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม*. มหาสารคาม: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม. (2541). *พฤติกรรมและการปรับตัว. การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*. นนทบุรี: ยุทธินทร์การพิมพ์.
- ทิพย์ภา เชษฐ์เขาวลิต. (2541). *จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2554). *เอกสารคำสอนการปรึกษาแบบกลุ่ม*. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- รัตนา บุญบุตร. (2558). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงและทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อลดความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- สายสนับสนุนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย (เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยผู้สูงอายุ)*, พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2538). *จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Kall. V.R.. and C.J. Cavanaugh. (1996). *Human Development*. California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Papalia, D.E. & Old, S.W. (1995). *Human Development*. New York: McGraw Hill Inc.

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทาง
คณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคม รายวิชา 4041401

แคลคูลัส 1 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

The Development of Instructional Model to Promote Mathematical
Problem Solving Ability, Learning Achievement and Social Skills in the
Course 4041401 Calculus I for Undergraduate Students

อรพรรณ เลื่อนแป้น¹ ชานนท์ จันทร์² สิริพร ทิพย์คง³ ต้องตา สมใจเพ็ง⁴

Oraparn Luanpan, Chanon Chuntra, Siriporn Thipkong and Tongta Somchaipeng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคม รายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสนทนากลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาแคลคูลัส 1 แบบทดสอบวัดความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับรายวิชาแคลคูลัส 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สารการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

Received: 2022-06-09 Revised: 2022-07-22 Accepted: 2022-08-01

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Doctor of Education Program in Teaching Mathematics, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: oraparn.l@ku.th

² สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Program in Teaching Mathematics, Faculty of Education, Kasetsart University

³ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Program in Teaching Mathematics, Faculty of Education, Kasetsart University

⁴ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Program in Teaching Mathematics, Faculty of Education, Kasetsart University

1) ขั้นเตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 3) ขั้นสำรวจและค้นหา 4) ขั้นสรุปความรู้และขยายความคิด 5) ขั้นนำความรู้ไปใช้ และ 6) ขั้นวัดผลและประเมินผล และ 2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 3) นักศึกษามีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และ 4) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบการเรียนการสอน; การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์; แคลคูลัส

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop an instructional model to promote mathematical problem solving ability, learning achievement and social skill in course 4041401 Calculus I for undergraduate students and 2) to study implementation effects of instructional model. The target group was 30 undergraduate students registered for course 4041401 Calculus I in the first semester of the academic year 2021. The instruments in the research consisted of focus group forms, lesson plans on Calculus I, basic mathematics knowledge on Calculus I test, achievement tests, mathematics problem solving test, group behavior evaluation forms and questionnaire of the student's opinions. Data were analyzed by using frequency, mean, percentage, standard deviation and content analysis. The results of this research were as follows: 1. The developed instructional model for 4041401 Calculus I consisted of principles, objectives, contents, instructional process, measuring and evaluating learning outcomes. The instructional process included 6 steps: 1) prepare for the lesson 2) gain attention 3) explore and pursuit 4) conclude the knowledge and expand the idea 5) apply knowledge and 6) measure and evaluate and 2. The results of implementing the instructional model showed that 1) the mathematical problem solving ability of students passed 60 percentage of the test score and not less than 60 percentage of all students 2) the learning achievement of students passed 60 percentage of the test score and not less than 60 percentage of all students 3) their social skills were at medium level and 4) their opinions that agreed with the instructional model was agree level.

Keywords: Instructional Model; Mathematical Problem Solving; Calculus

บทนำ (Introduction)

แคลคูลัสเป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่บรรจุในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สำหรับในระดับอุดมศึกษา แคลคูลัสได้กำหนดให้เป็นเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้เป็นวิชาแกนและวิชาเฉพาะด้านบังคับ นอกจากนี้แคลคูลัสยังเป็นวิชาบังคับของนักศึกษาคณะอื่นๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ครุศาสตร์ บริหารธุรกิจ รวมทั้งกลุ่มสาธารณสุข ซึ่งความรู้ในวิชาแคลคูลัสและการประยุกต์แคลคูลัสสามารถนำไปใช้ในการเรียนรายวิชาอื่นๆ ได้

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแคลคูลัส 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีในปีการศึกษา 2560 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานี้มีจำนวน 170 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชานี้อยู่ในระดับต่ำ โดยได้ผลการเรียนต่ำกว่าเกรด C คิดเป็นร้อยละ 44.71 และไม่ผ่านการเรียนในรายวิชานี้หรือได้ผลการเรียนเป็น E คิดเป็นร้อยละ 5.88 ของนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานี้ และจากการสัมภาษณ์นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนรายวิชานี้ พบว่า สาเหตุหลักของการที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำหรือไม่ผ่านรายวิชานี้ เนื่องจากนักศึกษาขาดความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานที่ต้องนำไปใช้ในการเรียนรายวิชาแคลคูลัส 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ วิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนที่ส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยาย โดยผู้สอนบอกบทนิยาม กฎ สูตร ทฤษฎี พร้อมทั้งแสดงการพิสูจน์ แล้วยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องและแสดงวิธีการหาคำตอบให้กับนักศึกษา โดยให้นักศึกษานั่งทบทวนในสมุด แบบฝึกหัดที่มอบหมายให้นักศึกษาทำมีความคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ผู้สอนนำเสนอ โจทย์ปัญหาไม่มีความท้าทาย เน้นให้ผู้เรียนจำสูตรและวิธีการแก้ปัญหา ผู้สอนไม่ได้นำสื่อการเรียนรู้อื่นๆ มาใช้ มีเพียงการเขียนลงบนกระดานแล้วฉายขึ้นผ่าน Visualizer เท่านั้น ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจบทเรียน มองไม่เห็นภาพ ใช้เพียงการจดจำขั้นตอนการแก้ปัญหา เมื่อพบปัญหาที่แตกต่างไปจากเดิมก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้นั้นได้

นอกจากความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานที่พบว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาแคลคูลัส 1 ของนักศึกษาแล้ว วิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนก็เป็นปัญหาหนึ่งที่พบด้วยเช่นเดียวกัน จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเตรียมการสอนและจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้ ซึ่งการสอนลักษณะหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาดังกล่าวและคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สืบ

สอบความรู้ จนเกิดข้อค้นพบ และสร้างเป็นความรู้ ความเข้าใจของตัวผู้เรียนเอง ซึ่งสิริพร ทิพย์คง (2545) ได้กล่าวถึงการสอนแบบค้นพบว่าเป็นวิธีการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนค้นพบกฎเกณฑ์ข้อสรุปนัยทั่วไปได้ด้วยตนเอง อาจจะเป็นการค้นพบด้วยตัวผู้เรียนเองเป็นรายบุคคล ค้นพบโดยการแนะนำของผู้สอน หรือค้นพบโดยคณะ ซึ่งการสอนแบบค้นพบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำบทเรียนกฎเกณฑ์ และสูตรต่างๆ ได้อย่างแม่นยำและยาวนาน และยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการค้นพบไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ได้อีกด้วย ส่วน Joyce, Weil, and Calhoun (2004) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนแบบสืบสอบไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้รู้จักการแสวงหาคำตอบเพื่อนำมาอธิบายความเป็นไปของสิ่งต่างๆ อย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์ และมีขั้นตอน และยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะหลายๆ ด้าน เช่น ทักษะการคิด ทักษะการสืบค้น ทักษะการวิเคราะห์ เป็นต้น แนวทางการเรียนการสอนแบบสืบสอบได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในทางการศึกษาวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีการศึกษาคณิตศาสตร์หลายท่านได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ดังเช่น Greene and Shorter (2012) ที่ได้นำการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบมาใช้ในการสร้างความเข้าใจเชิงมโนทัศน์ในรายวิชา Pre-Calculus ผลการวิจัยพบว่าการสอนแบบสืบสอบช่วยให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์ทางแคลคูลัส และช่วยพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลของนักศึกษาด้วย

นอกจากวิธีการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว สื่อการเรียนรู้ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะการเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าสามารถเลือกหรือสร้างสื่อการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมที่ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้มากขึ้น เมื่อเทียบกับสื่อการเรียนรู้อื่นๆ โดยเทคโนโลยีที่นำมาใช้มากที่สุด คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพราะสะดวกต่อการใช้งานและสามารถใช้งานได้หลายลักษณะ เช่น การคำนวณ การประมวลผล การจัดเก็บข้อมูลการนำเสนอ เป็นต้น (กิดานันท์ มลิทอง, 2548; สุมาลี ชัยเจริญ, 2554) จากการศึกษาลักษณะการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) กล่าวคือช่วยในการวิเคราะห์เข้าถึง และตีความหมายของข้อมูล รวมทั้งจัดระบบโครงสร้างความรู้ของผู้เรียน จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณและการเรียนรู้ระดับสูงในสิ่งที่กำลังศึกษา (ณัฐกร สงคราม, 2557) ซึ่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาแคลคูลัส คือ โปรแกรม GeoGebra ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทางคณิตศาสตร์ที่มีความเป็นพลวัต มีความยืดหยุ่นสูง สามารถใช้ได้กับสาระการเรียนรู้เรขาคณิตและพีชคณิต โปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมแบบฟรีแวร์สามารถดาวน์โหลดมาใช้งานในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้เรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และยังสะดวกต่อการใช้งาน จากการศึกษางานวิจัยของ Slavickova (2013) ที่ได้นำโปรแกรม GeoGebra ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาแคลคูลัส พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรม GeoGebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นโปรแกรม GeoGebra จึงเป็นโปรแกรมที่น่าสนใจในการนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้

จากสภาพปัญหาและข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดว่ารายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ซึ่งเป็นวิชาในหมวดวิชาเฉพาะของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อดสาหกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และเป็นรายวิชาที่เป็นพื้นฐานก่อนเรียนรายวิชาที่สูงขึ้น เช่น แคลคูลัส 2 แคลคูลัส 3 สมการเชิงอนุพันธ์ เป็นต้น หากนักศึกษาได้รับการจัดการเรียนการสอนในลักษณะหรือรูปแบบที่เหมาะสม ก็จะช่วยให้ศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่มีความเกี่ยวข้องต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่ได้นำแนวคิดของการสอนแบบค้นพบ การสอนแบบสืบสอบ การเรียนแบบร่วมมือ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนมาบูรณาการกันและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคม รายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคม ในรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ประกอบด้วยเนื้อหา เรื่อง ลิมิต และความต่อเนื่อง การหาอนุพันธ์ และการประยุกต์อนุพันธ์ ใช้เวลาในการจัดการเรียนสอนทั้งหมด 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง จำนวน 14 แผน

2) แบบทดสอบวัดความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับรายวิชาแคลคูลัส 1 โดยเป็นข้อสอบแบบเติมคำตอบ จำนวน 25 ข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์หาค่า IOC โดยมีค่าระหว่าง 0.8 – 1.0 และตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ พบว่า มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.22 – 0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.88 และค่าความเที่ยง 0.75

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ได้แก่ ฉบับที่ 1 เรื่อง ลิมิตและความต่อเนื่อง เป็นข้อสอบแบบปรนัย (เติมคำตอบ) จำนวน 5 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ ฉบับที่ 2 เรื่อง การหาอนุพันธ์ เป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ และฉบับที่ 3 เรื่อง การประยุกต์อนุพันธ์ เป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์หาค่า IOC โดยมีค่า 1.0 ทั้งสามฉบับ และตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ พบว่า ฉบับที่ 1 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.42 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.64 และค่าความเที่ยง 0.71 ฉบับที่ 2 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.58 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.28 – 0.44 และค่าความเที่ยง 0.83 และฉบับที่ 3 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.39 – 0.61 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.41 – 0.60 และค่าความเที่ยง 0.85

4) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบแบบอัตนัย เขียนแสดงวิธีการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ 5 ข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์หาค่า IOC มีค่า 1.0 และตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ พบว่า มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.52 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.44 – 0.60 และค่าความเที่ยง 0.86

5) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ที่ประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนและประเมินโดยนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ที่มุ่งประเมินนักศึกษาในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ร่วมกัน ประกอบด้วยข้อรายการทั้งหมด 8 ข้อ

6) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นักศึกษาประเมินด้านการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ทดสอบความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษา
- 2) ดำเนินการสอนปรับความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานโดยผู้วิจัย ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการก่อนเปิดภาคการศึกษาเป็นระยะเวลา 5 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง
- 3) ทดสอบวัดความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษาอีกครั้งหนึ่ง
- 4) ดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เวลาในการทดลอง 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 45 ชั่วโมง และประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษา
- 5) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจบในแต่ละเรื่อง
- 6) ทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่าร้อยละที่เพิ่มขึ้น
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน ใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัดผลประสงค์ สารการเรียนรู กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียน** ผู้สอนทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนหรือความรู้เดิมที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ใหม่ โดยใช้การถามตอบหรือทดสอบย่อย ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนเริ่มเรียนเนื้อหาใหม่ พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผล และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล **ขั้นที่ 2 กระตุ้นความสนใจ** ผู้สอนสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้ อยากเห็น อยากคิดแก้ปัญหา ผู้สอนนำเสนอสาระการเรียนรู้โดยใช้คำถาม การสอนแบบอธิบายและแสดงเหตุผลประกอบกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้สืบสอบและเกิดข้อค้นพบ พร้อมทั้งมอบหมายงานหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ **ขั้นที่ 3 สำรวจและค้นหา** ผู้สอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้เรียนสำรวจและค้นหาวิธีการ หลักการ หรือโมเดลที่สำคัญ เพื่อสรุปเป็นข้อค้นพบของกลุ่ม **ขั้นที่ 4 สรุปความรู้และขยายความคิด** ผู้สอนร่วมกับผู้เรียนในการสรุปความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม โดยเขียนออกมาเป็นบทนิยาม ทฤษฎีบท สูตร หรือโมเดลที่สำคัญ จากนั้นผู้สอนขยายความคิดสิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากการสรุปความรู้ โดยใช้การถามตอบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ **ขั้นที่ 5 นำความรู้ไปใช้** เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้หรือโมเดลที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลตามความเหมาะสม ใช้การขยายปัญหาหรือจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาสำรวจเพิ่มเติม **ขั้นที่ 6 วัดผลและประเมินผล** ผู้สอนวัดผลและประเมินผลโดยประเมินควบคู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกขั้นตอนข้างต้น มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อสังเกตผลการปฏิบัติกิจกรรมว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1. ผลการประเมินจากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
หลังเรียน	30	28	16.80	16.97	4.71	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

คะแนน	จำนวนนักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60	ร้อยละของจำนวนนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60
หลังเรียน	30	19	63.33

จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้คะแนนเฉลี่ย 16.97 คิดเป็นร้อยละ 60.61 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และมีนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33

2. ผลการประเมินจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

ฉบับที่	N	คะแนนเต็ม	คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	30	20	12.00	13.77	2.65	ผ่านเกณฑ์
2	30	22	13.20	13.58	3.75	ผ่านเกณฑ์
3	30	25	15.00	15.20	4.35	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

ฉบับที่	จำนวนนักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60	ร้อยละของจำนวนนักศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

1	30	24	80.00
2	30	19	63.33
3	30	20	66.67

จากตารางที่ 3 และตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 ฉบับของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม พบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้ง 3 ฉบับ และมีจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ทั้ง 3 ฉบับ

3. ผลการประเมินทักษะทางสังคมจากแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยนักศึกษา มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางทุกพฤติกรรม ส่วนผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยผู้สอน นักศึกษามีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน และด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนการสอน 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนทบทวนความรู้เดิมของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมสำหรับการเรียนเนื้อหาใหม่ สอดคล้องกับสุรางค์ โค้วตระกูล (2559) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนควรสำรวจความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อค้นพบความรู้ใหม่ ถ้าผู้เรียนยังขาดความรู้พื้นฐาน ผู้สอนควรแนะนำหรือสอนความรู้พื้นฐานก่อนเริ่มการเรียนรู้เรื่องใหม่ เพื่อให้ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นที่ 2 ขั้นกระตุ้นความสนใจ ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การนำเสนอสาระการเรียนรู้โดยการใช้คำถาม การสอนแบบอธิบายและแสดงเหตุผลประกอบกับการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีใช้ในการกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา ดังที่ ญัฐกร สงคราม (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้อย่างผู้เรียน โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ เข้าถึง และตีความหมายของข้อมูล รวมทั้งจัดระบบโครงสร้างความรู้ของผู้เรียน ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการเรียนรู้ในระดับสูงกับสิ่งที่กำลังศึกษา ขั้นที่ 3 ขั้นสำรวจและค้นหา นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกันโดยสำรวจและค้นหาวิธีการ หลักการ หรือมีโนทัศน์ที่สำคัญ เพื่อสรุปเป็นข้อค้นพบของกลุ่ม สอดคล้องกับ วรารักษ์ ดีมี (2560) ที่ได้กล่าวถึงการนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการเรียนการสอน

วิชาแคลคูลัสและเรขาคณิตวิเคราะห์ ซึ่งพบว่า นักศึกษามีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มของตนเอง การสื่อสารระหว่างนักศึกษาด้วยวัยที่ใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถคุยกันได้ดี เกิดบรรยากาศที่ดีทางการเรียน ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ขั้นที่ 4 ขึ้นสรุปความรู้และขยายความคิด เป็นขั้นที่ผู้สอนร่วมกับนักศึกษาในการสรุปความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม โดยเขียนออกมาเป็นบทนิยาม ทฤษฎีบท สูตร หรือโมโนทอนที่สำคัญ จากนั้นผู้สอนขยายความคิดสิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากการสรุปความรู้ โดยใช้การถามตอบ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ดังที่ Bybee *et al.* (2006) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะได้จัดระเบียบประสบการณ์ทางความคิดจากการค้นพบ แล้วทำการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้ว แนวคิดที่สร้างขึ้นต้องเชื่อมโยงกับความคิดอื่นหรือประสบการณ์อื่นที่สัมพันธ์กัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนรู้ โดยการขยายตัวอย่างหรือการจัดประสบการณ์เชิงสำรวจเพิ่มเติม สามารถค้นคว้ารายละเอียดในสิ่งที่ต้องการศึกษาและสำรวจตรวจสอบได้มากขึ้น ตลอดจนมีทักษะต่างๆ และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น ขั้นที่ 5 ขึ้นนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่นักศึกษานำความรู้หรือโมโนทอนที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยผู้สอนได้ขยายปัญหาหรือจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ศึกษาสำรวจเพิ่มเติม สอดคล้องกับที่ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนจะต้องมีการจัดเตรียมโอกาสให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างเป็นความรู้ใหม่ ขั้นที่ 6 ขึ้นวัดผลและประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยประเมินควบคู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกขั้นตอนข้างต้น ได้แก่ การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษา การสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม การตรวจผลงานจากการทำกิจกรรม แบบฝึกหัด หรือการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทำให้ผู้สอนได้รับข้อมูลป้อนกลับ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (2560) ที่ได้กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม และใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนอย่างครบถ้วนและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผล

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักศึกษาได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มมากกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้สอนได้จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม สังเกต สืบสอบ และเรียนรู้ร่วมกัน มีการกำหนดสถานการณ์ที่ต้องการให้นักศึกษาแก้ปัญหาและเสนอแนวคิดและผลงานของกลุ่มตนเอง นอกจากนี้ยังให้นักศึกษาได้นำสถานการณ์ที่กำหนดไปสร้างชิ้นงานที่มีความ

สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดให้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตจริง ซึ่ง นักศึกษาทุกกลุ่มสามารถสร้างชิ้นงานได้และสามารถขยายความคิดที่ได้เพิ่มเติมจากการสร้างชิ้นงาน ด้วย ดังที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551) ได้กล่าวถึงแนวทางในการ ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาว่า ผู้สอนควรใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือการทำงาน ร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ได้คิดและอธิบายในสิ่งที่ ผู้เรียนคิดและนำเสนอแนวคิดของตนเองได้อย่างอิสระ จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ และ ช่วยทำให้ผู้เรียนเป็นนักแก้ปัญหาที่ดีต่อไปได้ นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง สามฉบับผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนที่ พัฒนาขึ้นนั้น ได้มีการตรวจสอบและทบทวนความรู้เดิมของนักศึกษาที่จำเป็นสำหรับการเรียน รายวิชาแคลคูลัส 1 ทำให้นักศึกษามีความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่ได้ และทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนนักศึกษาที่ได้ คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักศึกษา ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2556) ที่ได้กล่าวว่า การมีความรู้เดิมเพื่อมารับความรู้ใหม่ มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้และจดจำความรู้ใหม่ ถ้านักศึกษามีความรู้เดิมแบบไม่รู้ชัด หรือรู้มา แบบไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้นักศึกษาเรียนไม่รู้เรื่อง ส่งผลให้เบื่อกับการเรียนและการเรียนล้มเหลว กลางคัน แต่ถ้านักศึกษามีความรู้เดิมแม่นยำถูกต้อง ก็จะสามารถนำความรู้เดิมมาใช้กับความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้ของตนได้อย่างรวดเร็ว

3. ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยนักศึกษาและประเมินโดย ผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในลักษณะออนไลน์ทั้งภาค การศึกษา เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยทางมหาวิทยาลัย ให้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทั้งหมด ยกเว้นเพียงการสอบที่ผู้สอนได้ทำบันทึกขออนุญาตให้ นักศึกษาเข้ามามีการสอบในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ซึ่งในการเรียนแบบร่วมมือผู้สอนได้ใช้ โปรแกรม Zoom และใช้ Breakout Rooms ในการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเพื่อทำกิจกรรมกลุ่ม และ สร้างข้อตกลงกับนักศึกษาแบ่งกลุ่มว่าให้นักศึกษาพิมพ์ข้อความหรือแจ้งปัญหาในการเข้ากลุ่ม เมื่ออินเตอร์เน็ตหลุดลงในกลุ่ม Line ของรายวิชา เพื่อให้ผู้สอนตอบคำถามหรือแก้ปัญหาให้กับ นักศึกษาได้ทันที ด้วยเหตุนี้ เมื่อนักศึกษาบางคนสัญญาณอินเตอร์เน็ตหลุดไปชั่วขณะ ทำให้ การทำงานกลุ่มหรือการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นไม่ต่อเนื่อง นักศึกษาต้องอธิบายสิ่งที่ เพื่อนตามไม่ทันอีกครั้งหนึ่ง จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงานกลุ่ม และการประเมินพฤติกรรมการ ทำงานกลุ่มจะดำเนินการหลังจากเรียนจบในคาบนั้นทันที ส่งผลให้ผลการประเมินพฤติกรรมการ ทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยนักศึกษาและประเมินโดยผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ทั้งนี้ นักศึกษาได้ใช้การประชุมกลุ่มทางออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom หลังจากการเรียนการสอน ในคาบ นั้นจบแล้ว เพื่อพูดคุยและอธิบายเพิ่มเติมถึงประเด็นที่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มบางคนยังสงสัยหรือไม่

เข้าใจ รวมทั้งทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน และสอบถามผู้สอนเพิ่มเติมเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือต้องการคำชี้แนะจากผู้สอนทาง Line ส่วนตัว แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มและมีความมุ่งมั่นและตั้งใจให้งานของกลุ่มสำเร็จด้วยดี สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2559) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการเรียนและการทำงาน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบในงานของตน มีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม และมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มในการนำเสนองานและตอบคำถามได้ และสอดคล้องกับการวิจัยของปัญญา ชินโณ (2557) ที่ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้รูปแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกับกระบวนการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีขึ้นไป นอกจากนี้ยังส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีการวัดความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับรายวิชาแคลคูลัส 1 และดำเนินการปรับความรู้คณิตศาสตร์พื้นฐานให้กับนักศึกษา ก่อนเปิดภาคการศึกษาเป็นระยะเวลารวม 15 ชั่วโมง ดังนั้น ผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของเวลาในการดำเนินกิจกรรม และวิเคราะห์ว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดมโนทัศน์หรือมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในเรื่องใด เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ที่เพียงพอและมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนในขั้นอื่นๆ ต่อไปได้

1.2 กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้จัดกลุ่มให้กับนักศึกษา นักศึกษาอาจยังไม่คุ้นชินกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะนี้ เนื่องจากสมาชิกรวมกลุ่มไม่ใช่เพื่อนที่สนิทหรืออยู่กลุ่มเดียวกัน จึงอาจทำให้นักศึกษาไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าซักถามหรืออธิบายแนวคิดของตนเอง ดังนั้น ผู้สอนควรชี้แจงเป้าหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนและคอยให้การสนับสนุนเมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะทางสังคม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในรายวิชาคณิตศาสตร์อื่นๆ หรือในรายวิชาที่ต่อเนื่องกัน เช่น วิชาแคลคูลัส 2 เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและเพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 4041401 แคลคูลัส 1 ที่พัฒนาขึ้น ที่ส่งผลกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเชื่อมโยง ความสามารถในการให้เหตุผล ความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ณัฐกร สงคราม. (2557). *การออกแบบและพัฒนาโมดูลมีเดียเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญชา ชินโณ. (2557). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้รูปแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับกระบวนการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารบัณฑิตศึกษา*. 11(52), 75-88.
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2556). การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต*. 7(2), 41-53.
- วรารักษ์ ติมี. (2560). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาแคลคูลัสและเรขาคณิตวิเคราะห์ 1 เรื่อง การอินทิเกรตและการประยุกต์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาคณิตศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. 2556. *การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). *ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญการพิมพ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *คู่มือการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Online)*. สืบค้น 25 มีนาคม 2565, จาก <https://www.scimath.org/ebook-mathematics/item/8379-2560-2551-8379>.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). *หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2554). *เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา.

- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2559). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Borchelt, N. (2007). *Cognitive Computer Tools in the Teaching and Learning of Undergraduate Calculus*. International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning. International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning. 1(2), 1-17.
- Bybee, R. W., J. A. Taylor, A. Gardner, P. V. Scotter, J. C. Powell, A. Westbrook, and N. Landes. (2006). *The BSCS 5E Instructional Model: Origins and Effectiveness*. USA: The Office of Science Education and National Institutes of Health.
- Greene, M. and P. Shorter. (2012). Building Conceptual Understanding in Precalculus. *Transformative Dialogues*, 6(2), 1-16.
- Joyce, B., M. Weil, and E. Calhoun. (2004). *Model of Teaching*. (7th ed). Allyn and Bacon.
- Slavickova, M. (2013). Changes in teaching of calculus at the university level. *Acta Didactica Universitatis Comenianae Mathematics*. 13(4), 33-45.

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
People Opinions on Infrastructure Development of Klongtumru
Municipality, Meng Chon Buri District, Chon Buri Province

กำพล ทรัพย์อุดม¹ ลลิตา นิพิฐประศาสน์ สุนทรวิภาต²
Kampon Sabudom, Lalita Niphitprasart Soonthornvipart

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ จำนวน 369 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ในการประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ รายได้ และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน 3) การรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ความคิดเห็น; การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน; เทศบาลตำบลคลองตำหรุ

Received: 2022-07-02 Revised: 2022-08-15 Accepted: 2022-08-15

¹ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: Kampon.s@ku.th

² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: fsoclas@ku.ac.th

Abstract

The purposes of this study were 1) to study people opinions on infrastructure development of Klongtumru municipality 2) to compare people opinions on infrastructure development of Klongtumru municipality classified by personal factors, and 3) to study the relationship between information awareness and people opinions on infrastructure development of Klongtumru municipality The samples of this study were 369 people who resided in governance area of Klongtumru municipality. Tools employed for data gathering were questionnaires. Data was analyzed by statistical software. Statistics for data analysis were frequencies, percentage, mean, standard deviation, t – Test, One Way ANOVA, and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The level of significance was set at 0.05. The study found that people opinions on infrastructure development of Klongtumru municipality, Mueang Chon Buri District, Chon Buri Province was at high level. The hypothesis testing found as follows: 1) the difference in age, incomes, and duration of residence of the samples affected opinions on infrastructure development at the significant level of 0.05, 2) the difference of genders, education levels, and careers, did not affect opinions on infrastructure development, and 3) the information awareness of people opinions on infrastructure development related to the people opinions on infrastructure development at the significant level of 0.05.

Keywords: Opinions; Infrastructure Development; Klongtumru Municipality

บทนำ (Introduction)

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่าการเมืองการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะในด้านที่เป็นสถาบันที่ให้การศึกษอบรม กลุ่มเอกลาทางการเมืองแก่ประชาชน ให้รู้จักการปกครองตนเองเป็นการตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอย่างตรงตามความต้องการและมีประสิทธิภาพ เป็นการแบ่งเบาภาระอันหลักของรัฐบาลกลาง (ประยัต หงส์ทองคำ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2529) โดยหน้าที่หลักคือการให้บริการสาธารณสุขจึงทำให้เทศบาลที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เกิดความผูกพันและใกล้ชิดกับประชาชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2543)

เทศบาลตำบลคลองตำหรุ มีบทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่การให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนในท้องถิ่น และมีหน้าที่ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน จัดบริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน ตั้งแต่เรื่องสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ การกำจัดขยะ จัดการศึกษา ตลอดจนดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน สะพาน

ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้าส่องสว่าง ในพื้นที่

อย่างไรก็ดีตลอดระยะเวลาที่เทศบาลตำบลคลองตำหรุ ได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่พบว่า ยังมีประชาชนร้องเรียนผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์แจ้งเข้ามาที่เทศบาล ช่องทางออนไลน์ รวมถึงแจ้งผู้นำชุมชนให้มาประสานกับเทศบาล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนในเรื่องของการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ น้ำท่วมถนน ไฟฟ้าส่องสว่าง เนื่องจากประชาชนมีความคาดหวังว่าจะได้รับการอำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคลองตำหรุที่ใช้บริการงานโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานถนน งานไฟฟ้า งานประปา ของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 4,712 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane (1973: 727-728) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 และได้ประชากร 369 คน และทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ แบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน และแบบง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากการตรวจสอบเอกสาร แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางจัดทำแบบสอบถามโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บจากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 369 ชุด และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. ในการวิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ Independent t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.8) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 28.2) มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 37.9) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 37.1) มีรายได้ 10,000 - 19,999 บาท (ร้อยละ 37.7) และมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 10 ปี (ร้อยละ 44.7) มากเป็นอันดับหนึ่ง

2. การรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและรายด้าน

(n=369)

ระดับการรับรู้ข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสื่อบุคคล	3.39	0.77	ปานกลาง
2. ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.13	0.79	ปานกลาง
3. ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	2.73	0.85	ปานกลาง
รวม	3.08	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ ด้านสื่อบุคคล ($\bar{X}=3.39$, S.D.=0.77) ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.79) และด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X}=2.73$, S.D.=0.85)

3. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและรายด้าน

(n=369)

ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านงานถนน	3.73	0.73	มาก
2. ด้านงานไฟฟ้า	3.80	0.77	มาก
3. ด้านงานประปา	3.61	0.85	ปานกลาง
รวม	3.72	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านงานไฟฟ้า ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.77) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านงานถนน ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.73)

อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านงานประปา ($\bar{X}=3.61$, $S.D.=0.85$)
อยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานในการศึกษา	ผลทดสอบสมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ		✓
2. อายุ	✓	
3. ระดับการศึกษา		✓
4. อาชีพ		✓
5. รายได้	✓	
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่	✓	
7. การรับรู้ข่าวสารการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	✓	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงต้องการให้เทศบาลตำบลคลองตำหรุ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามหน้าที่รับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง ตลอดจนคุณภาพชีวิตดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมสันต์ อยู่ยืน (2559) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามตุ่ม อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตพบเจอเหตุการณ์ค่อนข้างมาก ทำให้คาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานน้อย ส่วนคนที่มีอายุน้อยประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตน้อย ทำให้คาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิพันธ์ พันธุ์แก้ว (2560) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตำหรุ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใดก็มีความเข้าใจและต้องการให้โครงสร้าง

พื้นฐานในชุมชนพัฒนายิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรานิษฐ์ พงศ์สินชินภัทร (2554) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลกระต๊อบ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่ มีการประกอบกิจกรรมหรือการทำงานที่หลากหลาย ตั้งแต่อาชีพใช้แรงงาน หรือใช้ทักษะความรู้ กล่าวคือ อาชีพใดก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวรรณ ทรงศิลป์ (2560) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีรายได้สูงส่วนใหญ่มีการศึกษาและฐานะดี ทำให้คาดหวังการรับบริการจากภาครัฐด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สูง ส่วนคนรายได้น้อยส่วนใหญ่อาจไม่ได้คาดหวังมากเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณมณี ศรีเมือง (2554) ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลคลองตำหรุเป็นเวลานาน จึงทราบและเข้าใจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนเห็นการแก้ปัญหาและการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มากกว่าประชาชนที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่นาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันธนา ตูนา (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ตำบลดอนก่ายาน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลคลองตำหรุ ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ เว็บไซต์หน่วยงาน ฯลฯ ย่อมสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรหมมา แป้นทอง (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. เทศบาลตำบลคลองตำหรุ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนทำให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริง นำข้อมูลคุณภาพของน้ำประปา ที่ขุน มีสีดำ ไปประสานกับการประปาส่วนภูมิภาค โดยทั้งสองหน่วยงานเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่บริการประชาชนทำงานบูรณาการแก้ปัญหาาร่วมกัน จะทำให้ปัญหาน้ำประปาในพื้นที่เกิดการแก้ไขอย่างรวดเร็ว และในระยะยาวปัญหาน้ำประปาขุน มีสีดำ ก็จะถูกแก้ไขได้ตรงจุดและไม่เกิดปัญหานี้ซ้ำอีก ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการประปาเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เทศบาลตำบลคลองตำหรุ หมั่นดูแลรักษาถนนทุกสายไม่ว่าจะเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง ท่อระบายน้ำ รางระบายน้ำ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้อยู่ในสภาพดีเสมอไม่ให้ชำรุดเสียหายและเมื่อเกิดความเสียหายหรือทรุดโทรม ควรซ่อมบำรุงก่อนที่จะชำรุดมากขึ้น เพื่อเป็นการลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ ประกอบกับในพื้นที่ของเทศบาลช่วงที่มีฝนตกหรือน้ำทะเลหนุน มักเกิดปัญหาน้ำท่วมขังทำให้น้ำเน่าและสิ่งกลิ่นเหม็น ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่สัญจรไป-มา เป็นไปด้วยความยากลำบาก เทศบาลควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหา อาทิ เช่น การลอกท่อระบายน้ำ การวางท่อระบายน้ำให้ใหญ่ขึ้น การยกถนนให้สูงขึ้น การบำรุงรักษาคูคลองและเปิดทางน้ำไหล อย่างไรก็ตามงบประมาณของเทศบาลมีจำนวนจำกัดในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านงานถนน จึงขอให้จัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาที่เกิดขึ้นถูกแก้ไขและประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. เทศบาลตำบลคลองตำหรุ ต้องหมั่นตรวจสอบระบบไฟฟ้าสาธารณะที่มีอยู่เดิมตามท้องถนนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านไฟฟ้าที่มีความรู้ความสามารถ จัดลำดับความสำคัญในการซ่อมระบบไฟฟ้าสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานพร้อมปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญกับพลังงานทางเลือก เช่น โซลาร์เซลล์ ซึ่งสามารถนำไปติดตั้งตามซอย หรือจุดเสี่ยงต่างๆ ได้สะดวก และเพิ่มจำนวนไฟฟ้าและแสงสว่างสาธารณะให้ครอบคลุม บริเวณที่อาจเป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินในเวลากลางคืน ให้แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

1. ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. ควรเพิ่มกระຈกทางโค้ง ตามซอยต่างๆ หรือมุมอับ เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ ตลอดจนประชาชนสัญจรได้อย่างสะดวก

3. ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของน้ำประปา เนื่องจาก สกปรก ขุ่น มีสี และหาแนวทางแก้ไขในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมโครงสร้างพื้นฐานด้านงานประปา เนื่องจาก ความคิดเห็นโครงสร้างพื้นฐานด้านงานประปา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นๆเพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ ประชาชน ข้าราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกเพิ่มมากขึ้น หรือมุมมองเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษณี มหาวิรุฬห์. (2551). *ทัศนะในการดำเนินการเบื้องต้นของประธานกรรมการหมู่บ้านตาม โครงการปรัณรงศ์คุณภาพชีวิตและความจำเป็นพื้นฐาน: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชัยนาท*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุษกร องค์การ. (2556). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานของ เทศบาลเมืองแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. นิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2532). *การปกครองท้องถิ่น. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์*.
- พัชรศร การันต์. (2553). *ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการย้ายถิ่นที่ตั้งสถานที่ทำงานอันเนื่องมาจากผลกระทบการอนุรักษ์พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศิวกกร พงษ์สิทธิศักดิ์. (2559). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลหนองลาด อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- สุพัตรา จุณณปิยะ. (2551). *คู่มือการวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- อชิรญาณ ฉิมพุก. (2559). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อรุณมณี ศรีเมือง. (2554). *ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Bloom,B.S. (1975). *Taxonomy of Education Objective Handbook*. New York: David Mckay.
- Robbins, S.P. (2000). *Organization Behavior*. New Jersey: Prentice.Hall International, Inc.

การมีส่วนร่วมกับความสำเร็จในการวางแผนพัฒนาเมือง

Engagement and the Success of Urban Planning Development

ขวัญชนก อัมภา¹ วันชาติ ชาญวิชิต² สุรพงษ์ แสงเรณู³

Khwanchanok Ampha, Wanchart Chanwichit, Surapong Sangranoo

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเมือง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นหลังจากใช้กระบวนการดังกล่าวจากกรณีศึกษาต่างๆ โดยการทบทวนวรรณกรรม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเมืองนั้น สิ่งสำคัญคือภาคประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเมืองกับภาครัฐ เพื่อให้โครงการพัฒนานั้นๆ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีหลักการและระดับของกระบวนการมีส่วนร่วมที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มข้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในระดับสากล ตลอดจนความสำเร็จที่เกิดขึ้นหลังจากมีการนำกระบวนการดังกล่าวมาปรับใช้กับหลายพื้นที่ ซึ่งเมืองหลายแห่งที่ได้นำกระบวนการเหล่านี้ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการวางแผนพัฒนาเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเมืองและชุมชนอันเกิดจากความต้องการของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; การวางแผนพัฒนาเมือง; ความสำเร็จ

Abstract

This article aims to illustrate the meaning and importance of Engagement in urban development planning based on the process of public participation and the results achieved after using the process from various case studies by literature review. The results show that participation in urban development planning. It is very important that the public sector must participate or participate in government development projects. The results show that the method is successful. It is

Received: 2022-04-08 **Revised:** 2022-06-15 **Accepted:** 2022-06-30

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Education, Roi-ET Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: khwanchanok.ampha1981@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Education, Roi-ET Rajabhat University

³ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Law and Politics, Roi-ET Rajabhat University

recognized internationally, as well as after successful implementation in many regions. These processes are based on the situation of the community. Stakeholders to achieve development goals. Participation in urban development planning This will lead to the human needs of urban and community development.

Keywords: Engagement; Urban Planning development; Success

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันขนาดพื้นที่เมืองมีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวเป็นอย่างมาก ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลกมีจำนวนมากขึ้นตลอดเวลา จากข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ (UN) พบว่าข้อมูลจำนวนประชากรโลกเดือนมิถุนายนปี ค.ศ. 2015 ประชากรโลกมีจำนวนอยู่ที่ 7.3 พันล้านคน โดยเพิ่มขึ้นประมาณ 1 พันล้านคนจากปี ค.ศ. 2003 และ 2 พันล้านคนจากปีค.ศ. 1990 และมีการคาดการณ์ไว้ว่า ในปี ค.ศ. 2016 ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นประมาณ 83 ล้านคนและอยู่ที่ 8.5 พันล้านคน ในปี ค.ศ. 2030 ต่อเนื่องจนถึงปี ค.ศ. 2050 จะอยู่ที่จำนวน 9.7 พันล้านคน และ 11.2 พันล้านคน ในปี ค.ศ. 2100 (United Nations, 2015) ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของมหานครหรือ megacities ซึ่งก่อให้เกิดจำนวนประชากรเมืองเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน จากรายงานขององค์การสหประชาชาติ (UN) พบว่า 2 ใน 3 ของประชากรโลกทั้งหมดจะอาศัยอยู่ใจกลางเมืองเนื่องด้วยความเป็นเมืองจะขยายออกมากขึ้น ในปี ค.ศ. 2050 จำนวนประชากรในมหานคร จะเพิ่มขึ้นอีก 2.5 พันล้านคน โดยใน 2.5 พันล้านคนนี้ ร้อยละ 37 มาจากภูมิภาคเอเชียและแอฟริกา คือ ประเทศจีน อินเดีย และไนจีเรีย ทำให้ในปีค.ศ. 2050 จะมีประชากรมากกว่า 6 พันล้านคน ที่อาศัยอยู่ในมหานครทั่วโลก ส่งผลให้จำนวนมหานครทั่วโลกเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยตั้งแต่ปีค.ศ. 1990 ได้มีจำนวนของมหานครเพียง 10 แห่งเท่านั้น ซึ่งมีคนอาศัยอยู่ประมาณ 10 ล้านคน

แต่ในปัจจุบัน จำนวนของมหานครได้เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว จากปีค.ศ. 2014 ที่มีมหานครอยู่ที่ 28 แห่งทั่วโลก โดยมีจำนวนประชากรอยู่ที่ 453 ล้านคนหรือประมาณร้อยละ 12 ของจำนวนผู้อยู่อาศัยเมืองของโลก ใน 28 เมืองมหานครนั้น 16 แห่ง อยู่ภูมิภาคเอเชีย 4 แห่ง อยู่ภูมิภาคลาตินอเมริกา อยู่ภูมิภาคยุโรปและภูมิภาคแอฟริกาอย่างละ 3 แห่งและอีก 2 แห่ง ที่ภูมิภาคอเมริกาเหนือ โดยที่มหานครโตเกียวยังคงอันดับความเป็นเมืองที่มีประชากรรวมกันมากที่สุดในโลกด้วยจำนวนประชากรเมืองทั้งสิ้น 38 ล้านคน ตามมาด้วยมหานครเดลีจำนวน 25 ล้านคน เซี่ยงไฮ้ และเม็กซิโกซิตี 23 ล้านคน มุมไบและเซาเปาโล 21 ล้านคน และมีการคาดการณ์ว่า ปีค.ศ. 2030 13 มหานครแห่งใหม่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคที่มีการพัฒนาน้อย แม้ว่าประชากรของโตเกียวจะมีการคาดการณ์ว่าลดลงก็ตาม แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในโลกในปีค.ศ. 2030 อยู่ที่ 37 ล้านคน ใกล้เคียงกับเดลี ซึ่งมีอยู่ที่ประมาณ 36 ล้านคน โดยมหานครแห่งใหม่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคที่มีการพัฒนาน้อย รวมทั้งเมืองหลวงต่างๆ เช่น กรุงเทพมหานคร โบโกตา ลิมา และลูอันดา รวมกันมากกว่า 7 แห่งในภูมิภาคเอเชียและ 2 แห่งในภูมิภาคแอฟริกา (United Nations, 2014) จาก

ข้อมูลดังกล่าวพบว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทั้งโลกและประชากรในเขตพื้นที่เมืองได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นตลอดเวลา และการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของจำนวนประชากรเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะพื้นที่เมืองที่มีการกระจุกตัวของประชากรอย่างหนาแน่น เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมเมือง ปัญหาขยะล้นเมือง น้ำเน่าเสีย ปัญหาจราจรติดขัด หากไม่มีการวางแผนพัฒนาเมืองอย่างดีพอ ปัญหาเหล่านี้ก็จะยิ่งสะสมและไม่สามารถแก้ปัญหาเพื่อตอบสนองความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมที่ดีของคนที่อยู่ภายในเมืองได้

จากปัญหาดังกล่าวที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้นักวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาเมืองและจัดการคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรโดยเฉพาะประชากรเขตเมือง เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความสะดวกสบายมากขึ้น ในการร่วมแก้ปัญหาเมืองดังกล่าวผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมแก้ปัญหาและวางแผนพัฒนาเมืองไม่ได้มีเพียงแค่นักวิชาการและนักวางแผนพัฒนาเมืองเท่านั้น หากแต่ผู้ที่เป็นเจ้าของพื้นที่หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองจำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมสร้าง ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาด้วย หรือที่นิยมเรียกกันว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้นๆ โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด ไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียว (อรทัย ก๊กผล, 2552)

ในระยะหลังพบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งใช้คำว่า Public Participation อย่างเป็นที่แพร่หลาย โดยมีหลักการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนา ร่วมแก้ปัญหา สมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งในทางทฤษฎีแล้วประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการสาธารณะในทุกๆ ระดับ นับตั้งแต่ร่วมรับรู้ (Inform) ร่วมแสดงความคิดเห็น (Consult) ร่วมเกี่ยวข้อง (Involve) ร่วมทำ (Collaborate) และร่วมตัดสินใจ (Empower) หรือในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินการการรับผลและการประเมินผล (Cohen and Uphoff, 1980)

ในขณะที่กระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองจำเป็นต้องมีการใช้ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมแบบเดิมๆ ที่เคยนำมาใช้ อาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงมีการนำกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความเข้มข้นและประชาชนรู้สึกถึงการเข้าไปมีความผูกพันกับโครงการพัฒนาเมืองนั้นๆ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าว จึงมีการใช้คำว่า “Engagement” หรือการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญซึ่งจะทำให้กระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองประสบผลสำเร็จได้ จากการศึกษาแผนงานโครงการในหลายพื้นที่พบว่ามีเมืองหลายแห่งได้นำกระบวนการนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดผลสำเร็จในการวางแผนพัฒนาเมือง หรือการสร้าง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง โดยนำไปเป็นวิธีการที่สำคัญในขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั่นเอง

ดังนั้นบทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์คือเพื่อชี้ให้เห็นถึงความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วม ในบริบทของ Engagement การศึกษาการมีส่วนร่วมในด้านที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเมือง และข้อเสนอแนะการนำกระบวนการดังกล่าว เพื่อการนำไปสู่การวางแผนพัฒนาเมืองให้ประสบผลสำเร็จ

ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หรือ Engagement เป็นลักษณะของคำที่นำมาใช้อย่างแพร่หลายในเวลาไม่นานนัก โดยตามความหมายในพจนานุกรม The Oxford Advance Learner's Dictionary (2000) ได้ให้ความหมายของ “Engagement” เอาไว้ว่า “an arrangement to do something at a particular time, especially something official or something connected with your job or Being involved : being involved with subject/ something in an attempt to understand them/it” เป็นการจัดการทำบางสิ่งในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยเฉพาะบางสิ่งที่ยึดติดกับงาน หรือหมายถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมกับบางสิ่งและพยายามเข้าใจในสิ่งนั้นๆ (Oxford Advance Learner's Dictionary, 2000)

ในขณะที่มีผู้อธิบายคำว่า “Engagement” มาจากคำในภาษาฝรั่งเศสคือ “engagé” ที่หมายถึง มุ่งมั่น และ “l’engagement” ที่แปลว่า ข้อผูกพัน “engagé” (adjectif) : “in action” , “(politically) committed” (nom masculin) ซึ่งหมายความว่า “volunteer” (อาสาสมัคร) คำว่า “engage” สามารถเป็นได้ทั้งคำคุณศัพท์ (adjectif) ซึ่งมีความหมายหนึ่งว่า “in action” (ที่ลงมือกระทำ) (Cassell's New French-English, English-French Dictionary, 1965) และ “(politically) committed” (มีพันธสัญญา/ความรับผิดชอบ (ทางการเมือง) (French-English, English-French Dictionary, 2002, หน้า 367) และเป็นได้ทั้งคำนามเพศชาย (nom masculin) ซึ่งหมายความว่า “volunteer” หรือ อาสาสมัคร (Harrap's Standard French and English Dictionary, 1958) ในขณะที่คำว่า “engagement” แปลว่า “commitment” หมายถึง พันธกิจ, พันธสัญญา, ข้อผูกมัด และมีคำพ้องกันคือคำว่า “responsabilité” หมายถึง ความรับผิดชอบ อีกด้วย (Collins French Dictionary Plus Grammar, 2000)

Christopher S. Queen ได้อธิบายความหมายของ Engagement ไว้ว่า “Engagé” : It seems likely that the French term “engagé”, meaning politically outspoken or involved, was common among activist intellectuals in French Indochina long before the 1960s. (Christopher S. Queen, 1996) หมายถึง การพูดจาเปิดเผยหรือเกี่ยวข้องทางการเมือง ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้กันทั่วไปในหมู่ปัญญาชนที่เป็นนักปฏิบัติการทางสังคม ในอินโดจีนของฝรั่งเศสในช่วงปีค.ศ. 1960

นอกจากนี้ Donald Rothberg ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “to be “engaged” is to actualize one's freedom by both acknowledging one's inescapable involvement in the world and deliberately and explicitly making commitments” (Donald Rothberg, 1998) โดย “engage” เป็นคำสำคัญในหมู่ปัญญาชนฝรั่งเศสที่ใช้ในวาทกรรมทางการเมืองช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (เกิดขึ้นระหว่างค.ศ. 1939-1945) ซึ่งคำนี้มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดของสำนักปรัชญาแบบ “อัตถิภาวนิยม” (existentialism) ของ ฌอง ปอล ซาร์ต (Jean-Paul Sartre, 1905-1980) คือ มนุษย์มีเสรีภาพในทุกสิ่ง มีความเป็นอิสระในการแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะเรื่องการเมือง ดังนั้น “engagement” : “commitment” “responsabilité” มีนัยที่สืบทอดไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือแสดงให้เห็นถึงการเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในเรื่องทาง “โลก” เช่น เรื่องของการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น ตลอดจนมีการนำคำว่า “Engagement” มาใช้ในหลายๆบริบทและหลายวงการด้วยกัน เช่น ในแวดวงธุรกิจ เช่น Employee engagement, customer engagement (ความผูกพันกับองค์กร) Engagement Buddhism, University of engagement, Community engagement (พันธกิจสัมพันธ์), Public engagement เป็นต้น

ดังนั้นคำว่า “Engagement” หรือการมีส่วนร่วม จึงหมายรวมถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไปเกี่ยวข้องกับบางสิ่งบางอย่าง หรือการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ ซึ่งปัจจุบันมีการนำคำดังกล่าวไปใช้ร่วมกับคำอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ในกระบวนการทำงานในกลุ่มต่างๆ เช่น ทางศาสนา ทางธุรกิจ การศึกษา และไม่เว้นแต่จะใช้ในทางการวางแผนพัฒนาเมืองด้วยเช่นกัน

แนวความคิดการมีส่วนร่วมหรือ “Engagement” กับกระบวนการวางแผนพัฒนาเมือง

จากที่กล่าวมาแล้วว่าได้มีการนำ “Engagement” หรือการมีส่วนร่วม มาใช้ในวงการต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะการนำมาใช้ในส่วนของการมีคนหรือประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับกระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองก็เช่นกัน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้การวางแผนพัฒนาเมืองบรรลุผลสำเร็จได้ เนื่องจากมีหลายแห่งได้นำกระบวนการดังกล่าว เข้ามาช่วยในการวางแผนพัฒนาเมือง ไม่ว่าจะเป็น Community Engagement หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือ Public Engagement ซึ่งหมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทั้งสองคำนี้ มีระดับและกระบวนการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเมืองให้ประสบความสำเร็จที่มีความแตกต่างกัน

ในด้านของ Community Engagement หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน ทางสมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) หรือ IAP² ได้นิยาม Community Engagement เอาไว้คือ “Community engagement, or public participation as it is often referred to, is defined by the International Association of Public Participation as any process that involves the public in problem-solving or decision making and uses the public input to make more informed

decisions. This includes decisions that directly impact upon living, working, playing, studying, using services and doing business within the City.” (Council, 2012) เป็นกระบวนการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจและการให้ข้อมูลสาธารณะเพื่อการให้ข้อมูลในการตัดสินใจที่มากขึ้น รวมถึงการตัดสินใจที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิต, การทำงาน, การละเล่น, การศึกษา, การทำธุรกิจและการใช้บริการ ในเขตเมือง

Community Engagement หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน มากกว่าการแค่ให้คำปรึกษา แต่หมายรวมถึงการให้ข้อมูล (Inform) การให้คำปรึกษา (Consult) การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involve) ร่วมแสดงความคิดเห็น (Collaborate) และการให้อำนาจ (Empower) (Council, 2012) นั้นหมายถึงระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่คุ้นเคยอยู่บ่อยนั้นตามทฤษฎีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 8 ระดับของ Sherry R. Arnstein ตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนการบงการ (Manipulation) ขั้นตอนการบำบัด (Therapy) ขั้นตอนการให้ข้อมูล (Informing) ขั้นตอนการปรึกษาหารือ (Consultation) ขั้นตอนการซื้อใจ (Placation) ขั้นตอนการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ขั้นตอนการแบ่งอำนาจ (Delegated Power) และขั้นตอนการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) ทั้งนี้ในขั้นตอนการบงการและ ขั้นตอนการบำบัดถือว่าเป็นระดับที่ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมใดๆ ทั้งสิ้น (Nonparticipation) สำหรับขั้นตอนการปรึกษาหารือขั้นตอนการให้ข้อมูล และขั้นตอนการซื้อใจถือว่าเป็นระดับที่ภาครัฐให้ประชาชนมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี (degree of tokenism) และระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงนั้นเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการเป็นหุ้นส่วน ขั้นตอนการแบ่งอำนาจ ไปจนถึงขั้นสูงสุดคือขั้นตอนการควบคุมโดยประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่พลเมืองมีอำนาจ (Degree of citizen power) (Johnson & Hummel, 2006) ในขณะที่ระดับของ Community Engagement คือการให้ข้อมูล (Inform) การให้คำปรึกษา (Consult) การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involve) ร่วมแสดงความคิดเห็น (Collaborate) และการให้อำนาจ (Empower) (Council, 2012) ซึ่งเป็นระดับที่แสดงให้เห็นถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆ โดย International Association for Public Participation (2007) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ระดับคือ การร่วมรับรู้ การร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมมีบทบาท การร่วมทำและการร่วมตัดสินใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การร่วมรับรู้ หรือการให้ข้อมูล (Informing) ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นฐาน เกิดจากการให้ข้อมูล (Inform) เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหา ทางเลือก โอกาส หรือวิธีแก้ปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ โดยกระทำผ่านสื่อต่างๆ ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ ใบปลิว เว็บไซต์ หรือการจัดแสดงผลงาน (Open House)

2) การร่วมแสดงความคิดเห็น หรือการขอคำปรึกษา (Consulting) คือการที่องค์กรภาครัฐปรึกษากับประชาชนในด้านของการวิเคราะห์ ข้อเสนอ ทางเลือก หรือการตัดสินใจขององค์กร ภาครัฐนั้นอย่างไร โดยวิธีการที่นิยมใช้คือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่ การสำรวจความคิดเห็น การอภิปรายกลุ่ม การจัดการประชุม เป็นต้น

3) การร่วมมีบทบาท หรือการให้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Involving) หมายถึงการที่องค์กรภาครัฐดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาคประชาชนโดยตรง หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าได้ตอบสนองความคิดเห็นและความมุ่งหวังของประชาชนอย่างแท้จริงและสามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบ

4) การร่วมทำ หรือการร่วมมือ (Collaborating) หมายถึงการร่วมดำเนินการกับประชาชนในการกำหนดแผนการ การเสนอวิธีการหรือแนวทางในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมักปรากฏในรูปแบบคณะกรรมการที่ปรึกษาภาคประชาชน (Citizen advisory committee) การหาฉันทามติ (Consensus building) หรือการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Participation decision-making) เป็นต้น

5) การร่วมตัดสินใจ หรือการให้อำนาจ (Empowering) ถือเป็นขั้นสูงสุด เพราะถือว่าการให้อำนาจ (Empowerment) ในการตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้ายก่อนการดำเนินการและมติที่ได้ก็จะนำไปปฏิบัติต่อ โดยมากจะใช้วิธีการให้ออกเสียง (Ballots) หรือคณะกรรมการตัดสินที่เป็นพลเมือง (Citizen juries)

การมีส่วนร่วมของชุมชน หรือ Community Engagement เป็นการวางแผนขอกระบวนการสองทางโดยเฉพาะเจาะจง การระบุกกลุ่มของประชาชนที่เปิดโอกาสขึ้นเพื่อเกิดการตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่อยู่ภายใต้หัวข้อที่อาจจะเกิดผลกระทบกับกลุ่มชุมชนหรือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ (Hume city council, 2009) นอกจากนี้ยังมีหลักในการ Community Engagement เพื่อให้ประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะในด้านของการวางแผนพัฒนาเมือง ดังนี้ (City of Guelph, 2015)

1) การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusive): กระบวนการของการออกแบบเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมโดยสมาชิกของชุมชนมีโอกาสให้เหตุผลและพัฒนาในมุมมองของความสมดุล เมืองสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยใช้กิจกรรมในการรวมความหลากหลายของผู้เข้าร่วม

2) การเข้ามาร่วมกันแต่แรก (Early Involvement): หากเป็นไปได้ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับเมืองตั้งแต่ต้นและอยู่ในกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียต้องมีเวลาเข้ามาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังจะทำและผู้เข้าร่วมต้องมีความกระตือรือร้น

3) การเข้าถึงการตัดสินใจ (Access to Decision Making): กระบวนการออกแบบเมืองต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการ

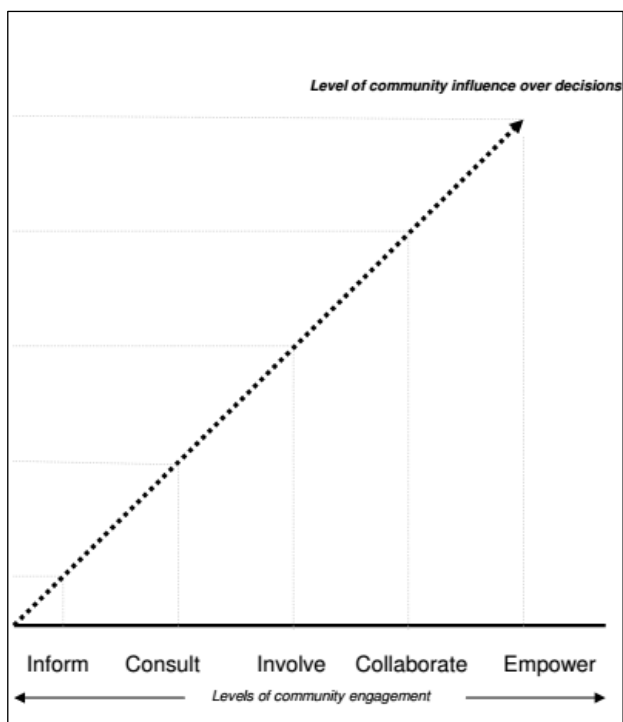
4) วิธีการประสานงาน (Coordinated Approach): เมืองจะต้องมีการประสานกิจกรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดผลต่อทั้งเมืองและชุมชน

5) ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (Transparent and Accountable): กระบวนการ Engagement หรือการมีส่วนร่วมในการออกแบบเมืองนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องเข้าใจในบทบาทของตนเอง และระดับของการมีส่วนร่วม ตลอดจนผลที่ได้รับจากกระบวนการดังกล่าว

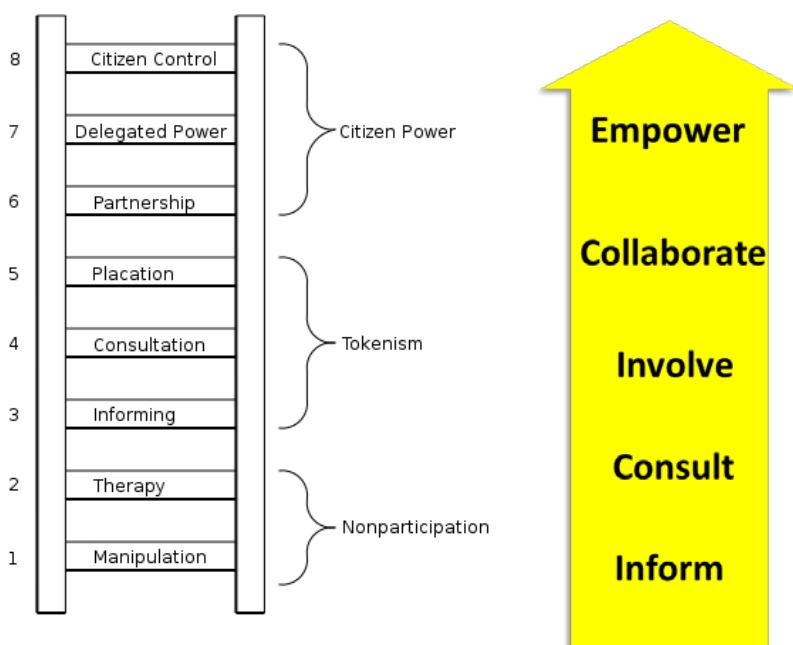
6) มีการเปิดเผยและติดต่อสื่อสารตามเวลา (Open and Timely Communication): เมืองต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ เข้าใจง่าย เข้าถึงได้และมีความสมดุลกัน

7) มีความน่าเชื่อถือและความเคารพ (Mutual Trust and Respect): ในกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเมือง ต้องมีความเท่าเทียมและเคารพซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างมุมมองการขับเคลื่อน ทำให้รู้สึกถึงคุณค่าและความสนใจ

นอกจากนี้ในการวางแผนพัฒนาเมืองยังนิยมนำการมีส่วนร่วมหรือ Engagement มาใช้ในกระบวนการที่เรียกว่า Public Engagement หรือการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ซึ่งในหลายแห่งได้นำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการให้ประชาชน หรือในลักษณะของตัวบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเมือง สามารถแก้ไข ปรับปรุงชุมชนหรือเมืองของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น Public Engagement หรือการมีส่วนร่วมภาคประชาชน อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อว่าการมีอยู่ของคนและต้องการให้มีการพูดคุยเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของพวกเขา ตลอดจนการจัดหาหนทางทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นการต่อยอดการปฏิบัติในขณะปัจจุบันและมีความเป็นประชาธิปไตย นำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยแท้จริง ตลอดจนการพูดคุย สนทนากันระหว่างพลเมืองและภาครัฐบาล (Kamloops, 2013) ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้ 1) ขั้นตอนการเริ่มต้น มีการกำหนดโครงการ หัวเรื่อง โอกาสและการตัดสินใจในเรื่องที่ต้องการจัดทำ จากนั้นร่างข้อจำกัดที่ต้องควบคุมในขั้นตอนของการตัดสินใจ ตลอดจนระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายนอกและภายใน (The internal and external stakeholders) ซึ่งเป็นการเลือกใช้ระดับของการมีส่วนร่วม ข้อจำกัดของเวลาและความเป็นไปได้ในทรัพยากรที่มีอยู่ รวมทั้งความเป็นไปได้ของทีมงานและงบประมาณ 2) การกำหนดยุทธศาสตร์ โดยเป็นการระบุขั้นตอนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการเลือกใช้ระดับของการมีส่วนร่วม ตลอดจนเลือกวิธีการมีส่วนร่วมหรือการ Engagement ที่จะนำไปใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วม 3) การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นการระบุความต้องการทางด้านโลจิสติกส์ รวมทั้งสร้างการติดต่อสื่อสารและสื่อต่างๆ ตลอดจนระบุงบประมาณของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน (Public Engagement) และควบคุมการมีส่วนร่วมให้เป็นไปในทิศทางที่ได้กำหนดไว้ 4) ขั้นตอนการตัดสินใจ โดยการทบทวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ 5) การรายงานผลของการติดต่อสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ โดยการแจ้งข้อมูลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องของผลลัพธ์ที่ได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานขั้นตอนถัดไป และ 6) ขั้นตอนการประเมินผล เป็นการรายงานผลความสำเร็จและความท้าทายของกระบวนการมีส่วนร่วมภาคประชาชน (Public Engagement) เป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข้อมูลและสรุปผลที่ได้ให้กับภาคประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทั้งหมด (Kamloops, 2013)

ภาพที่ 1 ระดับของ Community Engagement

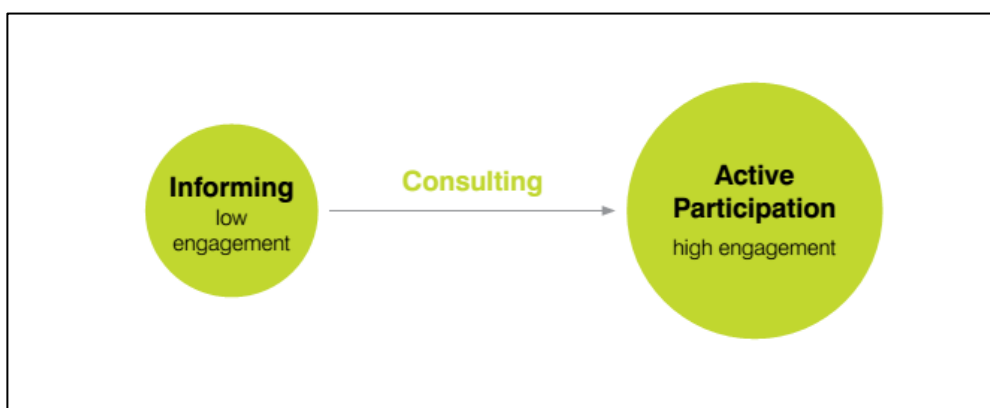

ภาพที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดย Sherry R. Arnstein และระดับของการมีส่วนร่วม (Engagement)

การมีส่วนร่วมกับความสำเร็จในการวางแผนพัฒนาเมือง

จากการวางแผนพัฒนาเมืองโดยการนำกระบวนการมีส่วนร่วมหรือ Engagement เข้ามาช่วยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมกับชุมชน (Community Engagement) หรือ การมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนโดยตรง (Public Engagement) ซึ่งมีกระบวนการและวิธีการต่างๆ ดังที่ได้เสนอมานี้แล้วข้างต้น หลายประเทศได้นำขั้นตอนดังกล่าว ไปร่วมวางแผนพัฒนาเมืองและประสบผลสำเร็จ ตัวอย่างเช่น เมืองซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย ได้นำการมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือ Community Engagement ไปใช้เพื่อการวางแผนพัฒนาเมือง โดยมีการวางแผนไว้ว่าเมืองซิดนีย์จะเป็นเมืองยั่งยืนภายในปีค.ศ. 2030 (Sustainable Sydney, 2030) และมีวิสัยทัศน์ของเมืองคือ Green, Global, Connected โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาเมืองโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือ The Community Engagement เพื่อเป็นกรอบการวางแผนพัฒนาเมืองภายใต้ 10 ยุทธศาสตร์การพัฒนา เช่น เมืองที่มีการแข่งขันและมีนวัตกรรมใหม่ๆ เมืองที่มีความเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม เมืองที่มีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคม เมืองแห่งวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ เป็นต้น

ตามระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือ Community Engagement ของสมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) หรือ IAP² แต่มีการปรับระดับเล็กน้อยเพื่อความสอดคล้องกับชุมชน และการไปสู่ระดับของการมีส่วนร่วม (Engagement) ในระดับสูงอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) การให้คำปรึกษา (Consulting) และนำไปสู่ความกระตือรือร้นของผู้เข้าร่วม (Active participation) ซึ่งจะรวมการ Involve และ Collaborate ไว้ด้วยกันดังภาพที่ 3 และพบว่าจากระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำสามารถเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในระดับสูงได้นั้นคือการนำไปสู่ความเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (Active participation) (City of Sydney, 2014)

ภาพที่ 3 การเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Engagement) ของเมืองซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย

โดยเมื่อดังกล่าวมีเทคนิควิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือ Community Engagement ในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพบปะของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับท้องถิ่น การสัมมนา การพูดคุยและเสวนาในระดับเมือง การมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ การให้ข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์เมืองซินีและเผยแพร่ผ่านช่องทางแบบเดิมและสังคมทางสื่อออนไลน์ ในด้านของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็มีการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนเห็นความสำคัญของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเข้ามาร่วมด้วย เช่น ผู้พิการ คนยากไร้ เป็นต้น ในการสำรวจความคิดเห็นมีทั้งการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในสถานที่ต่างๆ เช่น โรงเรียน ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ศูนย์กลางของชุมชน การเคาะประตูบ้าน และการติดป้ายประกาศตามสถานที่ต่างๆ ทั้งศูนย์บริการลูกค้าและศูนย์บริการในพื้นที่เขตชุมชน เป็นต้น (City of Sydney, 2014)

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับงานวางแผนพัฒนาเมือง นำหลักการมีส่วนร่วมหรือ Engagement ไปใช้โดยการนำระดับของกระบวนการดังกล่าวไปใช้ดังภาพที่ 4 (อรทัย ก๊กผล, 2552) ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมโดยใช้ระดับของการ Engagement เข้ามาช่วยวางแผนงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการ เพื่อให้การวางแผนพัฒนาเมืองประสบผลสำเร็จ

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ กลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ Engagement ทั้งการระบุกกลุ่ม การจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการทั้งภายในและภายนอก การกำหนดขอบเขตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น กลุ่มเฉพาะบุคคล กลุ่มที่สนใจในเรื่องเฉพาะ กลุ่มที่ระบุเฉพาะวัย องค์การทางอุตสาหกรรม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ อาสาสมัคร ผู้เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน องค์การต่างๆ ของภาครัฐ เป็นต้น (Kamloops, 2013) หากกำหนดกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชัดเจน ก็จะทำให้งานวางแผนพัฒนาเมืองโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ Engagement ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้

การเพิ่มระดับหรือบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นการให้ข้อมูล ข่าวสาร Inform	ขั้นรับฟังความ คิดเห็น Consult	ขั้นเข้ามามี บทบาท Involve	ขั้นสร้างความ ร่วมมือ Collaborate	ขั้นเสริมอำนาจ Empower
เป้าหมาย				
เพื่อให้ข้อมูล ข่าวสารแก่ ประชาชนและ เสริมสร้างความ เข้าใจของ ประชาชน	เพื่อได้รับข้อมูล และความ คิดเห็นจาก ประชาชน เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาทางเลือก	เพื่อร่วมทำงาน กับประชาชน เพื่อสร้างความ มั่นใจกับ ประชาชนว่า ความคิดเห็น	เพื่อเป็นหุ้นส่วน กับประชาชนใน ทุกขั้นตอนของ การตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุ ปัญหา พัฒนา	เพื่อให้ ประชาชนเป็นผู้ ตัดสินใจ

เกี่ยวกับประเด็น ปัญหาทางเลือก และทางแก้ไข	และแนว ทางแก้ไข	และความ ต้องการของ ประชาชนจะ ได้รับการ พิจารณา	ทางเลือกและแนว ทางแก้ไข	
สัญญาต่อประชาชน				
เราจะทำให้ ประชาชนได้รับ ข้อมูลข่าวสาร	เราจะให้ข้อมูล ข่าวสารแก่ ประชาชน รับฟัง ความคิดเห็น รวมทั้งตระหนัก ถึงข้อมูลและ ความคิดเห็นจาก ประชาชนในการ ตัดสินใจ	เราจะทำงานกับ ประชาชน เพื่อให้ความ คิดเห็นและ ข้อมูลจาก ประชาชน สะท้อนใน ทางเลือก	เราจะร่วมทำงาน กับประชาชน เพื่อให้ ข้อเสนอแนะ ความคิดใหม่ รวมทั้งนำ ข้อเสนอแนะของ ประชาชนมาเป็น ส่วนหนึ่งของการ ตัดสินใจให้มาก ที่สุดเท่าที่จะทำได้	เราจะปฏิบัติสิ่ง ที่ประชาชน ตัดสินใจ
ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน				
- การ ประชาสัมพันธ์ - จัดทำรายงาน ผลงานประจำปี - จัดหมายข่าว	- การลงพื้นที่ ชุมชนของ เทศบาล - การประเมิน การดำเนินงาน	ศูนย์รับเรื่องราวร้อง ทุกข์เทศบาล โดยตัวแทน ชุมชน	- คณะกรรมการ ร่วมเอกชน- ท้องถิ่นด้านภาษี - คณะกรรมการ พัฒนา	- การแก้ไข ความขัดแย้ง โดยประชาคม - สภาเมือง

แหล่งที่มา: ปรับปรุงจาก Public Participation Spectrum พัฒนาโดย สมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association for Public Participation)

ภาพที่ 4 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP² และตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน

บทสรุป

กระบวนการมีส่วนร่วมหรือ Engagement ถือได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองประสบความสำเร็จได้ ในการนำเอาวิธีการและกระบวนการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองนั้น ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือ Community Engagement และการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือ Public Engagement ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนที่สามารถนำไปสู่การวางแผนพัฒนาเมืองให้ประสบความสำเร็จ โดยมีระดับของกระบวนการมีส่วนร่วมจากน้อยไปหามาก เช่นเดียวกัน หลายเมืองทั่วโลกได้มีการนำแนวความคิดดังกล่าวไปใช้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผนพัฒนาเมืองและประสบความสำเร็จอย่างแพร่หลาย เช่น เมืองซินีเย ประเทศออสเตรเลีย ที่มีการนำแนวความคิดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือ Community Engagement ไปใช้วางแผนพัฒนาเมือง โดยวางแผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเอาไว้ทั้ง 10 ด้าน และนำเทคนิคและวิธีการดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาเมืองที่มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยยังคงไว้ซึ่งระดับของกระบวนการและทำให้เกิดผลสำเร็จในการวางแผนพัฒนาเมือง ดังนั้นหากมีการประยุกต์ใช้กระบวนการดังกล่าว เพื่อการวางแผนพัฒนาเมืองให้ประสบความสำเร็จนั้น ประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมแสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อการพิจารณาที่จะนำไปสู่การตัดสินใจและนำไปสู่ความสำเร็จในกระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองโดยการใช้กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง (References)

- อรทัย กิกผล. (2552). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- Cassell. (1965). *Cassell's New French-English, English-French Dictionary*. NY: Funk & Wagnalls.
- Christopher S. Queen. (1996). *Introduction: The Shapes and Sources of Engaged Buddhism in Engaged Buddhism: Buddhist Liberation Movements in Asia*. New York: State University of New York.
- Cohen, John M. and Uphoff. (1980). *Rural Development Participation: Concepts And Measures For Project Design, Implementation And Evaluation*. New York: Cornell International Institute for Food, Agriculture and Development.
- Donald Rothberg. (1998). *Responding to the Cries of the World: Socially Engaged Buddhism in North America*. USA: University of California.
- George G. Harrap & Company LTD. (1958). *Harrap's Standard French and English Dictionary, Edited by J.E. Mansion*. UK: Anybook.

-
- Johnson, D. & Hummel, B. (Eds). (2006). *Planner's Communication Guide: Strategies, Examples and Tools for Everyday Practice*. Washington, DC: American Planning Association.
- Harper. (2002). *Collins French-English, English-French Dictionary*. Glasgow: Harpercollins.
- Harper Collins. (2000). *Collins French Dictionary Plus Grammar*. Glasgow: Harpercollins.

ประเด็นคัดสรรว่าด้วยเรื่องอำนาจและอิทธิพลสำหรับการศึกษาภาวะผู้นำ Selected Issues on Power and Influence for Leadership Studies

พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์¹ สุริยา ปัญญจิตร์² สุชีลา ตาลอำไพ³ สิริศักดิ์ เตียงงา⁴
อภินันท์ ทะสุนทร⁵

Pongsawut Rachjun, Suriya Punyajit, Suchela Talumphai, Sittisuk Tiengnga
Apinan Thasunthron

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มุ่งนำเสนอประเด็นคัดสรรอำนาจและอิทธิพลสำหรับการศึกษาภาวะผู้นำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจในด้านอำนาจและอิทธิพล ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นคว้าด้านผู้นำที่อยู่ในภาคธุรกิจหรือทางสังคมจะช่วยให้มองเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรได้ชัดเจนขึ้น ตลอดจนเข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคและความท้าทายต่างๆของการเป็นผู้นำ ช่วยให้สามารถค้นพบความสามารถด้านภาวะผู้นำของตนเองซึ่งไม่เคยทราบมาก่อน รวมทั้งใช้อำนาจและอิทธิพลต่อผู้ตามได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ แม้ผู้ที่ไม่ต้องการเป็นผู้นำก็ตาม ภาวะผู้นำก็สามารถสร้างความเข้าใจต่อการเป็นผู้นำ ของคนอื่นและช่วยให้ตนสามารถกำหนดบทบาทในการเป็นผู้ตามที่ดี สร้างประโยชน์ให้แก่องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ (Keywords): ประเด็นคัดสรร; อำนาจ; อิทธิพล; ผู้นำ

Received: 2022-04-04 Revised: 2022-06-17 Accepted: 2022-06-20

¹ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Program in Political Science, Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University, Corresponding Author e-mail: seat007@outlook.com, e-mail: seat007@outlook.com

² สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Program in Laws, Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University

³ สาขาวิชาชีววิทยาอุตสาหกรรม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Program Industrial Biology, Faculty of Liberal Arts and Science, Roi Et Rajabhat University

⁴ สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Program in Hotel and Tourism Management, Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

⁵ สาขาวิชาการบริหารกระบวนการยุติธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ Program in Justice Administration, Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

Abstract

This article focuses on the selection of power and influence for the study of leadership. It aims to create an understanding of power and influence. The study of leadership in business or society helps to recognize the importance of leadership in organizational success. more clearly as well as understand the problems, obstacles and challenges of being a leader It allows them to discover their leadership abilities that were not previously known. as well as using their power and influence appropriately. In addition, even those who do not want to be leaders Leadership can also create an understanding of other people's leadership and help them determine their role as a good follower. create benefits for the organization with efficiency and effectiveness.

Keywords: Selected Issues; Power; Influence; Leadership

บทนำ (Introduction)

หากจะพิจารณาถึงปัจจัยหรือสิ่งที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จนั้น นักวิชาการบุคลาการที่อยู่ในองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปจะให้ความสำคัญกับคำว่า “ผู้นำ” ในระดับต้นๆ ซึ่งความสำคัญของผู้นำในแง่ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือเสื่อมขององค์กรนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและพิสูจน์มาตลอดว่าเป็นความจริง แม้จะมีทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับการทดแทนภาวะผู้นำหรือการลดความสำคัญของผู้นำ บางแนวคิดกล่าวว่า “องค์กรบางแห่งอาจไม่จำเป็นต้องมีผู้นำเลย ก็ได้” นั่นก็เป็นเพียงความคิดในอุดมคติเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า ผู้นำยังคงมีความสำคัญต่อความสำเร็จและความเสื่อมขององค์กรทั้งหลายอยู่ดี ดังนั้น การศึกษาผู้นำยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เข้าใจผู้นำในมิติต่าง ๆ เกี่ยวกับ อำนาจ อิทธิพล ทักษะด้านต่าง ๆ ที่สำคัญของผู้นำ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรต่อไป (Faculty of Payap University, 1997: 129 -130) ดังนั้น องค์กรจึงจะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถเพื่อนำองค์กรให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ มิฉะนั้นองค์กรจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขันและเกิดความเสียหาย

ดังนั้น บทความวิชาการนี้จึงมุ่งนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพลสำหรับการศึกษภาวะผู้นำอย่างรอบด้าน ซึ่งการนำเสนอแบ่งออกเป็น 6 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรก : ว่าด้วยความหมายของอำนาจ และอิทธิพล ส่วนที่สอง : ว่าด้วยประเภทและแหล่งที่มาของอำนาจ ส่วนที่สาม : ว่าด้วยแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้อำนาจ ส่วนที่สี่ : ว่าด้วยกลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพลของผู้นำ ส่วนที่ห้า : ว่าด้วยการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพล และส่วนสุดท้าย : เป็นการสรุป

ว่าด้วยความหมายของอำนาจและอิทธิพล

ในการบริหารงานนั้นผู้นำต้องใช้ “อำนาจ” ให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร “อำนาจ” มีความหมายรวมถึงคำ 3 คำในภาษาอังกฤษ คือ power, influence และ authority (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540) ได้หาความหมายของคำแต่ละ คำ ดังนี้

1. Power (พลังอำนาจ)

เป็นอำนาจที่ซ่อนเร้นภายใน (Potential Force) ของผู้นำเป็นอำนาจที่พร้อมจะให้ผู้ผู้นำได้นำไปใช้ ผู้นำได้รับพลังอำนาจจากหน่วยงานหรือองค์กร โดยใช้สิทธิที่จะสั่งการประเมินผลให้รางวัลหรือลงโทษภายในขอบเขตที่กำหนด

2. Influence (อิทธิพล)

คำที่มีได้แสดงความหมายในทางที่ไม่ดี อิทธิพลเป็นรูปหนึ่งของอำนาจ (Force) และเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยที่การกระทำของบุคคลหนึ่งมีผลกระทบต่อความคิด ทศนคติ หรือการกระทำของอีกบุคคลหนึ่ง การใช้อิทธิพลมีรูปแบบต่างๆ เช่น การจูงใจ การเกลี้ยกล่อม การเสนอแนะ เป็นต้น โดยเมื่อผู้นำใช้อิทธิพลผู้ตามจะเชื่อฟังและปฏิบัติตามทั้งๆ ที่ผู้ตามมีสิทธิที่จะใช้ดุลยพินิจว่าจะปฏิบัติตามหรือไม่

3. Authority (อำนาจหน้าที่หรือสิทธิอำนาจ)

เป็นอำนาจที่องค์กรมอบให้กับผู้ดำรงตำแหน่งเพื่อที่จะได้ปฏิบัติภารกิจขององค์กรได้สำเร็จ เมื่อบุคคลได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ บุคคลนั้นก็จะมอำนาจและความรับผิดชอบ ดังนั้น อำนาจหน้าที่จึงเป็นสิทธิที่ผู้นำจะทำทุกอย่างในสิ่งที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติสิ่งที่ต้องรับผิดชอบให้สำเร็จ อำนาจหน้าที่เป็นสิทธิที่ผู้นำจะตัดสินใจว่าควรจะทำอย่างไร สิทธิที่จะปฏิบัติสิ่งนั้นเองหรือมอบให้ผู้อื่นปฏิบัติ อำนาจหน้าที่จะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้ตามยอมรับ

ว่าด้วยประเภทและแหล่งที่มาของอำนาจ

1. แหล่งที่มาของอำนาจ

เฟรนช์และราเวน (French & Raven, 1959) ได้แบ่งประเภทของอำนาจ (Power Taxonomy) ตามแหล่งที่มาของอำนาจได้ 5 ประเภท ดังนี้คือ

1.1 อำนาจการให้รางวัล (Reward Power)

เป็นอำนาจที่บุคคลกลุ่มเป้าหมายยอมรับอำนาจ เนื่องจากต้องการจะได้รับรางวัลผลตอบแทนหรือความดีความชอบจากผู้ที่มีอำนาจนั้นอำนาจดังกล่าวจึงอาจเรียกว่าเป็นอำนาจให้คุณก็ได้

1.2 อำนาจจากการบังคับ (Coercive Power)

เป็นอำนาจที่บุคคลกลุ่มเป้าหมายยอมรับปฏิบัติตาม เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องถูกลงโทษโดยผู้มีอำนาจ จึงอาจเรียกว่า เป็นอำนาจให้โทษก็ได้

1.3 อำนาจตามกฎหมาย (Legitimate Power)

เป็นอำนาจที่บุคคลกลุ่มเป้าหมายยอมปฏิบัติตาม เนื่องจากยอมรับว่าผู้ใช้อำนาจมีความชอบธรรมในการใช้คำสั่งและจะต้องปฏิบัติตามไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อำนาจตามกฎหมายมักจะติดมากับการดำรงตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นทางการ

1.4 อำนาจจากความเชี่ยวชาญ (Expert Power)

เป็นอำนาจที่บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายให้การยอมรับต่อใครก็ตามที่ตนให้ความเชื่อถือว่ามีพื้นฐานทรงความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในงานหรือวิชาการสาขาเฉพาะนั้นๆ

1.5 อำนาจจากการอ้างอิง (Referent Power)

เป็นอำนาจที่บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายให้การยอมรับต่อใครก็ตามที่ตนให้ความเลื่อมใสศรัทธาและชื่นชมในคุณงามความดีและความมีบารมีเป็นที่ยกย่องได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป ด้วยการอ้างอิงถึงบุคคลนั้นเพื่อให้คนอื่นเกิดความเชื่อถือหรือยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำว่าถูกต้องเหมาะสมตามไปด้วย

เมื่อได้รู้แล้วว่า “แหล่งที่มาของอำนาจ” มีลักษณะความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไรในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาว่า อำนาจหลักมีการจัดแบ่งอย่างไร ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2. อำนาจหลัก 3 ประเภท

แนวคิดการจัดแบ่งประเภทอำนาจโดยยึดแหล่งที่มาเป็นเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางอีกแนวคิดหนึ่งคือ การแบ่งอำนาจจากแหล่งที่มาออกเป็น 2 ส่วน (two - factor conceptualization) ที่มีความสำคัญพอๆ กันคือ อำนาจโดยตำแหน่ง (position power) กับ อำนาจส่วนบุคคล (personal power) โดย ยุคส์ และ ฟอลเบ (Yukl & Falbe, 1991) ได้วิจัยพบว่า แม้ว่าอำนาจทั้งสองประเภทจะมีลักษณะเด่นๆ ที่เป็นอิสระแยกจากกันก็ตาม แต่ก็ยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ที่ซับซ้อนซึ่งกันและกัน ทั้งอำนาจโดยตำแหน่ง และอำนาจบุคคลต่างมีความเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะที่สลับซับซ้อนจนบางครั้งยากที่จะแยกอำนาจทั้งสองออกจากกัน นอกจากนั้น ยังพบว่ามีอำนาจอีกประเภทหนึ่งที่แตกต่างออกไปอีกคือ อำนาจการเมือง (political power) ภายในองค์กรการ ดังนั้น กล่าวโดยสรุปในองค์กรหรือหน่วยงานจะประกอบด้วย อำนาจหลัก 3 ประเภท ดังนี้

2.1 อำนาจจากตำแหน่ง (position power) ซึ่งประกอบด้วย

- 1) อำนาจทางการ (formal authority)
- 2) อำนาจในการควบคุมทรัพยากรและการให้ค่า (authority to control over resources and rewards)
- 3) อำนาจในการควบคุมการให้โทษ (authority to control over punishment)
- 4) อำนาจในการควบคุมข้อมูลสารสนเทศ (authority to control over Information)
- 5) อำนาจในการควบคุมสถานการณ์ภาวะแวดล้อม (ecological control authority)

2.2 อำนาจจากบุคคล (personal power) ซึ่งประกอบด้วย

- 1) อำนาจจากความเชี่ยวชาญ (expert power)

2) อำนาจที่เกิดจากการนับถือกันฉันมิตรและมีความภักดี (power of friendship and loyalty)

3) อำนาจโดยบารมีหรืออำนาจโดยเสน่ห์ (charismatic power)

2.3 อำนาจเชิงการเมือง (political power) ซึ่งประกอบด้วย

1) อำนาจที่เกิดจากการมีอำนาจควบคุมการตัดสินใจ (control over decision process)

2) อำนาจที่เกิดจากการผสมหรือร่วมกันระหว่างกลุ่ม (coalitions)

3) อำนาจที่เกิดจากการลดแรงต้านของฝ่ายตรงข้าม (co - optation)

4) อำนาจที่อิงสถาบัน (institutionalization)

เมื่อได้รู้แล้วว่า “อำนาจหลัก 3 ประเภท” มีลักษณะความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไรในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาว่า กระบวนการอำนาจโดยเสน่ห์เป็นอย่างไร ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3. กระบวนการอำนาจโดยเสน่ห์

แนดเลอร์ และทัสแมนด์ (Nadler & Tushmand, 1990) ได้เสนอหลักการสำคัญ 3 ขั้นตอนของกระบวนการอำนาจโดยเสน่ห์ของผู้นำตามลำดับ ดังนี้

3.1 การสร้างวิสัยทัศน์ (Envisioning) ขององค์การ

เป็นขั้นตอนแรกที่ผู้นำต้องสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ในอนาคต การกำหนดความคาดหวังที่สูง การแสดงพฤติกรรมแบบอย่างที่ยึดมั่นและมุ่งมั่นต่อความคาดหวังนั้นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

3.2 การก่อให้เกิดพลังงาน (Energizing)

เป็นขั้นตอนที่ผู้นำสามารถใช้อำนาจโดยเสน่ห์มาเพื่อให้ผู้อื่นเกิดพลังจิตใจและแรงจูงใจตนเองในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งผู้นำใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น แสดงออกด้วยบุคลิกภาพที่กระตือรือร้นตื่นตัวตลอดเวลา การแสดงออกที่มั่นใจตนเอง และด้วยความมุ่งมั่นในการแสวงหาหนทางสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

3.3 การสร้างความสามารถ (Enabling)

เป็นขั้นตอนที่ผู้นำพยายามเพิ่มขีดความสามารถต่างๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานให้สำเร็จให้แก่ลูกน้องด้วยวิธีต่างๆ เช่น ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเป็นส่วนบุคคล แสดงความเข้าใจเห็นใจในการทำงาน ให้ความเชื่อถือ และให้ความไว้วางใจต่อลูกน้อง เป็นต้น

เมื่อได้รู้แล้วว่า “กระบวนการอำนาจโดยเสน่ห์” มีลักษณะความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร ในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาว่า การใช้อำนาจในองค์การเป็นอย่างไร ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4. การใช้อำนาจในองค์การ (the uses of power in organization)

การใช้อำนาจในองค์กรมีหลายทาง ยุคส์ (yukl,1998) ได้เสนอว่า เมื่อผู้นำใช้อำนาจแล้ว โดยยึดฐานอำนาจทั้งห้าของเฟรนช์และราเวน ผู้ใต้บังคับบัญชา ก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองการใช้อำนาจดังกล่าวใน 3 ลักษณะ ดังนี้

4.1 เกิดความผูกพัน (commitment)

เป็นพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดจากการยอมรับเลื่อมใสศรัทธาต่อผู้นำ และพยายามเลียนแบบอย่างของผู้นำ แรงจูงใจในงานจะสูงถ้าผู้ใต้บังคับบัญชียึดมั่นให้ความสำคัญในตัวผู้นำสูงทำให้ความพยายามในการทำงานอย่างเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ เพื่อให้งานสำเร็จเป็นอย่างดี โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยแต่ประการใด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่ถูกใจผู้นำของตน

4.2 ยินยอมปฏิบัติตาม (compliance)

เป็นพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งที่ผู้นำต้องการ トラบเท่า ที่การทำงานตามคำสั่งนั้นไม่ทำให้ตนต้องใช้ความพยายาม พลังงานและเวลาเพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษ จากที่กำหนดไว้ตามปกติ เช่น ปฏิเสธที่จะอยู่ทำงานล่วงเวลา โดยผิดไปทำต่อในวันรุ่งขึ้น เป็นต้น

4.3 ต่อต้าน (resistance)

เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาต่อสู้คัดค้านต่อคำสั่ง หรือความต้องการของผู้นำ ซึ่งอาจแสดงออกด้วยการวางเฉยไม่ปฏิบัติตามหรือการทำงานนั้นช้าลง หรือการทิ้งงานเพื่อไม่ให้งานเสร็จตามที่หัวหน้าต้องการ

ว่าด้วยแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้อำนาจ

แนวปฏิบัติที่ดีในการใช้อำนาจ มีดังต่อไปนี้

1. แนวปฏิบัติในการใช้อำนาจจากการให้รางวัล (reward power)

1.1 วิธีเพิ่มและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของผู้นำ

- 1) พยายามค้นหาให้พบว่า สิ่งที่เป็น และ เป็นสิ่งที่ต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา คืออะไร
- 2) หาหนทางให้ตนเองมีอำนาจกำกับควบคุมการให้รางวัลยิ่งขึ้น
- 3) ต้องแน่ใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชารู้ว่าท่านคือผู้มีอำนาจให้คุณ

1.2 วิธีการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำ

- 1) ให้ชนิดรางวัลที่ตรงกับความต้องการเฉพาะบุคคล
- 2) เน้นความเป็นธรรมและระบบคุณธรรมในการให้คุณ
- 3) อธิบายเกณฑ์ของการให้รางวัลเปิดเผยต่อทุกคน

2. แนวปฏิบัติในการใช้อำนาจจากการบังคับ (coercive power)

2.1 วิธีเพิ่มและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของผู้นำ

- 1) กำหนดวิธีการลงโทษที่สมเหตุสมผลได้ต่อพฤติกรรมที่ไม่อาจยอมรับได้
- 2) ต้องแน่ใจว่าตนมีอำนาจในการลงโทษนั้น
- 3) หลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์โกรธ ข่มขู่ หรือทำให้อาย

2.2 วิธีการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำ

- 1) แจ้งให้บุคคลเป้าหมายทราบกฎระเบียบการลงโทษ
- 2) ใช้มาตรการตักเตือนล่วงหน้าอย่างเพียงพอก่อน
- 3) ต้องอ่านสถานการณ์ให้ทะลุปรุโปร่งก่อนการลงโทษ

3. แนวทางปฏิบัติในการใช้อำนาจตามกฎหมาย (legitimate power)

3.1 วิธีเพิ่มและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของผู้นำ

- 1) แสวงหาอำนาจที่เป็นทางการเพิ่มขึ้น
- 2) ใช้สัญลักษณ์ของอำนาจทางการ
- 3) ทำให้คนอื่นรับรู้ในควมมีอำนาจตามกฎหมายนั้น

3.2 วิธีการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำ

- 1) ใช้ความสุภาพในการขอร้องอย่างชัดเจน
- 2) อธิบายเหตุผลที่ต้องขอร้อง
- 3) อย่าใช้อำนาจเลยขอบเขตที่ตนเองมี

4. แนวปฏิบัติในการใช้อำนาจจากความเชี่ยวชาญ (expert power)

4.1 วิธีเพิ่มและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของผู้นำ

- 1) แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ
- 2) รับรู้และตามทันต่อการเปลี่ยนแปลงงานด้านเทคนิค
- 3) พัฒนาแหล่งข้อมูลข่าวสารให้กว้างขวาง

4.2 วิธีการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำ

- 1) อธิบายเหตุผลที่ขอร้องหรือของข้อเสนอ
- 2) อธิบายให้ทราบถึงความสำคัญของคำขอร้องนั้น
- 3) แสดงหลักฐานให้เห็นว่าข้อเสนอั้นจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

5. แนวทางปฏิบัติในการใช้อำนาจจากการอ้างอิง (referent power)

5.1 วิธีเพิ่มและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของผู้นำ

- 1) แสดงการยอมรับและให้การนับถือเชิงบวก
- 2) แสดงออกด้วยการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ
- 3) อย่าถือโอกาสใช้คนในการต่อรองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

5.2 วิธีการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำ

- 1) แสดงออกด้วยการขอร้องส่วนตัวเมื่อถึงคราวจำเป็น
- 2) ชี้ให้เห็นว่าคำร้องขอนั้นสำคัญต่อบุคคลเป้าหมาย
- 3) อย่าร้องขอความชอบพอเกินขอบเขตของมิตรภาพที่ควรเป็น

เมื่อได้รู้แล้วว่า “แนวปฏิบัติที่ดีในการใช้อำนาจ” มีลักษณะความเหมือนและความแตกต่างกัน อย่างไร ในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาว่า กระบวนการอิทธิพลเป็นอย่างไร ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

6. กระบวนการอิทธิพล

ในทางจิตวิทยาพยายามจะหาคำอธิบายเกี่ยวกับการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลเหนืออีกบุคคลหนึ่ง ด้วยวิธีการที่เรียกว่า “กระบวนการอิทธิพลทางสังคม (social influence processes)” ซึ่งให้ความสำคัญของเรื่องแรงจูงใจ (motives) และการรับรู้ (perceptions) ของบุคคลเป้าหมายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ของผู้นำ รวมทั้งบริบทแวดล้อมนั้นว่ามีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างไร โดยเคลมาน (kelman, 1974) ได้แบ่งกระบวนการอิทธิพล ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

6.1 กระบวนการยินยอมปฏิบัติตามเพื่อหวังผลตอบแทน (instrumental compliance)

รางวัลผลตอบแทนเพิ่มขึ้นหรือเพื่อเลี่ยงการต้องถูกลงโทษซึ่งอยู่ในอำนาจของผู้นำ ดังนั้น การให้รางวัลที่ดี เปรียบเสมือนเครื่องมือ (instrument) คือแรงจูงใจที่เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวขึ้น แต่เมื่อไรก็ตามที่อำนาจของผู้นำในการควบคุมทรัพยากรทั้งการให้รางวัลหรือการลงโทษหมดลงไปกับการพ้นจากตำแหน่งหน้าที่การงานนั้น พฤติกรรมการยอมปฏิบัติตามก็จะมีโอกาสสิ้นสุด

6.2 กระบวนการผูกพันด้วยอุดมการณ์ร่วม (internalization)

เป็นลักษณะที่บุคคลเป้าหมาย มีความผูกพันให้การสนับสนุนและปฏิบัติตามคำร้องขอของผู้นำด้วยความเต็มใจ หลังจากพิจารณาอย่างแนชัดแล้วว่าคำร้องขอนั้นถูกต้องเหมาะสมดีงาม สอดคล้องกับความรู้สึกในแง่ความเชื่อ ค่านิยมที่ตนมีอยู่ โดยเหตุนี้วัตถุดิบประสงค์ แผนงาน กลยุทธ์ นโยบาย และขั้นตอนการทำงานของหัวหน้าจึงได้รับการบูรณาการให้เข้ากับค่านิยมและความเชื่อของบุคคลเป้าหมายนั้น ทำให้การผูกพันในงานจึงเกิดขึ้นโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ เพิ่มเติม เพราะบุคคลนั้นรู้สึกว่าได้ซื้อสัตย์และเคารพต่อความคิดของตนเองที่ถ่ายทอดอยู่ในงานนั้น แต่ไม่ใช่เพื่อผู้นำที่เป็นเจ้าของคำร้องขอนั้นแต่อย่างใด ดังนั้น หากผู้นำสามารถเข้าใจและรับรู้ในค่านิยมและความเชื่อของบุคคลเป้าหมายได้อย่างทะลุปรุโปร่งแล้ว โอกาสที่ผลงานออกมาดีมีสูงมาก และจะได้เข้าใจในการปฏิบัติงาน

6.3 กระบวนการลอกเลียนแบบพฤติกรรม

เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลเป้าหมายลอกเลียนแบบพฤติกรรมและเจตคติให้เหมือนกับผู้นำเพื่อเป็นการเอาใจผู้นำ โดยหวังผลได้รับความรักเมตตาตอบจากผู้นำของตน เป็นระดับแรงจูงใจของบุคคลในด้านความต้องการการยอมรับ (acceptance) และความต้องการมีชื่อเสียง (esteem need) โดยการกระทำดังกล่าวจะช่วยให้หัวหน้านยอมรับและเกิดสัมพันธภาพที่ดี ยิ่งหากหัวหน้าเป็นผู้มีชื่อเสียงด้วยแล้ว ก็สามารถช่วยให้ตนเชื่อมโยงไปสู่ความมีชื่อเสียงได้รับการยอมรับตามไปด้วยมากยิ่งขึ้น ทำให้คนอื่นมองเห็นภาพลักษณ์ใหม่ของตนเองดีไปด้วย พฤติกรรมการเลียนแบบอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ อย่างไรก็ตาม หากปรากฏต่อมาว่าบุคลิกลักษณะของผู้นำที่บุคคลนั้นชื่นชมเกิดเปลี่ยนไป ในทางตรงกันข้ามคือเป็นแง่ลบ อิทธิพลการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นก็จะมีสิ้นสุดลง ตัวอย่างของการเลียนแบบพฤติกรรมที่พบเห็นบ่อยได้แก่ วัยรุ่นลอกเลียนแบบอย่างบุคลิกหรือการแต่งกายของดาราคนโปรดที่ตนชื่นชอบ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กระบวนการอิทธิพลทั้งสามแบบดังกล่าวมีความแตกต่างกันในเชิงคุณภาพ และสามารถเกิดขึ้นได้พร้อมกันภายใต้สถานการณ์เดียวกันก็ได้ ตัวอย่างเช่น หัวหน้าขอให้บุคคลเป้าหมายนำโปรแกรมของหัวหน้าลงสู่การปฏิบัติ บุคคลเป้าหมายนี้อาจปฏิบัติตามเพราะอยากลอกเลียนแบบการทำงานของหัวหน้า หรืออาจเชื่อว่าโปรแกรมนั้นดีถูกต้องมีประโยชน์ตรงใจของตน หรือคาดหมายว่าการทำตามหัวหน้าครั้งนี้ มีโอกาสได้ผลประโยชน์ค่าตอบแทนจากการทำงานนั้นด้วย

ว่าด้วยกลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพลของผู้นำ

การใช้อิทธิพลเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นผู้นำ เพื่อช่วยให้การขยายความคิดหรือการทำให้นโยบาย หรือแผนงานได้รับการยอมรับ หรือใช้เพื่อการจูงใจให้ผู้อื่นเข้ามาร่วมให้การสนับสนุนต่อการตัดสินใจ แต่การใช้เฉพาะอำนาจเพียงอย่างเดียวไม่อาจเพียงพออย่างเดียวไม่อาจทำให้งานประสบความสำเร็จด้วยดีและไม่อาจจูงใจให้เกิดความรู้สึกร่วมกันต่องานอำนาจจึงเป็นเพียงเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถใช้อำนาจได้หลายวิธี แต่ละวิธีที่ใช้ อำนาจก็จะส่งผลให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมแตกต่างกัน ต่อไปนี้จะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กระบวนการใช้อิทธิพล (influence process) รวมทั้งวิธีการใช้อำนาจเพื่อก่อให้เกิดประเภทต่างๆ ของพฤติกรรมอิทธิพล (type of influence behavior) การเลือกใช้กลยุทธ์การใช้อิทธิพล (influence tactics) แต่ละประเภทให้บังเกิดผลดี การศึกษากระบวนการใช้อิทธิพลต่อกันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และวิธีการใช้อำนาจ (power) รวมถึงพฤติกรรมการใช้อิทธิพล (influence behavior) ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของผู้นำ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอิทธิพล (type of influence behavior)

ปัจจุบันนี้ นักวิจัยเริ่มให้ความสนใจในการศึกษาค้นหาประเภทของพฤติกรรมแบบต่างๆ (type of behaviors) ที่ใช้ในการก่อให้เกิดอิทธิพลมากกว่าการสนทนาที่เคยเน้นการใช้อำนาจ (power) เป็นแหล่งก่อให้เกิดอิทธิพล (potential influence) ดังเช่นในอดีต วิธีการศึกษาแบบใหม่นี้ช่วยลดช่องว่างในการศึกษาภาวะผู้นำระหว่างมุมมองที่ยึดเรื่องอำนาจ (power approach) กับมุมมองที่ยึดเรื่องพฤติกรรม (behavior influence) ให้น้อยลง ตัวอย่างที่พบเห็นบ่อยของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอิทธิพล ได้แก่ การที่หัวหน้าใช้การกล่าว “คำร้องขอธรรมดา (simple request)” ต่อลูกน้องให้ช่วยปฏิบัติงานแม้ว่างานนั้นจะเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย (legitimate power) ก็ตาม เป็นต้น

เมื่อได้รู้แล้วว่า “ประเภทของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอิทธิพล” มีลักษณะความเหมือนและความแตกต่างกัน อย่างไร ในประเด็นต่อมาก็จะต้องพิจารณาว่า กลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพลเป็นอย่างไร ดังจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2. กลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพล

มีผลงานวิจัยค้นคว้าใหม่ๆ มากมาย เพื่อหาลักษณะพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้อิทธิพลเชิงรุก (proactive influence behavior) ซึ่งเรียกว่า “กลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพล (influence tactics)”

โดยยูคัลและคณะ (Yukl & Falbe, 1990 ; Yukl, Lepsinger & Lucia, 1992 ; Yukl & Tracey, 1992) ได้เสนอกลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพลเชิงรุก 9 ประการ ดังต่อไปนี้

2.1 กลยุทธ์การชักจูงเกลี้ยกล่อมด้วยเหตุผล (rational persuasion)

รูปแบบกลยุทธ์การชักจูงเกลี้ยกล่อมด้วยเหตุผล ได้แก่ การเจรจากันบนพื้นฐานของเหตุผล และการใช้ข้อเท็จจริงต่างๆ ประกอบการเจรจาเพื่อให้เกิดการเห็นด้วยว่า การปฏิบัติตามคำร้องขอของผู้นำจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จลงได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กลยุทธ์นี้จะบังเกิดผลดีและเหมาะสมที่สุดก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายที่เป็นคู่เจรจาต่างมีวัตถุประสงค์ในงานนั้นตรงกัน ต่างกันเพียงวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น ส่วนกรณีคู่เจรจาทั้งสองฝ่ายมีความแตกต่างกันทั้งเรื่องวัตถุประสงค์และวิธีการทำงานแล้ว การใช้กลยุทธ์นี้จะบังเกิดผลได้ยากมาก ไม่ว่าจะเป็นระดับการยอมทำตาม (compliance) หรือระดับที่ผูกพันต่องาน (commitment) ก็ตาม ดังนั้น ก่อนใช้กลยุทธ์การชักจูงเกลี้ยกล่อมด้วยเหตุผล สิ่งแรกที่น่าต้องทำก็คือ ตรวจสอบวัตถุประสงค์ในงานที่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณาว่าจะมีหนทางใดที่จะทำให้ความแตกต่างของทั้งสองฝ่ายเข้ามาใกล้เคียงกัน

2.2 กลยุทธ์การสร้างแรงบันดาลใจ (inspirational appeals)

กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกด้านอารมณ์และค่านิยมที่บุคคลยึดถือเป็นหลักในแง่จิตวิทยา มนุษย์ส่วนใหญ่มีความต้องการ (needs) โดยเฉพาะความต้องการเป็นคนมีความสำคัญต้องการให้ผู้อื่นยอมรับว่าเป็นคนที่มีประโยชน์ ต้องการที่จะพัฒนาและใช้ทักษะของตนให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำในสิ่งที่มีคุณค่า ต้องการความท้าทายในการทำสิ่งยากพิเศษที่คนอื่นทำไม่ได้ ต้องการได้เป็นสมาชิกของทีมงาน ที่มีชื่อเสียง ต้องการมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่ดีงามต่อส่วนรวม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีค่านิยมเชิงอุดมการณ์หลายอย่างที่สามารถประยุกต์ใช้เป็นฐานในการสร้างแรงบันดาลใจแก่บุคคลได้อย่างมีพลัง เช่น ค่านิยม เรื่องความรักชาติ ความจงรักภักดี สันติภาพ เสรีภาพ ความอิสระเสรี ความเป็นธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค ความเป็นเลิศ ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และความมีมนุษยธรรม เป็นต้น

2.3 กลยุทธ์ใช้การปรึกษาหารือ (consultation)

การปรึกษาหารือเป็นกระบวนการที่เกิดจากที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดเห็นต่อกันที่ก่อให้เกิดอิทธิพลซึ่งกันและกัน โดยข้อยุติของอิทธิพลร่วมจะมีค่ามากกว่าผลรวมของส่วนย่อยที่เป็นอิทธิพลจากแต่ละฝ่ายรวมกันแบบคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นพลังเพิ่ม (synergy) ดังนั้น การปรึกษาหารือนอกจากได้ผลงานสูงขึ้นกว่าปกติแล้วยังทำให้ผู้เกี่ยวข้อง รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และยินยอมเปลี่ยนพฤติกรรมมาร่วมมือตามที่ผู้นำต้องการ กลยุทธ์ในการปรึกษาหารือควรเลือกใช้ให้เหมาะสม

2.4 กลยุทธ์การเสนอข้อแลกเปลี่ยนตอบแทน (exchange tactics)

เป็นกลยุทธ์ที่ก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้ตาม โดยใช้การให้รางวัลเป็นข้อแลกเปลี่ยนจากการทำงาน ซึ่งผู้ตามอาจทราบล่วงหน้า (explicit) อย่างชัดเจนแล้ว หรืออาจรับรู้เป็นนัย (implicit) ก็ได้ เป็นกลยุทธ์ ที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวังได้ดี โดยเฉพาะเมื่อผู้ตามเกิดความ

ลังเลที่จะปฏิบัติงานตามที่ถูกร้องขอ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าหากทำงานนั้นแล้วตนจะได้รับประโยชน์ตอบแทนอะไรบ้าง หรือใช้กลยุทธ์นี้ในกรณีงานที่มอบหมายมีความยากหรือเสี่ยงอันตราย การเสนอให้ข้อแลกเปลี่ยนตอบแทนจึงจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติตามจนเกิดความสำเร็จ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขของความสำเร็จในการใช้กลยุทธ์นี้ของผู้นำก็คือ ผู้นำจะต้องมีอำนาจในการควบคุมทรัพยากรที่ใช้เป็นข้อแลกเปลี่ยนตอบแทน และผู้ตามจะต้องมีความแน่ใจต่ออำนาจดังกล่าวต่อผู้นำอีกด้วย กลยุทธ์การเสนอข้อแลกเปลี่ยนตอบแทนอาจทำได้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การให้รางวัลที่มีมูลค่าสูง การเลื่อนขั้นเงินเดือนพิเศษ เป็นต้น

2.5 กลยุทธ์การขอร้องเป็นส่วนตัว (personal appeals)

ผู้นำใช้กลยุทธ์เพื่อขอให้บุคคลอื่นช่วยเหลือหรือทำงานให้ตนโดยอาศัยความรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกันส่วนตัว หรือใช้กับบุคคลอื่นที่มีความจงรักภักดีต่อผู้นำ ยังมีความสนิทสนมและมีความจงรักภักดีมากก็ยิ่งทำให้การขอร้องทำได้ง่ายยิ่งขึ้น การใช้คำขอร้องส่วนตัวที่เหมาะสมนั้นควรเป็นการขอร้องในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่รับผิดชอบประจำหรือต้องใช้เวลาทางการของบุคคลผู้นั้น ดังนั้น การใช้คำขอร้องเป็นส่วนตัวจึงเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการใช้กับเพื่อนที่คุ้นเคย หรือบุคคลภายนอกมากกว่าใช้กันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.6 กลยุทธ์การใช้วิธีเอาใจ (ingratiation tactics)

การเอาใจเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกทางความรู้สึกด้านดีต่อผู้นำ ตัวอย่างเช่น การที่ผู้นำกล่าวชมเชย ยกย่องให้เกียรติ การให้ความเคารพนับถือ การแสดงออกด้วยความเป็นมิตร และการแสดงออกความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้ตาม เป็นต้น บุคคลที่มีความรู้สึกแสบวกในประเด็นดังกล่าวต่อผู้นาย่อมเต็มใจที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอใดๆ ของผู้นำ ถ้าการแสดงออกด้วยวิธีเอาใจเกิดจากความจริงใจแล้ว จะทำให้ความรู้สึกทางบวกต่อผู้นำเพิ่มสูงขึ้นและเพิ่มความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอมากตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม อีกด้านหนึ่งยังมองได้ว่า การเอาใจนั้นทำเพื่อหวังผลต่อสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นระหว่างบุคคลได้ดีกว่า

2.7 กลยุทธ์การใช้วิธีรวมกลุ่ม (coalition tactics)

กลยุทธ์การรวมกลุ่มเกี่ยวข้องกับการอาศัยบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดการใช้อิทธิพล อาจจะโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำเห็นว่าลำพังตนเองเพียงคนเดียวไม่สามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อบุคคลเป้าหมายได้ จึงพยายามอาศัยบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นคนระดับเดียวกัน ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลจากภายนอกก็ได้ มาช่วยเสริมแรงเพื่อก่อให้เกิดอิทธิพลที่มีพลังสูงขึ้นพอที่จะส่งผลต่อบุคคลเป้าหมายนั้นได้ ตัวอย่างของการใช้กลยุทธ์การรวมกลุ่ม ได้แก่ การใช้หนังสือรับรองจากผู้มีอำนาจบาบริเพื่อช่วยในการสมัครเข้าทำงาน กลยุทธ์การรวมกลุ่มดังกล่าว หมายความว่า กลุ่มนั้นยินยอมหรือเห็นชอบให้การสนับสนุนการตัดสินใจของผู้นำแทนกลุ่ม โดยผู้นำสามารถนำไปใช้อ้างอิงต่อบุคคลเป้าหมายให้เกิดคล้อยตาม การใช้กลยุทธ์การรวมกลุ่มอาจใช้ร่วมกับกลยุทธ์แบบอื่นๆ เช่น ผู้นำอาจจะใช้กลยุทธ์การพูดเกลี้ยกล่อมด้วยเหตุผลต่อที่ประชุม พร้อมกับอ้างอิงบุคคลอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุนต่อแนวคิดหรือข้อเสนอของตน

2.8 กลยุทธ์การอิงกฎหมาย (legitimizing tactics)

เป็นวิธีการที่ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานใช้อำนาจตามกฎหมายของตำแหน่งนั้นเพื่อก่อให้เกิดอิทธิพลต่อบุคคลเป้าหมายให้ต้องปฏิบัติตามที่ต้องการ ทั้งนี้ จะปฏิบัติตามก็ต่อเมื่อคำสั่งนั้นมีความเหมาะสมและชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นเรื่องที่เคยปฏิบัติอยู่เป็นประจำ แต่กลยุทธ์ในการใช้อิทธิพลโดยอิงทางกฎหมาย อาจได้ผลน้อยหรือไม่ได้ผลถ้าผู้ปฏิบัติพบว่าคำสั่งหรือข้อเสนอ นั้นผิดปกติกฎที่เคยปฏิบัติหรือสั่งเกินอำนาจหรืออยู่นอกเหนืออำนาจของผู้สั่งการ หรือบุคคลเป้าหมายนั้นไม่ทราบว่าใครเป็นผู้มีความชอบธรรมที่แท้จริงในอำนาจสั่งการนั้น

2.9 กลยุทธ์ใช้วิธีกดดัน (pressure tactics)

การใช้กลยุทธ์การกดดัน ได้แก่ การใช้วิธีบังคับ การดักเตือน การแสดงให้เห็นด้วยบุคคลิกที่เปิดเผยตรงไปตรงมา (assertive behavior) การกำกับติดตามตรวจสอบการทำงานเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลเป้าหมายปฏิบัติตามคำสั่งตามที่มอบหมาย เป็นกลยุทธ์ที่มักจะใช้กับบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบ ทอดทิ้งและขาดความเอาใจใส่ต่องาน อย่างไรก็ตาม ผลการใช้กลยุทธ์นี้พบว่าไม่สามารถสร้างความผูกพันต่องานให้เกิด ขึ้นได้ แต่กลับจะเกิดปัญหาข้างเคียงอย่างอื่นตามมา กลยุทธ์ใช้การกดดันแบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ แบบไม้แข็ง (hard form) เช่น การข่มขู่ การดักเตือน และการใช้คำสั่งเฉียบขาด เป็นต้น ซึ่งเป็นแบบที่เกิดผลตามมาก็คือความไม่พอใจและทำลายสัมพันธภาพที่ดีของการทำงานโดยบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายจะแสดงออกต่อผู้บริหารด้วยวิธีการหลบเลี่ยง ใช้วิธีทำลายความน่าเชื่อถือ (discredit) หรือต่อต้านการใช้อำนาจของบริหาร แต่การใช้วิธีการกดดันแบบเด็ดขาดยังมีความจำเป็นในบางกรณีที่เป็นกฎระเบียบสำคัญของหน่วยงาน เช่น การต้องปฏิบัติตามกฎ การรักษาความปลอดภัย กฎการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายสูง กฎเกณฑ์ ที่เกี่ยวกับเรื่องละเอียดอ่อนทางศีลธรรม เป็นต้น ในขณะที่การใช้การกดดันแบบไม้นวม (soft form) เช่น การใช้คำขอร้องอย่างสุภาพ การเตือนความจำ เป็นต้น มักจะได้รับความร่วมมือปฏิบัติตามโดยไม่ส่งผลกระทบตอสัมพันธภาพในที่ทำงานแต่อย่างใด เป็นต้น

ว่าด้วยการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพล

1. กลยุทธ์การเกลี้ยกล่อมด้วยเหตุผล (rational persuasion)

การใช้เหตุผลจะต้องมีการอธิบายถกเถียงเชิงตรรกะ (logical arguments) พร้อมทั้งแสดง ด้วยหลักฐานข้อเท็จจริงว่า ข้อเสนอหรือคำร้องขอนั้นมีความสำคัญ มีความเป็นไปได้ เป็นงานที่สนุกท้าทายและให้ประโยชน์แก่บุคคลเป้าหมายนั้น

2. กลยุทธ์การสร้างแรงบันดาลใจ (inspirational appeals)

เป็นกลยุทธ์การปลุกเร้าด้านอารมณ์ต่อบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความรู้สึกเลื่อมใสศรัทธาเชื่อมั่นและผูกพัน ด้วยการใช้นิยามเชิงอุดมการณ์ที่ตรงกับอุดมการณ์ของผู้นั้น เช่น อุดมการณ์ความรักชาติ การเห็นแก่ส่วนรวม ความยุติธรรม การเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการคล้อยตามต่อข้อเสนอหรือคำร้องขอที่ต้องการ

3. กลยุทธ์ใช้การปรึกษาหารือ (consultation)

การปรึกษาหารือเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคคลเป้าหมายด้วยการให้มีส่วนร่วมในการให้ความคิดและวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น

4. กลยุทธ์การเสนอข้อแลกเปลี่ยนตอบแทน (exchange tactics)

เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับข้อแลกเปลี่ยนทั้งที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน (explicit) และที่บ่งบอก เป็นนัย (implicit) เกี่ยวกับรางวัลตอบแทนที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับเมื่อปฏิบัติตามคำร้องขอ

5. กลยุทธ์การขอร้องเป็นส่วนตัว (personal appeals)

เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการขอร้องความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคลซึ่งมีความรักชอบพอกันเคย และจงรักภักดีต่อผู้ขอ

6. กลยุทธ์การเอาใจ (ingratiation)

การเอาใจเป็นพฤติกรรมที่ต้องการทำให้คนอื่นเกิดความรู้สึกดีๆ ต่อผู้นำและเกิดความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือต่อคำร้องขอ รูปแบบของวิธีการเอาใจที่จะเกิดให้เกิดอิทธิพลเชิงรุก

7. กลยุทธ์ทางกฎหมาย (legitimizing tactics)

กลยุทธ์ทางกฎหมาย เป็นความพยายามที่ชี้ให้เห็นว่าตัวผู้ขอร้องมีความชอบธรรมด้านกฎหมายที่จะใช้อำนาจหรือสิทธิจากตำแหน่งหน้าที่ในการสั่งการหรือร้องขอให้ผู้อื่นต้องปฏิบัติตาม

8. กลยุทธ์ใช้การกดดัน (pressure tactics)

กลยุทธ์การกดดัน รวมถึงวิธีการข่มขู่ การตักเตือน การเรียกร้องและการแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่เปิดเผยตรงไปตรงมา โดยมีเป้าหมายให้บุคคลยอมทำตามที่ต้องการ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะเชิง “ไม้นวม” ที่ใช้เพื่อการติดตามหรือแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมให้ความร่วมมือตามคำร้องขอ มาตรการเชิงไม้นวมดังกล่าวจะทำให้บุคคลนั้นผู้หันมาให้ความร่วมมือโดยไม่ทำลายสัมพันธภาพระหว่างกัน

9. กลยุทธ์การรวมกลุ่ม (coalition tactics)

กลยุทธ์การรวมกลุ่ม เป็นวิธีการดึงคนอื่นเข้ามาช่วยในกระบวนการใช้อิทธิพล ซึ่งอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

บทสรุป (Conclude)

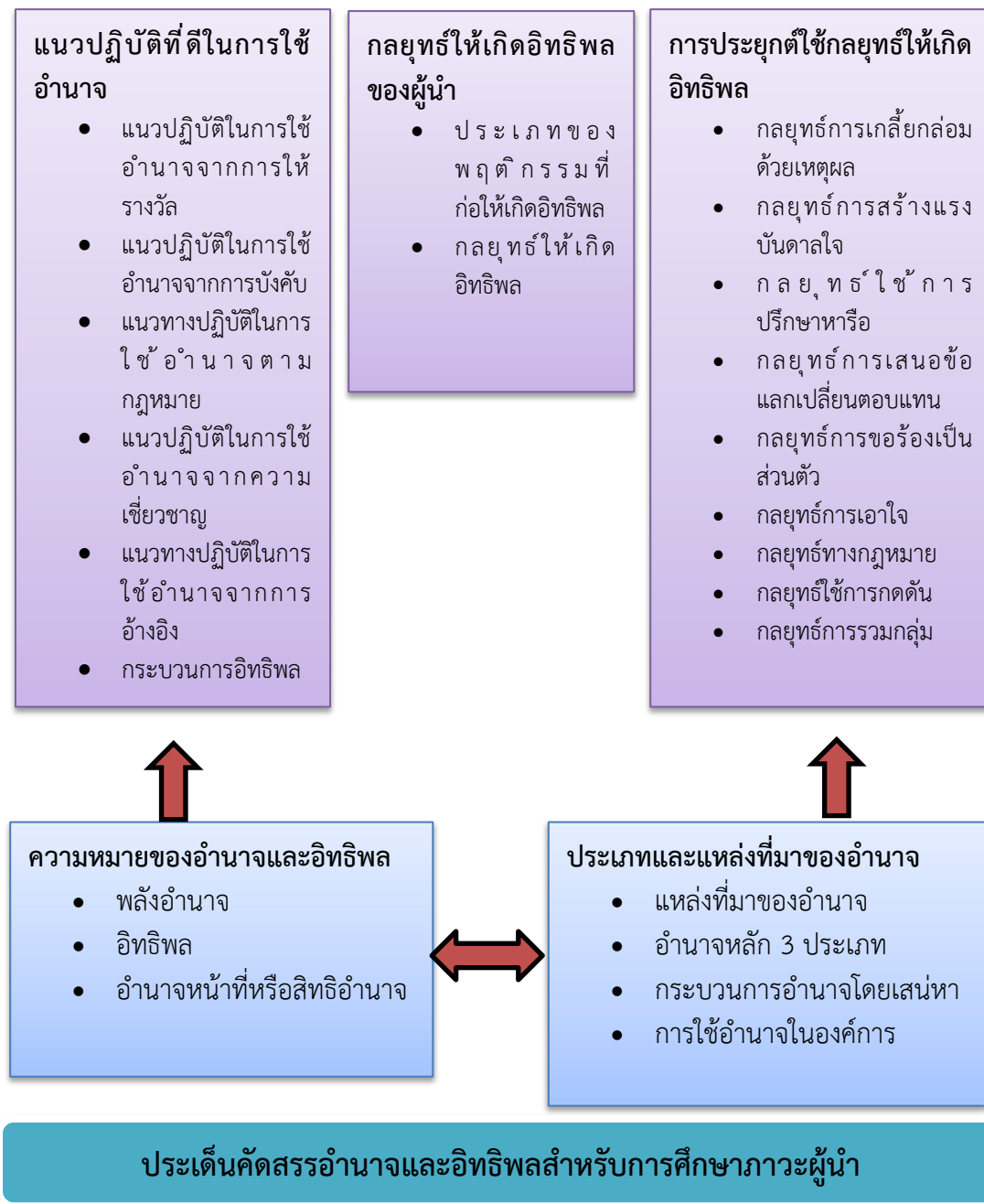
อำนาจเป็นขีดความสามารถที่มีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรมของผู้อื่นให้ปฏิบัติไปในทิศทางที่ต้องการ อำนาจหน้าที่เป็นสิทธิอำนาจเพื่อมีอิทธิพลต่อบุคคลตามแนวทางที่กำหนดและเป็นพื้นฐานสำคัญของอิทธิพลในองค์การแบบทางการ การยอมรับปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความชอบธรรมตามกฎหมายที่บุคคลนั้นครองตำแหน่ง และวิธีการได้มาสู่ตำแหน่งของบุคคลดังกล่าว การมีอิทธิพลมาจากตำแหน่งของผู้บริหารในองค์การ จึงเรียกว่า อำนาจจากตำแหน่ง ซึ่งประกอบด้วย อำนาจตามหน้าที่ อำนาจในการควบคุมทรัพยากรและการให้ทุนให้โทษ อำนาจในการควบคุมข้อมูลข่าวสาร การควบคุมงาน และสภาพแวดล้อมของงานในองค์การ อำนาจตามหน้าที่มากขึ้นไปตามระดับของตำแหน่ง และมักถูกจำกัดด้วยนโยบายขององค์การตลอดจนระบบทางการในการให้รางวัลตอบแทน ข้อจำกัดทางกฎหมายและข้อสัญญาต้านแรงงาน

นอกจากนี้ ศักยภาพในการมีอิทธิพลยังมาจากคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้นำ จึงเรียกว่า อำนาจจากบุคคล อำนาจดังกล่าวของผู้นำจะมากขึ้นเมื่อผู้นำได้รับการยอมรับจากผู้อื่นในฐานะ มีความเชี่ยวชาญในการทำงานและสามารถแก้ปัญหาสำคัญได้ดี รวมทั้งการเป็นผู้ได้รับความชื่นชม เลื่อมใสศรัทธาจากผู้อื่น อำนาจจากบุคคลนี้ว่ามีความสำคัญในการมีอิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานระดับเดียวกัน ตลอดจนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย ดังนั้น ความสำเร็จของผู้บงการจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของการใช้อำนาจและอิทธิพล ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะมีความชาญฉลาดในการใช้อำนาจ และอิทธิพล มีความเข้าใจในความละเอียดอ่อนของอำนาจ โดยระมัดระวังมิให้มีการใช้อำนาจของตนไปก่อให้เกิดช่องว่างทางสถานภาพระหว่างบุคคล พยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจข่มขู่ทำลายศักดิ์ศรีและสถานภาพของผู้อื่น

บทความนี้จะนำเสนอองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับ “ประเด็นคัดสรรอำนาจและอิทธิพล สำหรับการศึกษาภาวะผู้นำ” ซึ่งถือว่าองค์ความรู้เหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาและการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ ได้แก่ 1) ความหมายของอำนาจและอิทธิพล 2) ประเภทและแหล่งที่มาของอำนาจ 3) แนวปฏิบัติที่ดีในการใช้อำนาจ 4) กลยุทธ์ให้เกิดอิทธิพลของผู้นำ และ 5) การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ ให้เกิดอิทธิพล

องค์ความรู้ใหม่

บทความเรื่อง “ประเด็นคัดสรรอำนาจและอิทธิพลสำหรับการศึกษาภาวะผู้นำ” ผู้เขียนมีข้อค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่ควรนำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้คือ

ภาพประกอบที่ 1 : โมเดลประเด็นคัดสรรอำนาจและอิทธิพลสำหรับการศึกษาภาวะผู้นำ

เอกสารอ้างอิง (References)

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 5 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท.
- Faculty of Management. (1997). *Principles of management*. Chiang Mai: Payap University.
- House, R.J. (1977). *A 1976 Theory of Charismatic of Leadership*. In J.L. Pierree, & J.w. Newstrom. *Leader & the leadership process: Readings, self assessment & application*.
- Kelman, H.C. (1974). *Further thoughts on the process of compliance, identification and internalization*. In J.T. Tedeschi. (Ed.). *Perspectives on social power*. Chicago: Aldine.
- Moorhead, G. & Griffin, R.W. (1995). *Organizational behavior*. (4th ed.), Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Nadler, D.A. & Tushman, M.L. (1990). *Beyond the charismatic leadership and organization change*. *California Management Review*. Winter.
- Yukl, G. (1998). *Leadership in organizations*. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Yukl, G. (1997). *A new taxonomy for integrating diverse perspectives on managerial behavior*. In *Leadership in organizations*. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Yukl, G., Lepsinger, R. & Lucia, A. (1992). *Preliminary report on development and validation of the influence behavior questionnaire*. In K. Clark, M.B. and D.P. Campbell (Eds.). *Impact of leadership*.

เทศน์โปรดญาติก่อนพระบวชใหม่ลาสิกขา

Preaching for Relatives Before the New Monks Ordained La Sikkha

พระสมพล ยชชาโต (คล้ายสุบรรณ)¹

PhraSompol Yachato (Klaisuban)

บทคัดย่อ (Abstract)

ความปรารถนาของพ่อแม่ในทางโลก คือ การได้เห็นลูกเป็นคนดีเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แต่ท่านงมีที่สุดแห่งความปรารถนาอีก ก็คือ การได้เห็นลูกชายบวช อยากเกาะชายผ้าเหลืองไปสวรรค์ การตอบแทนคุณของบิดามารดา ที่ดีที่สุดก็คือการสอน การชักจูงชี้แจง ให้บิดามารดา มีศีล มีสัมมาทิฐิ บิดามารดาได้สมาทานตั้งมั่นในศีล ซึ่งก็จะเกิดขึ้นจากการได้ฟังธรรมที่พระบวชใหม่เทศน์ ญาติพี่น้องทั้งบิดามารดา จะได้ใกล้ชิดพระศาสนา มีความปิติยินดีในธรรมและศาสนามากขึ้น เรียกว่า เป็นญาติทางศาสนา ประโยชน์ต่อตัวผู้บวช ได้เรียนรู้ธรรมะ ได้ปฏิบัติจริงได้ผลจริงๆ และได้รับสิ่งใหม่ที่ดีที่สุด คือเรื่องของพระธรรม ที่ทำให้บุคคลนั้นพ้นจากความทุกข์ มีความเลื่อมใสในพระศาสนา นอกจากนี้ยังได้ชื่อว่าทำกตัญญูกตเวทิตะตอบแทนพระคุณบุพการี และการดำเนินชีวิตอย่างมีสติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่น

คำสำคัญ (Keywords): เทศน์โปรดญาติ; พระบวชใหม่; ลาสิกขา

Abstract

The wish of parents in the world is to see their children become good people and progress in their careers. But he had the greatest desire of all, which was to see his son ordained. I want to go to the island of the yellow cloth to go to heaven Rewarding your parents The best is teaching. Persuading and clarification that parents have morality, have right view, and have established their parents in the precepts which will arise from listening to the dharma preached by newly ordained monks relatives, both parents will be closer to the religion and have more joy in religion and religion, known as religious relatives benefit to the priest learned the dharma It's actually really effective. and get the best new is the matter of the Dharma that frees

Received: 2022-03-06 Revised: 2022-08-11 Accepted: 2022-08-15

¹ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: sompon251666@gmail.com

the person from suffering have faith in religion It is also known as giving gratitude to the parents. and a conscious lifestyle that brings benefits to oneself and others.

Keywords: preaching for relatives; newly ordained monks; lasikkha

บทนำ (Introduction)

เมื่อลูกหลานได้บวชพระมีประเพณีให้พระใหม่ไปเทศน์ให้ญาติโยมบิดามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ฟัง ก็เนื่องมาจากว่า ญาติโยมผู้หลักผู้ใหญ่ นั้น อยากจะรู้ว่าพระลูกพระหลานได้บวชมาแล้ว ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าบ้างหรือเปล่า ศึกษาพระธรรมวินัยบ้างไหม หรือแค่มาบวชแล้วก็นั่ง ๆ นอน ๆ ไปวัน ๆ การให้พระใหม่ไปเทศน์ให้โยมฟัง ก็เป็นการกระตุ้นให้พระบวชใหม่ ซึ่งบางรูปบางท่านก็มีเวลาบวชน้อยอยู่แล้วกรณีเป็นหนุ่มเป็นวัยรุ่น มาบวชตามประเพณีอะไรทำนองนี้ได้เร่งศึกษาธรรมะ อย่างน้อยก็เรียนรู้การเทศน์การแสดงธรรม เพื่อที่จะได้เป็นที่เลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชนญาติโยมว่า ไม่ได้บวชมาเปล่า ๆ แต่บวชมาศึกษาพระธรรมวินัยด้วย

เมื่อพ่อแม่หรือญาติเห็นว่าการบวชของลูกหลานไม่เปล่าประโยชน์ ก็มีความเลื่อมใสในพระศาสนา นอกจากนั้น พระบวชใหม่เองก็ยังได้ชื่อว่าทำการตอบแทนพระคุณบุพการีตามหลักที่พระผู้มีพระภาคสอนไว้ว่า การตอบแทนคุณของบิดามารดา ที่ดีที่สุดก็คือการสอน การชักจูงชี้แจง ให้บิดามารดา มีศีล มีสัมมาทิฐิ ซึ่งก็จะเกิดขึ้นจากการได้ฟังธรรมที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา จากการเทศน์ของพระบวชใหม่ เมื่อพ่อแม่หรือญาติเห็นว่าการบวชของลูกหลานไม่เปล่าประโยชน์ ก็มีความเลื่อมใสในพระศาสนา นอกจากนั้น พระบวชใหม่เองก็ยังได้ชื่อว่าทำการตอบแทนพระคุณบุพการีตามหลักที่พระผู้มีพระภาคสอนไว้ว่า การตอบแทนคุณของบิดามารดา ที่ดีที่สุดก็คือการสอน การชักจูงชี้แจง ให้บิดามารดา มีศีล มีสัมมาทิฐิ ซึ่งก็จะเกิดขึ้นจากการได้ฟังธรรมที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา จากการเทศน์ของพระนั่นเอง

การบวช คือ วิธีการตรงลัดที่สุดในการตอบแทนคุณผู้เป็นบุพการี หากตั้งใจบวชและฝึกฝนตนเองตามหลักพระธรรมวินัย บุญจะส่งผลถึงท่านแม้มีชีวิตอยู่หรือละโลกไปแล้วก็ตาม เป็นการปิดประตูบาป นำท่านไปสู่สวรรค์ และมีสุขในปัจจุบัน อย่างน่าอัศจรรย์ทีเดียว อาณิสสบุญแห่งชายผ้าเหลืองนี้ มีเพียงแต่จะส่งผลให้กับบิดามารดาในภพชาติปัจจุบัน

ความหมายของการเทศน์

คำว่า เทศน์ หรือการเทศน์แบบพิธีการ ในความรู้สึกส่วนใหญ่ของคนไทยมักจะเข้าใจว่าเป็นพิธีกรรมการสอนที่เป็นทางการ เน้นพิธีการ และมีรูปแบบตายตัวที่ผู้เทศน์ไม่สามารถใช้ลูกเล่นหรือใช้อุปกรณ์ เช่น ภาพหรือสื่อประสมมาใช้เพื่อประกอบการเทศน์ได้ ทำให้ในปัจจุบันพระสงฆ์ได้มีปรับเปลี่ยนวิธีการเทศน์ด้วยวิธีอื่น ๆ เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เช่น การเทศน์ในพิธีการโดยไม่ใช้สำนวนโบราณ การสอนธรรมะผ่านสื่อต่าง ๆ การแต่งหนังสือ การแต่งเพลงธรรมะ เป็นต้น (เทศน์, จากวิกิพีเดีย) ซึ่งการเทศน์ด้วยวิธีหลังจะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากกว่า เพราะส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ทำนองแบบเทศน์พิธีการ และอาจมีुकสอดแทรกลงไปทำให้น่าสนใจมากขึ้น

บวชจึงแปลว่า ไปโดยสิ้นเชิง หรือเว้นโคนสิ้นเชิง หมายถึงไปจากความเป็นฆราวาส คือจากการครองเรือนไปสู่ความเป็นบรรพชิต คือผู้ไม่ครองเรือนโดยสิ้นเชิง โวหารที่สูงไปกว่านั้นท่านเรียกว่าไปจากโลกโดยสิ้นเชิง ความว่าละเสียจากวิสัยที่ชาวโลกเขามีกันเป็นกันโดยสิ้นเชิง การบวชมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดความรวดเร็ว และราบรื่นในการบรรลุมรรคผลนิพพาน เพราะถ้าเป็นอยู่ในเพศฆราวาสย่อมเป็นไปอย่างเฉื่อยชาหรือเถลไถล ถึงกับล้มเหลวไปก็ได้แม้ฆราวาสผู้นั้นจะมีความตั้งใจอย่างรุนแรงเพียงไร ก็ไม่วายที่จะประสบอุปสรรค อันเกิดมาจากความเป็นฆราวาสมีการต้องประกอบอาชีพหรือถูกรบกวนอย่างอื่น อันเป็นเหตุให้เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าอยู่อย่างนักบวชย่อมปลอดโปร่งจากอุปสรรคเหล่านั้น สามารถประพฤติพรหมจรรย์ให้ก้าวหน้าไปได้โดยรวดเร็วประสบผลทันตาเห็น การบวชเป็นบรรพชิต นอกจากมีเพศต่างจากคฤหัสถ์แล้วยังมีข้อปฏิบัติ เฉพาะที่ต้องประพฤติอีกมากมาย เพื่อปรับเปลี่ยน กาย วาจา ใจ ที่เคยชินมาแต่เดิมให้สัมผัสความดีงามในการบวชให้ได้ เริ่มจาก จิตสำนึก ของการเป็นสมณะ กิจวัตรประจำวันอาทิเช่นการบิณฑบาต กวาดวัด ทำวัตรสวดมนต์ การอุปัฏฐากอุปัชฌาย์ การเรียนพระธรรมวินัย และการบำเพ็ญเพียร เป็นต้น คำสอนสำหรับผู้บวชใหม่ เล่มนี้ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์(หลวงพ่อดุสิต) เน้นหนักไปที่ผู้บวชเพียงพรรษาเดียว ปรารถนาให้ใช้เวลาอันน้อยนิดนี้เร่งปรับเปลี่ยนความประพฤติเดิม เข้าสู่ข้อประพฤติที่ทรงมีพุทธประสงค์ต่อการบรรพชาอุปสมบทของกุลบุตร ทั้งนี้เพื่อกุลบุตรจักได้สัมผัสอานิสงส์ของการบวช(พุทธทาส ภิกขุ, 2556) มีการเผยแพร่วิดีโอได้เป็นต้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อดุสิตเทศนาถึงสาระสำคัญของการบวช กิจที่พึงประพฤติ การเล่าเรียนพระธรรมวินัย เป็นต้นไว้อย่างละเอียด เพียงพอสำหรับกุลบุตรผู้บวชพรรษาเดียวจักใช้เป็นคู่มือดำเนินชีวิตนักบวชได้ ร่มกาสาวพัสดุได้อย่างดียิ่ง

การตอบแทนคุณมารดาบิดาอย่างสูงสุด

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทนไม่ได้ง่ายแก่ท่านทั้ง 2 ท่าน ทั้ง 2 คือใครคือ มารดา 1 บิดา 1 ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุตรพึงประคับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึงประคับประคองบิดาด้วยบ่าข้างหนึ่งเขามีอายุ มีชีวิตอยู่ตลอดร้อยปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้ง 2 นั้น ด้วยการอบกลิ่น การนวด การให้อาบน้ำ และการตัด และท่านทั้ง 2 นั้น พึงถ่ายทอดจรรยาปัสสาวะบนบ่าทั้งสองของเขานั้นแหละ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย การกระทำอย่างนั้นยังไม่ถือว่าบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง บุตรพึงสถาปนามารดาบิดาในราชสมบัติ อันเป็นอิสริยยศในแผ่นดินใหญ่อันมีรัตน 7 ประการมากมายนี้ การกระทำกิจอย่างนั้น ยังไม่ถือว่าบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะมารดาบิดามีอุปการะมาก บำรุงเลี้ยง แสดง โลกนี้แก่บุตรทั้งหลาย

ส่วนบุตรคนใด

ยังมารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธา ให้สมทานตั้งมั่นในศรัทธาสัมปทา

ยังมารดาบิดาผู้ทุศีล ให้สมทานตั้งมั่นในศีลสัมปทา

ยังมารดาบิดาผู้มีความตระหนี่ ให้สมทานตั้งมั่นในจาคสัมปทา

ยังมารดาบิดาทรมปัญญา ให้สมทานตั้งมั่นในปัญญาสัมปทา

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้แล การกระทำอย่างนั้นย่อมชื่อว่า อันบุตรนั้น
ทำแล้ว และทำตอบแทนแล้ว แก่มารดาบิดา ฯ(ทุก. อ๋. 20/78/278.)

ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทนไม่ได้ง่ายแก่ท่านทั้ง 2 ท่านทั้ง 2 คือใคร
คือ มารดา 1 บิดา 1 ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุตรพึงประดับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึง
ประดับประคองบิดาด้วยบ่าข้างหนึ่งเขามีอายุ มีชีวิตอยู่ตลอดร้อยปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้ง ๒ นั้น
ด้วยการอบกลิ่น การนวด การให้อาบน้ำ และการตัด และท่านทั้ง 2 นั้น พึงถ่ายทอดจรรยาปัสสาวะบน
บ่าทั้งสองของเขานั้นแหละ ดูกรภิกษุทั้งหลาย การกระทำอย่างนั้นยังไม่ชื่อว่าอันบุตรทำแล้วหรือทำ
ตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ดูกรภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง บุตรพึงสถาปนามารดาบิดาในราชสมบัติ
อันเป็นอิสราธิปัตย์ ในแผ่นดินใหญ่อันมีรตนะ 7 ประการมากหลายนี้ การกระทำกิจอย่างนั้น ยังไม่
ชื่อว่าอันบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะมารดาบิดามี
อุปการะมาก บำรุงเลี้ยง แสดงโลกนี้แก่บุตรทั้งหลาย ส่วนบุตรคนใดยังมารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธา ให้
สมทานตั้งมั่นในศรัทธาสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้ทุศีล ให้สมทานตั้งมั่นในศีลสัมปทา ยังมารดาบิดา
ผู้มีความตระหนี่ ให้สมทานตั้งมั่นในจาคสัมปทา ยังมารดาบิดาทรมปัญญา ให้สมทานตั้งมั่นใน
ปัญญาสัมปทา ดูกรภิกษุทั้งหลาย ด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้แล การกระทำอย่างนั้น ย่อมชื่อว่าอัน
บุตรนั้นทำแล้ว และทำตอบแทนแล้ว แก่มารดาบิดา ฯ

สุภาษิตเกี่ยวกับความกตัญญูมาเป็นเครื่องเตือนใจ ดังนี้

1. โย จ ปุตตานมสสโว โย จะปุตตานะมัตสสะโว บุตรที่เชื่อฟังบิดามารดา เป็นบุตรที่
ประเสริฐ
2. สุขา มตเตยยะตา โลเก สุขา มัตเตยยะตา โลเก ปฏิบัติดีต่อบิดามารดา เป็นความสุขใน
โลก
3. กตญฺญโน หิ สปปุริสา กตเวทินอ คนดีย่อมเป็นผู้กตัญญูและกตเวที
4. สปปุริสญฺมิ ยทิทํ กตญฺตา กตเวทิตา การรู้คุณและตอบแทนคุณ เป็นคุณธรรมพื้นฐาน
ของคนดี
5. ยสมิ กตญฺญตา นตฺถิ นิสฺสตา นิสฺสตา ตสฺส เสวนา ความกตัญญูไม่มีในคนใด การคบกับ
คนนั้นก็ไร้ประโยชน์

6. โย จ ปุตตานมสสโว บุตรที่เชื่อฟังพ่อแม่เป็นบุตรประเสริฐ(โสภณ พรโชคชัย, 2563)

เป็นการทดลองอยู่อย่างไม่มีทรัพย์สินสมบัติ อยู่อย่างต่ำต้อย พระเนตรรูปไหนที่จะบวชเพียง
เดือนเดียว ก็ขอขอให้ถือเป็นโอกาสทดลองว่า จะมีชีวิตอยู่อย่างต่ำต้อย ไม่ต้องมีสมบัติเลย ทดลอง
การบังคับตัว บังคับจิต บังคับความรู้สึก บังคับ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ ทดลองสละทรัพย์สินสมบัติ
ของรัก ของพอใจ ทดลองไปทุกสิ่งทุกอย่างที่ควรทดลอง ประโยชน์ต่อตัวผู้บวช ได้เรียนรู้ธรรมะ ได้
ปฏิบัติจริงได้ผลจริงๆ และได้รับสิ่งใหม่ที่ดีที่สุด คือเรื่องของพระธรรม ที่ทำให้บุคคลนั้นพ้นจาก
ความทุกข์ ประโยชน์ต่อญาติผู้บวช ญาติพี่น้องทั้งบิดามารดา จะได้ใกล้ชิดพระศาสนา มีความปิติ

ยินดีในธรรมและศาสนามากขึ้น เรียกว่า เป็นญาติทางศาสนานั้นเอง ประโยชน์ทั้งหลายต่อสัตว์ทั้งหลาย ที่เวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสาร และทั้งประโยชน์ต่อพระศาสนาเนื่องจากผู้บวช จะเป็นผู้เผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนแก่บุคคลทั่วไป และยังเป็นผู้สืบอายุพระศาสนาไว้ ให้คงอยู่คู่ลูกหลานคนไทยสืบไป ในเมื่อบวชได้เพียงหนึ่งเดือน มันก็จะเป็นการบวชที่มีอานิสงส์มหาศาล อย่างที่ท่านอาจารย์แต่กาลก่อนท่านพูดไว้เป็นอุปมา เพื่อการคำนวณเพราะว่าไม่อาจจะพูดเป็นอย่างอื่น คือท่านพูดว่าให้เอาฟ้าทั้งหมดนี้เป็นเหมือนแผ่นกระดาษ แล้วภูเขาพระสุเมรุเป็นเหมือนปากกาหรือฟู่กัน ให้เอาแผ่นดินเป็นเหมือนกับหมึก เอน้ำในมหาสมุทรเป็นน้ำละลายหมึก แล้วเขียนกันให้เป็นท้องฟ้า มันก็ไม่หมดอานิสงส์ของการบวช(พระปลัดอุดร อุดรเมธี, 2550) ท่านไม่รู้ว่าจะพูดอย่างไร ก็เลยพูดไว้เป็นอุปมาอย่างนั้น ว่าการบวช ถ้าบวชกันจริงมันมีอานิสงส์มากกว่านั้น

ความปรารถนาในการบวช

ความปรารถนาของพ่อแม่ในทางโลก คือ การได้เห็นลูกเป็นคนดีเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แต่ท่านก็ยังมิที่ที่สุดของที่สุดแห่งความปรารถนาอีก ก็คือ การได้เห็นลูกชายบวช อยากเกาะชายผ้าเหลืองไปสวรรค์ เพราะท่านได้ผ่านความทุกข์ยากลำบากในชีวิตมราราวามาก่อน จึงรู้ว่าชีวิตที่ผ่านมามีแต่ทะเลทรายโหดกละ ไม่มีชีวิตใดที่จะประเสริฐไปกว่าชีวิตสมณะ ฉะนั้นเมื่อได้เกิดเป็นลูกผู้ชายทั้งทีต้องมีโอกาสบวชอย่างน้อยสักพรรษา เติมความบริสุทธิ์ให้กับตนเอง และเติมเต็มที่สุดแห่งความปรารถนาของบิดามารดาผู้มีพระคุณที่ให้อภัยเนื้อเรามา นอกจากวันเกิดลูกแล้ว วันที่ภาคภูมิใจมากที่สุดของผู้เป็นพ่อและแม่ คือ วันบวชลูกนั่นเอง ท่านได้หอบอุ้มครรรภ์ให้เรา เรา..ผู้เป็นบุตรก็ต้องเอาบุญบวชนี้..หอบพาท่านสู่ไปสวรรค์ เพราะไม่มีบุญใดที่จะทดแทนพระคุณพ่อแม่ได้เท่ากับการบวช ผูกฝนตนเป็นพระแท้ ดังโอวาทของพระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี หลวงปู่วัดปากน้ำว่า " ถ้าว่าจะแทนคุณมารดาบิดานะ ต่อให้บุญเป็นทองคำทั้งแผ่นมอบให้บิดามารดา เป็นได้แค่กตัญญูต่อมารดาบิดา ยังไม่ใช่การตอบแทนคุณ" หรือแม้ว่าจะเอามารดาบิดาขึ้นนั่งบนบ่า ถ่ายอุจจาระปัสสาวะบนนั้นจนหมดอายุของลูก จะชื่อว่า แทนคุณบิดามารดาก็หาไม่ ได้ชื่อว่ากตัญญูต่อกตเวทิต่อมารดาบิดาเท่านั้น การแทนคุณที่แท้จริงนั้น คือ ทำให้มารดาบิดาที่ไม่มีศรัทธา มีศรัทธาขึ้น ไม่มีศีลให้มีศีลขึ้น ไม่เลื่อมใส ให้เลื่อมใสขึ้น ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษขึ้น

ผ้าเหลืองที่ลูกชายห่มย้อมดั่งพ่อแม่ให้เข้าวัด เมื่อถึงวัดแล้วก็ทำให้เป็นผู้มีสัมมาทิฐิ ท่านก็จะมีโอกาสมองเห็นหนทางสวรรค์ด้วยตัวท่านเอง ดังนั้น พ่อแม่ที่มีลูกชายบวชนับเป็นผู้โชคดีที่สุด ๆ มีพุทธพจน์ บทหนึ่งว่า "การสร้างอารามเสนาสนะ ปลูกต้นไม้ สร้างสะพาน บ่อน้ำ บ้านพักอาศัยเป็นทานให้เกิดประโยชน์สาธารณะนั้น บุญจะงอกเงยเกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน" นี่เป็นเพียงบุญจากวัตถุทานยังมีอานิสงส์มากมายขนาดนี้ ส่วนการได้ยกบุตรชายถวายพระศาสนา ทุกอนุวินาทีที่พระลูกชายได้อุทิศตนใช้กายเนื้อที่บิดามารดาให้มาปฏิบัติศาสนกิจและบำเพ็ญสมณธรรมเพื่อให้เข้าถึงธรรมภายในเป็นพระแท้ เป็นเนื้อนาบุญที่โลก กำลังเฝ้ารอด้วยความปลาบปลื้ม(พระมหาเสถียร สุวณฺณฐิต และพระมหาวิริยะ ธมฺมสารี) บุญย่อมงอกเงยทัพบัวแก่บิดามารดา ยิ่งกว่า

สร้างวัตถุทานมากมายนัก เพราะเป็นการสร้างศาสนบุคคลไว้สืบทอดอายุ พระศาสนา ดังนั้น บิดามารดาที่มีลูกชายบวชเป็นพระแท้ในพระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่า เป็นมนุษย์ที่โชคดีที่สุด

อานิสสที่พึงได้แก่ผู้อื่น ได้แก่ บิดามารดาเป็นต้นนั้น ขอนี้ย่อมหมายถึงการมุ่งตอบแทนบุญคุณของผู้มีบุญคุณ เป็นที่ตั้ง มีบิดามารดาเป็นประธานของบุคคลเหล่านั้น ๆ คนเราพอเกิดมา ยังไม่ทันจะลืมตาดูโลกได้ก็เป็นหนี้บุญคุณแก่คนทั้งหลายอย่างมากมายเหลือที่จะกล่าวได้เสียแล้ว สำหรับมารดาบิดานั้นไม่ต้องกล่าวเพราะว่าท่านมีบุญคุณเหนือเศียรเกล้าของบุตรเพียงไร ย่อมเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนดี ที่จะต้องตอบแทนบุญคุณของบิดามารดา ผู้มีบุญคุณทั้งหลาย และในการตอบแทนบุญคุณนั้น ไม่มีอะไรที่จะตอบแทนดียิ่งไปกว่าการทำให้ผู้มีบุญคุณนั้น ๆ ได้รับความดี ความงามอันสูงสุด สำหรับความดีความงามอันสูงสุดนั้น ก็ไม่มีอะไรยิ่งไปกว่า การได้พ้นไปจากความทุกข์ หรือพ้นไปจากการถูกเผาผลาญของไฟกิเลสและไฟทุกข์นั่นเอง เพราะเหตุฉะนั้น บุตรที่จะต้องตอบแทนบิดามารดาจึงต้องสำนึกถึงการทำให้บิดามารดาได้รับความดี ความงามเป็นความพ้นทุกข์ก่อนสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น ท่านผู้รู้ได้กล่าวเปรียบความข้อนี้ไว้ว่า "แม้หากจะทำการใดให้คิดว่าบิดามารดาทั้งสองอยู่บนบ่าของบุตร แล้วพุ่มพกรักษามารดาบิดานั้น ไม่ให้นาทรร้อนใจด้วยการกินอยู่บนบ่าโดยไม่ต้องลงสู่พื้นดินเลย เป็นเวลาตลอดกัปตลอดกาลป์" จึงนับว่า การบวชนี้เป็นโอกาสที่จะตอบแทนบุญคุณมารดาบิดาได้จริง ๆ แต่ทั้งนี้ ย่อมหมายถึงว่า ผู้นั้นจะต้องบวชจริง ศึกษาเล่าเรียนจริง ประพฤติปฏิบัติจริง ๆ ได้รับความแห่งพรหมจรรย์นี้จริง ๆ แล้วตั้งหน้าตั้งตาสอนผู้อื่นจริง ๆ ล้วนแต่เป็นการทำจริงไปทั้งหมดดังนี้ จึงจะมีผลเป็นการตอบแทนบุญคุณมารดาบิดาเป็นต้น

อานิสสอันจะพึงได้แก่พระศาสนา หมายความว่า แม้พระศาสนาก็เป็นสิ่งที่มิพึงจายปรุ่ แต่ง อาจจะไม่เสื่อมสูญไปได้ ถ้าหากไม่มีการปรุ่แต่งสืบทอดอายุเอาไว้ เพราะฉะนั้น การบวช จึงมีความมุ่งหมายให้เป็นการสืบอายุพระศาสนาไปด้วยอีกส่วนหนึ่งเราที่ได้บวชนี้ก็เพราะมีพระพุทธศาสนา ถ้าหากไม่มีพระศาสนา เราจะบวชได้อย่างไร เป็นสิ่งที่เข้าใจกันได้อยู่ดีแล้ว บุญคุณของพระศาสนานั้นเองที่ทำให้เราได้บวช เพราะฉะนั้นเราจึงควรตอบแทนคุณของพระศาสนา เพราะฉะนั้น เราทั้งหลายที่ได้บวช ควรจะรำลึกถึงพระคุณของพระผู้มีพระภาคเจ้า ถึงพระคุณของอุปัชฌาย์อาจารย์ ที่ได้สืบอายุพระศาสนา สืบทอดกันลงมาจนถึงพวกเรา และรำลึกถึงคุณของพระศาสนา ซึ่งเป็นเครื่องบำบัดความทุกข์ของสัตว์ได้จริง แล้วตั้งหน้าตั้งตาตอบแทนคุณพระศาสนา คุณอุปัชฌาย์อาจารย์และคุณพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยการเรียนจริงปฏิบัติจริงเป็นต้นซึ่งในที่สุดอานิสสอันนั้นก็จะได้ไปในทุก ๆ โลก ทั้งมนุษย์โลกและเทวโลกเป็นเหมือนร่มโพธิ์ร่มไทรที่คุ้มครองสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายให้ ย่อมเห็นได้ว่าเป็นการเพียงพอแล้ว(Sanook! Horoscope, อานิสสของของบวช) ที่เราจะต้องเสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง ด้วยการอดกลั้นอดทนเพื่อให้เกิดการบวชจริง เรียนจริง ปฏิบัติจริง ได้รับผลจริง แล้วสั่งสอนสืบทอดกันไปจริง ซึ่งถือว่าเป็นอานิสสของการบวชที่ผู้บวชจะพึงได้รับ

ประโยชน์ของการเทศน์โปรด

การฟังเทศน์ฟังธรรมเปรียบเหมือนฝนที่ตกลงมา ทำให้ชีวิตของปลาเปลี่ยนไป พระธรรมเทศนาก็ทำให้ชีวิตของคนเราเปลี่ยนไปเหมือนกัน ด้วยหลักคุณธรรม 4 ประการ คือ 1) ให้ทุกคนคิด

พูด ทำ ด้วยเมตตา มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน 2) ให้แต่ละคนช่วยเหลือเกื้อกูลกันประสานประโยชน์กันในงานก็จะสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และแก่ประเทศชาติ 3) ให้ทุกคนประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสุจริต ในกติกาในระเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมกัน 4) ให้ต่างคนต่างพยายามทำความดี ความเห็นของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรงและมั่นคงอยู่ในเหตุในผล จะเห็นได้ว่าทรงพระราชทานโอวาทให้แก่พสกนิกรประการแรกคือให้ทุกคนคิดพูดทำด้วยความเมตตา ใครจะทุกข์ยากก็ช่วยเหลือเจือจุนอุปถัมภ์บำรุงกันตามสมควร เรามีโอกาสที่จะช่วยกันด้วยวิถีธรรมคือการสั่งสอน อบรม ผู้ใหญ่ต้องแนะนำสั่งสอนเด็ก อย่างเช่นการเล่นการพนันจะเกิดความเสียหายต้องช่วยกันสอน มีเมตตาวิชา มีลูกสอนลูกมีหลานสอนหลานมีลูกน้องช่วยสอนลูกน้อง ประการที่สองการที่แต่ละคนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในงานทั้งแก่ตนเองผู้อื่นและประเทศชาติ พระพุทธศาสนาเรียกว่า “ลาภ” สิ่งที่ได้มา ปัจจัยที่ได้มาจากภาษีของประชาชน เอาเงินจำนวนนี้ไปทะนุบำรุงชาติบ้านเมือง อย่างอภยไศนเอง ประการที่สามการที่คนประพฤติสุจริตในกติการะเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมกัน มีความเสมอภาคกันโดยศีลกฎหมายก็ต้องมีความเสมอภาคกัน ประการที่สี่คือต่างคนต่างทำความดีของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรงอยู่ในเหตุผล หากการคิดจิตใจอยู่ในทางที่ดีที่เจริญยังมีพร้อมในกายในใจของคนไทย ก็มั่นใจว่าประเทศไทยจะดำรงมั่นอยู่ตลอดไป พระพุทธศาสนาเรียกว่า “ทิฐิสามัญญตา” คือทฤษฎีต้องมีความเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องมีความเห็นไปทางเดียวกัน จะทำอะไรก็แล้วแต่ต้องมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน

พร้อมทั้งได้ระลึกและมุ่งกระทำความกตัญญู ที่เป็นคุณธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ และบุคคลที่พึงอาศัยแต่ผู้อื่นอย่างเดียว โดยผู้อื่นมาอาศัยตนเองไม่ได้ ผู้นั้นเป็นชีวิตที่ไม่ประเสริฐ ไม่มีคนยอมรับ หากความจริงได้ยากเพราะเป็นผู้เอาเปรียบโลกเป็นกาฝากของโลกในปัจจุบัน โลกมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุไปอย่างไม่หยุดยั้งส่งผลให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทำให้จิตใจมนุษย์ต่ำลง มีความเห็นแก่ตัว ไม่สำนึกบุญคุณ บุคคลที่มีคุณธรรมด้านความกตัญญูทศเวทิจึงนับล้นแต่จะมีจำนวนน้อยลง ผลดีของการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกตัญญูทศเวทิจึงทำให้ชีวิตเรามีคุณค่าท่ามกลางความเจริญด้านวัตถุ เป็นคนที่มีแต่คนรักใคร่ชอบพอ อยากคบค้าสมาคมด้วย มีคนยกย่องสรรเสริญ จึงควรปฏิบัติตนเป็นผู้มีความกตัญญูทศเวทิจึงโดยรู้จักเห็นคุณค่า สำนึกถึงผู้มีพระคุณ และรู้จักตอบแทนผู้ที่พระคุณนั้น

ชีวิตคนดำรงอยู่ได้ด้วยต้องอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวและมีความจริงใจต่อกัน การคบมิตรในทางที่ดีที่ถูก ไม่ว่าท่านสาธุชนจะอยู่ในวัยใดก็ตามคงจะผ่านชีวิตมามากมาย ทางอีสานมีคำที่กล่าวว่า “คนใจทราชมอย่าได้เอาเป็นแบบคนใจแคบอย่าเอาเป็นฝูง คนใจสูงจึงเดินตามกัน” คนใจทราชมนิสัยใจคอไม่ค่อยดี ชอบระรานผู้อื่นใจไม่ดีทำอะไรมักผิดพลาดตลอดเวลา ดำเนินชีวิตในทางที่ผิดพลาด คนใจทราชมจะเอาแต่ตัวอย่างเดียว โลภมาก พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความโลภเป็นอันตรายของธรรมทั้งหลาย คนใจทราชมเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี คนใจแคบอย่าได้เอาเป็นฝูงอย่าไปนับเป็นเพื่อน คนไหนเป็นคนใจแคบจะอยู่คนเดียวจะไปคนเดียวไม่เคยช่วยเหลือใคร เป็นคนใจแคบไม่ช่วยเหลือเพื่อนฝูง คนใจสูงจึงเดินตามกันคือเดิน

ในทางที่ดีที่ถูกต้อง อะไรที่ถูกต้องดีที่สุดก็เดินตามไปทางนั้น อันนี้เรียกว่าการฟังเทศน์ฟังธรรมแม้ นิดหน่อยแต่ก็เป็นประโยชน์

บทสรุปของการพระบวชใหม่เทศน์โปรดญาติ

ผู้ที่บวชที่ประสงค์จะได้รับผลแห่งการบวช จักต้องระลึกหรือสำนึกถึงความที่ตนจะต้อง รับผิดชอบในความล้มเหลว หรือ ความประสบผลสำเร็จในการบวชของตนด้วยตนเอง เพราะตนขอ บวชด้วยความสมัครใจของตนเอง เพื่อเป็นเครื่องเตือนตนไม่ให้เป็นผู้เสียหายในการปฏิญาณตน จัก ต้องระลึกถึงข้อที่ได้ทำพิธีขอบวชของตนในสถานที่ยืนศักดิ์สิทธิ์ ในโอกาสอันศักดิ์สิทธิ์ ในท่ามกลาง หมู่คณะที่ประชุมกันในนามของพระรัตนตรัย ตนจะต้องมีหิริและโอตตปปะ ในการที่จะรักษา เกียรติยศของตนตามที่ได้ปฏิญาณในการบวชของตนไว้อย่างไร เป็นผู้สำนึกในลักษณะของการบวช อันแท้จริง กล่าวคือ การไปหมดจากเรือน จากการกินอยู่ยุ่งเหยิง การใช้สอย การทำ การพูด และ ความรู้สึกนึกคิดอย่างฆราวาสโดยสิ้นเชิง และเป็นผู้เว้นหมดจากสิ่งที่ควรเว้นควรละ ตามธรรมตาม วินัยในพระศาสนา ทำการบวชของตน ให้เป็นการบวชที่บริสุทธิ์และถูกต้อง ไม่นำมาซึ่งอันตรายแก่ ตน เพราะการบวชของตน มีพระรัตนตรัย ซึ่งมีใจความสำคัญรวมอยู่ที่ความสะอาด สว่าง สงบ เป็น วัตถุที่ตั้งอาศัย เป็นการบวชที่นำมาซึ่งผลอันจะพึงได้แก่ตน แก่ผู้มีบุญคุณของตน ตลอดถึงผลที่จะ พึงได้แก่พระศาสนา รู้จักถือเอาประโยชน์อันสูงสุด ซึ่งเป็นความมุ่งหมายอันแท้จริงแห่งการบวช กล่าวคือความเร็วในการบรรลุมรรคผลและโอกาสที่ตนสามารถบำเพ็ญประโยชน์ตน และ ประโยชน์ผู้อื่นได้กว้างขวางไพศาลสูงสุด อย่างไม่มีขอบเขต

ธรรมะกับชีวิตประจำวันเราจะทำอย่างไรให้ตั้งอยู่ในความประมาท ความประมาทเป็นเหตุ ให้เสียหลายอย่าง เราต้องมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึง หลับนอน ต้องมีสติไม่ประมาทในวัย ในชีวิต ในความเป็นอยู่ พระพุทธเจ้าตรัสว่าความประมาทเป็น ทางแห่งความตาย พระพุทธศาสนาสอนในเรื่องความไม่ประมาทในชีวิต ในวัย ในความเป็นอยู่ ต้อง ปฏิบัติธรรมอยู่ตลอดเวลา มีสติสัมปชัญญะอยู่นั่นเอง เพราะฉะนั้นถ้าเราปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ก็จะมีคามอดทนอดกลั้น เป็นข้าราชการต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วยความไม่ประมาท ไม่ เผลอเรอ ไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นมาได้

ในชีวิตประจำวันของเรามีสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เรียกว่า “โลกธรรม” คือ ของประจำ โลกมีมาตั้งแต่โบราณ พระพุทธเจ้าตรัสว่า มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ ทุกข์ สุข เป็นเรื่องประจำโลกถ้าทำใจได้ก็จะอยู่สบายใจ ในทางพระพุทธศาสนาสอนให้เป็นคนอดทนเพราะ เรื่องต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่เราต้องประสบอยู่เป็นประจำ มีสุขวันนี้มันก็มีทุกข์ มียศก็เสื่อมยศ มี ลาภก็เสื่อมลาภ ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามแต่ก็ต้องเจอสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ต้องทำตนให้แข็งแกร่งดังภูผา จิตใจก็เหมือนกัน ถ้าทำเช่นนั้นได้ก็จะสบายใจ พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ไม่มีความโกรธ ความโลภ ความหลง ไม่มีราคะ โทสะ จึงทรงอยู่ได้ หากว่าเรามีความตั้งใจต่อพระพุทธศาสนา ถ้าเรามีความ ปราปรณชาติต่อสังคมโดยมากจะไม่มีศัตรู มีเมตตากายกรรม เมตตาวาจากรรม เมตตาเมตตามโนกรรม มี

ความเห็นที่ถูกต้องความเห็นที่ดีเป็นคนที่จิตใจสูงส่ง เราก็จะมีความสุขตลอดเวลา ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่มีความโลภจนเกินไป ไม่มีความโกรธจนเกินไป ปฏิบัติหน้าที่อย่างไรให้มีความสุข

เอกสารอ้างอิง (References)

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

พุทธทาส ภิกขุ. (2556). โอวาทคำสอน สำหรับพระภิกษุผู้บวชใหม่ (สำหรับพระบวชใหม่).

กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

พระปลัดอุดร อุตตรเมธี. (2550). การบวชและการประพฤติพรหมจรรย์. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://oldweb.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=608&articlegroup_id=121.

พระมหาสมจิตร ชินปุฒโต. (2549). ธรรมะกับชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงาน. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://web.krisdika.go.th/data/serve/tha/acknowledge/acknowledge_1/acknowledge1_16.htm.

พระมหาเสถียร สุวณฺณฐิติ และพระมหาวิริยะ ธมฺมสารี. (2553). สุตปรารภของบุพการี. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.kalyanamitra.org/th/uni-boon_detail.php?page=1449.

โสภณ พรโชคชัย. (2563). การเทศน์โดยพระบวชใหม่ ‘กิตติโสภณ ภิกขุ’. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.area.co.th/thai/area_announce/area_press.php?strquey=press_announcement3495.htm,

Sanook! Horoscope. (2555). อาณิสสของของบวช คืออะไร. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.sanook.com/horoscope/31233>.

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย Integrated Learning Experience Model in Capacity Building Flexibility Thinking for Early Childhood

อารีพร ภูคกงสด¹

Areeporn Phukongsod

บทคัดย่อ (Abstract)

ทักษะการคิดยืดหยุ่นคือกุญแจสู่ความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดแนวคิดใหม่ ๆ เชื่อมโยงแนวคิดใหม่ ๆ และสร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ยังช่วยสนับสนุนทักษะทางวิชาการและทักษะการทำงาน การใช้เหตุผล (Reasoning) และความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) ที่มีประสิทธิภาพ ทักษะการคิดยืดหยุ่นที่ดีจะช่วยให้รับฟังความคิดเห็นและเข้าใจผู้อื่น จึงเป็นอีกทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความเห็นอกเห็นใจและการอยู่ร่วมกันในสังคม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ ผ่านการเล่นแบบแยกชิ้นส่วนกับวัสดุอุปกรณ์ปลายเปิด ต่อยอดจินตนาการได้ใช้วัสดุหรือสิ่งอื่นที่ทดแทนผ่านงานศิลปะ แก้ปัญหาได้หลากหลายเหมาะสมกับสถานการณ์ผ่านการเล่านิทาน และการลงมือทำผ่านการเลือกใช้วัตถุดิบประกอบอาหารได้หลากหลายรูปแบบ เน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ได้ใช้ทักษะความจำเพื่อนำไปใช้ การยังคิดไตร่ตรอง พัฒนาไปสู่ทักษะความคิดยืดหยุ่น กล่าวได้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เหล่านี้ได้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอีกทั้งเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ (Words): การจัดประสบการณ์; ทักษะความคิดยืดหยุ่น; เด็กปฐมวัย

Abstract

Learning experiences teach children to learn things. It's playing ball. Separating pieces from the material of the end-of-the-art equipment, suppressing the imagination has used materials or other compensating materials to solve a variety of problems appropriate to the situation through storytelling and action through the selection of various types of food ingredients, emphasizing that the child's true center

Received: 2023-02-12 Revised: 2023-02-22 Accepted: 2023-02-25

¹ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Valaya Alongkorn Rajabhat University Demonstration School. Corresponding Author e-mail: wwwwpsshop@gmail.com

has used his or her memory skills to apply the cognitive skills. These learning experiences. It fosters the development of children, their body, their emotions, their society and their intelligence, as well as being an important foundation for learning to become a quality adult.

Key words: Experimenting; Flexible Thinking Skills; Young Children

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญ ขณะที่กำลังเผชิญกับอนาคตที่คาดเดาไม่ได้ ทำให้ต้องฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหา ความคิดยืดหยุ่นเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ พลิกแพลง และการคิดเชิงนวัตกรรม ต่อยอดพัฒนาสิ่งใหม่ เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สามารถสร้างคุณค่าและประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น ทักษะเหล่านี้จำเป็นในการปรับตัวไปสู่ความท้าทายใหม่ๆ สามารถพัฒนาทักษะสำคัญเหล่านี้ต่อไปได้ แม้ว่าวิธีการและเครื่องมืออาจจะต้องเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม เพื่อรับมือกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่คาดคิด (ภรณ์ ลัคนาภิเศกฐ์, 2020)

เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เป็นช่วงเวลาของการพัฒนาที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเด็ก โดยเป็นช่วงที่เด็กจะมีพัฒนาการ และเติบโตอย่างรวดเร็วในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ได้ในทุกสถานการณ์ รวมถึงทักษะความคิดยืดหยุ่น กลไกการทำงานของสมองนำไปสู่ความคิด มุมมองที่แปลกใหม่หลากหลาย การเปลี่ยนมุมมองใหม่ ๆ การคิดนอกกรอบ การคิดหลากหลาย การปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ความคิดเหล่านี้ต้องหล่อหลอมมาจากทักษะความจำ และทักษะการยับยั้งชั่งใจ ไม่ยึดติดกับความคิดเดิม ๆ ทักษะการคิดสำคัญมากในวัยเด็ก เพราะส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเรียน เพราะเด็กใช้เพื่อจดจำเนื้อหาที่เรียนทำตามคำสั่งได้ต่อเนื่อง หลีกเลียงต่อสิ่งเร้าที่จะทำให้วอกแวกกับการทำงาน ปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ แก้ปัญหาต่างๆ ได้เหมาะสม และทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นเวลายาวนานได้ นอกจากเรื่องการเรียนรู้แล้วยังช่วยเรื่องสังคม เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม ความเป็นผู้นำ กล้าคิดตัดสินใจ ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง และทำงานจนบรรลุเป้าหมาย การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนับเป็นการสร้าง รากฐานการศึกษาในอนาคตซึ่งหากเด็กปฐมวัยได้รับ อย่างเหมาะสมตามช่วงวัยที่จะสามารถเติบโต พัฒนาเพื่อที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ต้องอาศัยทักษะหลายด้านเพื่อเกิดการเรียนรู้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ความหมายของทักษะความคิดยืดหยุ่น

Diamond (2013) ให้ความหมายทักษะความคิดยืดหยุ่น เป็นความสามารถในการเปลี่ยนมุมมองความคิด คิดนอกกรอบไม่ยึดติดกับความคิดและการทำเดิมๆ แก้ปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลายเปลี่ยนความสนใจจดจ่อจากกิจกรรมหนึ่งไปยังอีกกิจกรรมหนึ่งได้อย่างอิสระ ความคิด

ยืดหยุ่นจะพัฒนาช้าเมื่ออายุ 4-4.5 ปี ต้องอาศัยความจำเพื่อนำไปใช้งาน และการยังคิดไตร่ตรองที่ดี (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2560) สอดคล้องกับ (Podjarny, et, al, 2014) ความสามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ช่วยปรับตัวปรับใจยอมรับได้ดีในสถานการณ์ที่เป็นไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเป็นการคิดได้หลายวิธี (Handini, 2018) เป็นการรับรู้การสื่อสาร เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถเพิ่มความเข้าใจใหม่ ความคิดยืดหยุ่นเป็นความสามารถในการคิดเกี่ยวกับบางสิ่งในรูปแบบใหม่ การมองเห็นในมุมที่คนอื่นไม่เห็นความคิดยืดหยุ่นความคิดยืดหยุ่นช่วยให้เข้ากับคนอื่นได้ง่าย ช่วยแก้ปัญหาและลองทำสิ่งใหม่ ๆ สามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมที่สำคัญในการดำเนินชีวิต

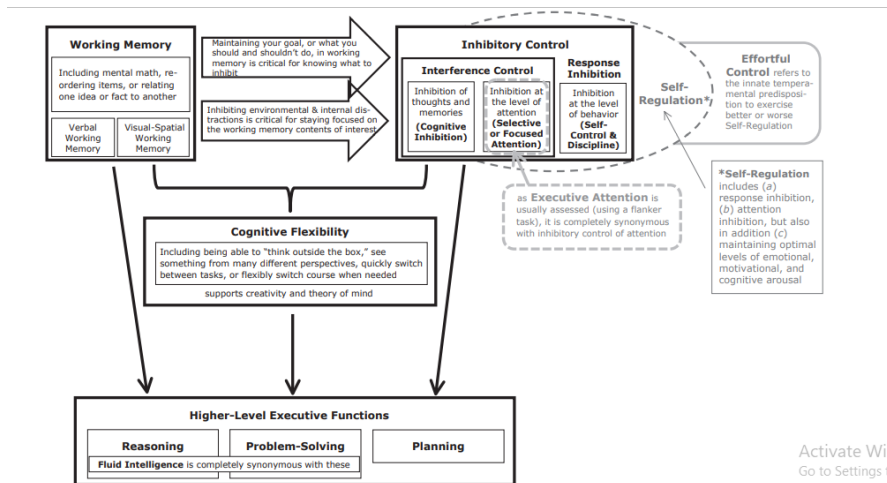
จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นความสามารถทางความคิดมุมมองที่แปลกใหม่ หลากหลาย คิดนอกกรอบ รู้จักปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสามารถเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ได้เหมาะสม โดยมีทักษะพื้นฐาน ประกอบไปด้วย ทักษะความจำเพื่อใช้งานทักษะการยังคิดไตร่ตรอง ในการจดจำข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ เพื่อนำมาสู่ รู้จักควบคุมตนเองทั้งด้านความคิด อารมณ์ ความสนใจ ยังคิดไตร่ตรองก่อนกระทำการเอาชนะความต้องการความอยากจากภายในหรือเอาชนะสิ่งล่อในจากภายนอก เพื่อเลือกทำสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อ ความสำเร็จ ทักษะเหล่านี้หล่อหลอมเข้าด้วยกันจนพัฒนาเป็นทักษะความคิดยืดหยุ่น

องค์ประกอบของทักษะความคิดยืดหยุ่น

Diamond (2013) กล่าวว่า องค์ประกอบของทักษะความคิดยืดหยุ่น ประกอบไปด้วย ความจำเพื่อนำไปใช้ คือการจำข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในใจและขบคิดเกี่ยวกับข้อมูลเหล่านั้นไม่ใช่แค่จำได้ แต่เพื่อทำความเข้าใจ เชื่อมโยง ข้อมูลเก่ากับข้อมูลใหม่ จำสิ่งที่เคยทำผิดพลาดได้และไม่ทำผิดซ้ำ เริ่มพัฒนาปลายขวบปีแรก ต้องอาศัยการจดจำใส่ใจ และการยังคิดไตร่ตรอง คือรู้จักควบคุมตนเองทั้งด้านความคิด อารมณ์ ความสนใจ ยังคิดไตร่ตรองก่อนกระทำการเอาชนะความต้องการความอยากจากภายในหรือเอาชนะสิ่งล่อในจากภายนอก เพื่อเลือกทำสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อ ความสำเร็จ สอดคล้องกับ (Handini, 2018) การเชื่อมโยงของทักษะความคิดยืดหยุ่นนั้นเป็นพื้นฐานมาจากความจำขณะทำงาน การยังคิดไตร่ตรอง และความสามารถในการรับรู้การสื่อสาร เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถเพิ่มความเข้าใจใหม่ให้กับเด็กเช่นคำศัพท์ที่ไม่เคยได้ยิน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะความคิดยืดหยุ่น เริ่มจากการรับรู้การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับข้อมูลใหม่ จำเพื่อนำไปใช้งาน ทำความเข้าใจเปรียบเทียบข้อมูลใหม่ข้อมูลเก่า เชื่อมโยงมาถึงการรู้จักควบคุมตนเองด้านอารมณ์ ความคิด รู้จักไตร่ตรองก่อนที่จะลงมือทำ นำไปสู่ ทักษะความคิดยืดหยุ่น

ลำดับการพัฒนาทักษะทักษะความคิดยืดหยุ่น

ที่มา : Adele Diamond (2013)

ลำดับการพัฒนาทักษะความคิดยืดหยุ่นของเด็กเริ่มพัฒนาการจากความจำเพื่อนำไปใช้ความจำที่ใช้ขณะทำงาน (อายุ 1 ปี) จดจำข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่า ต้องอาศัยความจดจำใส่ใจ ขั้นแรกต่อมาการยั้งคิดไตร่ตรอง (อายุ 3-3.5 ปี) รู้จักควบคุมตนเองทั้งด้านความคิด อารมณ์ ความสนใจ ยั้งคิดไตร่ตรองก่อนกระทำการเอาชนะความต้องการความอยากจาก เมื่อเด็กมีพัฒนาการด้านความจำขณะทำงาน และการยั้งคิดไตร่ตรองสมบูรณ์แล้วนำมาสู่ทักษะความคิดยืดหยุ่น (4-4.5 ปี) มุมมองที่แปลกใหม่หลากหลาย คิดนอกกรอบรู้จักปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถเลือกวิธีการแก้ไขปัญหามาตามสถานการณ์ได้เหมาะสม

สรุปได้ว่า ลำดับการพัฒนาทักษะความคิดยืดหยุ่นของเด็กจะเห็นได้ว่าพัฒนาการเด็กเรียนรู้เริ่มพัฒนา (ชลธิป สมานิติ, 2561) กล่าวว่า จากไม่ซับซ้อนไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน ทักษะในแต่ละขั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยที่ไม่สามารถข้ามขั้นได้ แต่ละช่วงอายุมีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเพียร์เจ Piaget การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งจะพัฒนาไปตามวัยต่าง ๆ เป็นไปตามลำดับขั้น พัฒนาการเป็นไปตามธรรมชาติเมื่ออายุเพิ่มขึ้นพัฒนาการด้านสติปัญญาก็จะเพิ่มขึ้น การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่กำลังพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น

การจัดประสบการณ์ส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาได้เสนอการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่นไว้มากมายที่ครูปฐมวัยสามารถเลือกจัดให้กับเด็กปฐมวัยได้ เช่น การจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร การจัดประสบการณ์การเล่นกีฬา การจัดประสบการณ์ศิลปะ การจัดประสบการณ์การเล่นแบบแยกชิ้นส่วน ผู้เขียนขอเสนอรายละเอียดดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร (Cooking)

การจัดประสบการณ์การประกอบอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงและเรียนรู้การทำงานอย่างเป็นกระบวนการผ่านการจัดจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร ช่วยให้เด็กรู้จักวางแผนในการจัดเตรียมวัตถุดิบที่หลากหลาย โดยเน้นการใช้กล้ามเนื้อและนิ้วมือในการลงมือปฏิบัติจริง จากการทำกิจกรรมประกอบอาหารตามขั้นตอนต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนได้เรียนรู้และรู้จักอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการประกอบอาหาร สอดคล้องกับ (Harvard University, 2014) และ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) การประกอบอาหารเป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า การเปลี่ยนแปลงอาหารจากสุกเป็นดิบส่งเสริมให้เด็กได้การจำเพื่อนำไปใช้สำรวจ ค้นคว้า สังเกตรูปร่าง รูปทรง การวัด ได้สีขนาดของอาหารแต่ละชิ้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างกิจกรรมการประกอบอาหาร การทำบัวลอย โดยทั่วไปบัวลอยจะเป็นทรงกลม ในการประกอบอาหารครั้งนี้เริ่มจากการเตรียมวัตถุดิบที่หลากหลายในการสร้างสรรค์ เช่น สีเขียวจากใบเตย สีม่วงจากอัญชัน สีเหลืองจากฟักทอง ในการปั้นบัวลอยแตกต่างกันไปจากเดิม ไม่ใช่แค่การปั้นแบ่งแต่ละสี เช่น เมื่อครูตั้งคำถามว่าอยากได้แป้งสีเขียวแบบใหม่ที่ไม่ใช่ใบเตยสามารถใช้อะไรแทนได้ หรือกะทิหมดจะใช้อะไรแทนกะทิในการทำขนมบัวลอยในครั้งนี้ เด็กสามารถตอบได้หลากหลาย นมวัว นมถั่วเหลือง น้ำเต้าหู้ ใช้น้ำผลไม้แทนกะทิ เมื่อเพื่อนเสนอความคิดใหม่สามารถที่จะรับฟังยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ ปรับตัวให้เข้าความคิดเห็นหลากหลาย

2. การจัดประสบการณ์การเล่านิทาน (Storytelling)

การเล่านิทาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนาน และให้ประโยชน์ต่อพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานจะช่วยพัฒนาการฟังและการพูด ให้ความรู้ ความสนุกสนาน และจินตนาการแก่เด็ก ทั้งยังฝึกสมาธิให้เด็กรู้จักสำรวมใจให้จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง สอดคล้องกับ (Harvard University, 2014) และ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561) เด็กชื่นชอบการเล่นนิทานมาก การเริ่มเรื่องมักเล่าถึงเหตุการณ์ที่น่าติดตาม เริ่มจากเรื่องที่ง่ายไปจนพัฒนาไปถึงเรื่องราวที่ซับซ้อนเพิ่มทักษะการจำและนำไปใช้เชื่อมโยงสร้างภาพจินตนาการและสร้างหนังสือนิทานของตนเอง ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการเล่านิทานที่ส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่น เรื่องกระดูกกระต๊ากกระดูกกระแต๊าก (เกริก ยุ้นพันธ์, 2540) เรื่องย่อ มีต๊ากแต่น บินเข้าปากยายเข้า ยายเข้าจึงกลืนต๊ากแต่นลงไป คิดว่าต๊ากแต่นจะตาย แต่ไม่ตาย ต๊ากแต่นจึงตื่นกระดูกกระต๊าก กระต๊ากกระดูกกระแต๊ากในท้องยายเข้า ยายเข้าก็เลยกลืน นก ให้นกไปจิกต๊ากแต่น แต่นกก็ไม่จิกต๊ากแต่น ต๊ากแต่นยังตื่นในท้องยายเข้า ยายเข้าก็เลยกลืนหมา ให้หมาไปกัดแมวแต่หมาก็ไม่ทำอะไร ต๊ากแต่นยังตื่นในท้องยายเข้า ยายเข้าก็เลยกลืนหมี ให้หมีไปกัดหมาแต่หมาก็ไม่ทำอะไร ต๊ากแต่นยังตื่นในท้องยายเข้า ยายเข้าก็เลยกลืนช้าง ให้ช้างไปเหยียบเสือ แต่ช้างก็ไม่ทำอะไร ต๊ากแต่นยังตื่นในท้องยายเข้า ทำยังไงดี เมื่อตัวละครในนิทานประสบปัญหาเด็กได้ขบสาคเหตุ การเกิดปัญหา และคิดแก้ปัญหาเพื่อช่วยยายเข้าที่กำลังประสบปัญหาอยู่ เด็กได้รับรู้ข้อมูลใหม่ๆ เด็กจะได้ต่อยอดจินตนาการ ต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เพื่อสร้างสิ่งใหม่หรือใกล้เคียงกับสิ่งใหม่ ขบคิด

ประเด็นปัญหาของยายเข้ากินสัตว์เข้าไปมากมายในห้อง ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กได้คิดนอกกรอบ แก้ปัญหา ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น นิทานเรื่องกระดูกกระดูกกระดูกกระดูกกระดูก ที่ผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง เมื่อเล่าเสร็จหรือระหว่างที่เล่านิทาน ครูมีคำถามสอดแทรก นกไม่ยอมจิกตักแต่นกเล็ก ๆ คิดว่าสัตว์ชนิดใดที่จะเข้าไปช่วยจิกตักแต่นกออกจากท้องของยายเข้า เมื่อสัตว์เข้าไปอยู่ในท้องของยายเข้ามากมายขนาดนี้เด็ก ๆ จะช่วยยายเข้ายังไงให้สัตว์ออกมาได้ แล้วถ้าหมาเด็ก ๆ จะไปหาน้ำได้จากไหน หรือจะใช้อะไรแทนน้ำให้ยายเข้าดื่ม เด็กได้แสดงความคิดเห็นหลากหลายและเหมาะสมกับสถานการณ์

3. การจัดประสบการณ์ศิลปะ

การทำงานศิลปะมีหลากหลายรูปแบบและวัตถุประสงค์ ในที่นี้ขอเสนอ ศิลปะที่เน้นกระบวนการ Process Art (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561) กล่าวว่า สิ่งแรกของการทำงานศิลปะ ด้วยการให้เด็กได้ทำอย่างเสรีไม่มีผิดถูกจึงทำให้เด็กมีความมั่นใจในตัวเองสูงที่จะทำตามความคิดของตนเองจนสำเร็จ กระบวนการ เกิดจากการที่让孩子ได้สำรวจทดลองใช้สื่อศิลปะต่าง ๆ อย่างเสรีโดยไม่มีแรงกดดันที่จะลอกเลียนแบบหรือทำอยู่ในขอบเขต กระบวนการเกิดการทดลองใช้สีน้ำ เกิดจากได้สัมผัสสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้เลือกสี เลือกใช้วิธีการใหม่ ๆ ใช้สิ่งของทดแทนแปลกใหม่ไปเรื่อย ๆ สอดคล้องพัฒนาการทักษะความคิดยืดหยุ่นได้เป็นอย่างดี เด็กจะได้ต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เพื่อสร้างสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานด้วยอุปกรณ์ใหม่ ๆ สามารถเลือกใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ได้หลากหลาย เช่น เด็กก็จะได้ใช้วัสดุอื่น ๆ หรือสิ่งอื่นที่ทดแทน บางครั้งการทำตามความคิดของตนเอง แต่เพื่อนหรือครูเสนอความคิดใหม่ ก็สามารถที่จะยืนยันในความคิดของตนเองหรือยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตามที่พูดคุยตกลงกันได้

4. การจัดประสบการณ์การเล่นแบบแยกชิ้นส่วน (Loose Part Play)

การเล่นเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตเด็ก ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านการเล่น (Louv, 2019) กล่าวว่า Loose Parts คือ อุปกรณ์ที่เราสามารถเคลื่อนย้ายไปกลับมา ถือไปไหนมาไหนได้ นำมาผสมกัน นำมาวางต่อไปแถว ถอดออกต่อเข้าได้ ออกแบบสร้างใหม่ได้อย่างหลากหลายวิธี โดย Loose Parts อาจจะเป็นวัสดุที่มาจากธรรมชาติหรือที่สร้างขึ้นมา เด็กสามารถเล่น Loose Parts ที่เป็นวัสดุแบบเดียวกันหรือต่างชนิดกันก็ได้ วิธีการเล่น Loose parts เป็นการเล่นที่ไม่มีทิศทางการเล่นที่เฉพาะเจาะจง การเล่น Loose Parts ความสำคัญอยู่ที่ตัวเด็ก โดยการเล่นกับชิ้นส่วน Loose Parts ช่วยเพิ่มศักยภาพในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก ในรูปแบบของตัวเองไม่ซ้ำเดิม การเล่นชิ้นส่วน Loose Parts เป็นการเล่นปลายเปิดที่กว้างมาก โดยการเล่นกับวัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ปลายเปิดจะช่วยส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและเป็นการเล่นแบบเด็กเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ผู้เขียนเห็นสอดคล้องกันว่าการเล่นทำให้เด็กได้ใช้วิธีการเล่นที่หลากหลาย แปลกใหม่ส่งเสริมความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และความต้องการในการเล่นแต่ละครั้ง การจัดประสบการณ์การเล่นแบบแยกชิ้นส่วน หากมีเพื่อนร่วมเล่นด้วยการเล่นปรับเปลี่ยนการเล่นให้สนุกสนานมากขึ้น หรือมีแรงบันดาลใจใหม่ นำมาสู่ทักษะความคิดยืดหยุ่น เด็กจะได้ต่อยอดความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งที่เรียนรู้มาสร้างสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม เช่น

สร้างบ้านที่ไม่มีหลังคา สามารถเอาระยะมาใส่แทนได้ เลือกใช้อุปกรณ์ ชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้หลากหลาย เมื่อร่วมเล่น เพื่อนเสนอความคิดใหม่ๆก็สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ได้

สรุปได้ว่า การจัดการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่น การใช้คำถามต้องเป็นคำถามปลายเปิดที่ทำให้เด็กต้องใช้ความคิดหลากหลาย เด็กได้เจออุปสรรคที่เป็นไปตามเป้าหมาย เช่นการวางแผนกติกา เงื่อนไข เฝ้ายกกับความแตกต่างหลากหลายจากเพื่อน สภาพแวดล้อม เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่น

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก (ชลธิป สมานิต, 2561) ผู้เลี้ยงดูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและมีการสื่อสารที่ดีต่อกัน เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย ไว้วางใจ พ่อแม่ดูแลเด็กให้มีพัฒนาการทั่วไปตามวัยดูแลให้เด็กได้รับอาหาร นอนหลับพักผ่อนและออกกำลังกายอย่างเพียงพอ สอดคล้อง (Hospital.ST. Louis, 2015) พ่อแม่อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น จัดบ้านให้น่าอยู่เอื้อต่อการเรียนรู้ของลูก เป็นแบบอย่างที่ดีในการสอน ป้องกันพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อยู่ตลอดเวลาและเมื่อลูกทำดีพ่อแม่ควรให้รางวัลกับลูกไม่ว่าจะเป็นคำชมเชย หรือการโอบกอด

บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่น

ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้ ชลธิป สมานิต, (2561) ได้เสนอบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่น ดังนี้

1) ครูช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยทำให้ดูคอยกระตุ้นเตือนให้ข้อมูลป้อนกลับ ช่วยย่อยงานให้เป็นก้อน เล็กๆเพื่อให้เด็กทำสำเร็จได้ง่ายขึ้น เป้าหมายคือให้เด็กทำงานเสร็จด้วยตนเอง โดยครูคอยลดความช่วยเหลือลง เพื่อให้เด็กใช้ทักษะของตนเองเพิ่มขึ้นทีละน้อย

2) ครูเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทักษะความคิดยืดหยุ่นให้เด็กเห็น เช่น หากผู้ใหญ่หงุดหงิดก็ต้องหยุดก่อน ต้องควบคุมอารมณ์ไม่ได้ตอบกลับด้วยอารมณ์โกรธ ควรพูดอธิบายความรู้สึกให้เด็กทราบและช่วยกันคิดหาทางแก้ปัญหา

3) ครูเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากการ ลงมือทำได้คิดแก้ปัญหา ฝึกทำงานที่ยากให้สำเร็จเพิ่มความยากให้ท้าทายมากขึ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้น

บทบาทของครูในการส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่นที่ผู้เขียนได้กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับ (Cannon, et, al, 2015) และ (University of South Florida, 2019) ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี คอยส่งเสริม ช่วยเหลือให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่น ทุกครั้งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงต้องบอกให้ทราบล่วงหน้าเพื่อเด็กรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วขึ้น เริ่มการสร้างกฎการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนที่ดี สร้างความมั่นใจโดยเคารพความคิดและการกระทำของเด็ก เมื่อเด็กทำดีแล้วครูควรที่จะให้คำชมเชย เพื่อให้เด็กได้มีกำลังใจที่จะพัฒนาตัวเองต่อไป

บทสรุป (Conclude)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดยืดหยุ่นสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริมได้ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ผู้ปกครอง และครูสามารถเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม บริบท พัฒนาการของเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะจัดให้กับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เด็กสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ชอบซักถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เด็กได้พบเจอ ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทายการคิดและการแก้ปัญหา และต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ เด็กปฐมวัยได้สร้างความรู้และประสบการณ์ต่างๆที่มีความหมายต่อตนเอง เด็กสามารถหยิบใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย และรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง แสดงความเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ปรับตัวเข้าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ยอมรับได้ดี ในสถานการณ์ที่เป็นไม่ไปตามที่คาดหวังประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกับเพื่อน นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนการดำเนินชีวิต ครูหรือผู้ปกครองส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นคว้า เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เด็กได้ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยมีครูหรือผู้ปกครอง คอยชี้แนะแนวทางให้เด็กสังเกตเห็นปัญหา ชี้แนะวิธีการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีเหมาะสมกับสถานการณ์

เอกสารอ้างอิง (References)

- นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล. (2560). *การประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กปฐมวัย*. สืบค้น 1 มีนาคม 2565, จาก <http://www.thaichildhealth.com/wp-content/uploads/A5-1.pdf>.
- ชลธิป สมานิต. (2561). *เอกสารประกอบการสอนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภรณ์ ลัคนาภิเศกฐ์. (2556). *สอนทักษะในศตวรรษที่ 21*. สืบค้น 1 มีนาคม 2565, จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/349>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF สำหรับครูปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: บริษัท มติชน จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *สำนักงานแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล เล่ม 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- AdeleDiamond. (2013). *ExecutiveFunctions2013* . Retrived February 16, 2022, from https://www.researchgate.net/publication/231610457_Executive_Functions.
- Amanda Morin. (2018). *flexible thinking activities for kids* . Retrived February 26, 2022, from <https://www.understood.org/en/school-learning/learning-at-home/homework-study-skills/9-tips-for-building-flexible-thinking>.

- Cannon, et, al, (2015) . *8 way to support Your Students Flexibility* . Retrived March 16, 2022, from <https://blog.brookespublishing.com/8-ways-to-support-your-students-flexibility/>.
- Gal Podjarny, et, al, (2014). *The Relation Between Abstraction and Concurrent Cognitive Flexibility in Preschoolers*. Retrived February 16, 2022, from https://www.researchgate.net/publication/317719236_The_Relation_Between_Abstraction_and_Concurrent_Cognitive_Flexibility_in_Preschoolers.
- Socially skilled kids. (2021). *Flexible Thinking*. Retrived March 3, 2022, from <https://www.sociallyskilledkids.com/flexible-thinking>.
- Harvard University. (2014). *Executive Function Activities for 3- to 5-year-olds*. Retrived March 5, 2022, from <https://46y5eh11fhgw3ve3ytpwxt9r-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2015/05/Executive-Function-Activities-for-3-to-5-year-olds.pdf>.
- Handini. (2018). *Increasing Cognitive Flexibility Though Smart Wheel Game* . Retrived March 3, 2022, from <http://www.ijlrhss.com/paper/volume-1-issue-10/7-HSS-222.pdf>.
- Richard Louv. 2019. *Loose Parts Play* . Retrived March 14, 2022, from <https://www.playscotland.org/play/playful-learning/loose-parts-play/>.
- University of South Florida. (2019). *A Practice Guide for Teaching Executive Skills to Preschoolers through the pyramid model* . Retrived March 3, 2022, from https://challengingbehavior.cbcs.usf.edu/docs/Executive-Function_Practice-Guide.pdf.

การคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

The Protection and Conservation of Cultural Heritage Site in Phra Nakhon Si Ayutthaya, World Heritage City

ตราดุลย์ นรนิติผดุงการ¹ มัลลิกา พินิจจันทร์² วัชร เนติวานิชย์³

Tradul Noranitiphadungkarn, Mallika Pinijchan, Watchara Neitivanich

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มุ่งนำเสนอการคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีประเด็นสำคัญในการการคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ดังนี้ 1) การคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันได้รับการคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ และมีเจตนารมณ์เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ 2) การกำหนดนโยบายและการวางแผนการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม โดยวางแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีอย่างยั่งยืน 3) การบริหารจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม มีแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การบริการและการท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม มีการส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางอาเซียน การยกระดับทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม และการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม และ 5) การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม มีการกระตุ้นส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ยกระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้มีมาตรการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (keywords): การอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก; มรดกโลกทางวัฒนธรรม; เมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

Received: 2022-06-01 Revised: 2022-09-17 Accepted: 2022-09-19

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Doctor of Laws Program, Doctor of Philosophy Program in Social Science, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: analaumon@aru.ac.th

² คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Law, Ramkhamhaeng University

³ ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว จัหวัดนนทบุรี Justice, The Nonthaburi Juvenile and Family Court

Abstract

This article aims to present the protection and conservation of cultural heritage sites in the World Heritage City of Phra Nakhon Si Ayutthaya, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. There are important issues in the protection and conservation of cultural heritage sites in the World Heritage City of Ayutthaya as follows : 1) Protection of cultural and natural heritage Which is currently protected cultural heritage and natural heritage. and with the intention to promote international cooperation in the protection of cultural and natural world heritage sites. 2) Policy formulation and planning for the conservation of cultural heritage sites by planning a master plan for the conservation and management of the World Cultural Heritage Promote participation in the conservation of arts and culture local wisdom sustainable tradition 3) World Cultural Heritage Management There is an appropriate approach to the management of World Heritage Sites in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province according to the philosophy of sufficiency economy. 4) World Cultural Heritage Services and Tourism There is promotion and restoration of cultural heritage resources for tourism. Promote tourism marketing to be the center of ASEAN Social upgrading in cultural heritage sites and the development of public utilities and the environment; and 5) Participation in the conservation of the World Cultural Heritage There is a stimulus to promote the potential of the community to support tourists. People take part in helping to look after, conserve, rehabilitate, and enhance social participation in cultural heritage sites. and the safety of tourists to have measures to take care of the safety of tourists continuously

Keyword: World Heritage Site Conservation; Cultural World Heritage; World Heritage City of Ayutthaya

บทนำ (Introduction)

อาณาจักรอยุธยาสถาปนาขึ้นในปีพุทธศักราช 1893 เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่และเรืองอำนาจตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 23 ด้วยทำเลที่ตั้งของอยุธยามีลักษณะเป็นเกาะเมืองที่โอบล้อม ด้วยแม่น้ำ 3 สายสำคัญ ทำให้พื้นที่นี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐาน อีกทั้งยังเป็นเส้นทางการคมนาคมที่เอื้อต่อการค้าขายและขนส่งสินค้าทั้งภายในและภายนอกอาณาจักร อยุธยาจึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการทูตและการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ตัวอย่างวัดมหาธาตุ วัดพระศรีสรรเพชญ์ เป็นต้น

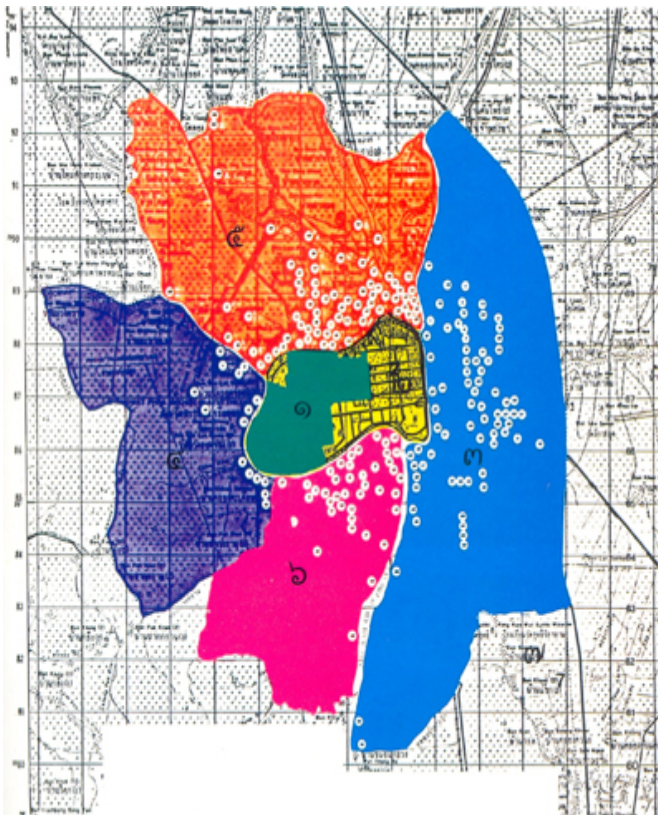

ภาพที่ 1 วัดมหาธาตุ
ที่มา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.), 2565)

ภาพที่ 2 วัดพระศรีสรรเพชญ์
ที่มา (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2565)

อยุธยาเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่ง ซึ่งกรุงรัตนโกสินทร์นั้นได้นำเอาวัฒนธรรมต่าง ๆ จากอยุธยามาเป็นแม่แบบสำคัญในการสร้างเมืองหลวงแห่งใหม่ คุณสมบัติตามเกณฑ์มรดกโลก นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นหลักฐานที่ยืนยันถึงการเป็นช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นการพัฒนาและความก้าวหน้าของศิลปะของชาติไทยอย่างแท้จริง นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการอนุรักษ์ขุดแต่งและบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานที่สำคัญและโครงสร้างของเมืองโบราณขึ้นอีกครั้ง เพื่อฟื้นฟูเอกลักษณ์ดั้งเดิมให้มากที่สุด ซึ่งศึกษาจากแผนที่และเอกสารร่วมสมัยที่ชาวต่างชาติได้ทำขึ้นในราชสำนักอยุธยา แผนที่ดังกล่าวเปิดเผยให้เห็นถึงผังเมืองอยุธยา ถนน และคูคลองที่ถูกออกแบบอย่างเป็นระบบ มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นเขตพระราชวัง เขตวัด และเขตที่อยู่อาศัย อย่างเป็นสัดส่วนและชัดเจน ซึ่งผังเมืองโบราณยังคงได้รับการรักษาไว้ไม่เปลี่ยนแปลง สามารถเห็นได้จากที่ตั้งของปราสาทราชวัง รวมถึงวัดวาอารามที่ยังหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน (ณัฐริณีย์ พร้อมวงศ์, 2565)

แสดงตำแหน่งการกระจายตัวของ

○ โบราณสถานรอบเกาะเมือง

พระนครศรีอยุธยา

๑ อุทยานประวัติศาสตร์ฯ

๒ พื้นที่ในเกาะเมืองนอกเขตอุทยานฯ

๓ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันออก
(ครอบคลุมเมืองอโยธยา)

๔ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันตก

๕ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านเหนือ
(ครอบคลุมคลองสระบัว)๖ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านใต้ (ครอบคลุม
เมืองเวียงเหล็ก/ปากจุจาม)๗ พื้นที่นอกเหนือจากที่ระบุแล้วในเขต
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวอย่างวัดไชยวัฒนาราม เป็นวัดของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่ถูกคุกคามจากนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นจนทางกรมต้องขึ้นป้ายตักเตือน ปลายปี 2550 สร้างความตื่นตระหนกแก่สาธารณชนจนส่งผลให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม อธิบดีกรมศิลปากร ต่างออกมายืนยันว่า อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยายังไม่ถูกถอดถอนสถานะมรดกโลกแต่อย่างใด แม้หลายฝ่ายจะแสดงความเป็นห่วงเรื่องการพัฒนาที่รุกเข้าไปยังเมืองเก่าแห่งนี้ก็ตามเมื่อสารคดี และทีมงานจากยูเนสโก สำนักงานภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (กรุงเทพฯ) ได้ออกสำรวจพื้นที่ 1,810 ไร่ในอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา พบว่าสถานการณ์ค่อนข้างน่าเป็นห่วงโบราณสถานบางแห่งเต็มไปด้วยร้านค้าจนส่งผลต่อทัศนียภาพ บริเวณลานหน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่าที่ยูเนสโกนำป้ายมรดกโลกมาติดไว้อยู่ในตำแหน่งไม่เหมาะสม อยุธยามีปัญหาการทับซ้อนกันระหว่างเมืองใหม่กับเมืองเก่า การจัดการพื้นที่จึงต้องคำนึงถึงคนในพื้นที่ด้วยซึ่งจะต้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ปรับปรุงฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และเตรียมข้อมูลด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นงานฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น

ภาพที่ 4 วัดไชยวัฒนาราม
ที่มา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2565)

จากรายงานสถานภาพการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการติดตามตรวจสอบของศูนย์มรดกโลก โดยมีแหล่งมรดกโลก 112 แห่ง ที่ยังคงต้องส่งรายงานสถานภาพการอนุรักษ์ตามที่ศูนย์มรดกโลกร้องขอ รวมถึงมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาด้วย โดยกรมศิลปากรได้ส่งรายงานสถานภาพการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ตามร่างข้อตัดสินใจขององค์กรที่ปรึกษา (ICOMOS) ที่ต้องมีความพยายามในการอนุรักษ์และการจัดการ โดยเฉพาะการปรับปรุงแผนแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2551 – 2570) รวมถึงยุทธศาสตร์การป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การปรับระเบียบกฎเกณฑ์การขออนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่อปกป้องคุณค่าความเป็นสากลอันโดดเด่นของพื้นที่โบราณสถาน การร้องขอให้ไทยติดตามแผนการดำเนินการตามคำสั่งรื้อถอนอาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่มีผลกระทบทางลบต่อคุณค่าความเป็นสากลอันโดดเด่นของพื้นที่โบราณสถาน การจัดให้มีกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของงานช่างฝีมือในท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเฉพาะทาง ส่งเสริมให้ไทยเฝ้าระวังพื้นที่โบราณสถานที่มีชื่ออยู่ในบัญชีอย่างสม่ำเสมอและเพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีการดำเนินการแทรกแซงใด ๆ ต่อพื้นที่โบราณสถาน จะต้องอยู่บนหลักการของการอนุรักษ์ทางวิทยาศาสตร์และคงไว้ซึ่งโครงสร้างทางกายภาพและเทคนิคแบบดั้งเดิม มีการร้องขอให้ไทยแจ้งต่อศูนย์มรดกโลก (World Heritage Centre) ถึงแผนการในอนาคตสำหรับการอนุรักษ์โบราณสถานหรือการก่อสร้างในพื้นที่ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณค่าความเป็นสากลอันโดดเด่นของพื้นที่โบราณสถาน และร้องขอเพิ่มเติมให้ขยายขอบเขตของพื้นที่โบราณสถานที่เป็นมรดกโลก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงร่องรอยอันสมบูรณ์และรุ่งเรืองของอยุธยา โดยให้ส่งพร้อมรายงานสถานภาพการอนุรักษ์ รวมทั้งแผนแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และระเบียบเกณฑ์การขออนุญาตปลูกสร้าง (ปรับปรุง) โดยให้จัดส่งรายงานต่อศูนย์มรดกโลก (กรมศิลปากร, 2565)

ในอดีตก่อนที่จะมีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ สถานการณ์ของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติในโลก ตกอยู่ในภาวะที่ได้รับการคุกคามเพิ่มมากขึ้น โดยมีได้มีสาเหตุจากการเสื่อมโทรมลงตามธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางเศรษฐกิจได้ส่งผลให้เกิดการทำลายและความเสื่อมโทรมต่อมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่องรุนแรงและรวดเร็ว ทั้งนี้ความเสื่อมโทรมหรือการสูญสลายขององค์ประกอบมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ ก่อให้เกิดความสูญเสียที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อมรดกของมวลมนุษยชาติ นอกจากนี้มีหลายครั้งที่การดำเนินงานคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติในระดับชาติ เนื่องจากมีความต้องการใช้ทรัพยากรในขอบเขตที่กว้างขวางและหลากหลาย รวมทั้งการขาดแคลนทรัพยากรทางเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และวิทยาการของดินแดนอันเป็นที่ตั้งของมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (สำนักงานนโยบายแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557)

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา จึงต้องวางแผนพัฒนาเส้นทางการคมนาคมที่เอื้อต่อการค้าขายและขนส่งสินค้าทั้งภายในและต่างประเทศให้กลายเป็นศูนย์กลางทางการทูตของโลก วางแผนแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา เพื่อฟื้นฟูเอกลักษณ์ดั้งเดิม วางแผนจัดการพื้นที่พื้นที่ คุ้มครอง อนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูสภาพแวดล้อม และเตรียมข้อมูลเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นงานฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น บทหลักการของการอนุรักษ์ทางวิทยาศาสตร์และคงไว้ซึ่งโครงสร้างทางกายภาพและเทคนิคแบบดั้งเดิม ขยายขอบเขตของพื้นที่โบราณสถานที่ให้เป็นมรดกโลกที่สามารถสะท้อนถึงร่องรอยอันสมบูรณ์และรุ่งเรืองของจังหวัดอยุธยา

การคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ

ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ พ.ศ.2515 ดังกล่าว มีเจตนารมณ์เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ โดยประเทศภาคีสมาชิกมีพันธกิจที่จะต้องให้ความร่วมมือภายใต้มาตรา 5 คือ 1) กำหนดนโยบายทั่วไป 2) ภายในขอบเขตอำนาจอธิปไตย 3) พัฒนาการศึกษาวิจัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 4) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมทั้งทางด้านกฎหมาย และ 5) สนับสนุนให้มีการก่อตั้งหรือพัฒนาศูนย์การฝึกอบรมในระดับชาติหรือระดับเขตภูมิภาค (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565) และสภาพด้านการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการบริหารจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั่วประเทศ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก แต่พื้นที่ซึ่งเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดก ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพระนครศรีอยุธยา ยังเป็นพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองท้องถิ่น คือ องค์การ

บริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา และองค์การบริหารส่วนตำบล กรมศิลปากรไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยเด็ดขาดเพียงหน่วยงานเดียวในการอนุรักษ์ฟื้นฟูซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างพื้นฐานความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนที่ยึดเยื้อมาจนถึงปัจจุบันเกี่ยวเนื่องด้วยกฎหมาย ส่วนสภาพด้านการบริหารจัดการของหน่วยงาน ในพื้นที่มีหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลสิ่งต่าง ๆ ในพื้นที่ทำให้เกิดข้อขัดแย้งในการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดแผนแม่บทไม่ชัดเจนและขาดงบประมาณและบุคลากร ทั้งในส่วนความรับผิดชอบของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา สำนักศิลปากร อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ ซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลกจะเนินดำเนินการได้อย่างล่าช้าเพราะต้องขออนุญาตจากทางกรมศิลปากรและขั้นตอนทางราชการ (พระสิทธิสิงหเสน, 2562) การพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์ คูแลร์รักษาหรือให้ความคุ้มครองต่อมรดกโลกและพื้นที่โดยรอบตามอนุสัญญามรดกโลก และพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ คูแลร์รักษาซ่อมแซมโบราณสถาน สถาปัตยกรรมให้มีความดั้งเดิมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการการบูรณปฏิสังขรณ์ใหม่ มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาทำการซ่อมแซมหรือสร้างขึ้นใหม่ บนพื้นฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทลานจอดรถ ทางเดินเท้าหรือทางสัญจร จัดระบบระบายน้ำเพื่อไม่ให้พื้นที่น้ำท่วมขังตัวโบราณสถานและบริเวณโดยรอบ และขุดลอกคูคลองโบราณ ระบบกำจัดน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูลก่อนทิ้งลงคูคลอง มรดกโลกอำนาจความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะโดยตรงสำหรับใช้บริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกแต่ใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหลายฉบับในปัจจุบัน (ชาติรี มหันตรัตน์, 2563)

ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ (2559) ได้ให้ข้อเสนอแนะการคุ้มครองอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ควรมีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมพื้นที่การต่อเติมอาคารที่อยู่อาศัย การก่อสร้างที่ขัดบังภูมิทัศน์ และการเวนคืนพื้นที่มรดกวัฒนธรรมสำคัญ การพัฒนาภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการท่องเที่ยวอุทยานนักท่องเที่ยวเดินทางมาในเวลากลางวันอากาศร้อน หากมีการปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มรื่น ทำให้เกิดความสวยงามและลดความร้อน จากการท่องเที่ยว ตลอดจนสวนสาธารณะในพื้นที่ เกาะเมืองต้องพัฒนาให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจทั้ง ประชาชนและนักท่องเที่ยว สร้างความสวยงามและร่มรื่น ทิวทัศน์เกาะเมือง รวมถึงการพัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำ โดยจะเห็นว่าการท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อชมวิถีชีวิตชาวอยุธยา ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันสภาพบ้านเรือนมีการต่อเติมแบบสมัยใหม่ มีสิ่งก่อสร้างและสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ริมน้ำจากบ้านเรือนของประชาชนในการท่องเที่ยวในยามค่ำคืนต้องมีการประดับไฟโบราณสถานสำคัญทุกแห่ง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการชมความงามของโบราณสถาน เป็นบรรยากาศอีกมิติหนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปได้ว่า อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ พ.ศ.2515 มีเจตนารมณ์เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ 1) กำหนดนโยบายทั่วไป 2) ภายในขอบเขตอำนาจอธิปไตย 3) พัฒนาการศึกษาวิจัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 4) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมทั้งทางด้านกฎหมาย และ 5) สนับสนุนให้มีการก่อตั้งหรือพัฒนาศูนย์การฝึกอบรมในระดับชาติหรือระดับเขตภูมิภาค และมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างพื้นฐานความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นการนำไปสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนที่ยึดเยื้อมาจนถึงปัจจุบันเกี่ยวเนื่องด้วยกฎหมาย และรักษาหรือให้ความคุ้มครองต่อมรดกโลกตามหลักวิชาการการบูรณปฏิสังขรณ์ใหม่ รวมถึงการพัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

การกำหนดนโยบายและการวางแผนการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

การกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อการอนุรักษ์และจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาตินั้น ควรวางแผนเร่งกำหนดนโยบายให้มีความชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ค.ศ. 1972 (ชาตรี มหันตรัตน์, 2563) การกำหนดนโยบายต้องที่มีความชัดเจน มีวางแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม และธรรมชาติ เร่งจัดทำแผนแม่บทให้มีความต่อเนื่องเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จัดทำแผนแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนา จัดทำแผนแม่บทขึ้นบังคับใช้โดยเร่งด่วนเพื่อการอนุรักษ์และคุ้มครองมรดกโลกอย่างยั่งยืน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565) บูรณาการแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนและลดงบประมาณที่สิ้นเปลืองในการพัฒนาส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว พัฒนาสินค้าและกิจกรรม ตลอดจนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บูรณาการและนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเฉพาะนโยบายตลาดประชารัฐ ซึ่งจะส่งผลดีทั้งด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชน การทบทวนและปรับแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง สนับสนุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วางแผนการจัดองค์การเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพ ผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อจำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว เป็นการกระจายรายได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ วางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมในการเดินทางและเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว ทบทวนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินงานเชิงรุก วางแผนจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา และพัฒนาให้เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบและครบวงจร วางแผนกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานในการส่งเสริมพัฒนา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวอยุธยาเมืองมรดกโลกที่เป็นจุดเด่นทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านกิจกรรม ทรัพยากรท่องเที่ยวด้านมหกรรมเทศกาล และงานประเพณี และทรัพยากรท่องเที่ยวด้านการบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนงบประมาณในการกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กิจกรรม ประเพณี การบูรณะซ่อมแซม และการดูแลรักษาความสะอาด และความปลอดภัย วางแผนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิง การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ วางแผนประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น พัฒนาคุณภาพการให้บริการของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล มีการควบคุม เช่น ปรับปรุงการจัดระบบการจราจร โดยเฉพาะวันหยุดและช่วงเวลาคับขัน วางแผนการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว จัดระเบียบร้านค้าชุมชนให้มีความเหมาะสม และไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว (วันทนี แสงภักดี, 2562)

สรุปได้ว่ารัฐบาล ควรมีการกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อการอนุรักษ์และจัดการมรดกทางวัฒนธรรม ควรวางแผนเร่งกำหนดนโยบายให้มีความชัดเจน และต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ค.ศ. 1972 วางแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และคุ้มครองเมืองมรดกโลกอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน จัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพ ผลิตภัณฑ์และบริการ ส่งเสริมพัฒนา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวอยุธยาเมืองมรดกโลกที่เป็นจุดเด่นทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สนับสนุนงบประมาณในการกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กิจกรรม ประเพณี พัฒนาคุณภาพการให้บริการของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มมากขึ้น

การบริหารจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม

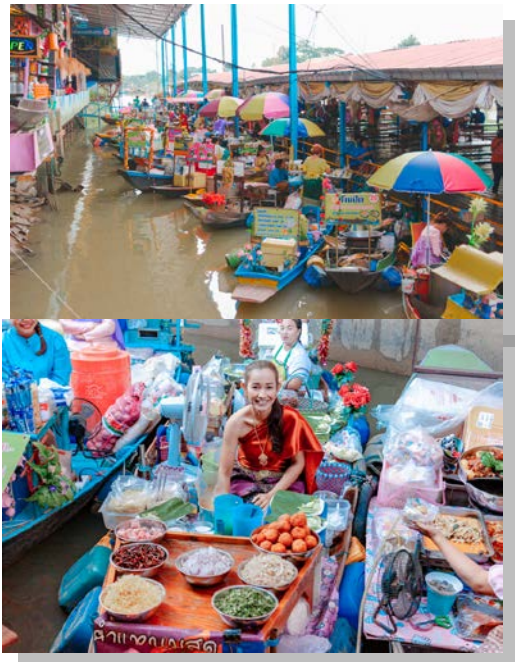
แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการควบคุมการใช้พื้นที่ควรเป็นไปอย่างเคร่งครัด มีการบริหารจัดการการจัดสรรงบประมาณ ดูแลรักษาโบราณสถานและพื้นที่โดยรอบอย่างต่อเนื่องมีมาตรการควบคุม การห้ามก่อสร้างอาคารภายในพื้นที่มรดกโลก มีการสำรวจตรวจตราสภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นประจำ หากมีการชำรุดให้รีบซ่อมแซมตามความที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์จังหวัดอยุธยาและสำนักศิลปากรที่ 6 กรมศิลปากร รวมทั้งส่วนงานของจังหวัดอยุธยา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากองค์การที่เป็นหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานในองค์กร

ภาคเอกชน องค์กรทางศาสนา รวมทั้งองค์การปกครองท้องถิ่น และประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามาในลักษณะพหุพาคีที่จะช่วยในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ให้มีความรุ่งเรืองและเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชาติ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการปกป้องรักษาคุ้มครองมีความรักมีความห่วงแหนต่อโบราณสถาน ให้ความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ พัฒนา คุ้มครอง ให้ความรู้ข้าราชการในการดูแลประชาชน สร้างเครือข่ายการบริหารงานร่วมกันระหว่างกรมศิลปากรกับประชาชนในการดูแลรักษาโบราณสถานที่ (ชาติรี มหันตรัตน์, 2563) บริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการด้านการสร้างเครือข่าย 2) การบริหารจัดการด้านความพอประมาณ 3) การบริหารจัดการด้านความมีเหตุผล 4) การบริหารจัดการด้านการรวมกลุ่ม 5) การบริหารจัดการด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน 6) ดัการบริหารจัดการการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม 7) การบริหารจัดการด้านภูมิคุ้มกัน และ 8) การบริหารจัดการด้านการพึ่งตนเอง (เกรียงเพ็ชร ทองบริสุทธิ์, 2561 ; เกรียงเพ็ชร ทองบริสุทธิ์, 2561) มีการบริหารด้านแหล่งทุนเพื่อนำมาบริหารจัดการมรดกโลกโดยกรมศิลปากรเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบูรณะ คุ้มครองป้องกันรักษาอนุรักษ์ฟื้นฟูโบราณสถาน ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลโดยตรง บริหารจัดการการเบิกจ่ายเงินที่เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงการคลัง (พระสิทธิสิงหเสน, 2562) นอกจากนี้ ยังพบตัวแบบปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Man) 2) การบริหารจัดการงบประมาณ (Money) 3) การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ (Material) 4) การให้บริการประชาชน (Market) 5) การบริหารจัดการข่าวสาร หรือข้อมูลข่าวสาร (Message) 6) การวัดผล หรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Measurement) (เกรียงเพ็ชร ทองบริสุทธิ์, 2561) และ บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก บริหารจัดการให้มีสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เมืองมรดกโลกเหมาะสมและตรงกลุ่มเป้าหมาย มีเอกสารแผ่นพับให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกอย่างชัดเจน การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการเข้าชม แหล่งท่องเที่ยว เช่น หูฟังข้อมูล วิดีทัศน์รณรง ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว รวมถึงแผนผังที่ตั้งสถานที่โบราณสถาน (ปราณี ต้นประยูร, 2561)

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรมนั้นมีแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การบริหารจัดการด้านการสร้างเครือข่าย การบริหารจัดการด้านความพอประมาณ การบริหารจัดการด้านความมีเหตุผล การบริหารจัดการด้านการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการด้านความสมดุล และการพัฒนาที่ยั่งยืน การบริหารจัดการการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม การบริหารจัดการด้านภูมิคุ้มกัน การบริหารจัดการด้านการพึ่งตนเอง การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ การให้บริการประชาชน การบริหารจัดการข่าวสาร หรือข้อมูลข่าวสาร และการวัดผลหรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน

การบริการและการท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

การบริการและการท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมโดยการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมอุทยาน ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา สร้างการจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีแผนผัง ห้องฟังบรรยายเล่าประวัติโบราณสถานและคุณค่าแหล่งมรดกโลก แนะนำการปฏิบัติตัวก่อนไปเที่ยวยังจุดต่าง ๆ จัดเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์อาสา เพื่อบริการและให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (ชาติรี มหันตรัตน์, 2563) การบริการและการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีแนวทางการพัฒนา ดังต่อไปนี้ 1) การส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว รวบรวมองค์ความรู้และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ นำเสนอในรูปแบบของการศึกษาทางการท่องเที่ยว การอนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรมในเกาะพระนครศรีอยุธยา การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวจัดเส้นทางท่องเที่ยวมากกว่าหนึ่งวัน 2) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อจัดบริการเส้นทางท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การให้ความร่วมมือกับรัฐบาล แก้ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค พัฒนาทักษะการใช้ภาษาของผู้ประกอบการขนาดเล็ก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลท่องเที่ยวโดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประกอบการให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยว 3) การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางอาเซียน ส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยต้องอาศัยการจดจำของนักท่องเที่ยวผ่านสื่อที่มีเอกลักษณ์ การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ศูนย์กลางวัฒนธรรมอาเซียน เช่น ตลาดน้ำอโยธยา 4) การยกระดับทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม ส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวยกระดับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และ 5) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อมพัฒนาภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยว ระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการท่องเที่ยวการพัฒนาระบบขนส่งและการจราจร (ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ, 2559)

ภาพที่ 5 การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางอาเซียนเพื่อบริการและการท่องเที่ยว
ที่มา (สำนักงานตลาดน้ำอโยธยา, 2565)

สรุปได้ว่า การบริการและการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นมีแนวทางการพัฒนา คือ การส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางอาเซียน การยกระดับทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม และการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม อุทยานประวัติศาสตร์ มีการกระตุ้นส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น อบรม มัคคุเทศก์อาสา พนักงานขับรถ พ่อค้าแม่ค้า รณรงค์ความเป็นพลเมืองที่ดี หากพบเห็น โบราณสถานทรุดโทรมพังชำรุดต้องแจ้งหน่วยรับผิดชอบทันที ประชาชนมีส่วนร่วม ช่วยดูแล สอดส่องมิให้มีการบุกรุกทำลายหรือขุดหาโบราณวัตถุหากพบเห็น แจ้งตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเป็นกันเอง และมีความซื่อสัตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการอีก (ชาติ ร่มหันทรัตน์, 2563) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการให้ความรู้ แก่หน่วยงานภาครัฐโดย องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วน

จังหวัด เทศบาล ได้มีส่วนร่วมโดยการจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในรูปแบบของโครงการจัด
อบรมสัมมนา นอกจากนั้นยังมีการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกโดยภาคเอกชน
การมีส่วนร่วมในการบริหารด้านการตลาด หน่วยงานภาคเอกชนได้มีส่วนร่วม โดยจัดทำสื่อ
ประชาสัมพันธ์ โบชัวร์ ป้ายบอกทางต่าง ๆ เว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว
ได้ส่งเสริมให้ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวแก่ชาวไทยและชาวต่างชาติ หน่วยงานที่มีบทบาทใน
การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกที่สำคัญ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย มีหน้าที่โดยตรงในการทำสื่อโฆษณาร่วมกับทางท้องถิ่น (พระสิทธิสิงหเสนี, 2562)
ให้ภาคประชาชนและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่
รณรงค์ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความตระหนักต่อการเป็น
เจ้าบ้านของพื้นที่แหล่งมรดกโลก (ปราณี ต้นประยูร, 2561) ยกย่องการมีส่วนร่วมทางสังคมใน
แหล่งมรดกวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดย
ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นบทบาทสำคัญในการส่งเสริมรายได้ของประชาชน
และกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ขาดความรู้ความเข้าใจว่าการปฏิบัติตนในฐานะ
เจ้าบ้านนั้นควรทำเช่นไร หน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้ามาให้ความรู้เรื่องการ
เป็นเจ้าบ้านที่ดีให้กับประชาชน ส่งเสริมการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่การเป็นของฝากทางการ
ท่องเที่ยวใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดความหลากหลาย มีคุณภาพ บรรจุภัณฑ์ได้
มาตรฐาน เก็บได้อย่างยาวนานและมีคุณค่า การสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้กับชุมชนโดยให้
ชุมชน มีความเข้าใจข้อดี ข้อเสียของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้ชุมชนคงความเป็นเอกลักษณ์
ของตนเองไว้ 2) ยกย่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีมาตรการ
ดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทั้งระบบไฟส่องสว่าง ระบบกล้องวงจรและการ
จัดเจ้าหน้าที่ ดูแลความเรียบร้อย โดยเฉพาะกล้องวงจรปิดให้ครอบคลุมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตลอด
ทั้งเส้นทางท่องเที่ยวในการติดตาม และเป็นหลักฐานเมื่อเกิดเหตุการณ์กับนักท่องเที่ยว การตั้งศูนย์
ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวขึ้นมาเพื่อนำร่องให้บริการนักท่องเที่ยว ขยายพื้นที่เพิ่มเติมข้อมูลในแหล่ง
ท่องเที่ยว ยกตัวอย่าง เช่น การสร้างแอปพลิเคชันสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา มีข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว ร้านอาหาร หรือสิ่งที่น่าสนใจในจังหวัด เมื่อ
นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปถึงสถานที่ใดแล้ว สามารถเปิด GPS ระบุตำแหน่ง เพื่อฟังประวัติ
และรับชมภาพผ่านอุปกรณ์สื่อสารนั้นได้ เป็นต้น ด้านศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวก็เป็นอีกสถานที่หนึ่ง
ที่มีความสำคัญที่ต้องมีการบรรยายให้ความรู้นักท่องเที่ยวเบื้องต้นก่อนการเดินทางท่องเที่ยว โดย
สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางให้เกิดความน่าสนใจได้ จัดทำป้ายทั้งป้ายเป็นภาษาไทยและ
ภาษาอังกฤษ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังสามารถพัฒนาป้ายบอกทาง เป็นรูปภาพและเป็นแผนผังเพื่อ
สื่อความหมายทางการท่องเที่ยวได้ส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว โดยต้องอาศัยการจดจำของ
นักท่องเที่ยวผ่านสื่อที่มีเอกลักษณ์ เพื่อเป็นจุดทางวัฒนธรรมการท่องเที่ยวกำหนดให้วางแผนการ
จัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้กระจายไปแต่ละเดือนที่สำคัญ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทาง
มาร่วมกิจกรรมที่น่าสนใจได้ตลอดทั้งปี จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของดีอยุธยาให้นักท่องเที่ยวที่มาชม

การส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1) มีส่วนร่วมในการรวบรวมองค์ความรู้และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ นำเสนอในรูปแบบของการศึกษาทางการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เดิมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตอบสนองความต้องการ สร้างความน่าสนใจทางการท่องเที่ยว รวบรวมความรู้ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น พระราชพิธี ประเพณี และวิถีชีวิตอยุธยา โดยการจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์มรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พระนครศรีอยุธยา จัดตั้งศูนย์ฝึกสอน มวยไทย และศูนย์สาธิตอาหารและขนมไทยอยุธยา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้คุณค่าของการท่องเที่ยวเชิง มรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรม ควรอนุรักษ์และฟื้นฟูคลองโบราณที่ใช้สัญจรกันในอดีต ชุมชนโบราณ ย่านการค้าหรือตามถนนสัญจรในอดีตก็เป็นสิ่งที่ควรฟื้นฟูเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยว โดยการ จัดตลาดย้อนยุคในย่าน การค้าดั้งเดิมเพื่อให้เห็นบรรยากาศของพระนครศรีอยุธยา การอนุรักษ์ สถาปัตยกรรมของศาสนสถาน แบ่งเป็นวัดร้างที่ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานและวัดเก่าแก่ที่มี พระสงฆ์ จำพรรษาอยู่ ทั้ง 2 ประเภทนั้น อนุรักษ์ไว้ให้มีความดั้งเดิมและไม่ปิดทับสถาปัตยกรรม เดิมมากเกินไป รวมถึงการจัดการความเสี่ยงน้ำท่วมโบราณสถาน
- 3) มีส่วนร่วมในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยจัดเส้นทางท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ชมโบราณสถานสำคัญให้ ครบถ้วน และต้องเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 1 วัน เพื่อให้เกิดการพักแรม จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม การสัญจรทางน้ำ มีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่คลองโบราณที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นย่าน ตลาด นำของจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวริมคลองให้นักท่องเที่ยวสัญจรทางเรือ พานักท่องเที่ยว เยี่ยมชมการอนุรักษ์วัฒนธรรมการปลูกข้าวกินเองที่ให้นักท่องเที่ยวมาปลูกข้าวร่วมกับชาวนา ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีเทศกาลดนตรีไทย การจัดกิจกรรมลานวัฒนธรรม และกิจกรรม วันช้างไทยที่ส่งเสริมเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอีกด้วยด้วย (ธนรัตน์ รัตนพงศ์ระ, 2559)

ภาพที่ 6 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการปลูกข้าวพระนครศรีอยุธยา
ที่มา (เดลินิวส์, 2565)

ภาพที่ 7 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมในการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมดนตรีไทย
ที่มา (บริษัท รุ่งทิพย์ เนรมิตร จำกัด, 2565)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์นั้น มีการกระตุ้นส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ประชาชนมีส่วนร่วม ช่วยดูแล อนุรักษ์ ฟื้นฟู หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกที่สำคัญ มีการยกระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม คือ การส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยกระดับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีมาตรการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการรวบรวมองค์ความรู้และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีการเก็บรวบรวมไว้นำเสนอในรูปแบบของการศึกษาทางการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรมควรอนุรักษ์และฟื้นฟูคลองโบราณที่ใช้สัญจรกันในอดีต และมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

บทสรุป (Conclusion)

อาณาจักรอยุธยาเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ พื้นที่นี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานกลายเป็นศูนย์กลางทางการทูตและการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาปัจจุบันได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงตามแผนแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (พ.ศ.2551 – 2570) การปรับระเบียบกฎหมายเกณฑ์การขออนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่อปกป้องคุณค่าความเป็นสากลอันโดดเด่นของพื้นที่โบราณสถานอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ ดำเนินงานคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติในระดับชาติ คุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ พ.ศ.2515 ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ พัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมอุทยาน ประวัติศาสตร์ คูแลร์รักษาหรือให้ความคุ้มครองต่อมรดกโลกและพื้นที่โดยรอบตามอนุสัญญามรดกโลก และพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ คูแลร์รักษาซ่อมแซมโบราณสถาน สถาปัตยกรรมให้มีความดั้งเดิมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการการบูรณปฏิสังขรณ์ใหม่ มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาทำการซ่อมแซมหรือสร้างขึ้นใหม่ บนพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี จัดสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทลานจอดรถ ทางเดินเท้าหรือทางสัญจร จัดระบบระบายน้ำเพื่อไม่ให้พื้นที่น้ำท่วมขังตัวโบราณสถานและบริเวณโดยรอบ และมชุดลอกคูคลองโบราณระบบกำจัดน้ำเสีย และสิ่งปลูกสร้างก่อนทิ้งลงคูคลอง พัฒนาภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบเพื่อสร้างแรงจูงใจในการชมความงดงามของโบราณสถาน กำหนดนโยบายและการวางแผนการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม บริหารจัดการมรดกโลกทางวัฒนธรรม โดยการจัดสรรงบประมาณดูแลรักษาโบราณสถานและพื้นที่โดยรอบอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ การให้บริการประชาชน การบริหารจัดการข่าวสาร หรือข้อมูลข่าวสาร การวัดผลหรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน บริหารจัดการให้มีสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกเหมาะสมและตรงกลุ่มเป้าหมาย มีเอกสาร แผ่นพับให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกอย่างชัดเจน เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว ว มีแผนผังห้องฟังบรรยายเล่าประวัติโบราณสถานและคุณค่าแหล่งมรดกโลก แนะนำการปฏิบัติตัวก่อนไปเที่ยวยังจุดต่าง ๆ จัดเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์อาสา เพื่อบริการและให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว รวบรวมองค์ความรู้และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรมในเกาะพระนครศรีอยุธยา การพัฒนากิจการกรมการท่องเที่ยวจัดเส้นทางท่องเที่ยว พัฒนาคูณภาพสินค้าและการบริการทางการท่องเที่ยว พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อจัดบริการเส้นทางท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การให้ความร่วมมือกับรัฐบาล แก้ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค พัฒนาทักษะการใช้ภาษาของผู้ประกอบการขนาดเล็ก พัฒนาระบบฐานข้อมูลท่องเที่ยวโดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประกอบการให้

ข้อมูลทางการท่องเที่ยว ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางอาเซียน ส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยต้องอาศัยการจัดจำของนักท่องเที่ยวผ่านสื่อที่มีเอกลักษณ์ พัฒนาการท่องเที่ยวสู่ศูนย์กลางวัฒนธรรมอาเซียน เช่น ตลาดน้ำอโยธยา ยกกระต๊ابทางสังคมในแหล่งมรดกวัฒนธรรม ส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การยกระดับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม พัฒนาภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการท่องเที่ยวการพัฒนาระบบขนส่งและการจราจร กระตุ้นส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ยกระดับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีมาตรการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาพิพิธภัณฑ์เดิมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตอบสนองความต้องการ สร้างความน่าสนใจทางการท่องเที่ยว การรวบรวมความรู้ด้านมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น พระราชพิธี ประเพณี และวิถีชีวิตอยุธยา โดยการจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์มรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พระนครศรีอยุธยา สภาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว โดยจัดเส้นทางท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ชมโบราณสถานสำคัญ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมศิลปากร. (2565). *แผนอนุรักษ์อยุธยา*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.matichon.co.th/education/religious-cultural/news_1573849
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2565). *นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565, จาก http://164.115.22.96/heritage_culture2.aspx
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.). (2565). *วัดมหาธาตุ*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thai.tourismthailand.org/Attraction>
- _____. (2565). *วัดไชยวัฒนาราม*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://thai.tourismthailand.org/Attraction>
- เกรียงเพ็ชร ทองบริสุทธิ์. (2561). การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 10(19), 20.
- ณัฐริณีย์ พร้อมวงศ์. (2565). *แหล่งมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา*. พระนครศรีอยุธยา: ม.ป.พ.
- บริษัท รุ่งทิพย์ เนรมิตร จำกัด. (2565). *“อยุธยา” จัดเทศกาลดนตรีไทย และนาฏศิลป์ประยุกต์ เมืองมรดกโลก กระตุ้นการท่องเที่ยวต่อเนื่องตลอดปี*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.bedouin-spark.com>
- เดลินิวส์. (2565). *อยุธยา สืบสานวิถีชาวนา ลงแขกเกี่ยวข้าวในแปลงนาส่วนพระองค์*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.dailynews.co.th/news/251970/>
- ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ. (2559). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัด*

- พระนครศรีอยุธยา. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม. 4(2), 38.
- ธাত্রี มหันตรัตน์. (2563). แนวทางการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม. อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 4(2), 7-8.
- ปราณี ต้นประยูร. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวอยุธยาเมืองมรดกโลก. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 8(3), 171.
- พระสิทธิสิงหเสน. (2562). มรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา: ปัญหา อุปสรรคและกระบวนการจัดการของภาคีเครือข่ายในพื้นที่. วารสารมหาจุฬานาครธรรมสาร. (6), 3.
- วันทนิย์ แสนภักดี. (2562). แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยุธยาเมืองมรดกโลกในมุมมองของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 9(1), 36.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2565). วัดพระศรีสรรเพชญ์. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://go.ayutthaya.go.th>
- สำนักงานตลาดน้ำอโยธยา. (2565). ตลาดน้ำอโยธยา. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2565 จาก <https://www.ayothayafloatingmarket.in.th/ayothaya-floating-market.php>
- สำนักงานนโยบายแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). ความรู้ด้านการอนุรักษ์คุ้มครองแหล่งมรดกโลกสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สภาวะการเปลี่ยนผ่านที่ส่งผลต่อและคุณภาพชีวิตสิทธิพลเรือนในอัฟกานิสถาน

Affecting Transition Government and Quality Life of Civil Rights in Afghanistan

ทศพร มะหะหมัด¹ จารุวัฒน์ สองเมือง²

Tosaporn Mahamud, Jaruwat Songmuang

บทคัดย่อ (Abstract)

วัตถุประสงค์ในการเขียนโดยทำการศึกษาถึงกระบวนการเปลี่ยนผ่านการปกครองจากสหรัฐสู่รัฐบาลตาลีบันเนื้อหาที่อธิบายถึง ระบบเศรษฐกิจของอัฟกานิสถานภายหลังจากการยึดครองของตาลีบันคุณภาพชีวิตและสิทธิพลเรือนเปลี่ยนแปลง อย่างไรนับจากนี้ไปสู่อนาคตการประเมินสถานการณ์โดยรวมกับตาลีบันในยุค 2020 บริบทในเนื้อหาบทความยังกล่าวถึงการปฏิรูปทรัพยากรบุคคล และองค์กรสาธารณะอัฟกันภายหลังการยึดครองการก้าวเข้าสู่สังคมที่เป็นคุณภาพทั้งในเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตที่ดี

คำสำคัญ (Keywords): จุลภาค; สิทธิพลเรือน; การเปลี่ยนผ่าน

Abstract

The purpose of this writing is to study the process of transitioning from US to Taliban government, describing Afghanistan's economy following the Taliban occupation, changing quality of life and civilian rights. How to the future Assessing the overall situation with the Taliban in 2020, the context of the article is also discussed human resource reform and Afghan public organizations after the occupation stepped knee to a society that is quality both in terms of education. good quality of life

Keywords: Micro-Economy; Civil Rights; Transition

Received: 2021-12-03 **Revised:** 2022-05-25 **Accepted:** 2022-05-31

¹ สาขาบริหารธุรกิจ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Graduate School of Business Administration Kasembundit University. Corresponding Author e-mail: tosaporn.mah@kbu.ac.th

² สาขาวิทยาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี Department of Educational Sciences and Innovation for Learning Management, Faculty of Education, Fatoni University

บทนำ (Introduction)

รัฐที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิมนั้นมีความหลากหลาย : ทางการเมือง เชื้อชาติ วัฒนธรรม และหลักคำสอนเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นอิสลาม (Bayrakli, & Hafez, 2019) อัฟกานิสถานและสงครามมิได้เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต นอกเสียจากความเครียดการทารุณกรรมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในเชิงลบอัฟกานิสถานในรอบหลายปีที่ผ่านมา ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การดำรงชีวิตของทหารฝ่ายรัฐบาลที่อยู่ในสภาพหวาดกลัว เป็นสภาวะจิตทางสังคมทุกอย่างอยู่ภายใต้การปฏิบัติการให้เกิดเสรีภาพให้มีขึ้นในประเทศ ((Schnurr, Lunney, Bovin, & Marx, 2009) การได้เห็นพรรคการเมืองอิสลามิสต์เพิ่มขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเป็นเหมือนสิ่งที่แสดงให้เห็นกับการก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล นอกจากจะเป็นประเทศที่เจริญใกล้เคียงยุโรป อย่างตุรกี และในเอเชียได้อย่างบังลาเทศ หรือ ปากีสถาน มาถึงอาเซียน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ที่รัฐบาลเป็นประเทศอิสลามในรูปแบบการพัฒนาประเทศที่ต่างกัน การเมืองอิสลาม การปกครองอิสลามสมัยใหม่ที่ลดในเรื่องของความรุนแรงลงไปด้วย เหตุผลกับความสัมพันธ์ทางการทูตความร่วมมือระหว่างประเทศ ทิศทางที่เป็นสากล นอกจากนี้ระบบการศึกษาในแบบดั้งเดิมที่ยังรากลึกลงไปในวงวิชาการ รั้วมหาวิทยาลัยสมัยใหม่หรือ อิสลามที่เป็นแบบดั้งเดิม (madrasa เป็นโรงเรียนอิสลามอัลกุรอาน) ในความเป็นจริง สภาวะที่ให้การยอมรับแบบมีเหตุมีผล ชุมนุมกับชีอะห์, ซุนนีกับซุนนี ลาฟี และอื่นๆ (Rehman & Askari, 2010) แต่ในเรื่องราวที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงเป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านของประเทศมุสลิมที่อยู่กับสงครามมาอย่างยาวนาน “อัฟกานิสถาน” เป็นบริบทของประเทศมุสลิมที่น่าสนใจในส่วนของการเศรษฐกิจ สภาวะสังคมที่กำลังจะปรับเปลี่ยนจากเดิม

อัฟกานิสถานกับความต้องการของตาลีบันต้องการเกิดขึ้นของ “เอมิเรตส์อิสลาม” ที่นำโดยที่มีชาว ชุมนุมนี้เป็นส่วนใหญ่ตามแนวคิดของผู้นำสร้างความมั่นใจให้กับอัฟกานิสถาน และชาวโลกการดำเนินนโยบายจะ อนุญาตให้สตรี แต่อยู่ในขอบเขตของอิสลามทุกอย่างเกิดขึ้นหลังจากที่พวกเขาเข้ายึดครองเมืองหลวงคาบูลชาวอัฟกันหลายพันคนพยายามหนีออกนอกประเทศ ด้วยเหตุนี้ ในสายตาชาวโลกตาลีบันจึงเป็นเหมือนสัญลักษณ์แห่งความหวาดกลัว เพื่อนำกฎหมายและความสงบเรียบร้อยในอัฟกานิสถานแต่สิ่งที่คิดกับความเปลี่ยนแปลงนโยบายหลายอย่างจะไม่กลับมาเหมือนเดิม (BBC.com online, 2021)

นัยยะที่จะบอกและแสดงให้เห็นถึงการยอมรับตาลีบันสิ่งที่พวกเขาคิด (ประชาชน) ต้องเข้าใจว่าสิ่งที่ควรจะเป็นของการปกครองในรูปแบบของอิสลามปัจจัยจากประเทศที่กำลังพัฒนา และถือว่าปัจจัยเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติงานทั้งในส่วนภาครัฐและผู้ประกอบการรายย่อย แต่ผลลัพธ์ของการปฏิบัติก็มาจากการวางนโยบายของผู้นำ นั่นที่ให้เกิดผลที่สำคัญของงานในองค์กรภาครัฐมีความสมเหตุสมผล สภาวะการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้อาจจะส่งผลถึงพฤติกรรมในการทำงานการสร้างปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกขององค์กรของประเทศที่ถือเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ อย่างกรณี ในอัฟกานิสถานที่เป็นหนึ่งในประเทศที่เรียกว่า มิคสันดิ และอยู่เคียงคู่กับความขัดแย้งและสงครามมาอย่างยาวนาน หากว่าในอนาคตมองจากภายนอกของระบอบการปกครองในภาครัฐจากการดูแลของสหรัฐ มาจนถึงกลุ่มนักคิดเคร่งครัดศาสนาที่เรียกว่า ตาลีบัน เป็นช่วงเวลาแห่งการ

เปลี่ยนแปลงที่เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีวิธี และภาวะแวดล้อมที่ตลึกลับในเวลานี้มีได้อยู่ในสถานการณ์ อย่างเมื่อตอน โซเวียตและสหรัฐบุก แต่เวลาที่โลกใหม่ของกลุ่มคนที่เคร่งครัดศาสนามีเหตุผลกับการความต้องการการยอมรับมากขึ้น แต่ทุกอย่างเพียงเหมือนการเริ่มต้น เพราะคนรุ่นใหม่ที่ยังไม่เกิน 30 ปี เติบโตมาภายใต้การปกครองของสหรัฐ ในรอบ 20 ปี ผ่านมา ยังคงต้องการคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาที่ดี ความหวัง แต่จิตวิญญาณทางศาสนาถือเป็นประโยชน์ในอุดมคติที่นักปกครอง ใช้แรงบันดาลใจและปัญญา การกระตุ้นให้เกิดการยอมรับ และการดำเนินนโยบายเพื่อความเข้าใจกับประชาชนของตนเอง (Manjulika Das, 2021) ถือเป็นความท้าทายใหม่ของตลึกลับ จิตวิญญาณ ความเคร่งครัด กับศาสนาหรือการยอมรับนับถือในโลกปัจจุบันฉะนั้นแล้วการดำเนินงานของหน่วยงานของภาครัฐในอัฟกานิสถาน ถือเป็นความท้าทายแบบใหม่ในการปกครองที่การดำเนินนโยบายต้องได้รับการยอมรับจากนานาประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญ (Strand, & Suhrke, 2021)

ตลึกลับในปี 2020 ความเมตตากรุณาในระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ส่องแสงให้เห็นถึงความสำคัญในการสร้างฐานรากของความสำเร็จในการปกครองหาเป็นเช่นนั้น คุณค่าที่คู่ควรสิ่งที่จะต้องต่อไปการตระหนักถึงคุณค่าที่ตั้งใจการบรรลุผลที่วางไว้การเสียสละการตอบสนองความต้องการของผู้ได้ปกครอง นอกจากนั้นแล้ว สิ่งที Maslow ได้กล่าวไว้ ความเป็นผู้นำอิทธิพลในอุดมคติ แรงจูงใจ ที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนในอัฟกานิสถาน น้อมรับกับภาพลักษณะใหม่การกระตุ้นทางปัญญาการพิจารณาที่เน้นความแตกต่างจนถึงการเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง การได้รับการยอมรับจากในอัฟกานิสถาน และนานาชาติถือเป็นความท้าทายของตลึกลับในการดำเนินนโยบายได้ในลำดับต่อไป

วรรณกรรมจากอัฟกานิสถาน

Shahraki, Hosseini, Sauri, & Hussaini, (2020) ได้กล่าวว่า การสำรวจคุณภาพชีวิตและการตั้งถิ่นฐานเป็นเรื่องที่มีการตั้งข้อสังเกตและมองข้าม โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นกับกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนาการอาศัยอยู่ในเขตเมือง ของจำนวนประชากรหนึ่งในห้าและจำนวนประชากรที่ยังมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว งานของ Shahraki, และคณะ ได้ทำการสำรวจจำนวนประชากรถึง 400 ครอบครัว สิ่งที่ค้นพบว่า ความไม่เพียงพอที่เป็นองค์ประกอบโดยรวมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต การคมนาคม คุณภาพชีวิต และธรรมาภิบาล ขอบเขตจำกัดของ สวัสดิการขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำพลังงาน ถือเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญจากเม็ดเงินสนับสนุนเพื่อสร้างความมั่นใจต่อไป

Sevastik (2020). ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในเรื่องของสิทธิมนุษยชนกับหลักนิติธรรมการดำเนินการ ทางกฎหมายอิสลาม และหลักการประเพณีปฏิบัติของอัฟกานิสถานถือว่ายังคงเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และสิ่งที่ชาว อัฟกานิสถานควรได้รับการดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี หลักนิติธรรมและสิทธิมนุษยชนจึงมีความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถจะแบ่งแยกกันได้

Deol, & Sandhu, (2020) การมีอยู่อย่างต่อเนื่องของคำกล่าวที่เป็นประชาธิปไตยที่ซ่อนเอาไว้ถึง ความไม่มั่นคงทางการเมือง ส่งผลต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจสังคมที่มีขอบข่ายและการกีดกัน จากในอดีตของอัฟกานิสถาน ความขาดหวังถึงระบอบ

ประชาธิปไตยแต่สิ่งที่ตามเป็นความรุนแรงที่บ่อยครั้ง และผู้ก่อความไม่สงบที่มาจากกลุ่มต่อต้านรัฐบาล

ประเด็นที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของอัฟกานิสถานภายหลังจากการยึดครองของตาลิบัน

1. ชัยชนะอย่างรวดเร็วและสมบูรณ์อย่างไม่คาดคิดของตาลิบันอาจนำมา ซึ่งความวิตกต่อชาวอัฟกันที่ทนทุกข์มายาวนานและเศรษฐกิจที่อ่อนแอมากของประเทศจากความไม่มั่นคง วิกฤตการณ์ทุจริต การรวมศูนย์ของรัฐบาล และการจัดการที่ผิดพลาด รายได้ของประเทศที่น้อยที่และความแห้งแล้งเศรษฐกิจ อัฟกานิสถานจะเผชิญกับปัญหาหลังการยึดครองของตาลิบันและประชาคมระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือจากที่เคย แต่เมื่อรัฐบาลอัฟกานิสถานชุดใหม่ต่อตาลิบันและการตอบสนองของประชาคมระหว่าง ประเทศลดน้อยลง อาจทำให้วิกฤตทางเศรษฐกิจและมนุษยธรรมในปัจจุบันรุนแรงมากขึ้น (World bank, 2021)

2. นอกจากความลำบากทางเศรษฐกิจปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประชาชน คือ ผลกระทบจากโควิด จำนวนผู้ติดเชื้อในช่วงการระบาดใหญ่ของ Covid-19 ในอัฟกานิสถานมาจากอิหร่านชาวอัฟกานิสถาน ชายวัย 35 ปี ที่เดินทางกลับมาจากประเทศอิหร่านเป็นเวลา 1 สัปดาห์โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 9 ก.พ. 2020 และเดินทาง กลับมาที่เมืองเฮรัต ประเทศอัฟกานิสถาน โดยรถยนต์เป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นการระบาดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ผู้ป่วยถูกส่งตัวไปที่โรงพยาบาลของรัฐเพื่อตรวจสอบโรค COVID-19 เพิ่มเติม เนื่องด้วยระบบบริการสาธารณสุขที่อ่อนแอในอัฟกานิสถาน ท่ามกลางความยากจน และความไม่มั่นคงที่แพร่หลายกำลังเผชิญกับความท้าทายที่ร้ายแรง โดยมีการระบาดที่ใกล้เข้ามาใกล้พรมแดนจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างอิหร่าน เราเห็นว่าผู้ติดต่อและผู้เดินทางที่เดินทางกลับจากอิหร่าน ทั้งหมดต้องได้รับการทดสอบเพื่อหลีกเลี่ยงผู้ป่วยที่ไม่แสดงอาการ ซึ่งอาจส่งผลให้มีการแพร่เชื้อไปทั่วอัฟกานิสถาน (Mohammadi, Mohibbi, & Hedayati, 2021)

3. อัฟกานิสถานได้รับการสนับสนุนการเงินหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาแต่อัฟกานิสถานยังคงเป็นประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด นอกจากนี้แล้วการพัฒนาในอนาคตเช่นธนาคารโลกได้ ให้คำมั่นสัญญามากกว่า 5.3 พันล้านดอลลาร์สำหรับโครงการพัฒนากองทุนทรัสต์เพื่อการบูรณะ อัฟกานิสถานที่บริหารโดยธนาคารได้ระดมทุนมากกว่า 12.9 พันล้านดอลลาร์ (Glinski, 2021) แต่ภาวะทางการเมืองการเข้าปกครองของตาลิบันจากสายตาดะวันตกจะเป็นเหมือนกับการทำให้อัฟกานิสถานเข้าสู่ภาวะตกต่ำที่อัฟกานิสถานกำลังเผชิญ เพราะจากเดิมเป็นความท้าทายที่น่าวิตกกังวลมากพออยู่แล้วกับดินแดนที่ไร้ซึ่งความหวัง

4. การลดจำนวนลงจากการเงินที่ได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศ การหยุดชะงักด้านการเชื่อมโยงทางการเงินและเป็นเหมือนการนำไปสู่การหดตัวครั้งในอีกครั้งทางเศรษฐกิจของอัฟกานิสถานในระบอบจุลภาควะได้รับการกระทบอย่างหนัก นอกจากนั้นแล้วการถอนกำลังของสหรัฐทำให้ประเทศที่เป็น พันธมิตรก็จะน้อยรับกับนโยบายตามที่ป็นในส่วนขององค์กรระหว่างประเทศ เพราะถึงอย่างไร ตาลิบันก็ยังไม่ได้รับการยอมรับในระดับสากลตลอดปี 2021 ที่ผ่านมาโดย

อาจจะได้รับการช่วยเหลือจากเงินอย่างเป็นทางการด้วยการสนับสนุนทางการเงินเพื่อปรับปรุงโครงสร้างของประเทศ (Bloomberg, 2021) ตลอดระยะเวลากับความเชื่อมั่นที่อ่อนแอท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่มั่นคงทั้งในส่วนภาคการเกษตร นอกจากนั้นแล้ว อัตราเงินเพื่อเพิ่มมากขึ้น ในช่วงสองไตรมาสที่ผ่านมาของปี 2021 ราคาพลังงานสูงขึ้นมากเป็น 12%

5. ราคาสินค้าในครัวเรือนไม่ได้ได้รับการควบคุม เกิดจากกองกำลังของตลาดเงินของยี่ดำนชายแดนและศูนย์กลางคมนาคมที่สำคัญ จึงเป็นสาเหตุหลักให้ห่วงโซ่อุปทานหยุดการขับเคลื่อนจากการยึดครองของ ตลาดสินค้าที่เกิดขึ้น ราคาสินค้าแพง เกิดการกักตุนสินค้า การหยุดชะงักของการค้าระหว่างประเทศ และเงินช่วยเหลือจากภายนอกที่ถูกตัดกองกำลังของตลาดเงินได้เข้าควบคุมจุดศูนย์กลาง สัดส่วน 57 ของภาษี อากรทั้งหมด เทียบเท่า 27 ของจัดเก็บรายได้ของรัฐ ต่อมาประเด็นที่ส่งผลต่อสภาพคล่องที่ส่งผลต่อธนาคารพาณิชย์และธนาคารกลาง ภายหลังจากการปกครองของตลาดเงิน ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการงด การช่วยเหลือจากภายนอกของธนาคารความผันผวนจากสกุลเงินท้องถิ่นที่อ่อนค่าลงหลังจากการปกครองของตลาดเงิน

6. การส่งเงินสำรองเข้าระบบส่งผลให้เงินทุนสำรองลดน้อยลงทุกอย่างเป็นเรื่องยากในการคาดการณ์ทั้งในส่วนของอัตราแลกเปลี่ยนจนถึงเวลานี้ แนวโน้มทางเศรษฐกิจจะเป็นเพียงนโยบายที่พัฒนาได้อย่างชัดเจน การช่วยเหลือลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบการศึกษาระบบสาธารณสุขพบโรคล้มสลาย จากอดีตในปี 2020 สภาวะทางเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้นจนถึงภายหลังการปกครองจนถึงวิกฤตได้ในเวลานี้ คาดว่าสัดส่วนจำนวนมากจะเคลื่อนตัวต่ำกว่าเส้นความยากจน ซึ่งสะท้อนผลกระทบเชิงลบผ่านช่องทางการจ้างงาน และราคาสินค้าชาวอัฟกานิสถานสิบล้านคนมีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในความยากจน โดยมีรายได้ระหว่าง 1 ถึง 1.5 เท่าของเส้นความยากจน (0.94 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อคนต่อวัน) สถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารจะแย่ลงด้วย โดยมีผลกระทบด้านลบในระยะยาวส่งผลกระทบต่อประชากรในอนาคตเยาวชนของอัฟกานิสถาน (world bank, 2021)

วาทะประณามสถานการณ์ ตลาดเงิน ยุค 2020

หลังจากที่ได้ให้ภาพรวมทางประวัติศาสตร์ของขบวนการตลาดเงินบทความนี้ จึงกลายเป็นเรื่องที่ตรงกับการตั้งข้อสังเกตว่าเวลานี้ปี 2021 มีการเปลี่ยนแปลงไปในระดับใดที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของ อัฟกานิสถาน สื่อและการสื่อสาร สิทธิสตรี การศึกษาความสัมพันธ์กับองค์กรพัฒนาเอกชน และอัฟกานิสถาน ควรเป็นไปในทิศทางแบบใด ตามที่การสำรวจวรรณกรรมของผลกระทบเศรษฐกิจภายหลังการยึดครอง ระบุไว้ แล้ว ลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของโครงสร้างการตัดสินใจของตลาดเงิน คือ การเปลี่ยนแปลงนโยบายในระดับผู้นำระดับสูงอาจไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงในแนวทางปฏิบัติจริงด้วยเหตุที่ว่าถึงความเป็นสากลในการได้รับการยอมรับ ด้วยเหตุนี้ ผู้บัญชาการกลุ่มตลาดเงินในท้องที่อาจเลือกสภาวะเหตุผลที่จำเป็นต้องตัดสินใจต่อการตัดสินใจของผู้นำของพวกเขา ในการดำเนินนโยบายที่ยากลำบาก สภาวะกดดันที่ประชาชนชาวอัฟกันอาจจะมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่า ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนวาทศิลป์จากผู้นำกลุ่มตลาดเงิน อาจทำให้ปากเสียงต่อความอ่อนไหวของคนจำนวนมากในอัฟกานิสถานและในประชาคมระหว่างประเทศ โดยเพียงแค่ทำให้วาทศาสตร์นโยบายอ่อนลงแทนที่จะ เปลี่ยนแนวทางโดยพื้นฐาน ความผ่อนปรนของ ตลาดเงินในยุค2020

มีให้เห็นได้อย่างชัดเจนเป็นความเคร่งครัด ศาสนาอย่างมีเหตุมีผล และโลกเปลี่ยนไปที่เป็นเวลาที่ศัตรูเก่าอย่างสหรัฐ หรือ โซเวียต ในอดีตที่ไม่ได้เผชิญนับ จากนี้จะไม่เหมือนกับตาลิบันในยุค 1990 (Bar, 2021) ผู้ที่ให้ทัศนะโดยสื่อที่เป็นตะวันตกเมื่อกลุ่มตอลิบันอยู่ในอำนาจในกรุงคาบูลและที่เป็นข้อสังเกตว่าทั้งชุมชนท้องถิ่นและ NGO ที่พยายามให้บริการขั้นพื้นฐานในอัฟกานิสถานจะยังคงดำเนินกิจกรรมได้เช่นเดิม (McLaren, 2021)

การปฏิรูปทรัพยากรบุคคล และองค์กรสาธารณะอัฟกานิสถานภายหลังการยึดครอง

1. มุมมองของประเทศนี้ได้ให้ข้อสังเกตในประเทศที่กำลังพัฒนาและที่สำคัญเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากต่อประชาคมระหว่างประเทศ เป็นแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันของอัฟกานิสถานและพบว่าที่จริงแล้วการดำเนินงานของภาครัฐก็เป็นไปตามวิธีทางได้ถูกหยิบยกนโยบายมานำเสนอภายใต้ ครรลองแต่ที่ผ่านมา แต่ก็ถูกท้าทายด้วยการปรับกระบวนการและระบบทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสมใน ทัศนะใหม่ที่เปลี่ยนรูปแบบการปกครองหลากหลายคำแนะนำจากผลงานวิจัยที่ค้นพบนวัตกรรมจากประเทศนี้ ในการจัดกระบวนการขององค์กรเป็นไปด้วยเหตุผลที่ว่าอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้านเล็กน้อยอยู่ที่เหตุผลและงบประมาณก่อนและหลังสหรัฐ นอกจากนี้เนื้อหาที่เรานำเสนอยังนำจำนวนหนึ่งที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่นของอัฟกานิสถานจะรวมเข้าไว้ด้วยกัน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เกิดผลอย่างเต็มที่ (Latin, & Lim, 2019)

2. ในกรุงคาบูลที่พวกเขาได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางการทหารที่แท้จริงของพวกเขาและการใช้วาทศิลป์ที่อ่อนลงในภายหลังในประเด็นบางประเด็นควรถูกละเลย เนื่องจากออกแบบมาเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์ของพวกเขา และช่วยให้พวกเขากลับคืนสู่อำนาจได้ง่ายขึ้น แต่ควรสังเกตว่าทั้งชุมชนท้องถิ่นและระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง NGO ที่พยายามให้บริการขั้นพื้นฐานในอัฟกานิสถานในช่วงเวลานั้น สามารถถึงสัมปทานออกจากกลุ่มตอลิบันได้ นอกจากนี้แม้ว่าแผนนโยบายใหม่ของตอลิบันจะยังไม่ได้รับการทดสอบ โดยพวกเขาให้กลับไปปกครองในระดับชาติ แต่ความจริงที่ว่ากลุ่มตอลิบันมีอิทธิพลอย่างมากต่อพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ และด้วยเหตุนี้ นโยบายที่ดำเนินการในพื้นที่เหล่านั้น) หมายถึง ว่าเป็นไปได้ที่จะทำการสังเกตที่เป็นประโยชน์ว่ามีการเปลี่ยนแปลงแนวทางที่แท้จริงหรือไม่และในระดับใด ตัวอย่างเช่น ตามที่จะสรุปไว้ด้านล่าง ในขณะที่การปฏิบัติในปัจจุบันของตอลิบันในพื้นที่ที่พวกเขาควบคุมชี้ให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่เป็นรูปธรรมในสื่อ และการสื่อสารระบบการศึกษา และความสัมพันธ์กับองค์กรพัฒนาเอกชน จากสื่อทั่วไปและโซเชียลมีเดียที่สื่อสิ่งพิมพ์ เสียง และวิดีโอ ดังนั้น แนวทางการสื่อสารของตอลิบันเป็นแนวทางปฏิบัติได้มากขึ้นในสิ่งที่เห็นคือการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ในแนวทางไม่ได้เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงในระบบความเชื่อของพวกเขา แต่เป็นการยอมรับว่าพวกเขาไม่สามารถควบคุมการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตในอัฟกานิสถานและการตระหนักว่าเทคโนโลยีเหล่านี้อาจมีประโยชน์และบางเรื่องจะต้องเป็นในครรลองของกฎหมายอิสลาม (RUTTIG, 2021)

3. กลุ่มตอลิบานยืนยันว่าพวกเขามุ่งมั่นที่จะสร้างสันติภาพในอัฟกานิสถาน การดำเนินการตามระบบอิสลามดั้งเดิม จะเป็นสิ่งที่พวกเขาต้องการถ้อยแถลงของตอลิบานเกิดขึ้นท่ามกลางการถอนทหารสหรัฐที่เกิดขึ้น ความพยายาม เพื่อสร้างหลักคิดในแบบอิสลามกำลังดำเนินไปช่วงเวลาที่ผ่านมาที่ประเทศเผชิญความรุนแรงที่ทวีความรุนแรงขึ้นทั่วประเทศ กลุ่มตอลิบานจะยังคงพยายามใช้ระบบอิสลามที่แท้จริงในรัฐบาลต่อไป รวมถึงการจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิสตรีที่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมและกฎเกณฑ์ทางศาสนา “ระบบอิสลามที่แท้จริงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาอัฟกันทั้งหมด” (MENTES, & TALAS, 2021)

ดังนั้น ข้อค้นพบบางอย่างในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านของการศึกษานี้อาจนำไปใช้กับการเรียนรู้ของประเทศที่จะเผชิญกับสิ่งใหม่สามารถเปรียบเทียบกับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ นอกจากนี้ ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้เขียนแล้วนี้รวบรวมจากเนื้อหาที่พัฒนาและทันสมัยจากสื่อในต่างประเทศ ดังนั้น จึงจะอธิบายได้ว่าเนื้อหาถูกควบคุมด้วยข้อมูลที่ทันเหตุการณ์ที่สุด เนื่องจากการสำรวจดำเนินการออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ได้พยายามทำให้แน่ใจว่าข้อมูลที่เชื่อถือได้ก่อนที่จะนำมาอธิบายเป็นเนื้อหาหลักอักษรทางวิชาการ

บทสรุป

นโยบายใหม่หลังจากสหรัฐ แนวทางของทรัพยากรมนุษย์ในประเทศบริบทของอัฟกานิสถาน แม้ว่าประเทศจะขึ้นชื่อถึงดินแดนที่ไร้ความหวัง สำนวนวรรณกรรมมากมายที่ได้เปิดเผยว่ายังไม่มีรายงานการศึกษาก่อนหน้านี้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่จะเกิดขึ้นหลังจากตอลิบานปกครอง ดังนั้น สิ่งนี้ผู้เขียนคาดการณ์มีส่วนสนับสนุนวรรณกรรมที่ผ่านเกี่ยวกับการจัดการโครงการ โดยการสำรวจและประเมินปัจจัยความล้มเหลวของ ประเทศกำลังพัฒนาและแก้ไขช่องว่างมากมายอย่างไรก็ตาม นอกจากนี้การศึกษาในอนาคตอาจมุ่งเน้นไปที่การขยายการศึกษานี้ โดยเฉพาะในส่วนขององค์กรรัฐ โดยการตรวจสอบปัจจัยความล้มเหลวของจากอดีตในเฉพาะภาคส่วน และหรือเฉพาะหน่วยงานระดับมหาดินและพหุภาคีที่เคยเป็นปัจจัยจากภายนอก นอกจากนี้การศึกษานี้อาศัยหลักสำรวจเนื้อหาเป็นหลักข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีเรียงได้ให้เกิดประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม อนาคตที่เป็นไปในทิศทางของประเทศในทัศนะของตอลิบานจะผ่อนปรนในความรุนแรง บทความเรื่องนี้จะเห็นแสงให้เห็นถึงอนาคตที่มีขอบเขตต่างกัน เพื่อหวังว่าประชาชนในอัฟกานิสถานจะพบกับสิ่งที่ดีกว่าคุณภาพชีวิตในครองที่เหมาะสม และได้รับการยอมรับในระดับสากลในภาคนโยบายของตอลิบาน

แม้ว่าหลายคนจะมองย้อนไปในอดีตของปีกลุ่มตอลิบานปกครองในกรุงคาบูลระหว่างปี 2539 ถึง 2544 เพื่อทำความเข้าใจโลกทัศน์ทั่วไปและการเมือง แต่นี้ยังไม่เพียงพอจะเป็นเข้าใจผิดคิดว่ากลุ่มตอลิบานในอนาคต และนโยบายของพวกเขาจะต้องเหมือนกับช่วงก่อนฤดูใบไม้ร่วงปี 2544 ตอลิบานปกครอง, ก่อนที่ระบอบการปกครองของพวกเขาจะถูกโค่นล้มในปี 2544 ในเวลานี้พวกเขากำลังไล่ตามเป้าหมายทางการเมืองของพวกเขา นั่น คือการฟื้นคืนอำนาจและสถาปนาสิ่งที่เรียกว่า “อิสลาม” การตั้งถิ่นฐานที่อาจส่งผลให้เกิดการจัดการแบ่งปันอำนาจกับฝ่ายอื่น ๆ ไม่ต้อง

สงสัยเลยว่าการเมืองของตอลิบาน ความแข็งแกร่งและความสำเร็จทางการทูตอยู่ในระดับที่มีนัยยะสำคัญด้วยกำลังทหารของตนยืนหยัดต่อสู้กับสงครามมา 20 ปี กับกองกำลังกลุ่มพันธมิตรที่มีอำนาจทางทหารที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก และสิ่งที่พิสูจน์ถึงศักยภาพและความเหนือชั้นในการรบที่ผ่านมาของตอลิบาน ในเรื่องของประสบการณ์ความชำนาญพื้นที่ดินแดนแห่งนี้เป็นสมรภูมิที่น่ากลัวที่สุดในโลกในการลงความเห็นของกองกำลังนาโต สหรัฐ โซเวียต ที่ได้ลิ้มรสกับความน่ากลัวมาแล้วและหวังว่าในอนาคตที่จะมาถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ ในประเทศจะได้พบกับคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาที่ดี ความเสมอภาคแบบมีเหตุมีผลทางสังคมเพื่ออิสลามที่เป็นแบบฉบับและได้รับการยอมรับ

เอกสารอ้างอิง (References)

- Bayraklı, E and Hafez , F.E2019. *Islamophobia in Muslim Majority Societies*. Abingdon-on-Thames: Routledge.
- Deol, S. S., & Sandhu, A. K. (2020). Diagnosing the First Democratic Regime in Afghanistan: Human Rights Perspective. *South Asian Studies*. 33(1), 25.
- Rehman SS, Askari H. (2010). *How Islamic are Islamic countries?* *Glob Econ J* 10:1–37
- The Visual Journalism Team: *How the Taliban stormed across Afghanistan in ten days*. From 15/10/2021
<https://www.bbc.com/news/world-58232525>
- Manjulika Das. (2021). Cancer care in Afghanistan after the Taliban takes over. *The lancet oncology*. 22 (9) E390
- Schnurr, P. P., Lunney, C. A., Bovin, M. J., & Marx, B. P. (2009). Posttraumatic stress disorder and quality of life: Extension of findings to veterans of the wars in Iraq and Afghanistan. *Clinical psychology review*. 29(8), 727-735.
- Shahraki, S. Z., Hosseini, A., Sauri, D., & Hussaini, F. (2020). Fringe more than context: Perceived quality of life in informal settlements in a developing country: The case of Kabul, Afghanistan. *Sustainable Cities and Society*. 63(4), 102494.
- Sevastik, P. (2020). Rule of Law, Human Rights and Impunity: The Case of Afghanistan. *Hague Journal on the Rule of Law*. 12(1), 93-145.
- Strand, A & Suhrke, A. (2021) Quiet Engagement with the Taliban, *Survival*. 63(5), 35-46, DOI: 10.1080/00396338.2021.1982196
- Mohammadi, M.K., Mohibbi, A.A. & Hedayati, M.H. Investigating the challenges and factors influencing the use of the learning management system during the Covid-19 pandemic in Afghanistan. *Educ Inf Technol*. 26(6), 5165–5198 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10517-z>

- Latifi, K. A. N., & Lim, S. (2019). Strategic Human Resource Management in the Afghanistan Ministry of Mines and Petroleum: A Network Perspective. *Sustainability*. 11(14), 3830.
- RUTTIG, T.M(2021) Have the Taliban Changed?. CTCSENTINEL. 14(3) 1-15
- MENTEŞ, O., & TALAS, M. (2021). The International Humanitarian Aid Delivered for Afghanistan on Primary and Secondary Education After 2001. *Journal of World of Turks /Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*. 13(1), 61–73

การจัดการเรียนรู้อย่างมีความหมายของผู้สอนในห้องเรียนแห่งศตวรรษที่ 21

The Meaningful Learning Management for Instructors of the 21st Century Classroom

นิลุบล เกตุแก้ว¹ ทรงธรรม แก้วประถม²

Nilubon Katkaew, Songtham Kaewprathom

บทคัดย่อ (Abstract)

ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมายของออสซูเบล เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของโครงสร้างทางปัญญา ที่ต้องจัดให้มีระบบเพื่อให้สามารถรับความรู้ใหม่ได้เพิ่มมากขึ้นและสัมพันธ์กับความรู้เดิม จัดกลุ่มองค์ความรู้ให้เป็นลำดับจนเกิดความคิดรวบยอดที่มีความหมาย ผู้สอนสามารถประยุกต์ทฤษฎีนี้เข้าสู่ห้องเรียนด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่จะสอนให้ผู้เรียนทราบ จากนั้นใช้การนำเสนอโน้ตทัศน์กว้างล่วงหน้าในรูปแบบแผนผังความคิด ผังไดอะแกรม หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อเป็นสะพานเชื่อมความรู้ให้ผู้เรียนเห็นถึงองค์รวมของเนื้อหา และเห็นถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาเป็นลำดับขั้นต่าง ๆ ได้ ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการจัดเรียงเนื้อหาสาระหาวิธีการนำเสนอหัวข้อเรื่องที่สอน และมีวิธีการให้ข้อมูลที่เหมาะสมบนพื้นฐานการเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมไปถึงการให้อิสระทางความคิดแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเพื่อนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย; การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

Ausubel's theory of meaningful verbal learning emphasizes the importance of the cognitive structure that must developed to absorb and add new knowledge to exciting information, so organize knowledge groups in order until a meaningful concept. The instructors can apply this concept in the classroom by presenting the subject and connecting prior and new knowledge using pre-conceptual representations in diagrams or media and know the relation in to different hierarchies.

Received: 2022-04-30 Revised: 2022-06-17 Accepted: 2022-06-20

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Faculty of Education, Prince of Songkla University. Corresponding Author e-mail: Nilubon.k@hotmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Faculty of Education, Prince of Songkla University. e-mail: Songthama@hotmail.com

The instructors an important role in arranging the content, fine a way present the subject matter to be taught and provides appropriate informational base on understanding the nature of learners and individual different. as well as giving freedom of thought in accordance with 21st Century learning that can use digital technology media to appropriately adapted will allow learners to adjust cognitive structure for create more meaningful learning.

Keywords: A Theory of Meaningful Verbal Learning; the 21st Century classroom

บทนำ (Introduction)

“ระบบแพ็คดอก” คงเป็นที่รู้จักของใครหลายคน เป็นระบบที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ มีเป้าหมายในการค้นหาคนที่เก่งที่สุดแล้วยกย่องให้เป็นผู้ชนะ เช่นเดียวกับปัญหาที่ฝังรากลึกในระบบการศึกษาของไทย ในลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการมากกว่าทักษะการใช้ชีวิต วนเวียนอยู่ในลู่อของการสอบแข่งขันทั้งวัดผลในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ตลอดจนระดับสากล กลุ่มนักเรียนที่ทำได้มากที่สุดถือเป็นผู้ชนะ ส่วนกลุ่มที่ทำคะแนนได้น้อยถือเป็นผู้พ่ายแพ้ไปโดยปริยาย สิ่งเหล่านี้นับเป็นมายาคติที่ทำให้ระบบการศึกษาของไทยเลื่อมล้ำมากขึ้นทุกวัน

ลักษณะดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นเพียง “การเรียนเพื่อไปสอบ ” มีจุดหมายปลายทางเพียงแค่การวัดและประเมินผล จากนั้นแปลความหมายของระดับผลการเรียนเพื่อจัดอันดับผู้เรียน ทั้งยังนำผลของข้อมูลเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ถึงศักยภาพของผู้เรียน ในการสอบจะเน้นให้ผู้เรียนท่องจำเนื้อหาให้ได้มากที่สุด เพราะโดย ส่วนใหญ่ข้อสอบก็ยังเป็นแบบถามเพื่อเน้นความจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์หรือคิดขั้นสูง

ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ทำให้วงการศึกษายพยายามเปลี่ยนแปลงแนวคิดการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเสนอแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student center) หากได้ไปศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของการสอนในห้องเรียนจริงจะพบว่า แนวคิดดังกล่าวเป็นเพียงแนวคิดที่มักจะปรากฏเป็นนามธรรม ไม่ได้บรรลุผลสำเร็จอย่างเด่นชัด ภายใต้กระบวนทัศน์ดั้งเดิมที่ให้ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด ส่วนผู้เรียนมีหน้าที่ท่องจำเพื่อนำไปสอบให้ได้มาซึ่งคะแนนที่ดีที่สุด ความเชื่อและการกระทำดังกล่าวย่อมไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้เรียน ซ้ำยังทำให้เกิดผลเสียแก่ผู้เรียนในระยะยาวเพราะไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชเบล (David Ausubel) เชื่อว่า การถ่ายทอดความรู้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการสอน หากปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเกิดเป็นการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีความคงทนถาวรในทุกเรื่องที่เรียนรู้ และเห็น

ความหมายของสิ่งที่ต้องเรียนรู้จึงเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาค้นต้นที่เกิเกิดขึ้นได้ และการศึกษาทฤษฎีนี้จะช่วยพัฒนาด้านพุทธิพิสัยของผู้เรียน และอาจเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการขยายขอบเขตการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ถือเป็นการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม

การเรียนรู้: การรับรู้ที่มีความหมาย

“การเรียนรู้จะมีความหมายแก่ผู้เรียน หากการเรียนรู้นั้นสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รู้มาก่อน”(Ausubel, 1963)

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสูเบล (Ausubel's theory of meaningful learning) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) ว่าการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการรับอย่างมีความหมาย เป็นการ 1) เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่เคยเรียนมาแล้วจากการได้รับข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ มาเพิ่มแล้วสามารถรับข้อมูลเหล่านั้นเข้าไปในโครงสร้างทางปัญญาได้อย่างมีความหมาย 2) ขยายความรู้ ซึ่งเป็นการขยายความรู้เดิมที่สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการขยายหรือปรับโครงสร้างทางปัญญาเดิมให้สัมพันธ์กับข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่จะเรียนรู้ใหม่ 3) อนุมาน โดยการจัดกลุ่มข้อมูลต่าง ๆ ที่เรียนใหม่เข้ากับความคิดรวบยอดที่ครอบคลุมความคิดยอดของข้อมูลที่เรียนใหม่ หรือผสมผสานข้อมูลที่รับอย่างมีความหมาย

การเรียนรู้ด้วยกระบวนการรับอย่างมีความหมายแตกต่างจากการรับที่เป็นการให้ท่องจำข้อมูล เพราะตามทฤษฎีของออสูเบลก่อนที่จะรับข้อมูลในการเรียนรู้ต้องมีการจัดโครงสร้างทางปัญญาให้เป็นระบบก่อนรับข้อมูลใหม่เข้ามา จึงต้องรู้ว่าความรู้เดิมก่อนหน้านี้ของตนมีอะไรบ้าง หมวดหมู่ความรู้ที่มีเหล่านั้นตนเองได้จัดไว้ในส่วนใดประเภทใด ฯลฯ (สรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2557; ศิริลักษณ์ หย่างสุวรรณ, 2543; Ausubel, 1971; Novak, 1998; Sunny, 2009)

ดังนั้น ออสูเบลจึงได้นิยามการเรียนรู้ที่มีความหมายว่าเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้รับความรู้มาจากการที่ผู้สอนอธิบายสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ให้ทราบ ซึ่งความรู้ที่ผู้สอนอธิบายอาจอยู่ในลักษณะของความรู้แบบเนื้อความ สารต่าง ๆ หรือเป็นความรู้แบบมโนทัศน์ และเมื่อผู้เรียนรับฟังด้วยความเข้าใจ ตั้งใจ ผู้เรียนจะสามารถรับและเก็บความรู้ที่ได้เป็นหมวดหมู่และสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ในโครงสร้างทางปัญญาได้ ก่อให้เกิดเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อชีวิต (Ausubel, 1963) ซึ่งแนวคิดของออสูเบลตามกระบวนการทางปัญญาของทฤษฎีจะไม่ถึงขั้นที่ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ แต่จะอยู่ในลักษณะของความรู้ที่คงทนในระยะยาว สามารถระลึกและเรียกคืนำมาใช้ได้แม้ว่าเวลาจะผ่านไป ยกตัวอย่างเช่น การจัดเก็บสิ่งของในลิ้นชักแต่ละชั้น หากเรามีการจัดประเภทสิ่งของที่จะวางในลิ้นชักแต่ละชั้นได้เป็นหมวดหมู่ การหยิบของนั้นมาใช้จะเป็นเรื่องที่ง่ายและสะดวกกว่าการที่วางของใส่ลิ้นชักแบบไม่แยกหมวดหมู่

แต่ทั้งนี้ โครงสร้างทางปัญญาเป็นสิ่งที่อยู่ภายในและมีความซับซ้อนมากกว่าตัวอย่างที่นำเสนอ ดังนั้นในเบื้องต้น ออซูเบลจึงได้เสนอเป็นหลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีไวสำคัญ 2 ประการ ตามการเรียนรู้ด้วยกระบวนการรับอย่างมีความหมาย ดังนี้

1. การจัดลำดับโน้ตส์ที่เป็นหลักการกว้าง ๆ หมายถึง การเสนอโน้ตส์ทั่วไปก่อน แล้วตามด้วยรายละเอียดจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโน้ตส์ในลักษณะเป็นลำดับขั้นจากกว้าง ค่อย ๆ ลำดับย่อยลงมาเป็นขั้น ๆ จึงทำให้มองเห็นความแตกต่างและความสัมพันธ์ของแต่ละชั้นได้ดียิ่งขึ้น

2. การผสมผสานความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมอย่างค่อยเป็นไป หมายถึง มโนทัศน์ใหม่หรือเรื่องที่จะสอนใหม่ต้องสามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมได้ ดังนั้นการเรียนรู้จึงเกิดจากการที่ผู้เรียนสามารถจำแนก จัดกลุ่มเป็นมโนทัศน์ และเชื่อมมโนทัศน์เป็นกฎหรือหลักการด้วยวิธีอุปนัย จากนั้นนำไปใช้ด้วยวิธีนิรนัยที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ใหม่ หรือเชื่อมระหว่างชุดของมโนทัศน์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเพิ่มมากขึ้น

หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีของออซูเบลข้างต้นจะช่วยเรื่องการจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละเรื่องของรายวิชาหรือหัวเรื่องที่จะใช้สอนผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนสามารถรับเนื้อหาที่เรียนเข้าไปอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาของตัวเองได้อย่างเป็นระบบและสัมพันธ์กัน

การเชื่อมโยงสัมพันธ์ของโครงสร้างทางปัญญา

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออซูเบล เชื่อและเน้นย้ำถึงความสำคัญของโครงสร้างและเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ว่า การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายได้นั้น ความรู้เดิมที่มีอยู่จะต้องถูกจัดไว้อย่างมีหมวดหมู่ หากโครงสร้างทางปัญญามีความเป็นระบบแล้วจะทำให้สามารถรับความรู้ใหม่ได้เพิ่มมากขึ้น แต่ความรู้ใหม่ที่จะรับเข้าไบนั้นเป็นความรู้โดยตรงจากการสื่อสาร และวิธีการอธิบายเนื้อหาสาระของผู้สอน (Jhonson, 2019)

ออซูเบลเสนอว่า ควรมีการนำความรู้ใหม่มาจัดเนื้อหาสาระเป็นลำดับก่อน เรียกว่า “การนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้า” (Advance Organizer) ซึ่งออซูเบลคิดเห็นว่าการนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าเปรียบได้ดังสะพานเชื่อมความรู้ (Cognitive Bridge) ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้

ดังนั้นผู้สอนควรนำเสนอโน้ตส์กว้างล่วงหน้าก่อนจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นขอบข่ายเนื้อหากว้าง ๆ ก่อนที่จะเรียนเนื้อหาจริง โดยมีวิธีการคือ

1. จัดเรียงเรียงข้อมูลเนื้อหาสาระที่จะสอนเป็นหมวดหมู่ และเป็นลำดับ
2. นำเสนอหัวข้อเรื่อง กรอบหรือหลักกว้าง ๆ ก่อนจะสอนเนื้อหาสาระใหม่
3. แบ่งหัวข้อเรื่องที่จะใช้สอน และบอกสาระสำคัญ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหัวข้อนั้นที่จะต้องเรียน

จากวิธีการข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบาทสำคัญจะอยู่ที่ผู้สอน เพราะผู้สอนจะศึกษา จัดเรียงเนื้อหาสาระ หาวิธีการนำเสนอหัวข้อเรื่องที่จะสอน รวมไปถึงการนำเสนอความคิดรวบยอดให้แก่

ผู้เรียนซึ่งก็คือ การใช้การบรรยาย บอกสิ่งที่จะสอนก่อนจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเดิมกับเนื้อหาใหม่ที่จะเรียนได้ เห็นภาพสิ่งที่จะเรียนรู้ และระลึกถึงความรู้ที่ได้เรียนในคาบเรียนก่อนหน้าได้ เพื่อเตรียมพร้อมจะเรียนรู้เนื้อหาในคาบปัจจุบันจากการนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้าของผู้สอน

ด้วยคุณค่าของการนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้าที่เกิดขึ้น ต่อมา Joyce and Weil (1996) ได้พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนโดยนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้า เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระ ข้อมูลต่างๆ อย่างมีความหมาย (ทิตินา แคมมณี, 2558) เพราะเชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากการที่สมองมีข้อมูล มีการจัดระบบสร้างความหมาย ความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความคงทนถาวรของข้อมูลได้ โดยยึดหลักการที่เน้นการเรียนรู้ความคิดเชิงนามธรรมแบบรวบยอด แต่มีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ช่วยในการมองเห็นและเชื่อมความสัมพันธ์ของข้อมูลความคิด ช่วยให้เกิดการเก็บข้อมูลในสมองแบบถาวร และการนำองค์ความรู้ไปใช้ได้อย่างมีความหมายได้

มีข้อสังเกตว่า ในงานวิจัยต่าง ๆ ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมายของออสซูเบลจะใช้ผังกราฟิก แผนภูมิ แผนภาพที่เป็นไดอะแกรมแบบต่าง ๆ รวมถึงสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ประกอบ การจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมาย โดยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของผู้เรียน เมื่อโครงสร้างความรู้เหล่านี้ถูกจัดเป็นระบบจึงมีการตรวจสอบลำดับโครงสร้างความรู้ว่าถูกต้องหรือไม่ และจะทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงแนวความคิดหรือการปรับโครงสร้างแนวคิด ความรู้ใหม่ให้แม่นยำยิ่งขึ้นได้ จึงช่วยให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา และความรู้ที่ต้องเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วขึ้น ใช้อำนวยความสะดวกในกิจกรรมการสอนที่มีเป้าหมาย รวมถึงช่วยดึงดูดความสนใจในการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย (Korur et al., 2016; Ni et al., 2016; Novak, 2002)

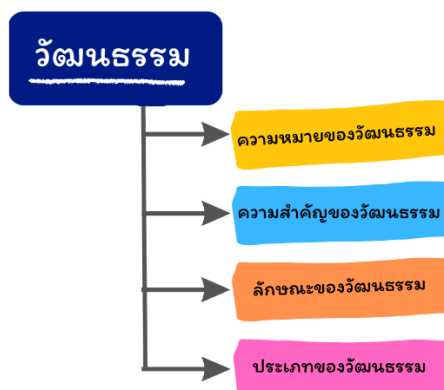
กระบวนการใหม่สู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียนจริง

การนำเสนอข้อมูลของทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมายของออสซูเบล การนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้าและรูปแบบการเรียนการสอนโดยนำเสนอโน้ตศัพท์กว้างล่วงหน้าดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้อ่านอาจศึกษาข้อมูลและเข้าใจประเด็นดังกล่าวเป็นรูปธรรม ในที่นี้จึงนำเสนอตัวอย่างเมื่อนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้จัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ต้องมีการวางแผนและเตรียมการสอน โดยคำนึงถึงทั้งบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การเตรียมการสอน บทบาทหลักทุกอย่างจะอยู่ที่ผู้สอนที่ต้องมีการศึกษา เลือกเนื้อหาสาระหาวิธีการตรวจสอบความรู้เดิมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถจำแนกความเหมือนความต่างได้ และวางแผนการสอนทุก ๆ ขั้นตอนอย่างเป็นลำดับที่สัมพันธ์กัน ดังตัวอย่างการสอนรายวิชา ภาษากบวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในหัวข้อเรื่อง วัฒนธรรม

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** บทบาทของผู้สอนควรต้องบอก ชี้แจงหัวข้อเนื้อหาที่จะต้องเรียน และวัตถุประสงค์ของบทเรียน ซึ่งอาจนำเสนอเป็นจุดประสงค์ย่อยตามหัวข้อที่เรียนหรือจุดประสงค์

ทั้งหมดของรายวิชา แต่การนำเสนอจุดประสงค์ย่อยที่เป็นเป้าหมายระยะสั้นจะช่วยทำให้ผู้เรียนเห็นเป้าหมายและบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและชัดเจนกว่า โดยผู้สอนนำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าด้วยการอธิบายร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ดังรูป

รูปการนำเสนอโมทัศน์กว้างล่วงหน้าในหัวข้อเรื่อง วัฒนธรรม

บทบาทของผู้เรียนควรรับสารจากผู้สอนอย่างตั้งใจ พยายามคิดพิจารณาหัวข้อที่จะเรียนว่ามีหัวข้อใดบ้างที่เป็นความรู้เดิมหรือความรู้ใหม่ และเพื่อไม่ให้เป็นการจัดการเรียนรู้แบบ passive จนเกินไป ผู้เรียนควรตั้งคำถาม สร้างความสงสัยใคร่รู้ในหัวข้อที่จะเรียน

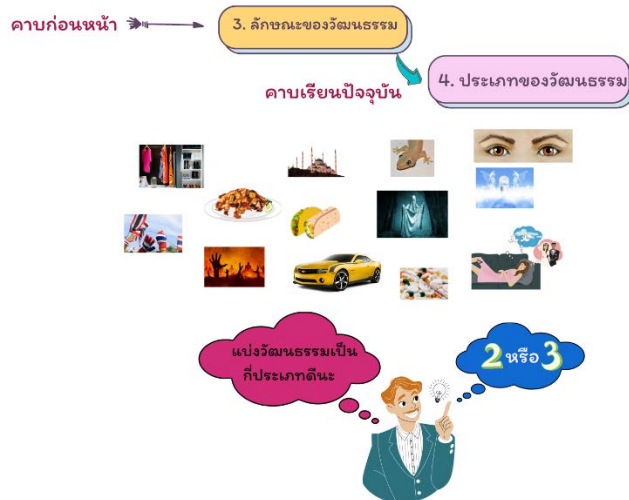
2. ขั้นสอน บทบาทของผู้สอนต้องพยายามสอนให้ผู้เรียนหาวิธียึดหรือเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่ไม่ใช่เพียงแค่การจดจำ แต่ต้องทำความรู้เดิมให้ถูกต้อง ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการบรรยายขยายความเข้าใจ โดย

2.1) ช่วยสรุปประเด็นในความรู้เดิมให้กระจ่างชัดเจนมากที่สุด เช่น การอธิบายสรุปสาระสำคัญของเรื่องเดิมที่เรียนอีกครั้ง การยกตัวอย่างเพิ่มเติมที่ใหม่และหลากหลายจากเนื้อหาเดิมที่เรียน

2.2) ช่วยชี้ประเด็นสำคัญของความรู้ใหม่ที่จะเรียน เช่น การอธิบายแก่นสำคัญของสาระที่เรียนโดยผู้สอนใช้คำพูดสรุปสาระสำคัญที่เข้าใจง่าย การบอกคำนิยามที่กะทัดรัดชัดเจน การบอกความแตกต่างของเนื้อหาใหม่ในแง่มุมที่แตกต่างจากเนื้อหาเดิม

2.3) ช่วยจัดระบบความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนไปให้มีความถูกต้อง โดยการตั้งประเด็นคำถามต่าง ๆ แล้วให้ผู้เรียนตอบซึ่งผู้สอนอาจใช้คำถามแบบโซเครติค (Socratic questioning)

ดังรูปที่ผู้สอนได้นำหัวข้อลักษณะของวัฒนธรรมมานำเสนอให้ผู้เรียนได้ Recall ความรู้ที่เรียนในคาบก่อนอีกครั้ง โดยอาจใช้การอธิบายสรุป ส่วนกิจกรรมในคาบเรียนปัจจุบัน ผู้สอนสอนเรื่องของประเภทของวัฒนธรรม โดยใช้การพูดยกตัวอย่างวัฒนธรรมที่หลากหลายประเภทเพิ่มขึ้นจากที่เคยยกตัวอย่างและมีสื่อรูปภาพประกอบ เช่น รถยนต์ การผัดผัสนั่นจึงตั้งคำถามให้ผู้เรียนสังเกตและนำเสนอถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมที่ได้ยกตัวอย่าง

รูปผู้สอนสอนให้ผู้เรียนหาวิธีเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และขยายความรู้
ในหัวข้อประเภทของวัฒนธรรม

การที่ผู้สอนทำเช่นนี้ ผู้เรียนจะเริ่มเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเพราะมีการจัด
โครงสร้างความรู้ขึ้น แต่ผู้สอนต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนทำซ้ำอย่างต่อเนื่องรวมถึงการกระตุ้นความสนใจ
ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้

บทบาทของผู้เรียนควรพยายามมีส่วนร่วมในการคิด การตอบ การอภิปรายและสรุป
ความคิดรวบยอดเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยในขั้นนี้ผู้เรียนอาจใช้ผังกราฟิกในการ
บันทึกการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด หรือทำงานงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ได้

3. ขั้นสรุปบทเรียน บทบาทของผู้สอนต้องตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ผู้เรียน
ได้เรียนและต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมหากเนื้อหาสาระที่ต้องการสอนยังไม่ครบถ้วนหรือประเมินผล
การเรียนรู้แล้วผู้เรียนยังไม่เข้าใจ โดยพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถามจากการซักถามของ
ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเพิ่มเติม และอาจมีการมอบหมายงาน เช่น ให้ผู้เรียนสรุปความรู้
เป็นแผนภาพเพื่อเป็นร่องรอยหลักฐานใช้ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอีกครั้ง ดังรูปงาน
สรุปความรู้ที่ผู้เรียนสามารถจำแนกประเภทของวัฒนธรรม บอกลักษณะของวัฒนธรรมตามที่
จำแนก และยกตัวอย่างวัฒนธรรมตามประเภทที่จำแนกได้

รูปผู้สอนตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเรื่อง ประเภทของวัฒนธรรม

บทบาทของผู้เรียนต้องทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดอย่างเป็นระบบ ชักถามปัญหาที่ไม่เข้าใจหรือเกิดข้อขัดแย้งในบทสรุป รวมถึงกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง

ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทสำคัญทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีและรูปแบบข้างต้น ดังนั้นแต่ละบทบาทหน้าที่จึงต้องมีการศึกษาหาความรู้ วางแผนการต่าง ๆ มาอย่างดีและต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทั้งสองฝ่ายจึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายที่ประจักษ์ในผลงานเชิงวิชาการ

การศึกษารวบรวมข้อมูลการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชเบลทั้ง จากบทความวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ มีข้อสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออสเชเบลสามารถนำไปใช้ได้ดังนี้

1. ใช้เสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย (กฤตย์บุพพัช สารนอกและณมน จีรังสุวรรณ, 2019; ธนภัทร จันทรเจริญ และทัศนีย์ ชาติไทย, 2016; ไสว พักขาว; 2537) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ดวงแข รักไทย และคณะ, 2017; บุขรา ดาโอะ, 2549; มานพ สิงห์วีและ บัญญัติ ชำนาญกิจ, 2013; วันวิสาข์ เจือจาน, 2554; สัจจาพร ภูประดิษฐ์ และคณะ, 2019; อุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ, 2017) ใช้จัดโครงสร้างของความรู้ในการเรียน เช่น การจำคำศัพท์ จัดเนื้อหาสาระที่เรียน และจับใจ ความสำคัญ (ไชยชาญ เผือกคล้าย และคณะ, 2022; ศรัชฌา กาญจนสิงห์และสุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล, 2015; ศิริลักษณ์ หย่างสุวรรณ, 2543) และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ (ธิดารัตน์ ศักดิ์สุจริต, 2014; อีระศักดิ์ แสงศรีจันทร์, 2020; ประภาวัลย์ แพร่วานิชัย, 2543; ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2014; อุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ, 2017)

2. ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายโดยใช้มนทัศน์กว้างล่วงหน้า (นภาพร เกาะทอง และคณะ, 2017; สัจจาพร ภูประดิษฐ์ และคณะ, 2019) และใช้แผนผังกราฟิก แผนภาพ แผนผังทางปัญญา หรือแผนผังมโนทัศน์ (ไชยชาญ เผือกคล้าย และคณะ, 2022; อีระศักดิ์ แสงศรีจันทร์, 2020; ธิดารัตน์ ศักดิ์สุจริต, 2014; บุขรา ดาโอะ, 2549; ประภาวัลย์ แพร่วานิชัย, 2543; มานพ สิงห์วี และบัญญัติ ชำนาญกิจ, 2013; ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2014; ศิริลักษณ์ หย่างสุวรรณ, 2543; อุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ, 2017)

3. นำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ทั้งผู้เรียนในระดับประถมศึกษา (ไชยชาญ เผือกคล้าย และคณะ, 2022; ธนภัทร จันทรเจริญ และทัศนีย์ ชาติไทย, 2016; นภาพร เกาะทอง และคณะ, 2017; บุขรา ดาโอะ, 2549; วันวิสาข์ เจือจาน, 2554; ศรัชฌา กาญจนสิงห์ และสุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล, 2015) ระดับมัธยมศึกษา (อีระศักดิ์ แสงศรีจันทร์, 2020; ธิดารัตน์ ศักดิ์สุจริต, 2014; มานพ สิงห์วี และบัญญัติ ชำนาญกิจ, 2013; สัจจาพร ภูประดิษฐ์ และคณะ, 2019; ไสว พักขาว; 2537; อุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ, 2017) และระดับอุดมศึกษา (กฤตย์บุพพัช สารนอก และณมน จีรังสุวรรณ, 2019; ดวงแข รักไทย และคณะ, 2017; ประภาวัลย์ แพร่วานิชัย, 2543; ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2014; ศิริลักษณ์ หย่างสุวรรณ, 2543)

ข้อมูลจากการศึกษาสังเคราะห์การนำทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเบลไปใช้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีนี้เน้นพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเพราะจะช่วยขยาย เน้นย้ำความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนและทำให้เกิดความเชื่อมโยงกับการเรียนรู้เรื่องต่อไปได้ อันเนื่องมาจากผู้เรียนมองเห็นภาพรวมกว้างของเนื้อหาที่จะเรียนและมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาเป็นลำดับขั้นต่าง ๆ ได้ จึงเป็นการพัฒนาความรู้ กระบวนการทางปัญญาที่หมายรวมไปถึงการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงระดับต่าง ๆ มีการนำทฤษฎีนี้ไปจัดให้ผู้เรียนมองเห็นภาพการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างเป็นลำดับ และใช้สร้างแผนผัง แผนภาพทางปัญญาให้เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในทุกช่วงวัย ทั้งระดับการศึกษาตอนต้นจนถึงระดับการศึกษาขั้นสูง นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ในทุกรายวิชาทั้งวิชาพื้นฐานเช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิชาเฉพาะที่มีเนื้อหาเฉพาะด้านตามสาขาอาชีพ

ข้อสังเกตสำคัญสำหรับผู้สอนในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายในชั้นเรียน

การจะเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายตามทฤษฎีนี้ ควรต้องคำนึงถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดผลดีที่มีคุณค่าและมีความหมายกับผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับสติปัญญาของผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันจึงส่งผลต่อความสามารถในการเชื่อมโยงมโนทัศน์ในแต่ละเรื่อง ผู้เรียนที่มีโครงสร้างทางปัญญาเป็นระบบอยู่แล้วจะเชื่อมโยงมโนทัศน์ได้รวดเร็วกว่าผู้เรียนที่ไม่เคยจัดระบบโครงสร้างทางปัญญาของตนเอง ดังนั้น ในช่วงแรกของการจัดโครงสร้างทางปัญญาจำเป็นต้องสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้เวลาผู้เรียนในการฝึกหัดจัดโครงสร้างทางปัญญาซ้ำ ๆ เพราะการจัดโครงสร้างทางปัญญาหรือโครงสร้างรูปแบบของความรู้เป็นสิ่งภายในที่มีความซับซ้อนและแต่ละบุคคลเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน

2. ความรู้ใหม่ต้องต่อเนื่องกับความรู้เดิม และอาจเป็นความรู้ที่มีเนื้อหาเชิงเหตุผล ซึ่งเนื้อหาเชิงเหตุผลจะปรากฏชัดเจนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เนื่องจากมีการพิสูจน์และทดสอบได้อย่างชัดเจนจึงเป็นการอธิบายผลหรือปรากฏการณ์ที่มีข้อมูลมาใช้นับสนุนได้ แต่ทั้งนี้ธรรมชาติของรายวิชาต่าง ๆ ไม่มีสาระเชิงเหตุผลทุกวิชา ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ในการคัดเลือกเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับการนำมาใช้ให้สอดคล้องกับทฤษฎีนี้ได้ เช่น สาระหลักการใช้ภาษาไทยของรายวิชาภาษาไทยที่สามารถจัดใช้หลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายได้ และมีข้อจำกัดบางประการที่ควรคำนึง และคัดเลือกอย่างเข้าใจในรายวิชาที่มีเนื้อหาไปในแนวสุนทรียภาพ หรืออารมณ์ เพราะธรรมชาติของเนื้อหาอาจจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายได้

3. การเริ่มจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องพยายามสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีให้แก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความสนใจ ตั้งใจและความพยายามอย่างแน่วแน่ที่จะทำให้การเรียนรู้มีความหมาย เพราะในบางเนื้อหาเป็นเนื้อหาที่ยากหรือเป็นสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในความสนใจของผู้เรียน หากผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นความหมายในการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นก็อาจจะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบท่องจำได้ ซึ่งในข้อนี้ผู้เรียนต้องร่วมมือกับผู้สอนในเรื่องของการสร้างความสนใจใฝ่เรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับตนเอง ส่วนผู้สอนอาจเริ่มจัดเนื้อหาในการสอนจากง่าย ไม่ซับซ้อน สอนให้

ผู้เรียนเข้าใจช้า ๆ และทำให้ผู้เรียนรู้ตัวว่าตนเองเข้าใจมันเองเรื่องนั้นจริง จากนั้นจึงค่อยจัดเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนขึ้นตามสิ่งที่ต้องเรียนรู้และช่วงวัยของผู้เรียน

4. จากการศึกษาทฤษฎีนี้จนนำมาสู่วิธีการและพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีนี้เน้นพัฒนากระบวนการด้านพุทธิพิสัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนมีบทบาทสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบกระบวนการเรียนการสอน ทั้งการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผลทุกขั้นตอน บทบาทจึงอยู่กับผู้สอนแทบทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้เขียนคิดเห็นว่า ผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนแบบนี้ควรเป็นผู้สอนที่มีความรู้ดี รู้ลึกและรู้จริงเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่จะต้องสอนเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่ต้องเชื่อมโยง เพราะถ้าหากผู้สอนไม่มีความสามารถจัดเนื้อหาที่ช่วยนำเสนอโน้ตทัศน์กว้างล่วงหน้าได้อย่างมีคุณภาพ การสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมายจะกลายเป็นการเรียนรู้โดยการรับแบบท่องจำแทน

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล อธิบายได้เพียงการเรียนรู้แบบ Meaningful Verbal Learning คือ การสอนด้วยการบรรยาย ให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีอื่น ๆ ในกลุ่มพุทธินิยม ทั้งทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ หรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ที่อธิบายการเรียนรู้ได้ทุกชนิด ดังนั้นถ้าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายตามทฤษฎีนี้ควรคำนึงถึงความสามารถของผู้สอน เนื้อหาสาระ วิธีการให้ข้อมูล และระดับโครงสร้างทางปัญญา ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. การสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบลนั้น มีข้อเสนอแนะเพื่อทำให้เป็น Meaningful Verbal Learning ที่มีประสิทธิภาพว่า ผู้สอนควรเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ด้วยการรับโดยใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสำหรับการให้ความรู้คือ เวลา 12-15 นาทีเหมาะสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเวลา 15-18 นาทีเหมาะสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ (Jhonson, 2019)

7. การจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนศตวรรษที่ 21 ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต่างใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันจึงทำให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ ดังนั้น หากผู้สอนนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ให้สอดคล้องตามทฤษฎี เช่น การสร้างแผนผัง ไดอะแกรมต่าง ๆ ด้วยเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Canva GitMind SimpleMind Mindly Lucidchart MindMeister MindNode และอื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจจะช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

บทสรุป (Conclude)

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล เป็นการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างองค์ความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิม ในลักษณะการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ให้เป็นลำดับจนเกิดความคิดรวบยอดที่มีความหมายหรือที่เรียกว่า “การนำเสนอโน้ตทัศน์กว้างล่วงหน้า” การจัดโครงสร้างทางปัญญาให้กับผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้ความรู้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างคงทนถาวร พัฒนาปัญญา

การคิดได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ความรู้ที่ดีไม่อาจจะเว้นที่จะตระหนักถึงการพัฒนาด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมอื่นที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้ การหยิบยกทฤษฎีนี้มานำเสนออีกครั้งจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้ผู้สอนได้ทบทวนและนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาผู้เรียนได้ในทุกช่วงวัยและทุกรายวิชา บนพื้นฐานการคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมไปถึงการให้อิสระทางความคิดแก่ผู้เรียนในการเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดยิ่งช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นหากผู้สอนมีความเชื่อและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ควรมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน และจัดการเรียนการสอนในลักษณะความรู้คู่คุณธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพในสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤตย์ชัช สารนอก และ ฌมณ จีรังสุวรรณ. (2019). การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่อร่วมกับการเรียนรู้จากคลาวด์คอมพิวเตอร์เพื่อเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา. *JOURNAL OF SOUTHERN TECHNOLOGY*. 12(1), 92-102.
- ไชยชาญ เพ็ญคล้าย, สิวลี ลีศิริวัฒนกุล และ กานดา ชีระทองคำ. (2022). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนแบบผังกราฟิกของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(3), 108-125.
- ดวงแข รักไทย, นิตยา ชีพประสพ และ ขวัญตา บุญวาศ. (2017). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลจากการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*. 27(3), 188-199.
- ทิตนา แหมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนภัทร จันทรเจริญ และ ทศนีย์ ชาดีไทย. (2016). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวคิดเอเอแอลซี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย และการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 30(96), 27-40.
- ธิดารัตน์ ศักดิ์สุริต. (2014). ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*. 11(52), 115-122.
- ธีระศักดิ์ แสงศรีจันทร์ (2020). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องยาอันตรายทำลายชีวิตโดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ

- คิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *Journal of Education Rajabhat Maha Sarakham University*. 17(1), 495-507.
- นภาพร เกษทอง, สุธี พรหมหาญ และ อุษา คงทอง. (2017). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์สากลที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบการนำเสนอโน้ตค้นกว้าง ล่องหน้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมวิไลอำเภอเมืองจังหวัด ปทุมธานี. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*. 1(2), 56-65.
- บุษรา ดาโอะ. (2549). ผลของการสรุปบทเรียนโดยใช้ผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)
- ประภาวัลย์ แพร่วาณิชย์. (2543). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้แผนผังทางปัญญา เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/4245>
- มานพ สิงห์วี และ บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2013). ผลการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกประกอบรูปแบบ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ และความคงทน ในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *SOCIAL SCIENCES RESEARCH AND ACADEMIC JOURNAL*. 8(23), 115-128.
- วันวิสาข์ เจือจาน. (2554). ผลการพัฒนาทักษะการเขียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สิ่งช่วยจัดมโนทัศน์ล่วงหน้าของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*. 5(2), 86-92.
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2557). กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์: แผน ที่มโนทัศน์. *Journal of Education Studies*. 42(3), 194-210.
- ศรัชมา กาญจนสิงห์ และ สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล. (2015). ผลของการฝึกจำด้วยวิธีการเรียนรู้อย่างมี ความหมายร่วมกับการตอบคำถามจำต่อความสามารถจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*. 11(2), 86-96.
- ศิริลักษณ์ หย่างสุวรรณ. (2543). การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการจัดเนื้อหา สาระด้วยแผนภาพสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูสาขาการศึกษาปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/3883>
- สัจจาพร ภูประดิษฐ์, นพมณี เชื้อวชิรจันทร์ และ กิตติมา พันธุ์พุกษา. (2019). การศึกษามโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาสัตว์ของนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดย

- การนำเสนอโนทัศน์กว้างล่วงหน้า. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา*. 13(1), 322-334.
- ไสว พิกขาว. (2537). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้อย่างมีความหมายในวิชาเคมี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/74184>
- อุไรวรรณ ปานิสงค์, จิต นวนแก้ว และ สุมาลี เลี่ยมทอง. (2017). การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University*. 11(1), 134-147.
- Ausubel, D. P. (1963). *The Psychology of Meaningful Verbal Learning*. New York: Grune & Stratton.
- Ausubel, D. P. (1968). *Education Psychology: A Cognitive View*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Ausubel, D. P. (1971). *An Instruction to Educational Psychology*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Jhonson, A. (2019). *Ausubel's theory of meaningful verbal learning, Essential Learning Theories and Their Applications*. Lanham: Rowman and Littlefield.
- Joyce, B. & Weil, M. (1996). *Models of Teaching* (5th ed.). London: Allyn and Bacon.
- Korur, F., Toker, S., & Eryilmaz, A. (2016). Effects of the integrated online advance organizer teaching materials on students' science achievement and attitude. *Journal of Science Education and Technology*, 25(4), 628-640.
- Ni, L. B., Rohadi, N. S., & Alfana, H. B. (2016). Advance organizer: Cognitive instructional strategy. *International Journal of Computer Networks and Wireless Communication*. 6(12), 53-57.
- Novak, Joseph D. (1980). *Handbook for the Learning How to Learn Program*. New York: Cornell University Press.
- Novak, J. D. (2002). Meaningful learning: The essential factor for conceptual change in limited or inappropriate propositional hierarchies leading to empowerment of learners. *Science education*. 86(4), 548-571.
- Novak, J. D. (2010). *Learning, creating, and using knowledge: Concept maps as facilitative tools in schools and corporations*. Routledge.

Cooper, S. (2009). Theories of learning in educational psychology. *Continuing Education*. <http://www.lifecircles-inc.com/Learningtheories/glossary.html> (accessed September 28, 2011).

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ในกรณีมีความประสงค์จะนำผลงานบทความวิจัยไปขอ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอก ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความ ผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความ เชื่อว่าตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อ ผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อ เหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของ เนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ค้นหาค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่นต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>. เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวา

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข⁽¹⁾ เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข⁽¹⁾ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่ง ขิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้ จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขิดขอบทั้ง สองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมี ความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษ ด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียง ตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็น รูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ขิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ขิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ขิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ขิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
หัวข้อย่อ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style)			
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น อนวัต กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนวัต กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนวัต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (สมาน งามสนิทและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//ปีพิมพ์.//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

Author.//Year of Publication.//Title of Book.//Edition of Book.//Place of Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New York: John Wiley & Sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//ปี,เดือน/วันที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์).//เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//Date of Publication.//Title of Article.//Name of Journal.//Year(Volume).//page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรกร ทองแถม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟออยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น*. 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//ปี,เดือน/วันที่พิมพ์.//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปริยา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// วิทยานิพนธ์ระดับ/ (บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน).// ชื่อสถานศึกษา.

Author.// (Year of Publication).// Title of Thesis.// Degree of Thesis.//

Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง.// [บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุขะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณ์มหาวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี.// จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก

<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*.

Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.

